

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

**HARVARD COLLEGE
LIBRARY**

**FROM THE FUND OF
CHARLES MINOT
CLASS OF 1828**

RERUM BRITANNICARUM MEDII ÆVI
SCRIPTORES,

OR

CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND

DURING

THE MIDDLE AGES.

17651.

a

54-363
11 2

THE CHRONICLES AND MEMORIALS
OF
GREAT BRITAIN AND IRELAND
DURING THE MIDDLE AGES.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF HER MAJESTY'S TREASURY, UNDER
THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

ON the 26th of January 1857, the Master of the Rolls submitted to the Treasury a proposal for the publication of materials for the History of this Country from the Invasion of the Romans to the Reign of Henry VIII.

The Master of the Rolls suggested that these materials should be selected for publication under competent editors without reference to periodical or chronological arrangement, without mutilation or abridgment, preference being given, in the first instance, to such materials as were most scarce and valuable.

He proposed that each chronicle or historical document to be edited should be treated in the same way as if the editor were engaged on an *Editio Princeps*; and for this purpose the most correct text should be formed from an accurate collation of the best MSS.

To render the work more generally useful, the Master of the Rolls suggested that the editor should give an account of the MSS. employed by him, of their age and their peculiarities; that he should add to the work a brief account of the life and times of the author, and any remarks necessary to explain the chronology; but no other note or comment was to be allowed, except what might be necessary to establish the correctness of the text.

The works to be published in octavo, separately, as they were finished ; the whole responsibility of the task resting upon the editors, who were to be chosen by the Master of the Rolls with the sanction of the Treasury.

The Lords of Her Majesty's Treasury, after a careful consideration of the subject, expressed their opinion in a Treasury Minute, dated February 9, 1857, that the plan recommended by the Master of the Rolls "was well calculated for the accomplishment of this important national object, in an effectual and satisfactory manner, within a reasonable time, and provided proper attention be paid to economy, in making the detailed arrangements, without unnecessary expense."

They expressed their approbation of the proposal that each chronicle and historical document should be edited in such a manner as to represent with all possible correctness the text of each writer, derived from a collation of the best MSS., and that no notes should be added, except such as were illustrative of the various readings. They suggested, however, that the preface to each work should contain, in addition to the particulars proposed by the Master of the Rolls, a biographical account of the author, so far as authentic materials existed for that purpose, and an estimate of his historical credibility and value.

Rolls House,
December 1857.

ANNALES MONASTICI.

VOL. IV.

Missy, aliquid clatum. p. 100
Hoc est

Abbat. om. l. 1000

ANNALES MONASTICI.

VOL. IV.

ANNALES MONASTERII DE OSENEIA.

(A.D. 1016—1347.)

CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON THOMÆ
WYKES.

(A.D. 1066—1289.)

ANNALES PRIORATUS DE WIGORNIA.

(A.D. 1—1377.)

EDITED

BY

HENRY RICHARDS LUARD, M.A.,

FELLOW OF TRINITY COLLEGE; REGISTRARY OF THE UNIVERSITY;
AND VICAR OF GREAT ST. MARY'S, CAMBRIDGE.

PUBLISHED BY THE AUTHORITY OF THE LORDS COMMISSIONERS OF HER MAJESTY'S
TREASURY, UNDER THE DIRECTION OF THE MASTER OF THE ROLLS.

^c
LONDON:
LONGMANS, GREEN, READER, AND DYER.

1869.

Bu 98, 36
~~But. Hist. 536~~

1871, 6/1/1.
Kinol. 5/1/1.

Printed by
EYRE and SPOTTISWOODE, Her Majesty's Printers.
For Her Majesty's Stationery Office.

CONTENTS.

	Page
PREFACE - - - - -	ix
CONTENTS OF THE OSNEY ANNALS AND THOMAS WYKES'S CHRONICLE RELATING TO OSNEY AND OXFORD -	lix
CONTENTS OF THE WORCESTER ANNALS RELATING TO WORCESTER - - - - -	lxiv
LIST OF DOCUMENTS - - - - -	lxxxiv
ANNALES DE OSBNEIA - - - - -	3
CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON THOMÆ WYKES	6
ANNALES DE WIGORNIA - - - - -	355
APPENDIX - - - - -	563
COLLATION OF THE PAGES IN GALE'S AND WHARTON'S EDITIONS - - - - -	565

PREFACE.

PREFACE.

THE fourth and concluding volume of the **ANNALES MONASTICI** contains the **ANNALS OF OSNEY**, the chronicle known by the name of **THOMAS WYKES** or **WIKES**, and the **ANNALS OF WORCESTER**. Contents of the present volume.

The **ANNALS** of **OSNEY**, a monastery founded in the island of that name at Oxford for Augustinian canons by Robert d'Oyly in 1129, are now printed for the first time from the single MS. containing them in the Cotton Collection in the British Museum. The only writers who seem to have known of them are Anthony Wood, who has made frequent and good use of this MS. in the earlier portion of his history of the University of Oxford,¹ and Thomas Gale, who, besides printing what it possesses in common with the MS. Cotton. Titus A. 14, has given from it the history of the years 1289-1307, in pp. 118-128 of the volume entitled *Historiæ Anglicanæ Scriptores Quinque*, as a continuation of the chronicle of Thomas Wykes. Annals of Osney, MS. Cotton. Tiberius A. 9.

The whole of the chronicle which goes under the name of **THOMAS WYKES**, or rather the whole that is Thomas Wykes, MS. Cotton. Titus A. 14.

¹ He cites it (*e.g.* p. 45) by the title, "Chron. Tho. Wyke, canonici "Osmiensis, MS." This has frequently puzzled his readers, as many

of the passages quoted are not in the chronicle which Gale printed under the name of Thomas Wykes.

contained in the MS. Titus A. 14, is printed in this volume by Gale, where it occupies pp. 21-118. The connexion between these two chronicles is so remarkable, that they will best be considered together, before their respective peculiarities are pointed out.

Author-
ship.

In the first place it must be observed that the ascription of the authorship of this chronicle to Wykes rests entirely on the authority of Bale. That it was written in the monastery of Osney is extremely probable, as so large a portion is identical with the Osney MS., and the mention of various persons of the name of Wykes proves that the author, if not one of the family, must have had at least some close connexion with them. We find mention of the death of Robert de Wykes in 1246 (p. 96), of that of Edith de Wyka in 1269 (p. 230), of the profession of Thomas de Wykes at Osney in 1282 (p. 292), and of the vow of John de Wykes in 1283 (p. 295). This may be thought slender ground on which to give the authorship to Thomas de Wykes; still I can see no improbability in the supposition: that the history was written at Osney there can be very little doubt, and as this is the only occasion when any one is mentioned in the whole chronicle as taking the habit there, it seems at least reasonable to suppose that the author is speaking of himself; and this is of course strengthened by finding the mention of the deaths of his relations, when no other similar facts are mentioned throughout his work, these being solitary instances where anything which is not of immediate public interest is recorded. Bale, besides giving a short character of Thomas Wykes, which could only have been pure invention, states that he was the author of a catalogue of the abbats of Osney and of two poems, "Commedationes vini" and "Incepcionem gulæ," of which he gives the beginnings, and that he also wrote other works both in prose and poetry. This is copied by Pits and

Thomas
Wykes
probably
the author.

Cave, and on the strength of it Polycarp Leyser inserts his name among the "Poetæ mediæ ævi" (p. 2008).¹

There is a letter of Adam de Marisco, written to William of Nottingham, provincial minister of the Franciscans in England, on behalf of a certain Thomas de Wyke, a priest, who wished to be admitted a Minorite (Brewer's *Monumenta Franciscana*, p. 350). Now as William of Nottingham was deposed from his office in 1249 (Brewer, p. 373), this letter must have been written before that year. If then this Thomas de Wyke is identical with our author, he must have been born at least as early as 1225, and therefore was an old man when his history was written, if the whole was written at the same time. The name occurs not unfrequently elsewhere: for instance, in the Worcester Annals, printed in the present volume, in 1301 it is said that John de Wyke, sub-prior of Worcester, was elected prior (p. 550); this may be the same John de Wykes mentioned in p. 295; and in the "Prima fundatio fratrum "Minorum Londoniæ," printed in the *Monumenta Franciscana*, p. 495, frater Gilbertus de Wyke is mentioned. Other instances may be found by consulting the index to Mr. Roberts's *Calendarium Genealogicum*.²

Notices of
Thomas
Wykes.

It will be convenient to designate the 'Titus' MS. as "Wykes," and the 'Tiberius' as "Osney."

As before discussing the sources of the two chronicles, it is absolutely necessary to ascertain their mutual connexion, I shall speak of this, before describing them separately.

Connexion
of the two
chronicles,
Osney and
Wykes.

In the earlier portion the two chronicles have much in common with each other; facts, as well those taken from other sources as those relating to the affairs of Osney, being frequently described in the same words;

¹ Tauner mentions a MS. in the Bodleian Library, Digby 204, which contains a work ascribed to Thomas Wykes. *Fallaciarum lib. i.* "De

"sophistis, etc. Quæritur an sophistica sit scientia."

² A Thomas de Wicke was prior of Great Malvern in 1217.

and though on the whole Wykes is much the fuller and more diffuse of the two, this is by no means always the case. This partial similarity continues till the year 1258, when the history of the provisions of Oxford and the barons' war is begun; and here the two are perfectly distinct, the writers taking opposite sides in that great struggle. They may be said to be entirely distinct till the year 1278, when the MSS. became identical, or at least so far so, as to admit of collation. They again differ from 1280 to 1284, Wykes being apparently an abridgment of Osney, and are again identical from 1285 to the middle of 1289, when Wykes comes to an end, and the other MS. is continued, with the heading "Continuatio historiæ et eventuum in regno Angliæ, anno Domini MCCLXXXIX.;" the style, however, being exactly the same as the latter portion of the MS. which goes under Wykes's name—a somewhat ambitious style, each year beginning with a rhetorical opening, which this latter chronicle had adopted since the year 1263.

Is then Wykes copied from Osney, or Osney from Wykes? Or is the one chronicle a mere re-issue or new edition of the other? From many circumstances the last of these alternatives would have seemed the most probable, were it not that in the history of the barons' war diametrically opposite views are entertained by the two chroniclers,—Wykes being a strong royalist, and Osney equally strong on the barons' side. Nor do I think that either of the former suppositions can be adopted in its simplicity. In the earlier portion of the annals, where there can be no doubt that one was derived from the other, if not both from a common source, Wykes is usually the fuller, and to my mind gives rather the impression of being enlarged from Osney, than of Osney being abridged from Wykes.¹ From

¹ See for a slight, though good, instance of this, p. 39. Osney has, | "Translatio Sanctæ Frideswidæ;" | Wykes, "Translatæ sunt reliquæ

the entry "nihil memoriale" being given by Osney as the sole entry in several years where there is nothing corresponding in Wykes, I do not think any conclusion can be drawn,—as, if the Osney annalist were copying from Wykes, he might as well insert the words where he found no entry, as Wykes leave them out were he copying from Osney.¹ The entries referring to the abbey of Osney itself are, as would be expected, fuller in the Osney MS., and those of Wykes have every appearance of being taken from it (see pp. 10, 19, &c.); while there are in Wykes many allusions to Oxford, which are not in the Osney MS., and which it is very difficult to suppose that the annalist would have passed over, if he had had Wykes's book before him.

That for a considerable portion of the annals the two chronicles are entirely independent, while both before and after one is taken from the other, is, I think, clear, both from the general style of the two, as from several instances of minute agreement or difference. Thus in 1135 (p. 20) both make Stephen besiege and take Oxford instead of Exeter castle (castrum *Oxonice* instead of castrum *Exonice*); in 1174 (p. 36) Wykes calls the bishop of Winchester (Richard of Poitiers) *Peter*, though Osney gives his name correctly; in 1226 (p. 67) both make Charles the successor of Louis VIII., a confusion between S. Louis and his brother Charles of Anjou; in 1237 (p. 84) both, by an error in following Matthew Paris, state the council of London to

Instances of agreement and difference in the two Chronicles.

"Fritheswithæ Oxoniæ, et loco honorifice repositæ." So under the year 1222, (pp. 62, 63,) Wykes is much fuller on the council of Oxford held in the abbey of Osney. In the general history this is almost always the case. See the accounts of the unfortunate expedition of Henry III. into Brittany in 1230 in the two chronicles (p. 71).

¹ From the earlier years in which this occurs, it might have been thought that the reference was to Florence of Worcester, who has nothing under the year 1076, where the first of these entries, "nihil memoriale," occurs, and very little under the next two years, 1082, 1084. But this is not the case farther on.

have been held in S. Martin's church instead of S. Paul's. After the battle of Lewes the parliament held against the Marchers is said by Osney (p. 154) to have been at Oxford, by Wykes (p. 159) at London,—that one says the king and the other Simon de Montfort summoned the parliament is of course due to their respective sympathies; Osney states that the Marchers were banished for a year and a day, their families and lands remaining in the hands of the barons (p. 157); Wykes that they were banished for three years into Ireland, but adds that the earl of Gloucester connived at their staying in his lands in spite of the order (p. 159). In 1267 (p. 205), when civil war had almost broken out again, Osney mentions *Philip Basset* as one of the mediators with the king of Germany between the king and the London citizens; Wykes gives *John Basset* as the person. In p. 245 the Osney annalist is ignorant of the name of the archdeaconry held by pope Gregory X. before his consecration, though Wykes gives it there (p. 246), and the Osney annalist knew it shortly before (p. 219). On the other hand (in p. 247) he knows the exact day of Philip Basset's death (Oct. 29), while Wykes can only say that he died about S. Andrew's day (*ib.*) In the later portions there are several conclusive points of evidence that Osney is the earlier of the two MSS.; for instance, the account of Llewellyn's death in 1281 (p. 291) is clearly abridged by Wykes from the other (as indeed would seem to be the whole of this portion of the chronicle), Wykes beginning the new year (1282) in his usual style, and mentioning his own profession, and then abridging as before.

Conclusion drawn from the above as to the connexion of the two chronicles.

The conclusion to which I have come from these and other instances of similarity and dissimilarity in the two chronicles is as follows. The earlier portion of the annals of Osney was written at Osney about the year 1233, and then the events of each year were written from

year to year till 1277. For the earlier portion of his history I believe Wykes to have made use of the Osney MS., and then to have abandoned it and continued the history in his own style, when he had other opportunities of gaining information. From 1278 to 1284 I believe Wykes to have returned to the annals of Osney, and made them the sole source of his work, abridging them very much, omitting most of what was peculiar to the monastery, and inserting the few notices of himself and his relations; writing in all probability in the monastery itself, where, as we have seen, he took the habit in 1282, and introducing the events of each year by his own peculiar phraseology. After 1285 I think there can be little doubt that Wykes himself became the chronicler of the monastery, and himself continued the two chronicles—carrying on the chronicle which bears his own name as far as 1289, and the annals of Osney till 1293. This seems to me the best, if not the only explanation of the facts, that the chronicles are *certainly* dependent one on the other in the earlier portions, *certainly* different in the middle, and that the continuation beginning in 1289 which is not in the Wykes MS., must have been written by the same author as wrote much that has gone before which is not in the Osney annals.

In order, however, that the reader may have the fullest opportunities of testing the correctness of this supposition, I have printed the two chronicles together in the upper and lower portions of each page, so that their connexion when they are derived from the same source can be easily seen; indeed, this is the only way in which the two could be printed, as so much of the latter portion of the two MSS. is identical, without giving a considerable amount of matter twice over.

The MS. of the Osney annals (Cotton, Tiberius A. 9) is a folio, on parchment, in double columns, and occupies ff. 52–98 of the volume. It is written in the same

Manner in which the two chronicles are printed in the present edition.

Description of the MSS. Osney, Tiberius A. 9.

hand down to the end of 1233,¹ afterwards in various hands and evidently at different times. A fresh hand begins in 1280 (where it differs from Wykes) and goes on till the end of 1284, when, on becoming identical with Wykes, the hand again changes, that employed before 1280 coming in again, and going on till nearly the end of the year 1290; then different hands are employed till the end of the year 1293. From this to the end, the whole is in the same hand, and written much later.

Wykes,
Titus A.14. The MS. which bears Wykes's name is also in the same collection (Cotton, Titus A. 14); it is a quarto, on parchment, containing eighty leaves, with thirty-five lines in a page. The whole is in the same hand, of the end of the 13th or beginning of the 14th century, and has been written by a very ignorant scribe, who evidently could scarcely read and did not understand the MS. he was copying.

I proceed to speak of the sources of the two chronicles.
Sources of
the Annals
of Osney. The Annals of Osney, which (if we except an extract respecting S. Augustine's mission and king Alfred) begin in 1016, are taken in their earlier portion from Diceto and Florence of Worcester, there being a few additions from other sources,² and some which are original, relating chiefly to the history of Osney itself or Oxford. The annalist follows the chronology of the chronicler he is immediately following; thus in his opening sentence in mentioning the mission of S. Augustine, he gives its date from Diceto as 601, though Florence, whom he follows immediately afterwards, places it in 597. From the year 1118 Robert de Monte is used, though sparingly, the

¹ The beginning is a transcript of MS. Cotton. Vitellius E. xv. 1, which now consists of two and a half leaves of parchment, almost destroyed by fire—a MS. also for-

merly belonging to the abbey of Osney.

² The mention of Æthelred's wife being "filia Thoreti" (p. 3), is taken from Aelred of Rievaulx.

Continuator of Florence being the chief authority ; later Matthew Paris, and occasionally William of Newburgh, are used, and after 1183 there is much in common with Trivet. It is extremely probable that Trivet, while at Oxford, had access to the Osney chronicle. After 1233, though Matthew Paris was still used, the bulk of the chronicle is original, and continues so (supposing it to be independent of Wykes) till the end of the year 1293, when the original MS. comes to an end. From this to the year 1347, which is the last year of which any events are given, the whole, which was written at the same time and at a date at least as late as the last year, is taken from Higden and his continuator, they being merely transcribed with very slight additions or alterations. The only one of importance will be found in pp. 344, 345 under the year 1318, where Higden's account of the pretender to the throne, who asserted that he and Edward II. had been changed at nurse, is given with several additional particulars.

The earlier portion of Wykes's history, who begins with the year 1066, so far as it is independent of the Osney chronicle, is taken chiefly from William of Newburgh, whom he mentions in company with Bede and Matthew Paris, as one of the chief English historians (p. 7) ; though Florence of Worcester and Diceto have been also used, and I believe consulted independently, as well as through the medium of the Osney annals. The same may be said (though rarely) of Robert de Monte, and once (p. 35) of Hoveden.¹ From 1212 Matthew Paris, who has already been occasionally used, is probably the sole authority besides the Osney MS., down to as late as 1256. From that year, or at least from 1262, the chronicle is entirely original ; the author occasionally using, as has already been remarked, a very rhetorical

Sources of
the Chron-
icle of
Thomas
Wykes.

¹ Or Benedictus. See ed. Stubbs, i. p. 61.

style, and beginning each year with an elaborate way of expressing the date in phraseology which he is always trying to vary.

Gale, in his edition of this chronicle, has entitled it "Chronicon Thomæ Wikes, aliter chronicon Salisburienensis monasterii," that being the title which a modern hand has prefixed to the MS. For its supposed connexion with Salisbury I see no ground; none of the paragraphs where Salisbury is mentioned seem to be original; for instance, that in 1077 comes from Osney, in 1092 from Florence of Worcester, in 1123 from Newburgh, in 1184 from Osney; and these are by no means frequent enough to call for remark, or to make it likely that the author had any especial interest in that church or monastery. Gale deserves credit for many emendations of the MS. caused by the scribe's carelessness or ignorance; but there are many blunders throughout his edition, and not unfrequent audacious alterations of the text. A remarkable instance of this may be seen under the year 1245 in the account of the Dominicans at Oxford (Gale, p. 46, l. 24, p. 94 of the present volume). After the year 1289, where the Titus MS. concludes, Gale printed the "Continuatio" from the Tiberius MS. without any break,—though he has not given the whole. A note at the end of his index somewhat obscurely states that this latter portion is taken from a different MS.; he speaks of it as being not by Thomas Wykes.

Gale's
edition.

General
character
of the
Annals of
Osney.

The general character of the *Annals of Osney*, as far, that is, as the point where I suppose Wykes to have taken up the authorship, does not differ greatly from the usual character of the monastick annalists. There is, however, but little, comparatively speaking, relative to Osney itself; and thus it presents a marked contrast to such annals as those of Dunstable or Worcester. In the earlier portions, where the annalist is transcribing an earlier chronicle, he is frequently careless; where he

is original, I do not think there is any reason to doubt his correctness or his honesty.

Thomas Wykes is more of a historian than a mere annalist; and though I think it is clear that his history was written in the monastery of Osney, he has not allowed himself to be led away by local influences, or even by the ideas that were popular in his own society. His work is clearly his own, marked by his own feelings and peculiarities; and though he takes a very decided side in his account of the great struggle between Henry III. and Simon de Montfort, I do not think he can be accused of wilfully misrepresenting facts. It is a singular thing to have two histories proceeding from the same religious house, with such very strong opposite political bias, as is displayed by these two Osney writers. There can be no doubt that the whole of Wykes's history is by the same writer; the same peculiarities of style may be observed throughout. It is occasionally, as I have already remarked, too inflated, but it is rarely obscure; and for the whole history of the campaigns of Lewes and Evesham, and the events immediately preceding and following them, his history must always be of the first importance and authority.

I pass on to point out some of the details most worthy of remark which are peculiar to the two chronicles, and best show their character and historical value. And, first, as to the Annals of Osney. In p. 19 will be found a curious anecdote of the impression produced on Henry I. by the service at the dedication of Canterbury cathedral in 1130. In p. 66 a line occurs quoted from a poet even now but little known, Maximianus; as this verse is quoted again in p. 282, it would seem as if the writer of the later portion of the annals were identical with that of the former. The mention of the true reason (according to the annalist) why the election of John Blund to the see of Canterbury was quashed in the year 1233 (p. 74), shows that the writer had a clear idea of

General
character
of Thomas
Wykes.

Details
peculiar to
the Annals
of Osney.

the popular feeling respecting the bishop of Winchester, Peter des Roches. With the next year (1234) a new hand and possibly a new author begins, and this writer, apropos of an anecdote of a speech of Henry III. respecting the abbat of Osney, speaks in very high praise of that king's character, mentioning his devotion, his charities, his liberality, his foundations of hospitals and churches, his zeal for the conversion of the Jews (*Judæis convertentibus se ad Christianitatem domum¹ et necessaria providit*), and concluding, "pater erat pauperum et mœrentium consolator." This is the fullest portion of the chronicle. Full details follow (p. 78) of the death of Richard Marshal in Ireland. The death of the archbishop, Edmund of Abingdon, at Soissy is given with very interesting details (pp. 87, 88). In narrating the proceedings of the Oxford parliament of 1258, and the barons' war, though so decided a partisan of the barons, the author does not conceal the wretched condition into which the country was brought by the war: "sæviebat gladius hostilis in Anglia, cædibus et rapinis omnia replebantur, ubique luctus, ubique clamor, ubique desolatio. . . Invaluit etiam fere inter omnes de regno horrenda discordia, adeo ut quis cui crederet, quis cui mentis suæ secreta committeret, nesciretur. Plena erat prædonibus Anglia, nusquam tuta fides, nusquam sine suspicione amor, sermo sine simulatione" (pp. 136-138). He, however, puts down the fire in Westchepe, which did so much damage in 1264, to the royalists (p. 147). Simon de Montfort is first mentioned as opposing the arrangement of 1261, and leaving the country in consequence (p. 129). A very remarkable characteristic of this portion of the history is that prince Edward is never mentioned, not even in the accounts of the battles of Lewes and Evesham;—at Evesham the

Reticence
with re-
spect to
prince
Edward.

¹ The *domus conversorum* for the Jews was opened in 1236. See the Preface to Grosseteste's Letters p. xxxv.

royalist army is described as “comes Gloucestræ cum “marchionibus et aliis multis cum exercitu forti et “terribili” (p. 168). After the battle the parliament at Winchester is said to have been summoned by the earl of Gloucester “et his qui ex parte sua fuerant” (p. 174). He then states that prince Edward was present at the battle, “ex parte comitis Gloverniæ” (*ib.*). There can be little doubt that this omission was purposely done, whether from motives of respect or fear it is not easy to say. After the battle of Lewes, he says, “Quia propter “temporum malitiam non est tutum omnia vera loqui, “ideo ad præsens tacemus nomina magnatum, qui fu- “gerant et qui capti fuerant in bello prædicto. Multa “etiam alia quæ sunt facta his diebus omittimus huic “historiæ interserere propter pacem legentium, quia “forte quod placeret regalibus displiceret baronum fau- “toribus” (p. 149). This must have been written very near the time itself, probably immediately after the battle of Evesham, and before the general pacification of the country. Here the annalist is in very marked opposition to Wykes, with whom prince Edward is the prime mover of everything. At the battle of Lewes he speaks of him as being the real leader of the army, “cui flos “totius exercitus intendebat” (p. 150), and at Evesham all is ascribed to him which the other gives to Gilbert de Clare.

There are minute and interesting details in the Osney Simon de
Montfort. chronicle of the death of Simon de Montfort, who is called “vir Dei” (p. 170), and of the burial of his remains; but as he uses the same terms in which the Evangelists describe the burial of our Lord, they are the less trustworthy.¹ The account, however, of the

¹ “Super ea (the mutilated por-
tions of his body) sicut super
“arma sua ut quis quid tolleret,
“quasi sortem mittebant” (pp. 170,
171). “Reliquum corporis . . . in
“lintheamine mundo involventes, in

“monumento novo deposuerunt, in
“quo nondum quisquam positus fue-
“rat” (pp. 175, 176). This shows
the estimation in which he was held
at Osney, and makes the contrast
with Wykes still more remarkable.

exhumation of the body, as being unworthy of Christian burial, as under sentence of excommunication and "tainted with the leprosy of treason" (pp. 176, 177), and of its being thrown into a farther place, hidden and known to very few, is peculiar to this annalist, and there seems no reason to doubt its truth. The way in which the disinherited are spoken of after the loss of their cause (p. 185), is curiously guarded; the account of the surrender of Kenilworth is given with very full details, as also the subsequent proceedings; though the writer states his ignorance as to how the earl of Gloucester and the disinherited came to terms (p. 199). After mentioning the final peace in 1267 (p. 207), he speaks in strong terms of the extortions of the king and prince Edward on both churchmen and laymen, "ita quod multi plus torquebantur in pacis tranquillitate quam in guerræ perturbatione." There is a remarkable account of the legate Ottoboni, of whose rapacity the writer has evidently a vivid recollection (p. 217), while his affability and agreeableness in conversation remind him of the text, "The voice is the voice of Jacob, but the hands are the hands of Esau" (p. 218). The number of towns placed under an interdict by this legate is given at the astounding number of 27.¹

In the later portion of the chronicle, whether due to Thomas Wykes or not, may be mentioned as worthy of remark, the account of the punishment of the judges in 1289 (p. 319), the death and character of the treasurer, John de Kirkeby, bishop of Ely (p. 323), and of the queen dowager Eleanor, of whose apparent renunciation of the world the chronicler speaks in sarcastick terms; "quæ licet cucullam monacharum gestaret umbratilem, possessionibus sæcularibus, quibus non mediocriter abundavit, renunciare non curavit" (p. 329): there is a

¹ The reading here is somewhat doubtful, as the sentence is in the margin of the MS., and has been clipped in the binding.

full account given of her burial (p. 330). This portion was certainly written contemporaneously with the events described, as immediately before, in writing of the affair of the Scottish succession, the author says, "ad quem *vero finem rei gestæ tractatus præcise devenit, quam cito ad publicam notitiam devenit et divulgata fuerit, rei seriem præsentis opusculo duximus inserendam.*" He speaks very openly and strongly about Edward I., adding shortly afterwards, in mentioning the tax in 1292, that even the new tax collectors, who exceeded incomparably the "protervia" of the old ones, could not extinguish the inextinguishable avarice of the king's heart (p. 333).

But the most interesting portions of the chronicle are necessarily the notices of Oxford and Osney itself. The monastery, after being founded as a priory, was soon after (p. 22) raised to the rank of abbey,¹ the island of Middeny (Medley) being the first land bestowed on it; soon afterwards several churches and lands near Oxford were given. There is less than is usual with monastick annalists of lawsuits respecting the abbey property, though the annals are not free from them.² The various taxes seem to have fallen with especial severity upon Osney. Two hundred marks paid to the Siennese merchants for the king's expenses in Gascony in 1255 seem to have been an especial grievance (p. 110), though the annalist allows (p. 111) that this sum was reckoned towards the payment of the tenth granted by the Pope. There was a considerable loss at the same time (1256) from the retaxing of the hostels at Oxford (p. 111). The abbey had also, in 1268, to pay a fortieth towards the redemption of the disinherited barons (p. 218).

¹ I do not understand the title of *primus abbas* given to William de Sutton in 1274 (p. 257); there was no other William in the list till William Wendovere in 1403.

² There were continual disputes with S. Frideswyde's in the earlier years of the abbey.

Notices of
Oxford.

As to Oxford, we have mention of the lectures of Robert Poule in 1133 (p. 19); of the departure of the scholars in 1209, when two clerks had been hanged (p. 54), not, however, with such details as Matthew Paris gives; the robbery of the Jewry by clerks in 1243, forty-five of whom were imprisoned, but released through the influence of Grosseteste (p. 91); the quarrel between the townsmen and scholars in 1263, the banishment of the latter by the king, and their return under the protection of Simon de Montfort (pp. 139-141), one reason, perhaps, for the annalist of the abbey taking his side in the war; the entry of Henry III. into Oxford (p. 142) in 1263, in spite of the old superstitious belief, which Wykes gives at length (p. 143), that S. Frideswyde had obtained by her prayers that no king could ever enter the city with impunity. It was a curious instance of the superstition of Edward I. being greater than that of his father, that though as prince he had entered Oxford on this occasion with him, after his own accession he was afraid to do so, as Wykes mentions under the year 1275 (p. 264). He seems, however, to have overcome the dread later on in life, as Wykes mentions (p. 284) that he was present at the chapter of Dominicans held at Oxford in 1280. The mention of the death of Walter de Merton, in 1277, gives occasion to the annalist to insert some verses (p. 275) respecting his foundation at Oxford,—Merton College, nearly the oldest existing foundation in either university.¹ There is a full account of the quarrel between the bishop of Lincoln (Oliver Sutton) and the university in 1288 (p. 317), respecting his refusal to admit a chancellor² elected by the masters, because he did not apply in person for admission; the bishop declining to admit a person unknown to himself.

¹ Merton College was founded in 1264. See Mr. Anstey's remarks on the superior claims of University College. *Muniment Acad. Oxon. i. p. xxix.* Though the year 1257 is

given as that of the foundation of Peter House, Cambridge, the charter was not given till 1284.

² William de Kyngescote, "vir "industrius."

The writer speaks in somewhat severe terms of the conduct of the university, who, to revenge themselves on the bishop, gave up their own lectures, and spent their time in idleness. The quarrel was partially made up the following year (p. 318), and finally settled at Westminster in 1290, the chancellor being forced to appear before the bishop, contrary to the ancient custom: what the consequence of this would be in future times, the chronicler says no one can tell (p. 324).

Still more interesting is the account of the visitation of archbishop Peccham in 1284, when, taking the occasion of his visitation of Osney, he summoned the masters of the university, and called them to account for their errors in grammar, logick, and natural philosophy (pp. 297-299). These last are especially valuable, not only from showing what the prevailing errors were then, but also from their giving an insight into what were the chief studies in Oxford at this time. The handwriting of these pages is evidently the author's own, and not a mere transcriber's, as may be seen by the facsimile.

Visitation
of the
university
by arch-
bishop
Peccham
in 1284.

Of persons connected with Osney we do not hear much; the following instances seem worth mentioning. Walter de Gant, one of the canons, was made the first abbat of Waltham in 1184¹ (p. 40). The death of Adam de Senestan, rector of Hethe, is mentioned in 1268, "vir multarum scientiarum et magnus theologus" (p. 215); his books and much of his other property came to the convent. There is a valuable notice in p. 229 respecting the prior Henry de Merdune, who is mentioned as being translated to Hexham in 1269 by Walter Giffard, archbishop of York. It fills up a gap in the dates of the succession of the priors of Hexham, and shows that the archbishop made use of the privilege then reserved to

Persons
connected
with Osney.

¹ See Benedictus, i. p. 316, and Mr. Stubbs's note ². The Osney | Annals agree with Benedictus as to this date.

him of appointing the prior himself, on the rejection of the postulation of Richard of York, whom the convent had elected.¹

The writer not unfrequently speaks in the first person (see p. 164, *ut more poetarum fabulantium loquar*, p. 199, &c.). Of errors in detail there are not many, though the author has not escaped them entirely. In the earlier portion, where Diceto and Florence are his authorities, confusion is sometimes produced by one sentence being made out of the two (see p. 4, for instance), and the chronology is careless; for instance (p. 6), Walkelin's accession to the see of Winchester is put down to 1066, instead of 1070, which year both Diceto and Florence give. The alteration of Matilda's title from *comitissa*, which Florence, whom he is copying, gives, to *ducissa* (p. 9) is curious. The entries under the years 1095 and 1096 are under 1093 in Florence. On the other hand, the day of the capture of Jerusalem by the crusaders in 1099 is correctly given as *Friday*, instead of *Thursday* which Florence has. There is an error with respect to the coronation of Henry I.; the annalist (p. 14) states the king to have been crowned by archbishop Gerard, evidently mistaking the archbishop for his predecessor Thomas, whom Diceto mentions as assisting Maurice, bishop of London, in the ceremony.² In p. 89, we find *Ricardus* Marescallus for *Walterus*. In p. 114, the Pope is called Alexander nonus, a confusion between Gregorius nonus and *Alexander* quartus. In p. 171, the eldest

Errors in
the Annals.

¹ See Mr. Raine's Preface to *The Priory of Hexham* (Surtees Soc. 1863), i. p. clx, and also No. XIV. of the *Illustrative Documents*, Appendix, p. xxii.

² Florence only mentions Maurice. As to the truth, see Raine's *Lives of the Archbishops of York*, pp. 153, 159, and the authorities quoted. One of them, Walter Map,

De nugis curialium (p. 224), states that Gerard, while bishop of Hereford, crowned Henry I., and that Henry in consequence made him archbishop of York; but as he states that Aluredus was his immediate predecessor in the see, his authority is not worth much on the point.

son of Peter de Montfort is said to have been *killed* at Evesham. (See the note on the passage.) In pp. 236, 252, the prior of Canterbury is called William instead of Adam (de Chillenden). In the later portion we find *Beatrice* for *Margaret* (p. 325), and in p. 328, Joan of Acre, the countess of Gloucester, is called *sister* (*germana*) instead of *daughter* of Edward I. These are probably merely slips.

On the whole, I think, it will be found that these annals of Osney form a very valuable contribution to the history of the time during which they were written.

Thomas Wykes is too well known and has been too much used to require very much being said about his history; but it will be of use to point out some of the facts our knowledge of which is especially due to him, and the touches by means of which we are able to form a clearer idea of the leading actors in the history of the time.

Thomas
Wykes.

In the account of Hubert de Burgh's rescue by Gilbert Basset and Richard Siward in 1233 (p. 76), Wykes gives the curious statement that he was removed against his own wish (*eo nolente*); in 1235 (p. 82) he has preserved the record of the royal visit to Oxford, and of the queen's reception by the university, of which there is no word in Osney.¹ The account (p. 84) of the riot in 1238, between the Oxford scholars and the servants of the legate Otho, is very full, and quite independent of that given by Matthew Paris. In 1245 he speaks of the Franciscans at Oxford enlarging their boundaries and building (p. 93), and of the Dominicans celebrating in their new church for the first time in the next year (p. 95). Their new house was near the great bridge at Oxford (p. 94).

Details
peculiar
to him.

The most valuable portion of the chronicle is the account of the barons' war, which from the beginning

Leading
characters
in the

¹ Consequently there is no mention of this in Anthony Wood.

baron's war. of the promulgation of the provisions of Oxford to the final pacification of the country, is given with great care and ample details. I have already spoken of the decided way in which he takes the royalist side, and how he attributes the whole of the successful result to prince Edward.

Henry III. Of the leading characters of the period, the king is not spoken of in very high terms ; thus in 1243 (p. 90) and 1259 (p. 123) he dwells on his customary waste of money ; in p. 183, when speaking of his conduct in giving away the spoils after the battle of Evesham, he says, "*Sane conniventibus oculis pertransire non possumus quin domini regis et conciliariorum insipientiam, si fas sit dicere, transmittamus ad memoriam posterorum,*" and again, "*rex et sui complices, non sicut decuerat cautiore effecti, sed potius stultiores ;*" and in p. 211, it is to the king's weakness (*lege per regis impotentiam languescente*) that the miseries of the war and the consequent wretched condition of the country are put down.

Prince Edward. Prince Edward is the hero throughout ; before the war broke out the writer speaks (p. 137) of his forethought in gaining over the nobles to his side. Of his clemency he gives several instances ; it is to him that he attributes the fact that Simon de Montfort the younger was spared after his capture at Northampton (p. 144), and later, when mentioning the submission of John de Vesci (p. 198), he speaks of Edward's "*inæstimabilis et univ ersa semper contra transgressores misericordia.*" So too in p. 209, in the account of the submission of the disinherited barons in the isle of Ely, he mentions his "*gratia, quæ cunctis semper extitit gratiosa.*" The report of his wishing to dethrone his father in 1259, he styles "*falsissimum,*" p. 124.

Simon de Montfort. Simon de Montfort is not spared. Before speaking of him personally, Wykes had expressed a very strong opinion respecting the provisions of Oxford ; when he mentions

that the twenty-four were elected to govern the kingdom, he adds (p. 119), "sic mutaretur perperam ordo juris naturalis, ut rex, qui subditos regere tenebatur, a subditis regeretur, et e converso;" the fifth article of the provisions he calls, "omnino illicitus et præcipue detestandus." But the earl himself comes in for no small amount of abuse; his remaining in France after being removed from his command in Gascony is put down to "præmeditata calliditas" (p. 106), his opposition to the treaty with France in 1259, in which the foreign possessions of the English crown were resigned, to his hopes that one day the crown would come to his sons or heirs (p. 123). Afterwards he is accused of pride (p. 136), of sharing in the plunder of the Jews in London (p. 143), of unfairness to his own party, appropriating to himself eighteen baronies of the defeated party¹ (p. 153), of unworthy treatment of the king (*ib.*), of craft, imprisoning Robert, earl Ferrers, to further his own ambition (p. 160), and of committing the royal seal to two laymen (Peter de Montfort and Ralph de Sandwich), "quod a sæculo fuerat inauditum" (p. 168). After the battle of Lewes the historian breaks out into a sarcastic address, "Salve comes faustis successibus animatus, evectus in sublime," &c. (p. 153), very unlike the usual style of monastick chroniclers. His sons are spoken of in little better terms than the father. Henry he accuses as treating Richard, king of the Romans, and his son more like captives than hostages; and his seizure of the wool, followed as it was by a severe winter (p. 159), is spoken of as a cause of the wretched state of the country.² Simon is called (p. 144) "pristinæ præsumptionis non tepidus æmulator;" and in the account

Simon de
Montfort's
sons.

¹ See Pearson's *Early and Middle Ages of England*, ii. p. 259, note ².

² The feeling with which this act was received in the country is remarkably expressed by the chroni-

cler, in words which are too vivid to admit a doubt of their truth: "sic detrectando militiam de milite strenuo communi nuncupatione lanarius est effectus."

of the murder of Henry of Almaine at Viterbo, where there are many details not found elsewhere, Aymeri de Montfort is accused of having a share in it (p. 241).

The
barons.

Nor are the chief barons on De Montfort's side spared : he sneers at them as boys (*quos vere et autonomatice pueros nominare possumus*), and speaks of how easily they were lead by the earl, "*tanquam cera liquescens ductiles ad quamlibet fortunam*" (p. 134),¹ and their fury afterwards is denounced in no light terms (p. 135) ; even after the battle of Lewes, in speaking of the mise of Lewes, his only name for them is the "complices" of the earl of Leicester (p. 152). He speaks, however, strongly in a passage, which is unluckily corrupt, of the wretched rabble (*vilissima peditum caterva—vilissimo sæviendi genere*) who mutilated the earl's body at Evesham (p. 174).

Richard of
Cornwall.

Of Richard of Cornwall's election as king of the Romans, and the price paid by him for it to the electors, there is a full and interesting account (pp. 112–115) ; his enormous influence in England is spoken of frequently (see p. 118),² and his great wealth (*cui semper ut assolet affluenter pecunia suppetebat*), p. 204. There is a valuable notice of his efforts to improve matters in Ger-

¹ This sentence is either corrupt or very awkward.

² We do not always find the same high character given of him in the writers of this time. There is a chronicle in the same volume which contains the Worcester Annals (Cotton, Caligula A. x), which goes down to 1289, in which the following entries are given.

"Hic [*i.e.* Richard of Cornwall] fuit erga omnes mulieres cujuscunque professionis seu conditionis luxuriosissimus, thesaurorum collector cupidissimus et

"avidissimus, pauperum oppressor violentissimus."

"A.D. 1264, feria sexta, videlicet in vigilia Inventionis Sanctæ Crucis, circa horam sextam decollati fuerunt cccc sagittarii et xv. in Waldia in parochia Sanctæ Mariæ de Tichesherst, in loco qui appellatur Flemenewelle, coram rege Henrico quarto, qui omnes dolose vocati ad pacem regis per consilium Ricardi regis Alemannie prædictam mortem incurrerunt."

This second paragraph is extremely curious. See the account of the affair in Wykes, pp. 147, 148.

many, and of his stopping the tolls on the Rhine except at Boppard and Woerden (p. 222), and of his marriage with Beatrice of Falkenstein (p. 224).

During the war the historian mentions the attack by the Londoners on Richard's manor of Isleworth, and their ingratitude towards one who had been their benefactor (p. 140). The account in the next page (p. 141) of the rioters destroying a chapel of S. Cuthbert in the manor of Walter de Merton, where four of them were killed by a beam, shows that the author had some means of his own for knowing what was going on.¹ Just before the battle of Lewes (p. 148) he represents Simon de Montfort as trying to gain over king Richard by the promise of 50,000 marks,² and seems rather to hint that the offer, though finally rejected, was taken into consideration. His character, however, must have always stood high, as throughout his career all parties were so continually ready to submit to his arbitration, and he seems to have been genuinely anxious for peace, and to heal the discords which were dividing the country.

Gilbert de Clare, the earl of Gloucester, is rather kept in the background by Wykes; his joining De Montfort is attributed to the influence of his mother, Maud de Lacy (p. 140). Gilbert de Clare.

Of Walter de Cantelupe, bishop of Worcester, though on the barons' side, he speaks well; mentioning his holy life above all other bishops, and adding that had it not been for his opposition to the king, he would have merited insertion in the catalogue of Saints (p. 180). On the other hand, he does not spare Peter de Ekoblanke (Aigue-Blanche), bishop of Hereford, though a royalist, using very violent terms respecting the ills brought on Walter de Cantelupe.
Peter d'Aigue-Blanche.

¹ So too in the account of prince Edward's crusade, he states he had information from some who were with him: "sicut quidam qui fue-

" rant cum domino Edwardo fideliter asserebant" (p. 238).

² See Pauli, *Geschichte von England*, iii. p. 767.

the country by his management of the affair of prince Edmund's attempt on the crown of Sicily (p. 134).

Henry of
Hastings.

Henry of Hastings, who is mentioned as leader of the Londoners at Lewes, is accused of being the first to fly, —“ qui pæne primus audaciæ formidinem anteponeus
“ fugit e prælio, fugæ potius beneficio se credere tutum
“ duxit, quam belli casus fortuitos expectare ” (p. 150). This must be received with caution.¹

Ottoboni
(Pope
Adrian V.)

Of the legate Ottoboni's proceedings in forcing the bishops of London, Winchester, Worcester, and Chester to swear to denounce as excommunicate Simon de Montfort and his party, there is a very curious account, especially as the author expresses himself doubtful as to whether their subsequent capture and treatment by the people of the Cinque Ports were not by their own wish (sponte nescio vel invite), p. 156. Of the lamentable result of the revenge for the legate's denunciations taken by the people of the Cinque Ports, he speaks very strongly; and he points out the folly of Simon de Montfort's statement that the English might be well supported on their own products without commerce with foreigners;² though he mentions that some, to please the earl, wore their clothes undyed, instead of sending them to Flanders to be dyed (p. 158). In a subsequent year (1293) either he or the annalist who followed him at Osney speaks of the inconvenience in England from the want of French goods in consequence of Philip IV.'s prohibition of commerce with the English (pp. 335, 356).

Royalist as he is, he yet speaks of the over-hastiness with which S. Louis gave his judgment respecting the provisions of Oxford (forte minus sapienter et utiliter quam deceret, p. 139), and he speaks strongly as to the injustice of imprisoning the London citizens who went to the king at Windsor in 1265 (pp. 176, 177). Though he

¹ See Blaauw's *Baron's War*, p. 172. | ² *Ib.* p. 214.

evidently rejoices in the defeat and death of Simon de Montfort, he writes with great feeling of the early deaths of William de Mandeville and John de Beauchamp, who fell with him at Evesham (p. 174). He seems also to feel for Eleanor de Montfort, of whose grief, after all was lost, he gives a very vivid picture (p. 179).

As to the details of the war, his saying (p. 153) that Details of the war. after the battle of Lewes almost all the royalist nobles were imprisoned and chained, must be set down to the exaggeration of a partisan; though this need not be supposed of his account of the injuries done to the country by the disinherited barons after the battle of Evesham (p. 187). His account of the slaughter of the Jews in 1263 (p. 142) is very forcibly written, and he expresses himself in terms of great indignation against their murderers. His reasoning respecting the Jews is something like that of Grosseteste (Epistol. v., p. 35). There are some curious details of the difficulties of the royal army in Surrey and Kent, and the way in which they were harassed by the Welsh archers, who, however, were beheaded when caught (pp. 147, 148). On another occasion he gives full weight to the hardness of the Welsh in speaking of the sufferings of Simon de Montfort's army from want of food and necessaries in 1265 (p. 168). The progress of the war after the battle of Evesham, the stand made by the barons in the isle of Ely, and the means by which prince Edward accomplished his entry there, and reduced them to submission, are all given very fully. After mentioning the triumph of prince Edward, the peace throughout the country, and consequent plenty, he gives a lamentable picture of the war, both in the actual miseries inflicted, and in the loosing of the bonds of society through the weakness of the king (p. 211). There is a great deal said of the subsequent troubles, and the arrangement between prince Edward and Gilbert de Clare as settled by Richard, king of Germany, in 1270 (p. 231). The mention that Edward I. suffered from the wounds received from the assassin at Acre after

his return (1275), seems peculiar to Wykes (p. 268). In the later portion, where the two MSS. are identical, the account (p. 306) of the condemnation of the errors of the Dominican Richard Knapwell or Clapwell (of whom see the Dunstable Annals, p. 323), is deserving of notice.

Errors in
Wykes.

I have already spoken of the carelessness of the scribe to whom the only MS. of Thomas Wykes is due; but there are some errors which can only be put down to the author himself. Thus in 1085 (p. 11) there is a singular confusion between the two Popes who followed Gregory VII., Victor and Urban, which is not due either to Florence of Worcester or to the Osney Annals, whichever was the immediate source of this portion of the chronicle. Here it would appear that Florence was followed through the Osney MS., as Wykes follows the latter in placing under 1093 what Florence has under 1096. Under the year 1127, where William of Newburgh is the authority used, Wykes has made several blunders respecting Stephen of Blois (see p. 19, note 1).

In p. 26 *Gilbert Foliot*, the bishop of London, is called *Robert*, though Osney gives the name correctly. In p. 34 (1172) the young king Henry and his wife are said to have been crowned at *Westminster* instead of *Winchester*. In p. 41 *Lodowicus* is given for *Philippus*, a confusion between the two successive kings, though here too Osney is correct. In p. 53 the capture of the count of Flanders and others, at what must be meant for the battle of Bovines, is put six years before its real date. In p. 62 wrong dates are given of the Lateran council and of the birth of S. Thomas Aquinas; the first of these is singular, as the death of Innocent III. had been mentioned only just before under its proper year (p. 59). In p. 67, in copying Osney in mentioning the death of William Brewer, Wykes carelessly calls him "episcopus Exoniensis," confusing him with his nephew; and in p. 117 the bishop's death is again mentioned under the year 1257, instead of that of his successor. In the same page the account of the raid by the Welsh on the lands

of the earl of Gloucester, contradicts what had been said shortly before—that they laid waste prince Edward's lands, but spared those of the earl (p. 111). In pp. 138, 177, there is an error respecting the name of the mayor of London (see p. 177, note ²). In p. 295, the bishop of Rochester (Thomas of Ingoldsthorp) is called *John*, though Osney gives his name correctly.

Thomas Wykes not unfrequently writes in the first person, and addresses his readers: for instance (p. 28), in writing of the marriage of Eleanor of Aquitaine with Henry of Normandy, he says, "Hæc secundum historie veritatem huic opusculo dignum inserenda judicavi;" in p. 103, speaking of the dedication of Hayles, "taceo de convivio," &c.; p. 171, "prout in sequentibus audietis," &c. On the whole, in spite of his ambitious and flowery style, and of the very decided view of the history¹ which his political leanings induced him to take, we must always look on Thomas Wykes as one of the most interesting and most trustworthy historians of his time.

Great value of the Chronicle.

The ANNALS OF THE PRIORY OF WORCESTER, which are now for the first time printed in full, extend from the Incarnation to the year 1308, with a few entries written later, which bring them down to 1377. The single MS. which contains them is preserved in the Cotton Collection in the British Museum, Caligula, A. 10. It is a quarto, on parchment, containing 133 leaves; the whole down to 1303 was originally written in the same hand, of the beginning of the fourteenth century. There are many additions, chiefly relating to the priory, partly by the original hand, written later and with different inks, and partly by others. Many of the earlier years are blank, and there are also considerable spaces left between the later years, with an idea of their being filled in afterwards, as intimated in the preface which the author has adopted from the chronicle of another monastery (p. 355). This has caused the chronology in the earlier

Annals of Worcester.

MS. Cotton. Caligula A. x.

¹ A curious example of this may be seen in the pedigree he makes out for William I. See Freeman's *Norman Conquest*, ii. p. 589.

years to be disturbed; as the additions have been frequently inserted in the blank spaces opposite to the numbers of years with which they have no connexion, the years having been regularly numbered on when the MS. was first written; in some instances the number of the year has been altered, but in others the insertion has been made without regard to its proper place, simply because there was no room where it ought have appeared. Thus in pp. 367–369 the chronology from 851 to 903 is in a sad state of confusion, several bishops and kings being placed before their predecessors.¹ Red and blue inks have been used for many of the insertions, especially those relating to the bishops of Worcester and priors of the monastery. The last entries on f. 188 are all in the same hand, written probably about the date of the last of them, 1377.

Wharton's
extracts.

A large portion of these annals has already appeared in print, in the first volume of Wharton's *Anglia Sacra*, where it occupies pp. 469–530. Wharton printed most of the references to Worcester; but as regards his other extracts, he is very capricious. He has also incorporated with his text some entries which have no connexion with the annals;—thus on one of the vacant leaves at the end of the MS. (f. 189 b.) a late hand has written the names of the bishops of Worcester, with the number of years during which each held the see opposite to his name; these Wharton has inserted in the annals, making regular sentences out of each entry.² He does not seem to have had any fixed principle as to what of general history he omitted or inserted. Nor are his extracts always correct; for instance in p. 479 under 1205, he prints *quasi* for *quæstio*; p. 519, l. 43 *incepta* is an error for *inserta*, &c.

MS. Cotton.
Vespas. E. 4,

The basis of the Annals of Worcester is the Winches-

¹ See the notes to p. 367. I have placed the succession of bishops correctly in the Table of Contents at the end of this preface.

² *Anglia Sacra*, i. pp. 473–475, &c.

ter MS., Cotton, *Vespasian*, E. 4, which, excepting for the basis of the years 1202–1260, the author of the Worcester chronicle has transcribed. This is a quarto, on parchment, occupying ff. 153–201 of the volume in which it is at present, and written throughout in the same hand, a very clear one of the end of the thirteenth century. It extends from the Incarnation to 1285, with additions from Matthew of Westminster at the end (ff. 199b–201b) for the years 1274 to 1280, in the same hand. The Annals of Worcester consequently possess matter in common with the Annals of Winchester and Waverley, which either use this MS. or have themselves been used by its author for the events of several years in the thirteenth century.¹ There can be no doubt that it was written at Winchester. In order to show in the clearest manner its connexion with the Worcester chronicle, I have printed all that is copied from the former in small type, and the additions inserted by the Worcester writer, from whatever source, in ordinary type, so that these additions may be seen at a glance, whilst the margin gives the sources of the additions, when they are not original. I have given the variations between the two MSS.; all the errors of the *Vespasian* MS. are copied without hesitation,² and it is clear that the Worcester writer had

¹ See what is said of this MS. in the preface to vol. ii. pp. xix and xxxviii. In the latter of these pages, l. 14, for 1280 read 1285.

² For instance, p. 370 (932), Adelredus (*Æthelred*) is called the brother of Adelstanus (*Æthelstan*); in p. 374, Anselmus is called "Papa;" p. 381, we have "Octobonus imperator," apparently for "Octavianus Papa;" p. 383 (1175), prince Henry is said to have died, though his death is mentioned afterwards under its proper year 1183; p. 389 (1198), the abbat of Pershore is called *Anselm* instead of

Simon, though immediately afterwards the chronicler, when not copying the *Vespasian* MS., gives his true name (*ib.*); in the same page the death of "Geoffrey, bishop of Chichester," is mentioned, an error which I cannot explain; in p. 415, Simon, who died in 1223, is called bishop of London instead of Exeter; in p. 455, l. 5, Normanderti must be a blunder for some other name (the MS. is quite clear); in p. 456 (1266), there is *Ottoneum* for *Ottobonum*; p. 465, *Julii* for *Marii*; p. 469, *Stephani* for *Swithuni*, etc.

no intention with regard to it beyond making a faithful transcript.

Other
sources
of the
Worcester
Annals.

The earliest insertions of any interest (p. 365) are from Florence of Worcester, from whom the accounts of the early bishops of Worcester have been introduced into the blank spaces left by the transcriber of the Winchester MS.; there are also some original additions respecting the gifts of lands to the church (p. 366), and one insertion from Marianus Scotus (p. 367): otherwise Florence and his Continuator seem the only additional authorities till 1138, when Wendover begins, though sparingly, to be used. From 1141 there is a great deal in common with the Annals of Tewkesbury, and some entries seem to owe their origin to the Annals of Waverley. The Tewkesbury MS. is however certainly not the original, but would rather appear to have derived what it has in common with this Worcester chronicle from Worcester itself, probably from an earlier copy of the first portion of these annals.¹ For instance, the account of the penance enjoined by the archbishop of Sens in 1209 (p. 397) has been mutilated by the Tewkesbury annalist (p. 59); so in the account of the restoration of Worcester castle to the monks in 1217, the Tewkesbury annalist has curiously left out the name "Wygorniaë;" and in p. 408, just before the mention of the battle of Lincoln in 1217, the account given by the Worcester writer, "Legatus (*i.e.* Gualo) et Marescallus et "robur exercitus regii, &c." has been altered by the Tewkesbury blunderer into "legatus est Marescallus et "robur exercitus" (Tewkesbury, p. 63).²

From 1202³ the Vespasian MS. is for a time deserted, and the Worcester chronicle seems to be original, unless

¹ The Tewkesbury MS. (Cotton, Cleopatra A. 7) is certainly considerably earlier than the Worcester MS.

² See also the account of the remarkable dew which fell on June 24,

1205 (Worcester, p. 393; Tewkesbury, p. 57).

³ The events of 1201 and 1202 seem to be in a different hand from the earlier portion.

it and the Tewkesbury Annals owe what they have in common to another source. Excepting for one short entry about Peter des Roches in 1205, the *Vespasian MS.* is not again used till 1219, and then but sparingly (the entries from it being written at the end of each year, and evidently later than the rest) until 1261, when it is again literally transcribed. In the later portion, the extracts from *Matthew of Westminster*, which its author has written at the end as a sort of supplement, are here placed under their proper years. *Matthew of Westminster* does not seem to have been consulted independently, but to be known only from the *Winchester MS.*, as when it ends, there is no more from him. The entries for the year 1282 and following which are taken from this *MS.* are post-dated by a year. In 1281 and 1283 there are some paragraphs in common with the chronicle of which there are some extracts in *Leland's Collectanea*, i. pp. 240 seqq. He considers it to have come from *Pershore*. From the year 1285, where the *Vespasian MS.* ends, there is much in common with *Bartholomew Cotton*; but the *Worcester chronicle* may be considered original from that date. With 1308 the original *MS.* ended. The names and gifts of some of the early bishops of *Worcester* (*Appendix*, pp. 563, 564) are written on spare leaves at the end, in the same hand as that in which most of the additions to the annals are written. They fill up some gaps in the succession of the bishops, as given in the annals themselves, and were probably placed there for want of room.

The use that has been thus made of the *Winchester MS.* has produced frequent repetitions — the annalist ^{Repetitions.} telling over again from some other source the account of some event he has already transcribed from it. Thus in 1113 (p. 375) the account of the fire at *Worcester* is first given from *Florence* and then from the *Vespasian MS.*; in 1117 and 1118 the death of *Matilda* queen of *Henry I.*, in 1121 the marriage of *Henry I.* with *Adelais* of *Louvain*, in 1139 the arrival of the empress, are all

given twice over. A remarkable instance of this may be seen in pp. 416, 417, where after the siege of Bedford castle has been mentioned with considerable detail, the bare fact is told over again from the Vespasian MS.

The Winchester author, however, at times repeats himself; for instance, the death of Sancho, archbishop of Toledo, in 1275, is told in two different ways (pp. 468, 469). The Worcester annalist also, even when he is original, occasionally is guilty of repetitions; thus in p. 439, the presentation of William de Lega to Tibberton chapel is given three times under three successive years, and in pp. 484, 485, there are two accounts of the gifts of Thomas de Kempsey, abbat of Tewkesbury, to the sacrist of Worcester priory, on his installation—the second being a fuller account, inserted after the other.

General
character
of the
Annals of
Worcester.

The general character of the Annals of Worcester is very similar to that of the Annals of Dunstable, though the author of the former must be pronounced inferior to Richard de Morins and his successors. There is less of detail of general interest, though, especially in the later portion, there are valuable notices of the chief events that took place both at home and abroad. As regards Worcester, and as furnishing matter to illustrate the history of the diocese and country, they are extremely rich and valuable. The style of all (or nearly all) that is not taken from the Winchester MS. seems the same throughout. Who the author was, it would be vain to conjecture; that he was a monk of Worcester, and wrote these annals in the priory, admits of no doubt; but of the many persons connected with the priory whom he mentions, there is no one so singled out, as to make it likely that he was the author. He not unfrequently speaks in the first person: for instance, in 1219 (p. 411) he speaks of his mother's land being let to his brother H.; in p. 518 he mentions that archbishop Winchelsey landed at Yarmouth on January 1, 1294, "ut audivi;" and in p. 537, in speaking of the place where the Franciscans buried William de Beau-

Personal
allusions of
the author.

champ, earl of Warwick, he says "ubi olera crescere quondam vidi." His sentiments on the great events or questions which he describes or speaks of are rarely expressed. Of the barons' war he says absolutely nothing, contenting himself with transcribing his authority; he however calls the provisions of Oxford "bonæ leges" (p. 445). There is a remarkable instance of praise given to Edward I., where after mentioning his confirmation of his concessions to the barons in 1298, "non timore territus, sed mera voluntate et sine pretio," he adds "ideo in præsentis meruit amari et futuris temporibus benedici" (p. 536). This is especially marked in coming from a convent which had frequently suffered much from the king's exactions, and just before this (in 1297) had paid a heavy price—a fifth part of their property—in order to have the king's protection (p. 531). Edward I. however had been a very considerable benefactor to the cathedral, frequently visiting it, and leaving handsome offerings at the chief shrines.

There are some instances where the author lets his private feelings appear; thus in 1296, in speaking of the king's anger against the clergy for not bringing their treasures to him by a certain day, he adds "Sed caveat unusquisque ne Papalis dignitas offendatur" (p. 529). Another curious example occurs in his account of the chapter of Benedictines held at Oxford in 1300 (p. 547), where after mentioning the decree of the president (Walter de Wenlock, abbat of Westminster) respecting the omission of prolix prayers hitherto used, he says "dubito quod futuris temporibus superfluum videbitur *Pater Noster*." So of an individual, Richard de Estone, prior of Malvern, who died in 1300, he says (p. 548) "cujus bonitatem plures sentient non habendo."¹ The

¹ He calls him "dictus prior," as if doubting his right to the title. He succeeded William of Ledbury, who had been deposed by the bishop, with whom the priory of Worcester were on anything but good terms.

strongest opinion expressed is perhaps the regret that, through want of money, John de S. Germano, one of the Worcester monks, had lost his cause at Rome, and had been compelled to resign his election to the bishoprick. The pope appointed William of Gainsborough; "et sic ecclesia Wygornie non persone electi defectu aliquo nec electionis aliquali vitio, sed inopia solummodo pecunie, tam nobili thesauro ea vice miserabiliter vacuatur" (p. 555).

Nicholas of Norton, the sacrist, possibly the author.

If any one officer of the priory more than another may seem to have a claim to the authorship, it would be Nicholas of Norton, the sacrist, who is mentioned in p. 510 as erecting two pictures in the church, and as being appointed by the bishop to visit the priory in conjunction with his official in 1300 (p. 546),¹ as throughout the Annals there is a very marked and elaborate mention of the vestments and other gifts presented to the sacrists by the newly elected abbats of the other monasteries of the diocese, when they were blessed at Worcester either by the bishop, or by some other bishop appointed by him. Beyond this I do not think any conjecture as to the author can be made.

Details of the history of the priory in the Annals.

The see of Worcester was founded in 680. Monks were established there by bishop Oswald in 969. The church was enriched with lands from very early times, and details respecting these and the various churches in the gift of the priory occupy a considerable portion of the Annals. Presentations to churches, leases of lands given and taken, gifts of lands, legacies, pensions given or sold, lawsuits respecting the lands, appeals against the bishop's jurisdiction, journies to Rome to make good the appeals, and other similar matters, make up the chief portion of the details of the history of the monastery

¹ He is also mentioned in p. 480 as receiving from the executors of Nicholas, bishop of Winchester, 60 marks towards rebuilding the tower of the cathedral. This was in 1281.

that are given. Though lawsuits are occasionally mentioned, we do not hear of many; and the monks, as a body, do not seem to have been of a very litigious character, certainly not so much so as their brethren of Dunstable. The leases fall in and are renewed in regular succession; one vicar dies or is promoted, and the priory appoints his successor, as regularly as a modern college appoints its incumbents; and, excepting in the cases of bishop William of Blois, and bishop Godfrey Giffard, the relations between the priory and the bishops of Worcester seem to have been more than usually amicable. The former, (who had been forced upon the convent by the legate Gualo in 1218,) after excommunicating three monks in 1221 (p. 414), deposed the prior in 1222 (p. 415), and the writer speaks of his cruelty to the priory. There was a suit against him by the priory in 1223, and this led to the settlement between them in 1224. With the latter, up to the time of his death, the priory was in constant feud. To such a height did this rise at last, that in 1300, when archbishop Winchelsey visited the convent, they presented to him a formal accusation against the bishop, containing thirty-six articles.¹ Several of the causes of the quarrel between the two parties are given in detail in the Annals.

Quarrels
between
the priory
and bishops
W. de
Blois and
Godfrey
Giffard.

One of them arose out of an ordination at Westbury. In 1288, when the bishop was holding his ordination there, Thomas de Wiche, precentor of Worcester, according to ancient custom, summoned those who were to be ordained. The archdeacon, John of Evreux, a nephew of the bishop, asserted that this was his office; the precentor, with the assent of the bishop, was forcibly

The ordi-
nation at
Westbury.

¹ This may be seen, together with the bishop's answer to each charge, in the Appendix to Thomas's *Survey of the Cathedral Church of Worcester*, No. 67, pp. 63-73, who gives it from bishop Giffard's Register. It

is alluded to in the Annals, p. 550. Some of the accusations relate to the bishop's appropriating the churches which the priory claimed as their own, away from them.

expelled from the chancel.¹ He at once appealed for the rights of the church of Worcester (p. 495). The bishop was soon after formally resisted when at Worcester to receive as usual the profession of some monks, so as to be prevented from doing anything to prejudice the question during the appeal; the prior told him that their profession was made not to him, but "to God and the church." He came, he said, "to correct their daily excesses." This he tried again in the following January; the prior bade him enter, according to the composition² [*i.e.* of 1224], in the Lord's name, as he and his predecessors had done; but the bishop refused, and both appealed; the convent giving a copy of their appeal to the bishop, but the bishop refusing to do the same to the convent (p. 497). However, two days afterwards, the bishop sent two of his clerks with his seal, and after a payment of twenty marks at once by the priory, and a promise of forty more to be paid afterwards, granted that all the spiritualities should be in the same condition as they were before the scene at Westbury, and that the composition should have its ancient force.³ In spite of this, at an ordination in 1289 at Bromsgrove, the bishop would not allow the precentor to act, "immemor pacis factæ," says the chronicler, "quam cre-
dimus esse Wallicam et inanem" (p. 498).

The West-
bury pre-
bends.

But the great struggle between the bishop and the convent arose from the prebends in the church of West-

¹ The bishop gives a different account to this, when it was made one of the thirty-six charges against him. He says that the archdeacon, or any person appointed by the bishop, had always been the proper person to summon the candidates. (Thomas. Appendix, p. 64.)

² See this in Wharton, *Anglia Sacra*, i. p. 543; and see the Annals (1224), p. 417.

³ See the "Reformatio pacis inter

"episcopum et conventum Wigornie," Thomas's *Worcester*, Appendix No. 62, p. 48. The bishop promises that he will not receive, and states that he never has received, any ameracements from the prior's tenements at Alveston. (Annals, p. 497.) There is also a composition, dated 1274, between the bishop and the priory given in the document No. 48, p. 32 of Thomas's Appendix.

bury. The bishop had a very strong interest in this place,¹ and one of his objects was to annex the churches in his gift to those prebends. To this the prior and convent would not agree, as interfering materially with their interests. In the bull which they obtained on the question from Pope Nicholas IV., the grievance is stated as follows:—"Et sic tandem eædem ecclesiæ non im-
 " mediate, prout debent, ecclesiæ Wygorniaë prædictæ
 " subjaceant, sed dictæ ecclesiæ de Westbury, cui eas
 " contulit, mediate, ac per consequens priori et capitulo
 " memoratis jus instituendi et destituendi rectores
 " quod, ut prædicatur, in eisdem sede Wygorniaë vacante
 " obtinent, subtrahatur." The point seems to be that, if the bishop carried out his scheme, there would be seculars instead of regulars in the collegiate church of Westbury. The bishop's first attempt was made in 1288 (p. 496). The above-mentioned bull was obtained by the priory in 1289; it is dated Rom. xv. kal. Maii, anno 2, and arrived on September 1 (p. 498). It is addressed to the abbats of Reading and Wigmore, and the precentor of Wells; but, as it was not "bullata," the judges appointed refused to act, and a second was soon after sent with the leaden bulla, directed to the bishop of London, the abbat of Reading, and Geoffrey de Veterano canon of Cambray, as judges.² This was heard before the judge at Reading on Nov. 8. It was to have been considered on Feb. 3; but the judge delegate (the dean of Evesham) was absent, and sent an excuse. The question then came before the king's council; the arguments of the priory were heard,

¹ In later times the bishops of Worcester seem to have had a great affection for Westbury. Bishop Carpenter (1443), who is buried there, had an inclination to be styled "Bishop of Worcester and Westbury." Atkyns's *Gloucester-*

shire, p. 803. About the college at Westbury, see Tanner, *Notitia Monastica*, Gloucestershire, xxxii.

² See Thomas's *Worcester*, Appendix, p. 50. The bull is No. 63, p. 49. There are other documents connected with it in pp. 51-54.

and S. Wulstan's charter was read, which threatened an anathema against any who removed monks from Westbury. The king was present in person,¹ and after the chancellor had apparently temporized about the matter, said himself, that though he personally should prefer the churches to be made prebendal, he was yet unwilling to do anything to the prejudice of the church of Worcester; and the council taking warning by what was the case at Lincoln, where so many of the prebends were in the hands of Italians, which was also the case with the archdeaconry of Worcester, as what were the king's at the time of the vacancy of the see might come into the hands of the Pope, would not agree to allow that churches, which by any means might come into the king's appointment, should be made prebendal. Gilbert de Clare also spoke on the same side: "The churches belong to the barony; therefore the condition of the churches cannot be changed any more than that of the barony" (pp. 501, 502). In spite of this, however, in July of the same year (1290), the bishop installed three persons, no doubt incumbents of his churches, as prebendaries at Westbury. He visited the priory soon afterwards, and departed in anger, because they refused to affix their seal to the annexation of the prebends to the churches (p. 504). We hear no more of the question till 1294, when, while the bishop was ill at Hartlebury (p. 518), the citation of the court of Canterbury was again brought forward. The next year witnesses were examined in the church of St. Mary at Bow as to the facts of the bishop's proceedings (p. 523), and after this the Annals do not mention the affair again, possibly from being unwilling to record the defeat of the priory. It appears from the Bishop's Register that the cause came on in the Arches Court in 1297, and was decided in the bishop's favour.²

¹ The bishop had previously had letters from the king and queen and

nobles in favour of the annexation. See p. 500.

² See Thomas's *Worcester*, p. 146.

There are continual intimations as to the unwillingness of the prior to admit this bishop's visitations; though he seems to have been received honourably when he came in person, his officials were always resisted (pp. 545, 546). The visitations must have entailed no slight expense on the priory, as in 1290 he came with 140 horses (p. 504). There is mention of a curious scene on Ash Wednesday in 1291, when the bishop's officials gave the ashes to the people, and dismissed the penitents, the prior meantime preaching in the chapter house; afterwards the prior blessed the ashes, and gave them to the convent, and did not interfere with the bishop's office (*nec de officio episcopi se intromisit*), p. 504. Their dislike of his visitation did not, however, prevent the prior from wishing to exercise his presumed right to visit the other monasteries of the diocese, when the see was vacant on the bishop's death. In 1301, soon after the death of bishop Godfrey Giffard, the prior set forth to visit them; the annalist does not say whether he was admitted by any; but states that the convent of Tewkesbury, the monks of Gloucester and Winchcomb, and the canons of Cirencester pertinaciously resisted him with closed doors; they do not appear to have denied his right in the abstract, as they put forth as their reason for the opposition that they had already been twice visited that year (p. 551). The prior carried the cause into the Arches Court, and two years afterwards (1303) the abbats of Tewkesbury and Gloucester were condemned (p. 556).

Opposition to the bishop's visitations.

Attempt of the prior to visit the other monasteries of the diocese, *sede vacante*.

With the Franciscans, who had had a settlement at Worcester soon after their first arrival in England,¹ the relations of the priory were far from amicable. The quarrels chiefly arose from questions as to the right of sepulture. The annalist is evidently very angry that William of Beauchamp, earl of Warwick, (the Beauchamps

Quarrels with the Franciscans respecting the right of sepulture. Earl of Warwick.

¹ See Eccleston (*Brewer's Monumenta Franciscana*), p. 27.

had been long closely connected with the priory,¹) who died in 1298, was induced, in the absence of his friends, by the advice of a certain friar, John of Olney, to choose to be buried among the Franciscans.² He mentions what a scene the friars made of the funeral, carrying the corpse round the city, like conquerors with a captured prey, and at length burying it in a place where no burials had taken place before, and where in winter time it was rather immersed than buried, the spot having been a cabbage garden within the author's memory³ (p. 537). This did not prevent his son from bringing his mother's body afterwards to the same spot, although she herself had intended otherwise (p. 549).

Burial of
H. Poche.

But the most remarkable instance of this was the affair of a certain H. Poche, a citizen of Worcester, who died in 1289. The sacrist of the priory carried off the body by force, and buried it in the cemetery of the priory in spite of the Franciscans (pp. 499, 500). The Franciscans complained to the archbishop (*mendaciter*, the annalist says) that they had been beaten and wounded by the monks; the affair came even to the king's ears. (The question was fairly settled about the same time, — that after mass said in the cathedral for the dead, provided that the church lost nothing, if the friars could legally prove that the bodies were left to them, they should freely carry them away to their place of burial.) The archbishop, John Peccham, a Franciscan himself,⁴ wrote very strongly

¹ See pp. 382, 528, 544.

² He had had a fancy that his father, who had been buried in the cathedral, had been taken out of his grave; and actually had the body exhumed to see (p. 471). This was in 1276. It may have had something to do with his choosing his own burial place elsewhere.

³ An instance this of the poor places in the towns the Franciscans

had for their churches and dwellings. See Brewer's Preface to the *Monumenta Franciscana*, pp. xvii, xviii. That it was the church is clear from p. 549.

⁴ This was a proud time for the English Franciscans, who boasted they had at this time the Sun and Moon (i.e. the Pope, Nicholas IV., and the archbishop) in their order. See pp. 509, 511. The chronicler

to the bishop about the affair, saying he would not suffer this wickedness to pass unpunished, "quia plagas fratrum nec debemus nec possumus sine lacrymis tolerare."¹ In his mandate he threatens all the officials of the priory—the prior, subprior, sacrist, præcentor, cellarer, subcellarer, and cook—with the greater excommunication, and the church with an interdict, unless they restore the body. The bishop accordingly held an inquisition on the wish of the deceased and on the supposed injury to the friars (p. 503), and found that it was his last wish to be buried in S. Mary's cemetery (*i.e.* that of the cathedral);—that no one had wilfully hurt the friars, but that, the crowd pressing on them, they had stumbled and fallen on some dung-heaps. The archdeacon's official, in consequence of the archbishop's letter, afterwards required the prior, on pain of suspension, to give up the body, and the friars promised they would carry it off as quietly as they could. Instead, however, of doing this, they carried it through the street with great pomp and tumult, explaining their privilege to the people in English (*materna lingua*),² inviting all they could to the spectacle to the confusion of the monks (*ad confusionem nostram per magnam plateam cum cantu tumultuose illud efferebant*), (p. 504).

Regarding the architectural history of the cathedral the Annals are very meagre: there is mention of the fall of the new tower in 1175 (p. 383), of the dedication of the cathedral in the presence of the young king and a great array of bishops and abbats in 1218

Architectural history of the cathedral.

seems rather to rejoice in the Pope's death in consequence, "sed quarto non. Aprilis sol cognovit occasum suum" (p. 509). The bishop of Worcester had also been admitted "tanquam frater in ordine fratrum Minorum." See Thomas's *Worcester*, Appendix, No. 51, p. 35.

¹ See the archbishop's letter in Thomas's Appendix, No. 64, p. 55, followed by his mandate, p. 56.

² The annalist mentions that the edict respecting a new perambulation of the forests was published in English in Worcester in 1299 (p. 541).

(p. 409), of the new bells in 1220 (p. 412), of the fall of the two lesser towers by a storm in 1222 (p. 415), and of the laying the foundation of the new front of the cathedral in 1224 (p. 415). As to ornaments in the church, two new pictures, of which the prior were evidently very proud, as the annalist mentions they contained "multarum imaginum pulcherrimam comitivam," were placed in the church in 1292 by the sacrist (p. 510), and a new one over the high altar in 1293 (p. 513).

Style of
the Annals.

The style of the Worcester Annals is for the most part clear and unambitious; sometimes the author uses verse, as for the description of storms, or the births of the royal children, &c. Sometimes a local event, as the drowning of three boys in the Severn, or a new vessel being launched on the river, is commemorated by a line or two; this occasionally causes obscurity, the writer giving an allusion probably well enough understood when he wrote, but now difficult or impossible to be understood; for instance in p. 507, "Fraude capellani caput asportatur Alani," and p. 495,

"Pluribus expensis est facta domus Beverensis,
"Ante fuit camera sic parva, capella coquina."

See also the verses in pp. 503, 513. There is a curious account of a sacrilege done in Pershore church in 1299, obscurely written: "quia custos ecclesiæ, muliebri consilio "infatuatus, in loco sacrato ignem obtulit alienum" (p. 541).

Among events of general interest may be mentioned the various attempts at a wife for Henry III. (p. 420), the first stone of the pavement of Worcester being laid by the bishop in 1280 (p. 479), the annoyance of the prelates at having to go to London for the anniversary of queen Eleanor's funeral (p. 506), which the chronicler says will make the day memorable for many years.

There are several important allusions to the amount of bad money in circulation towards the end of the

thirteenth century:—the “pollard and crocard” pennies were denounced in 1299, but from the scarcity of coin were allowed to pass for halfpence (p. 543). The next year the citizens of Worcester were heavily fined for continuing to use them, “non secundum quod deliquerunt, sed secundum quod ditiores et magnates perdere potuerunt” (p. 546). There are not unfrequent allusions to foreign affairs; e.g. the defeat of Frederick II. at Parma in 1248 (p. 438). There are valuable details respecting the expedition to Gascony in 1294 (p. 519), the Welsh war in 1295 (pp. 520, 526); the battle of Courtrai in 1302 (p. 552), where, though the list of the chief persons of note slain partially agrees with Matthew of Westminster and other chroniclers, there are errors.¹ The visits of Edward I. to Worcester, which were very frequent, are given with very considerable detail, the offerings he made to S. Wulstan’s and the other shrines being always mentioned at length. On one occasion, in 1295, an elaborate description is given of his praying before the shrine, and asking “What can I render to blessed Wulstan for all his holy prayers have done for me?” and providing for the support of three monks, and two wax candles to be burnt before the saint (p. 521). There is a curious account of the penance of the Worcester bailiffs for breach of sanctuary in 1302 (p. 554).

Of errors in the Annals, besides those copied directly from the Vespasian MS., there is perhaps the usual average to be found, especially in the earlier portion;—they chiefly consist in wrong names given to many of the persons mentioned. Thus in 1179 (p. 384), the abbat of Gloucester is called G. Carbonel instead of *Thomas Carbonel*;² in 1191 (p. 387) the bishop of Bath is called *Roger* instead of *Reginald*; in 1199 (p. 390)

¹ See the note on the passage. I cannot identify “Dominus Wale Payel.”

² As the Tewkesbury Annals are

correct here, it is another proof that the Tewkesbury MS. was not used by the Worcester annalist.

Mauger is called archdeacon of *York* instead of *Evreux* (*Eboraci* for *Ebroici*, a not unfrequent mistake); in 1203 (p. 392) the earl of Leicester, *Robert*, is called *Galfridus*; in 1216 (p. 406) the bishop of Hereford is *Henricus* instead of *Hugo*; in 1220 (p. 412) the archdeacon of Norwich, *Geoffrey* de Burgh, is called *William*; even *Hubert* de Burgh is three times called *Henry* (pp. 419, 425, 426). Then we find in 1228 *Thomas* for *Geoffrey*, bishop of Ely (420); *Gilbert* abbat of Pershore, instead of *Gervase* (p. 425); *Richard*, earl of Chester, for *John* (p. 429); *Ottobonus* for *Otho* (p. 431), though *Otho*'s name is correctly given just before; *Henricus* for *Hugo*, bishop of Lichfield (p. 432); *John*, bishop of Bath, for *Jocelyn* (p. 434); *G.*, bishop of London, for *F.* (*Fulco*), (p. 436); *W.* archdeacon of Worcester in 1256, for *V.* (*Vincent*), (p. 444); *Richard*, bishop of Lincoln, for *Henry* (p. 445). It is very singular that in mentioning the death of Florence of Worcester, in p. 376, the writer, though copying from the continuator of Florence, should call him "episcopus."

Registrum
Prioratus
Wigorniensis.

The "Registrum sive liber irrotularius et consuetudinarius prioratus beatæ Mariæ Wigorniensis" was edited with notes and illustrations by archdeacon Hale for the Camden Society in 1865. It illustrates in a very important manner many of the passages in the Annals, as giving in extenso many deeds of grants or charters to which they allude. I have referred to it whenever I have been able to feel sure of the correctness of the reference.

Great value
of the
Annals.

Though perhaps not equal in interest or value to the Annals of Dunstable for local history, or to those of Waverley for the general history of the country, I think that the Annals of Worcester will always rank very highly as an authority for the latter years of the thirteenth century.

Completion
of the Col-
lection of

It was stated in the preface to the first volume of this collection of the ANNALES MONASTICI, that its object

was to collect the most important of those written in ^{Annales} the thirteenth century. This intention has, I think, ^{Monastici.} been fully carried out. The only monastick chronicles of the period that have not been included are the Chronicle of Melrose, published in Fulman's collection, and the ecclesiastical history of Edmund of Hadenham, from which Wharton has given some extracts in the first volume of the *Anglia Sacra*, where they occupy pp. 341-355, under the title of "Annales ecclesiæ Roffensis." The first of these, besides having been recently re-edited by Mr. Stevenson for the Bannatyne Club in 1835, rather belongs to a collection of the materials for Scotch history, and the second, from its bulk, could have no place in such a collection as the present; but, if deserving of entire publication, must be published by itself. It contains 396 folio pages in double columns of the huge MS. Cotton. Nero D. ii., and, as it begins in 604, far the greater portion is occupied in early church history. It goes down to 1307. The Lanercost Chronicle, a great portion of which was written during the reign of Edward I.,¹ was also edited by Mr. Stevenson for the Bannatyne and Maitland Clubs in 1839.

There is, however, a considerable number of smaller monastick annals, as, for instance, those of Dover (Cotton. Julius D. v.), Evesham (Harl. 229), Furness (Cotton. Cleopatra A. 1), Hagneby (Cotton. Vespas. B. xi.) Lewes (Cotton. Tiberius A. x.), Ramsey (Cotton. Otho, D. viii.), Wigmore (Sir Thomas Phillipps, 8139, olim Townley), Winchcomb (Cotton. Tiberius E. iv.), &c., besides others whose locality is unknown. These are all very brief, and do not contain much that is important, beyond events relating to the respective monasteries, and local

¹ See Mr. Stevenson's Preface, | probably came from one of the
p. xlii. He has shown that the | Minorites of Carlisle. (Preface, p.
designation of "Lanercost" to this | v.)
chronicle is incorrect, and that it |

allusions peculiar to each. If brought together they would form a valuable collection; but they would be out of place if mixed with the larger and more important chronicles in the present volumes.

Manner in which the monastick annalists compiled their histories.

Enough has been already said as to the usual way in which the historian or chronicler of each monastery wrote his annals,—how he borrowed the similar volume from some neighbouring monastery, and copied it with additions from his own observation or other sources that he found to his hand; how blindly at times he would copy from one even when he had another better authority, which he perhaps was already using; and how carelessly one portion of his work would be done, when he had no interest in the history, in comparison with the records of those times in which he or his monastery had taken a part. The curious preface to the Winchester chronicle, which the Worcester annalist has copied and used, as if it were his own, in the present volume, p. 355, besides showing something of the motives which actuated the monasteries in preserving and continuing these annals, seems to give a caution that no one, except the regularly appointed historian of the house, is to venture to add to the volume itself, though a paper (*scedula*) is to hang from the book in which any one might enter the obits of illustrious men and anything of importance connected with the state of the kingdom. At the end of the year, “non quicumque voluerit, sed cui injunctum fuerit,” is to write in the volume as briefly as he can what he thinks of all this loose matter is truest and best to be handed down to posterity, and the old paper being removed, a new one for the next year is to be put in its place. If this practice was pursued in many monasteries, it would account for the abrupt changes and variation of styles which are so frequently observed.

Character of the monastick annalists.

Professor Stubbs has well pointed out, in his preface to the chronicle known under the name of Benedict of Peterborough (i. pp. xviii–xx.), the difference between

the court chronicler and the monastick annalist. The thirteenth century was certainly the time during which the monastick annalists produced their best works. Before, especially during the reign of Henry II., there was a considerable number of persons, independent of each other, who wrote history. Afterwards, individual writers are scarce, and the monastick annals almost all come to an end. It is singular how generally this is the case about the time of the death of Edward I. Such compilations as these volumes contain would be invaluable for the history of the fourteenth and still more for that of the fifteenth century. The few meagre entries that so many chronicles contain, written all in one hand at a date long since the regularly kept annals of the monastery have ceased, seem to show that there was no one in the monastick body to carry on what had been for so long kept with such care. Whether the troubles of the reign of Edward II. affected the inner life of the monasteries more than we have any reason to know, or whether the effect of the great plagues of the fourteenth century, which in so many ways changed the condition of the country, was also so great in the monasteries as to prevent their ordinary records from being kept up, we cannot say. The fact is certainly very remarkable, that there are very few monasteries which continued their annals either at all, or with anything like the same spirit and diligence, after the death of Edward I.

A caution is, perhaps, necessary as to accepting as generally true for the whole country the statements which are made by one of these local annalists, and which were perfectly true as far as he was concerned. The price of land, the price of corn, no doubt varied very considerably in different parts of the country, and when we recollect how isolated many parts of England were, how difficult the communication from place to place was, it is perhaps more remarkable that these chronicles agree so often, especially about such points, than that

they occasionally differ. And in their estimation of public men and public events, while this same difficulty has to be taken into consideration, and also while it must be recollected how very much they had to rely on second-hand or chance information, their fairness and candour, on the whole, must be considered as deserving of all praise. No doubt the estimation of such a man as Simon de Montfort must depend very much on the side in the great struggle embraced by the writer; yet it is very rare to find the actual facts of the history wilfully distorted. If the facts of each year were written by various persons during the year's course, corrected from time to time as fresh information reached the monastery, and then written out by the professed annalist of the monastery, as the Winchester writer seems to intimate, this plan would afford a great safeguard from error.

Nor ought we to quarrel with the annalists for giving us in such detail the petty affairs of their own monastery, while they dismiss with scarcely a remark the great events of the general history of their own or foreign countries that were passing around them. Accounts of the latter, learnt at second or third hand, could never have much authority; the former bring before us in a very vivid manner the inner life of the monasteries, and thus give a key to the realizing the life of a very considerable portion of our forefathers. And when the annalists had a real opportunity of speaking of public events, they are generally very full: take, for instance, the account of the siege of Bedford castle in the Dunstable Annals, or the last few days of Simon de Montfort's life in the Waverley Annals. That the inner life of the monk of the thirteenth century was not all peace and quietness, and the monastery a complete refuge from all worldly troubles, is amply shown by the details here furnished of struggles against episcopal superintendence, lawsuits about lands, the evident enjoyment of adding house to house and field to field, and the not unfrequent internal

disputes from bad or overbearing abbats, or worthless monks. Yet, while fully admitting and realizing this, and knowing that in all ages human nature when exposed to the same temptations will be guilty of the same errors, we must not shut our eyes to the enormous blessings conferred on the country by the great monastick establishments,—the centres of religion and civilization,—protecting in a hard and ruthless age the poor and old; the preservers of, if not literature generally, certainly historical literature, as to them we owe almost all we know of those times; the cultivators and improvers of the lands which they received as gifts or bequests; and with inmates who, with all their faults, lived as if they believed there is a life beyond this world, and that selfishness is not the one guiding principle for man to follow. Learned, as a rule, the monks were not; it is singular how seldom books are alluded to throughout these annals, or how rarely we read of a book written by one of them. Their duties as landlords, and the continual services, doubtless occupied a great portion of their time, and perhaps the kind of men who chiefly supplied the monasteries were not likely to do much for literature. Of all the names of monks mentioned in the Dunstable¹ and Worcester annals in the thirteenth century, there is scarcely one which is known from any other source: a great contrast to the previous century, when so many well known names are prominent in the histories of the religious houses.

I linger about this subject with the feeling that it has never yet been properly considered, or had justice done to it. The indiscriminate and stupid abuse that for so long was lavished on all that existed before the sixteenth century led to a reaction, which, though infinitely better

¹ Richard de Morins himself (the author of the earlier portion of the Dunstable Annals) is an instance to

the contrary; he had studied at Bologna. See the *Gesta Abbatum S. Albani*, i. p. 307 (Riley).

better than what it succeeded, yet in many instances went so far in the opposite extreme, as to give an almost equally unreal picture of the times it venerated. If it was clear that a monk was not necessarily a demon, it yet did not follow that he was necessarily an angel. Indiscriminate praises or condemnations of a whole past age are alike untrue; and it can only be by a large amount of hard historical study that we can ever be able to form in our minds a true picture of the past. I believe no sources can be found for obtaining this knowledge so good as the accounts of the monks as given by their own writers, and that thus the publication of the present volumes and works either of the same nature, or more directly histories of monastick life—is at least one method of rendering the attainment of accurate knowledge on these subjects possible.

As I have reason to believe that the tables of contents prefixed to the *Annals of Dunstable and Bermondsey* have been found useful, I have done the same with respect to the chronicles in the present volume.

Of the plan adopted in the *Index to the four volumes*, which is issued separately, I have spoken in the few words of preface prefixed to it. It will, I trust, be found sufficiently full.

Cambridge,
October 15, 1868.

CONTENTS OF THE ANNALS OF OSNEY AND
THE CHRONICLE OF WYKES RELATING
TO OSNEY AND OXFORD.

A.D.	Page
1071. The castle of Oxford built by Robert de Oilly [or d'Oyly] I. - - - - -	9
1074. S. George's church in Oxford castle founded by Robert d'Oyly I. and Roger de Iveri - - - - -	10
1129. S. Mary's Osney founded by Robert d'Oyly II. - - - - -	19
„ <i>Ralph</i> , the first prior - - - - -	19
1133. Robert le Poule lectures at Oxford on the Scriptures - - - - -	19
1138. Death of prior Ralph. Prior <i>Wigod</i> , who is made an abbat - - - - -	21, 22
1139. Roger, bishop of Salisbury, seized in Oxford castle by Stephen - - - - -	23
„ Robert d'Oyly II. receives the empress Matilda at Oxford - - - - -	23
1142. Death of Robert d'Oyly II., who is buried at Eynsham - - - - -	24
„ Stephen takes and burns Oxford - - - - -	24
„ Escape of the empress from the castle - - - - -	24
1147. Medley island given to Osney - - - - -	25
„ S. Mary Magdalene's church adjudged to S. George's by the bishop of Hereford, against S. Frideswide's - - - - -	25
1149. S. George's church given to Osney - - - - -	26
1150. Bensington and Turkdean churches given by John de Pageham, bishop of Worcester - - - - -	26
1151. The abbat goes to Rome to claim his right to the church of S. George's against the prior of S. Frideswide's - - - - -	27
„ S. George's and S. Mary Magdalene's adjudged to Osney by Eugenius III. - - - - -	27
1163. Death of Henry d'Oyly I. - - - - -	33
1168. Death of abbat Wigod. Abbat <i>Edward</i> - - - - -	33
1175. The abbey receives investiture of S. Mary Magdalene's - - - - -	37

A.D.		Page
1176.	The opposition of S. Frideswide's to this silenced by the bishops of London and Worcester at the command of the Pope - - - -	38
1180.	Translation of S. Frideswide - - - -	39
1181.	Adam, bishop of S. Asaph, dies at Osney - - - -	39
1183.	Death of abbat Edward - - - -	39
1184.	Abbat <i>Hugh of Buckingham</i> - - - -	40
„	Walter de Gant (canon of Osney) made first abbat of Waltham - - - -	40
1189.	Churches of Waterperry and Hampton Gay, and two hides of Pesì obtained - - - -	43
1190.	Church of S. Frideswide and great part of Oxford burnt	43
1200.	Suits with S. Frideswide's respecting Norham and Beechcroft tithes settled - - - -	50
1205.	Death of abbat Hugh. Abbat <i>Clement</i> - - - -	51
„	Land of Fulewille obtained - - - -	51
1206.	Land of Little Tew obtained - - - -	52
1209.	Two clerks hanged at Oxford, and the scholars leave Oxford in consequence - - - -	54
1221.	Death of abbat Clement. Abbat <i>Richard de Gray</i> , formerly prior - - - -	62
1222.	Council at Osney, April 18, under archbishop Langton	62, 63
1299.	Death of abbat Richard. Abbat <i>John</i> , formerly superior - - - -	70
1232.	John Blund, who had taught theology at Oxford, elected archbishop of Canterbury - - - -	73
„	Death of Henry d'Oyly II. His burial at Osney - - - -	73
1234.	Tallage exacted from Oxford - - - -	77
„	Speech of Henry III. respecting the abbat of Osney	77
1235.	Abbat John becomes a Franciscan at Northampton - - - -	82
„	Abbat <i>John de Lecche</i> - - - -	83
„	Henry III. and queen Eleanor at Oxford; her reception (Wykes) - - - -	82, 83
1236.	Richard de Writhe, canon of Osney, made abbat of Dorchester - - - -	83
„	Richard, precentor, made abbat of Ouston - - - -	83
1238.	Riot of the Oxford clerks against the legate Otho, while at Osney - - - -	84, 85
1244.	Robbery in the Jewry by Oxford clerks, of whom 45 are imprisoned - - - -	91
„	They are released by the influence of Grosseteste - - - -	91
1245.	The Franciscans enlarge their boundaries and build new houses (Wykes) - - - -	93
„	The Dominicans leave their house in the Jewry and enter a new dwelling by the great bridge (Wykes)	94

A.D.		Page
1246.	Walter Mauclerc, bishop of Carlisle, takes the Dominican habit at Oxford (Wykes) - - -	94
„	The Dominicans celebrate in their new church (Wykes) - - -	95
1247.	Parliament at Oxford (Wykes) - - -	96
1249.	Discovery of a human body outside S. Frideswide's (Wykes) - - -	98
1250.	Death of abbat John de Lecche - - -	100, 101
„	The bowels of William de Cantelupe buried at Osney - - -	100
„	Abbat <i>Adam de Berners</i> - - -	101
1254.	Death of abbat Adam de Berners - - -	106
„	Abbat <i>Richard de Appeltre</i> - - -	107
1255.	Letter of Pope Alexander IV. respecting a debt due to the merchants of Sienna - - -	107
„	Reason of this letter - - -	109
1256.	Hostels at Oxford retaxed - - -	111
„	Consequent loss to Osney - - -	111
„	Payment made of 200 marks to the merchants of Sienna - - -	111
„	Letters patent allowing this payment to go towards the king's tenth - - -	112
„	Suit of Roger de Aumeri against the abbat, who pleads illness - - -	112
„	The Carmelites build in Stockwell Street - - -	113
1258.	Parliament at Oxford - - -	118
„	The provisions of Oxford - - -	118
„	Herlot attacks the right of Osney to ingress into the church of Staines - - -	120
„	Their right to it confirmed - - -	120
„	S. George's in Oxford castle confirmed to Osney - - -	120, 121
1260.	Settlement with Roger de Aumeri respecting the manor of Westone - - -	126, 127
„	Death of Robert de Westone, prior of S. Frideswide's; Robert de Olney succeeds - - -	127
1263.	Quarrel between the Oxford scholars and townsmen - - -	139
„	Parliament at Oxford (Wykes) - - -	140
„	The scholars ordered to leave Oxford by the king - - -	141
„	They return under the protection of Simon de Montfort - - -	141
„	Henry III. comes to Oxford, and enters the churches of S. George's and S. Frideswide's - - -	142, 143
„	His gifts to S. Frideswide's - - -	143
1264.	Parliament at Oxford against the marchers - - -	154, 155
1265.	Simon de Montfort the younger at Oxford (Wykes) - - -	169

A.D.		Page
1266.	Henry III. spends Christmas at Osney - -	197
1267	Resignation of abbat Richard de Appeltre - -	208
„	His suit with Roger de Aumeri respecting Westone manor - - - -	209
„	Abbat <i>William de Sutton</i> - - - -	210
„	A palfrey extorted from him by the official, who refused to admit him without it - -	211, 212
„	Adam de Senestan, rector of Hethe, buried at Osney	215
„	Many of his books, &c. come to the abbey - -	215
1268.	A fortieth paid for the redemption of the disinherited barons - - - -	218
1269.	Matthew de Stratton, archdeacon of Bucks, buried at Osney - - - -	225, 226
„	His gift of two carucates in Mortone and Estrop	225, 226
„	The high altar dedicated by R. de Gravesend, bishop of Lincoln - - - -	227
„	Henry de Merdene, prior of Osney, made prior of Hexham - - - -	229
„	Death of Richard de Appeltre, the late abbat - -	230
1272.	Basilia of Worcester buried at Osney - - - -	249
„	Translation of the remains of the prelates buried at Osney - - - -	249
1274.	Abbat William goes to the council of Lyons - -	257
1275.	Edward I. at Oxford (Wykes) - - - -	263
„	Account of his reception; he is afraid to enter the city (Wykes) - - - -	264
„	Gaston de Bearne imprisoned in Oxford castle (Wykes)	264
1276.	Visitation of archbishop Kilwarby; large amount of procurations paid to him in comparison with archbishop Boniface - - - -	270
1277.	Philip of Eye buried at Osney; - - - -	271
„	Beatrice of Falkenstein buried in the church of the Franciscans at Oxford - - - -	274
„	Death of Walter de Merton, founder of Merton college - - - -	275
1279.	Grant of Richard de Gravesend to Osney, confirming S. George's, &c. to the abbey (<i>note</i>) - -	282, 283
1280.	Floods at Oxford - - - -	284
„	Chapter of Dominicans at Oxford, Edward I. being present - - - -	284
1282.	Thomas de Wykes takes the habit at Osney (Wykes)	292
1284.	Visitation of archbishop Peccham - - - -	297
„	The Oxford masters summoned before the archbishop - - - -	297

A.D.		Page
1284.	Their errors in grammar, logick, and natural philosophy condemned - - - -	298, 299
„	Justices itinerant at Oxford - - - -	301
„	Death of abbat William de Sutton. His character -	302
„	Abbat <i>Roger de Coventry</i> - - - -	303
„	No snow or frost at Oxford from Michaelmas to Lady Day, but constant rain - - - -	303
1288.	William de Kyngescote elected chancellor of Oxford - - - -	317
„	The bishop of Lincoln refuses to admit him in his absence - - - -	317
„	In revenge for this the masters give up their lectures	317
1289.	The quarrel made up, the chancellor admitted, and the lectures resumed - - - -	318
„	Translation of S. Frideswide - - - -	318
„	Chapters held at Oxford of the three orders of mendicant friars - - - -	318
1290.	Settlement of the dispute between the bishop of Lincoln and the university of Oxford - - - -	324
„	John of Ludlow, elected chancellor, has to go to Nutley to be admitted by the bishop - - - -	324
„	Visitation of bishop O. Sutton - - - -	327
1291.	The prior appointed a collector of the tenth for half the diocese of Lincoln - - - -	332

**CONTENTS OF THE ANNALS OF WORCESTER
RELATING TO WORCESTER.**

A.D.		Page
680.	Worcester made a bishop's see. Bishop BOSEL	- 365
689.	Bishop OSTFOR	- 365
693.	Bishop S. EGWIN	- 366
717.	Bishop WILFRID	- 366
742.	Bishop MILRED	- 366
775.	Bishop WERMUND	- 366
778.	Bishop THILHER, abbat of Berkeley	- 366
780.	Gifts of Offa to the church of Worcester,—various lands and a great Bible	- 366
781.	Bishop HEATHORED	- 366
782.	Gifts of duke Othred (Stoke-Prior and Shipston)	- 366
798.	Icomb given to Worcester by bishop Heathored. Bishop DENEBERT	- 563
822.	Harvington manor given by bishop Denebert. Bishop HEABERT	- 563
832.	Gifts of Cenwulf	- 367
846.	Crowle given by bishop Heabert. Bishop ALHEUN	- 563
852.	Gifts of Beorhtwulf (Mitton and Grimley) and Burhed (Wolverley)	- 563
872.	Bishop WEREFRID	- 563
915.	Mernanclive given by bishop Werefrid. Bishop ÆTHELHUN, abbat of Berkeley	- 563, 369
922.	Bishop WILFERTH	- 370, 564
929.	Bishop KENEWOLD	- 564
955.	Fepsinton (Phepson, a hamlet of Himbleton) given by Eldred	- 367
957.	Oddingley and Lawarne given by bishop Kenewold	564
„	Bishop S. DUNSTAN, abbat of Glastonbury	- 368
[960.] ¹	Bishop OSWALD	- 368
[969.]	Oswald establishes monks at Worcester	- 368
„	<i>Winein</i> , priest of St. Helen's, first prior of Wor- cester	- 368
[970.]	Monks of Worcester established at Ramsey by Os- wald	- 369

¹ See preface, p. xxxvi, n. 1.

A.D.		Page
992.	Bishop ALDULF, abbat of Peterborough - - -	370
1058.	Wulstan, monk of Worcester, made abbat of Gloucester - - -	372
1072.	Fame of bishop S. WULSTAN - - -	372
1084.	New monastery at Worcester begun by S. Wulstan	373
1112.	Death of bishop SAMPSON - - -	375
1113.	Fire at Worcester. Death of prior <i>Thomas</i> . Bishop THEULF - - -	375
„	William, abbat of Gloucester, blessed at Worcester	376
1162.	Fromund, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester - - -	380
1163.	Bishop ROGER FITZ-COUNT - - -	381
1170.	Burial of William de Beauchamp at Worcester -	382
1175.	Fall of the new tower - - -	383
1179.	Thomas Carbonel, abbat of Gloucester, blessed at Worcester - - -	384
1180.	Bishop BALDWIN, abbat of Ford - - -	384
1181.	Crispin, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester	384
1182.	Robert, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester	385
1186.	Bishop WILLIAM DE NORHALE - - -	385
1189.	Death of prior <i>Ralph</i> . Prior <i>Senatus</i> . Fire at Worcester - - -	386
1190.	Bishop ROBERT FITZ-RALPH - - -	387
1195.	Bishop HENRY, abbat of Glastonbury - - -	388
1196.	Bishop JOHN OF COUTANCES. Resignation of prior Senatus - - -	388
„	Prior <i>Peter</i> - - -	389
1198.	Anselm, abbat of Pershore, blessed at Worcester -	389
1199.	Bishop MAUGER - - -	390
1201.	Miracles of S. Wulstan - - -	391
1202.	Fire at Worcester - - -	391
„	Inquisition by the Pope into the miracles of S. Wulstan - - -	391
„	Return of the monks from Rome who had gone for his canonization - - -	391
„	Lease of West by the convent - - -	391
„	Lease of Alveston and Shipston to Thomas de Erdington - - -	391
1203.	Duel in the prior's court - - -	392
„	Fidelity sworn to the priory by Roger Mortimer for Wribbenhall - - -	392
1204.	Gervase, abbat of Pershore, blessed at Worcester -	392
„	The relics of S. Wulstan reverently reburied by bishop Mauger - - -	392
„	Death of prior Peter - - -	392

A.D.		Page
1205.	Pension in Lindridge church confirmed to the priory by Giles, bishop of Hereford - - -	393
„	Singular dew near Worcester about June 24 - - -	393
„	Henry, abbat of Gloucester, blessed at Worcester - - -	393
1206.	Lease of a liberate in Chacombe - - -	394
„	Settlement between the priory and O. parson of Lindridge - - - - -	394
„	Lease of Henwick - - - - -	394
„	Death of Abel, the saorist, and Roger Dod, the dean - - - - -	394, 395
1207.	The priory gives Harvington church to Robert de Clipstone - - - - -	395
„	King John visits Worcester, and gives a charter relating to various manors - - - - -	395
„	He gives 100 marks towards restoring the cloister and offices - - - - -	395
„	Death of the late prior Senatus - - - - -	395
„	Leases of Harvington and Boraston - - - - -	396
1209.	Stoke comes into the hands of the chamberlain - - -	397
„	Prior Ralph makes good his claim to the land of Hugh of Knighton - - - - -	397
1210.	Two hundred marks and a cart with four horses paid for the king's tax - - - - -	398
„	Lindridge church given to Ralph, the prior's brother - - - - -	398
„	Lease obtained of Overbury church from Ralph of Stoke - - - - -	398
1211.	Leases of Wolverley and Broadwas fall in - - -	399
„	Lease of Berrow church obtained by the prior - - -	399
„	New assise of the leases made by the prior, who adds to the income of the infirmary 60s. annually from the lands of Hugh of Knighton - - -	400
1212.	Arrangement with the church of Strata Florida - - -	400
„	Newnham mill let to O. Bolt - - - - -	401
„	Cure of an Irishman at S. Wulstan's tomb, and gift to the church in consequence - - - - -	401
1213.	Lease of three parts of Doddenham meadow obtained from William de Mauns - - - - -	401
„	Croptborne, Netherton, and Outsden fall in on the the death of W. de Wetemore - - - - -	401
„	Prior Ralph elected bishop of Worcester, but the election set aside by the influence of the legate, Nicholas of Tusculum - - - - -	402
1214.	Bishop WALTER DE GRAY - - - - -	402, 403

A.D.		Page
1214.	Prior Ralph made abbat of Evesham - - -	408
„	Hugh, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester by the bishop of Hereford - - -	408
„	Prior <i>Silvester of Evesham</i> . Cleeve church given by the bishop - - -	403, 404
1215.	Leases of Cleeve, Sedgeberrow, Stoke, and of the demesnes of Wolverley and Boraston - -	404
„	Term of the leases of Moor and Newnham prolonged	405
„	Fidelity sworn to the priory by Hugh de Mortimer for Wribbenhall - - -	405
1216.	Prior Silvester returns from the Lateran council, and is consecrated bishop of Worcester at Perugia	405
„	Peter, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester -	405
„	Lease taken of the vineyard at Doddenham from Thomas de la Mare - - -	406
„	Worcester embraces the cause of prince Louis -	406
„	Capture of Worcester by the royalists under R. Blundevil and F. de Breauté - - -	406
„	Plunder of the cathedral, and the work of the shrine of S. Wulstan melted to pay the fine exacted -	407
„	The priory suspended, for celebrating for Louis -	407
„	Burial of king John at Worcester - - -	407
„	Prior <i>Symon Punnis</i> - - -	407
„	William of Broadwas, the subprior, resigns at the request of the bishop - - -	407
1217.	The see taxed by the bishop - - -	407
„	Worcester castle restored to the priory - - -	407
„	Terms of the leases of Hallow, Grimley, and Hen- wick prolonged - - -	409
„	Burial of Alexander Neckham at Worcester -	409
1218.	Dedication of the cathedral - - -	409
„	Translation of S. Wulstan - - -	409
„	The convent not allowed by the legate to elect the bishop - - -	410
„	Bishop WILLIAM OF BLOIS - - -	410
„	William of Broadwas made sacrist - - -	410
„	Death of Thomas of Erdington and other monks -	410
1219.	Land belonging to the author's mother let to his brother, whose homage is received by the prior -	411
„	The bishop holds a synod at Worcester - - -	411
„	S. Andrew's church, Worcester, given to Simon de Walton - - -	411
„	Richard, parson of S. Martin's, succeeds Reginald, parson of S. Andrew's, as dean - - -	411

A.D.		Page
1220.	Attempt of the bishop to remove the prior, which fails - - - - -	411
„	New bells founded, and consecrated by the bishop -	412
„	Miracles of S. Wulstan - - - - -	412
„	Rentcharge given to the sacristy by W. Mandeville, earl of Essex - - - - -	412
1221.	Martin de Pateshull and other judges itinerant at Worcester - - - - -	413
„	Claim to the advowson of Dodderhill established -	413
„	Dodderhill church dedicated, and Thomas, abbat of Winchcomb, blessed there - - - - -	413
„	Miracles of S. Wulstan - - - - -	413
„	Papal letter of privileges to the priory and the right of sepulture confirmed - - - - -	414
„	The bishop appeals against this, and the prior goes to Rome; W. de Lichfield goes with him - -	414
„	Dodderhill church given by the bishop to his nephew, in spite of the prior's appeal - - - - -	414
„	William of Broadwas, the sacrist, deposed; Osbert made sacrist - - - - -	414
„	The bishop excommunicates three monks. Opposition to his entry into the chapter, and appeal to the archbishop - - - - -	414
1222.	The prior suspended by the Pope for false letters -	414
„	The bishop deposes the prior, and substitutes <i>William Norman</i> (prior of Malvern) - - - -	415
„	Cruelty of the bishop; the priory sequestrated by the archbishop - - - - -	415
„	The prior is absolved, but excommunicated again on appealing against the bishop, and returns to Rome	415
„	The two lesser towers thrown down by a storm -	415
„	Death of the sacrist Osbert - - - - -	415
1223.	Prosecution of the bishop by the priory; and suit with William Norman - - - - -	415
„	Parliament at Worcester - - - - -	415
„	Death of prior Symon - - - - -	415
1224.	The bishop lays the foundation of the new front of the cathedral - - - - -	415
„	Thomas of Bredon, abbat of Gloucester, blessed at Worcester - - - - -	416
„	Pension given to C. de Crema, until he receives a benefice - - - - -	416
„	Chapel of Berrow adjudged to the priory, consolidated with Overbury, and given to Martin de Pateshull - - - - -	416

A.D.		Page
1224.	Meeting in the chapter house to settle the questions between the priory and the bishop, and between William Norman and the priory - - -	416
„	Prior <i>William of Bedford</i> - - -	417
1225.	Confraternity of the church - - -	417
„	Arrangement between the prior and Walter rector of Bredon, respecting tithes - - -	418
„	New house built by the prior - - -	418
„	Tibberton church given to Robert, the chaplain, dean of Worcester - - -	418
„	S. Martin's Worcester given to C. de Crema - - -	418
„	Tournament at Worcester; those engaged in it excommunicated by the bishop - - -	418
„	Gold chalice given by William Briwerre - - -	418
1226.	Stoke falls in, on the death of Reginald de Scortegrave - - -	418
„	Sedgeberrow church given to Helias of Broadwas - - -	419
„	Stoke church given to Anketil de Parco - - -	419
„	Justices itinerant at Worcester - - -	419
„	Site of the clothiers' room restored by the bishop - - -	419
1227.	Lease of Shipston prolonged - - -	419
„	Rentcharge given by William de Mandeville - - -	420
1230.	Suit respecting the pasturage at Wheatfield belonging to Wolverley manor - - -	421
„	Composition respecting a portion of the land of Henry of Knighton - - -	421
„	Henry of Bampton, abbat of Cirencester, blessed at Worcester - - -	421
„	Payment by the prior towards the war, and payment to the Pope - - -	422
1231.	Leases of Harvington, Fepsinton, and Pensax - - -	422
„	Rentcharge at Penhulle, land at Broadwas and Whittington bought - - -	423
1232.	Leases of Alston and Sedgeberrow fall in, and are given away - - -	423
„	Arrangement with the abbey of Westminster - - -	423
„	Mill and lands at Doddenham bought - - -	423
„	The site of the castle confirmed to the priory by the king - - -	423
„	The king gives the advowson of Bromsgrove church - - -	423
„	Justices itinerant at Worcester - - -	423
„	Henry III. keeps Christmas at Worcester - - -	424
„	Abbats of Tewkesbury, Hales Owen, Winchcomb, and Alcester blessed at Worcester - - -	424

A.D.		Page
1233.	Land at Doddenham quit-claimed to the priory	424, 425
„	Synod at Worcester celebrated by the bishop	- 425
„	Cleeve manor falls in on William Norman's death, and is let again	- - - 425
1234.	Roger, abbat of Pershore, blessed at Worcester	- 425
„	Moor falls in	- - - 426
„	William, abbat of S. Augustine's, Bristol, blessed at Worcester	- - - 426
„	Land bought of Alured de Penhulle	- - - 426
„	Arrangement respecting S. Helen's Worcester, and the chapels of Claines, Wick, and Wichenford	- 426
1235.	A. de Penhulle's land bought of B. de Sodintone	- 426
„	William of Cirencester becomes a monk	- - 426
„	Lease taken of the mill at Shipston	- - 426
„	Confirmations to the abbeys of Alcester, Winchcomb, and Bordesley	- - - 426, 427
„	Church of Sudbury conferred by the bishop on the sacrist's office	- - - 427
„	Arrangement respecting S. Helen's and the above- named chapels	- - - 427
„	Justices itinerant at Worcester	- - 427
„	Doddenham mill let to Henry Drugel	- - 427
„	Fine paid to the prior by the widow of Philip of Mitton	- - - 427
„	30 marks paid to the king	- - - 427
1236.	Bromsgrove church conferred on the priory by the bishop, the chapel of Grafton being reserved for the sacristy; and the vicar is admitted on the presentation of the priory	- - - 427
„	Confirmations to Keynsham, Usk, Great Malvern	427, 428
„	Bishop WALTER DE CANTELUPE	- - 428
„	S. Andrew's, Worcester, given to Richard of Coventry	428
„	Legacy of William de Beauchamp for the fabrick of the church	- - - 428
1237.	Church of Rowington confirmed to Reading abbey	- 428
„	Shipston mill, a moiety of Doddenham meadow, and a virgate at Cleeve, bought	- - - 428
„	Cleeve mill let	- - - 428
„	Presentations to Cropthorne, Harvington, and Stoke	428, 429
„	Pension granted to Hamelin	- - 429
1238.	Arrangement between the bishops of Worcester and Lichfield respecting Dudley	- - - 429
„	Hampton meadow bought	- - - 429
„	Payment of the thirtieth to the king	- - 429
„	Crowle wood bought	- - - 429

A.D.		Page
1238.	Actions of the bishop against P. Saltmarsh and others - - - - -	429, 430
„	Presentation to Alvechurch - - - - -	430
1239.	S. Clement's church, Worcester, given to R. of Cotheridge - - - - -	430
„	Chapels of Grimley and Hallow given to R. dean of Worcester - - - - -	430
„	Alston mill bought - - - - -	430
„	Presentation to Himbleton - - - - -	430
1240.	Fairs and a market obtained by the bishop - - - - -	431
„	Justices of the forest at Worcester - - - - -	431
„	Boundary settled between Wolverley and Kidderminster - - - - -	431
„	Lease of Horsley - - - - -	431
„	S. Andrew's Worcester given to Sampson - - - - -	431
„	S. Swithun's Worcester given to John, chaplain - - - - -	432
„	Synod at Worcester - - - - -	432
„	Presentation to Icomb - - - - -	432
„	Rentcharge given to the almonry by the bishop, who confirms the tithes, &c. to the sacristy - - - - -	432
„	Tax paid to the Pope - - - - -	432
1241.	The bishops' lawsuits settled - - - - -	432
„	Justices itinerant at Worcester - - - - -	432
„	Arrangement with the parson and freemen of Newnham respecting the assart of Cornwood - - - - -	433
„	Arrangement respecting Chadwick tithes, with S. Wulstan's hospital, Worcester - - - - -	433
„	Land of Thomas Ruppe of Harvington bought - - - - -	433
1242.	Aid for the Gascon expedition paid to the king - - - - -	433
„	William Long, abbat of S. Augustine's Bristol, blessed at Worcester - - - - -	433
„	Heriot of Hugh of Cleeve received; lease from his widow - - - - -	434
„	Homage and payment to the prior by Henry de Sanford - - - - -	434
„	Presentations to Cropthorne, Grimley, Hallow, and S. Clement's Worcester - - - - -	434
„	Lease granted of Cutsden demesne - - - - -	434
„	Death of prior William. Prior <i>Richard de Condicote</i> - - - - -	434
1243.	Land bought at Wolverley and Alston - - - - -	435
„	Presentation to Cleeve and S. Clement's Worcester - - - - -	435
„	Vincent, archdeacon of Worcester, installed by the subprior - - - - -	435
„	The usual gifts received for the installation of the two new abbats of Gloucester, though one died before installation - - - - -	435

A.D.		Page
1243.	Tymberdene land leased to the almoner - - -	435
„	Cups given by the prior to the king and queen on Richard of Cornwall's marriage - - -	435
1244.	Land in Doddenham bought - - -	435
„	Pension granted to W. Bidun at the king's request -	435
„	Exchange in Fladbury and Wichenford between the bishop and J. Poer confirmed - - -	435
„	Wichenford vicarage given to W., chaplain -	435
„	Heath near Tibberton bought - - -	435
1245.	100 shillings and a silver cup given for princess Margaret's marriage - - -	436
„	Death of Aernalis, the chamberlain - - -	437
„	Land at Teddington bought - - -	437
1246.	The county fined for false judgment - - -	437
1247.	Mulderham mill falls in - - -	438
„	John, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester by the bishop of Hereford - - -	438
„	Chapels of Doddenham and Knightwick given to W. -	438
„	Payment in aid of the Pope - - -	438
„	Justices itinerant of the forest at Worcester -	438
„	Patronage of Halford church yielded by the convent of Kenilworth to the bishop - - -	438
1248.	Payment in aid of the Pope - - -	438
„	Presentations to Tibberton, Doddenham, and Knightwick - - -	439
1249.	Justices itinerant at Worcester - - -	439
„	Payment in aid of the king - - -	439
„	Various lands come to the priory - - -	439
„	Presentation to Sedgeberrow and Tibberton -	439
1250.	Quarrel with the bishop respecting certain liberties of Oswaldslaw hundred - - -	439, 440
1251.	Reception of the bishop with a procession on his return from the Roman court - - -	440
1252.	Presentation to Wichenford and S. Clement's Worcester - - -	441
„	Death of prior Richard de Condicote. Prior <i>Thomas</i> -	441
„	During the vacancy the custody of the priory remains in the hands of the subprior and cellarer -	441
„	Presentation to Harvington - - -	441
„	Chapels of Doddenham and Knightwick given to G., chaplain - - -	441
1253.	Recovery of vetitum namium by the bishop -	441
„	Taxes paid to the Pope - - -	441
„	Aid for the Gascon expedition paid to the king -	442

A.D.		Page
1253.	Mills of Mulderham, Wolverley, and Broadwas let on lease - - - - -	442
„	Leases of Shipston, Cleeve, Fepsinton fall in -	442
„	Symon de Walton presented to Stoke -	442
„	Confederation with the convents of Wenlock and Abingdon - - - - -	442
„	Meadow land bought of W. de Schirnake -	442
„	Harvington manor leased to Symon de Walton, partly for a debt to him and partly to pay off the Caurcines	442
1254.	Debt to Sampson of Bromsgrove paid -	442
1255.	Sedgeberrow church given to the prior's nephew -	443
„	Justices itinerant at Worcester -	443
„	Site confirmed to the nuns of Whiston (Worcester) -	443
„	Legacy of archbishop W. de Grey -	443
„	Payment of taxes to the king -	443
„	Confederation with Peterborough -	443
„	Payments for warren -	443
„	The right to two virgates at Canterton made good before the justices - - - - -	443
1256.	Hugh de Cantelupe installed archdeacon of Gloucester by the prior - - - - -	443
„	Custody of the priory woods within the forests of Feckenham and Kenfare obtained from the king -	443
„	Presentation to Wolverley - - - - -	443
„	Payment to A. de Savoy for taxes - - - - -	443
„	Presentation to S. Andrew's Worcester -	444
„	Land at Broadwas and Canterton bought -	444
1257.	Stoke church given to M. de Cantelupe -	444
„	Payment to A. de Savoy - - - - -	444
„	The plea of vetitum namium recovered by the bishop, and the quarrel with W. de Beauchamp settled -	445
1258.	Settlement of the boundaries of Norton and Alvechurch manors - - - - -	445
„	Payment to the nuncio Herlot - - - - -	445
„	Arrangement with Reading abbey and R. de Wasseburne respecting Teddington - - - - -	445
„	Land of A. de Oncredam at Broadwas let for a mark	445
1259.	Leases of Hallow and Grimley fall in -	445
„	Land and tenements of W. de Credyntone fall in -	446
1260.	Visitation of the archbishop - - - - -	446
„	Land at Netherton bought - - - - -	446
„	Death of prior Thomas. Prior <i>Richard de Dumbelton</i>	446
„	During the vacancy the custody of the priory remains in the hands of the subprior and cellarer -	446
„	Presentation to Stoke and Himbleton - - - - -	446

A.D.		Page
1260.	General chapter of Franciscans at Worcester	- 446
1261.	Justices itinerant at Worcester; refusal of the county to admit them, because seven years had not elapsed since the last session	- 446
„	Tithes of Monkwood belonging to Bromsgrove church obtained	- 446
„	Land bought from W. de Beauchamp and Hugh de Mortimer	- 447
„	Presentation to Broadwas and S. Andrew's Worcester	- 447
1262.	Justices itinerant of the forest at Worcester	- 447
„	Granges at Grimley and Henwick destroyed by a storm	- 447
„	Presentation to Lindridge and Himbleton	- 447
„	Pension from Lindridge confirmed by the bishop of Hereford	- 447
1263.	Church of Bromsgrove falls in	- 448
„	Siege and capture of Worcester by certain of the barons	- 448
„	Plunder of the Jews in Worcester	- 448
1265.	Burial of bishop Walter de Cantelupe at Worcester	453
1266.	Bishop NICHOLAS, archdeacon of Ely	- 456
1268.	Bishop GONFREY GIFFARD	- 458
„	The bishop appropriates Grimley with Hallow to the priory	- 458
1269.	The priory obtain the right of jurisdiction, <i>vacante sede</i>	- 458
1270.	Justices itinerant of the forest at Worcester	- 460
1271.	Justices itinerant of the forest at Worcester	- 461
1272.	Death of prior Richard de Dumbelton, who is buried in the cloister	- 462
„	Prior <i>William of Cirencester</i>	- 462
1273.	Visitation of Worcester by archbishop Kilwarby	- 465
1274.	Death of prior William of Cirencester. Prior <i>Richard de Feckenham</i>	- 466, 467
1275.	Duels for the church of Tenbury and bailiwick of Henbury	- 467
„	Advowson of Dodderhill church secured for thirty marks paid to R. Mortimer	- 468
„	Justices itinerant at Worcester	- 468
1276.	Rumour respecting the exhumation of William de Beauchamp, earl of Warwick	- 471
„	His son has the tomb opened, and is excommunicated	471
„	Edward I. at Worcester	- 471
„	Peace made between the prior and William de Beauchamp	- 472

A.D.		Page
1277.	John de Wikes and John de Harleye take the habit at Worcester - - - - -	473
1278.	Edward I. at Worcester - - - - -	476
1281.	Presentation to Stoke Prior and Sedgeberrow -	479
„	First stone of pavement laid in Worcester by the bishop - - - - -	479
„	Action of the Templars against the convent respecting Bromsgrove church - - - - -	479
„	Legacy from bishop Nicholas of Winchester, formerly bishop of Worcester, partly for building the tower - - - - -	480
„	Inquisition respecting new houses at Bromsgrove, and a partition built up in front of them burnt -	480
„	Edward I. at Worcester - - - - -	480
„	Question as to the advowson of the chapel of Grafton -	481
„	Presentation to S. Swithun's Worcester - - - - -	481
1282.	Simon de Wyre, the precentor, goes to Rome -	483
„	Edward I. holds a parliament at Worcester against Llewellyn - - - - -	484
„	Thomas of Kempsey, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester - - - - -	484, 485
„	The priory visited by the bishop - - - - -	484
„	Walter de Wikewane, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester - - - - -	484, 485
1283.	The king's officers attempt to seizé the tenth collected for the Holy Land, but find no deposit at Worcester - - - - -	487
„	30 marks paid to the king for the Welsh war -	487
„	Presentation to S. Andrew's Worcester and Himbleton - - - - -	487
„	Execution of a robber, formerly a monk of Wenlock -	487
„	Meadow at Dudley given to the priory - - - - -	487
„	Hermitage of Packington given to Walter de Lodeford for his life - - - - -	487
„	A pension to Guy de Foliano compounded for -	488
„	Edward I. at Worcester to visit S. Wulstan - -	488
„	Presentation to Sedgeberrow - - - - -	488
„	John of Jumièges, abbat of Gloucester, blessed at Worcester - - - - -	489
1285.	Presentations to Hallow and Icomb - - - - -	491
1286.	Presentations to Stoke and S. Swithun's Worcester -	492
„	Death of prior Richard de Feckenham. Prior <i>Philip Aubin</i> - - - - -	492, 493
„	Presentations to Lindridge and Sedgeberrow -	493

A.D.		Page
1286.	Entry of the bishop into the chapter house, with harsh propositions - - - -	493
„	The prior send a proctor to the Roman court -	493
1287.	Burial of Robert Mortimer in the cathedral -	493
„	Case of land at Marston decided at Gloucester -	493
„	Decision in favour of William Beauchamp as to his right of warren - - - -	493
„	The prior receives seisin of a tenement at Overbury and Teddington - - - -	494
„	Room removed in the priory for fear of fire -	494
„	Visitation of the bishop - - - -	494
„	The prior receives seisin of land at Broadwas -	494
„	Presentation to Grimley vicarage - - - -	494
„	Grant of ground for building to Richard de la Linde - - - -	494
„	Presentation to All Saints, Worcester - - - -	495
„	Robert de Fangefoss, archdeacon of Gloucester, buried in the cathedral - - - -	495
1288.	The precentor expelled from the chancel by the bishop while holding an ordination at Westbury -	495
„	Attempt of the bishop to join the churches of his manors to the Westbury prebends - - - -	496
„	Opposition of Stephen de Wittone to the bishop's taking any step to the prejudice of the priory during the appeal - - - -	496
„	The prior opposes the bishop in the chapter house -	496
„	Appeal of the prior against the bishop - - - -	496
„	Presentation to Broadwas - - - -	496
„	The proctor of Francis archdeacon of Worcester (a cardinal) installed for him - - - -	496
„	Progress of the appeal against the bishop. He agrees that all should be as before the expulsion of the precentor from Westbury - - - -	497
1289.	Ordination at Bromsgrove. The precentor still prevented from doing his office - - - -	498
„	The bishop robbed of 200 marks at Bredon - - - -	498
„	The chapel of Grafton extorted by the bishop, but recovered by the priory - - - -	498
„	The bull arrives against the junction of the churches and the Westbury prebends, and is heard at Reading - - - -	498
„	Grant to Richard de la Linde - - - -	498
„	The deed respecting this grant received - - - -	499
„	The day for the Westbury suit postponed, because the judge did not appear - - - -	499

A.D.		Page
1289.	H. Poche, citizen of Worcester, buried in the cemetery in spite of the Franciscans - - -	499, 500
„	Remission of part of the usual gifts from the new abbat of Pershore, because the abbey church had been recently burnt - - -	500
„	Royal letters brought by the bishop respecting the Westbury prebends - - -	500
„	Confirmation of certain lands to the see - - -	500
„	Jioisa de Mortimer buried in the cathedral - - -	500
„	Reception of Edward I. at Worcester - - -	500
„	Certain foresters, &c. imprisoned - - -	500
„	False accusation of the priory by the Franciscans respecting the funeral of H. Poche - - -	500
„	The question as to the right of sepulture settled - - -	500
„	Archbishop Peccham writes strongly to the bishop on behalf of the Franciscans - - -	501
1290.	The foresters find sureties for their appearance at Woodstock - - -	501
„	The bishop's redemption taxed at 500 marks, and the prior's at 200 - - -	501
„	Arguments of the priory against the junction of the churches and the Westbury prebends - - -	501
„	Answer of the king - - -	501
„	Opinion of the council and of Gilbert de Clare - - -	502
„	Letter from Rome respecting the archdeaconry; payment to be made by the priory - - -	502
„	Presentation by the king to All Saints, Worcester, during the minority of H. Mortimer - - -	502
„	Three persons installed by the bishop at Westbury - - -	502
„	Order of the archbishop that the body of H. Poche be exhumed and given up to the Franciscans - - -	502
„	Inquisition on the wish of the deceased and the supposed injury to the friars - - -	503
„	Insult to the prior at Harvington - - -	503
„	Visitation of bishop Godfrey, with 140 horses - - -	503, 504
„	The priory refuses to affix its seal to the deed of consent to the junction of the Westbury prebends to the bishop's churches, and he retires in anger - - -	504
„	The prior admonished to give up the body of H. Poche to the friars - - -	504
„	The friars carry it off in great triumph to the confusion of the monks - - -	504
„	Ashes given to the people by the penitentiary and H. de Carners on Ash Wednesday, the prior preaching in the mean time in the chapter house - - -	504

A.D.		Page
1290.	The prior afterwards blesses the ashes, and does not interfere with the bishop's office - - -	504
„	One hundred marks forgiven the priory by the king for the soul of the queen - - -	504
„	Letter of the bishop prejudicial to the priory: appeal against it - - -	504, 505
„	Visitation of the bishop: he revokes his statutes -	505
„	Deed respecting the foss at Malvern between the bishop of Worcester and earl of Gloucester confirmed - - -	505
„	The earl is to give two bucks and two does annually to the bishop, and the same to the convent, <i>sedes vacante</i> - - -	505
„	The obnoxious statutes quashed before the chancellor - - -	505
„	Concessions of the bishop respecting Cutsden and Lawerne - - -	505
„	Presentation to Himbleton - - -	506
„	Edward I. at Worcester - - -	506
1291.	Confirmation of the bishop's concessions - - -	506
„	Food and clothing given to one of the king's servants at his request - - -	506
„	Bull obtained by the bishop against the priory - - -	506
„	Presentation to Packington - - -	506
„	The prior made guardian of the obventions collected for the Holy Land in Lichfield and Worcester dioceses - - -	507
„	The document of the submission of the claimants of the crown of Scotland to Edward I. sent to the convent - - -	507
„	Inquiry by the Pope into the value of the convent's property - - -	509
1292.	Gifts of William of the Mills - - -	509
„	Master John buried on the north side of the high altar - - -	509
„	Bloodshed in the cathedral - - -	509
„	Service held in the chapter-house till the cathedral was purified by the bishop - - -	510
„	Additional income for drugs given by William of the Mills - - -	510
„	New pictures in the church given by the sacrist, Nicholas - - -	510
„	Presentation to Wolverley - - -	510
„	One hundred marks borrowed from Laurence of Ludlow - - -	510

A.D.		Page
1292.	Grant of a pension to Thomas de Lughore - -	510
„	Presentation to S. Martin's Worcester - -	511
„	Death of James Aubin; his gift to the priory -	511
1293.	Several faulty bonds of William de Lodeford exchanged for one correct bond - -	512
„	The monk Thomas returns from the Roman court -	512
„	Three boys drowned in the Severn - -	513
„	New picture placed over the altar - -	513
„	Grant of Overbury to G. de Norwich (rector of Wolverley) - - - - -	513
„	New cross set up - - - - -	513
„	One hundred pounds borrowed of William de Hameltons received, and 100 marks from Laurence of Ludlow - - - - -	513
„	Presentation to Wolverley - - - - -	514
„	Rentcharge sold by John Lovet - - - - -	514
„	New vessel on the Severn - - - - -	514
„	Bond to R. de Belewe - - - - -	514
„	Peter de Traci receives seisin of the tenement in Prior's Cleeve - - - - -	514
„	Offering of the king to S. Wulstan before his expedition to France - - - - -	514
„	Order of the chapter that three masses of S. Wulstan should be said every week till the king's return -	514
1294.	Edward I. at Worcester; his offerings - - - - -	516
„	Licence obtained from the king to enter the land of R. de Belewe - - - - -	517
„	Heavy burdens on the convent - - - - -	517
„	Bargain with R. de Arnleye - - - - -	517
„	Edward I. at Worcester - - - - -	517
„	William of Gloucester again presented to Wolverley -	518
„	Renewal of the citation, &c. respecting the Westbury prebends - - - - -	518
1295.	Edward I. at Worcester: his offerings and speech to S. Wulstan and S. Oswald - - - - -	521
„	One hundred pounds lent by Henry de Bluntesdone -	521
„	Lease taken of Stretton-on-the-Foss from R. de la Linde - - - - -	523
„	Presentation by the priory to Doddenham-cum-Knightwick, and by the bishop to Kempsey and Tredington - - - - -	523
„	Pope Boniface VIII. confers Blookley on Bartholomew de Ferentino - - - - -	523
„	Death of Peter de Escote at Anagni, on the business of the Westbury prebends - - - - -	523

A.D.		Page
1295.	Gift and memorial of John Lovet - - -	523
„	Four monks with R. de la Linde examined in the church of S. Mary at Bow respecting the Westbury prebends - - -	523
„	Seven old men examined by W. Brun, rector of Lac [P], on the same subject - - -	523, 524
„	The familiar clerks of the bishop examined - - -	525
„	Death of and masses for Nicholas of Dumbleton - - -	525
1296.	Burial of William de Poer in the cloister - - -	527
„	Death of prior Philip Aubin. Prior <i>Symon de Wyre</i> - - -	527
„	His installation banquet - - -	528
„	James de Beauchamp buried in Worcester cathedral - - -	528
„	Death and benefactions of William of the Mills - - -	528
„	Tax exacted by the king - - -	528
„	Presentation to S. Swithun's, Worcester - - -	530
„	Pension given to Henry de Bluntesdone - - -	530
1297.	The fifth part of their goods paid by the priory for the king's protection - - -	531
„	Lease for five years of the archdeaconry of Worcester - - -	532
„	Letter of the bishop to the priory - - -	533
„	Answer of the county to the demand of a tax - - -	534
„	Burial of Matilda de Evreux, sister of the bishop - - -	534
„	Profession of four monks - - -	534
„	Settlement of the boundaries of the prior's wood at Wolverley - - -	535
„	Names of the knights and others chosen for the perambulation of the forests - - -	536
„	Offerings of the king to the shrines of the Worcester saints - - -	536
1298.	Death of Walter, preceptor of the brethren of S. Wulstan - - -	536
„	William de Beauchamp, earl of Warwick, buried among the Franciscans - - -	537
„	Account of the manner and place of his burial - - -	537
„	Letter binding the priory to give a pension to H. de Bluntesdone exchanged for another - - -	539
„	Profession of three monks before John, bishop of Llandaff - - -	539
„	Presentation to Crothorne - - -	539, 541
1299.	Presentation to Wichanford - - -	541
„	Two marks granted annually to Robert of Dovebridge, while at the Roman court for the priory - - -	541
„	Letter of absolution from archbishop Kilwarby - - -	541

A.D.		Page
1299.	Edict, promising a new perambulation of the forests, read in English at Worcester - - - -	541
„	Fire at Worcester - - - -	541
„	Suits gained by the prior against certain persons before the judges itinerant - - - -	541
„	Presentation to S. Clement's, Worcester - - - -	542
„	Grant to Ralph de Wyvile to receive him with two horses, and to pay him 40s. annually - - - -	542
„	Grant to Adam of Hartlebury to be perpetual miller at Mulderham - - - -	542
„	Burial of Simon de Clifford in the cathedral - - - -	542
„	Death of Thomas of Sedgeberrow in the Roman court, and appointment of a proctor to claim his books, &c. for the priory - - - -	543
„	Absolution and offering of John de Bradenestok - - - -	543
1300.	Burial of John de Beauchamp in the cathedral - - - -	544
„	The Feckenham foresters fined by Hugh le Des- penser, justice of the forest - - - -	544
„	Offerings of the king at the shrines of Worcester - - - -	544
„	Money borrowed by the priory of Peter, chaplain of Outsden, to pay H. de Blundestone - - - -	544
„	Two liveries in consequence granted to Peter - - - -	544
„	Presentation to Wolverley - - - -	545
„	Perambulation of Feckenham forest - - - -	545
„	The prior's woods at Wolverley separated from the royal forest - - - -	545
„	Attempt of the bishop by his official and another to visit the priory - - - -	545
„	The Worcester citizens fined for buying tin, wool, &c. with pollards - - - -	546
„	Commission given by the bishop to visit the priory - - - -	546
„	Order of the chapter that the keeper of the infirmary should give 18d. to each monk for drugs - - - -	547
„	Obit of Wulstan, a benefactor to the priory, cele- brated - - - -	547
„	Arrangement to pay G. de Middleton six marks while in the Arohes Court for the priory - - - -	547
„	Presentation to Himbleton - - - -	548
„	A disme paid - - - -	548
„	John de Dumbleton re-appointed prior of Little Malvern by the priory, but will not accept the office - - - -	548
„	Archbishop Winchelsey visits Worcester, and preaches in the chapter house - - - -	548
„	His visit to the bishop and prior - - - -	548

A.D.		Page
1300.	Royal proclamation respecting the last perambulation of the forest read - - - -	548
„	The archbishop deposes some officers of the priory, and suspends others - - - -	549
1301.	The king and queen at Worcester - - - -	549
„	The king gives Worfield church to the priory - - - -	549
„	Maud, countess of Warwick, buried among the Franciscans - - - -	549
„	Pasturage at Monkwood, Grimley, and Hallow bought from James of Wichenford - - - -	549
„	Neighbours of the priory murdered at Worcester - - - -	549
„	Resignation of prior Simon. Prior <i>John de Wyke</i> - - - -	550
„	Some of the older monks examined on oath respecting articles brought against the bishop by William of Gloucester - - - -	550
„	Taxes paid to the king and the Pope - - - -	550
„	Isabella, countess of Clifford, buried in the cathedral - - - -	550
„	Dodderhill church appropriated to the priory by the bishop - - - -	550, 551
„	The prior introduced into Dodderhill church by S. de Wynetone - - - -	551
„	Burial of bishop Godfrey Giffard in the cathedral - - - -	551
„	Attempt of the prior to visit the abbeys of Tewkesbury, Gloucester, Winchcomb, and Cirencester - - - -	551
„	Their opposition, because they had been twice already visited in the year - - - -	551
1302.	JOHN DE S. GERMANO elected bishop, and received by the king - - - -	551
„	In consequence of his unwillingness to be elected, the archbishop puts off his confirmation - - - -	551
„	Forty shillings granted to R. de la Le, proctor at Rome for the convent - - - -	552
„	Fall of part of the dormitory - - - -	552
„	A young monk cured by a vision of S. Wulstan - - - -	552
„	Lease of the hermitage in Packington Parva - - - -	553
„	Livery sold to Adam de Pirie and his wife for their lives - - - -	553
„	John de S. Germano resigns the bishoprick - - - -	554
„	WILLIAM OF GAINSBOROUGH appointed bishop by the Pope - - - -	554
„	Breach of the right of sanctuary at Worcester - - - -	554
„	Publick penance of the bailiffs for this - - - -	554
„	Profession of Henry Fouke and others before the prior, <i>sede vacante</i> - - - -	554

A.D.		Page
1302.	Account of the expedition of John de S. Germano to Rome - - - - -	555
„	Loss to the church of Worcester by his failure -	555
1303.	Offerings of the king to the cathedral -	556
„	The archbishop deprives the priory of Dodderhill church - - - - -	556
„	The abbats of Gloucester and Tewkesbury con- demned for resisting the prior's visitation -	556
„	The priory refuses to pay the expenses of the enthronization of the bishop - - -	556
1304.	Death of Richard Frend, the cook - - -	557
1305.	The justices of trailbaston at Worcester -	557, 558
1307.	The usual gifts to the sacrist given by abbat John Thoky of Gloucester - - - - -	559

LIST OF DOCUMENTS.

ANNALS OF OSNEY.

A.D.		Page
1255.	Letter of Alexander IV. to the abbat and convent of Osney, respecting a debt due to the merchants of Sienna - - - - -	107
1256.	Letters patent of Henry III., allowing the above payment to go towards the king's tenth - -	112
1277.	Terms of the peace between Llewellyn and Edward I. (French) - - - - -	272

ANNALS OF WORCESTER.

1273.	Articles of inquiry brought by the papal nuncios -	463
1282.	Sentence of archbishop Peccham against the exempti who refuse to attend the council of Lambeth -	481
1291.	Submission of the claimants of the crown of Scotland to Edward I. - - - - -	507
1292.	Homage of Baliol to Edward I. at Newcastle -	511
1296.	Extract from the bull <i>Clericis laicos</i> - - -	528
„	Writ to the sheriff of Worcester to seize the property of the clergy - - - - -	530
„	Edict against the clergy - - - - -	530
1297.	Letter of Boniface VIII. to the French clergy -	531
„	Answer of the county to the demand for a tax -	534
„	Letter of prince Edward respecting Aquitaine and Flanders - - - - -	534
„	Declaration respecting the taxing of the clergy -	535
1298.	Arbitration of Boniface VIII. between Edward I. and Philip IV. - - - - -	538
1300.	Commission of bishop Godfrey Giffard to his official, Robert of Gloucester, and to Nicholas of Norton, the sacrist, to visit the prior and chapter - -	546

LIST OF DOCUMENTS.

lxxxv

A.D.		Page
1300.	Letter of the khan of Tartary to Pope Boniface VIII. - - - - -	548
1302.	Deed respecting certain land at Boraston - - -	553
„	Letter of Boniface VIII. to Philip IV. against his appointing to benefices - - -	553
1303.	Assertion by Boniface VIII. of the superiority of the king of the Romans to all other kings - -	556

ERRATA.

- Page 53, note 3, for *Roger* read *William*.
„ 239, Wykes, l. 1, *kal. Decembris*. So the MS. ; *xvi*. should evidently be inserted before *kal*.
„ 261, note 2, for *Thomas de Fortibus* read *William de Fortibus*.
„ 347, l. 32, margin, for *Edward* read *Edmund*.
„ 359, l. 15, for *Dimianus* read *Duvianus*.
„ 364, l. 16, for *Edvam* read *Eduam, i.e., Æduam* (Autun).
„ 379, l. 9, for *CXLII*. read *MCCXLII*.
„ 403, note 3, for *John* read *Reginald de Dammartin*.
Pages 424, 539, margin, for *Hayles* read *Hales* (i.e. Hales Owen in Shropshire).
„ 430, 446, 447, margin, for *Himbleton* read *Himbleton*.
Page 477, note 3, for *denarios* read *denarius*.
„ 502, l. 28, for *Redberne* read *Redberue* (i.e. Rodborough).
„ 504, l. 25, for *episcopo* read *episcopi*.

A table of errata for all the four volumes will be found at the end of the index volume.

ANNALES MONASTERII DE OSENEIA.

A.D. 1016—1347.

FROM

MS. COTTON. TIBERIUS A. ix.

**CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON
THOMÆ WYKES.**

A.D. 1066—1289.

FROM

MS. COTTON. TITUS A. xiv.

ANNALES MONASTERII DE OSENEIA.

MS. Cotton. Tiberius A. 9. Diceto (Twysden), coll. 435, 451. Anno ab incarnatione Domini DCI. Augustinus a Gregorio f. 52. Papa in Angliam transmissus Adelbertum regem Cantiae ad A.D. 601. fidem convertit. Aluredus, quem primum omnium regum Angliae Leo Papa in urba Roma consecraverat, mortuis tribus fratribus suis, cepit regnare anno ab incarnatione Domini DCCCLXVII.

Flor. of Worcester, i.p. 197 (ed. Thorpe). Diceto, coll. 457, 459. Aelred of Rievaulx (Twysden), coll. 362, 372. Flor. Wor. i. p. 167. Ab isto descendit sextus generatione beatus Eduardus rex et confessor, cujus corpus apud Westmonasterium requiescit. Pater vero ejusdem Sancti Edwardi Adelredus, cujus pater Edgarus, cujus pater Edmundus, cujus pater Edwardus senior, cujus pater Aluredus a Papa Leone consecratus fuit. Nota quod Adegarus rex, pater Adeldredi, de priori conjuge habuit filium Edwardum postea regem et martyrem, quem noverca sua occidit. Qui ex priori conjuge, filia scilicet comitis Thoreti, generavit Edmundum cognomento Ferreum-latus. Ex Emma autem, filia Ricardi primi ducis Normanniae, genuit Aluredum et prænominatum Edwardum. Temporibus praedicti Adelredi, irruentibus Dacis in Angliam et maximam insulae portionem caede incendioque vastantibus, regina Emma cum filiis suis in Normanniam ad Ricardum secundum fratrem suum scilicet transvecta est.

Diceto, 466. Anno ab incarnatione Domini MCVI. Adelredus rex Anglorum A.D. 1016. ix. kalendas Maii Londoniae defunctus est, post multas vitae suae tribulationes, quas super illum venturas, regalis consecrationis die post impositam coronam prophético spiritu ei praedixerat sanctus Dunstanus: "Quoniam," inquit, "aspirasti ad regnum per mortem fratris tui quem occidit mater tua, propterea audi verbum Domini," etc. Corpus autem illius in ecclesia Sancti Pauli honorifice est sepultum. Post cujus mortem inter Cnutum et Edmundum Ferreum-latus multam super regno Angliae decertatum est. Tandem divisum est inter

- A.D. 1016. eos regnum; sed Edmundus cito post peremptus est dolo Ead- Diceto,
 Death of rici perfidissimi ducis, veru ferreo in secreta naturæ transfixus 466.
 Edmund dum in secessu resideret. Cnutus igitur a primatibus regni
 Ironside. in regem susceptus, totius Angliæ consecutus est imperium,
 Cnut sole fratribus Edmundi et filiis Edwardo et Edmundo (qui ad
 king. regem Suevorum missi sunt occidendi; sed inde ad regem
 Edmund's Hungarorum missi sunt nutriendi; et ibidem Edmundus finivit
 sons sent to vitam; Edwardus vero Agatham, filiam germani imperatoris
 Hungary. et Edgarum suscepti) abjectis et repudiatis.
- Marriage Et ne hæres legitimus regnum quod jure sibi debe-
 of Cnut batur aliquando reposceret, Normannica fultus virtute,
 and Emma. Emmam Ædelredi regis relictam duxit in uxorem. Et Id. 474.
 genuit ex ea Hardecnutum, quem proceres Angliæ,
 Harold I. mortuo Haraldo qui post Cnutum regnavit, vocaverunt
 Hartha- de Flandria, ubi cum matre sua morabatur, et cum in regem
 cnut. gaudenter susceperunt. Legitimis vero hæredibus priori-
 bus, scilicet Adelredi filiis, qui longo tempore in Nor-
 f. 52 b. maunia moram fecerant, inde notis existere, maxime
 Godwinus,¹ qui Aluredum fratrem Edwardi ob mater- Diceto,
 num colloquium in Angliam transvectum et socios 472.
 suos inaudita crudelitate perimi fecit. Regnante Harde- Id. 474.
 chuto, Edwardus, Edelredi quondam regis Angliæ filius, de
 Normannia, ubi multis exulaverat annis, venit in Angliam, et
 a fratre suo Hardechuto susceptus est honorifice, et in curia
 sua mansit. Defuncto vero Hardechuto anno ab incarnatione
 Edward Domini m̄xlvi., prænominatus Edwardus in regem Angliæ
 the Con- constitutus est die Paschæ, et regnavit viginti fere
 fessor. annis.
- William Anno ab incarnatione Domini m̄li. Willelmus, cujus pater Id. 476,
 duke of erat Robertus frater Ricardi tertii, dux Normannorum, venit 468.
 Normandy in Angliam, quem rex Edwardus et socios honorifice suscepit,
 in Eng- multisque donatum muneribus ad Normanniam remisit.
 land.
- Capture of Anno ab incarnatione Domini m̄lxiii. Haroldus, Godwini Id. 478.
 Harold. comitis filius, tempestate compulsus, venit in Pontivam insulam,
 quem captum consul Ponticus Guido Willelmo duci Norman-
 norum reddidit. Haroldus autem juravit Willelmo se filiam²
 His oath to ejus ducturum, et Angliam post mortem Edwardi ad ejus
 William.

¹ This sentence, partially made up from Diceto or Florence of Worcester, is unfinished and corrupt.

² Adeliza.

Diceto,
478.

dominium servaturum ; sed cum reversus fuisset in Angliam, A.D. 1063. perjurii crimen elegit. Regnum itaque quod nec jure sibi ^{His seizure} debebatur nec natura, post mortem sanctissimi regis ^{of the} Edwardi irreverenter usurpans, malum quod Anglis ^{crown.} secundum ejusdem sancti regis oraculum Dominus præparaverat transgressione pacti et fractione juramenti acceleravit.

*Osney, Tib. A. 9. Incipiunt chronica de eventibus ab adventu Norman-
norum in Angliam anno ab incarnatione Domini
millesimo lxxv°.*

Death of Edward the Confessor. Harold. William I. Obiit Edwardus rex Anglorum et successit dux Haroldus. Diceto, Et cometa apparuit. Et Gwillelmus dux Normannorum cum multa classe veniens devicto rege Haroldo subjugavit sibi Angliam, elevaturque in regem die Natalis Domini, consecratus ab Aldredo archiepiscopo Eboracensi eo quod Cantuariensis archiepiscopus eo tempore a summo Pontifice suspensus haberetur. 479, 480.

A.D. 1066. MLXVI. Walchelinus suscepit episcopatum Wintoniæ. Id. 483.

Titus A. 14. CHRONICON VULGO DICTUM THOMÆ
WYKES.

A.D. 1066. f. 1. Invasion of England by William of Normandy. Battle of Stamford Bridge. MLXVI. Anno Incarnationis Domini nostri Jesu Christi MLXVI. Willelmus dictus le Bastard dux Normanniæ, innumerabili classe parata et exercitu copioso congregato, vendicans sibi jus in regno Angliæ, regnante tunc in Anglia rege Haraldo, applicuit in Angliam in portu qui dicitur Hastings; tempore quo applicuit, rex Haraldus fuit in partibus Eboraci, ubi prælium commisit cum Scotis et Norwegis, in loco qui nunc dicitur Pons belli, qui partes aquilonares depopulaverant, de quibus fere omnes in prælio interfecit, reliquos profugavit: sed audito quod dux Normanniæ cum suo exercitu applicuerat, relicta provincia Eboracensi, ocus quasi transvolando provincias, partes adiit meridionales, ut duci applicito prælium vel inferret vel exciperet. Interim autem dux suum post maris naufragia fatigatum irrefragabiliter recreavit exercitum, et ad motus bellicos quos sibi non deesse præciverat, totis viribus præparavit. Rex itaque Haraldus cum paucis sibi occurrit, credens Londoniarum

copias, prout sibi sponponderant, e vestigio secuturas A.D. 1066.
et sibi subsidium præstituras; cujus adventu præ- ^{Wykes,}
cognito, dux acies contra regem instruxit, et in loco ^{Titus A. 14.}
ubi nunc constitutum est illud nobile monasterium de ^{Battle of}
Bello, audacter bellum intulit. In primo conflictu ^{Hastings.}

totum pondus prælii conversum est in regem, qui
coxa¹ prope nates pæne præcisa, letaliter vulneratus
post modicum tempus interiit. Comperta regis morte
dilapsus est ejus exercitus, fere omnibus qui fugere
non poterant interfectis. Assecuto tam felici triumpho,
dux cum suis pompaticè procedens, primo civitatem
Wyntoniam, deinde civitatem Londoniam brevissimo

William of
Newburgh
(ed. Ham-
ilton),
i. p. 11.

labore, nullo sibi resistente, pessundedit. Et quia ^{Coronation}
Stigandus tunc Cantuariensis archiepiscopus viro tam ^{of William}
cruento et alieni juris invasori manus imponere recu- ^{by Aldred,}
savit, ab Aldredo tunc Eboracensi archiepiscopo, assis- ^{Stigand}
tentibus cæteris regni pontificibus, et magnatibus regni ^{refusing.}
cooperantibus et assensum præbentibus, magnifice
coronatus, regni diadema suscepit.

Et licet venerabilis Beda, Willelmus de Newburge, ^{The au-}
Mathæus de Parys, et plerique prædecessores nostri ^{thor's pre-}
historiographi famosissimi gesta Anglorum sufficienter ^{decessors.}
conscripserunt, nihil memorabile relinquentes; tamen ^{f. 1 b.}
propter minores quibus non suppetit copia librorum,
quid juris Willelmus le Bastard habuit in regnum
Angliæ, et quam injuriose rex Haraldus regnum occu-
paverat, ad posterorum memoriam succincto sermone
transmittere dignum duxi.

Fuit itaque prædictus Haraldus nec de regum ^{What rights}
Anglorum, nec Dacorum qui regnum violenter occu- ^{William}
paverant, stirpe generosa secundum carnem progenitus; ^{or Harold}
sed filius scelestissimi proditoris Godwini comitis Can- ^{had to the}
tiam, cujus filiam Eadgitham nomine, beatissimus rex ^{crown.}
et confessor Edwardus de consilio² procerum regni sui
matrimoniali sibi lege copulaverat, quam tamen carnali

¹ coxa¹ torca, MS.

[² consilio] concilio, MS.

A.D. 1066. nunquam conjunctione cognovit; virginitatem quoque
Wykes, suam Deo voverat, quam usque ad mortem illibatam
Titus A.14. conservavit. Prævidens itaque dum adhuc viveret, regnum Angliæ post mortem suam periculis eturbationibus exponendum, nobilissimum ducem Normannorum Willelmum le Bastard hæredem suum constituit, et regni sui successorem, tanquam ex testamento, dum adhuc viveret, assignavit ipsum; et Haraldum uxoris suæ fratrem germanum et alumnus suum, misit ad ducem in Normanniam, ut assignationis supradictæ nuncium sibi deferret; ubi tactis sacrosanctis jurejurando corporali præstito, homagium sibi fecit et fidelitatem; promittens eidem sub debito sacramenti, quod mortuo rege Edwardo, ei sicut regi fideliter adhæreret. Decedente vero sancto rege Edwardo, idem Haraldus juramenti prædicti, quod præstiterat, prævaricator effectus, regnum nequiter occupavit, et auctoritate propria in regem se fecit coronari; unde statutum est, ut dux ipse frequenter eum moneret ut regnum, cui injuste incubuit, sibi restitueret; alioquin fortuita belli discrimina sciret sibi minime defutura. Hac ratione dux ipse motus, regem ipsum, ut puta proditorem, invadere non formidabat, et contra perjurum prælium non instruere duxit inglorium; erat enim miles strenuissimus, miræ probitatis et audaciæ, et bellator robustissimus, cognatus sanctissimi regis Edwardi, et hæres quasi ex testamento, sicut præactum est, legitime designatus; natus ex nobilissima muliere Matilde, quæ fuit filia strenuissimi militis Richardi dicti Sanzpeur, filii Willelmi Lungespeye, filii Rolandi, qui fuit primus dux Normannorum. Idem dux Willelmus, ut præactum est, interfecto Haraldo, in regno quod militariter adquisierat, tantis¹ successibus animatus, et proficiens de die in diem, faventes sibi muneribus et amore pellexit, resistentes quoque viribus pariter et

f. 2.

¹ *tantis*] sanctis, MS.

- Diceto, 482. MLXVII. Duo Papæ facti sunt; episcopus Parmensis qui expulsus est, et episcopus de Leuca qui remansit. A.D. 1067. *Osney Tib. A. 9.*
- F. W. ii. p. 2. Ducissa Matildis Angliam venit, quam Aldredus roginam consecravit die Pentecostes. Cadalous. Alexander II.
- Id. ii. pp. 3, 4. MLXVIII. Dani vel Norregani in Angliam venientes apud Eboracum tria milia Normannorum interfecerunt. Invasion of the Danes. Death of archbishop Aldred.
- Id. ii. p. 5. MLXIX. Aldredus archiepiscopus obiit; et fames valida per Angliam facta est. Degrada- tion of Stigand.
- Id. ii. p. 5. MLXX. Concilium Wintoniense celebratum est, in quo Stigandus Cantuariensis archiepiscopus degradatur, et frater ejus Eastanglorum¹ episcopus et abbates multi sine causa. Degradation of Stigand.
- Id. ii. p. 9. MLXXI. Lanfrancus archiepiscopus Cantuariensis et Thomas Eboracensis consecrantur. Eodem anno ædificatum est castellum Oxenefordense a Roberto de Oilly primo. Consecra- tion of Lan- franc and Thomas. Oxford castle.
- Id. ii. p. 9. MLXXII. Rex Willelmus Scotiam sibi subjugavit.

timore perdomuit.² Anno quo applicuit in Anglia cometa apparuit. A.D. 1067. *Wykes, Titus A. 14.*

- Abridged from Florence of Worcester, i. p. 228, (ed. Thorpe). MLXVII. Willelmus le Bastard, interfecto [ut] prædictum est, rege Haraldo, strenua potitus victoria, fortuna sibi gratius arridente, in festo Nativitatis Dominicæ coronatus est apud Westmonasterium ab³ Aldredo tunc Eboracensi archiepiscopo, ut superius tactum est. William Westmin- ster.
- Id. ii. p. 3. MLXVIII. Dacorum et Norwegiorum innumerabilis exercitus applicuit in Anglia in plaga aquilonari, ut invaderent Nor- mannos, et vendicarent jus antiquum quod habere se dicebant in regno Angliæ; quibus occurrerunt Normanni numero et viribus impares, et inierunt Daci prælium cum Normannis in partibus Eboraci, et de exercitu Normannorum tria milia interfecerunt. Invasion of the Danes and Nor- wegians.
- MLXIX. Obit Aldredus Eboracensis archiepiscopus. Defec- tus frugum et fames valida in Anglia. Death of archbishop Aldred.
- MLXX. Celebratum est concilium Wyntoniense, in quo Stigandus Cantuariensis archiepiscopus degradatus est. Stigand degraded.
- MLXXI. Consecrati sunt Lanfrancus Cantuariensis, et Thomas Eboracensis archiepiscopi. Abps. Lan- franc and Thomas.
- MLXXII. Rex Willelmus invadens regem Scotiæ, regem et regnum Scotiæ sibi subjugavit. Submission of Malcolm III.

¹ Ethelmar, bishop of Elmham. | ³ ab] ob, MS.
² perdomuit] pdormito, MS. |

- A.D. 1063. *Osney,* MLXXXIII. Rex Willelmus bastard¹ Cenomannicam civitatem Diceto, maxime Anglorum adjutorio sibi subjugavit. 486.
Tib. A. 9. MLXXXIV. Hildebrandus qui et Gregorius Papa. Editha regina F. W. ii. p. f. 53.
 S. George's church in Oxford castle. regis Edwardi uxor obiit. Fundata est ecclesia Sancti Georgii in castello Oxenfordensi a Roberto de Oylly primo et Rogero de Iveri.
- MLXXV. Walteophus comes jussu W[illelmi] regis occiditur. Id. p. 12.
 MLXXVI. Nihil memoriale accidit.
- Death of Hermann, bishop of Sherborne. MLXXVII. Hermannus Siresburnensis episcopus obiit, cui successit Osmundus. Hic sedem episcopalem de Siresburne Salesburiam transtulit.
- MLXXVIII. Robertus filius W[illelmi] regis Normanniam vastat.
 MLXXIX. Rex Scotorum Malcolmus Northymbriam vastat. Id. p. 13.
- Murder of bishop Walcher. MLXXX. Walcherus Dunhelmensis episcopus occiditur, cui successit Willelmus.
 MLXXXI. Henricus imperator Romam fregit, et Wibertum in Diceto, sede apostolica constituit. 487.
-
- A.D. 1073. *Wykes,* MLXXXIII. Rex Willelmus civitatem Cenomanniam sibi rebellantem, militariter adquisivit.
Titus A. 14. MLXXXIV. Hildebrandus electus est in Papam. Fundata est ecclesia Sancti Georgii in castro Oxoniæ.
 Le Mans taken. MLXXXV. Factus est terræmotus in Anglia decimo kal. Maii.
 Gregory VII. MLXXXVII. Obiit Hermannus episcopus Schireburnensis, qui primus transtulit sedem episcopalem Schyreburnensem in castrum veteris Saresberia.
 St. George's, Oxford, founded. MLXXVIII. Robertus Curtehorse primogenitus regis Willelmi lo Bastard, quem in ducatu Normanniæ progenuerat, priusquam regnum Angliæ adquisisset, miles strenuissimus et bellator ferocissimus, patre tunc in Anglia commorante, confidens in potentia virtutis suæ, gonitori suo factus indevotus, cepit turbare Normanniam, castra, civitates, et oppida ducatus suo subjugare dominio, gratiam et dilectionem paternam sibi penitus eximendo. Flor.Worc. ii. p. 12.
 Earthquake. MLXXIX. Malcolmus rex Scottorum depopulavit et vastavit totam Northumberland.
 Death of Herman f. 2 b. MLXXXI. Henricus imperator vi Romam ingressus est, et Wibertum in sede Apostolica collocavit, et vocatus est Gregorius.
 bishop of Sherborne. Rebellion of Robert Curthose against his father. Malcolm III. The anti-pope set up by Henry IV.

¹ *bastard*] This word is inserted above the line in another ink.

- Diceto, 487. MLXXXII. Nihil memoriale. A.D. 1082.
 MLXXXIII. Mater regis Henrici primi Matildis regina obiit. *Osney, Tib. A. 9.*
 MLXXXIV. Nihil memoriale.
 Flor.Worc. ii. p. 18. MLXXXV. Obit Gregorius Papa, cui successit Victor.
 MLXXXVI. Tota Anglia describitur.
 MLXXXVII. Obit Victor Papa, cui successit Urbanus. Obit Willelmus rex Anglorum; cui successit Willelmus Rufus, et Robertus primogenitus factus est dux Normanniæ sicut pater moriens adjudicaverat. *Death of William I. William II.*
 Diceto, 488. MLXXXVIII. Translatio Sancti Nicholai in Baram.

- MLXXXIII. Obit Matilda regina Angliæ, uxor regis Willelmi, mater Henrici regis primi. A.D. 1083.
Wykes, Titus A.14.
 MLXXXV. Obit Gregorius papa, cui successit Victorinus et dictus est Urbanus. *Death of Q. Matilda. Death of Gregory VII. Domesday survey. Death of William I.*
 Flor.Worc. ii. p. 18. MLXXXVI. Rex Willelmus totum regnum Angliæ describi fecit, et ab incolis innumerabilem pecuniæ summam extorqueus, ipsos intolerabiliter oppressit.
 Id. p. 20. MLXXXVII. Obit Willelmus le Bastard rex Angliæ, et sepultus est in civitate Cadomensis in provincia Normanniæ, in monasterio Sancti Stephani protomartyris quod a fundamentis construxerat. Successit ei Willelmus Rufus [filius] ejus in regno, quem primum genuit postquam regnum adquisivit; decumbens enim in extremo mortis examine, tres filios suos designavit hæredes: Robertum Curtheose primogenitum suum ducatu Normanniæ voluit esse contentum, Willelmum Rufum secundo genitum, regni Angliæ quod militariter adquisierat successorem sibi prærogavit; Henricum postremum filiorum suorum, quem vulgus Clericum nuncupabat, thesauri sui non modica pecunia quam congregaverat dotandum esse decrevit, cæterisque fratribus felicius acturum fore quasi quodam præsigio præcinebat, quod et postea contigit. Obit autem strenuissimus ipse rex Willelmus vi. idus Septembris, anno regni sui xxi., et coronationis¹ suæ anno xx.
 MLXXXVIII. Cœpit regnare rex Willelmus coronatus a Lan: William II. franco Cantuariensi archiepiscopo.

¹ coronationis] coronationis, MS.

- A.D. 1091. MLXXXIX. Obiit Lanfrancus archiepiscopus; cui successit Anselmus abbas Becci. Flor.Worc. ii. pp. 26, 31.
Osney, Tib. A. 9. MXC. Nihil memoriale.
 Death of Lanfranc. MXCI. Nihil memoriale. Eodem anno terræ motus Anselm. factus est.
 Dedication of Salis-bury. MXCII. Osmundus episcopus ecclesiam quam Salesberiaë construxerat, dedicavit, sicque in ea sedes episcopalis permansit. Id. p. 30.
 MXCIII. Remigius Lincolnensis episcopus obiit; cui successit Robertus Bloeth.
 MXCIV. Sanctus Wlstanus Wigorniensis episcopus obiit. Id. p. 35.
 MXCV. Rex Walanorum Res occiditur. Id. p. 31.

- A.D. 1091. MLXXXIX. Obiit Lanfrancus Cantuarionensis archiepiscopus; successit ei Anselmus abbas Beci Herlewin.
Wykes, Titus A. 14. MXCI. Sexto decimo kal. Novembris [valid]issimus ventus¹ percussit civitatem Londoniæ. Flor.Worc. ii. p. 29.
 Death of Lanfranc. S. Anselm. f. 3. MXCII. Osmundus episcopus dedicavit ecclesiam in castro veteris Saresberiaë, et sic remansit ibi sedes episcopalis, quam transtulit de Schireburne usque Sarum.
 The see of Sherborne translated to Salis-bury. MXCIII. Obiit Remigius Lincolnensis episcopus; successit ei Robertus Bloeth.
 Death of S. Wulstan. The first crusade. MXCIV. Obiit Sanctus Wlstanus Wigorniensis episcopus.
 MXCV. Præsidente² papa Urbano in celsitudine dignitatis Apostolicæ, facta est per universos Christianorum fines generalis prædicatio de cruce: unde factum est, ut multi reges et principes catholici, zelo fidei Christianæ vehementius inflammati, et plebeia multitudinis turba, quam dinumerare nemo poterat, sacrosanctæ crucis caractere suos humeros adornabant; et innumerosa stipati militia profecti sunt in Terram Sanctam, ad debellandum Turcos et Sarracenos, qui civitatem sanctam Jerusalem et urbes amplissimas totius Syriæ violentis ausibus occupaverant, et omnia loca sacra in quibus nostræ redemptionis mysterium operatum est, suis profanarant immunditiis, duce capitaneo totius exercitus Godefrido de Buylone, clarissimæ militiæ titulis præsignito. Sane Robertus Curtehouse³ dux Normanniæ, inter cæteros orbis potentissimos nulli secundus, cum cæteris non procedere duxit inglo-

¹ *ventus*] nactus, MS.

² *Præsidente*] Precidente, MS.

³ *Curtehouse*] Curtobole, MS.

- F. W. ii. p. 31 (a. 1093). Id. p. 39. **MXCVI.** Rex Scotorum Malcolmus et primogenitus ejus Edwardus occiduntur. Et Margareta regina ejus obiit. Eodem anno Urbanus Papa secundum concilium tenuit apud Claremontem, civitatem Arvernorum, et iter Jerosolimaë prædicavit. Ibi statutum est ut peregrini signum crucis gestarent.
- MXCVII.** Cometa apparuit.
- Id. pp. 41, 44. **MXCVIII.** Walchelinus Wintoniensis et Osmundus Saresburiensis episcopi obierunt. Hoc anno capta est Antiochia a Christianis.
- MXCIX.** Obiit Urbanus secundus Papa, cui successit Paschalis. Jerusalem capta est a Christianis, id. Julii, feria sexta.¹
- Id. p. 48. **MC.** Obiit Thomas Eboracensis archiepiscopus senior, cui successit Gyrardus, Herefordensis episcopus. Rex Willelmus
- A.D. 1096.
Osney, Tib. A. 9.
Death of Malcolm III.
Council of Clermont.
- Capture of Jerusalem.
- Death of William II.

rium, veruntamen ad expensas amplissimas in expeditionis itinere faciendas pecuniam sufficientem non haberet, a fratre suo postremo Henrico non modicam pecuniæ summam, quam sibi pater suus in testamento reliquerat, mutuo recepit, et totum Normanniæ ducatum sibi loco pignoris obligavit, et tradidit possidendum, quousque de mutuata sibi pecunia plena fieret satisfactio. Proficiscentes igitur in Terram Sanctam Christiani, civitatem Jerusalem, et omnes civitates, et oppida finitima, Domino cooperante, expulsis Sarracenis in deditionem receperunt.

A.D. 1095.
Wykes, Titus A. 14.

- Flor. Worc. ii. p. 31 (a. 1093). **MXCVI.** Commissum est prælium grave inter Malcolmum regem Scotorum, et proceres Aquilonis, in quo rex ipse, qui diu furiose debacchando partes Aquilonares fere usque ad interneccionem depopulaverat, una cum primogenito filio et hærede suo interfectus est.
- MXCVII.** Cometa apparuit.
- MXCVIII.** Capta est civitas Jerusalem a Christianis probitate ducis Godefridi et complicitum suorum, profligatis Sarracenis. Fundatum est nobile monasterium Cisterii; et cœpit pullulare et proficere ordo Cisterciensis.
- MXCIX.** Obiit Urbanus papa, successit ei Paschalis.
- MC.** Rex Willelmus Angliæ, dictus Rufus, qui pro
- Death of Malcolm III.
- Jerusalem taken. f. 3 b. Citeaux founded.
- Death of William II.

Diceto, 498.

¹ *sexta*] quinta, Flor. Worc., erroneously, as the ides of July (July 15) fell on Friday in 1099. Diceto has *sexta*.

- A.D. 1100. Rufus in Nova Foresta sagitta Walteri Tirelli, quam in Flor.Worc.
Osney, feram destinaverat, casu percussus occubuit; cui suc- ii. p. 45.
Tib. A. 9. cessit frater ejus Henricus, consecratus a Gyrrardo Ebo-
 Henry I. racensi archiepiscopo.
- His mar- mci. Rex Henricus Matildem filiam Malcolmi regis et Mar- Id. p. 47.
 riage with garetæ accepit uxorem, quæ postea bona regina dicta est.
 Matilda. mciij. Anselmus Cantuariensis archiepiscopus in concilio Id. p. 51.
 suo plures abbates deposuit.
 mciij. Magna discordia orta est inter regem Henricum et Id. p. 52.
 f. 53 b. Anselmum archiepiscopum; et Romam ivit.
-
- A.D. 1100. eo quod accipitrum¹ et canum ludicris quasi se totum Newburgh,
Wykes, dederat, totum fere regnum Angliæ in multorum i. pp. 16,
Titus A. 14. perniciem et omnium regnicolarum dispendium primus 17.
 afforestavit; propellentibus eum ad interitum peccatis
 suis, a quodam milite suo Waltero Tyrel, in nova
 foresta, tanquam pro fera, confossus² sagitta quadam,
 vulneratus interiit, et nullorum lacrymis deploratus,
 delatus est Wyntoniam et ibi sepultus. Hic Dei timore
 postposito, venerabilem Anselmum Cantuariensem ar-
 chiepiscopum absque ulla rationis consideratione, de
 regno Angliæ profigaverat, bonis omnibus spoliatum.
 Henry I. Successit eidem Henricus frater suus ultimogenitus,
 solemniter coronatus in festo Assumptionis beatæ Mariæ.
 His mar- Iste Henricus duxit uxorem Matildem, filiam regis
 riage with Scotiæ et Sanctæ Margaretæ reginæ Scotiæ, quæ Ma-
 Matilda. tildis dicta est Matildis bona regina, de qua genuit
 unicum filium, nomine Willelmum, et unicam filiam
 nomine Matildem, quam postea nubilem fecit despon-
 sari Romanorum imperatori Henrico. Hic rex Henricus Newburgh,
 Anselmum archiepiscopum diutius relegatum de exilio i. p. 17.
 revocavit, et ad propria restituit.
 mci. Rex Henricus, ut præactum est, Matildem filiam regis
 Scotiæ desponsavit.
 Recall of mciij. Anselmus archiepiscopus revocatus de exilio plures
 S. Anselm. abbates Angliæ deposuit.
 Quarrel mciij. Orta est discordia inter regem Henricum et Ansel-
 between mum archiepiscopum Cantuariensem.
 Henry I. and S. Anselm.

¹ accipitrum] ancipitum, MS. | ² confossus] confossas, MS.

- Flor. Worc. mcv. Corpus Sancti Cuthberti incorruptum ostensum est. A.D. 1104.
 ii. p. 53. mcv. Rex Henricus Normanniam adquisivit, capto fratre
 suo primogenito Roberto, quem usque ad mortem in
 vinculis tenuit. *Osney, Tib. A. 9.*
 Diceto, mcvl. Henricus imperator obiit; cui successit Henricus filius
 500. ejus. Cometa apparuit. *Acquisition of Normandy.*
- Flor. Worc. mcvii. Willelmus Giffard Wintoniensis, Rogerus Sares- *New*
 ii. p. 56. biriensis, Willelmus Exoniensis, Einelmus Herefordensis, *bishops.*
 Urbanus (scilicet Landavensis), Clamorganensis episcopi,
 ab Anselmo archiepiscopo consecrantur.

- mclv. Inventum est corpus Sancti Cuthberti incorruptum. A.D. 1104.
 F.W.ii. 54. mcv. Dnæ plenæ lunæ visæ sunt in firmamento. *Wykes, Titus A. 14.*
- Newburgh, mcvl. Robertus Curtheose rediens de Terra Sancta, *Attack on*
 i. p. 18. confidens de viribus suis et strenuitate militiæ suæ, *Normandy*
 ducatum Normanniæ quem fratri suo regi Henrico, *by Robert*
 sicut superius dictum est, impignoraverat, pecunia non *Curtheose.*
 soluta, contra pactionem inter eos initam, occupare non
 erubuit; et civitatibus, castris, et oppidis in deditionem
 resumptis, ministros fratris sui regis Angliæ violenter
 expulit et abjecit, proventibus ejusdem ducatus totus
 incumbens. Quo audito rex Henricus, invitatus a non-
 nullis Normannorum magnatibus, quibus dux Robertus
 formidabilis fuerat et odiosus, congregato exercitu co-
 pioso ab Anglia, transfretavit in Normanniam, sibi que
 in adjutorium innumerabilem stipendiariorum cœpit
 adjungere comitivam, de pecunia quæ sibi copiosius f. 4.
 abundavit sufficienter stipendia ministrans, fratri
 suo prævaricatori in fide bellum iniens¹ ad diem cer-
 tum et locum, ipsumque in prælio apud Tenerchebray *Battle of*
 cepit, et captum erutis oculis, minus fraterne quam *Tinche-*
 decuerat, captivavit, et compedibus oneratum usque ad *brai.*
 diem mortis suæ vitam miserrimam actitare coegit.
 Eodem anno iterum cometa apparuit.
- mcvii. Consecrati sunt Willelmus Wyntoniensis, Rogerus *New*
 Saresberiensis, Willelmus Exoniensis, Einelmus Herefordensis, *bishops.*
 Urbanus Landavensis, episcopi.

¹ iniens] incliens, MS.

- A.D. 1108. *Osney,* *Tib. A. 9.* **mcviii.** Gerardus Eboracensis archiepiscopus obiit, pro quo Flor.Worc. Thomas junior eligitur. Philippus rex Francorum obiit, et *ii. p. 57.*
 successit filius ejus Ludovicus.
- Death of Philip I., and of S. Anselm. **mcix.** Obiit Anselmus Cantuariensis archiepiscopus et successit Radulfus.¹ Rex Anglorum Henricus primus Matildem filiam suam Henrico imperatori Alemanniæ in conjugem dedit. Quo mortuo accepit eam Gaufridus comes Andegaviæ, et ex ea genuit regem Henricum secundum.
- Marriage of princess Matilda with the emperor Henry V. **mcxi.** Henricus imperator Paschalem Papam cepit, sed postmodum cum eo pacem fecit. *Id. pp. 59, 67.*
- mcxii.** Samson Wigorniensis episcopus obiit. *Id. p. 60.*
- mcxiii.** Nihil memoriale accidit. *Id. p. 66.*
- Thurstan archbishop of York. **mcxiv.** Thomas junior Eboracensis archiepiscopus obiit, cui successit Turstanus. Sexto idus Octobris ita parva facta est *Id. p. 67.*
 The Thames nearly dry. Tamesis, ut inter duas archas pontis Londoniæ pæne tota aqua transiret et pueris permeabilis esset. Radulfus Cantuariensis archiepiscopus consecratur.
- mcxv.** Hoc anno hyems extitit asperrima. Oswinus rex Walanorum occiditur. *Id. p. 69.*

- A.D. 1108. *Wykes,* *Titus A. 14.* **mcviii.** Obiit Gerardus Eboracensis archiepiscopus ; successit ei Thomas.
- Death of S. Anselm. **mcix.** Obiit Anselmus Cantuariensis archiepiscopus ; successit ei Radulfus abbas Sagiensis.²
- Marriage of Matilda. **mcx.** Henricus rex despondi fecit Matildam filiam suam, quam unicam de uxore sua Matilda bona regina progenuerat ; quam diu tandem postea, mortuo imperatore sine hæredibus ab eo progenitis, Galfridus comes Andegavensis duxit in uxorem ; de qua postea, multo tempore prius elapso, genuit filium quem vocari fecit Henricum. *Newburgh, i. p. 20.*
- mcxi.** Henricus imperator cepit Papam Paschalem, cum quo postea pacem fecit.
- mcxii.** Obiit Sampson Wigorniensis episcopus. Mortalitas hominum maxima in Anglia.
- Thurstan archbishop of York. **mcxiv.** Obiit Thomas junior Eboracensis archiepiscopus, cui successit Turstanus. Tamisia exsiccata, et mare se retraxit per decem miliaria duobus diebus. Consecratus est Radulphus Cantuariensis archiepiscopus.
- mcxv.** Hyems asperrima in Anglia.

¹ This entry is in the margin in a different hand.

² Of Séez.

- mcxvii. Faricius abbas Abendonæ obiit, cujus anni- A.D. 1117.
versarium in domo illa precipue recolitur. *Osney, Tib. A. 9.*
- Robert de Monte, (ed. Migne) coll. 436, 7. mcxviii. Paschalis Papa obiit, cui successit Gelasius. Obierunt etiam Arnulfus patriarcha et Baldwinus rex Jerusalem et Matildis Anglorum bona regina. *Death of Faricius abbat of Abingdon.*
- Cont. Flor Worc. pp. 72, 73. mcxix. Obiit Gelasius Papa, cui successit Calixtus. Terræ motus per Angliam factus est iv. kalendas Octobris.
- Malmesb. ii. p. 653. mcxx. Willelmus filius regis Henrici cum fratre suo Ricardo bastard, comite Cestriæ,¹ et multis aliis nobilibus, et cum omnibus quæ in navi erant præter unum pauperem, naufragio interierunt apud Barbeflete. *Loss of prince William and others at Barbeflete.*
- Cont. F. W. p. 75. mcxxi. Nihil memoriale.
- R. de Monte, coll. 438, 9. mcxxii. Rex Henricus I. Adelizam, filiam Godefridi ducis Lotharingiæ, accepit uxorem. *Marriage of Henry I. and Adelaïs of Louvain.*
- mcxxiii. Obiit Radulfus Cantuariensis archiepiscopus; cui successit Willelmus de Curbuil, Prior de Chich. Et Robertus Bloet Lincolnensis episcopus obiit, cui successit Alexander.
-
- mcxviii. Obiit Paschalis Papa, cui successit Gelasius. A.D. 1118.
mcxix. Obiit Matilda regina Angliæ, quæ dicta est bona regina. *Wykes, Titus A. 14.*
- mcxx. Redeunte rege Henrico de Normannia in Angliam, Willelmus filius ejus cum electa multitudine virorum submersus est in mare, in portu qui dicitur Barbesflet, et cum eo Ricardus dictus le Bastard frater ejus, comes Cestriæ,¹ et quamplures alii nobiles. *Death of Paschal II. Death of g. Matilda. Prince William drowned.*
- mcxxii. Rex Henricus primus duxit in uxorem Atthelisam filiam ducis Lotharyngiæ. *Marriage of Henry I.*
- mcxxiii. Obiit Radulphus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei Willelmus Curbol. Obiit Robertus Lincolnensis episcopus; successit ei Alexander frater Rogeri Saresberienensis episcopi. Hic Rogerus pauper capellanus de partibus transmarinis adhæsit regi Henrico adhuc minoris ætatis, et factus est capellanus; quo in regem sublimato factus est regis cancellarius et quasi totius regni administrator: deinde, volente rege, factus est episcopus Saresberienensis; qui præ nimio superbiæ fastu ædificavit duo munitissima non ignobilia castra, Schireburne scil. et Devisas. Eiectus postmodum in sublime, fratrem suum *Archbp. William of Corbueil. f. 4 b. Alexander bishop of Lincoln, and Roger bishop of Salisbury.*

¹ Richard.

- A.D. 1124. *Osney,* **MCXXIV.** Obiit Calixtus Papa, cui successit Honorius. Cont. Flor.
Tib. A. 9. **MCXXV.** Monetarii per Angliam truncatis manibus dextris et Worc. ii.
 Death of the emperor **abscessis testiculis, regis Henrici I. subeunt edictum.** p. 79.
 Henry V. **MCXXVI.** Obiit Henricus imperator, maritus primus impe-
 Homage sworn to Matilda. **tratrici; cui successit Leodegarius.**
MCXXVII. Omnes nobiliores Angliæ sacramentum fecerunt Id. p. 84.
 filiæ regis Henrici Matildi imperatrici et hæredibus ejus.
-

A.D. 1123. *Wykes,* **Alexandrum de Gallia evocavit in Angliam, quique,**
Titus A. 14. **fratre procurante, factus est episcopus. Lincolniensis et**
fraternæ superbiæ non tepidus æmulator; construxit
castra de Newerk, Lafford,¹ et Banebyre.

MCXXIV. Obiit Kalixtus Papa, cui successit Honorius. Eclip-
 sis solis, adeo ut sol videretur esse similis novæ lunæ.

MCXXV. Fames maxima præ defectu frugum in Cont. Flor.
 Anglia. Rex Henricus gravissimam justitiam fecit de mone- Worc. ii.
 tariis et falsariis monetæ; nam omnes qui de falsatione mo- p. 79.
 netæ convinci poterant, abscessis dexteris et ablatis testiculis,
 Punishment of coiners. regnum suum abjurare² et exulare coegit.

MCXXVII. Rex Henricus, convocatis totius regni sui
 Matilda declared heir, and fealty sworn to her by the nobles. proceribus, prospiciens quod ejus³ status præ sua tene-
 ritudine pendule vacillabat, eo quod non habebat hære-
 dem masculum de corpore suo legitime procreatum qui
 sibi posset jure hæreditario in regno succedere, fecit
 eos jurare fidelitatem filiæ suæ Matildi imperatrici et
 hæredibus ex ea procreandis, quæ nondum de corpore
 suo sobolem procreaverat; inter alios qui juraverant
 primus et præcipuus extitit Stephanus comes Bono-
 niensis et Blesensis, regis Henrici ex sorore sua nepos,
 qui non solum in persona propria sacramentum fide-
 litatis emisit, sed et aliis regni proceribus jurisjurandi
 Stephen of Blois. formam præstruxit. Siquidem idem Stephanus majoris Newburgh,
 Stephani comitis Bononiæ primogenitus et hæres, pro- i. p. 22.
 movente ipsum avunculo⁴ suo rege Henrico, unicam

¹ i.e. Sleaford.

² *abjurare*] adunare, MS.

³ *quod ejus*] ejus, MS.

⁴ *avunculo*] amurticio, MS.

- Robert de Monte, col. 443. **MCXXVIII.** Obiit Ricardus Londoniensis episcopus, cui successit Gilebertus Universalis. **A.D. 1128.**
Osney, Tib. A. 9. f. 54.
- Cont. Flor. Worc. ii. p. 91. **MCXXIX.** Papæ Honorio successit Innocentius; orto tamen contra eum gravissimo scismate per Petrum Leonis hæresiar-
 cham. Obiit Willelmus Giffard Wintoniensis episcopus, cui successit Henricus frater regis Stephani, abbas Glastoniæ, nepos regis Henrici primi. Eodem anno fundata est ecclesia Sanctæ Mariæ in insula quæ dicitur Oseneya, extra castrum Oxenfordense posita a Roberto de Oyly secundo, constabulario regis Henrici primi; cui primus præfuit prior Radulfus annis novem et mensibus quinque. **S. Mary's Osney founded.**
Ralph, the first prior.
- MCXXX.** Rex Henricus ecclesiam Christi Cantuariensis nobiliter dedicari fecit, adeo ut coruscante luminaribus ecclesia, et singulis altaribus singulis episcopis deputatis, cum simul omnes inciperent canticum *Terribilis est locus iste*, et classicum mirabiliter intonaret, rex illustris præ lætitia se non capiens, juramento per mortem Domini regio affirmaret vere terribilem esse. Hugo primus abbas de Radingis factus est archiepiscopus Rothomagi. **Canterbury cathedral dedicated.**
- MCXXXI.** Nihil memoriale. **Death of Robert of Normandy.**
- Id. pp. 94, 95. **MCXXXII.** Robertus dux Normanniæ, frater regis Henrici primogenitus, in custodia obiit. Terræmotus per Angliam. **Robert le Poule at Oxford.**
- MCXXXIII.** Magister Robertus Pulein scripturas divinas, quæ in Anglia obsoluerant, apud Oxoniam legere cœpit.
-
- filiam et hæredem comitis Blesensis¹ duxerat in uxorem: unde factum est, ut ex successione paterna comitatum Bononiensem et per uxorem suam comitatum Blesensem pariter possideret. **A.D. 1127.**
Wykes, Titus A. 14.
- MCXXVIII.** Obiit Ricardus Londoniensis episcopus; cui successit Gilebertus.
- MCXXIX.** Obiit Honorius Papa; successit ei Innocentius. Robertus de Oyly fundavit monasterium Oseneye.
- MCXXX.** Rex Henricus fecit dedicari ecclesiam cathedralem monachorum monasterii Sanctæ Trinitatis Cantuariensis. **f. 5.**
- MCXXXIII.** Obiit in carcere Robertus Curtehoese dux Normanniæ, quem frater suus rex Henricus, sicut superius annotatum, cepit in bello et usque hæctenus tenuit captivatum. **Death of Robert Curtehoese.**

¹ i.e. Matilda. The compiler has carelessly changed *Bononia* and *Blesensis* in this paragraph, besides calling Stephen the eldest son of his father, instead of the third.

A.D. 1133. Qui postea, cum ex doctrina ejus ecclesia tam Anglicana quam Gallicana plurimum profecisset, a Papa Osney, Tib. A. 9. Lucio secundo vocatus et in cancellarium Sanctæ Romanæ ecclesiæ promotus est.

MCXXXIV. Nihil memoriale.

Death of Henry I. Stephen. Siege of Oxford Castle. MCXXXV. Obiit rex Henricus primus, cui successit filius Ade[læ] sororis ejus, Stephanus comes Bononiæ. Qui primo anno regni sui castellum Oxoniæ obsidens in deditionem accepit. Anno secundo regni sui transivit idem rex scilicet in Normanniam, prælium commissurus adversus Gaufridum comitem Andegavensem, maritum secundum imperatricis; sed orta seditione inter Normannos et Flandrenses negotium ejus frustratum est.

Cont. F.

W. p. 95.

Robert de

Monte,

col. 452, 3.

MCXXXVI. Grave bellum inter Normannos et Walenses, cæsis militibus quingentis sexdecim.

Cont. F.

W. p. 97.

A.D. 1134. Eodem anno facta est eclipsis solis, adeo ut sol videretur similis tertiæ lunæ.

Death of Henry I. Succession of Stephen. MCXXXV. Obiit serenissimus rex Henricus primus iv. nonas Decembris; corpus ejus a Normannia in Angliam delatum, Newburgh, sepultum est apud Radinges in monasterio monachorum quod fundavit et copiosis ditavit possessionibus. Successit eidem in regno Stephanus comes Bononiæ, ejus, ut præactum est, ex sorore nepos; præter sacramentum quod Matildi filiæ regis de observanda fidelitate præstiterat, annitentibus præsulibus et proceribus regni, consiliis perjurii crimine irretitis. Sane quæ comiti Andegavensi Gaufrido post mortem imperatoris nupserat, nullam adhuc de corpore suo prolem procreaverat, ut regni profectibus providerent, ne regnum sine rege periclitaretur, ipsum Stephanum tanquam propinquiorem hæredem in regem sublimarunt. Conse-

Id. p. 95.

i. p. 21.

Id. p. 23.

His consecration by archbishop William of Corbueil. Stephen goes into Anjou against Geoffrey. cratus est autem a Willelmo tunc Cantuariensi archiepiscopo ivº. Februarii. Anno eodem, coronationis suæ primo, idem rex Stephanus obsedit castrum Oxoniæ, et cepit.

MCXXXVI. Rex Stephanus confidens in potentia virtutis suæ, transfretavit in Galliam, et congregato exercitu copioso, procedens in Andegaviam proposuit debellare Galfridum Andegavensem, qui Matildem imperatricem duxerat in uxorem; prospexerat enim, quod si imperatrix prolem de corpore suo generaret, bella

Cont. F. MCXXXVII. Willelmus Cantuariensis archiepiscopus obiit. A.D. 1137.
 W. p. 97. Grave bellum apud Kardigan, et tanta strages hominum facta *Osney,*
 est, ut de captivis mulieribus mille remanerent ad decimam. *Tib. A. 9.*
 MCXXXVIII. Obit Radulfus, primus prior ecclesiæ *Death of*
 nostræ; cui successit magister Wigodus, qui ecclesiæ *p. Ralph.*
 nostræ præfuit annis triginta et mensibus quatuor, *Wigod,*
second
prior of
Osney.

sibi minime defutura.¹ At comes voracitatem vertens *A.D. 1136.*
 in alacritatem, regi terram suam invadenti potenter *Wykes,*
 occurrit, ipsumque militari virtute repulsans, infecto *Titus A. 14.*
 proposito eum Angliam repatriare non sine [dedecore]
 compellebat. Imperatrix quoque, jam gravida, peperit *Birth of*
 filium ab eodem comite procreatum, quem avito [no- *Henry II.*
 mine] nuncupavit Henricum; cui, sicut præactum est,
 regnum Angliæ jure hæreditario competebat.

Id. p. 97. MCXXXVII. Commissum est grave prælium inter Normannos *Battle at*
 et Wallenses apud Kardigan, in quo pluribus interfectis Nor- *Cardigan.*
 mannis.²

MCXXXVIII. Obit Willelmus Cantuariensis archiepiscopus; *Theobald*
 successit ei vir venerabilis Theobaldus. Eodem anno *archbishop*
 imperatrix comitissa Andegaviæ, editæ jam masculæ *of Canter-*
 sobolis fœcunditate gavisâ, muliebrem animum exuens *bury.*
 et virilem induens, de via pelagi pericula non formi-
 dans, assumpto secum filio suo adhuc impubere, ut
 puta in cunabilis vagiente, consentiente marito suo *f. 5 b.*
 comite Andegavensi, qui ne terras suas relinqueret
 indefensas, cum ea transfretare tutum fore non decre-
 vit; classe³ parata cum militaribus copiis nares ascen- *Arrival of*
 dit, et aura igitur gratius arridente, secundis flatibus *Matilda*
 navigando, applicuit in Angliam, ut jus quod filio suo *and her*
 super regno Angliæ competebat proavorum successione, *infant son*
 et avunculi sui assignatione, radice rectissima, vendi- *in Eng-*
 caret. Proceres quoque regni quorum animos juris- *land.*
 jurandi transgressio vacillabat, provida deliberatione
 sibi consiliabant,⁴ affectum denunciante regi Stephano

¹ *defutura*] defutatur, MS.

² Sic.

³ *classe*] classa, MS.

⁴ *consiliabant*] consiliabat, MS.

A.D. 1138. *Osney, Tib. A. 9.* scilicet quindecim annis et septem mensibus in pri-
Battle of the Standard. ratu; postea vero in abbatem promotus est. Eodem R. de Monte, col. 454. Cont. F. W. p. 112.
 anno commissum est prælium inter Anglos et Scotos in provincia Norhanhinbrorum juxta villam quæ dicitur Alurintona, ubi multa milia Scotorum interfecta sunt. Rex vero Scotorum David et filius ejus Henricus fugæ beneficio vix evaserunt.

A.D. 1138. *Wykes, Titus A. 14.* alieni juris invasori, seu potius intrusori, ut vel regno
She is joined by Robert, earl of Gloucester. cederet, aut ad motus se bellatos præpararet. Evocavit imperatrix in adjutorium suum virum nominatissimum et potentem, ac militari strenuitate præclarum, fratrem suum Robertum comitem Gloucestreensem, quem pater suus rex Henricus de non legitimo concubitu progenuerat, in quo sibi usque adeo complacebat, ut filiam unicam et hæredem¹ cujusdam comitis Gloucestrensis conjugali sibi matrimonio copularet; castra quoque munitissima Bristolle et Marlebege et alias terras amplissimas assignaret. Is congregata militum et bellatorum caterva non modica, sororis suæ non mediocriter auxit exercitum, eique totis viribus assistebat. Initia dolorum hoc malum; it per totum regnum guerra detestabilis, nam imperatrix cum fautoribus suis regem viriliter impetebat. Rex multos de proceribus regni, qui pejerare non erubuerant, sibi conjunxerat, et quamplures alienigenas in suum adjutorium accersivit, quorum fultus auxilio partis adversæ conatus militariter propulsabat. Hinc factum est ut inter partes mutuo concertantes diversimodis casibus alternaretur fortuna; rex interdum imperatricis conatibus et suorum resistere non prævalens, verecunde succubuit: aliquotiens imperatrix instabilis fortunæ volubilitatem experta, regi non sine suorum dispendio tergum dedit. Eodem anno commissum est grave prælium *Battle of the Standard.* inter Anglos et Scotos apud Alvertone, ubi erectum et educatum est Standardum, cujus usque hodie memoria non sopitur. Robert de Monte, col. 454.

¹ Maud or Mabel, daughter of Robert Fitz-Hamon, lord of Gloucester.

- MCXXXIX. Teobaldus Cantuariensis archiepiscopus A.D. 1139.
 Cont. Flor. sacratur. Cepit rex S[tephanus] Rogerum episcopum *Osney, Tib. A. 9.*
 Worc. ii. Saleberiensem in castro Oxenfordiæ et filium ejus Roge-
 pp. 108, 116. rum cognomento Pauperem, cancellarium regis, et Alex-
 R. de andrum Lincolniensem episcopum, eosque ad deditionem
 Monte, castellorum suorum coegit. Nigellus secundus Elyensis
 col. 454. episcopus et Adelelmus nepos Alexandri episcopi qui
 per idem tempus thesaurarius regis fuit, per fugam
 elapsi sunt. Rogerus Salesburiensis episcopus obiit;
 cui successit Jocelinus, Wintoniensis archidiaconus. *Arrival of
 Matilda in
 England.*
 Eodem anno venit Matildis imperatrix in Angliam, *f. 54 b.*
 regnum sibi ex testamento patris sui vendicatura.
 Tunc rebellaverunt multi contra regem; scilicet Brianus *Brian Fitz-
 Count.*
 quoque de Walingeford cum imperatrice agens provin-
 ciam circumquaque vastare cœpit. Robertus II. vero *Robert
 d'Oily.*
 de Oylly imperatricem ut dominam suam in municipio
 de Oxonia recepit.
- MCXL. Turstanus Eboracensis archiepiscopus obiit, cui suc-
 cessit Henricus Murdac.
- MCXLI. Captus est rex S[tephanus] apud Lincol- *Capture of
 Stephen;*
 niam, quarto nonas Februarii, a Roberto comite
-
- Newburgh, MCXXXIX. Rex Stephanus minus sano ductus con- A.D. 1139.
 i. p. 26. silio cepit [et] incarceravit duos fratres Rogerum *Wykes,
 Titus A. 14.*
 Saresberiensem et Alexandrum Lincolniensem episcopos, et ab-
 stulit ab eis omnia castra quæ suis sumptibus ædifica-
 verant, de quibus supra fit mentio, ut in eis sibi et
 suis refugium præpararet. *The bps. of
 Salisbury
 and Lin-
 coln im-
 prisoned.*
- MCXLI. Rex Stephanus casu devenit Lincolniam, *Capture of
 Stephen at
 Lincoln.*
 ubi occurrerunt ei proceres qui favebant imperatrici,
 et irruentes in regios inopinate, regi prælium intule-
 runt: et captus est rex in prælio, fautoribus suis
 quam pluribus interfectis, reliquis ægre evadentibus, *f. 6.*
 rege [per] proceres captivato. Dum hæc Lincolnien-
 agerentur, commissum est et aliud prælium inter regios *Capture of
 Robert of
 Gloucester
 at Wilton.*
 et fautores imperatricis apud Wiltone, in quo captus
 est Robertus comes Gloucestrensis et carcerali custodiæ
 mancipatus, cæteris ignominiose propulsatis. Doluit

- A.D. 1141. Gloecestriæ, qui cum Ranulpho comite Cestriæ et aliis pluribus ab imperatrice missus fuerat. Eodem anno rebellavit adversus imperatricem Henricus Wintoniensis episcopus, qui prius ei civitatem Wintoniæ reddiderat,¹ et Robertum comitem Gloecestriæ cepit, ipsamque civitatem cum duabus abbatiis² incendit. Rex ergo statim pro comite redditus est, et regno restitutus.
- of Robert of Gloucester. Winchester burnt.
- Death of Robert d'Oyly II.
- Oxford taken by Stephen.
- Escape of the empress.
- MCLXII. Obiit Robertus secundus de Oyly fundator ecclesiæ nostræ, cujus corpus apud Eignesham quidem humatum est, eo quod ante foundationem ecclesiæ nostræ illic se sepeliendum devoverat. Quindecim diebus post mortem ejus cepit rex Stephanus Oxeneforde et incendit, et in munitione imperatricem obsedit. Unde post longam obsidionem victu deficiente, imperatrix cum quatuor militibus candidis lintheis velatis, quia terra nive candebat, nocte egrediens per Thamesim congelatam evasit.
- MCLXIII. Obiit Innocentius Papa.
- MCLXIV. Obiit Celestinus Papa.
- Cont. Flor. Worc. pp. 130, 133.
- R. de Monte, col. 458.
- Id. coll. 459, 461.

- A.D. 1141. imperatrix de fratris sui et aliorum fautorum suorum captivatione; habito tandem de captivorum liberatione inter partes tractatu, pro comite Roberto redditus est rex Stephanus: quibus libertati pristinae restitutus, redivivus guerræ furor vehementius solito cœpit inter partes excandescere. Destructa est Wyntononia.
- Wykes, Titus A.14. They are exchanged.
- The empress besieged in Oxford.
- Her escape.
- MCLXIII. Rex Stephanus comperto quod imperatrix causa refugii in castro Oxoniæ se reposuerat, obsedit castrum, et inclusam sic arctavit, ut mediæ noctis intempestæ silentio, cogeretur induta vestibibus linteis, quia nix vehemens ingruebat, cum quatuor tantum militibus, simili amictu, ne viderentur, indutis, fluvium Tamisiæ super glaciem clanculo pertransire; sicque manus regis evasit, et in tutiora se loca recepit.
- MCLXIII. Obiit Innocentius Papa; successit ei Celestinus, pauco tempore post victurus.
- MCLXIV. Obiit Celestinus Papa; successit ei Lucius.
- R. de Monte, coll. 459, 461.

¹ reddiderat] reddiderant, MS. | ² Hyde and Warewell.

R. de Monte, col. 462. MCXLV. Obiit Lucius secundus Papa, cui successit Eugenius tertius. A.D. 1145. *Osney, Tib. A. 9.*

MCXLVI. Nihil memoriale.

Id. coll. 463, 4. MCXLVII. Lodovicus rex Francorum et Conradus imperator Alemannorum per Græciam ambulaturi iter Jerosolimitanum arripiunt cum multis milibus, quorum quamplurimi in itinere ferro [et] fame perierunt, ita ut infecto negotio principes cum paucis vix evaderent. Second crusade.

Eodem anno donata insula Middenia ecclesiæ nostræ a civibus Oxoniæ. Eodem etiam anno adjudicata ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalænæ ecclesiæ Sancti Georgii a Roberto de Bethuine Herefordensi episcopo, qui eandem causam ex mandato Eugenii Papæ tertii remota appellatione terminandam susceperat, agente Waltero archidiacono, ecclesiæ Sancti Georgii canonico, adversus ecclesiam Sanctæ Frideswidæ. *Island of Middeny (Medley) given to Osney. Church of S. Mary Magdalene.*

Matt. Par. p. 82. MCXLVIII. Alexander Lincolniensis episcopus obiit, cui successit Robertus de Chesneto. Eodem anno

in brevi post similiter moriturus. Asperrima fames in Anglia pro defectu frugum, unde factum est ut Anglia duplici incommodo famis scilicet et guerræ totaliter attenuata contabesceret. Puer quidam Christianus crucifixus est a Judæis, in civitate Norwici. A.D. 1144. *Wykes, Titus A.14. Famine.*

MCXLV. Obiit Lucius Papa, successit ei Eugenius.

Newburgh, i. p. 56. MCXLVII. Secunda transfretatio Christianorum in Terram Sanctam, ut invaderent Sarracenos; in qua Conradus rex Alemanniæ et Lodovicus rex Franciæ cum turba plurima bellatorum, devia maris mediterranei relinquentes, profecti sunt per terram, quousque pervenissent in Græciam, in regionem Constantinopolitanam, et nobilem illam civitatem Antiochiam, quæ a perfidis Sarracenis per dolum fuerat occupata, suis conatibus liberarent. Fundata est abbatia Bruerniæ ordinis Cisterciensis. *Second crusade. Bruerne abbey founded.*

MCXLVIII. Obiit Alexander Lincolniensis episcopus, cui successit Robertus de Chesny. Obiit Robertus

A.D. 1148. celebratum est concilium civitate Remis sub Papa
Osney, Eugenio, in quo damnata sunt dogmata magistri Gile-
Tib. A. 9. berti Porcatæ, Pictavensis episcopi, qui dicebat quod
 Council of Rheims. divinitas non est Deus sed forma qua est Deus, sicut
 Condemnation of humanitas non est homo sed forma qua est homo; et
 Gilbert de la Porcè, quædam alia quæ catholica detestatur ecclesia. Ibi obiit
 bishop of Poitiers. Robertus de Bethuine Herefordensis episcopus, qui bonus
 episcopus appellatus est; cui successit Gilebertus Foliot
 abbas Glocestriæ, qui postea episcopus Londoniensis
 factus est.

S. George's given to *MCLXIX.* Donata est ecclesia Sancti Georgii ecclesiæ
 Osney. nostræ.

Bensington and *MCL.* Obiit Symon Wigorniensis episcopus; cui suc-
 Turkdean churches. cessit Johannes de Pageham, qui contulit nobis ecclesias
 de Bensindon et Turkden.¹

Deaths of Geoffrey of *MCLI.* Obierunt Gaufridus pater regis Henrici *R. de*
 Anjou, secundi, comes Andegaviæ. Et Theobaldus comes, frater *Monte,*
 Theobald of Blois, coll. 467, 8.

A.D. 1148. Herefordiæ episcopus; cui successit Robertus² Foliot,
Wykes, postea per postulationem Londoniensis episcopus. Eodem
Titus A. 14. anno Eugenius Papa veniens citra montes, celebravit
 Council of Rheims. generale concilium in civitate Remensi. Hic Eugenius
 et beatus Bernardus Clarevallensis dudum fuerunt
 socii speciales in scholis.

MCL. Obiit Symon Wygornia episcopus; successit ei
 Johannes de Pageham.

f. 6 b. *MCLI.* Obiit Galfridus comes Andegaviæ, pater Hen-
 Death of Geoffrey of ricus qui postea fuit rex Angliæ. Hic comes Galfridus
 Anjou. præpotens in robore militari dum vixit, dum conjux
 ipsius cum filio suo morabatur in Anglia, ne in tem-
 pore otii foret otiosus, finitimum sibi ducatum Nor-
 manniæ et omnes alias terras transmarinas quæ filio
 suo jure hæreditario competebant, militari probitate
 subnixus sibi subjugavit, civitates et castra sufficien-

¹ qui . . .] This sentence is in the
 margin in red.

² Sic erroneously for *Gilbertus*.

regis Stephani. Et Matildis regina uxor regis Ste-
 phani. Eodem anno perrexit abbas Wigodus Romam,
 provocatus a Roberto priore Sanctæ Frideswidæ, qui
 ecclesiam Sancti Georgii ex auctoritate Walteri archi-
 diaconi, qui nullum jus donationis in ea habuit, sibi
 vendicavit. Ibi adjudicata est ecclesia Sancti Georgii
 et ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalenæ ecclesiæ nostræ
 ratione iudicii; sententia auctoritate Apostolica confir-
 mata, et in registro Papæ Eugenii tertii in gestis
 septimi anni litteris annotata est.

A.D. 1151.
Osney,
Tib. A. 9.
 q. Matilda.
 Appeal to
 Rome re-
 f. 55.
 specting
 the church
 of S.
 George.
 S. George's
 and S.
 Mary Mag-
 dalene's
 confirmed
 to Osney.

tibus undecunque præsiis muniendo. Imperatrix
 quoque filium suum adhuc impuberem, dum regem
 Stephanum sorte bellica fatigaret, clarissimo principi
 David regi Scottorum tradiderat mittendum. Cum

A.D. 1151.
Wykes,
Titus A. 14.
 His son
 Henry,

Newburgh,
 i. p. 61.

igitur idem Henricus sextum decimum [annum] ætatis
 suæ attigisset, rex ipse Scottorum prospiciens ipsum
 jam aptum armorum et præliorum exercitiis, eum apud
 Carloyl militis cingulo decoravit. Hic audita morte
 patris,¹ cum omni celeritate ad partes se transtulit
 Gallicanas, et Andegaviam ex successione paterna, Nor-
 manniam et Cinomannam, cæterasque terras avito sibi
 jure competentes, nullo prorsus resistente in deditionem
 accepit: et spreto nomine comitis, induit nomen ducis,

knighted
 by David,
 king of
 Scots;
 duke of
 Normandy.
 Death of
 queen Ma-
 tilda and
 prince
 Eustace.

Id. p. 82.

et se ducem Normanniæ publice proclamabat. Eodem
 anno obiit Matilda regina Angliæ, uxor regis, et
 Eustachius ejusdem regis primogenitus, qui futurus
 successor regni sperabatur. Idem Eustachius filiam
 Lodowyci regis Francorum duxerat in uxorem. Rex
 itaque jam senex effectus, sentiens se per mortem
 uxoris et fratris sui et primogeniti sui a Domino
 flagellatum, cepit cogitare potius cogitationes pacis
 quam belli.

¹ *patris*] patria, MS.

| ² Constance.

A.D. 1152. *Osney, Tib. A. 9.* MCLII. Facto divortio inter Lodovicum regem Francorum et Alienor reginam, duxit eam uxorem Henricus dux Normanniæ. *Cont. Flor. Worc. p. 136.*

Marriage of Henry II. and Eleanor of Aquitaine. Peace

MCLIII. Mortuo Eustachio filio regis Stephani, ipse rex suscepit in filium et hæredem Henricum ducem *R. de Monte, coll. 475, 6.*

A.D. 1152. *Wykes, Titus A. 14.* MCLII. Agitata diutius lite inter Alienoram reginam Francorum et virum suum regem, ipsa regina acriter petente divortium ratione consanguinitatis, quam proposuit inter se et virum suum, auctoritate Apostolica celebratum est divortium inter eos; instantius autem laborabat ad divortium, eo quod ad nuptias Henrici ducis Normanniæ et futuri regis Angliæ ferventius aspirabat. Erat et ipsa filia unica et hæres ducis Aquitanniæ quam nos Vasconiam nuncupamus. *Newburgh, i. p. 84.*

Divorce of Louis VII. and Eleanor.

Her marriage with Henry, duke of Normandy.

Soluta quoque matrimonio inter ipsam et regem, ad nuptias ducis quas concupierat ilico convolvit; unde factum est ut dux Henricus jus hæreditarium uxoris suæ, ducatum Aquitanniæ etiam invito rege Francorum, exigente tamen justicia, in deditionem acciperet, et ducatum¹ Normanniæ² comitatibus Andegaviæ et Cenomanniæ sociaret, et cœpit inter primos orbis proceres tanquam famosissimus reputari. Hæc secundum historiæ veritatem huic opusculo dignum inserenda [judicavi]. Possessiones istas amplissimas tenuit et possedit idem dux et posterius ejus usque ad tempus regis Johannis, qui malis innumeris crebrescentibus circa eum, eas sua mollitie perdidit.

f. 7.

Terms of peace between Stephen and Henry.

MCLIII. Mediatoribus multis efficacissime laborantibus, facta est pax inter regem [Stephanum et Henricum ducem, ita ut] Stephanus quamdiu vivet pacifice regnum Angliæ possideret, quo mortuo Henricus dux Normanniæ tanquam hæres legitimus eidem in regno succederet, quem rex adoptavit in filium, et hæredem *Id. p. 83.*

¹ *ducatum*] ducatus, MS.

² MS. inserts *et*.

- R. de Monte, coll. 475, 3. Normanniæ, cessavitque mirabilis guerra totius Angliæ. Eodem anno obierunt Sanctus Bernardus abbas Clarevallensis et Eugenius Papa, cui successit Anastasius. A.D. 1153. *Osney, Tib. A. 9.* between Stephen and Henry. Deaths of S. Bernard and Eugenius III. Death of Stephen. Succession of Henry II.
- Matt. Par. pp. 91, 92. MCLIV. Obiit rex Stephanus, cui successit Henricus regis Henrici primi ex filia nepos, coronatus a Theobaldo archiepiscopo. Henricus Eboracensis archiepiscopus obiit, cui successit Sanctus Willelmus, qui obiit, et successit Rogerus.
- R. de Monte, col. 476.
- Id. col. 478. MCLV. Obiit Anastasius Papa, cui successit Adrianus genere Anglicus.
- Id. coll. 480, 1. MCLVI. Rex Henricus secundus transfretavit, et castra fratris sui Gaufridi obtinuit.

sibi successurum publice designavit; et sic cessavit guerra quæ regnum Angliæ per xv. fere annos conquassaverat. Eodem anno obiit Eugenius Papa; successit ei Anastasius. Obiit etiam Sanctus Bernardus abbas Clarevallensis. A.D. 1153. *Wykes, Titus A. 14.*

- Newburgh, i. p. 87. MCLIV. Obiit rex Stephanus viii. kal. Novembris. Sepultus est in monasterio de Faveresham¹ in Cantia, quod a fundamentis extruxerat et sufficientibus possessionibus ampliavit. Obiit Henricus Eboracensis archiepiscopus; successit ei Willelmus, qui cito obiit; cui successit Rogerus. Death of Stephen.

MCLV. Dux Henricus audita morte regis Stephani statim de Normannia venit in Angliam, et honorifice susceptus a clero et populo, solemniter coronatus est apud Westmonasterium a Theobaldo tunc Cantuariensi archiepiscopo xiv. kal. Julii. Eodem anno obiit Anastasius Papa; cui successit Nicolaus natione Anglicus, natus apud Sanctum Albanum. Succession of Henry II.

MCLVI. Mense Octobris apparuit signum crucis in luna. Rex Henricus transfretavit; et civitates et castra quæ a² se desciverant et ab ejus se fidelitate sub-

¹ *Faveresham*] *Kaveresham*, MS. | ² *a*] *ad*, MS.

- A.D. 1157. MCLVII. Rex Henricus exercitum copiosum duxit in Newburgh,
Osney, Walliam, ubi interfectus est Eustachius filius Johannis, i. p. 96.
Tib. A. 9. et Robertus de Curci et plures alii tam nobiles quam
 Invasion of Wales. plebei. Rex tamen ultra progressus Hohellum regem
 Venedotiæ sibi subjugavit.
- Nantes ob- MCLVIII. Johannes de Pageham Wigorniensis epi- R. de
 tained by Henry II. copus obiit, cui successit Aluredus. Rex Namnetam Monte,
 Peace with Louis VII. civitatem in jus domini recepit. Idem rex Angliæ col. 485.

A.D. 1156. straxerant, strenuissima probitate resumpsit; rediensque
Wykes, in Angliam omnes alienigenas, præcipue Flandrenses,
Titus A. 14. qui regi Stephano adhæserant, omnibus possessionibus
 The Flem- suis, quas in Anglia possederant, spoliatos profligavit
 ings driven from Eng- et repatriare coegit: castra et munitiones, quas tem-
 land. pore hostilitatis construxerant, solo tenus complanavit.

The Northern counties freed from the Scots. MCLVII. Rex Henricus; fortuna sibi gratius arridente, Newburgh,
 i. p. 93.
 regem Scottorum sic arctavit, ut omnes terras Aquilona-
 res, scil. Northumberland, Cumberland, et Westmeri-
 land, quas tempore hostilitatis injuste occupaverat,
 resignaret. Quo facto, congregato exercitu processit
 ad partes Walliæ, ut principes et provinciales suo
 dominio subjugaret. Quippe Wallenses in primo con-
 flictu in saltibus inviis et paludibus, ut moris eorum
 est, latitantes, exercitum regis de latibulis egredientes
 viriliter impetentes, fugere compulerunt, pluribus tam
 nobilibus quam plebeis inhumaniter interfectis, rege vix
 excidium evadente. Rex itaque suorum exterminium
 et suam verecundiam ægre ferens, eosdem cautius
 solito cœpit impetere, et classe non modica ex uno
 latere et exercitu cautius instructo ex altero circum-
 cingens, unitos compulit suppliciter veniam petere, et
 se suis beneplacitis coaptare; et ut majorem de fideli-
 tate servanda sibi facerent securitatem, Howellum inter
 Wallenses potentissimum et alios plures regi nomine
 obsidum tradiderunt.

MCLVIII. Obiit Johannes Wigorniaë episcopus, cui
 [successit] Alluredus.

f. 7 b.
 The Welsh compelled to submit.

Henricus et rex Francorum Ludovicus invicem fœderati A.D. 1158.
sunt.

R. de
Monte,
col. 490.

MCLIX. Rex Henricus adversus Tolosam civitatem movit¹ exercitum, sed resistente sibi rege Francorum Ludovico et Tolosanis opem ferente, infecto negotio reversus est; plura tamen castella partim vi partim terrore subegit. Civitas etiam Caturcorum timore perterrita in ejus ditionem cessit.

Osney,
Tib. A. 9.
Attempt of
Henry II.
upon Tou-
louse.

Cahors sur-
rendered.

Id. col. 491.

MCLX. Mortuo Papa Adriano tertio, electi sunt duo in sede Apostolica, Rollandus qui postea Alexander

Schism in
the papacy.

Newburgh,
i. p. 101.

MCLIX. Rex Henricus, audito quod Gaufridus frater suus secundo genitus, (cui pater eorum comitatum Andegavensem, licet injuste, in testamento moriturus assignavit, ita tamen quod tribus castris munitissimis Chinone, Leudone,² et Mirebello contentus esset, quousque frater suus primogenitus Henricus regnum Angliæ fuisset adeptus et pacifice possideret,) comitatum Andegaviæ potenter invaderet, et ex testamento jus sibi perfunctorium vendicaret; copiosum exercitum maris devia peragrans duxit ad Tholosam, fratremque suum tam viriliter coarctavit, ut supradicta tria castra sibi reddere cogeretur; cui tamen res [et] terras quasdam planas ad victum³ gratiose concessit.

Matt. Par.
p. 95.

A.D. 1159.
Wykes,
Titus A. 14.
Expedition
of Henry
II. against
Geoffrey of
Anjou.

Newburgh,
i. p. 106.

MCLX. Rex Henricus iterum se fecit solemniter coronari apud Lincolniam, non infra civitatem, sed in suburbio. Eodem anno obiit Adrianus Papa; quo defuncto, cardinalibus in electione discordantibus, electi sunt duo; Rollandus qui et Allexander dictus a majori et saniori parte cardinalium canonicè electus et consecratus est. Hujus partem fovebat regnum Apuliæ, Siciliæ, et Calabriæ, et tandem reges Franciæ et Angliæ, imò etiam universalis ecclesia Latinorum, exceptis tantum Lombardis et Teutonicis qui ditioni imperatoris Fretherici fuerant subjugati. A minoribus et pauciori-

Henry II.
crowned
again.

Pope
Alexander
III.

¹ movit] monuit, MS.
² Loudun.

³ victum] justum, MS.

A.D. 1160. dictus est, et Octovianus qui Victor appellatus est. *Newburgh,*
Osney, Maxima tamen pars curiæ Romanæ et tota Latinitas ^{i. p. 107.}
Tib. A. 9.

præter Teutonicos Alexandro parebat. Solus Fredericus imperator Alemanniæ Octaviani partes fovebat. Ortum est ergo scisma pessimum quod ¹ per xvij. annos et v. menses ecclesiam catholicam vehementer affixit.

MCLXI. Obiit Theobaldus Cantuariensis episcopus. ² Id. p. 120.

MCLXII. Electus est Thomas cancellarius regis in archiepiscopatum.

Council of *Tours.* MCLXIII. Celebratum est concilium Turonis sub Id. p. 124.
 Alexandro Papa tertio ubi fuerunt omnes fere epi-

A.D. 1160. bus minus canonice electus est Octovianus, qui et
Wykes, Victor nuncupatus est; hujus partem fovebat solus
Titus A. 14. imperator et provinciæ suo dominio subjugatæ; ³ et
 The Anti- factum est schisma magnum in universali ecclesia
 pope Vic- catholica.
 tor III.

Death of *archbp.* MCLXI. Obiit Theobaldus Cantuariensis archiepisco-
Theobald. pus, qui beatum Thomam, dictum de Londonia, sin-
 cerissime diligebat; cui dudum archidiaconatum Can-
 f. 8. tuariensem contulerat: insuper et eum regis fecit esse
 cancellarium; quique defuncto Theobaldo, electus est in
 archiepiscopum Cantuariensem.

S. Thomas *archbishop* MCLXII. Beatus Thomas Cantuariensis archiepiscopus
of Canter- consecratus est iii. nonas Junii.
bury.

MCLXIII. Alexander Papa per maris devia navi-
 gando, ut insidias Octaviani et Fretherici imperatoris
 fautoris sui declinaret, valedicens Apuliæ devenit in
 Gallias, et accurrentibus et applaudentibus sibi regibus
 Angliæ et Franciæ, gratumque sibi favorem præstanti-
 bus, convocatis universalis occidentalis ecclesiæ prælatis,
 generale concilium in civitate Turonensi magnifice cele-
 bravit. Interfuit autem eidem concilio venerabilis

Council of *Tours.* Thomas Cantuariensis archiepiscopus. Eodem anno Id. p. 129.
 Quarrel between the king and archbp. nondum plene emenso, orta est dissentio inter regem

¹ quod] que, MS.

² Sic.

³ subjugatæ] subjugante, MS.

- scopi et abbates totius Angliæ. Eodem anno obiit A.D. 1163.
 Henricus primus de Oyli, advocatus noster. Et W[il-
 lelmus] Lungespeie, frater regis Henrici secundi. *Osney, Tib. A. 9. Death of Henry d'Oyly I.*
- Matt. Par.** MCLXIV. In concilio apud Norhamtoniam magna
 p. 102. discordia orta est inter regem Henricum et Thomam
 archiepiscopum, adeo ut imminente sibi mortis periculo,
 archiepiscopus a concilio rediens crucem archiepiscopa- *Exile of Becket.*
 lem suam manibus suis ipse ferret, sicque ab Anglia
 recedens pedestri itinere, ut facilius delitesceret, per
 aliquot dies ambulans ad Papam Alexandrum in
 Franciam secessit.
- MCLXV. Nihil memoriale. *f. 55 b.*
- MCLXVI. Nihil memoriale.
- Newburgh,** MCLXVII. Obiit Robertus Lincolnensis episcopus ; post *Long va-*
 i. p. 146. *cujus mortem diu vacavit episcopatus, sexdecim annis. cancy of the see of Lincoln.*
- MCLXVIII. Obiit Matildis imperatrix, et Wigodus *Death of the empress Matilda, and of abbat Wigod.*
- MCLXIX. Nihil memoriale.
-
- Angliæ et Sanctum Thomam Cantuarie archiepisco- A.D. 1163.
 pum. *Wykes, Titus A. 14.*
- MCLXIV. Beatus Thomas ingravescente discordia in- *Exile of Becket.*
 ter ipsum et regem, prout in vita ejusdem sancti
 plenius exponitur, et malis circa eum crebrescentibus,
 elegit exilium, et ne deterius sibi contingeret, partes
 adiit Gallicanas. Eodem anno xiv. kal. Octobris circa *Solar phe-*
 horam nonam visi sunt in firmamento tres circuli varii *nomenon.*
 quatuor colorum ad modum iridis ; postea illis dispa-
 rentibus, quasi duo soles apparuerunt.
- Newburgh,** MCLXVII. Obiit Robertus Lincolnensis episcopus,
 i. p. 146. post cujus obitum vacavit sedes Lincolnie fere xvii.
 annis : ita quod quodam fratre converso de Thame *Prophecy respecting Lincoln diocese.*
 ordinis Cisterciensis, qui quasi propheta habebatur
 a laicis, asserente quod nunquam in Lincolnia futurus
 esset episcopus, fides ei credula adhiberetur.
- MCLXVIII. Obiit Matildis imperatrix mater regis
 Henrici.

- A.D. 1170. **MCLXX.** Fecit rex Henricus coronari Henricum filium suum a Rogero Eboracensi archiepiscopo, Sancto Thoma Cantuariensi archiepiscopo per idem tempus in Galliis exulante; unde gravis dissentio in ecclesia orta est. *Matt. Par. P. 122.*
- Osney, Tib. A. 9.*
- Murder of Becket. **MCLXXI.** Interfectus est Sanctus Thomas archiepiscopus in ecclesia Cantuariensi; cujus mortem pretiosam crebra miracula subsequuta contestata sunt.
- MCLXXII.** Nihil memoriale.
- MCLXXIII.** Inchoata est guerra inter regem Henricum et filium ejus regem Henricum tertium. *Id. p. 127.*
-
- A.D. 1170. **MCLXX.** Henricus rex Angliæ quatuor habens filios, scil. Henricum primogenitum, Ricardum secundo genitum, postea regem Angliæ, militem strenuissimum, Galfridum Plantagenest tertio genitum, Johannem dictum sine terra, quarto genitum, postea regem Angliæ; Henricum filium suum primogenitum, exulante Sancto Thoma, solemniter fecit coronari in regem a Rogero tunc Eboracensi archiepiscopo in præjudicium Cantuariensis archiepiscopi, assistentibus sibi et cooperantibus universis regni Angliæ episcopis; ex quo orta est dissentio inter dominum Cantuariensem et suffraganeos suos, quæ fuit causa martyrizationis beati Thomæ. *Newburgh, i. pp. 153, 4.*
- Wykes, Titus A. 14.*
- Coronation of prince Henry.
- f. 8 b. **MCLXXI.** Passus est beatus Thomas in ecclesia Cantuariensi. Eodem anno rex Henricus primo adiit Hiberniam. *Id. p. 163.*
- Murder of Becket.
- The young king crowned again with his wife Margaret. **MCLXXII.** Henricus rex junior, sic enim vulgo vocabatur, iterum cum regina juniore uxore sua coronatus est apud Westmonasterium.¹
- His rebellion against his father. **MCLXXIII.** Rex Henricus junior ambitione regnandi, ut rem cum nomine possideret, in humanam præsumptionem degeneris Absalonis mutari non erubuit, cum potius ut patris regnum et regnandi potestatem adimeret, ad partes se transtulit Gallicanas, regis Francorum, qui patri suo adversarius semper extitit et infestus, consilio totaliter se committens; cujus valla- *Id. p. 164.*

¹ Hoveden, f. 302 b (Savile), says *Winchester*.

- Newburgh, i. p. 165. tus adjutorio, terras omnes transmarinas, nullo sibi A.D. 1173. resistente, tempore sibi modico subjugavit. Confuebant ad filium, relicto patre, nonnulli de proceribus Anglicorum, quorum præcipui fuerunt Robertus comes Leycestriæ, [et] Hugo Bigotus comes Norfolciæ. Evocabat etiam ad se tres fratres suos licet adhuc impuberes; Ricardum, Galfridum, et Johannem. Dum hæc agerentur, rex Scottorum partes Aquilonares crudelissima depopulatione vastavit. Rex igitur senior undequaque coarctatus, explicatis thesauris regis, quorum sibi copia suppetebat, providens quod Angli[a] fere omnis a se declinaret,¹ evocatis xx. milibus stipendiariis robustissimis et doctis ad prælium, Brebantionibus, Rutariis, et Avallensibus, stipendiis abundantissime ministratis, transfretavit in Galliam, filiumque suum sibi rebellantem, regem factorem suum et eorum exercitus repulsatos, non sine confusione maxima in Franciam repedare coegit: castra, civitates, et oppida, quæ occupaverant, reassumens. Interim Ricardus de Lucy, cui absente rege regni cura commissa fuit, obsedit Leycestriam et cepit, muros prostravit, et solo tenus complanavit; indeque progrediens ad partes Aquilonares ad regem Scottorum, cum maximo dedecore repatriare coegit. Comes Leycestriæ in ultionem destructionis Leycestriæ, favente sibi Hugone, x. milia Flandrenses navigio transvexit in Angliam, qui omnes dum de Suffolchia procedere cogitarent ad partes Leycestriæ, comprehensi per regios, ad duo miliaria prope Sanctum Eadmundum in vico qui dicitur Fourham, a² minimo usque ad maximum interfecti sunt; sicque regnum Angliæ tranquilla pace gaudebat, sed non diu. Nempè rex Scottorum ad detergendam ignominiam præcedentem, iterum Aquilonarem provinciam cœpit invadere; quo comperto Randolphus de Glanville, Bernardus de Baillole cum paucis exercitu occurrerunt, habitoque
- Invasion of the North by William the Lion.
- Capture of Leicester by Richard de Lucy.
- Retreat of William the Lion.
- Slaughter of the Flemings at Fornham.
- Defeat and capture of William the Lion.

Hoveden, f. 307.

Newburgh, i. p. 179.

¹ *declinaret*] *destinaret*, MS. | ² *a*] *ad*, MS.

A.D. 1173. juniorem et omnes fratres ejus, ita ut omnes filii ejus
Osney, et quamplurimi comites et barones insurgerent in eum,
Tib. A. 9. quod bellum duobus fere annis protractum regnum
 utrumque, Anglorum videlicet et Francorum quorum
 auxilio idem rex junior fruebatur, vehementer attrivit.
 MCLXXIV. Ricardus Cantuariensis archiepiscopus, et *Matt. Par.*
 Gaufridus Ridel Eliensis, et Johannes de Oxonia Norwi- *P. 127.*
Consecra- censis, et Ricardus de Peiter¹ Wintoniensis, et Johan-
tion of
bishops.

A.D. 1173. congressu cum Scotis prope castrum de Alnewik, regem *Newburgh,*
Wykes, ceperunt, totumque ejus exercitum vel ceperunt. vel *i. p. 180.*
Titus A. 14. interfecerunt. Commissum est hoc prælium anno
 MCLXXIV., tertio idus Julii, rege Scottorum in castro
 Richemundiæ carcerali custodiæ mancipato. Captus
 est ibidem cum rege Scottorum adjutor ejus præcipuus,
 Robertus comes Leycestriæ, missusque est captivus ad
 regem.

MCLXXIV. Ricardus prior Dovoræ consecratus est
New archiepiscopus Cantuariensis, et cum eo Galfridus Eli-
bishops. ensis, Johannes Norwicensis, Petrus² Wyntoniensis,
 Johannes Cicestrensis, Reginaldus Batoniensis, Rober-
 tus Foliot Herefordensis, episcopi. Eodem anno me- *Id. p. 191.*
Peace be- diatoribus plurimis potissime laborantibus, facta est
tween the concordia inter regem Henricum et filium sub hac
king and forma. Filius qui patrem offenderat humiliter ad pa-
his sons. trem veniens, reatum suum, quod inficiari non poterat,
 publice recognovit; veniam suppliciter petiit et obti-
 nuit, satisfactionem sponpondit et adimplevit. Quippe
 quod ulterius patrem non inquietaret, trifariam præ-
 stitit cautionem; juratoriam, dum corporale præstitit
 sacramentum de fidelitate servanda, insuper tanquam
 domino hominum fecit: fidejussoriam, dum multi
 potentes et nobiles gratis pro eo fidejurent: pignoran-
 tiam, obsides ingenuos in patris custodiam deputando.
 Tres quoque fratres juniores pater facile et impune

¹ i. e. of Poitiers.

| ² Sic erroneously for *Ricardus*.

nes Cicestrensis, et Reginaldus Lombard Bathoniensis, A.D. 1174. et Robertus Folioth Herefordensis, episcopi consecratur. Gaufridus quoque bastard filius regis Henrici in episcopatum Lincolnensem eligitur; sed postmodum de voluntate patris sui non consecratus episcopatum relinquit.

Osney, Tib. A. 9.
Geoffrey Plantagenet elected bp. of Lincoln.

MCLXXV. Robertus comes Leicestriæ et Willelmus rex Scotiæ, qui adversum regem Henricum secundum cum rege juniore conspiraverant, capiuntur. Et firmata est pax sub sacramento inter regem Galliæ Ludovicum, qui partes junioris regis et fratrum ejus fovebat, et Henricum regem Angliæ. Eodem anno investituram accepimus ecclesiæ Sanctæ Mariæ Magdalensæ, judicante Gileberto Lundoniarum episcopo ex præcepto Papæ Alexandri tertii, unde prius a canonicis Sanctæ Fridewidæ violenter ejecti fueramus.

Capture of Robert de Bellomont and William king of Scotland. Peace with Louis VII. The convent receives investiture of S. Mary Magdalene's.

admisit ad gratiam, quos ætatis immaturitas excusabat. Ipsi quoque cum patre remanserunt; senior in provinciis Andegaviæ et Aquitanniæ, quas pater sibi concesserat, continue morabatur. Eodem anno Gaufridus frater¹ regis Henrici de non legitimo concubitu progenitus, electus est in episcopum Lincolnæ; qui tamen ad digniorem aspirans celsitudinem, munus consecrationis suscipere recusavit, temporalibus commodis ejusdem episcopatus nomine electi totus incumbens, usque ad annum Domini

A.D. 1174. *Wykes, Titus A. 14.*

Geoffrey Plantagenet, bp. of Lincoln.

MCLXXV. Rex Scottorum et Robertus comes,² sicut superius tactum est, quia series historiæ sic poscebat, capti sunt prope Alnewyk. Rex Henricus rebus in Normannia ad votum dispositis, processit in Britanniam Minorem, et filiam unicam et hæredem comitis Britannicæ Galfrido filio suo cognomento Plantagenest, despondit; de qua processu temporis genuit Arthurum

Marriage of Geoffrey and Constance of Brittany.

¹ *frater*] Sic MS. erroneously for *filius*.

² Robert de Bellomont, earl of Leicester.

- A.D. 1176. **MCLXXVI.** Impositum est silentium canonicis Sanctæ *Osney,*
Tib. A. 9. Fridewidæ apud Oxoniam a Gileberto Londoniensi
The oppo- episcopo et Rogero Wigorniensi episcopo ex mandato
sition of the canons of S. Fri- Papæ Alexandri tertii, ne quam ulterius adversus
deswyde's, Oxford, Magdalenæ controversiam moverent, a qua sæpius
silenced. auctoritate Apostolica abjudicati fuerant.
- Recon- **MCLXXVII.** Venit Fredericus imperator Alemannorum *Newburgh,*
ciliation of the pope and em- cum multa devotione Venetiam cum primoribus regni *i. p. 196.*
peror. sui, et Alexandrum in Papam Catholicum, et Alexander *Trivet (ed. Hog.), p. 86.*
illum in catholicum imperatorem recepit; sicque facta
pace inter regnum et sacerdotium factum est gaudium
magnum in ecclesia omnibus amantibus pacem.
- MCLXXVIII.** Jerosolimis facta est paganorum destruc- *Id. p. 88.*
tio. Eclipsis solis in Vigilia Exaltationis Sanctæ
Crucis per totam horam sextam.
- Third La- **MCLXXIX.** Celebratum est concilium generale apud
teran council. Lateranum sub Papa Alexandro tertio tricentorum
f. 56. duorum episcoporum a diversis mundi partibus convo-
catorum. Rogerus Wigorniensis episcopus, frater Wil- *Id. p. 93.*
elmi Mor.¹ comitis Gloucestræ, obiit. Ludovicus rex
Louis VII. Franciæ venit in Angliam ad venerandum Sanctum *Matt. Par. p. 137.*
at Canter- Thomam martyrem.
-
- A.D. 1175. et Alienoram, de quibus suo loco dicetur. Anno eodem
Wykes, facta est pax inter Henricum regem Angliæ seniore,
Titus A. 14. et Lodowycum regem Franciæ, qui partem Henrici
f. 9 b. junioris diu foverat contra patrem.
- The schism in the papacy at an end. **MCLXXVII.** Fræthericus imperator venit in Angliam, et
relicto Papa Victore schismatico, cui longo tempore tam
potenter adhæserat, saniori consilio ductus, Alexandro
Papæ cœpit propensius adhærere; et sic cessante schis-
mate, quod ecclesiam diu sciderat, factum est gaudium
magnum in universali ecclesia catholica a **MCLXXVIII.**
MCLXXIX. Lodowycus rex auditis miraculis quæ *Matt. Par. p. 137.*
Dominus operabatur per beatum Thomam, quem toto

¹ This word is illegible, as the MS. is injured here.

- Trivet, p. 97. **MCLXXX.** Translatio Sanctæ Frideswidæ. Baldewinus A.D. 1180. abbas de Forde Wigorniensis et Sefridus Cicestrensis *Osney, Tib. A. 9.*
- Newburgh, i. p. 223. **MCLXXXI.** Rex Henricus secundus mutavit Translation of S. Frideswyde. monetam in Anglia.
- Matt. Par. p. 140. **MCLXXXI.** Obiit Alexander Papa tertius; cui successit Lucius tertius. Eodem anno mortuus est apud Oseneiam Adam episcopus Sancti Asaph, et Rogerus Eboracensis archiepiscopus. Ludovicus rex Franciæ obiit; cui successit filius ejus Philippus in puerili ætate coronatus in vita patris. Obiit etiam Johannes de Salebi Carnotensis episcopus. *Death of Louis VII. Philip Augustus.*
- MCLXXXII.** Nihil memoriale.
- Id. p. 141. **MCLXXXIII.** Obiit rex Henricus junior, filius regis Henrici secundi. Valterus de Constantiis Lincolnensis et Gerardus Pulcele Cestrensis episcopi consecrantur. Eodem anno obiit Edwardus abbas noster secundus. Præfuit ante ecclesiæ nostræ annis sexdecim, mense uno, diebus decem. *Death of the young king Henry. Death of Edward, second abbat of Osney.*
- MCLXXXIV.** Xvii. kalendas Februarii factus est terræ motus in pluribus locis Angliæ circa mediam noctem. *Earthquake, and*
-
- exilii sui tempore tam honorifice exhibuit, venit in Angliam pro veneratione martyris supradicti. *A.D. 1179. Wykes, Titus A. 14.*
- MCLXXX.** Henricus rex mutavit monetam suam. Translatæ sunt reliquiæ Fritheswithæ Oxoniæ, et loculo¹ honorifice repositæ. *Translation of S. Frideswide.*
- MCLXXXI.** Obiit Lodowicus rex Francorum; successit ei Philippus filius ejus, in puerili ætate coronatus. Obiit Alexander Papa, cui successit Lucius. *Death of Louis VII.*
- Newburgh, i. p. 231. **MCLXXXIII.** Obiit rex Henricus junior in partibus transmarinis. Consecrati sunt Walterus de Constantia Lincolnæ episcopus, et Gerardus Cestrensis episcopus. *Death of the young king Henry.*
- Id. p. 234. **MCLXXXIV.** Obiit Ricardus Cantuariensis archiepiscopus; successit ei Baldewinus. Obiit et Gerardus Cestrensis episcopus, cui successit Hugo. Obiit et *New bishops.*

¹ *loculo] socucio, MS.*

- A.D. 1184. Kalendis ejusdem eadem hora noctis audita sunt tonitrua. Ricardus Cantuariensis archiepiscopus et Gerardus Cestrensis episcopus obierunt. Eodem anno factus est dompnus Hugo de Buchinham abbas Oseneiæ tertius. Et magister Walterus de Gant abbas primus de Waltham. Jocelinus Salesberiensis episcopus suscepto habitu Cisterciensi obiit. *Osney, Tib. A. 9. thunder storms. Hugh of Buckingham third abbat of Osney.* *Trivet, P. 102.*
- MCLXXXV. Valterus Lincolniensis episcopus factus est archiepiscopus Rothomagensis. Et Baldewinus Wigorniensis episcopus factus est archiepiscopus Cantuariensis. Eodem anno venit patriarcha Jerosolimorum in Angliam, exercitum collecturus in subventionem terræ Jerusalem. Johannes filius regis, cognomento sine terra, exercitum copiosum duxit in Hyberniam. Lucius Papa tertius obiit; cui successit Urbanus tertius. *Walter de Coutances archbishop of Rouen. Baldwin archbishop of Canterbury. Heraclius, patriarch of Jerusalem, in England. Prince John in Ireland. Pope Urban III. New bishops.* *Matt. Par. P. 142.*
- MCLXXXVI. Hugo prior de Chartuse Lincolniensis, Willelmus Wigorniensis de Norhale, Willelmus Herefordensis, Johannes Exoniensis, Reinerius Sancti Asaph, episcopi consecrantur. *Trivet, P. 105.*
-
- A.D. 1184. Joselinus Saresberiensis episcopus, recepto prius habitu monachorum Cisterciensium. Anno eodem, xvii. kal. Februarii, factus est terræmotus in pluribus locis per Angliam, circa mediam noctem, et audita sunt tonitrua valde terribilia. *Wykes, Titus A. 14. Earth-quake.*
- MCLXXXV. Consecratus est Baldewinus Cantuariensis archiepiscopus; Walterus Lincolniensis episcopus, postulatione de se facta, relicto episcopatu Lincolnæ, factus est Rotomagensis archiepiscopus. Obit Lucius Papa, cui successit Urbanus. Venit Heraclius patriarcha in Angliam pro negotio Terræ Sanctæ. Johannes, filius regis Henrici ultimo genitus, cognomento sine terra, copiosum exercitum duxit in Hiberniam. *Consecration of archbishop Baldwin. Prince John in Ireland.*
- MCLXXXVI. Sanctus Hugo monachus, ordinis Cartusienensis, consecratus est in episcopum Lincolnæ. Consecrati sunt etiam Willelmus Wigornia, Johannes Exonia, et Reynerus Sancti Asaph episcopi. *S. Hugh bishop of Lincoln.*

Trivet,
p. 106.

MCLXXXVII. Gilebertus Foliot Londoniensis episcopus A.D. 1187. obiit. Eodem anno capta est terra Jerosolimitana a ^{Osney,} Saladino principe pagano, quinto et quarto nonas Julii, ^{Tib. A. 9.} et crux Domini asportata, et rex captivus ductus, ^{Loss of Jerusalem.} multitudine Christianorum post interfecta. Urbanus ^{Popes Gregory VIII. and Clement III.} Papa tertius obiit; cui successit Gregorius octavus obiitque; et successit Clemens tertius.

Id. p. 109.

MCLXXXVIII. Philippus rex Franciæ et Henricus ^{The kings of France and England take the Cross. Also the emperor Frederick I.} secundus rex Angliæ cum optimatibus utriusque regni crucem acceperunt eundi Jerusalem, quam prius acceperat Fredericus imperator Alemanniæ cum optimatibus suis. Eodem anno datæ sunt decimæ de tota Anglia in subventionem terræ Jerosolimitanæ. Ricardus de Peiter Wintoniensis episcopus obiit.

MCLXXXIX. Facta est fames pervalida per Angliam, ita ^{Famine in England.}

MCLXXXVII. Obit Gilbertus Londoniensis episcopus. A.D. 1187. Commisso prælio inter Christianos et paganos in Terra ^{Wykes, Titus A.14.} Sancta, apparuit sancta crux in bello. Saladinus cepit ^{f. 10.} civitatem sanctam Jerusalem. ^{Battle of Tiberias.}

Newburgh,
i. p. 273.

MCLXXXVIII. Rex Henricus et rex Francorum ^{The kings of England and France take the Cross.} Lodowicus¹ simul acceperunt crucem, [ut] veni[ren]t in Terram Sanctam, quorum exemplo animati dux Burgundiæ,² comes Flandriæ,³ et comes Campaniæ,⁴ et utriusque regni nobilium et plebeiorum innumerabilis multitudo, crucem similiter acceperunt; et concessit dominus Papa regibus supradictis decimam partem omnium bonorum mobilium regnorum suorum percipiendam de regnicolis suis, non solum de laicis sed et de clericis, tam sæcularibus quam religiosis; sicque decimata est tota Anglia. Obit Ricardus Wyntonie episcopus.

MCLXXXIX. Obit serenissimus rex Anglorum ii. nonas ^{Death of Henry II.} Julii, scil. in octavis Apostolorum Petri et Pauli:

¹ Sic, erroneously, for Philippus.

² Hugh III.

³ Philip of Alsace.

⁴ Henry II.

A.D. 1189. ut multi fame morerentur. Fredericus imperator Henrici Trivet,
Osney, cum filium suum regem Italiae relinquens, Jerosolimam p. 113.
Tib. A. 9. per terram profectus est, cui fuit impedimento impe- Newburgh,
ii. p. 1.
 rator Constantinopolitanus¹ qui cum Soldano in tantum
f. 56 b. foedus inierat ut uterque sanguinem alterius biberit
 juxta ritum legis suae. Rex Henricus secundus, obses-
 sus² a Ricardo comite Pictaviae filio suo et Philippo
 rege Franciae et Philippo comite Flandriae, obiit; et
 Richard I. successit filius ejus, coronatus a Baldewino archiepi-
 scopo, qui et ipse ante patrem suum crucem acceperat.
 Hic statim ut³ regnum adeptus est, reginam
 Alienor, matrem suam, quam pater suus in custodia
 diu tenuerat, liberavit et super omne regnum suum
 exaltavit. Per Angliam Christiani adversum Judaeos
 insurgere incipiunt. Gaufridus Ridel Eliensis episcopus
 obiit. Willelmus Elyensis de Longo Campo cancellarius
 regis [factus est]. Gaufridus frater regis Ricardi, qui
 prius episcopatum Lincolnensem reliquerat, electus est in

A.D. 1189. cujus tempore passus est beatus Thomas. Et sepultus
Wykes, est rex in partibus transmarinis, in illo nobili monas-
Titus A. 14. terio monialium Fontis Ebraudi. Quo defuncto filius
 Succession of Richard I. ejus rex regum nominatissimus, de partibus Galliae
 ocus veniens in Angliam, solemniter coronatus est
 apud Westmonasterium a Baldewino tunc Cantuariensi
 archiepiscopo, iii. nonas Septembris. Eodem die dum
 rex, expleto coronationis suae⁴ solemnii, cum proceribus Newburgh,
ii. p. 3.
 sederet in convivio, orta est contentio inter Christianos
 et Judaeos ante fores palatii, ibique interfectus est
 quidam Judaeus Eboracensis famosissimus, nomine Jo-
 sias, alter nomine Benedictus graviter vulneratus con-
 fugit ad ecclesiam, et a Christianis baptizatus est:
 nec mora, incenduntur domus Judaeorum in civitate

¹ Isaac Angelus.

² *obsessus*] *obsessis*, MS.

³ *ut*] *in*, MS.

⁴ *sua*] *tam*, MS.

archiepiscopatum Eboracensem. Ricardus thesaurarius A.D. 1189.
 regis Londoniensis, Godefridus de Luci Wintoniensis, *Osney,*
 Hubertus Walteri Salesburiensis, episcopi consecran- *Tib. A. 9.*
 tur. Eodem anno ecclesias de Peri et de Hamtonia *Churches*
 et duas hidas de Pesi adepti sumus. Sedata est dis- *of Water-*
 cordia inter Baldwinum archiepiscopum et monachos *perry and*
 Cantuarienses, quæ inter eos occasione cujusdam eccle- *Hampton*
 siæ canonicorum sæcularium quam archiepiscopus extra *Gay.*
 Cantuariam construxerat aliquamdiu habita, totam ec- *The quarrel*
 clesiam Anglicanam et scandalo et mæstitia nonnulla *between*
 repleverat. Archiepiscopus autem ecclesiam illam apud *abp. Bald-*
 Lamhediam extra Londoniam construxit. *win and*
the Canter-
bury monks
made up.

MCXC. Combusta est ecclesia Sanctæ Frideswidæ *Fire at*
 cum maxima parte civitatis Oxenfordiæ. Willelmus *Oxford.*
 Wigorniensis episcopus obiit. Philippus rex Franciæ *Progress*
 et Ricardus rex Angliæ et Baldwinus Cantuariensis *of the*
 archiepiscopus et Hubertus Salesburiensis cum opti- *crusade.*
 matibus utriusque regni iter Jerosolimitanum arripiunt.

Londoniæ; et innumerabilis Judæorum interfectus est A.D. 1189.
 numerus; quidam vero flammis exusti et bonis omnibus *Wykes,*
 spoliati descenderunt ad inferos in momento. Bene- *Titus A. 14.*
 dictus ille qui baptizatus fuerat ductus est ante regem,
 et interrogatus an vellet [esse] Christianus, respondit
 quod non, asserens quod invitus coactus est baptizari,
 quique rege jubente redditus est Judæis, sed invales-
 cente angustia vulnerum, vix per triduum supervixit,
 pejor factus, ut non solum Judæus sed et apostata
 moreretur.

Newburgh,
 ii. p. 6.

MCXC. Rex Anglorum Ricardus transfretavit in *League*
 Galliam, et fœdere inito inter ipsum [et] Philippum *between*
 regem Francorum, sacræ devotionis instinctu simul *Richard I.*
 acceperunt crucem, firmiter statuentes simul procedere *and Philip*
 in Terram Sanctam. Henricus filius Fretherici Roma- *II.*
 norum [imperatoris] similiter cum proceribus Alemanniæ
 et Italiæ crucem accepit. Interim Anglicorum juvenus *The Jews*
 ingenua quæ dinumerari non poterat, vexillo crucis *massacred.*

- A.D. 1190. Willelmus de Longo Campo, cancellarius et procurator
Osney, Angliæ, ex mandato regis Ricardi comitem Johannem
Tib. A. 9. fratrem regis obsides invenire coegit, unde postea
 Prince John compelled to find hostages.
 inter eos magna dissensio orta est. Fredericus imperator et filius ejus major¹ et Baldwinus archiepiscopus et plures alii tam nobiles quam plebei Jerosolimam profecti obierunt.
- Monks removed from Coventry. Pope Celestine III. Capture of Cyprus by Richard I. His marriage with Berengaria. Capture of Acre. Return of Philip Augustus.
 MCXCI. Hugo Coventrensis episcopus in ecclesia Coventrensi, amotis monachis, canonicos sæculares instituit. Robertus archidiaconus de Nothinham consecratur Wigorniensis episcopus. Obiit Papa Clemens tertius; cui successit Celestinus tertius. Ricardus rex Angliæ Ciprum insulam sibi subjugavit, ubi et Berengariam filiam Ragonis² regis Navariæ duxit uxorem. Inde in terram Jerosolimitanam profectus civitatem Acon cum aliis auxiliis obtinuit. Philippus rex Fran-
- A.D. 1190. similiter insignita, in Judæos Eboraci, Lincolnæ, Stan-
Wykes, fordixæ, cæterarumque civitatum et oppidorum regni Angliæ proclivius irruentes, inæstimabilem multitudinem trucidantes, bonis omnibus spoliarunt, arbitrantes obsequium se præstare Deo, dum inimicos crucis Christi suis viribus exterminarent, et de thesauris eorum ad proficiscendum in Terram [Sanctam] expensas sibi necessarias præpararent.
- f. 10 b.
 MCXCI. Duo reges supradicti mare mediterraneum transnavigantes, cœperunt iter arripere quod voverunt. Eodem anno Hugo Coventrensis episcopus, ejectis monachis monasterii Coventrensis, canonicos regulares ibidem instituit: sed monachi procedentes ad curiam Romanam exponentesque querimoniam, auctoritate Apostolica canonicos ejecerunt, et in statum pristinum, brevi temporis labente curriculo, restituti sunt. Eodem anno reges supradicti processerunt in Siciliam; proces-
- The Coventry monks expelled by bp. Hugh Nonant.
 Newburgh, ii. p. 105.
- Quarrel in Sicily between

¹ Frederick, duke of Suabia. | ² i.e. Sancho.

Matt. Par. p. 163. cise contra voluntatem regis Angliæ a partibus Jero- A.D. 1191.
solimitanis revertitur. Gaufridus Eboracensis archi- *Osney,*
episcopus, in transmarinis consecratus, in Angliam *Tib. A. 9.*
reversus, ab uxore constabularii Dovræ, sorore cancel- *Seizure of*
larii, captus et custodiæ mancipatus et abjectissime *archbishop*
tractatus, post modicum metu comitis Johannis fratris *Geoffrey.*
sui dimissus est; ob quam causam idem cancellarius *f. 57.*
Flight of
Long-
champ.

Newburgh, ii. p. 30. sit quoque rex Francorum, et applicuit ad urbem Mes- A.D. 1191.
sanam ut hyemaret ibidem, et receptus a civibus, hos- *Wykes,*
pitiâ sibi præparavit. Rex itaque Anglorum proponens *Titus A. 14.*
in eadem civitate pariter hyemare, cum appropinquaret *Richard I.*
civitati, repulsus est a rege et a civibus. Verum rex *and Philip*
Anglorum moleste repulsionem suam ferens, contra *II.*
regem et cives in portu prælium instruxit, et invitis
repulsoribus, violentis ausibus aditum civitatis obtinuit.
Veruntamen ne negotium crucis contingeret impediri,
gratis cessit regi Francorum, et extra civitatis¹ mœnia
castra figens, diversoria sibi et exercitui suo sufficien-
tia præparavit. Sopita est ad tempus discordia, suis
tandem temporibus excitanda. Succedente verno tem-
pore, aura flante leniori, rex uterque naves ascendit,
rege Francorum paululum præcedente, rex Anglorum
vestigio navigavit. Rex Francorum applicuit Tholo-
maydam, quæ nunc Accon dicitur, rex Anglorum casu
applicuit in insulam Ciprum; cui occurrit princeps *Capture of*
ipsius insulæ, tyrannus impiissimus qui eam vi [et] *Cyprus.*
dolo occupaverat, regemque et exercitum volentem ap-
plicare non permisit; invito tamen principe insulam
occupavit, tyrannum captivavit et compedibus oneravit,
navesque suas auro et argento, quod ibidem abundan-
ter invenerat, et victualibus oneravit, et profectus est
Tholomaydam. Sane rex qui præcessit nihil famosum *Acre*
gessit obsidendo; rex quoque Ricardus infra paucos *taken.*

¹ *extra civitatis]* extranibus, MS.

- A.D. 1191. *Osney, Tib. A. 9.* omni potestate sua privatus, ab Anglia clam fugere *Matt. Par. p. 167.*
 volens, apud Dovram in eodem loco ubi a suis archi-
 His seizure and ill-treatment at Dover. episcopo Eboracensi manus invectæ fuerant, in habitu muliebri constitutus a mulieribus captus et retentus, et manibus earum ignominiosa quædam perpessus est.
- Death of bishop Reginald Fitz-Jocelyn. Reginaldus Bathoniensis episcopus electus in archiepiscopum Cantuariensem obiit; cui successit ad episcopatum Bathoniensem Savaricus cognatus ejus.
- Cyprus given to Guy de Lusignan. Capture and imprisonment of Richard I. Death of Saladin. Conspiracy of John with Philip. MCXCII. Rex Ricardus Angliam, commissa terra Jerosolimitana Henrico nepoti suo comiti Campaniæ, et concessa Cipro insula ei qui fuerat rex Jerusalem, a partibus illis reversus est. Quem naufragio projectum cepit Limpoldus dux Austriæ et domino suo Henrico imperatori Alemanniæ custodiæ mancipandum tradidit. Nec multo post obiit Saladinus. *Newburgh, ii. pp. 83, 88. Id. pp. 91, 96. Matt. Par. p. 174.*
-
- A.D. 1191. *Wykes, Titus A. 14.* dies civitatem cepit, Turcos interfecit qui civitatem occupaverant; et non immerito tota sibi victoria ascribatur, ex quo rex Francorum indignatione contabuit.
- Prodigy at Dunstable. Anno eodem contigit eclipsis solis. In pago Dunstable a nonnullis visum est signum crucis in firmamento, et in eo figura crucifixi, quæ tandem infra dimidiæ horæ spatium, interlabente quasi quadam nubecula separata, a cruce disparuit. *Newburgh, ii. p. 14.*
- f. 11. *Return of Philip II.* MCXCII. Rediit rex Francorum prior de Syria in Franciam, invitato domino Papa ut regem Anglorum de prævaricatione attrectaret initæ confœderationis; cui Papa fidem non adhibens, vacuum et inanem sine honore dimisit. Rex Angliæ, ut declinaret insidias regis Francorum, quas liquido sibi comperiit nocituras, secreto per latibula transire volens per Alemanniam, prodentibus¹ eum Teutonicis, captus est a Lipoldo duce Austriæ.
- Richard I. taken prisoner by Leopold of Austria.
- Rebellion of John. MCXCIII. Johannes frater regis audita captivazione

¹ *prodentibus*] *procedentibus*, MS.

- Matt. Par.** p. 173. **contra regem Ricardum foedus inierunt; quorum unus** A.D. 1193.
in Normannia, alter in Anglia, guerram movit; tunc *Osney,*
Tib. A. 9.
- Newburgh,** ii. p. 118. **obsessa sunt a baronibus Angliæ castella comitis Jo-** against
hannis de Wildesore, de Merleberga, de Nothingham, Richard I.
de Thikehulle, de Bulesore. Robertus Wigorniensis epi- John's
scopus obiit. Hubertus Salesburiensis episcopus fac- castles
tus est archiepiscopus Cantuariensis. Eodem anno besieged.
assumpti sunt calices et thesauri ecclesiarum et quarta Hubert
pars reddituum de tota Anglia in redemptionem regis Fitz-Wal-
Ricardi, qui tum imperatori tam aliis ducenta milia ter archbp.
libras esterlingorum solvere tenebatur. Henricus Maris- of Canter-
chal Exoniensis et Henricus abbas Glastoniæ Wigorni- bury.
ensi[s] episcopi consecrantur. Ransom of
 Richard I.
- MCCXIV.** **Rex Ricardus, datis imperatori obsidibus,** Release and
a custodia solutus, in Angliam reversus est; qui sta- return of
 Richard I.

fratris sui regis Ricardi, autumans ipsum de captiva- A.D. 1193.
 tione ipsa nunquam posse evadere, proclivius aspirabat *Wykes,*
 ad regnum Angliæ, unde civitates et oppida totius *Titus A. 14.*
 regni occupavit suoque dominio subjugavit, statimque
 transfretavit in Normanniam, et facta confederatione
 cum rege Franciæ, qui regis Ricardi capitalis fuit ini-
 micus, cooperante et subsidium impendente, totam nullo
 obsistente in deditionem accepit. Obsessa est Walling-
 ford per ipsum et complices suos.

- Newburgh,** ii. p. 96. **MCCXIV. Romanorum imperator Henricus indignum** Ransom of
judicans tam insignem captivum in alterius quam im- Richard I.
peratoris custodia detineri, regem Ricardum de mani-
bus ducis Austriæ pro quadam summa pecuniæ sibi
commissa extorsit, et in carcere compedibus oneratum
tutissime custodivit. Angli vero sui regis captiva-
tionem non ferentes, pacti sunt imperatori solvere
Id. p. 108. centum milia librarum argenti, quarum tertia pars
cessit duci Austriæ, qui eum primitus captivavit; unde
factum est ut per contributionem ad redemptionem
regis impositam, regnum Angliæ sic oppressum fuerat
Id. p. 110. et exhaustum, ut etiam ecclesiarum calices venderentur.

A.D. 1194. tim ut apud Wintoniam secundo coronatus est, trans- Matt. Par.
Osney, fretavit, regi Franciæ guerram moturus pro terris et P. 176.
Tib. A. 9. castellis suis quæ in absentia sua obtinuerat. Here-
 bertus Pauper Sareberiensis episcopus consecratur. Rex
 Ricardus in Anglia primum torneamenta exerceri con- Id. p. 177.
 Id. p. 177. cessit.

MCXCV. Obierunt Hugo Dunhelmensis episcopus et
 Henricus Wigorniensis episcopus. Eodem anno adven- Id. p. 178.
 tus Sarracenorum in Hispaniam.

MCXCVI. Johannes de Constantiis Wigorniensis epi-
 scopus consecratur.

MCXCVII. Obiit Willelmus Eliensis episcopus. Obiit Trivet, P. 158.
 etiam Henricus imperator Alemanniæ; cui successit in
 partem imperii citra Renum Otho nepos Ricardi regis
 Angliæ; in aliam partem successit Philippus dux Sua-
 viæ, frater defuncti imperatoris. Qui duo invicem se
 debellaverunt. Obiit etiam Henricus rex Suliæ per Matt. Par.
 incuriam propriam, cadens de turri excelsiori; cui P. 189.
 successit Wido de Leinzellan, et non coronatus obiit;

Death of the emperor Henry VI. Otho IV.
 Death of Henry of Cham-
 pagne.

A.D. 1194. Anno eodem, soluta pecunia, rex liberatus a carcere Newburgh,
Wykes, venit in Angliam, et statim castra et civitates quæ P. 118.
Titus A. 14. frater suus Johannes occupaverat in Anglia, resumpsit
 et in suam potestatem redegit, nec distulit transfretare
 in Normanniam, fratris indevoti conatus tam viriliter
 reprimendo, ut veniam humiliter peteret et gratis
 occupata restitueret.

MCXCV. Obiit Hugo episcopus,¹ et Henricus Wigor-
 niæ episcopus. Loco Henrici [electus] est Johannes in
 episcopum Wigorniae.

MCXCVI. Consecratus est Johannes Wigorniae episco-
 pus. Defectus frugum in Anglia, adeo ut summa
 frumenti venderetur pro i. marca.

MCXCVII. Item tanta sterilitas in Anglia, ut summa
 frumenti venderetur pro xviii. solidis viii.d.

¹ i. e. Hugh de Puisac, bishop of Durham.

et successit frater Gwidonis comes Heimericus coronatus in regem Christianorum terræ Sulianæ. Hubertus Cantuariensis archiepiscopus et Hugo Lincolnensis episcopus ex precepto Papæ Cælestini tertii, amotis clericis, monachos Conventrenses restituerunt. A.D. 1197.
*Osney,
Tib. A. 9.*
Almaric de
Lusignan
king of
Jerusalem.
TheCoven-
try monks
restored.

MCXCVIII. Eustachius Elyensis episcopus consecratur. Hugo Coventrensis episcopus obiit; cui successit Gaufridus de Muschamp, archidiaconus de Clivelant. Obierunt Ricardus Londoniensis et Johannes Wigorniensis et Willelmus Herefordensis episcopi.

MCXCIX. Monachi Cantuarienses auctoritate Papæ Innocentii tertii capellam de Lamedia dirui fecerunt. Willelmus cognomento de Sanctæ Mariæ Ecclesia consecratur Londoniensis episcopus. Rex Ricardus dum castellum Callucum prope Lemovicum obsideret, telo percussus occubuit; cui successit comes Johannes frater ejus, coronatus ab Huberto Cantuariensi archiepiscopo die Ascensionis, contra quem statim rebellare cœpit Arturus nepos ejus, filius Gaufridi fratris sui majoris comitis Britanniæ jam defuncti. Qui Arturus regis Franciæ fretus auxilio, totam Andegaviam et Cenomanniam atque Turoniam mox obtinuit; sed postmodum cum rege Angliæ pacem fecit. The chapel
at Lambeth
destroyed.
Death of
Richard I.
Coronation
of John,
May 27.
Arthur
obtains
Maine,
Anjou, and
Touraine.

MCXCVIII. Galfridus filius Petri factus est justiciarius Angliæ. A.D. 1198.
*Wykes,
Titus A. 14.*

MCXCIX. Rex Ricardus, singula[ri]s militiæ decus in orbe, subjugata sibi Normannia, cum processisset in Aquitanniam, rediens inde, obsedit castrum de Chalun in Normannia, quod rex Francorum dolo occupaverat, ibique a quodam sagittario telo toxicato percussus vii. kal. Aprilis, heu proh dolor! interiit. Corpus ejus delatum apud Fontem Ebraudi, sepultum est ibidem ad pedes patris sui regis Henrici. Anno eodem successit ei in regno Angliæ Johannes frater ejus, coronatus apud Westmonasterium, vi. kal. Junii, ab Huberto tunc Cantuariensi archiepiscopo. Succession
of John.

- A.D. 1200. MCC. Firmata est pax inter Philippum regem Fran- Matt. Par. p. 199.
Osney, ciæ et Johannem regem Angliæ, ita quod Lodovicus
Tyb. A. 9. filius regis Franciæ Blanchiam filiam [Aldefonsi] ¹
 Peace between John and Philip Augustus. regis Hispanniæ, neptem regis Angliæ, duxit uxorem,
 Marriage of prince et cum ea in maritadium accepit civitatem Ebroacensem
 Louis with Blanche of Castile. et Velgesin Normanniæ cum magna parte terræ
 Her dower, Evreux and the Vexin. regis Angliæ. Rex quoque Angliæ, facto divortio inter
 Marriage of John and Isabella of Angoulême. ipsum et cognatam suam ² filiam Willelmi comitis
 Peace at Canterbury and York. Glocestriæ, ³ Ysabel filiam [Aimerici] ¹ comitis Engo-
 The suit between S. Frideswide's and Osney settled. lismensis, cognatam regis Franciæ, duxit et secum
 coronari fecit. Facta est concordia inter Hubertum
 Cantuariensem archiepiscopum et monachos suos, et rursus
 inter Gaufridum Eboracensem archiepiscopum et canonicos suos. Obiit ⁴ Johannes de Oxonia Norwicensis
 et Hugo Lincolniensis episcopi. Malgerus Wigorniensis, Id. p. 200.
 et Egidius de Brewosum Herefordensis et Johannes de Grai Norwicensis episcopi consecrantur. Eodem anno
 canonicis Sanctæ Frideswidæ sponte remittentibus
 canonicis Oseneiæ omnem querelam quam eis super
 ecclesia Sanctæ Mariæ Magdalene et super decimis de
 Norham et Berecheroft instituerant, Willelmus abbas
 de Thame et Rogerus prior de Abbendoniam et magister
 Thomas de Waccheleia, iudices a Papa Innocentio
 tertio delegati, canonicos Oseneiæ ab impetitione præ-
 dictorum inperpetuum absolverunt.
- Great floods. MCCI. Facta est in autumnno tanta aquarum inundatio ut pratis omnibus coopertis inter segetes quoque
 Motisfont priory in Hampshire founded. in agro stantes anguillæ caperentur. Fundata est
 domus Sanctæ Trinitatis de Motesfont a Willelmo
 Briwerr secundo.

- A.D. 1200. MCC. Obiit venerabilis antistes Sanctus Hugo Lin-
Wykes, colniensis episcopus xv. kal. Decembris.
Vitus A. 14. MCCI. Inundationes aquarum vehementissimæ mense
 Death of S. Hugh of Lincoln. Augusti.

¹ A blank space is left in the MS.

² Isabella or Hawisia.

³ MS. inserts *et*.

⁴ Sic.

Matt. Par. MCCII. Johannes rex Angliæ cepit Arturum nepo- A.D. 1202.
 tem suum et Gaufridum de Leuzellan et Hugonem *Osney,*
 p. 207. le Brun et alios plures de hostibus suis; sed post om- *Tib. A. 9.*
 nes cæteros remittens, solum Arturum tenuit. f. 58.
 Capture of
 Arthur
 and others
 by John.

Trivet, MCCIII. Arturus in custodia regis Johannis obiit. Death of
 p. 174. Willelmus de Bleis Lincolnensis episcopus consecratur. Arthur.
 MCCIV. Philippus rex Franciæ Normanniam obtinuit. Loss of
 Regina Alienor obiit. Obit etiam Seffridus Cicestren- Normandy.

sis episcopus, et successit Symon archidiaconus Wel-
 lensis. Obit etiam Godefridus Wintoniensis episcopus,
 post quem duo electi, videlicet Ricardus decanus Sales-
 buriensis et Petrus de Roche, Romam perrexerunt;
 Petrus vero consecratus rediit.

MCCV. Obit Hugo abbas Oseneisæ; præfuit autem Death of
 annis fere xxi.; et successit Clemens prior Oseneisæ. abbat
 Hoc anno terram de Fulewille adepti sumus. Obit Hugh.
 etiam Hubertus Cantuariensis archiepiscopus; post Abbat
 Clement.
 Death of
 abp. Hu-
 bert Fitz-
 walter.

MCCII. Rex Johannes ut terris suis transmarinis A.D. 1202.
 salubrius provideret, transfretavit processitque in Bri- *Wykes,*
 tanniam Minorem, ibique dolo (sicut dicebatur) cepit *Titus A. 14.*
 Arthurum nepotem suum, filium Galfridi fratris sui Arthur put
 senioris, ad quem secundum leges Anglicanas regni to death
 Angliæ successio pertinebat, et ut quidam aestimabant, by John.
 ipsum inhumaniter jussit interfici, et cadaver ipsius in
 mare demergi; sororemque ejus Alienoram dictam la
 Brette secum traduxit in Angliam, et in castris muni-
 tissimis tutissime custodiri fecit sub custodia quatuor
 militum, qui eam continue conservarent, ne forte sobo-
 lem procrearet, quæ jus in regno Angliæ posteris tem-
 poribus posset hæreditatis titulo vindicare.

MCCIII. Successit Sancto Hugoni in episcopatu Lin-
 colniæ Willelmus de Bleys, consecratus in episcopum
 ix. kal. Septembris.

MCCV. Obit Hubertus Cantuariensis archiepiscopus, Stephen
 iii. idus Julii; electus est loco ejus vir venerabilis Ste- Langton
 phanus de Langetone; sed quia rex Johannes ipsum archbishop
 of Canter-
 bury

A.D. 1205. quem duo electi sunt, videlicet prius Reginaldus *Matt. Par. Osney,* supprior Cantuariensis, et postea Johannes Norwicensis *P. 212. Tib. A. 9.* episcopus.

Land of Little Tew. MCCVI. Obiit Willelmus Lincolniensis episcopus. Hoc anno terram de parva Tiwa adepti sumus. Joce-

linus Bathoniensis episcopus consecratur. Johannes *Id. p. 214.* diaconus cardinalis venit in Angliam. Obiit etiam Ferentino. Henricus Exoniensis episcopus.

A thirteenth extorted by John. Exile of archbishop Geoffrey. MCCVII. Data est¹ regi Johanni tertia decima pars *Id. p. 221.* omnium catallorum per totam Angliam, cui exactioni quia Gaufridus Eboracensis archiepiscopus consentire noluit, ab Anglia recessit, et ejus res in manus regis saisitæ sunt. Hoc anno obiit Symon Cicestrensis episcopus. Eodem anno cassata electione duorum prædic- *Id. p. 222.*

Stephen Langton archbishop of Canterbury. Anger of John. Papa Innocentio constituti, magistrum Stephanum de Langetone presbyterum cardinalem sine assensu regis in archiepiscopum Cantuariensem elegerunt; ob quam causam rex Johannes iratus monachos Cantuarienses et omnes Romanos ab Anglia fugavit, et prohibuit ne per Angliam causæ auctoritate Apostolica ventilarentur; quod cito postea permisit.

The interdict. MCCVIII. Innocentius Papa totam Angliam inter-

A.D. 1205. præcise recusavit admittere, præponens in eadem dignitate quem vellet præficere, idem Stephanus sedem Apostolicam adiit et a Papa confirmationis et consecrationis gratiam obtinuit.

MCCVI. Obiit Willelmus de Bleys Lincolniensis episcopus, ii. kal. Maii; successit ei Hugo de Welles.

MCCVII. Rex Johannes extorsit tertiam decimam partem omnium bonorum mobilium totius regni sui, tam de clericis religiosis et sæcularibus quam de laicis; solo ordine Cisterciensi excepto.

f. 12. The interdict. MCCVIII. Interdicta est Anglia per dominum Papam,

¹ MS. inserts *ei*.

Matt. Par. dicto subject, quia rex Johannes Stephanum archi- **A.D. 1208.**
 pp. 225, episcopum admittere noluit; ob quam causam rex iratus *Osney,*
 226. res episcoporum et personarum religiosarum et clerico- *Tib. A. 9.*
 rum in manus suas saisiri fecit. Plures etiam episcopi **Exile of**
 ab Anglia recesserunt. Obierunt Philippus Dunhelmen- **the bps.**
 sis et Gaufridus Conventrensis episcopi. Willelmus de
 Brewosia secundus exhæredatur.

et cœpit generale interdictum sub rege Johanne de **A.D. 1208.**
 cimo kal. Aprilis. Causa quidem præcipua interdicti *Wykes,*
 fuit ista. Rex, sicut superius tactum est, venerabilem *Titus A.14.*
 Stephanum de Langetone Cantuariensem archiepisco- **Cause of**
 pum, a domino Papa confirmatum, non permisit in- **the inter-**
 gredi regnum suum, licet per dominum Papam, tum **dict.**
 per literas, [tum] per nuncios ad hoc specialiter desti-
 natos, monitus fuisset ne ipsum vero impediret, sed
 liberam administrationem tam spiritualium quam tem-
 poralium, (quibus, in contemptum sedis Apostolicæ [et]
 ecclesiasticæ libertatis præjudicium, totaliter incumbabat,)
 sibi restitueret: quia ergo præceptum Apostolicum adim-
 plere contempsit, Papa totum Angliæ generali supposuit
 interdicto. Huic articulo ad confusionem aliud accessit **Unpopu-**
 incommodum, proponentibus contra eum fere cunctis **larity of**
 regni proceribus quibus nimium odiosus erat, eo quod **John;**
 eos intolerabilibus opprimebat angariis et extorsionibus
 indebitis, quinetiam quod nobilium regni sui filias et **his cha-**
 consanguineas rapuit et concubitu polluit adulterino, **acter.**
 (erat enim carne lubriculus, æquiparans vel excedens
 petulantiam Salomonis,) quod injuste, contra jus sci-
 licet naturale et civile, regnum occupaverat, legitimum
 hæredem nepotem suum Arthurum non solum exhære-
 dando, sed et inhumaniter perimendo. Anno eodem
 rex Franciæ cepit comites Bolihiæ,¹ Flandorum,² et
 Saresbericiæ.³

¹ Reginald de Dammartin.

² Ferraud.

³ ~~Moger~~ de Longespée. This

Willis m

must be meant for the battle of
 Bovines, thus put six years before
 its proper date.

A.D. 1209. MCCIX. Concessum est ecclesiis conventualibus semel *Matt. Par.*
Omey, in ebdomada missam celebrare. Hugo archidiaconus *P. 227.*
Tib. A. 9. de Welles consecratus est Lincolnensis episcopus. Hen-
 Hugh bp. ricus archidiaconus de Stafford electus est in episcopum
 of Lincoln. Exoniensem, et Walterus de Gray regis cancellarius
 in episcopum Coventrensem, et magister Nicholas de

Homage
 sworn to
 John and
 prince
 Henry.
 The schol-
 ars leave
 Oxford.

Persecu-
 tion of the
 Jews.

f. 58 b.
 Castles
 taken and
 built by
 John.
 Quarrel
 between
 Innocent
 III. and
 Otho IV.

Death of
 Matilda
 and Wil-
 liam de
 Braose.

Capture of

Aquila in episcopum Cicestræ. Rex Johannes fecit
 jurare fidelitatem sibi et Henrico filio suo per totam
 Angliam. Suspensi sunt apud Oxoniam duo clerici; *Id. p. 228.*
 ob quam causam omnes scolares ab Oxonia recedentes,
 eam sine scolis reliquerunt.

MCCX. Judæi per Angliam tum pecunia, tum car- *Id. p. 229.*
 ceribus, tum morte, miserabiliter mulctati sunt. Rex
 J[ohannes] auxilium grande cepit ab ecclesiis per
 Angliam, unde maxime monachi albi gravati sunt.
 Idem rex per Walliam transiens in Hyberniam, plura
 castella in Wallia et Hybernia sibi subegit, plura in
 locis in quibus prius non fuerant construxit. Magna
 discordia oritur inter Papam Innocentium et Otonem
 imperatorem. Rex Johannes prohibuit literas Apostoli-
 cas in Angliam differri et causas Apostolica auctoritate
 tractari. Willelmus de Brewosia secundus et Walterus
 de Laci et Hugo de Laci fratres a terra regis Angliæ
 recesserunt. Matildis, uxor W[illelmi] de Brewosia et *Id. p. 230.*
 Willelmus primogenitus ejus in custodia regis Johannis
 obierunt.

MCCXI. Dominus Symon de Monteforti plures civi-

A.D. 1209. MCCIX. Consecratus est Hugo de Welles Lincolnæ
Wykes, episcopus, xiv. idus Januarii.
Titus A. 14.

John in
 Ireland;

MCCX. Rex Johannes transfretavit in Hiberniam, et
 cepit ibi castrum Mokefergus,¹ uxore Willelmi de
 Brehuse Matilde, quæ sibi restitit, una cum filio suo
 fame peremptis. Eodem anno rex Johannes destruxit
 Judæos, et grave tallagium imposuit religiosis.

in Wales. MCCXI. Rex Johannes, audito quod Wallenses egre-

¹ i. e. Carrickfergus.

tates Abigensium obsedit et cepit; inter quas civitatem nominatissimam nomine le Val cepit, virtute fretus divina. Venerunt in Angliam duo nuncii domini Papæ, videlicet magister Pandulfus et frater Durandus Hospitalarius, ad reformandam pacem inter regnum et sacerdotium. In quorum adventu tantum gavisa est Anglia universa ut ex civitatibus et villis per quas transitum fecerunt exibat in occursum eorum copiosa hominum multitudo, sperans pro certo reconciliationem per eos affuturam. Tandem ad regem Johannem per-

Matt. Par. p. 280.

A.D. 1211. Osney, Tib. A. 9. Lavaur and other Albigen- sian cities by S. de Montfort. Pandulf and Durand in England.

venientes ab eo ut videbatur gratanter et cum gaudio suscepti sunt. Deinde post multas colloctiones, tantum ut rei probavit exitus frustratorias et dilatorias, Romam infecto negotio redierunt. Rex Johannes cum ingenti exercitu semel et iterum Gwalliam adiit, et eam tandem obtinuit; retentaque in manu sua non modica parte illius terræ, et in eadem diversis constructis munitionibus, reliquam dimisit Leulino sibi confederato. Obiit W[illelmus] de Brausa exulans in Galliis. Obiit etiam Rogerus constabularius Cestriæ.

They re- turn with- out results. Invasion of Wales by John.

Death of Roger de Lacy.

Trivet, p. 184.

MCCXII. Obiit Gaufridus Eboracensis archiepiscopus, exulans in transmarinis. Obiit etiam Malgerus Wigorniensis episcopus apud Pontiniacum. Fugatus est Miramomelinus, dux Saracenorum, ab exercitu Christianorum, captis quibusdam munitionibus quas occupaverant et insuper aliis. Dominus Symon de Monteforti

Death of archbishop Geoffrey and bishop Manger. Defeat of Miramolín in Spain.

dientes de finibus suis terras regis et marchiensem sibi finitimas depopulare et vastare cœpissent, congregato magno exercitu processit in Walliam, et provinciam de Snowdone militariter occupavit; tandem habito tractatu inter regem et Wallenses, rex acceptis obsidibus in Angliam repedavit cum pace. Pandulfus et Durandus nuncii Papæ venerunt in Angliam.

A.D. 1211. Wykes, Titus A. 14.

Matt. Par. p. 281.

MCCXII. Rex Johannes iterum proposuit ire in Walliam; metuens vero proditionem suorum qui ei pendulis cordibus adhærebant et circa eum proditiosis mentibus

- A.D. 1212. Abigenses ad nihilum redegit, et terram illorum suo Matt. Par. p. 241.
Osney, subjugavit dominio. Rebellerunt Wallenses contra
Tib. A. 9. Johannem regem Angliæ, incitati mandato domini
 The Albi- Papæ, quia idem rex inobediens esse cœperat sanctæ
 genses reduced. Romanæ ecclesiæ. Et vi ceperunt plures munitiones
 The Welsh rebel. et in cineres redigerunt, quas præcedenti anno rex
 Angliæ inter fines eorum erexerat, et homines occide-
 runt. Diversæ visiones pluribus apparuerunt de fine
 regni regis Johannis; inter quos præcipui erant qui-
 dam monachus de transmarinis et quidam de aquilo-
 nari parte Angliæ nomine Petrus, qui constanter et Id. p. 232.
 publice asserebat regem Johannem non regnaturum
 f. 59. ultra xiv. annos, quod postea rei probavit eventus,
 quamvis aliter quam multi putaverunt.
 Return of the bps. MCCXIII. xviii. kalendas Maii.¹ Hoc anno formata

A.D. 1212. fluitabant, distulit illo ire; remansit autem, ubi quosdam
Wykes, de proditoribus et suspectis incarceravit, quosdam exilio
Titus A. 14. relegavit. Pandulfus domini Papæ subdiaconus et
 f. 12 b. frater Durandus de ordine Hospitalicorum, nunciî domini
 The legates Pandulf and Du- Papæ, de quibus breviter supra tetigimus, venientes in
 rand in England. Angliam ut pacem ecclesiæ re[for]marent, frequenter
 habuerunt cum rege de pacis redintegratione tractatum,
 populis de eorum adventu gaudentibus, ac verissime
 credentibus pacem per eos posse protinus reformari;
 sed hoc frustra, nondum enim statim finis; invales-
 cente quidem proterva regis obstinacia, via pacis non
 poterat inveniri.

Submission of John to the pope. MCCXIII. Rex Johannes in arcto positus, vexatione
 dante intellectum, consensit in formam pacis in hunc
 modum; rex coram præfatis nunciis Pandulfo et
 Durando, præsentibus nonnullis regni magnatibus,
 habito solemnî colloquio² super Berhamdone³ inter Matt. Par. p. 234.

¹ The day on which Easter fell.

² *sollemni colloquio*] *sollempni sollempni sollempno, MS.*

³ *i. e.* Parham Down.

per Pandulfum pace inter Papam Innocentium et Jo- A.D. 1213.
hannem regem Angliæ, venerunt in Angliam archiepi- *Osney,*
scopus et episcopi, et receperunt episcopatus suos. *Tib. A. 9.*

Cantuariam et Dovoriam de pacis forma, tandem tra- A.D. 1213.
didit et submitit se et regnum Angliæ Deo et sedi *Wykes,*
Apostolicæ, et Papæ Innocentio tunc papatus celsitu- *Titus A. 14.*
dine præsidenti, et successoribus suis in perpetuum;
conficiens sibi inde chartam suam sigillo aureo con-
signatam; ipseque pro se et pro hæredibus suis cor-
porali præstito sacramento, homagium et fidelitatem
fecit ecclesiæ Romanæ, ad tenendum de ea regnum,
reddendo singulis annis domino Papæ mille marcas,
videlicet, pro Anglia septingentas et pro Hibernia et
Wallia trecentas; charta ipsa post recitata fuit in
domo Templariorum Dovorix, postea in ecclesia Sancti
Pauli Londoniæ, in præsentia Nicholai cardinalis Tus-
culanensis Apostolicæ sedis legati, qui Stephanum de
Langetone Cantuariensem archiepiscopum et plures de
suffraganeis suis episcopis Angliæ, quos rex religaverat,
adduxit in Angliam, coram innumerabili procerum et
plebicum multitudine [in] audientia lecta fuit et a
rege concessa. Iisdem temporibus erat quidam laicus *Prophecy*
in Anglia nomine Petrus de Punfreit, quem vulgus *of Peter of*
Petrum sapientem Anglice nuncupabant, cui laicorum *Pontefract.*
rusticaria simplicitas, pro eo quod multa prædixerat
quæ postea rei exitus approbavit, prophetiæ spiritum
asserebat inesse, tribuens ei præscientiam futurorum,
quæ secundum fidem catholicam soli Deo creditur as-
cribenda: diu autem prædixerat post annum quartum
decimum regni regis, regnandi potestatem regi finaliter
eximendam; quod quidem contigit, sed alio modo quam
putabat. Alludebat etiam huic præsagio revelatio facta
cuidam monacho viro sancto transmarino in¹ somnis:
quod ultra annos xiv. non regnaret. Et quidem anno f. 13.

¹ *transmarino in*] transmarinam, MS.

- A.D. 1214. MCCCIV. iii. kalendas Aprilis.¹ Hoc anno Johannes
Oseney,
Tib. A. 9. rex transfretavit circa Purificationem impugnaturus
 John in regem Galliae ex una parte per Pictavenses, ex alia
 France. per Flandrenses. Eodem anno solutum est interdictum
 The inter- dict at an quinto nonas Julii, et rediit rex infecto negotio, ac-
 end. ceptis treugis quinque annorum cum rege Galliae.
 Truce for five years with MCCCV. xiii. kalendas Maii.¹ Johannes rex Angliæ
 France. suscepit crucem quarto nonas Martii; et kal. Novembris
 John takes the Cross. celebratum est generale concilium Romæ sub Papa
 Fourth Innocentio.
 Lateran Council. MCCCVI. vi. kalendas Junii venit Ludovicus filius

A.D. 1213. regni sui quarto decimo, ut præactum est, se et reg-
Wykes,
Titus A. 14. num suum sedi Apostolicæ subjugavit. Requisite in-
 super a rege idem Petrus, pridie antequam sedi Apo-
 stolicæ se submitit, per quantum tempus foret regna-
 turus, respondit usque diei crastinæ horam tertiam et
 non diutius; quo audito rex furore commotus ipsum
 capi fecit, et in castro de Corf dirissime compeditum
 tutissime custodiri præcepit, quousque de eo gravissimam
 faceret ultionem.

The inter- dict re- MCCCIV. Cessavit generale interdictum Angliæ, re-
 laxed. laxatione ipsius facta vi. nonas Julii, et factum est
 gaudium magnum in universa ecclesia Anglicana.
 Facta est iterato generalis prædicatio de cruce pro
 subsidio Terræ Sanctæ. Obiit Galfridus filius Petri jus-
 ticiarius Angliæ. Petrus de Punfroyt, de quo superius
 fit mentio, de præcepto regis per villam de Corf dis-
 tractus est ab equis, postea in patibulo suspensus.

Execution of Peter of Pontefract. MCCCIV. Cessavit generale interdictum Angliæ, re-
 laxatione ipsius facta vi. nonas Julii, et factum est
 gaudium magnum in universa ecclesia Anglicana.
 Facta est iterato generalis prædicatio de cruce pro
 subsidio Terræ Sanctæ. Obiit Galfridus filius Petri jus-
 ticiarius Angliæ. Petrus de Punfroyt, de quo superius
 fit mentio, de præcepto regis per villam de Corf dis-
 tractus est ab equis, postea in patibulo suspensus.

John takes the Cross. MCCCV. Johannes rex iv. nonas Martii, et cum eo
 plures de magnatibus Angliæ, crucem acceperunt;
 similiter in aliis regnis et provinciis, reges, comites,
 et innumerabilis nobilium multitudo certatim crucem
 susceperunt.

MCCCVI. Lodowicus filius Philippi regis Franciæ

¹ The day on which Easter fell.

Matt. Par. p. 279. Philippi regis Franciæ Londoniam, et ibidem sollemniter A.D. 1216. susceptus est a civibus Londoniæ et quibusdam comitibus et baronibus qui adventum ipsius procuraverant in odium regis Johannis, a cujus fidelitate non solum recesserant, sed prædicto L[udovico] fecerunt homagium. Quod factum licet prima facie videatur detestabile, ad id tamen faciendum necessitate arctati sunt.

*Osney,
Tit. A. 9.*
Louis
lands in
England.
His recep-
tion.

evocatus a multis magnatibus Angliæ, quibus rex A.D. 1216. Johannes formidabilis extitit et odiosus, propter varias angarias quibus regnicolas injuste oppressit, præcipue *Wykes,
Titus A. 14.* quia chartam suam de libertatibus quas dudum eis concesserat nitebatur infringere, venit in Angliam, adducens secum bellatorum multitudinem, et ab his qui eum evocaverant honorifice susceptus, plagam Cantie et Surrey nullo sibi resistente pessundedit. Cives quoque Londoniæ ipsum gratanter admiserunt, civitatem Londoniæ sibi pro refugio concedentes, homagium sibi et fidelitatem simul cum baronibus faciendo, auxilium suum favorabiliter impendendo, ut expulso Johanne sublimarent in regem; et credebatur a nonnullis prosperum¹ negotium in manibus Lodowyci. Obiit Innocentius Papa xvii. kal. Augusti, cui successit Honorius. *Prince
Louis in
England.* *Death of
Innocent
III. and of
John.*

Matt. Par. p. 287. Anno eodem rex Johannes in monasterio quodam Cisterciensis ordinis quod Swyneshued dicitur in provincia Holandæ, intoxicatus, ut dicebatur, continuo cepit ex violentia veneni contabescere, indeque progrediens usque Newerk ibidem post dies paucos exspiravit. Obiit autem xiv. kal. Novembris; corpus ejus inde delatum usque Wigorniam in ecclesia conventuali monachorum honorifice tumulatum est inter feretra Sancti Wlstani et Sancti Oswaldi; quamobrem vere f. 13 b. bruti Britones fabulantur ridiculas illas vanas² Merlini, quas falso tamen prophetias esse arbitrantur, in eo fuisse completas, dicentis, quod inter sanctos colloca-

v. Trivet,
p. 198.

¹ *prosperum*] prosperam, MS. | ² Sic MS. probably for *fabulas*.

- A.D. 1216. In tantam namque indignationem adversus eos prædictus rex Johannes commotus fuerat occasione quarundam libertatum quarum concessionem ab eo extorserant, quod et contra propriam cartam quam fecerat venire præsumeret, et omnes qui ad id ab eo obtinendum conspiraverant, tanquam proditores suos exhæredandos statueret. Obiit Innocentius Papa xvii. kalendas Augusti, et successit Honorius. Obiit xiv. kalendas Novembris Johannes rex Angliæ, et successit ei Henricus filius suus, patrocinio Romanæ ecclesiæ fultus.
- Death of Innocent III. Matt. Par. p. 297.
 Honorius III.
 Death of John.
 Henry III.
- MCCXVII. Reformata pace per Gwalam, Apostolicæ

- A.D. 1216. Defuncto et sepulto rege Johanne, statim proceres aquilonares et marchienses cum cæteris regni fidelibus, partem Lodowici detestantibus, pacem et regni tranquillitatem affectantibus, Henricum filium regis Johannis primogenitum et hæredem legitimum novennem assumptes, adduxerunt Gloucestriam; ibique barones supradicti, non expectata præsentia Cantuariensis archiepiscopi, sertum quoddam eidem loco diadematis imponentes, præsentibus et cooperantibus H[enrico] Dubliniensi archiepiscopo, et Gwala Apostolicæ sedis legato, nec tamen manum apponentibus, ne forte fieret in præjudicium sedis Cantuariensis, solemnitate qua poterant, sublimarunt in regem; et edicto publico proclamari fecit nunc per totam Angliam, quod nullus laicus, nec masculus nec fœmina, domum suam per mensem unum egrederetur, nisi sertulum portaret in capite, ut sic innotesceret toti regno coronatio novi regis. Facta est hæc or[di]natio quinto kal. Novembris, a quo die quamdiu vixit descripta est data in brevibus regis Henrici.
- Succession of Henry III.
 Account of his coronation.
 Battle of Lincoln, and defeat of Louis.
- MCCXVII. Lodowicus coronationem novi regis propter ætatis teneritudinem habens contemptui, æstimans ipsum propter impubertatem conatibus suis non posse resistere, aliquod¹ arduum attemptare præsumpsit; et

¹ *aliquod*] *aliquem*, MS.

- sedis legatum, Ludovicus circa Nativitatem beatæ Mariæ reversus est in terram suam. A.D. 1217.
Osney,
Tib. A. 9.
- Matt. Par. p. 309.** MCCXX. Henricus primogenitus regis Johannis coronatus est Londoniis xiii. ætatis suæ anno, die Pentecostes. Departure
of Louis.
Coronation
of Henry
III.
-
- Id. p. 296.** confidens de universitate complicium sibi cohærentium, relicta civitate Londoniæ, procedensque usque aquilonem, irruit improvise super illam nobilissimam civitatem Lincolnæ, ut et ipsam sicut Londoniam suo dominio subjugaret; verum in contrarium res lapsa est; veniente siquidem Lodowycus cum innumerabili bellatorum comitiva ut oppugnaret civitatem ex parte meridionali per quam ascenditur, occurrerunt eidem ex parte aquilonari proceres Angligenæ novi regis complices et fautores, viribus et numero non impares, statimque adversus Gallicos prælium instruentes, omnes fere ceperunt vel peremerunt in ore gladii. Captus est ibidem nobilis vir comes de Perche, de cujus probitate Gallici potissime confidebant. Lodowycus utique fugæ se committens præsidio, vix evadens, rediit Londonias. Fugit etiam de prælio Falco de Breaute præcipuus ejus consiliarius et adjutor. Lodowico cum sibi cohærentibus sic confuso, cœpit fieri inter partes de pace tractatus. Facta est autem pax inter ipsum et regem de consensu baronum id. Aprilis, et repatriavit Lodowycus in Galliam vacuus et delusus, fraudatusque totaliter a proposito. A.D. 1217.
Wykes,
Titus A.14.
- MCCXVIII. Translatus est beatus Wlstanus vii. id. Junii. f. 14.
Louis
leaves
England.
- Id. p. 304.** MCCXIX. Obiit Willelmus senex Marescallus comes Penbrochiæ, miles strenuissimus, et per universum orbem nominatissimus. Anno eodem translatus est beatissimus Hugo quondam Lincolnensis episcopus. Death of
William
Marshal.
- MCCXX. Fundata est ecclesia novæ Saresbiriæ iv. kal. Maii. Henricus rex jam decimum tertium ætatis suæ agens annum, cum magna veneratione coronatus est apud Westmonasterium a venerabili patre Stephano. The church
of New
Sarum
founded.
Second co-
ronation of

A.D. 1220. *Osney,* costes, xvi. kalendas Junii. Et translatio beati Thomæ Matt. Par. p. 310.
Tib. A. 9. martyris non. Julii, sub S[tephano] Cantuariensi archi-
 Translation of S. episcopo facta cum solemnitate in Anglia prius inaudita.
 Thomas *MCCXXI.* Pridia idus Julii obiit Hugo abbas Abben-
 of Canter- doniæ, et successit Robertus camerarius ejusdem ecclesiæ
 bury. ix. kalendas Septembris. Eodem anno xv. kalendas
 Death of abbat Clement. Octobris obiit Clemens abbas noster, et successit ei
 Ricardus de Grai prius prior noster.
 Abbat R. *MCCXXII.* Celebratum est concilium apud Oseneiam
 de Grai. Council at
 Osney.

A.D. 1220. Cantuariensi archiepiscopo, a quo sicut decuit sacro
Wykes, unctionis chrismate delibutus, regio diademate venus-
Titus A. 14. tatus, inter regni proceres gloriosus effulsit. Sane quia
 Henry III. propter ætatis teneritudinem nondum sufficiens fuerat
 at West- ad regni gubernaculum, totius regni proceres provide-
 minster. bant sibi tutorem et custodem, virum summæ discre-
 tionis et probitatis, dominum Hubertum de Burgo, qui
 Hubert de motus regis voluntarios refrænaret, ne forte per immo-
 Burgh. derantiam lasciviret; factusque est justiciarius totius
 Angliæ, ut sua prudentia, qua cæteris præpellebat,
 regis et regni negotia dispensaret. Celebrata fuit regis
 coronatio in festo Pentecostes, videlicet xvi. kal. Junii.
 Translation of S. Anno eodem, cooperante Stephano Cantuariensi archi-
 Thomas. episcopo, cum solemnitate prius inaudita translatus
 est gloriosus martyr Thomas Cantuariensis archiepi-
 scopus. Celebratum est etiam concilium Lateranense
 sub Papa Innocentio.

MCCXXI. Natus est Thomas¹ in vigilia Sancti Gregorii.

Council of *MCCXXII.* Stephanus Cantuariensis archiepiscopus,
 Oxford, prælatis omnibus Angliæ suæ diœcesi² subjectis apud
 April 18. Oxoniam congregatis, Dominica in quindena Paschæ
 qua legitur, *Ego sum pastor bonus*, in monasterio
 canonicorum Oseneiæ solemne concilium celebravit.

¹ If this is S. Thomas Aquinas, |
 it antedates his birth by five years.

² *diœcesi*] diuitus, MS.

- Matt. Par.** p. 316. **Dominica qua legitur *Ego sum pastor*,¹ præsidente eidem concilio Stephano Cantuariensi archiepiscopo.** **A.D. 1222.**
Osney, Tib. A. 9.
- Id. p. 317.** **MCCCXIII. Obiit Philippus rex Franciæ, et successit Ludovicus filius suus.** **Death of Philip Augustus.**
MCCCXIV. Leolinus princeps Norwalliæ insurrexit contra dominum regem Henricum quartum et W[illel-] **Louis VIII. f. 59 b. Defeat of Llewellyn.**

In eodem concilio præsentatus est quidam diaconus qui pro amore cujusdam mulieris Judææ abnegando Christianitatem diutius apostata[ta]verat, et se ritu Judæorum fecit circumcidi; super quo convictus,² primo degradatur, sæculari judicio condemnatus, igne combustus est. Dicebatur quod idem apostata in contemptum Redemptoris nostri et fidei catholicæ, corpus Dominicum de ecclesia furtive sublatum in loco ignobili proicere non abhorruit, quod postea prodente quodam Judæo ad corroborationem fidei Christianæ, inventum est inpollutum et incorruptum, in vase quodam mundissimo, angelicis manibus, ut sane credi poterit, præparato. Oblatus est in eodem concilio rusticus quidam laicus, qui in tantam devenit insaniam, ut in ignominiam Crucifixi se faceret crucifigi, asserens se filium Dei et redemptorem mundi, quique judicio concilii immuratus, totum vitæ suæ residuum reclusus, duro pane et aqua refectus, in carcere terminavit.

A.D. 1222.
Wykes, Titus A. 14.

f. 14 b.

Louis VIII. king of France.
Siege and capture of Bedford castle by Henry III.

- Matt. Par.** p. 320. **MCCCXIV. Henricus rex Angliæ, congregata nobilium et plebeiorum turba non modica, castrum de Bedford, quod Falco de Breaute cum sibi cohærentibus in multo³ præsidio [et] victualibus necessariis præmunierat, admotis machinis obsidione conclusit. Quippe Falco dimissis in eo defensoribus, aliunde se transtulit, promittens quod eis in brevi adjutorium mitteret oppor-**

¹ Second Sunday after Easter; that year, April 18. | ² *convictus*] *convicta*, MS.

³ *multo*] *nullo*, MS.

- A.D. 1224. mum] Mariscallum. In qua invasione idem L[eolinus] *Osney,* succubuit, et elevatum est castrum de Mungumeri. *Tib. A. 9.*
- Attempt of Item eodem anno comes Cestriæ et Falcasius de Breaute *Matt. Par.*
 Ranulph et quidam alii magnates Angliæ Hubertum de Burgo *p. 318.*
 Blundevil justiciarium domini regis, invito rege ipso, de bailiva
 and others sua amoveri facere voluerunt et non potuerunt. In
 against Hubert de illo tempore dominus Papa Honorius tertius Henricum
 Burgh. regem Angliæ, scilicet Henricum quartum, legitimæ
 The king declared of ætatis esse reputandum decrevit. In eodem anno
 age. comites, barones, et omnes bailivi, qui custodias de
 domino rege Henrico vel de rege Johanne patre suo
 habuerunt in capite, sive castra sive alias munitiones,
 domino regi apud Norhamtoniam in Natali Domini
 resignaverunt et liberaverunt. In eodem anno nupta
 Marriage of princess Eleanor. est soror domini regis W[illelmo] Mariscallo. In eodem
 R. de Ne- anno consecratus est Radulfus de Newille, cancellarius
 ville bp. of
 Chichester.
-
- A.D. 1224. tunum. Inchoata est obsidio et oppugnatio castri *Matt. Par.*
Wyhes, circa festum Sancti Albani; ¹ obsessi quoque quamdiu *p. 321.*
Titus A. 14. victualia suppetebant munitionem [propugnaverunt];
 deficientibus tandem alimentis, cum promissum quod
 sperabatur non adveniret adjutorium, castrum dedere
 Aug. 14. sunt coacti. Quo capto in vigilia Assumptionis et solo
 tenuis complanato, ² omnes fere inventi in castro sus-
 pensis sunt in patibulis, paucis duntaxat per preces
 magnatum, licet ægre, suspendii periculum evadentibus,
 veruntamen ex decreto regis regnum Angliæ abjurarunt:
 suspensi sunt xiv. milites, inter quos præcipuus fuit
 Fawkes de Willelmus de Breaute frater Falconis; non multo post
 Breauté banished. captus est ipse Falco, et traditus episcopo Londoniensi
 custodiendus; postea abjurans regnum Angliæ transfre-
 tavit, possessionibus quas habebat in Anglia nec
 Raid of immerito spoliatus. Anno eodem Lewelinus princeps
 Llewellyn. Walliæ partes marchienses cœpit per frequentes ex-

¹ June 22.| ² complanato] complanati, MS.

Matt. Par. p. 322. domini regis in episcopum Cicestresem. In eodem anno consecratus est W[illelmus] Briuere canonicus Exoniæ in episcopum Exoniensem. Item eodem anno consecratus est magister Alexander in episcopum Cestrensem.

Id. p. 320. Eodem anno Falcasius¹ de Breaute tenuit castrum Bedefordiæ contra dominum regem ; et exercitum congregavit et castrum cepit dominus rex in die Assumptionis Sanctæ Mariæ, et omnes qui intus erant, scilicet W[illelmum] de Breaute fratrem Falcasii, custodem castri, et eos qui cum eo erant, suspendi fecit in patibulis, paucis qui rogatu magnatum² vix mortem suspendii evaserunt liberatis. Ipse vero Falcasius, vita sibi et membris concessis, omnibus terris quas³

A.D. 1224.
Osney,
Tib. A. 9.

Fawkes de Breauté holds Bedford castle against the king.

Its siege and capture, Aug. 15.

Banishment of Fawkes de Breauté.

cursus rapinis et incendiis devastare, præcipue terras regis et Willelmi Marascalli. Quo audito rex copiosum congregavit exercitum, et occurrit eidem, potenter eum repulsando; in patriam suam non sine dedecore et suo dispendio repedare coegit. Comes Cestriæ et quidam alii magnates nitebantur amovere Hubertum de Burgo de justitiaria et de concilio regis, sed non prævaluerunt. Honorius Papa decrevit Henricum regem Angliæ legitimæ ætatis. Anno ipso in Natali Domini, omnes magnates regni apud Northampton castra et munitiones regias quas tenebant ex commendatione regis Johannis, et cæteri suas ballivas, regi resignabant. Willelmus Marascallus sororem regis duxit in uxorem; quæ viro suo defuncto aliquandiu permanens in viduitate, in præsentia Sancti Edmundi Cantuariensis archiepiscopi et Sancti Ricardi Chicestrensis episcopi solemne votum castitatis emisit, cujus postea prævaricatrix effecta, nupsit Simoni de Monteforti comiti Leycestriæ. Consecrati sunt in episcopos Radulphus

A.D. 1224.
Wykes,
Titus A. 14.

Attempt of Ranulph Blundevil and others against Hubert de Burgh.

Marriage of William Marshal and princess Eleanor.

f. 15.

¹ *Falcasius*] Falcasium, MS.

² *magnatum*] magnagnatum, MS.

³ *quas*] qui, MS.

A.D. 1224. habuit in Anglia privatus, partes suas adiit trans-
Osney,
Tib. A. 9. marinas, assecutus illud poeticum,

“Et redit ad nihilum qui fuit ante nihil.”¹

A fifteenth granted, and Magna Charta confirmed. MCCXXV. Cepit rex assensu magnatum quindecimam partem catalorum in Anglia de viris religiosis et laicis, et concessit chartam libertatum tempore regis Johannis factam, et easdem libertates promulgari fecit et observari. Item eodem anno consecratus est Galfridus archidiaconus Norwicensis in episcopum Elyensem; et obiit prædecessor ejus Johannes quondam abbas de Fontibus, Eliensis episcopus. Matt. Par. p. 323. Id. p. 324.

Council of London, May 3. Anno ab incarnatione Domini MCCXXVI. celebratum est concilium Londoniæ, præside eodem concilio venerabili S[tephano] Cantuariensi archiepiscopo, die crastino Dominicæ qua cantatur *Misericordias Domini*.² In concilio tractatum fuit super petitione domini

A.D. 1224. de Neville Chichestrensis, Willelmus Bruere Exoniensis, Alexander Conventrensis. Rex Angliæ in odium Lewelini firmavit castrum de Mungumery. *Wykes,*
Titus A. 14.

Grant of a fifteenth, and confirmation of Magna Charta. MCCXXV. Omnes magnates regni, tam religiosi quam sæculares, concesserunt regi quintamdecimam partem omnium bonorum mobilium per totum regnum Angliæ; et rex concessit eis et confirmavit Magnam Chartam de libertatibus, quas pater suus rex Johannes dudum concesserat, ipsamque chartam fecit innovari et publice promulgari, et per totum regnum inviolabiliter observari præcepit. Obit Johannes Eliensis episcopus quondam abbas de Fontibus; successit eidem Galfridus prius archidiaconus Norwicensis.

Council of London. Demand of Honorius III. refused. MCCXXVI. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus jam celebravit solemne concilium apud Londoniam, in crastino Dominicæ qua cantatur *Misericordias*, in quo Papa Honorius petiit, quod in qualibet ecclesia cathe-

¹ Maximiani Elegiæ, i. 222.

| ² Second Sunday after Easter.

Matt. Par.
p. 328.

Papæ Honorii tertii de conferendis præbendis curiæ Romanæ de qualibet ecclesia cathedrali et etiam conventuali et præbendali et insuper monasteriis collegiatis ubi separata sunt bona prælatorum et collegiorum. Tandemque eidem petitioni unanimi consensu omnium qui concilio eidem interfuerunt, necnon domini regis Angliæ Henrici quarti et comitum et baronum ejus consilio, responsum fuit, quod ecclesia Anglicana nullo modo tali petitioni adquiesceret, nisi universalis ecclesia necnon patroni et fundatores ecclesiarum in eandem consensissent, quod nullatenus credebatur posse evenire; et ita non processit negotium. Item eodem anno obiit Willelmus Lungespeie comes Saresburiae. Item eodem anno obiit Ricardus de Marisco Dunolmensis episcopus. Willelmus Scotus, archidiaconus Wigorniensis, electus est in episcopum Dunolmensem. In eodem anno obiit Willelmus Briuere, in diebus suis vir magni consilii et plurimorum fundator monasteriorum. Item obiit Ludovicus rex Franciæ; et successit ei in regnum Karolus¹ filius ejus. Item obiit Falco de Breaute, de quo superius facta est mentio. Item eodem anno de communi consilio

A.D. 1226.
Osney,
Tib. A. 9.
Demand of
Honorius
III. re-
fused.

f. 60.

Death of
Louis
VIII.
Death of
Faukes de
Breaute.

drali et conventuali religiosorum ubi bona conventus et prælatorum sunt separata, nec non in qualibet ecclesia præbendali, posset conferre unum beneficium cui vellet. Responsum fuit præcise, quod nullatenus hoc concedere poterant absque consensu patronorum et fundatorum suorum, et etiam nisi universalis ecclesia totius mundi illud id duceret concedendum. Eodem anno de consensu Papæ, clerus Angliæ concessit regi xvi. partem beneficiorum ecclesiasticorum sub antiqua taxatione: item obiit Willelmus Lungespeie comes Sarisburiensis, Willelmus Bruere episcopus Exoniensis, Lodowicus rex Francorum, cui successit Karolus¹ filius

A.D. 1226.
Wykes,
Titus A. 14.

¹ Sic, confusing S. Louis with Charles of Anjou.

A.D. 1226. Anglicanæ ecclesiæ sine omni coheritione, ad petitionem
Osney,
Tib. A. 9.
 A six-
 teenth of
 church
 property
 granted to
 Henry III.
 Siege of
 Avignon.
 Its surren-
 der.

domini Papæ ad urgentissimam necessitatem domini
 regis terræ Henrici quarti, filii regis Johannis, spon-
 tanea voluntate concessa fuit eidem regi Henrico sexta
 decima pars æstimationis ecclesiarum, secundum taxa-
 tionem qua taxatæ erant ecclesiæ in diebus illis quando
 vicesima pars ecclesiarum collata fuit ad instantiam
 domini Papæ in subsidium Terræ Sanctæ, facta cautione
 ex parte regis quod hoc in præjudicium libertatis eccle-
 siæ Anglicanæ in posterum non veniret. Item eodem
 anno obsedit Ludovicus rex Franciæ civitatem Avinien-
 sem, ad instantiam domini Papæ, in odium et desti-
 tutionem comitis Sancti Egidii, et ibi perdidit de
 exercitu suo circiter tria milia virorum. Tandem per
 magistrum Romanum cardinalem legatum Franciæ, qui
 eidem exercitui et obsidioni intererat, reddita fuit
 civitas, non tam virtute obsidionis quam calliditate
 circumventionis, ut dicebatur, ex parte prædicti legati.
 Item Thomas de Bluntvile consecratus est in episcopum
 Norwicensem. Item magister Henricus de Samford,
 archidiaconus Cantuariensis, electus est in episcopum
 Roffensem, defuncto magistro Benedicto, ejusdem loci
 episcopo. Item eodem anno obiit Willelmus de Man-
 devile, comes Essexiæ.

A.D. 1226. ejus. Obit Ricardus de Marisco Dunelmensis episcopus ;
Wykes,
Titus A. 14.
 Richard,
 count of
 Poitou,
 sent into
 Poitou.

successit ei Willelmus Scotus archidiaconus Wygornix.
 Obit Pandulfus Norwicensis episcopus ; successit ei
 Thomas de Blunvile. Obit Benedictus Roffensis epi-
 scopus ; successit ei Henricus de Sandford, archidia-
 conus Cantuariensis. Dominus rex misit exercitum
 magnum in Pictaviam cum Ricardo fratre suo, cui
 contulerat comitatum Pictaviæ quem rex Franciæ in-
 juste occupaverat ; qui statim rediit infecto¹ negotio,
 rege Francorum suis viribus obsistente.

¹ infecto] in festo, MS.

- Matt. Par. Anno ab incarnatione Domini MCCXXVII. Obit felix A.D. 1227.
 p. 336. memoriæ Honorius Papa tertius, et successit ei Gregorius quondam episcopus Hostiensis. In eodem anno obiit Guala tituli Sancti Martini presbyter cardinalis, quondam legatus Angliæ. Item obiit Gregorius de Crescentiis Sancti Theodorii diaconus cardinalis.
- Id. p. 350. Anno MCCXXVIII. Obit Stephanus Cantuariensis archiepiscopus. Quo defuncto electus fuit in archiepiscopum Cantuariensem magister Walterus de Eynesham, monachus Cantuariensis ecclesiæ; cujus postea cassata electione, dedit dominus Papa magistrum Ricardum le Grant cancellarium Lincolniensis ecclesiæ in archiepiscopum Cantuariensem. Item eodem anno cassata Romæ electione magistri Willelmi Scoti, archidiaconi Wigorniensis, electi Dunolmensis ecclesiæ, translatus fuit de mandato domini Papæ Ricardus episcopus Saresburiensis ad episcopatum Dunolmensis ecclesiæ; vacante sede Saresburiensis ecclesiæ per translationem illam, electus fuit in episcopum Saresburiensis ecclesiæ magister Robertus de Bingham, canonicus Saresburiensis. Item eodem anno obiit Eustachius episcopus Londoniensis,

*Osney,
Tib. A. 9.
Gregory
IX.*

*Death of
Stephen
Langton.*

*Richard
Grant
archbishop
of Canter-
bury.*

. 60 b.

MCCXXVII. [Obiit] Honorius¹ Papa; successit ei Gregorius, Hostiensis episcopus.

*A.D. 1227.
Wykes,
Titus A. 14.*

MCCXXVIII. Obit Stephanus de Langetone Cantuariensis archiepiscopus. Electus est loco ejus magister Walterus de Eynesham monachus Cantuariensis; cassata ejus electione, Papa contulit archiepiscopatum magistro Richardo le Grant cancellario Lincolniensi. Cassata electione Willelmi le Scot Dunelmensis electi, translatus est auctoritate domini Papæ Ricardus Saresburiensis episcopus ad episcopatum Dunelmensem; loco ejus electus est et consecratus magister Robertus de Bingham in

*Death of
Stephen
Langton.*

¹ Honorius] Honoras, MS.

A.D. 1228. et successit ei magister Rogerus Niger archidiaconus
Osney, Cole[ce]striæ. Item eodem anno obiit Galfridus epi- *Matt. Par.*
Tib. A. 9. scopus Elyensis, et electus est abbas Sancti Edmundi *p. 353.*
 Hugh Northwold in episcopum ejusdem loci. Item obiit Henricus
 bishop of Ely. archiepiscopus Dubliniæ, et electus est Lucas decanus
 Sancti Martini Londoniensis in archiepiscopum ejusdem
 loci; qui postmodum Romæ eidem electioni renun-
 ciavit, et demum per aliam electionem iterum in
 archiepiscopum ejusdem loci electus est.

Stephen sent as legate to England. MCCXXIX. Gregorius Papa nonus pro tuendo statu *Id. p. 361.*
 ecclesiæ Romanæ contra Fredericum imperatorem Romæ
 misit in Angliam Stephanum capellanum suum cum
 auctoritate sedis Apostolicæ ad colligendum decimam
 reddituum et proventuum clericorum et virorum reli-
 giosorum; qui etiam potestatem acceperat in Hibernia
 et Scotia hoc ipsum faciendi. Eodem anno obiit
 v. idus Julii Ricardus abbas noster, et successit ei
 frater Johannes supprior noster.

Death of abbat Richard. Abbat John.

MCCXXX. Rex Angliæ Henricus quartus transfretavit

A.D. 1228. episcopum Saresberię. Obiit Eustachius Londoniensis
Wykes, episcopus; successit ei magister Rogerus Niger. Obiit
Titus A. 14. Galfridus Eliensis episcopus; successit ei Hugo abbas
f. 15 b. Sancti Eadmundi. Obiit Henricus Dublinensis archi-
 episcopus; successit ei Lucas decanus Sancti Martini et
 Henry III. thesaurarius garde robe domini regis. Eodem anno
 at Kerry rex duxit exercitum apud Kery, quo redeunte cepit
 (Mont- scutagium per totam Angliam, et dederunt ad scutum
 gom.). ii. marcas.

Richard Grant archbishop of Canterbury. MCCXXIX. Consecratus est Ricardus le Grant Can-
 tuariensis archiepiscopus iv. idus Junii. Omnes benefi- *Id. p. 361.*
 ciati in Anglia, Hibernia, et Scotia dederunt domino
 Papæ decimam partem reddituum suorum, nec non et
 omnes religiosi.

Defeat of Henry III. at Saintes. MCCXXX. Dominus Henricus rex Angliæ prima vice
 cum exercitu magno nobilium et mediocrium Angliæ,

- Matt. Par. in Britanniam. Eodem anno fama circumquaque A.D. 1230.
 p. 365. divulgabatur quod Leulyn dolo occiderat Willelmum de ^{Osney,}
 Brause, virum nobilem magnæ virtutis et strenuissimæ ^{Tib. A. 9.}
 juventutis baronem, quem tanto odio persecutus est ^{William de}
 ut non solum illum extinguere, verum etiam terras ^{Brace put}
 suas, castella, et prædia destruendo et comburendo ad ^{to death by}
 nihilum satageret redigere. Eodem anno frustrato ^{Llewellyn.}
 negotio rediit rex de Britannia in Angliam. Multi
 autem magnates qui cum eo ierant, tam in partibus
 illis quam in reditu suo, non sine admiratione mul-
 torum, de hac luce migraverunt.
- Id. p. 368. Anno gratiæ MCCXXXI. Orta est quædam controversia
 inter magistrum Ricardum archiepiscopum Cantuarien-
 sem et regem et Hubertum tunc temporis justiciarium
 et monachos Christi Cantuarie. Qui Romam pergens ^{Death of}
 et cum honore susceptus multa quæ petiit impetravit, ^{archbishop}
 et in spe positus plura et majora impetrandi inibi finem ^{Richard.}
- Id. p. 370. et in spe positus plura et majora impetrandi inibi finem

ascensis navibus primo die Maii transfretavit in Bri- A.D. 1230.
 tanniam; et cum in partibus transmarinis aliquamdiu ^{Wykes,}
 moram traxisset, habitus est conflictus inter Anglos et ^{Titus A. 14.}
 Gallicos apud Seyntes, in quo Angli repulsi sunt, et
 plures interfecti; et rediit rex in Angliam infecto ne-
 gotio, et applicuit circa festum Omnium Sanctorum.
 De magnatibus autem qui cum eo erant, plures ante
 regis reditum, nonnulli vero post reditum ipsius in
 partibus Angliæ, non sine multorum admiratione, ex
 hac luce migraverunt, inter quos memoratissimus fuit
 Id. p. 367. Gilibertus de Clara comes Gloucestræ, qui et ipse ^{Death of}
 obiit in partibus marinis. Rex iterum cepit scuta- ^{Gilbert de}
 gium per totum regnum, et dederunt ad scutum xl. ^{Clare.}
 solidos.

MCCXXXI. Orta contentione inter Ricardum archi- ^{Death of}
 episcopum ex parte una, et dominum regem, Hubertum ^{archbishop}
 de Burgo, et monachos Cantuarienses ex altera, archi- ^{Richard.}
 episcopus adiit sedem Apostolicam, ibique defunctus

- A.D. 1231. vitæ posuit. Eodem anno venit Willelmus Marescallus
Osney,
Tib. A. 9. de Britannia, et dedit sororem suam comitissam Glou- Trivet,
 Marriage of Richard cestræ Ricardo comiti Cornubiæ, fratri regis, in con- p. 218.
 of Richard jugium; et infra quindenam ultimum diem clausit;
 of Corn- cui successit Ricardus frater ejus, tunc temporis ma-
 wall and Isabella of rescallus exercitus regis Franciæ, vir tam elegantia
 Gloucester. corporis quam probitate laudabilis, qui a rege An-
 Death of William gliæ in gratiam susceptus in hæreditatem suam et
 Marshall. dignitatem est institutus. Eodem anno rex collecto
 Castle Maud exercitu magno contra Leulinum iter aggressus et ultra Matt. Par.
 built. Herefordiam per unam dietam progressus, castrum P. 369.
 f. 61. Matildis extruxit, positisque ibi viris ad munitionem
 Election of R. Nevile reversus est. Eodem anno Radulfus de Nevile epi- Id. p. 370.
 to Canter- scopus Cicestrensis, cancellarius domini regis Henrici
 bury, quarti, electus est in archiepiscopum Cantuariensem.
 quashed. Anno ab incarnatione domini MCCXXXII. cassata est
 Also that of John, electio Radulfi de Nevile episcopi Cicestrensis, qui
 prior of Canter- electus fuit in archiepiscopum Cantuariensem. Eodem
 bury. anno prior Christi Cantuariæ annuente rege electus
-
- A.D. 1231. est. Electus est loco ejus magister Johannes Blundus;
Wykes,
Titus A. 14. postulatus est ad eandem sedem Radulphus de Neville
 Marriage of Richard cassata est postulatio de eo facta. Veniens Willelmus
 of Corn- Marescallus junior de Britannia in Angliam Isabellam
 wall and Isabella, sororem suam comitissam Gloucestriæ, relictam G[ilberti]
 widow of G. de Clare. de Clara, admirandæ pulchritudinis mulierem, nobili
 viro Ricardo comiti Cornubiæ in matrimonio copulavit.
 Idem quoque Willelmus infra quindenam post con-
 tractum matrimonium decessit in fata videlicet viii. idus
 Aprilis. Venit in Angliam Ricardus Marescallus frater
 ejus circa festum Sancti Jacobi et successit ei in hære-
 ditatem. Rex Angliæ profectus in marchiam contra
 Lewelinum cœpit construere castrum Matildis.
 Castle Maud begun.
 f. 16. MCCXXXII. Rex Henricus cepit quadragesimam par-
 tem omnium bonorum totius regni sui. Eodem anno

est in archiepiscopum Cantuariensem, et veniens Romam A.D. 1232.
 ut dicebatur sponte renunciavit electioni suæ, sicque *Osney,*
 domum rediens in illo statu in quo prius fuit remansit. *Tib. A. 9.*

Matt. Par.
 p. 376.

In eodem anno magister Johannes Blundus theologus, *John*
 qui apud Oxoniam theologiam docuit ex consensu do- *Blund*
 mini regis et aliorum tam cleri quam populi, favente *elected.*
 sibi maxime episcopo Wintoniensi tunc magnæ auc-
 toritatis viro, electus est in archiepiscopum Cantuarien-
 sem. Eodem anno Hubertus de Burgo justiciarius *Accusa-*
 accusatus apud regem in multis, ad tantam dejectionem *tion and*
 devenit ut rebus et honore spoliatus in turre Londoniæ *imprison-*
 inclusus et dire vinculatus teneretur. Tandem inter- *ment of*
 ventu quorundam comitum et aliorum magnatum trans- *Hubert de*
 latus est ad castrum quod vocatur Divisas, ibique *Burgh.*
 primo in mitiori, postea duriori, custodia positus est,
 assignatis ad sui custodiam viris minime sibi parcen- *Death of*
 tibus. Eodem anno Randulfus comes Cestriæ, vir *Ranulf*
 magni consilii et in bellicis rebus strenuus, apud Wal- *Blundevil.*
 ingeforde mortuus est, et cum comitatu magno et
 honore prius inaudito ad terram suam delatus. Item *Death of*
 eodem anno Henricus de Oyli secundus, advocatus *Henry*
 noster, defunctus est, et cum magna veneratione, ut *d'Oyly II.*
 dignum fuit, in novo opere Oseneyæ tumulatus. *A fortieth*
 Eodem anno tale edictum promulgatum est a dompno *to be paid*
 rege, ut tam viri religiosi quam alii, computatis omni- *to the king.*
 bus rebus suis mobilibus cum juramento, videlicet
 carueis, bobus, porcis, frugibus, et hujusmodi, exceptis

Hubertus de Burgo comes Cantie accusatus apud A.D. 1232.
 regem per æmulos suos, quorum præcipuus fuit Petrus *Wykes,*
 de Rupibus tunc Wintoniensis episcopus, ut Petrum de *Titus A. 14.*
 Rivallis nepotem suum ad regis obsequium promoveret, *Seizure of*
 prævalente delatorum malitia, captus est apud Boscum *Hubert de*
 arsum, et primo positus in turri Londoniæ graviter *Burgh at*
 compeditus; deinde ductus est usque Divisas, et incar- *Boisars*
 ceratus ibidem in castro, sub arctissima custodia tene- *(Brent-*
 batur. Obit vir nobilissimus Radulfus comes Cestriæ *wood).*

- A.D. 1332. dumtaxat rebus proprie et specialiter ad jus ecclesie pertinentibus, quadragesimum denarium regi solvant. *Osney, Tib. A. 9.*
- Election of John Blund to Canterbury quashed. The true reason of this. Great floods. f. 61 b. Escape of Hubert de Burgh.
- Anno ab incarnatione Domini MCCXXXIII. cassata est electio magistri Johannis Blundi, ea de causa, ut dicebatur, quia duo habuit beneficia sine dispensatione summi Pontificis. Verior tamen causa fuit ne P[etrus] de Roches episcopus Wintoniensis, qui tunc consiliarius regis fuit et maxime fovebat partes dicti Johannis, utriusque gladii dominium sibi usurparet. Eodem anno tanta facta est imbrum copia et aquarum inundatio ut etiam pontes et domus quamplures subverterentur. Multa prata toto anno illo infalcata remanserunt. Fœna quæ falcata fuerant aut aquis asportabantur aut in cumulos congregata computruerant. Segetes cum in crescendo spem darent messuris, in hora messionis vix a colligentibus salvatæ sunt. Eo anno cum Hubertus de Burgo teneretur in vinculis apud Divisas noctu fugit per murum in ecclesiam parochialem, ibique ad præ-
- Matt. Par. p. 385. Id. p. 388.
-
- A.D. 1332. apud Walingeford. Rex Henricus cepit quadragesimum denarium tam de religiosis quam de sæcularibus per totam Angliam. *Wykes, Titus A. 14.*
- Edmund of Abingdon archbishop of Canterbury. MCCCXXXIII. Cassatis electionibus omnium qui ad sedem Cantuariensem electi fuerant, nec non priore Sanctæ Trinitatis Cantuariensis electionem de se factam in præsentia domini Papæ sponte resignante, monachi Cantuariæ, obtenta iterum eligendi potestate, summæ sanctitatis virum magistrum Edmundum, tunc Saresberiensis ecclesiæ thesaurarium, in patrem et pastorem concorditer elegerunt. Orta est gravis dissensio inter dominum regem et Ricardum Marescallum, adeo ut invalescente contentione rex disseisiret ipsum, et præcipuos fautores suos Gilbertum Basset et Ricardum Siward, de omnibus terris eorum in Anglia, et commisit eas Petro de Rivallis, et fecit prosternere domos, parcos, et gardinos, nemora succidi, vivaria terra injecta repleri, prata arari. In eadem perturbatione Hubertus de
- Id. p. 386. Id. p. 387.
- Quarrel between the king and Richard Marshal.

Matt. Par. ceptum regis a multis militibus armatis et aliis viris provincialibus circumvallatus est. Tandem quidam miles Ricardus cognomento Syward, qui cum Marascallo erat, qui tunc temporis fortiter restitit regi in partibus Walliæ, veniens ad Divisas cum armatorum manu circa horam diei tertiam ecclesiam intravit, Hubertum armavit, et in nobili vehiculo positum secum adduxit, custodibus stupore consternatis nec præ pavore saltem mutire audentibus. Eodem anno magister Eadmundus, canonicus Saresburiensis, sollemniter electus est in archiepiscopum Cantuariensem, vir tam in literatura quam conversatione commendabilis. Eodem anno cum inter dominum regem et Marescallum concertatio diu protraheretur, in primo conflictu multum detulit Marescallus regi, in tantum ut omnia castella sua ad adventum regis juberet aperiri, factisque inter eos quibusdam

A.D. 1233.

Osney,
Tib. A. 9.Election of
Edmund of
Abingdon
to Canter-
bury.Progress of
the war be-
tween the
king and
Richard
Marshall.

Burgo ignaris custodibus suis et castellanis, nocturno tempore evasit de castro de Divisis, demissus per cancellos cum mappis et manutergiis, agente quodam armigero suo qui solus de familia sua ei ministravit, et reposuit se in quandam ecclesiam parochialem contiguam fossato castri, quo mane comperto custodes et castellani violenter extrahentes eum de ecclesia reposerunt in castrum, solito¹ gravius compeditum cautius custodientes; sed per dominum Robertum tunc Saresberiensem episcopum, annuentibus² cæteris episcopis regni immunitatem ecclesiæ zelantibus, per censuram ecclesiasticam iterum repositus est in eandem ecclesiam, ubi a militibus et toto comitatu circumvallatus arctissime custodiebatur. Cum vero ibidem aliquandiu moraretur, quodam die summo mane venerunt illuc Gilbertus Basset et Ricardus Siward, cum armatorum multitudine copiosa, missi a Ricardo Marescallo, et invitis

A.D. 1233.

Wykes,
*Titus A.14.*Escape of
Hubert de
Burgh
from Devi-
zes castle.His remo-
val by G.
Basset and
R. Siward.¹ solito] solido, MS.| ² annuentibus] amittentibus, MS.

A.D. 1233. *Osney,* pactionibus, cum sentiret Marescallus quod consilarii **Matt. Par.**
Tib. A. 9. regis niterentur redigere in irritum quæ facta fue- **p. 394.**
 rant, ne mora certum traheret periculum, subito cum
 suis ad Walliam tendens, castella brevi occupavit
 et regi supervenienti cum exercitu suo mirabiliter
 obstitit. Confictionibus illis adinvicem non semel
 neque bis multi ceciderunt, maxime de alienigenis con-
 duct[iti]is qui cum rege erant. Rex autem, ut diceba-
 tur, jussit omnia prædia Marescalli in Anglia funditus
 subverti, arbores fructiferas evelli, nemora succidi et
 venundari, vivaria terra repleri, et prata arari. His
 ita gestis, Ricardus Syward, de quo superius facta est
 mentio, probitatem animi vitæ mortali præponens, circa
 festum Sancti Thomæ apostoli fere juxta exercitum
 regis transiens, plura prædia tam episcopi Wintoniensis
 quam Ricardi comitis Cornubiensis redegit in favillam
 cineris; nullos autem alios lædens sine læsione reversus
 est.

A.D. 1233. *Wykes,* custodibus nec contradicere valentibus, sed nec mutire
Titus A. 14. audentibus, ipsum Hubertum in ecclesia armaverunt,
f. 16 b. et equum loriatum ascendere fecerunt, et eo nolente
 eductum de ecclesia in manu potenti adduxerunt usque
 Austiclive, et præparatis ibi navibus, brachium maris
 quod ibi adjacet transnavigantes, ipsum Hubertum
 in castrum de Strugoyl, quod ex alia parte ipsius
 fluminis situm est, in tuto deposuerunt, custodibus qui
 eos cum toto comitatu clamore valido usque ad ripam
 prosequabantur, cum dedecore et confusione nimia re-
 deuntibus. Mirabilis inundatio aquæ pluvialis æstivo
 tempore facta est per totam Angliam. Anno eodem
 circa Natale Ricardus Siward, ut domini sui Ricardi
 Marescalli et complicitium suorum vindicaret injurias,
 aliquid putans audendum, adjuncta sibi vispilionum
 turba non modica, multa de maneriis comitis Ricardi
 et episcopi Wyntoniensis igne combusta redegit in

Injury
 done to the
 property of
 Richard
 Marshall.
 Revenge of
 Richard
 Syward.

He is
 brought to
 Striguil
 castle.

Attack of
 Richard
 Siward on
 the manors
 of R. of
 Cornwall
 and P. des
 Roches.

Anno¹ gratiæ MCCXXXIV. Ex regis edicto factum A.D. 1234. est taylagium de urbibus principaliter et specialiter de ^{Osney, Tib. A. 9.} rege tenentibus, utpote de Londonia, de Wintonia, de ^{Tallage} Oxonia, et de aliis, procurantibus hoc quibusdam ^{exacted from the principal cities.} consiliariis et commessalibus domini regis, qui in hoc magis consuluerunt bursæ suæ quam regis honori vel regni negotiis. Rex autem vir simplex erat et timens ^{Character of the king.} Deum, et præcipue in eleemosynarum largitione devotissimus, monasteria redditibus ampliavit, domos hospitalales fundavit, ecclesias a fundamentis extruxit, Judæis convertentibus se ad Christianitatem domum f. 62. et necessaria providit; et ut paucis concludam, pater erat pauperum et mœrentium consolator. Contigit ^{Anecdote of him and the abbat of Osney:} in die Animarum ut diceret suis, "Exite per vicos et placeas et decem milia pauperum congregate;" cui dixit unus de principibus suis in tota provincia non posse tot pauperes inveniri. Et ait rex, "Mirum est de vobis. Abbas Oseneiæ ad nutum suum quindecim milia congregaret, et vos ad decem milia congreganda non sufficitis." Eo anno magister Edmundus ^{Consecration of archbishop Edmund.} cancellarius et thesaurarius ecclesiæ Saresburiensis in archiepiscopum Cantuariensem cum summa veneratione consecratur. Iste tam scientia quam moribus pollens, ^{His character.} semetipsum formam honestatis et exemplum sanctæ conversationis exhibuit. Excussit manus suas a mu-

Matt. Par.
p. 397.

cineres, nulli alii præterquam ipsis molestiam inferens A.D. 1233. vel gravamen. ^{Wykes, Titus A. 14.}

MCCXXXIV. Rex Henricus fecit talliari omnes civitates et burgos, et maneria sua propria per totam Angliam. Anno eodem iii. nonas Aprilis consecratus est Edmundus Cantuariensis archiepiscopus. Ricardus Marescallus commissis omnibus terris suis quas habebat in Anglia Huberto de Burgo, Gilberto Basset, et Ricardo Siward ad defendendum contra infestationem

¹ Another hand begins here.

A.D. 1234. *Osney,*
Tib. A. 9. nerum acceptione, dolens et compatiens quod multi diligunt munera, sequuntur retributiones. Addidit etiam inter *prendentem* et *pendentem*, inter *capere* et *cadere*, non esse nisi duas litteras mutatas. Post ejus consecrationem paucis diebus elabentibus, amoti sunt consiliarii regis, scilicet Petrus de Roches episcopus Wintoniensis, Petrus de Rivallis domesticus ejus, Stephanus de Segrave tunc temporis justiciarius, Robertus Passelewe et alii. Horum gloria valde humiliata est, et vox musicorum illorum aliquantulum versa est in lamentum. Eodem anno Ricardus Marescallus, relicta fere tota domestica familia sua in Wallia simul cum Huberto de Burgo, Gileberto Basset, Ricardo Syward, ad tuenda castra sua et ad resistendum exercitui regis contra eum acriter instantis, transivit in Hiberniam cum paucis, putans omnes sive amore sive timore sine difficultate et sine moræ dispendio sibi subjugare; sed aliter se habuit rei eventus. Adversarii, scilicet Mauricius filius Geroldi, justiciarius Hiberniæ, Ricardus de Burgo, Hugo de Lacy, et Walterus de Lacy, frater ejus, et alii tam de sua quam suorum virtute confisi, et plurimum animati pro quibusdam literis furtive quasi a domino rege sibi destinatis, quarum tenor erat ut Marescallum vivum caperent aut interficerent et terras suas inter se dividerent, quæ tamen literæ a conscientia domini regis non emanarunt, sicut postea patuit, quoddam castrum Marscalli quod vocatur

Matt. Par.
p. 397.

Removal of
the king's
counsel-
lors.

Richard
Marshall
in Ireland.

A.D. 1234. *Wykes,*
Titus A. 14. regis, transfretavit in Hiberniam, et cum esset in castro suo de Kildare, credens se ibidem in tuto posse consistere, ecce Mauricius filius Geroldi [et] Hugo de Lacy castrum ipsum obsidione concluderant: idem quoque Ricardus cum esset miles robustissimus, verendum fore decernens obsidione concludi, prævalente audacia egrediens de castro contra obsessores cum adhærente sibi militia potenter instruxit. Porro Mauricius filius Geroldi justiciarius Hiberniæ, cum nobilibus

Richard
Marshal
besieged in
Kildare
castle.

Kyldar obsederunt. Quod audiens Marscallus et de tali ausu valde admirans, collegit exercitum suum, unum quidem magnatum secum habens Galfridum de Marisco, qui in hora necessitatis satis timide et ener- viter egit, magis cogitans de ecclesiæ refugio quam de victoriæ titulo. Comparantibus igitur et mutuo se exhortantibus ad prælium, quidam ex parte Marescalli subtraxerunt se, quidam dissimulabant, quidam parti adversæ adhærentes in fronte ei restiterunt, quidam *quasi filii Effrem intendentes et mittentes arcum conversi sunt in die belli.* Quid faciendum fuit tali ac tanto viro, auxilio destituto, in tali discrimine posito, et periculo jam imminente exposito? Animam suam posuit in manibus suis, et sicut leo fortissimus bestiarum ad nullius pavet occursum, sic ille audacter primus ingreditur campum, et quendam electum militem armis Ricardi de Burgo indutum prostravit et occidit. Hoc idem fecisset Mauricio justiciario, nisi manus bellatorum conglobata se interposuisset. Nullus licet optime armatus ictum suum sustinere potuit, quin ad terram caderet vel expiraret. Nec fuit quisquam ausus congredi cum eo in facia, sed per insidias et post tergum, ita quod dicere potuit, *Supra dorsum meum fabricaverunt peccatores.* Dixerunt qui rei veritatem noverant quod plures quam ducentos viros armatos repulit et retrogradi fecit per spatium non modicum. Quid multa? Rolandus si præsens fuisset in illa die vel Oliverus, plus probitatis non fecisset. Denique gladiis, clavis, et macheris percutitur,

A.D. 1234.
*Osney,
Tib. A. 9.
Siege of
Kildare.*

Ps. lxxvii.
3.

Prowess of
Richard
Marshall.

Ps. cxxviii.
3.

Matt. Par.
p. 399.

supradictis innumerabili bellatorum multitudine congregata de præcepto regis, ut dicebatur, ut eum vivum caperet, exiit ei obviam, fortuitis eventibus se committens; tandem totum pondus prælii in Ricardum Marescallum directum est, in quo post strenuissimam dimicationem obrutus multitudine lethaliter vulneratus, primo duntaxat die Aprilis semivivus relictus, xv. die a die belli morte nimium deploranda decessit. Cito

A.D. 1234.
*Wykes,
Titus A. 14.*

His death.

- A.D. 1234. lanceis impellitur, intestina dextrarii circa pedes *Matt. Par.*
Osney, volvuntur, et quasi mons sedet comes immobilis. p. 399.
Tib. A. 9.
- Death of Richard Marshal. Tandem subnervaverunt equum suum, quo cadente quasi alter Judas Machabæus cecidit, et a quodam Dei inimico et misericordiæ oblito mortale vulnus accepit. Portatus est in castrum suum de Kyldar et decem diebus supervixit, in vera pœnitentia et cordis compunctione debitum naturæ solvens. Tres fratres ejus Gilebertus, Walterus, et Anselmus clandestinam fugam arripientes venerunt in Walliam. Procurante autem *Id. p. 404.* domino Edmundo Cantuariensi archiepiscopo, in brevi regis gratiam adepti sunt; similiter Hubertus de Burgo, Gilebertus Basset, Ricardus Syward, et alii. Rex concessit Gileberto le Marescal, qui major natu erat post fratrem, ut in jus hæreditarium fratri succederet, fratresque ejus honoravit et secum retinuit. De morte vero Marescalli contristatus est usque ad animam, et quasi alter David flevit de morte Absalon. Eo anno venit Boetius clericus Romanus in Angliam de denario Sancti Petri et de residuo vicesimæ longe antea per Angliam collectæ, nec dum ex integro solutæ, tam a clericis quam a laicis, necnon et a viris religionis districtissime inquirens.¹ Illo anno obiit Hugo *Id. p. 409.* episcopus Herefordensis, cui successit magister Radulfus de Meydenestan, ejusdem ecclesiæ decanus, vir magnæ literaturæ et in theologia nominatissimus. Eo anno
- f. 62 b. Flight of his brothers. Their reconciliation with the king. Gilbert Marshal succeeds to his brother's inheritance.
- Boetius sent from Rome to collect the papal tribute.

- A.D. 1234. post mortem ejus Gilbertus frater ejus domini regis se beneplacitis coaptavit, et regi reconciliatus successit fratri in hæreditatem, et factus est miles et comes die Pentecostes. Reconciliati sunt cum eo Hubertus de Burgo, G[ilebertus] Basset, Ricardus Siward, et restituit eis dominus rex omnes terras et possessiones eorum, et admisit eos ad concilium suum, amotis de concilio regis *f. 17.*
- Wykes,*
Titus A. 14.
 Reconciliation of the king with G. Marshal, II. de Burgh, &c.

¹ See the letter of Grosseteste to abp. Edmund, complaining of the behaviour of the convent of Osney | in this matter. *Epist. R. Grosseteste,* p. 101.

- obiit Robertus, abbas Abendonisæ, et successit eidem A.D. 1234.
 Lucas, ejusdem domus camerarius. Infra ejusdem anni ^{Oney,}
 circulum Mauricius filius Geroldi, justiciarius Hybernisæ, ^{Tib. A. 9.}
 ad mandatum domini regis applicuit apud Bristow. Maurice
 Timens autem sibi, non est ausus ulterius progredi sine Fitz-Ge-
 ducatu; sed nec equos secum adduxit, ut sic excusa- rold in
 retur ne procederet. Tandem cum episcopum Rofensem England.
 et Ricardum comitem Cornubiæ ductores haberet et He is pro-
 tutores, accessit ad regem, qui tunc erat apud Merle- tected by
 bergam cum proceribus et primoribus regni et tribus bishop H.
 fratribus Marescalli. Convenientibus illis in unum, Sandford
 facta est concordia inter dictos fratres et justiciarium, and R. of
 et quasi Jacob et Laban mutuo foedus inierunt ut Cornwall.
 nullus alteri noceret. Utrum autem ex corde fuerit
 illa confederatio et reconciliatio, nescienti non est
 Pa. lxxii. 8. affirmandum. Ipso anno Romani *ponentes in cælum* Rising of
 Matt. Par. *os suum et iniquitatem in excelso loquentes,* levaverunt the Romans
 p. 408. manum contra dominum Papam, qui fretus auxilio against the
 Frederici imperatoris et aliorum, debellatis illis fre- Pope,
 Num. quenter et turpiter confusis, factus est illis quasi *cla-* Gregory
 xxdiii. 55. *rus in oculis et lancea in lateribus.* Eo anno Petrus IX.
 de Orival, aliquotiens regis thesaurarius, sentiens se Flight of
 paucos in curia regali habere amicos, et *faciem regis* Peter de
 non esse apud eum *sicut heri et nudius tertius,* timuit Rievaulx,
 Gen. xxxi. *sue villicationis rationem reddere,* et in quodam cen- the trea-
 2. ter. surer, to
 S. Luc. xv. 2. bio Wintoniæ delitescendo moratus est. Eo anno nullo Winchester.
 Refusal of
 Richard of
 Cornwall
 to be re-
 conciled
 with
 Richard
 Siward.

Petro de Rupibus episcopo Wyntoniensi, P[etro] de A.D. 1234.
 Rivallis, Roberto Passelewe, et Stephano de Segrave ^{Wykes,}
 tunc justiciario. Ricardus quoque Siward, quia nullo ^{Titus A. 14.}
 modo potuit reconciliari comiti Ricardo propter damna Removal of
 quæ ei intulerat, ut ejus ad tempus impetus decli- Peter des
 &c., from
 &c., from

A.D. 1234. nec consideratione orationis Dominicæ ubi dicitur
Osney, Tib. A. 2. *Dimitte nobis debita nostra, etc.* Miles autem hoc
 sentiens, maluit prudenter iram comitis declinare quam
 jactanter contra stimulum calcitrare, et abiit in Sco-
 tiam, illud dictum secum reputans,

“Grata superveniet quæ non sperabitur hora.”

Hor.
 I Epist. iv.
 14.

Robert Grosseteste elected bishop of Lincoln. MCCXXXV. Obiit Hugo secundus Lincolnensis episcopus mense Februarii; et electus est magister Robertus Grosseteste, vir bene morigeratus et magnæ literaturæ, in episcopum Lincolnensem ad Annunciationem Sanctæ Mariæ, et consecratus est sequenti die Sanctæ Trinitatis. Eodem anno misit imperator Alemanniæ Frethericus magnos viros et nobiles ad regem Angliæ Henricum quartum, filium regis Johannis, petens sibi dari Ysabellam sororem suam in conjugem; cujus petitioni annuens rex remisit nuncios una cum sorore ad imperatorem, qui duxit eam in uxorem. Eodem anno recepit frater Johannes primus, abbas Oseneiæ, habitum ordinis Fratrum Minorum apud Norhamptoniam, feria quarta post festum Sancti Michaelis; et

Matt. Par.
 P. 414.

A.D. 1234. naret, transtulit se ad partes Scotiæ, sereniora tempora præstolando. Obiit Hugo Herefordensis episcopus; successit ei magister Radulfus de Maydenestane.

MCCXXXV. Obiit Hugo de Welles Lincolnensis episcopus; electus est loco ipsius magister Robertus Grosse- teste, consecratur xv. kal. Julii. Frethericus imperator Isabellam sororem domini regis Angliæ duxit uxorem, et facta est imperatrix. Henricus rex Angliæ Alienoram filiam comitis solemniter sibi matrimonio copulavit, et factæ sunt sic nuptiæ in festo Sanctorum Fabiani et Sebastiani cum solemnitate inaudita apud Westmonasterium; statim et inde discedens circa Purificationem venit Oxoniam, ubi regina, occurrentibus sibi certatim magistris et clericis totius universitatis

Matt. Par.
 P. 420.

electus est frater Johannes de Lecche in abbatem Oseneiæ, et benedictus pridie nonas Novembris. A.D. 1235.
Osney,
Tib. A. 9.

MCCXXXVI. Duxit Henricus rex Angliæ quartus Elienor filiam comitis Provinciæ in uxorem post Natale. Eodem tempore factus est magister Ricardus de Wrthe, canonicus Oseneiæ, abbas Dorkecestriæ. Eodem anno factus est Ricardus, cantor Oseneiæ, abbas de Hoholvestone. Eodem anno obiit Willelmus de Bleis episcopus Wigorniensis, et Thomas de Blumvile episcopus Norwicensis. Willelmo Wigornienti successit magister Walterus de Cantilupo, qui confirmatus est Romæ a domino Papa Gregorio. Abbat
John de
Lecche.
Marriage
of Henry
III. and
Eleanor of
Provence.
Richard,
precentor
of Osney,
f. 63.
made abbat
of Osul-
veston
(Ouston in
Leicester-
shire).
Arrival of
the legate
Otho.

Anno Domini MCCXXXVII. Obiit Ricardus Dunholmensis episcopus. Eodem anno venit Otto legatus in Angliam mense Augusti, procurante rege Henrico ut

cum cereis et lampadibus, summa cum honorificentia suscepta est. A.D. 1235.
Wykes,
Titus A. 14.

MCCXXXVI. Obiit venerabilis Willelmus de Bley Wigorniensis episcopus; electus est loco ipsius magister Walterus de Cantalupe, statimque adiit sedem apostolicam in qua a domino Papa consecratus est. Obiit Thomas de Blunville Norwycensis episcopus; successit ei Willelmus de Raleya, sed nondum consecratus.

MCCXXXVII. Beatus Edmundus Cantuariensis, orta quadam discordia inter ipsum et regem, profectus est ad curiam Romanam. Anno eodem Otto Sancti Nicholai in carcere Tulliano¹ diaconus cardinalis, Apostolicæ sedis legatus, venit in Angliam, et cum eo Walterus de Cantalupe Wygorniensis episcopus. Concessa est domino regi tam a clero quam a populo tricesima totius regni pro confirmatione Magnæ Chartæ libertatum, quæ hactenus male fuerant observatæ, et lata est sententia generalis super omnes qui libertates ipsas in² posterum infringent, in Aula Westmonasteriensi a legato et omnibus The arch-
bishop goes
to Rome.
The legate
Otho in
England.
A thir-
tieth
granted.

Matt. Par.
p. 436.

¹ Tulliano] Tullianum, MS. | ² in] non, MS.

A.D. 1237. dicitur; et apud Londoniam concilium generale celebravit in ecclesia Sancti Martini.¹ Item hoc anno tam a clero quam a populo data est tricesima catallorum regi Henrico propter libertates regni prius a rege Johanne concessas et juratas, et sub interminatione anathematis ab universo clero per totam Angliam confirmatas, et tamen postea male observatas. Magister Eadmundus archiepiscopus Cantuariensis profectus est Romam.

MCCXXXVIII. Otto legatus veniens Oxoniam die Sancti Georgii invasus est a clericis, eo quod repulsi

Osney,
Tib. A. 9.
Council in
London.
A thirtieth
granted to
the king.

Archbp.
Edmund
goes to
Rome.
Riot at
Oxford

A.D. 1237. praelatis Angliæ. Obiit Ricardus Dunelmensis episcopus. Legatus celebravit concilium apud Londoniam, in ecclesia Sancti Martini.¹

Wykes,
Titus A. 14.

Riot at
Oxford between
the scholars
and the
servants of
the legate.

f. 17 b.

MCCXXXVIII. Cum Otto legatus venisset Oxoniam et hospitaretur in monasterio Oseneisæ, die Sancti Gregorii² P. 469. orta est gravis discordia inter familiares legati et clericos universitatis Oxoniæ, eo quod ipsi familiares clericos ingredienti turpiter et inhoneste repellebant, etiam brodium calidum de callidariis bullientibus super vestimenta clericorum projecerunt, et ipsos cum facibus ardentibus gravissime percusserunt; clerici quoque violentiam inferentibus talionem expenderunt. Et sic ventum est ad pugnam, statimque facto clamore per totam villam clerici se armaverunt, properantes Oseneyam, ut tam enormem ulciscerentur injuriam. Interim quoque januis obseratis aditum clericis præcluserunt; clerici quoque jactato³ igne januas incendere nitebantur. Quo comperto legatus timens pelli suæ ascendit campanarium ecclesiæ; clerici quasi furia invecti, quorum exterius innumerabilis coacervata fuerat multitudo, cœperunt sagittare cum arcubus et balistis, campanarium

¹ An error for *S. Pauli*. The council was summoned in *octavis S. Martini*, whence the error. *Matt. Par.* p. 443.

² Sic.

³ *jactato*] *tallato*, MS.

sunt cum gladiis a famulis legati ab ostio aulæ hospitem A.D. 1238.
 de Oseneya; unde non potuit exire curiam Oseneyæ *Osney,*
 propter insultum clericorum, quousque dominus rex, *Tib. A. 9.*
 qui tunc erat apud Abendoniam, milites armatos ad *against*
 the legate,
 April 23.

viriliter impugnantes: unus autem clericorum, projecta A.D. 1238.
 sagitta per quoddam foramen quod invenit in valvis *Wykes,*
 portæ, percussit magistrum cocorum consanguineum *Titus A. 14.*
 legati inter inguinem et umbilicum, qui statim de-
 functus est; pro cuius morte plures de clericis capti
 sunt et incarcerati, sed tandem de præcepto regis et
 assensu legati liberati sunt. Rex autem, qui tunc *The legate*
 fuerat Abendonix, misit milites et alios quamplures *escapes to*
 armatos, qui legatum nocturno tempore de monasterio *the king at*
 educentes, transita Tamisia deduxerunt Abendoniam *Abingdon.*
 ad regem; et sic ægre tamen evasit impetum cleri-
 corum.

Matt. Par.
 p. 474.

Anno eodem venit quidam Ribardus ad curiam regis, *Attempt*
 qui tunc morabatur apud Wodestoke, et fingens se *on the*
 stultum aliquantis diebus in aula regis inter domes- *king's life.*
 ticos jocabatur ad modum morionis; tandem una noc-
 tuum cum rex paratus cubile suum vellet ascendere,
 inventus est ille sub lecto regis latitans in stramine,
 cum cultello longissimo volens interficere regem; captus
 est et de Wodestoke usque ad Oxoniam ad caudas
 equorum tractus ibidem in patibulo suspensus est;
 deinde compertum est quod missus fuerat a Willelmo *The assas-*
 de Mareys, qui utlagatus fuit [a.] rege propter ini- *sin sent by*
 quitatem suam, et insula quadam inter Walliam et *William*
 Cornubiam quæ Lunday dicitur tunc temporis mora- *Marsh.*
 batur, et de præda et rapinis sibi victum propagabat.
 Anno eodem rediit beatus Edmundus Cantuariensis *Return of*
 archiepiscopus de curia Romana in Angliam. Obiit *the abp.*
 Petrus Wyntoniensis episcopus; rex itaque quantum *Death of*
 potuit impedivit ne aliquis loco ipsius eligeretur, ut *Peter des*
 proventus¹ temporalium ipsius episcopatus sede vacante *Roches.*

¹ *proventus*] *provestibus*, MS.

A.D. 1238. ejus liberationem transmisit. Eodem anno obiit Alexander *Osney,* episcopus Coventrensis. Eodem anno Sanctus *Tib. A. 9.* Eadmundus Cantuariensis archiepiscopus a Roma reversus venit mense Februarii. Eodem anno obiit Petrus de Rupibus Wintoniensis episcopus v. idus Junii.
 Return of the archbp. Eodem anno consecratus est Willelmus de Radlee apud *Matt. Par.*
 Death of Peter des Roches. MCCXXXIX. Edwardus primogenitus regis Henrici ex *P. 515.*
 Birth of prince Elianora natus est xiv. kal. Julii apud Londoniam.
 Edward. Eodem anno consecratus est Willelmus de Radlee apud Londoniam a Sancto Edmundo in episcopum Norwycensem vii. kalendas Octobris. Eodem anno orta est dissensio inter Papam Gregorium et Frithericum imperatorem.

MCCXL. Hugo de Pateshulle consecratus est a Sancto Edmundo Cantuariensi archiepiscopo apud Novum

A.D. 1238. sibi non incubaret.¹ Obiit Alexander Conventrensis *Wykes,* episcopus; successit ei Hugo de Pateshulle, vir prudens² et discretus, diu tamen postea consecratus, ut patebit inferius. *Titus A. 14.*

Birth of prince Edward, June 17. MCCXXXIX. Alienora regina peperit Edwardum filium suum primogenitum apud Westmonasterium xv. kal. Julii, scil. in festo Sancti Botulphi. Orta est detestabilis discordia inter Frethericum imperatorem et dominum Papam, eo quod non permisit Papam uti sua potestate et jurisdictione infra imperium suum sicut in aliis regnis, propter quod Papa et cardinales decreverunt eum schismaticum et hæreticum; imperator siquidem sic eos arctavit ut vix auderent suspirare. Dominus Eadmundus Cantuariensis archiepiscopus electionem factam de Willelmo de Raleya ad episcopatum Norwycensem confirmavit, ipsumque Londoniæ vii. kal. Octobris solemniter consecravit. *Matt. Par. P. 486.*

Crusade of Richard of Cornwall, Baldwin de L'Isle, &c. MCCXL. Ricardus comes Cornubiæ die Pentecostes apud Walingford arripuit iter in Terram Sanctam, adducens secum pecuniam innumerabilem, et transfretavit

¹ Sic MS. Gale gives *deolveret* | ² *prudens*] *pendens*, MS.
 for *non incubaret*.

Locum¹ in episcopum Cestriæ in octavis Sancti Johannis Baptistæ. Eodem anno Ricardus comes Cornubiæ, frater domini regis, iter arripuit versus Terram Sanctam xv. kalendas Julii. Eodem die rex Henricus et Gilebertus Mareschal pacificati sunt. Eodem anno circa festum Omnium Sanctorum Sanctus Eadmundus Cantuariensis archiepiscopus transfretavit et venit Pontiniacum, ibique ægrotans et tamen ultra progrediens venit ad Soysy, ibique mortem proximam sentiens, jussit camerario suo ut arderet cilicium suum quo utebatur. Ille vero accipiens ab eo projecit in ignem, et circumponens multitudinem carbonum dimisit sic. Postea veniens invenit cilicium totum integrum et incombustum, et ille rediens nunciavit domino suo de cilicio incombusto. Et ait archiepiscopus, "Ego ponam ignem;" quod cum fecisset et dimisisset in igne, non

v. Matt.
Par. p. 545.

A.D. 1240.
Osney,
Tib. A. 9.
Crusade of
Richard of
Cornwall.
Death of
archbishop
Edmund
at Soissy.

cum eo Baldewinus comes Insulæ, et aliorum nobilium et mediocrium regni Angliæ turba non modica; veniensque Accon, quæ quondam Tholomaida vocabatur, et aliquandiu commoratus in Syria, omnes captivos Christianos de universis mundi partibus quos Sarraceni diuturno tempore tenerant captivos, data pecunia redemit, restituens pristinæ libertati; tandem treugis initis cum Soldano, reædificavit Aschalonem et alia castra non pauca, quæ per Sarracenos solo tenuis fuerant complanata. Quibus actis reversurus in Angliam, transiens per Appuliam, Siciliam, et Calabriam, ab imperatore Fretherico summo cum honore susceptus est, indeque progrediens ad curiam domini Papæ devenit: sane dominus Papa volens sibi gratiam facere specialem, totam pecuniam proveniente de cruceignatis per totam Angliam sibi concessit.

Matt. Par.
p. 569.

A.D. 1240.
Wykes,
Titus A. 14.
His recep-
tion by the
emperor
and Pope.

Anno eodem repatriavit Otto legatus, et quatinus per abdita diverticula pertransiret ut imperatoris Fre-

Departure
of the le-
gate Otho.

¹ Newark, near Guildford.

A.D. 1240. ardebat. Archiepiscopus autem post horam extrahens
Osney,
Tib. A. 9. illud ab igne invenit omnino intactum ab igne, et
dixit, "Ex quo sic placet Domino meo, deferatur
"magistro Roberto fratri meo;" et rediens ad lectum
decubuit. Circa mediam noctem dixit suis qui erant
cum eo discumbentes, "Quæ est hora noctis?" Qui
responderunt, "Circa mediam noctem est." Qui pau-
lulum jacens requisivit iterum, "Quæ est hora modo?"
Responderunt, "Ante auroram." Et iterum jacens ter-
tio interrogavit, "Quæ est hora noctis nunc?" Et
dixerunt, "Aurora est." Et archiepiscopus, "Et ego vos
"commendo Deo." Et dicens *In manus tuas, etc.*, obiit
sanctissimus archiepiscopus xvi. kalendas Decembris,
et deportatus est Pontiniacum. Otto legatus recessit
Departure
of the le-
gate Otho.
ab Anglia. Petrus de Egeblanche consecratus est in
episcopum Herefordiæ ab episcopo Wygornæ apud
Londoniam x. kalendas Januarii.

MCCXLI. Magister Nicholaus de Farnham consecratus

A.D. 1240. therici declinaret insidias, captus est ab imperatore, et
Wykes,
Titus A. 14. omni pecunia quam per fas seu per nefas adquisierat
spoliatus, et carceri mancipatus. Beatus Edmundus
Death of
archbishop
Edmund at
Soissy.
Cantuariensis archiepiscopus, circa festum Omnium
Sanctorum transfretavit in Galliam, et veniens Pon-
tiniacum cœpit ægrotare; progrediens tamen inde us-
que Soysy xvi. kal. Novembris pretiosam resolutus in
mortem Deo spiritum reddidit; corpus ejus inde de-
latum usque Pontiniacum honorifice, [ut] decuit, tra-
ditum est sepulturæ. Hugo de Pateshale consecra-
tus est in episcopum Coventrensem in octavis Sancti
Johannis Baptistæ a Sancto Edmundo diu antequam
transfretaret. Petrus de Egeblanke consecratus est in
episcopum Herefordensem x. kal. Januarii.

New
bishops.

MCCXLI. Magister Nicholaus de Farnham consecratus
est in episcopum Dunelmensem a Waltero de Grey
Eboracensi archiepiscopo, id. Junii apud Gloucestriam.
Obiit Papa Gregorius, cui successit Cælestinus. Obiit

est¹ in episcopum Dunholmensem ab archiepiscopo A.D. 1241.
 Eboracensi apud Gloverniam id. Junii. Fredericus *Osney,*
 imperator cepit Ottonem legatum et alios plures vo- *Tib. A. 9.*
 lentes adire Romam. Obit Gregorius Papa mense Au- *f. 64 b.*
 gusti, cui successit Cælestinus. Obit Sanctus Rogerus *Capture of*
 dictus Niger, Londoniensis episcopus, circa festum *Otho by the*
 Sancti Michaelis. Obit Hugo de Pateshulle Coven- *emperor.*
 trentis episcopus. Obit Gilebertus Mareschal apud *Death of*
 Ware v. kalendas Julii, cui successit in hæreditate *Gregory*
 frater ejus Walterus. Ricardus comes frater regis *IX.*
 venit in Angliam de Terra Sancta mense Januarii. *Cælestine*
 Henricus rex quartus subjugavit Walliam. *IV.*

Anno Domini MCCXLII. Rex Henricus cum regina, *Expedition*
 et Ricardus comes frater regis et Ricardus² Mareschal- *into Gas-*
 lus, die translationis Sancti Nicholai apud Portesmwe *cony,*

Sanctus Rogerus dictus Niger episcopus Londoniæ; A.D. 1241.
 successit ei Fulco Basset. Obit Hugo de Pateshulle *Wykes,*
 Coventrensis episcopus; successit ei Rogerus de Wese- *Titus A.14.*
 ham decanus Lincolnensis. Obit Gilbertus Marescallus
 apud Ware v. kal. Julii; successit ei in hæreditatem *f. 18 b.*
 Walterus Marescallus frater ejus. Eclipsis solis die *Eclipse on*
 Sanctæ Fidis virginis. *Oct. 6.*

MCCXLII. Rediit Ricardus comes Cornubiæ de Terra *Return of*
 Sancta circa festum Purificationis mense Januarii. Rex *Richard of*
 Henricus Walliam sibi subjugavit, sed facta pace inter *Cornwall.*
 ipsum et David principem Walliæ, quæ modico tempore *Wales*
 duravit, rediit in Angliam. Anno eodem rex Henricus *reduced.*
 cum regina, adducens secum Ricardum fratrem suum *Expedition*
 comitem Cornubiæ, arripuit iter in Wasconiam cito *of Henry*
 post Pentecosten, et die translationis Sancti Nicholai *III. into*
 posuit se in mari apud Portesmothe, et transiens adiit *Gascony,*
May 9.

¹ The note "Verte duo folia" is written here, as ff. 63 b, 64 a, are occupied with the letter of Alex-

ander IV., dated Naples, xi. kal. Jan., Pont. a. 1.

² Sic MS. An error apparently for *Walterus*.

A.D. 1242. in Gasconiam transfretaverunt, petentes a rege Gallie
Osney, Normanniam et Pictaviam aliasque terras transmarinas
Tib. A. 9. quæ regi¹ Angliæ jure hæreditario contingebant; sed

which fails. cum infinitum thesaurum expendissent, frustrato negotio
 Birth of inanes reversi sunt. Regina Elianor peperit filiam
 princess Margaret. nomine Margaretam in Gasconia. Obiit Jocelinus
 Bathoniensis episcopus mense Novembris.

Return of Anno Domino MCCXLIII. Henricus rex quartus rediens Matt. Par.
p. 604.
 the king. de Gasconia applicuit apud Portesmwe vii. kalendas
 Pope Inno- Octobris. Synebaldus cardinalis factus est Papa, et
 cent IV. vocatus est Innocentius. Ricardus comes Cornubiæ
 Marriage of Richard desponsavit sororem reginæ nomine Sench, die Sanctæ
 of Richard of Corn- wall and Sanchia,
 Nov. 22.

A.D. 1242. regem Franciæ, et petiit ab eo ut restitueret sibi
Wykes, Pictaviam et Andegaviam et alias terras suas ultrama-
Titus A. 14. rinas sibi jure hæreditario competentes, quas injuste
 detinuit occupatas; sed nihil profecit. Neque enim
 ducatum Normanniæ, in quo jus sibi maturius compe-
 tebat, reddere dignabatur; processit igitur rex in Vas-
 coniam non modica stipatus comitiva, ibique regina
 peperit ei filiam quam vocari fecit Margaretam. Obiit
 Birth of Joſelinus Batoniensis episcopus.
 princess Margaret.

Return of MCCXLIII. Rex Henricus facta treuga inter ipsum et
 Henry III. regem Francorum, consumpta inutiliter, ut assolet, in-
 numerabili pecunia, reversus est in Angliam, et applicuit
 apud Portesmthe circa festum Sancti Michaelis, viz.

Pope Inno- vii. kal. Octobris. Obiit Papa Cælestinus; electus est
 cent IV. loco ejus Sinebaldus cardinalis, et vocatus est Inno-
 centius quartus. Ricardus comes Cornubiæ duxit ux-
 Marriage of Richard orem Senchiam filiam comitis Provinciæ, sororem
 of Richard of Corn- wall and Sanchia of
 Provence, reginæ Angliæ. Willelmus de Raley Norwicensis
 Nov. 22. episcopus postulatus est ad sedem Wintoniæ, cui rex
 totis viribus se opposuit; ipse vero quasi exulatus, adiit
 dominum Papam. Factæ sunt nuptiæ solemnes domini

¹ regi] rege, MS.

Cecilie. Bonifacius Cantuariensis electus confirmatus A.D. 1243.
est a domino Papa in Nativitate beatæ Mariæ. *Osney, Tib. A. 9.*

MCCXLIV. Innocentius Papa venit Lugdunis mense Boniface
Januarii. Obiit Radulfus de Nevile episcopus Cicestris archbishop
mense Februarii. Consecratus est magister Ricardus of Canter-
de Wich in episcopum Cicestresem iii. nonas Martii. bury:
Die Annunciationis beatæ Mariæ facta est roberia in Innocent
Judaismo Oxoniæ a clericis; propter quod missi fuerunt IV. at
in carcere quadraginta et quinque clerici. Verumta- Lyons.
men ad instantiam sancti Roberti Lincolniensis epi- Robbery in
scopi jussu regis fuerunt liberati, eo quod nullus im- the Jewry
peteret eos de pace regis fracta vel alio crimine. at Oxford,
Willelmus de Radlee Wyntoniensis episcopus cepit March 25.
saisinam episcopatus in Decollatione Sancti Johannis, Forty-five
by the influence of clerks im-
Grosse-
teste. but released

comitis Cornubiæ et Senchis comitissæ apud Waling- A.D. 1243.
ford, in festo Sanctæ Cecilie. Bonifacius avunculus *Wykes, Titus A. 14.*
reginæ, frater domini Petri de Sabaudia, electus est Boniface
in archiepiscopum Cantuariensem, et statim adiit archbishop
dominum Papam confirmandus. Rex pro itinere Vas- of Canter-
coniensi cepit scutagium, scil. xl. solidos ad scutum. bury.

MCCXLIV. Die Annunciationis beatæ Mariæ, anno Attack on
Domini MCCXLIV. incipiente, orta contentione inter cle- the Jews
ricos universitatis et Judæos Oxoniæ, clerici fregerunt by the Ox-
domos Judæorum et bona eorum innumerabilia aspor- ford clerks,
taverunt, propter quæ plures eorum incarcerati fuerunt; who are
sed per dominum Robertum Lincolniensem episcopum impri-
liberati sunt omnes, quia nullus apparuit qui eos directe soned, but
posset impetere de crimine felonie. Rediit Willelmus released
de Raley de curia, confirmatus a Papa, et non obstante by Grosse-
regis rebellione assecutus est episcopatum Wyntonie, teste.

Matt. Par.
p. 605.

Return of
bp. William
de Raleigh.
episcopum Bathoniensem apud
præcentorem Sarum in episcopum Bathoniensem apud
f. 19.

- A.D. 1244. *Osney,* et solvit interdictum civitatis Wintoniæ, quam prius, *Matt. Par.*
Tib. A. 9. eo quod clausæ contra eum portæ civitatis fuerant, *pp. 638,*
 William de interdicto subjecerat. Rogerus præcentor Saresberiensis *649, 607.*
Raleigh consecratus est in episcopum Bathoniensem apud Ra-
 obtains dinges iii. idus Septembris a Willelmo Wintoniensi
 seisin of the see of Win-
 chester, Londoniensem die Sancti Dionisii a Willelmo Win-
 Aug. 29. toniensi episcopo mense Septembris apud Londoniam.
 Oct. 9. P. Edmund Elianor regina peperit filium, quem vocavit Edmundum,
 born. xvii. kalendas Februarii.
- Council of MCCXLV. Innocentius Papa celebravit generale con-
 Lyons. cilium apud Lugdunum, in quo concilio excommuni-

- A.D. 1244. Redynges iii. id. Septembris. Consecravit etiam Ful-
Wykes, conem Basset in episcopum Londoniæ apud Londoniam
Titus A. 14. in festo Sancti Dyonisii. Regina peperit Eadmundum
 Oct. 9. xvii. kal. Februarii, filium suum secundo genitum.
 Prince Ed- Anno eodem Innocentius Papa, metuens sibi ne oppri-
 mund born, meretur a Fratherico imperatore sicut prædecessores
 Jan. 16. sui, adductis secum cardinalibus transferens se de
 Flight of Innocent IV. to Lyons. finibus imperii, montes Alphium transgrediens venit
 Lugdunum super Rodanum, ibique diutius morabatur
 in tuto consistens. Bonifacius Cantuariensis adiit
 dominum Papam pro gratia confirmationis, quam facile
 obtinuit. Rex Henricus arripuit iter versus Scotiam
 Peace with ut invaderet regem Scottorum; sed facta per amicos
 Scotland. intermedios inter eos pace, statim rediit cito post
 Pascha. Gwerra Walliæ incepit inter regem Angliæ et
 Davit principem Walliæ.
- Expedition into Wales. MCCXLV. Davit princeps Walliæ nitebatur impetrare
 a domino Papa, ut Wallia et principes ejus imper-
 petuum a dominio rege Angliæ eximerentur, sed nihil
 profecit. Quo comperto rex adiit partes Walliæ, et
 principem sic aretavit, ut necessitate compulsus fugeret
 in Snoudoniam. Successit regi in adiutorium tanta
 siccitas æstivalis, ut ét paludes et nemora montuosa

cavit Frethericum imperatorem et degradavit, instituens quemdam Landegrave nomine imperatorem. Eodem anno rex Henricus perrexit Walliam mense Augusti, et eam sibi subjugavit, eo quod tanta siccitas fuit illo

A.D. 1245.
Osney,
Tib. A. 9.

Henry
Raspe,
landgrave
of Thuringia,
made
emperor.

sine impedimento vel obice pertransiret. Robertus Grosseteste adiit curiam domini Papæ contra canonicos Lincolnienses, et canonici contra eum, pro visitatione præbendarum. Fratres Minores Oxoniæ, prius in arcto constituti, cœperunt delatare terminos suos, et nova ædificia construere.

A.D. 1245.
Wykes,
Titus A. 14.

Grosseteste's
quarrel
with his
chapter.

Innocentius Papa, convocatis universis ecclesiæ prælati, celebravit generale concilium apud Lugdunum, in [quo] sententialiter degradavit imperatorem Frethericum, decernens ipsum finaliter amovendum ab imperio; ipsumque et omnes fautores ejus excommunicavit, asserens ipsum hæreticum et rebellem ecclesiæ Romanæ, præcepitque Coloniensi,¹ Treverensi,² et Maguntiensibus³ archiepiscopis, ut Henricum dictum Landgravium Thuringum, virum potentissimum et militem strenuissimum, eligerent in regem Teutonicorum, quod et factum est. Veruntamen nec ingressum civitatis Aquensis, in qua reges coronari consueverunt et in throno Karoli Magni consistentes ibidem ex consuetudine collocari, nec coronationis gratiam potuit obtinere. Frethericus itaque dominium regni Allemanniæ perpendens, quintiam decretum concilii vilipendens, invito Papa et cardinalibus, proventibus imperii potenter incubuit, viz. Italiæ, Tusciæ, urbis Romanæ, majoris Campaniæ, et provinciarum adjacentium: insuper patrimonium suum Appuliam, Siciliam, Calabriam, et totam Africam⁴ nullo sibi resistente possedit in pace⁵ quoad vixit.

The Franciscans at Oxford.
Council of Lyons.
Degradation of Frederick II.

Election of Henry Raspe.

Matt. Par. p. 704.

f. 19 b.

Anno eodem, cassata electione Willelmi de Monte

¹ Conrad.
² Arnold.
³ Siffrid II.

⁴ *Africam*] *Affricam*, MS.
⁵ MS. inserts *possedit*.

- A.D. 1245. anno, quod regius exercitus transivit per nemora et
Osney, per moras ubicumque voluit.
Tib. A. 9.
- Reduction of Wales. Beaulieu dedicated. **MCCXLVI.** Dedicatio ecclesiæ Belli Loci Regis Johannis facta fuit xv. kalendas Julii a Willelmo Wintoniensi
-
- A.D. 1245. Pessulano monachi Coventrensis, magister Rogerus de *Matt. Par.*
Wykes, Weseham consecratus est in episcopum Coventrensem. *p. 660.*
Titus A. 14.
- Invasion of Wales. Circa Assumptionem beatæ Mariæ rex Angliæ profectus est versus partes finitimas Walliæ, ad invadendum Davit principem Walliæ, prævaricatorem pactionum inter eos initarum, et cœpit ædificare castrum de Gannok *Id. p. 684.*
 et redire circa festum Sancti Michaelis; et cepit scutagium per totam Angliam, scil. xl. sol. ad scutum.
- Return of Grosse-teste. Rediit Robertus Lincolnensis episcopus, obtenta pro eo sententia in curia Romana contra canonicos Lincolnæ, in parte ut dicebatur, et cœpit visitare canonicos et eorum præbendas. Fratres Prædicatores Oxoniæ, relicta mansiuncula quam habuerunt infra Judaismum Oxoniæ, intraverunt novam habitationem suam juxta magnum pontem Oxoniæ in festo Omnium Sanctorum. Innocentius Papa extorsit vi. milia marcarum de viris religiosis et clericis Angliæ beneficiatis, exceptis tantummodo Cluniacensibus, et de ordine de Sempingh, Templariorum, et Hospitalariorum. Obiit Davit princeps Walliæ. *Id. p. 695.*
- The Dominicans at Oxford.
- Dedication of Beaulieu, June 18. **MCCXLVI.** Dedicata est ecclesia monachorum Belli Loci *Id. p. 710.*
 xv. kal. Julii a Willelmo de Raleya Wyntoniensi episcopo. Walterus Mauclerk Carleolensis episcopus assumpsit habitum fratrum Prædicatorum apud Oxoniam in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ. Innocentius Papa nitebatur extorquere de clericis Angliæ beneficiatis non residentibus medietatem beneficiorum suorum, de studentibus et dominis suis servientibus tertiam partem; de vendentibus, vicesimam partem. Silvester de Everdone, qui aliquandiu fuerat domini regis cancellarius, electus est et consecratus in episcopum Karleolensem. Obiit Henricus Landgravius Thuringus *Id. p. 726.*
- Death of Henry Raspe.

episcopo. Eodem anno xi. kalendas Martii terræ-
motus factus est magnus per totum occidentem.

A.D. 1246.
Osney,
Tib. A. 9.

f. 65.
Earth-
quake.

A.D. 1246.
Wykes,
Titus A. 14.

William,
count of
Holland,
elected.

Matt. Par.
p. 730.

qui fuit electus in regem Romanum, non tamen asse-
cutus munus coronationis. Quo audito dominus Papa
injunxit tribus archiepiscopis, ut Willelmum comitem
Holandiæ, militem strenuissimum, eligerent in regem,
et ut ei totis viribus adhærerent, quod et factum est.

Id. p. 741.

Et quia cives Aquenses non permiserunt eum ingredi
civitatem Aquensem ut coronationis beneficium obtine-
ret, eo quod fecissent homagium et fidelitatem impera-
tori Fretherico, a cujus fidelitate nullo modo vellent re-
cedere ipso superstite, Papa in odium imperatoris, misso
quodam cardinali Petro Capthia,¹ civitatem supposuit
interdicto, mittens in adjutorium electi omnes cruce
signatos qui profecturi fuerant in Terram Sanctam.

Id. p. 750.

Quorum fretus adjutorio, Willelmus in regem electus,
et archiepiscopi supradicti cum his qui electo adhære-
bant, civitatem ipsam obsidione concluserunt; protracta-
que est obsidio per unum annum integrum et viginti
dies; et quanquam æstimaretur numerus obsidentium
ad l. milia hominum, obsessi tamen se et civitatem poten-
tissime defendebant, donec elapso obsessionis termino
supradicto, certus ad eos devenit rumor, quod imperator
in fata decesserat, unde credentes² se ab ejus hominio
qui decesserat absolutos, regi Willelmo sub honestis
conditionibus, salvis sibi vita et membris et omnibus
bonis et possessionibus suis, civitatis aditum concesse-
runt. Rex civitatem ingressus statim se fecit cum
solemnitate qua potuit coronari. Fratres Prædicatores
primo celebraverunt divina in nova ecclesia sua Oxoniæ
die Assumptionis beatæ Mariæ. Obiit venerabilis Sares-
beriensis episcopus Robertus; Willelmus de Eboraco
loco ejus electus est. Sanctus Edmundus canonizatus

f. 20.

Aix be-
sieged.

William of
Holland
crowned.
The Do-
minicans
celebrate
at Oxford,
Aug. 15.

Id. p. 718.

¹ i. e. Carpoccio.

[² credentes] seuventes, MS.

- A.D. 1247. MCCXLVII. Sanctus Edmundus Cantuariensis archiepi-
Osney, scopus apud Pontiniacum translatus est v. idus Junii.
Tib. A. 9. Eodem anno ii. idus Julii consecratus est Willelmus
 Translation of S. Edmund. de Eboraco in episcopum Saresberiensem apud Wil-
 tonam a Fulcone Londoniensi episcopo. Eodem anno
 obiit Rogerus Batoniensis episcopus.
- Crusade of S. Louis. MCCXLVIII. Lodovicus rex Franciæ iter arripuit
 versus Terram Sanctam xv. kalendas Maii. Fabricata

- A.D. 1246. est. Circa medium Adventum factus est terræmotus
Wykes, per totam Angliam x. kal. Martii. Obit Robertus de
Titus A. 14. Wykes x. kal. Januarii. Caristia bladi ita ut summa
 Death of Robert de frumenti venderetur pro xvi. solidis.
Wykes.
- Parliament at Oxford. MCCXLVII. Facta est generalis congregatio omnium
 magnatum Angliæ, episcoporum, comitum, baronum
 coram domino rege apud Oxoniam, quindena Paschæ ;
 New coin- quorum consilio et assensu dominus rex mutavit
 age. monetam suam, quia vetus sic fuit retonsa quod quasi
 nullius fuit valoris. Rex ibidem fecit celebrari¹ so-
 lemlem missam de beato Edmundo nuper ante cano-
 nizzato. Item caristia magna bladi in Anglia, adeo ut
 summa frumenti venderetur i. marca et amplius.
 Translation of S. Edmund. Translatus est beatus Edmundus apud Pontiniacum
 quinto idus Junii. Consecratus est Willelmus de
 Eboraco in episcopum Saresberiensem, secundo idus
 Julii, a Fulcone Londoniensi episcopo. Obit Rogerus
 Bathoniensis episcopus. Prohibitio capiendi monetam
 retonsam.
- Great plenty. MCCXLVIII. Permittente Domino qui pascit homines
 et jumenta, facta est ubertas et copia frugum in
 Anglia, adeo ut anni præcedentis incommodum quasi
 quadam oblivione sepeliretur. Rex prospiciens regnum
 suum per egestatem¹ pecuniæ desolatum, a fratre suo
 The king borrows from Richard of Cornwall. comite Ricardo mutuo accepit non modicam pecuniæ

¹ per egestatem] prædestum, MS.

Fabricata est nova moneta in Anglia post octabas A.D. 1248. Epiphaniæ. Nicholaus Dunholmensis episcopus resignavit episcopatu suo ad Purificationem beatæ Mariæ. Magister Thomas archidiaconus Lincolniensis consecratus est in episcopum Sancti David apud Cantuariam septimo kalendas Augusti.

Osney, Tib. A. 9.
New coin-
age.

MCCXLIX. Lodovicus rex Francorum cepit civitatem Damietæ viii. idus Junii. Bonifacius archiepiscopus Cantuariensis venit in Angliam die Sancti Mathæi

Capture of
Damietta.
Arrival of
archbishop
Boniface,
Sept. 21.

quantitatem, et non solum in majoribus civitatibus ut assolet, sed et in universis oppidis per regnum fecit cudere¹ et fabricare monetam, et cambium etiam constituit; unde infra tempus modicum facta est copia monetæ per totam Angliam. Concessitque fratri suo comiti Ricardo pro beneficio mutui, ut de proventibus cambii pecunia quam commodavit integraliter solveretur, non solum per pondus sed per numerum; et ut postremum perciperet medietatem² proventuum cambii quam vindicaret; unde non mediocriter ejusdem comitis accrevit ærarium. Obiit nobilissimus Willelmus comes Ferariensis. Rex Franciæ cum militia copiosa, in die Parasceusæ arripuit iter in Terram Sanctam, et transito mari Mediterraneo, hyemavit in insula Cypro. Magister Thomas le Waleys, archidiaconus Lincolnæ, electus est in episcopum Menevensem, consecratus apud Cantuariam vii. kal. Augusti.

A.D. 1248.
Wykes, Titus A. 14.

Grant of
the king to
Richard of
Cornwall.
f. 20 b.

Crusade of
S. Louis.

MCCXLIX. In hyeme facta est tanta temperies aeris et auræ suavitas, ut vulgariter diceretur hyemem in æstatem esse conversam; neque enim nix aut gelu per totam hyemem videbatur ingruere; unde factum est ut Anglici per hyemem abjectis vestibus penulatis, indumentis tenuissimis et æstivalibus se induerunt; sed in fine Martii et mense Aprili, et usque ad

Mild
winter.

¹ *cudere*] videre, MS.

² So Gale. The MS. has *posterum percipret meditacio*.

A.D. 1249. Apostoli, et cathedratus est in festivitate Omnium
Osney, Sanctorum. Johannes de Caletto, prior Sancti Swithuni,
Tib. A. 9. factus est Abbas de Burgo; cui successit in prioratu
 Henry III. Willhelmus de Tauntone, die Sanctæ Scolasticæ. Eodem
 takes the anno Henricus rex Angliæ quartus crucesignatus est
 Cross. medio Quadragesimæ. Eodem anno facta strage
 Defeat of S. Louis, and loss of Damietta. Christianorum a Saracenis, captus est rex Franciæ a Soldano et Damietta reddita est Saracenis.

A.D. 1249. medium mensis Maii tantum frigus inhorruit, ut rejec-
Wykes, tis syndonibus, vestes duplices resumere cogerentur.
Titus A. 14. Bonifacius Cantuariensis archiepiscopus consecratus
 Archbp. a Papa, venit in Anglia, installatus in festo Omnium
 Boniface arrives in England. Sanctorum. Rex Franciæ, relicta insula Cypro, verno
 S. Louis lands at Damietta, June 4. tempore naves ascendens aura sibi feliciter arridente,
 die Veneris proxima post festum Sanctæ Trinitatis
 applicuit ad Damiatam civitatem opulentissimam, et
 Dominica sequente cepit eam, et expulsis Sarracenis
 qui eam occupaverant, obtinuit eam in pace. Nicholaus
 de Farnham episcopus Dunelmensis cessit dignitati,
 resignans episcopatu; Walterus de Kyckame decanus
 Eboracensis ad eandem dignitatem est electus circa
 Pascha; consecratus in festo Sancti Nicholai proximo
 sequente. Frater Gilbertus Romanus prior Etoniæ
 assumpsit habitum fratrum¹ Prædicatorum in crastino
 Sanctæ Trinitatis apud Oxoniam. Obiit rex Scotiæ
 circa Nativitatem Sancti Johannis. Anno eodem rex
 Henricus accepit crucem, vovens se profecturum in Ter-
 ram Sanctam. Eodem anno terminante, circa mediam
 Quadragesimam inventum est quoddam corpus hominis
 extra muros Sanctæ Fritheswythæ Oxoniæ mirabiliter
 detruncatum; nam absciso capite, brachiis et cruribus
 cum tibiis quasi artificialiter per juncturas dissociatis
 a corpore, truncus solus inventus est; membra quidem²

¹ *fratrum*] suum, MS.

| ² *quidem*] quidam, MS.

MCCL. Obiit Fredericus imperator Alemanniæ; et A.D. 1250. Willelmus Wintoniensis episcopus obiit Turonis, et ^{Osney, Tib. A. 9.} ibidem sepultus est kal. Septembris, et dominus Ademar¹ frater domini regis electus est in episcopum ^{Death of the emperor Frederic II.} Wintoniensem pridie nonas Novembris, et in crastino Sancti Hillarii a domino Papa Lugdunis confirmatus est. Eodem anno rex Franciæ liberatus est, et Magister ^{S. Louis released.} Hospitalis qui dudum incarceratus fuit solutus est a

ipsa cum diligentia quæsitâ tandem inveniuntur A.D. 1249. quodam funiculo colligata in loco secreto, semota a ^{Wykes, Titus A. 14.} trunco corporis; caput autem nusquam potuit inveniri.

MCCL. Rex Franciæ præ triumpho captionis Damiatæ ^{Defeat of S. Louis.} evectus in sublime, instigante eum præsumptione et superbia quæ Gallicos indefesse consequitur, relicta ^{f. 21.} civitate in qua tutissime morabatur, aliquid quod tamen ad effectum producere non poterat putans audendum, cum audisset Sarracenos in confinio cujusdam castri quod Mansora dicitur, non procul a Damiatâ, fixisse tentoria, paucitatem exercitus eorum, qui ab exploratoribus videri poterat, habens contemptui, cum paucis qui cum eo erant irruit super eos; instructo statim prælio, exhibitus est de latibulis Sarracenorum² numerus infinitus, et interfectis Christianis captus est a Sarracenis ^{His capture, April 6.} rex Francorum die Martis proxima post octabas Paschæ. In ipso prælio morte pretiosa occubuit miles robustissimus, Christi pugil invictissimus, Willelmus Lungespeye, qui pugnando usque ad mortem, vivum se captivari non permisit, præeligens mortem pro Christo amplecti quam se dedere Sarracenis. Tandem ^{Damiatta resigned.} rex, reddita Sarracenis Damiatâ et solutis pro redemptione sua et nobilium de regno Francorum qui cum eo se dedere Sarracenis non erubuerunt octo milibus bisannorum Sarracenicorum, terminis statutis liberatus

¹ Aymer de Lusignan.

² exhibitus . . . Sarracenorum]

| So Gale. The MS. has, exhibitato de delatibus truncorum.

A.D. 1250. carcere Babiloniæ, et Soldanus Babiloniæ arma suscepit. Eodem anno obiit Ricardus Roffensis episcopus, cui successit magister Laurentius de Sancto Martino. Eodem anno obiit [Jo]hannes de Lecche, a[bbas] noster, ad festum Omnium [Sanctorum].¹ Eodem anno obiit dominus Willelmus de Cantilupo, et jacent ejus viscera apud Oseneiam coram altari Sancti Michaelis. Eodem anno irruerunt in Francia quidam hæretici qui dicebantur pastores, et erant cruce signati; quibus ad tempus laici credebant, donec quosdam clericos tam Parisius quam Aurelianis interfecerunt, et sic eorum

A.D. 1250. de captivitate, venit Accon die Veneris proxima ante Pentecosten; populus autem reliquus a maximo usque ad minimum in prælio fuerat interfectus. Rex cum dedecore et confusione et vituperio² Christianitatis, regressus est in terram suam.

Anno eodem congregatus est et in Francia ribaldorum numerus infinitus qui se pastores nuncupabant, et confuebat ad eos de diversis mundi regionibus multitudo quam dinumerare nemo poterat, qui se omnes cruce signari fecerunt ad proficiscendum in Terram Sanctam, dicentes quod uni ribaldorum qui profanæ multitudinis illius dux et magister effectus est, divinitus fuit revelatum quod Terra Sancta per eos fuerat acquirenda; quod nimirum in Gallicorum confusionem et ignominiam potissime redundabat. Tandem orta inter eos et scolares Parisienses et Aurelianenses gravi contentione, interfecta est ribaldorum multitudo non modica: comperto per confessionem magistri eorum et aliorum de comitiva quod erant hæretici; reliqui dispersi fugiendo vix mortis periculum evaserunt; et sic tota ipsa vesania redacta in nihilum tempore modico conquievit.

¹ This sentence is in the margin. | ² vituperio] imperio, MS.

fallacia detecta est. Quidam eorum postea fuerunt A.D. 1250.
 suspensi, alii occisi et ad nihilum redacti. Johannes ^{Oney,}
 de Lecche abbas de Ose[neia], qui præfuit annis qua- ^{Tib. A. 9.}
 tuordecim, a[n]te festum Sancti Ba[r]nabæ curæ
 postea resignavit. Eo[dem] anno iii. idus [Junii] Abbat
 Adam de Ber[ners] electus est in a[bbatem] Oseneiæ, ^{Adam de}
 Berners.

Frater Gilbertus Romanus quondam [prior] Etoniæ A.D. 1250.
 professus est ordinem Prædicatorum apud Oxoniam in ^{Wykes,}
 festo Sancti Barnabæ. Obiit Willelmus de Raley ^{Titus A. 14.}
 Wintoniensis episcopus circa festum Sancti Ægidii: ^{June 11.}
 dominus Ademarus de Lezignane frater domini regis ad ^{Sept. 1.}
 eandem sedem electus est. Obiit Frethericus imperator ^{Death of}
 circa festum Sanctæ Luciæ virginis. Dominus Philip- ^{Frederick}
 pus de Arcy miles quidam appellavit dominum Henri- ^{II., Dec. 13.}
 cum de Bathonia justitiarium domini regis de proditione ^{f. 21 b.}
 et felonia, et de falso iudicio contra eum prolato per ^{Accusation}
 ipsum et collegas suos; appello proposito coram rege ^{of Henry of}
 et concilio suo, præfixus est eis dies coram rege in par- ^{Bath, the}
 liamento apud Wyndeshores die Jovis ante Cathedram ^{justiciary,}
 Sancti Petri, in quo dictus Henricus, qui sapientissi- ^{Feb. 16.}
 mus fuerat in legibus Anglicanis, respondens in per-
 sona propria cassavit appellationem, quia non rite nec
 secundum ¹ lege[m] regni proposita fuerat, nec formata;
 rex deposuit eum de officio justiciariæ; volens de potes-
 tate sua descendere ad missionem; ² tandem amicorum
 interveniente subsidio, fecit pacem cum rege pro habenda
 benevolentia sua, et ne procederetur ad inquisitionem,
 dans ei occ. marcas argenti. Circa festum Omnium ^{Innocent}
 Sanctorum Innocentius Papa recessit de Lugduno, trans- ^{IV. leaves}
 ferens se ad partes transalpinas. Obiit Ricardus ^{Lyons,}
 Roffensis episcopus; successit ei Laurentius de Sancto ^{Nov. 1.}
 Martino. Anno eodem orta est gravis dissensio inter ^{Quarrel}
 Bonefacium Cantuariensem archiepiscopum et canonicos ^{between}
 archbishop

¹ secundum] sco, MS.

| ² Sic.

A.D. 1250. et die Sancti [Johannis] Baptistæ benedictus apud *Osney, Tvb. A. 9.* Dorkecestriam, et die Apostolorum P[etri et] Pauli Attempt of installatus; [præ]fuit annis quinque.¹ Orta est gravis the abp. dissensio inter Bonifacium archiepiscopum Cantuariensem to visit et episcopum Londoniensem eo quod archiepiscopus S. Paul's. voluit facere visitationem in ecclesia Sancti Pauli.

The church of Hales dedicated. MCCLI. Dedicata est ecclesia de Heiles quam fundavit Ricardus comes Cornubiæ. Eodem anno desponsata

A.D. 1250. Sancti Pauli Londoniæ, eo quod archiepiscopus ven- *Wykes, Titus A. 14.* dicabat sibi jus visitandi dictos canonicos; cumque Boniface archiepiscopus violenter voluisset intrare ecclesiam and the canons of S. Paul's. Sancti Pauli ratione visitationis faciendæ, repulsus est per canonicos; unde contigit, quod habito conflictu inter partes ante foras ecclesiæ, quidam de familia archiepi- scopi interfecti sunt, nonnulli quoque gravissime vulne- rati.

May 1. MCCLI. Circa Hokeday sedata est gravissima dis- The quar- rel be- tween bp W. de Cantelupe and W. de Beau- champ at an end. cordia quæ diu duraverat inter dominum Walterum² de Cantalupo Wigornia episcopum, et dominum Wil- lelmum de Bello Campo de Elmelye, pro secta curiæ quam alternatim uterque ab altero exigebat. Circa idem tempus Allexander rex Scottorum cœpit occupare terras regis Angliæ regno suo finitimas. Quo comperto rex Angliæ innumerabili exercitu congregato ad partes se transtulit boriales, præmittens Johannem Mansell

Princess Margaret betrothed to Alexan- der III., king of Scotland. The monks of Hales enter their new church. in Scotiam ut de pace tractaret; quo mediatore, con- tracta sunt sponsalia inter regem Scottorum et Mar- garetam filiam regis Anglorum, statimque pace solidata, rediit rex in Angliam et totus exercitus. Monachi de Heyles in festo Assumptionis Beate Mariæ primo in- traverunt novam ecclesiam suam, quam comes Ricardus, una cum omnibus ædificiis monasterii, suis sumptibus

¹ Johannes . . . quinque] This sentence is in the margin; the MS. is torn.

² Walterum] Willelmum, MS.

est Margareta filia regis Henrici quarti regi Scotiæ. A.D. 1251.
 Innocentius Papa quartus recessit de Lugdunis versus Osney,
Tib. A. 9.
 Romam.

MCCLII. Calor nimius factus est et siccitas et fames Marriage
of princess
Margaret
f. 65 b.
 valida.

MCCLIII. Obiit magister Ricardus de Wiz, episcopus to Alexan-
der III. of
Scotland.
Deaths of
Richard de
 Cicestriæ ante Pascha, et Sanctus Robertus Grosseteste

a fundamentis extruxerat, et in eadem divina celebrare A.D. 1251.
Wykes,
Titus A. 14.
 ceperunt. In festo Nativitatis Beatæ Mariæ venit
 rex Scottorum apud Wodestoke, ibique initiata prius
 sponsalia confirmavit. Non. Novembris dedicata est

Matt. Par.
p. 827.

ecclesia de Heyles cum magna solemnitate, præsentibus f. 22.
Dedication
of Hales.
 ibidem rege Angliæ et regina, comite Ricardo
 ejusdem monasterii fundatore, et universis regni comi-
 tibus et baronibus, militum et plebeiorum multitudine
 numerosa, xiii. episcopis ipsam ecclesiam dedicantibus.
 Taceo de convivio, cujus apparatus vix lingua vel
 calamus sufficeret explicare. In crastino Natalis Do-
 mini Alexander rex Scottorum Margaretam filiam regis
 Angliæ quam prius subarraverat, ut præactum est, in
 facie ecclesiæ solemniter desponsavit, præsentibus apud
 Eboracum celebrationi nuptiarum totius Angliæ et
 Scotiæ magnatibus, quos dinumerare nemo poterat.

Id. p. 846.

MCCLII. Invaluit calor maximus, et siccitas inaudita Drought
and con-
sequent
famine.
 per totam Angliam, adeo ut a Pascha usque ad autum-
 num non plueret omnino, sed nec per totum tempus
 supradictum tenuissima roris consolatio superficiem
 terræ vel in modico madefecit, unde factum est ut vix
 per agros, prata, seu pascua herba quælibet crescere
 videretur. Hoc etiam incommodo prævalente secuta
 fames valida, mortalitas hominum et jumentorum, et
 caristia bladi, penuria frugum et fructuum.

MCCLIII. Obiit Sanctus Ricardus Cicestrensis episco-
 pus, cito post Pascha; successit ei Johannes vir miræ
 simplicitatis et innocentie. Obiit venerabilis Robertus Death of
Grosset-
teste.
 Grosseteste Lincolnæ episcopus, in catalogo sanctorum

A.D. 1253. *Osney,* Lincolnensis episcopus, post festum Sancti Michaelis, et Silvester Carloensis episcopus septimo die ante
Tib. A. 9. Annunciationem Dominicam. Eodem anno transfretavit rex Henricus quartus in Garsconiam circa Assumptionem beatæ Mariæ. Et facta est contributio Gascony. Anglicanæ ecclesiæ domino Papæ Innocentio quarto ad
la Wiche and Grosseteste.
The king in Gascony.
Papal taxation.

A.D. 1253. merito connumerandus; successit ei Henricus de Lexingtone. Obiit Silvester Karleolensis episcopus; successit
Wykes, Thomas de Veteri Ponte. Orta est gravis dissensio
Titus A. 14. inter dominum Ademarum Wyntonie electum et monachos Sancti Swithuni Wyntonie, unde factum ut idem electus multis de monachis capi faceret et incarcerari; veterem priorem deposuit et novum substituit. Clerus Angliæ facta quadam contributione dederunt Papæ Innocentio mille marcas, ut procuraciones archiepiscoporum, episcoporum, archidiaconorum, quas extorquebant et subditis, taxaret ad certam pecuniæ quantitatem. Idemque Papa decrevit ut archiepiscopi pro procuracione sua perciperent tantummodo quatuor marcas, episcopi xxx. solidos, archidiaconi vii. solidos vi.

Contribution of the clergy to pope Innocent IV.

Henry III. goes to Gascony, Aug. 15.

Accusation of Simon de Montfort by the Gascons.

f. 22 b.

denarios. Anno eodem circa festum Assumptionis Beatæ Mariæ rex Henricus cum exercitu copioso transfretavit in Vasconiam, et de communi concilio regni sui commisit custodiam totius regni sui Angliæ fratri suo Ricardo comiti Cornubiæ et Waltero de Grey archiepiscopo Eboracensi. Causa vero transfretationis domini regis hæc fuit. Venerant ad regem in Angliam majores ducatus Vasconie graviter conquerentes et regi denunciantes, quod Simon de Montforti comes Leycestriæ, qui fuerat senescallus Vasconie, proceres et populum ipsius provincie per indebitas extorsiones intolerabiliter opprimebat, et proventus seu commoda fisco regio¹ competentia, non regi sed² suis usibus

¹ regio] regia, MS.

| ² regi sed] regibus, MS.

summam mille marcarum, eo quod idem Papa taxavit pro-
 curationes debitas pro visitationibus solvendas in hunc
 modum, videlicet archiepiscopis quatuor marcas, episcopis
 triginta solidos, et archidiaconis septem solidos et sex
 denarios. Eodem anno orta est magna dissentio inter
 dominum Adamarum Wintoniensis ecclesiæ electum et
 monachos Sancti Swithuni, eo quod voluit ordinare de

A.D. 1253.
Osney,
Tib. A. 9.

Quarrel
 between
 the bishop
 and the

applicavit. Rex nimium super hoc vehementer iratus, A.D. 1253.
 deposuit comitem de administratione ducatus. Comes *Wykes,*
 itaque amotionis suæ causa tria famosissima et muni- *Titus A. 14.*
 tissima castra Vasconiæ, in quibus totum robur pro- *Charge*
 vinciæ consistere manifestum est, capitalibus inimicis *against*
 domini regis in ultionem depositionis suæ tradidit *him re-*
 possidenda, videlicet castrum de Frunsak, castrum de *specting the*
 Renauges, et castrum quod dicitur Regula, cum adja- *castles of*
 centibus oppidis et burgis, sola duntaxat civitate *Fronsac,*
 Burdegalis regi, tepide tamen, adhærente. Castrorum *Renauges,*
 occupatores infidi proceres et populum solito gravius *and La*
 oppresserunt, inmisso præsidio castra munientes, seque *Réole.*
 pro tuendis munitionibus ad conflictus bellicos præ-
 parabant; nec permittebant quenquam, quem rex præ-
 faciebat, gerere ducatus administrationem. Unde rex *Henry III.*
 in portu qui dicitur Portesmuthe navibus ascensis *lands at*
 pelago se committens, prospere velificando devenit *Bordeaux,*
 Burdegalas, evocatisque in adjutorium suum de indi- *and quiets*
 genis, et de his quos secum adduxerat bellatorum *the whole*
 catervis, castra nequiter occupata obsidione concludens, *province.*
 admotis machinis militariter inpugnavit, cepit, et obti-
 nuit; infinitam pecuniam coadjutoribus suis ut oportuit
 dividendo, [omnia] per totam provinciam solidavit,³
 strenuissimum virum dominum Stephanum Lungespeye
 substituit totius Vasconiæ senescallum. Comes quidem

¹ *gravius*] graviter, MS.

² *devenit*] decrevit, MS.

³ *omnia . . . solidavit*] So Gale.

The MS., *per totam provinciam soli-*
data.

A.D. 1253. prioratu pro voluntate sua. Eodem tempore male tractavit monachos et quosdam ut dicebatur incarceravit; *Osney, Tib. A. 9.* deposuit etiam priorem,¹ et novum priorem² regia *monks of Winchester.* fultus potestate creavit.

MCCLIV. Johannes Cicestrensis episcopus et Henricus *The queen and prince Edward go to Gascony.* Lincolniensis episcopus et Thomas Carloensis episcopus consecrantur. Regina Angliæ Elienor cum filio suo Edwardo primogenito transfretavit una cum archiepiscopo Cantuariensi Bonefacio ad regem in Gasconia. *Marriage of prince Edward and Eleonor of Castile.* Eodem anno Edwardus regis Henrici filius et hæres duxit uxorem filiam regis Castellæ³ in Hyspania. *Return of the king.* Eodem anno ante Natale rediit Henricus rex cum regina Elienor de Gasconia. *Death of Innocent IV.* Obit Innocentius Papa quartus, et eodem anno consecratus est Alexander Papa quartus. *Alexander IV.* Eodem anno obiit Adam de Berners abbas noster *Death of abbat A. de Berners.* quarto nonas Augusti, qui præfuit ecclesiæ nostræ quinque annis; quo mortuo et directis fratribus in Gasconiam ad regem, impetraverunt licentiam eligendi;

A.D. 1253. Leycestriæ animo saucius, odium quod ex amotione sua *Wykes, Titus A. 14.* conceperat pro tempore dissimulando, in regno Franciæ morabatur, expectans temporis opportunitatem, quo præmeditata calliditate, depositoribus suis solveret talionem. *Marriage of prince Edward and Eleonor of Castile.* Dum hæc agerentur in Vasconia, dominus Edwardus regis Angliæ primogenitus, qui cum regina matre sua et domino Bonefacio Cantuariensi archiepiscopo venerat in Vasconiam, processit in Hispaniam, et filiam regis Hispaniæ solemni sibi matrimonio copulavit, et ab eodem rege cingulum militare suscepit; consummatisque negotiis rediit in Vasconiam.

MCCLIV. Rex Angliæ cum regina et filio suo supra- *Return of Henry III.* dicto, regrediens per Franciam ut in Angliam repedaret, applicuit Dovoræ tertio die Natalis Domini, viz. in festo Sancti Johannis Evangelistæ, occurrentibus sibi

¹ William of Taunton, above, p. 98. See also *Annal. v. Wint.*, p. 94. | ² Andrew of London. | ³ Alfonso IV.

et electo canonice in abbatem fratre Ricardo de Ap- A.D. 1254.
 peltre in vigilia Sanctæ Fidis, in die Omnium Sanc- *Osney,*
 torum proximo benedictus est, et in die Sancti Mar- *Tib. A. 9.*
 tini proximo installatus. Eodem anno obiit Hugo *Oct. 5.*
 Eliensis episcopus, quondam abbas de Sancto Eadmundo. *Abbat*
 Eodem anno impetravit rex Henricus quartus ab Alex- *Richard de*
 andro Papa quarto decimam omnium ecclesiarum An- *Appeltre.*
 glicanarum per quinquennium, quam decimam præde- *A tenth of*
 cessor ejus Innocentius Papa quartus ante obitum suum *church*
 concesserat ei tantum per triennium ut dicebatur. *property*
granted to
the king
for five
years.

MCCCLV. Obit Walterus Eboracensis archiepiscopus
 post Pascha, et Willelmus de Boraco Saresberiensis
 episcopus ad Conversionem Sancti Pauli proximo
 sequentem. Eodem anno circa Purificationem beatæ *Letter of*
 Virginis directæ fuerunt literæ Domini Papæ Alex- *Alexander*
 andri quarti abbati et conventui de Oseneya in hunc *IV. to the*
 modum: *abbat and*
convent of
Osney,

Alexander episcopus, servus servorum Dei, dilectis filiis
 decano ecclesiæ Sancti Stephani Trecensis¹ et magistro Nicho- *respectinga*
 lao de Senis capellano nostro, salutem et apostolicam benedictionem. *debt due to*
 Cum dilecti filii Bonaventura Bernardini, Bartholomæus Guidi, Hugolinus Belmont, Capitinus Bucci, Bonifacius *the mer-*
 Juncta, Aldebrandus Aldebrandini, cives et mercatores Senenses, *chants of*
 pro se et cæteris eorum sociis civibus et mercatoribus Senen- *Sienna.*
 sibus venerabili fratri nostro episcopo Herefordensi,² nomine *respectinga*
 dilectorum filiorum abbatis et conventus monasterii de Oseneya, *debt due to*
 ordinis Sancti Augustini, Lincolnensis diocesis, renunciandi *the mer-*
 constitutioni de duabus dietis editæ in concilio generali et *chants of*
Sienna.

ibidem totius regni magnatibus, ipsumque cum summo A.D. 1254.
 gaudio suscipientibus. Obit Innocentius Papa IV.; *Wykes,*
 successit ei Alexander Papa IV. Obit venerabilis Hugo *Titus A.14.*
 Eliensis episcopus, quondam abbas Sancti Edmundi;
 successit ei magister Willelmus de Kilkenny domini f. 23.
 regis cancellarius. Alexander Papa concessit domino
 regi Angliæ decimas ecclesiarum totius Angliæ per
 quinquennium.

MCCCLV. Circa Pascha obiit piissimæ recordationis Death of

¹ Radulfus de Rumiliaco. *Gall.* | *Christ. xii. 526.*

² Peter de Egeblank.

A.D. 1255. omnibus litteris et indulgentiis, a sede Apostolica impetratis
Osney, ac etiam impetrandis, ducentas marcas sterlingorum bonorum
Tib. A. 9. et novorum, tredecim solidis et quatuor sterlingis pro marca
 f. 66. qualibet computatis, auctoritate litterarum nostrarum apud
 sedem Apostolicam pro expediendis dictorum abbatum et con-
 ventuum ac monasterii negotiis mutuarint, certis eis loco et
 terminis persolvendas, prout in instrumento publico exinde
 confecto plenius continetur; discretioni vestræ per apostolica
 scripta mandamus, quatenus si dicti abbas et conventus ac
 successores eorum in statutis loco et terminis juxta instru-
 menti prædicti tenorem, ita quod nulla alia probatio vel certi-
 tudo super hujusmodi debito exigatur mercatoribus ipsis,
 quibus prætextu alicujus constitutionis canonicæ vel civilis
 aut cujuscumque privilegii vel indulgentiæ, de quibus plenam
 et expressam oporteat in præsentibus fieri mentionem
 probandi necessitatem incumbere nolumus, quod pecunia ipsa
 in utilitatem præfatorum abbatum et conventuum ac monasterii
 sit conversa, non satisfecerint de pecunia memorata; vos in
 dictum abbatem et successores ipsius qui erunt pro tempore
 excommunicationis sententiam proferentes, conventum ipsum
 sublato appellationis obstaculo subiciatis ecclesiastico interdicto,
 et tamdiu abbatem et successores ipsius excommunicatos
 faciatis publice nunciari singulis diebus Dominicis et festivis,
 pulsatis campanis et candelis accensis, donec præfatis merca-
 toribus de pecunia prædicta cum justis et moderatis expensis
 ac debita restauratione damnorum, super quibus juramento
 alterius mercatorum ipsorum sine aliqua alia probatione dicti
 abbatum et conventuum credere teneantur, usuris omnino cessan-
 tibus fuerit satisfactum. Si vero dicti abbas et conventus in
 hujusmodi sententiis per duos menses permanserint, ab
 administratione spiritualium et temporalium suspendatis eos-
 dem, præfigentis ipsis terminum peremptorium competentem
 quo abbas personaliter, conventus vero per procuratores ido-
 neos, nostro se conspectui repræsentent, poenam debitam pro
 meritis recepturi, contradictores per censuram ecclesiasticam
 appellatione postposita compescendo: non obstante si dictis
 abbati et conventui aut aliquibus aliis ex eisdem quod excom-
 municari, suspendi, vel interdicti aut conveniri, extra certas
 dioceses, seu extra vel ultra certa loca, vel ad solutionem ali-

A.D. 1255. Walterus de Grey Eboracensis archiepiscopus. Electus
Wykes, est loco ejus vir magnificæ præminentie magister Se-
Titus A. 14. wallus de Baville, cujus admissioni rex assensum suum
 abp. W. denegavit; proponens, si quo modo posset, dominum
 de Grey. Ademarum fratrem suum Wyntonie electum, ad archi-
 Sewal de Bovill abp.

quorum debitorum nisi creditores legitime probaverint ea in utilitatem prædictorum abbatis monasterii et conventus fuisse conversa compelli non valeant, a sede Apostolica sit indultum; aut quod Anglicis ab eadem sede concessum esse dicitur, ut per literas sedis ipsius extra regnum Angliæ valeant ad iudicium evocari, et universis privilegiis vel literis apostolicis generalibus et specialibus sub quacumque forma verborum obtentis et obtinendis, et quibuslibet aliis per quæ id impediri vel differri valeat, et de quibus et eorum totis tenoribus de verbo ad verbum plenam et expressam fieri oporteat in præsentibus mentionem, et constitutione de duabus dietis edita in concilio generali, vel si dicti abbas et conventus cruce signati sint vel cruce signari eos contigerit, et indulgentiis quæ a prædicta sede cruce signatis generaliter vel eorum aliquibus specialiter sint concessæ vel in posterum concedentur. Quod si non ambo his exequendis potueritis interesse, alter vestrum ea nihilominus exequatur. Datum Neapoli xii. kalendas Junii, pontificatus nostri anno primo.

A.D. 1255.
Osney,
Tib. A. 9.

Origo et causa istarum literarum talis fuit. Dominus rex Henricus quartus antequam arriperet iter versus Guasconiam tunc sibi rebellem, per consilium cujusdam Petri tunc Herefordensis episcopi, qui de Provincia traxit originem, et per consilium cujusdam Roberti Walerant tunc senescalli sui, convocavit quoddam concilium apud Londoniam, et rogavit auxilium de archiepiscopis, episcopis, abbatibus, et cæteris ecclesiarum prælatis tunc ibi præsentibus, quibus tepide tunc ibi regi respondentibus, recessit rex iratus. Postea vero de consilio prædictorum episcopi et Roberti, rex fecit apponi sigillum suum cuidam scedulæ nudæ et sine scriptura, et sic fecit scedulam includi ne intus inspiceretur. Et iterum convocavit prædictos prælatos ad parliamentum apud Radinges, quibus comparentibus rogat rex speciales suos, videlicet episcopum Dunhol-

Reason of
the above
letter.

episcopatus celsitudinem promovere; sed hoc frustra, quippe electus Eboracensis, missis statim ad curiam Romanam nunciis, gratiam domini Papæ sic adeptus est, ut a propriis suffraganeis posset in Anglia consecrari, insuper et pallium sibi misit; obtenta hujus

A.D. 1255.
Wykes,
Titus A. 14.
of York,
July 25.

A.D. 1255. mensem et quosdam alios episcopos et abbates, ut
Osney,
Tib. A. 9. sigilla sua apponerent illi scedulæ signo suo signatæ; quibus præcogitatum malitiam non intelligentibus, sigilla sua simpliciter apposuerunt. Quod cum factum fuisset misit rex eosdem episcopum et Robertum ad curiam Romanam una cum prædicta scedula nuda et sic sigillata per sigilla de foris dependentia, et intrantes curiam aperuerunt scedulam nudam, et in ea scribi fecerunt quæ voluerunt, facientes se procuratores prælatorum Angliæ; et sic obligaverunt Anglicanam ecclesiam quibusdam mercatoribus Senensibus usque ad novem milia marcarum, inter quas ecclesias idem episcopus et Robertus obligaverunt ecclesiam de Oseneia eisdem mercatoribus ad ducentas marcas, unde mirabiliter gravata est. Scripta sunt hæc ut innotescat omnibus et maxime prælatis cum quanta sollicitudine et discretione debent de cætero sigilla sua custodire, et ne similia eveniant præcavere.

Sewal
 archbishop
 of York.

Eodem anno ante Ascensionem Domini electus fuit magister Sawalus decanus Eboracensis in archiepiscopum Eboracensem, cujus electioni cum rex Henricus quartus regium negaret assensum, misit ad curiam Romanam, et dominus Papa confirmavit ejus electionem; et sic volente nolente rege obtinuit et pallium et archiepiscopatum. Consecratus etiam fuit eodem anno¹ a suffraganeis quos advocaverat, Dominica proxima post festum Sanctæ Mariæ Magdalænæ apud Eboracum.

His conse-
 cration,
 July 25.

A.D. 1255. gratia consecratus est apud Eboracum, Dominica proxima
Wykes,
Titus A. 14. post festum Sanctæ Mariæ Magdalænæ. Circa festum Conversionis Sancti Pauli obiit Willelmus de Eboraco episcopus Sarisberiensis; successit eidem magister Ægidius Rudeport.

Giles de
 Bridport
 bishop of
 Salisbury.

¹ The Winchester Annals, p. 95, | year, 1256; the day then would be
 and Hemingburgh, i. p. 302, state | July 23.
 that he was consecrated the next |

MCCLVI. Post Epiphaniam apud Wdestoke obtinuerunt magistri Oxoniæ apud dominum regem Henricum quod hospitia clericorum in Oxonia retaxarentur; unde ecclesia de Oseneia damnificata est ad summam []¹ marcarum annuatim. Eodem anno ad festum Apostolorum Philippi et Jacobi solverunt canonici de Oseneia, ne interdicto et excommunicationi subicerentur, auctoritate literarum domini Papæ præscriptarum, prænotatis mercatoribus Senensibus duas marcas. Verumtamen postea computata fuit illa summa pecuniæ in decima concessa regi a sede Apostolica quam eis solvere debuerunt, et receperunt super his literas regias testimoniales de quietancia in hunc modum :

A.D. 1256.
Osney,
Tib. A. 9.
Hostels at
Oxford
re-taxed.
200 marks
paid by the
Osney
canons to
the Sienna
merchants,
May 1.

MCCLVI. Obiit Rogerus de Weseham Coventrensis episcopus; loco ipsius electus est dominus Rogerus de Meulent. Obiit Willelmus de Kilkenny Eliensis episcopus; successit ei Hugo prior Eliensis ecclesiæ. Obiit Thomas Karleolensis episcopus; successit ei Robertus de Chainy thesaurarius reginæ. Wallenses egredientes terminos suos, terras domini Edwardi filii regis sibi finitimas, in comitatu Cestriæ crudelissima depopulatione vastabant, terris comitis Gloucestriæ² nullam omnino molestiam inferentes. Eodem anno, edicto generali prohibitum est, ne viri religiosi quocunque titulo de cætero intrarent terras de feodo regis sine licentia regis.

A.D. 1256.
Wykes,
Titus A. 14.
The Welsh
lay waste
Cheshire.

Anno eodem in festo Sancti Hillarii electus est Ricardus comes Cornubiæ in regem Romanorum, et ut ad posterum memoriam traducatur qualiter electus fuit, et qui sunt electores, inutile non decrevimus, sed opportunum, rei gestæ seriem hic interserere. Interfecto

Richard of
Cornwall
elected
king of the
Romans,
Jan. 19.

¹ Blank in MS.

| ² Richard de Clare.

A.D. 1256. Henricus Dei gratia rex Angliæ, et cætera; omnibus ad quos præsentis litteræ pervenerint salutem. Ad omnium vestrum notitiam volumus pervenire, quod cum dominus Papa decimam ecclesiasticorum proventuum regni nostri nuper duxerit concedendam, et dilecti nobis abbas et conventus de Oseneia de dicta decima ipsos et monasterium suum contingente nos liberaverint de ducentis marcis erga mercatores Senenses, quibus pro facto Siciliæ fuimus obligati, concedimus et protestamur nobis per liberationem illam de prædicta decima dictos abbatem et conventum contingente pro quinque annis a tempore dictæ decimæ nobis concessæ esse satisfactum usque ad summam prædictam. In cujus rei testimonium has literas nostras patentes domino abbati et conventui fecimus. Teste me ipso apud Radinges xiv. die Maii anno regni nostri quadragesimo.

Osney, Tib. A. 9.
Letters patent to the abbat and convent of Osney, allowing this payment to go towards the tenth granted to the king.

Suit against the abbat of Osney, who pleads illness. Eodem anno traxit Rogerus de Aumeri abbatem de Oseneia in placitum de manerio de Westun; unde idem abbas a quindeno Sancti Yllarii assoniavit se de malo lecti.

A.D. 1256. rege Willelmo, quem Papa præfici fecit regno Alemanniæ in odium Fretherici, de quo supra anno MCCXLVI. fecimus mentionem, a Frisonibus quos suo proposuerat subjugare dominio, vacante aliquandiu regno, missus est ad prædictum comitem Ricardum ex parte quorundam de electoribus, vir nobilis et prudens Johannes de Attennis,¹ dicens quod si negotium Alemanniæ voluisset assumere, et electoribus super certam pecuniæ summam quam petebant satisfacere, in regem eligerent, et ei sicut domino totis viribus adhærerent. Cujus persuasioni comes fidem adhibuit et consensum, et misit cum eo in Alemanniam nobilem virum Ricardum comitem Gloucestræ, et dominum J[ohannem] Mansell, tribuens eis plenam potestatem componendi cum electoribus; recepta de eis securitate quod eum eligerent. Sunt itaque septem principes Alemanniæ ad quos potestas eligendi regem specialiter pertinere dinoscitur,

Wykes, Titus A. 14.

f. 23 b.
The electors of the king of the Romans.

Matt. Par. p. 923.

¹ i. e. John of Avesnes.

Eodem anno electus fuit Ricardus comes Cornubiæ, A.D. 1256. frater regis Henrici quarti, in regem Alemanniæ.

*Osney,
Tib. A. 9.*

Eodem anno fratres de Monte Carmely obtinuerunt placiam suam, et ædificaverunt in Stocwellestret. Obiit Willelmus de Kilkenni, episcopus Elyensis, circa festum Omnium Sanctorum. Et subprior¹ ejusdem ecclesiæ electus fuit in episcopum Elyensem.

*Richard of
Cornwall
elected
king of
Germany.
The Carmelites
build in
Stockwell
Street,
Oxford.*

Item obiit Thomas episcopus Karloliensis, et electus fuit Robertus de Chauri. Item obiit Johannes abbas de Abindune in festo Sancti Barnabæ apostoli, et electus fuit Willelmus de Neuberi et installatus die Sancti Martini. Item obiit Willelmus de Eboraco, episcopus Saresberiensis, et electus fuit magister Egidius de Brideport, et consecratus apud Cantuariam in media Quadragesima a Bonefacio Cantuariensi archi-

viz. tres ecclesiastici et quatuor sæculares; primus ecclesiasticorum archiepiscopus Maguntinus, secundus archiepiscopus Coloniæ, tertius archiepiscopus Treverium; primus sæcularium dux Baviariæ, secundus dux Saxonie, tertius dux Austriæ, quartus Marchio Brandesburgi. Pepigerunt igitur nuncii supradicti cum principibus, primo cum Maguntino,² ad cujus præminentiam pertinet prima vox in electione, quique tunc temporis vinctus detinebatur in carcere cujusdam potentis illius provinciæ qui eum paulo ante in bello ceperat, cum quo pro liberatione sua pacem fecerat pro quinque milibus marcarum Coloniensium, videlicet quod comes daret ei viii. milia marcarum Coloniensium, de quibus v. milia cederent captivatori pro liberatione sua, tria milia residua cederent usibus captivati. Deinde pepigerunt cum Coloniensi³ pro xii. milibus marcarum Coloniensium, cum duce Baviariæ⁴ pro

*A.D. 1256.
Wykes,
Titus A.14.*

*Price paid
by Richard
for his
election.*

¹ Hugh Belsham.

² Gerard.

³ Conrad of Hohenstadt.

⁴ Louis II.

A.D. 1256. episcopo. Eodem anno prohibuit rex Henricus Angliæ ne viri religiosi emerent terras aut intrarent in feudum ejus in civitatibus aut in villis sine ejus licentia. Eodem anno suscitaverunt Walenses guerram contra Edwardum filium regis Henrici quarti, et combusserunt terras ejus et eorum qui favebant ei, et dimiserunt terras comitis Gloverniæ in pace.

Osney, Tib. A. 9.
Rising of the Welsh against prince Edward. f. 67 b.

Demands of the king from the clergy to pay the expenses for prosecuting prince Edmund's claim to Sicily.

Eodem anno, ex edicto regis Henrici convocato clero et populo ad parliamentum apud Londoniam circa mediam Quadragesimam, pronunciatum fuit ex parte domini regis quod cum ipse rex de consilio et assensu totius Anglicanæ ecclesiæ se et regnum suum obligaverat domino Papæ propter regnum Cecilæ, quod idem Papa, videlicet Alexander nonus,¹ concesserat Edmundo filio suo, in hunc modum petit rex decimas a clero omnium beneficiorum suorum secundum novas taxationes, nullis deductis expensis nisi perquam necessario

A.D. 1256. xviii. milibus marcarum sterlingarum, xii. solidos pro marca qualibet computando; cuilibet cæterorum principum obtulerunt tantummodo viii. milia marcarum Coloniensium, nec tamen aliquis ipsorum tam modicum dignabatur admittere, petentes singuli xii. milia prout archiepiscopus Coloniensis percepit, quo se viliores non reputabant. Præfixo die electioni faciendæ in festo Sancti Hillarii apud Frankford, loco scilicet electioni faciendæ deputato, convenerunt dux Baviaræ, archiepiscopus Coloniæ personaliter, archiepiscopus² Maguntinus per procuratorem habentem sufficiens mandatum et eligendi plenariam potestatem, et votis concorditer adunatis dominum Ricardum comitem Cornubiæ solemniter elegerunt in regem, reliquis quatuor non consentientibus, nec tamen impedire valentibus. Processu quoque temporis archiepiscopus Treverensis³

Account of the election at Frankfort.

Wykes, Titus A. 14.

¹ Sic erroneously for *quartus*.

² *archiepiscopus*] archiepiscopo, MS.

³ Arnold II. of Isenburg.

faciendis, decimas dico per quinquennium a die istius petitionis ei faciendas sive solvendas; item petit idem fructus omnium beneficiorum ecclesiasticorum primo vacaturorum primi anni usque ad quinquennium a die istius petitionis; item petit idem ut universus clerus et populus se obliget in totum domino Papæ ad summam centum milium marcarum et quinquaginta milium marcarum et quingentarum marcarum et quadraginta marcarum præter usuras; item petit idem dimidietatem fructuum non residentium in suis beneficiis; item petit idem de privilegiatis fructus omnium beneficiorum suorum, reservatis dumtaxat fructibus unius beneficii privilegiato quod duxerit eligendum; item petit idem indistincte legata.

A.D. 1256.
Osney,
Tib. A. 9.

MCCLVII. Die Ascensionis coronatus fuit Ricardus frater Henrici regis Angliæ in regem Alemanniæ et

Richard
crowned
king of
Germany,
May 17.

solus sine cæterorum consensu, ut electionis negotium impediret, eoque quod xii. milia marcarum non potuit obtinere sicut archiepiscopus Coloniensis, regem Hispanniæ elegit in regem Romanum, promittens ex parte regis Hispanniæ cuilibet trium principum xx. milia marcarum, qui cum nullo modo volebant in ejus electionem consentire, donec de promissa pecunia fecisset eis plenarie satisfactionem. Rex autem Hispanniæ in tam frivola electione spem ponens et fiduciam, misit solemnes nuncios ad curiam domini Papæ pro negotio prætaxato, qui diutinam in curia sed inutilem moram facientes, et innumerabilem pecuniam consumentes, in nullo penitus profecerunt, quin etiam demum confusi et vacui recesserunt.

A.D. 1256.
Wykes,
Titus A.14.
Alphonso
of Castile
elected by
some of the
electors.

MCCLVII. Ricardus comes Cornubiensis in Romano-
rum¹ regem electus, domino Coloniensi archiepiscopo,
domino Leodiensi episcopo,² domino Trajectensi epi-

f. 24.
Departure
of Richard
of Corn-

¹ *Romanorum*] Normanorum, MS. | ² Henry II.

A.D. 1257. uxor ejus in reginam, et Henricus filius ejusdem Ricardi recepit arma a patre suo, et factum est festum et gaudium magnum universis. Eodem tempore obiit Walterus Norwycensis episcopus, et electus fuit magister Simon de Waltone et consecratus die qua cantatur *Lctare Jerusalem*.

Mid-Lent
Sunday.

Defeat of
the king's
army in
Wales.

Eodem anno in vigilia Sanctæ Trinitatis, scilicet quarto nonas Junii, apud Keremardin fuerunt multi magnates et milites de diversis partibus Angliæ cum magno exercitu congregati; et cum exissent in Walliam, ducti a quodam Walense ad prædandum, interclusi sunt undique a Walensibus inter paludes et nemora, ita quod nullum eis patebat subterfugium. Cœperunt ergo contra Walenses dimicare, sed non prævaluerunt propter multitudinem Walensium qui viriliter irru-

A.D. 1257. scopo,¹ domino Florentio comite Hollandiæ, et aliis quamplurimis Alemanniæ magnatibus ipsum quærere et in Alemanniam deducere venientibus, ascensis navibus apud Jernemutham penultimo die Aprilis, prospere velificando primo die Maii cum xlviij. magnis navibus et duabus naviculis applicuit in Hollandia in oppido quod vocatur Durdreit, infra regnum Alemanniæ; et in festo Ascensionis Dominicæ, quod eo anno contigit xvi. kal. Junii, cum summa solemnitate coronatus est, archiepiscopo Coloniensi Conrado sibi manus imponente, quippe Geraldus Maguntinus archiepiscopus, qui ex præminentia suæ debito primam sibi manum imponere tenebatur, auctoritate summi Pontificis excommunicationis vinculo fuerat innodatus, veruntamen in civitate quæ dicitur Aquisgranum, ubi ex antiquo jure universi reges coronari etiam consueverunt, præsentialiter interfuit. Completo solemniter coronationis officio, rex regio venustatus diademate gloriosus effulgens, in throno Karoli magni honorifice

His coronation at Aachen, May 17.

¹ Henry.

runt in eos, et equos Anglorum interfecerunt; et ita A.D. 1257.
 factum est ut fieret strages magna ex Anglis: in quo Osney,
 conflictu fuit dominus Stephanus Bauceyn, vir magnæ Tib. A. 9.
 probitatis, interfectus cum multis aliis quorum nu- Stephen
 merum ignoramus. Eodem anno circa festum Sancti Bausan
 Petri ad Vincula congregavit rex Henricus exercitum killed.
 August 1.
 magnum ut expugnaret Walenses qui diruerant castra
 comitis Gloverniæ et homines ejus interfecerant, qui Gannoc
 tunc temporis obsederant castrum de Gannoc; sed rex castle
 Angliæ, auxilio Quinque Portuum Angliæ superveniente besieged.

collocatus, dominum Henricum filium suum militiæ A.D. 1257.
 cingulo decoravit. Coronata est cum eo serenissima Wykes,
 conjux sua Senchia, cujus inæstimabilis pulcritudo Titus A. 14.
 solemnitate ipsam non mediocriter illustravit; seque-
 batur tam solemne convivium, quod iudicio principum
 et procerum qui personaliter interfuerunt, modernis
 temporibus comparationem recipere dedignabatur.

Circa idem tempus obiit Sewallus Eboracensis archi-
 episcopus; successit ei magister Godfridus de Ludham.
 Obiit etiam Walterus Norwycensis episcopus; successit
 ei magister Symon de Waltone. Obiit etiam Willel-
 mus¹ Exoniæ episcopus; successit ei magister Walterus
 archidiaconus Surreyæ. Eodem anno missi sunt a Expedition
 domino rege milites multi cum maxima multitudine against the
 bellatorum ad partes Keynnerdin ad propulsandos Welsh.
 Wallenses, qui terras comitis Gloucestriæ vastaverunt,
 qui minus discrete progredientes ut terras Wallensium
 invaderent et prædas abducerent, a Wallensium multi-
 tudine qui de latibulis silvarum et paludibus inopinate
 prosilierunt circumsepti, habito conflictu quamplures
 interfecti, paucis eorum evadentibus, occubuerunt.
 Interfectus est ibidem miles strenuissimus dominus Stephen
 Stephanus Bauzan. Circa festum Sancti Petri ad Vin- Bausan
 cula, rex audito quod Wallenses castrum suum de killed.
 Henry III.
 in Wales.

¹ An error: William Brewer died in 1244. Richard Blondy died this year.

A.D. 1257. cum victualibus, amovit obsidionem et victualibus munivit castrum. Rediit autem rex in Angliam ad festum Sancti Michaelis proximum.

Osney,
Tib. A. 9.
The siege
raised.
New
bishops.
f. 68.

Eodem autem anno decimo die Martii Rogerus nepos regis in episcopum Cestrensem, magister Simon de Waltune in episcopum Norwicensem, et magister Walterus in episcopum Ecestrensem consecrantur apud Cantuariam a Bonefacio archiepiscopo, omnes una die.

Death of
archbishop
Sewal,
May 1.
Parliament
at Oxford,
June 11.

Anno Domini MCCLVIII. Obiit Sewalus archiepiscopus Eboraci ad festum Philippi et Jacobi. Facta est fames valida per Angliam, ita ut multi fame morentur. Eodem anno in festo Sancti Barnabæ factum est parliamentum Oxoniæ, præsentate rege et baronibus; et quia dominus rex prius juraverat quod staret

A.D. 1257. Gannok obsedissent cum exercitu copioso, processit ibidem; Quinque Portuensibus per mare venientibus in adiutorium evocatis, obsidionem amovit; castrum

Wykes,
Titus A.14.
f. 24 b.

victualibus munivit, præsidium sufficiens intromisit, et rediit in Angliam circa festum Sancti Michaelis.

Bishops
consecrated,
March 10.

Decimo die Martii, scilicet Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, simul consecrati sunt apud Cantuariam a domino Bonefacio Cantuariensi archiepiscopo, Rogerus Coventriæ, Symon Norwici, Walterus Exoniæ episcopi.

Famine.

MCCLVIII. Invaluit in Anglia fames inaudita per defectum frugum, ita quod et homines et jumenta passim per vicos et in via morentur, et intolerabilis caristia bladi. Magnates Angliæ prospicientes Ricardum regem Alemanniæ ab Anglia recessisse, qui dum esset in Anglia regem et regni moderamina gubernaverat, ad cuius nutum universa regni negotia dependebant, credentes ipsum [nunquam] in Angliam reversurum, decerentes regem Angliæ regni sui negotiis disponendis

The Provisions of Oxford.

¹ per vicos] pericos, MS.

provisioni baronum, ex parte regis sunt duodecim A.D. 1258.
 electi et totidem ex parte baronum, et tunc communi ^{Osney,}
 consilio constituerunt dominum Hugonem Bigod jus- ^{Tib. A. 9.}
 ticiarium Angliæ. Tunc amoti sunt custodes castro- ^{Provisions}
 rum domini regis et alii communi consilio substituti. ^{of Oxford.}
 Tunc amoti sunt alienigenæ a consilio regis et a ^{The Poi-}
 ballivis suis. Ad festum vero Apostolorum Petri et ^{tevins}
 Pauli sequens dominus Adamarus frater domini regis ^{banished.}
 electus Wyntoniensis, et domini Willelmus de Valan-
 tia, Galfridus et Wydo de Lysenan, fratres ipsius
 electi, cum multis aliis alienigenis, timentes sibi,
 recesserunt ab Anglia, compellentibus eos ad hoc
 magnatibus regni, eo quod abusi sunt legibus terræ,
 omnia pro voluntate sua facientes. Eodem tempore

Ps. ii. 2. inutilem et insufficientem, circa festum Sancti Barnabæ A.D. 1258.
 congregati sunt Oxoniæ, *convenientes in unum adver-* ^{Wykes,}
sus dominum et regem suum, *christum* utique Domini, ^{Titus A. 14.}
 et in toto consilio in primis potestatem sibi regiminis
 penitus adimebant, statuentes ut de cætero de majoribus
 potentioribus[que] regni eligerentur viginti quatuor,
 qui regem et regnum solito melius et commodius guber-
 narent, sicque mutaretur perperam ordo juris naturalis,
 ut rex qui subditos regere tenebatur a subditis rege-
 retur, et e converso. Et ne posteris lateat forma jus-
 jurandi quod subditi regem suum emittere compulerunt,
 quinque tantum articulos continebat. Jurabant quod
 provisiones Oxoniæ factas per viginti quatuor inviola-
 biliter observarent ad honorem Dei, ad honorem sanctæ
 matris ecclesiæ, ad commodum regis, ad utilitatem
 totius regni. Isti quatuor articuli si observati fuissent
 liciti plurimum et tolerandi fuerunt. Quintus articu-
 lus omnino illicitus fuit et præcipue detestandus,
 videlicet, quod si quis dictis provisionibus contraire
 præsumeret, vel observare recusaret, hostis publicus
 censeretur, et quia *modicum fermentum totam massam* 1 Cor. v. 6.
corrumpit, articulus iste totum confudit negotium, cujus

A.D. 1258. infecti sunt quidam de nobilibus regni ut dicebatur.
Osney, Tib. A. 9. Facta est fames valida in Anglia ita ut multi fame morerentur. Eodem tempore venit quidam Herlotus Romanus in Anglia, dicens abbatem et conventum de Oseneia non habere canonicum ingressum in ecclesia de Stanes, quod per testes fidedignos probatum fuit in contrarium, et sic obtinuimus confirmationem ejus de eadem ecclesia. Eodem tempore auctoritate literarum domini Papæ Honorii tertii, et auctoritate et præcepto domini Henrici Lincolniensis episcopi, ad festum Apostolorum Petri et Pauli venit apud Oseneiam dominus Ricardus de Graveshende decanus Lincolnæ, et magister David archidiaconus Derebyæ tunc officialis ejusdem domini Lincolniensis episcopi, et magister Willelmus tunc officialis domini Roberti de

A.D. 1258. occasione totius guerræ et dissensionis materia sumpsit initium seu fomentum. In omnibus enim articulis, sicut ex post facto patebit, in contrarium res lapsa est; statimque fratres regis, electus Wintoniæ, Willelmus de Valencia, Galfridus et Guido de Lezignane, Petrus de Sabaudia avunculus reginæ, necnon et ejus ultramarini exulare coacti sunt; barones et omnes et singulos de familia regis a maximo usque ad minimum recedere compulerunt, custodes castrorum et civitatum, et quoscunque ministros regis cedere coegerunt, et alios loco eorum substituerunt. Dominum Hugonem Bigot constituerunt totius Angliæ justiciarium, abbatem de Burgo, qui fuit Normannus,¹ thesaurarium scaccarii, magistrum Nicholaum de Hely cancellarium.

f. 25. Anno eodem intoxicatus est Ricardus comes Gloucestriæ et Willelmus de Clare frater ejus per quendam de militibus comitis Walterum de Scoteny sicut vulgo dicebatur, qui postea apud Wyntoniam equis distractus est et in patibulo suspensus.

Richard and William de Clare poisoned.

¹ John de Caux.

Marisco tunc archidiaconi Oxoniæ, et examinaverunt A.D. 1258.
 in capella infirmariæ instrumenta et cartas, privilegia Osney,
 et attestaciones super rebus et possessionibus et juribus Tib. A. 9.
 pertinentibus ad ecclesiam de Oseneia ratione ecclesiæ
 Sancti Georgii quæ sita est in castro Oxoniæ; quibus
 omnibus lectis et relectis et diligenter inspectis et
 examinatis, approbaverunt prædicta instrumenta et pri-
 vilegia et in scripturam redegerunt, sigilla sua auc-
 tentica in testimonium approbationis forinsecus appo-
 nentes, attendentes simul et longissimam præscriptionem
 et pacificam possessionem. Eodem anno in Assumptione August 15.
 Sanctæ Mariæ obiit Henricus Lincolnensis episcopus,
 et in festo Sancti Mathæi apostoli electus fuit magister Sept. 21.
 Ricardus de Graveshende, decanus Lincolnæ, in epi-
 scopum ejusdem loci, et in crastino Animarum apud Nov. 3.

Ante festum Purificationis Beatæ Mariæ, Ricardus A.D. 1258.
 rex Romanorum rediens de Alemannia in Angliam Wykes,
 remeare disposuit; cum venisset apud Sanctum Au- Titus A. 14.
 domarum, occurrebant ei ex parte baronum ibidem Return of
 Rogerus de Quenci comes Wyntonæ, Walterus Wygor- Richard,
 niensis episcopus, abbas Sancti Edmundi,¹ abbas Sancti king of
 Augustini Cantuariæ,² Johannes Mansell, et alii quam- Germany,
 plures, inhibentes eidem ne quo modo in Angliam who is
 transfretare præsumeret, nisi præstito prius sacramento forced to
 quod provisiones Oxoniæ observaret; quibus ille re- swear to the
 spondit, quod extra regnum Angliæ ad hoc compelli Provisions
 non debuit, adiciensque quam cito venisset in Angliam, of Oxford.
 si dominus rex Angliæ frater suus præciperet ei³ hu-
 jus sacramentum emittere, coram complicibus et com-
 paribus suis faceret quicquid de jure facere debuisset.
 Nuntii siquidem tali sponsione non contenti responderunt
 quod ipsum in Angliam applicare non permetterent,
 nisi supradictum prius emitteret jusjurandum. In-

¹ Simon de Luyton.

² Roger of Chichester.

³ *ei]* ¹ q, MS.

- A.D. 1258. Cantuariam a Bonefacio archiepiscopo consecratus.
Osney, Tib. A. 9. Eodem anno sententiatum est pro monachis Sancti
 Right of Swithuni contra episcopum Wintoniensem a Bonefacio
 the monks archiepiscopo, quod ipsi monachi de cætero petita
 of Win- licentia a domino rege eligant sibi priorem de con-
 chester to ventu suo, non expectata episcopi sui præsentia sive
 elect their licentia. In Purificatione Sanctæ Mariæ venit Ricardus
 prior. ventu suo, non expectata episcopi sui præsentia sive
 f. 68 b. licentia. In Purificatione Sanctæ Mariæ venit Ricardus
 Return of rex Alemanniæ frater regis Henrici in Angliam. Eo-
 Richard, dem anno ad festum Sancti Clementis obiit nobilis
 king of vir Johannes filius Galfridi, justiciarius regis in
 Germany, Hibernia.
 Feb. 2. obiit Fulco Basseth Londoniensis episcopus; et electus
 Death of John Fitz-
 Geoffrey, Anno Domini MCCLIX. Ad festum Sancti Barnabæ
 Nov. 23. obiit Fulco Basseth Londoniensis episcopus; et electus
 June 11.

- A.D. 1258. hiberant etiam quod nullus eum sine licentia et
Wykes, Titus A. 14. assensu baronum navigio transduceret, comminatisque
 nautis in portubus, quod omnes qui eum transnaviga-
 rent capitis detruncatione punirentur. Habito igitur
 ibidem super hoc ipso tractatu continue per xi. dies,
 tandem ad hoc devenit, quod rex corporale præstitit
 sacramentum, quod quam cito venisset in Angliam,
 rege sibi injungente in præsentia parium suorum,
 sacramentum ipsum emitteret in forma quam petebant;
 sicque transfretare permissus est. Cumque venisset
 Cantuariam antequam pranderet, coram rege et regni
 magnatibus, qui pæne omnes sibi occurrerant, sacramen-
 tum ipsum publice et solemniter adimplevit. Quinto
 kal. Februarii applicuit, et primo die Februarii, scilicet
 in vigilia Purificationis, intravit Londoniam cum gaudio
 magno, civitate ipsa contra adventum ipsius inæstima-
 biliter adornata. Anno eodem circa festum Sancti
 Clementis obiit Johannes filius Galfridi, domini regis
 justiciarii in Hibernia magistri.
- His recep-
 tion in
 London.
- Death of
 John Fitz-
 Geoffrey.
- f. 25 b.
 Death of
 bp. Fulk
 Basset,
 June 11.
- MCCLIX. Obit Fulco Basset Londoniensis episcopus
 circa festum Sancti Barnabæ; electus est loco ipsius
 Henricus de Wengham, consecratus apud Sanctam Ma-
 riam de Suwerk a domino Bonefacio Cantuariensi archi-

fuit Henricus de Wyngesham, cancellarius regis, in episcopum ejusdem loci. Rex Henricus et regina et Ricardus Lincolniensis episcopus transfretaverunt in

A.D. 1259.
Osney,
Tib. A. 9.
The king
crosses to
France.

episcopo xv. die Februarii. Die Veneris proxima post festum Sancti Martini, rex Henricus et regina transfretaverunt in Franciam et dominus Ricardus de Graveshend Lincolniensis episcopus, ad tractandum de pace inter regem Angliæ et regem Franciæ de terris Normanniæ, Pictaviæ, et Andegaviæ, quas ipse et prædecessores sui injuste occupaverunt et detinuerunt in præjudicium regis Anglorum. Demum conventum est, quod rex Franciæ daret regi Angliæ xxv. milia librarum Parisiensium per annum, dum tamen rex conficeret sibi chartam suam de quæta clamazione omnium terrarum quas vendicaverat, et etiam exhiberet ei chartas domini Edwardi filii sui, domini Ricardi regis Alemanniæ, Simonis de Monteforti et hæredum suorum. Comes autem Leycestriæ huic paci¹ opposuit, proponens quod processu temporis contingere posset quod eadem terræ simul cum regno Angliæ ad filios suos vel hæredes jure hæreditario descendere possent. Ejus rei causa pax ipsa non sumpsit effectum, unde contigit ut occasione hujus impedimenti, rex et regina in partibus illis inutilem moram trahere cogerentur usque Pascha proximo sequens, et pecuniam innumerabilem per tantum tempus frustratorie consumebant. Anno eodem Ricardus rex Alemanniæ fuit in Cornubia in festo Natalis Domini.

A.D. 1259.
Wykes,
Titus A.14.
The king
and queen
cross,
Nov. 14.

Treaty with
France,
which is
opposed
by S. de
Montfort.

Rex Angliæ circa Pascha, pace inter ipsum et regem Francorum diutius pertractata, nec tamen, ut ex post facto patebit, plenissime solidata, proponens redire in Angliam, simul cum regina venit apud Sanctum Audomarum, ibique suggestum est ei, quod dominus Edwardus primogenitus suus de consilio baronum et pro-

Prince
Edward
accused of
desiring to
dethrone
his father.

¹ paci] pacis, MS.

A.D. 1259. Galliam infra octabas Sancti Martini, ad tractandum
Osney, cum rege Galliae de terris transmarinis de jure perti-
Tib. A. 9. nentibus ad regem Angliæ. Henricus de Wyngesham

A.D. 1259. cerum Angliæ, de quibus complures sibi confœdera-
Wykes, verat, ambitione regnandi ad patris sui depositionem
Titus A. 14. cœperat aspirare, ita duntaxat ut si veniret in Angliam
 ipsum faceret captivari, et quamdiu viveret in custodia
 detineri, sibi que patre adhuc supersite imponeret regni
 diadema, quod falsissimum fuit. Timuit tamen rex et
 distulit in Angliam remeare. Quo audito, frater suus
 rex Alemanniæ, congregatis apud Londoniam universis
 regni magnatibus, fecit fieri literas suas, quibus una
 cum sigillo suo sigillum domini Edwardi et omnium
 magnatum supradictorum fecit appendi, misitque regi
 assecurans eum quod audacter et confidenter nihil sibi

f. 26.

Henry III. metuens veniret in regnum suum. Quibus acceptis rex
 returns, mari se credidit, et circa festum Sancti Georgii in
 April 23. regnum suum securus applicuit. Rex Alemanniæ re-
 versurus in Alemanniam xiv. kal. Julii transfretavit,
 et regno suo visitato¹ iterum nono kal. Novembris

John, son
 of the
 count of
 Brittany,
 knighted,
 Oct. 13.
 His mar-
 riage with
 princess
 Beatrice.

Death of
 bp. Aymer
 of Win-
 chester.

applicuit in Angliam. Anno eodem in quindena Sancti
 Michaelis, scil. in festo Sancti Edwardi, dominus rex
 Angliæ Johannem filium et hæredem comitis Britanniae,
 totius Angliæ magnatibus apud Londoniam convocatis,
 militiæ cingulo solemniter insignivit. Idemque Jo-
 hannes eodem die dominam Beatriciam filiam regis in
 uxorem accepit, factæque sunt nuptiæ celeberrime apud
 Westmonasterium. Circa festum Nativitatis Dominicæ
 obiit dominus Ademarus Wyntoniae episcopus apud Pa-
 risius in veniendo de curia consecratus a Papa; quo-
 defuncto electi sunt ad eandem dignitatem duo schis-
 matici, per discordiam eligentium, videlicet prior Sancti
 Swithuni Wyntoniae² et abbas de Tyleteye.³ Obit etiam

¹ MS. inserts *et*.

² Andrew of London. See below,
 p. 132.

³ *i. e.* William of Taunton, abbat
 of Middleton. See the Winchester
 Annals, p. 99.

præscriptus consecratus est in episcopum Londoniarum quintodecimo die Februarii. Rex Henricus cum regina reversus est in Angliam ad festum Sancti Georgii.

A.D. 1259.
Osney,
Tib. A. 9.
His return,
April 23.

Anno Domini MCCLX., ad festum Ascensionis Domini, Adimarus electus Wintoniensis, frater regis Henrici filii regis Johannis, consecratus est in episcopum a domino Papa Alexandro quarto, cassatis in curia Romana om-

Consecra-
tion of
Aymer
de Laignan, bishop
of Win-

Walterus de Kyrkam Dunelmensis episcopus; successit ei quidam monachus.¹

A.D. 1259.
Wykes,
Titus A. 14.

Post Pascha factum est Parliamentum baronum apud Londoniam. Rex itaque perpendens barones grandia moliri et aliquid velle machinari contra eum, ingressus est civitatem Londoniæ, et fecit custodiri portas civitatis, resumpsitque turrin Londoniæ, expellens² Hugonem Dispensarium qui factus fuit iusticiarius per ordinationem baronum; et fecit venire scaccarium suum de Westmonasterio ad Sanctum Paulum in domibus episcopi Londoniæ in quibus hospitabatur, et cœpit proponere plures articulos contra barones, et rationes prout sibi videbatur satis efficaces, quod non tenebatur observare promissiones Oxoniæ. Unde ortum est schisma inter ipsum et proceres; tandem post multas altercationes compromiserunt in arbitros.

Parliament
in London.
Endeavours
of the king
to escape
from the
Provisions
of Oxford.

MCCLX. Hic quia se præbet occasio, non inutile decrevimus annectendum qualiter et qua occasione Petrus de Egeblanke Herefordensis episcopus, adiens curiam Romanam obligavit regem et regnum Angliæ ad solvendum domino Papæ centum quinquaginta milia, quingentas et quadraginta marcas argenti. Hæc itaque fuit causa; mortuo Fratherico imperatore quem dominus Papa in concilio Lugdunensi, uti supradictum est, decrevit ab imperio amovendum, Papa asserens

Treaty of
bishop P.
de Ege-
blanke
with the
pope for the
kingdom of
Sicily to be
given to
prince
Edmund.

¹ Robert de Stichill, prior of Finchale. | ² *expellens*] expellerico, MS.

A.D. 1260. nibus sibi objectis a baronibus Angliæ et monachis
Osney,
Tib. A. 9. Wyntoniam; cum magno apparatu Angliam adire dispo-
 chester,
 May 13. nebat, præmisso domino Vincentio, Turonensi archiepi-
 scopo et sedis Apostolicæ legato, cum plena potestate
 totam Angliam interdicto subigere, nisi eum pacifice
 terram intrare et episcopatum Wyntoniensem plenius
 sinerent obtinere; sed cum venisset Parisius, gravi
 languore correptus qui Angliam perturbare disposuerat,
 ibidem morte præventus circa festum beatæ Lucie
 Virginis, ultione ut creditur divina, defunctus est; et
 sic suis cum confusione reversis, gens Anglicana Deum
 in suis beneficiis laudans et benedicens valde gavisa
 est. Eodem anno facta est concordia inter Ricardum
 abbatem Oseneiæ et Rogerum de Aumari de manerio
 Weston.

A.D. 1260. regnum Siciliae, Appuliae, et Calabriae, utpote¹ patri-
Wykes,
Titus A. 14. monium Petri, ad sedem Apostolicam pertinere, pro
 f. 26 b. quo tuendo et conservando totam prædictæ pecuniæ
 quantitatem apposuerat ut dicebat, obtulit ipsum
 comiti Ricardo priusquam regni Alemanniæ negotium
 assumpsisset, si prædictam pecuniam sibi solvere volu-
 isset. Comes utique præmetiens negotii difficultatem,
 regnum ipsum sub ipsis conditionibus admittere recu-
 savit. Papa igitur contulit illud domino regi Angliæ
 ad opus domini Edmundi filii sui secundo geniti. Rex
 autem minus provide negotio se immiscuit, mittens
 ad curiam supradictum episcopum Herefordensem² pro
 negotio confirmando, qui regem et regnum ad solu-
 tionem ipsius pecuniæ obligavit. Imminente postmo-
 dum regni turbatione, Papa prævidens quod nec regem
 nec regnicolas ad solutionem ipsam potuit compellere,
 rege procurante, clerum sibi contradicere non valentem
 proposuit arctare³ ad ipsius pecuniæ solutionem, petens
 decimas omnium bonorum ecclesiasticorum in Anglia
 per quinquennium secundum novam taxationem, non

¹ *utpote*] *unpote*, MS.

² MS. inserts *non*.

³ *arctare*] *arrare*, MS.

de Westone pro trecentis marcis.¹ Eodem anno primo die Martii obiit bonæ memoriæ domina Matildis de Cantilupo, cujus animæ propicietur Deus.¹ Eodem anno in crastino beatæ Mariæ Magdalенæ obiit bonæ memoriæ Robertus de Westone prior Sanctæ Fretheswydæ, et præfuit annis xi. hebdomadis v. diebus vi.; cui successit Robertus de Olneya supprior ejusdem domus. Eodem anno depositus est Willelmus de Neubyri abbas de Abendonia, circa festum Decollationis beati Johannis Baptistæ, per episcopum diocesis. Huic successit dominus Henricus de Frilleford, dictæ domus camerarius.

A.D. 1260.
Osney,
Tib. A. 9.
Death of
Matilda de
Cantelupe.

Anno Domini MCCLXI. Redditi sunt fructus terræ et fugata est fames, quæ prævaluit a multis retro annis in Anglia, ita ut multi fame et inedia consumpti morerentur. Dominus Papa Alexander obiit in vigilia beati Augustini Anglorum apostoli. Hic præfuit annis vii. etc. Eodem anno facta est magna

The famine
at an end.

Death of
Pope Alex-
ander IV.,
May 25.

deductis expensis. Item petiit medietatem beneficiorum clericorum non residentium. Item petiit de privilegiatis per dispensationes Apostolicas fructus omnium beneficiorum suorum, unico duntaxat excepto, quod quilibet duceret eligendum. Item petiit de bonis defunctorum per totum regnum, omnia indistincte legata. Petiit etiam ex abundantia, quod totus clerus Angliæ tam religiosi quam sæculares, ad solutionem supradictæ pecuniæ sedi Apostolicæ faciendam se suis literis obligaret; sed cum in omnibus petitionibus proficere non posset, monasteria regni compulit ad ipsam pecuniæ quantitatem solvendam se suis literis firmiter obligare.

A.D. 1260.
Wykes,
Titus A.14.

MCCLXI. Rex Angliæ post Pascha resumpsit castrum suum Dovorise, expellendo dominum Hugonem le Bigot, cui commissa fuerat custodia per barones, et recedens

Dover
castle.

¹ This sentence is in the margin.

- A.D. 1261. *Osney, Tib. A. 9.* Breach of the Provisions of Oxford by the king. dissensio inter dominum regem et barones Angliæ, quia rex per consilium Johannis Maunsel et Roberti Walrandi et Petri de Sauveya, ut dicebatur, et quorundam aliorum nitebatur infringere statuta et provisiones quæ provisæ fuerunt ad honorem regis et regni in generali parlamento apud Oxoniam, præsentibus dicto rege et baronibus in festo Sancti Barnabæ Apostoli. Eodem anno die Mercurii proximo ante festum beati Martini apud Berchamstede obiit Schenchia regina Alemanniæ, soror Elianoræ reginæ Angliæ, et translatum est corpus cum conductu venerabilis patris B[onefacii] Cantuariensis archiepiscopi et aliorum duorum episcoporum et domini Petri de Sauveya et aliorum magnatum ad domum de Hayles, et ibi sepultum est. Eodem anno die Lunæ proxima ante festum beatæ Katerinæ Virginis, post multas et varias disceptationes¹ provisæ fuit quedam forma pacis recitandæ inter Henricum regem et barones Angliæ, et in vigilia beati Nicholai proxima sequenti sigillis partium roborata apud Londoniam, quæ talis est; videlicet, quod ex parte regis electi sunt tres scilicet, episcopus
- Death of Sanchia, wife of Richard, king of Germany, Nov. 9. Her burial at Hales.
- Agreement between the king and the barons, Nov. 21. f. 69.

- A.D. 1261. *Wykes, Titus A. 14.* The king absolved from his oath to keep the Provisions of Oxford. a prædicto arbitrio, volebat parlamentare post Pascha, sed recessit de Londonia et profectus est Wyntoniam. Obit Alexander Papa quartus apud Wyterber² circa quindenam Paschæ. Rex Angliæ in festo Pentecostes apud Wyntoniam detulit literas domini Papæ, et publice ostendit eas baronibus, quod absolutus fuit a juramento quod præstiterat de providentiis baronum observandis, tanquam ab illicito, ut puta quod sine consensu et voluntate domini Papæ et cardinalium ecclesiæ Romanæ, cujus vassallus Rex Angliæ fore dinoscitur, hujus momenti sacramentum præstare non potuit, et quia invitus sacramentum præstitit, ut dicebat, et ut veraciter asserere potuit. Et deposuit do-

¹ Here is an erasure of six lines in the MS.

² i.e. Viterbo.

Saresberiensis, episcopus Herefordensis, et Johannes Mansel, et ex parte baronum alii tres, scilicet magister R[obertus] de Marisco decanus Lincolnæ, Rogerus Bigod comes et Petrus de Munford, in quos compromiserunt sicut in arbitros ordinandi super præmissis provisionibus et aliis regni negotiis, quod si dicti sex non possunt convenire, addant sibi septimum, scilicet Ricardum regem Alemanæ; et si adhuc accidat eos dissentire, assument sibi octavum, scilicet nobilem virum regem Franciæ; et debet arbitrium istud publicari ante festum Pentecostes proximo sequens. Nobilis vir Simon comes Leycestriæ huic formæ non consentiens, petita licentia a rege et baronibus transfretavit, dicens se velle adire Terram Sanctam. Rex et princeps Tartarorum cum populo innumerabili de partibus suis egrediens, regem regum omnium post solum Deum se faciens, in partibus orientalibus multos principes et magnates suo subjugavit imperio, rebelles autem et contradictores occidit in ore gladii, civitates eorum et omnes munitiones incendebat et destruebat, ita ut nullum alicui pateret refugium. Post multarum autem civitatum subversionem et in-

A.D. 1261.
Osney,
Tib. A. 9.

June 12.
Opposition
of Simon
de Montfort
to this.
He leaves
the country.
Irruption
of the
Tartars.

minum Hugonem Dispensarium, de officio justiciarii, et fecit dominum Philippum Basset justiciarium, et amovit omnes de familia sua quos barones apposuerant; et abstulit sigillum suum de magistro Nicholao de Ely, et commisit illud domino Waltero de Mertone. Post multas altercationes circa festum Sancti Michaelis secreto intravit civitatem Londoniæ, timens seditionem baronum, quod recusabant cum eo parlamentare: tandem circa festum Sancti Nicholai major pars baronum convenit cum rege, et consenserunt quidam eorum in formam pacis, quibusdam tamen se absentantibus. Consecratus est Urbanus Papa quartus circa Decollationem Sancti Johannis, prius patriarcha Jerosolymitanus. Obiit domina Sanchia Romanorum regina serenissima

A.D. 1261.
Wykes,
Titus A. 14.

The seal
given to
Walter de
Mertone.

Dec. 6.

Pope
Urban IV.
Aug. 29.

Death of
Sanchia.

A.D. 1261. numerabilis populi interfectionem ille tyrannus, Deo *Osney,* disponente, gravi detentus infirmitate, vitæ præsentis *Tib. A. 9.* curricula finivit, et sic capite suo destituti residui Tartarorum reversi sunt ad propria.

May 28. Anno Domini MCCLXII. Circa festum Pentecostes *Progress of* facta est concordia quædam inter dominum regem *the quarrel* Henricum et multos barones Angliæ super provisioni- *between* bus Oxoniæ; tamen dominus Symon de Monteforti *the king* comes Leycestræ nullo modo regiæ voluit adquiescere *and barons.* voluntati; et sic ut inferius patebit, pendebat inter

June 4. eos discordia usque annum sequentem. Die Sanctæ *Richard,* Trinitatis obiit dompnus Henricus abbas Abendonæ, *king of* cui successit dompnus Ricardus de Hanreth, ejusdem *Germany,* domus sacrista. Die Jovis proxima ante festum Sancti *crosses,* Johannis Baptistæ anni prænotati transfretavit vene- *June 23;* rabilis Ricardus rex Alemanniæ in Alemanniam, et *returns,* eodem anno circa Purificationem beatæ Mariæ rediit *Feb. 2.* in Angliam. Die Translationis Sancti Thomæ mar- *The king* tyris transfretavit Henricus illustris rex Angliæ in *goes to* Franciam una cum domina regina aliisque magnatibus *France,* Angliæ, et ibidem moram fecit usque ad Adventum *July 7.* Domini. Idem autem rex cum domina regina ante *He returns,* Natale Domini Dei gratia reversus est in Angliam; *and con-* *firms the*

A.D. 1261. quinto idus Novembris. Iterum circa Purificationem *Wykes,* Beatæ Virginis factum est parliamentum apud Londo- *Titus A. 14.* niam, et posuerunt se rex et barones supra dictum re- *Parliament* *in London.* gis Franciæ et regis Alemanniæ.

Modifica- *MCCLXII.* In quindena Paschæ convenerunt barones *tion of the* apud Londoniam, tractaturi cum rege; et post multos *Provisions* tractatus concesserunt quod a pluribus articulis contentis *of Oxford.* in providentia Oxoniæ resilirent, si quosdam eorum eis confirmaret. Ibiq̄ provisum fuit quod de quolibet comitatu eligerentur ab universitate comitatus quatuor milites qui scirent et vellent esse vicecomites, et mitterentur ad regem Alemanniæ, et ipse quem de eis vellet faceret vicecomitem usque festum Sancti Michaelis,

qui¹ ad propria veniens spontanea voluntate provisiones A.D. 1262.
 Oxoniæ circa Conversionem Sancti Pauli Apostoli con- Osney,
Tib. A. 9.
 firmavit et ratificavit, et easdem in singulis comitatibus Provisions
 Angliæ sigillo suo signatas promulgari fecit et obser- of Oxford.
 vari. Die Veneris proxima ante festum Sancti Kenelmi July 13.
 martyris obiit dominus Henricus de Wengeham epi-
 scopus Londoniarum; et electus est magister Ricardus
 Talebod, decanus Sancti Pauli ejusdem civitatis. Die Death of
 Sabbati proxima ante festum dicti Sancti Kenelmi Richard
 obiit vir nobilis Ricardus comes Glovernæ in partibus July 14.
 Cantuarizæ, et cum magno honore sepultus est ad
 patres suos apud Teokesbury. In die Sancti Bartho- Aug. 24.
 lomæi Apostoli obiit magister Robertus de Marisco
 decanus Lincolnensis, et electus est in decanum
 magister Willelmus de Lexinthona, cujus confirmatio William de
 impedita fuit per quandam literam papalem, cujus Lexinton,
 literæ datus fuit executor dominus Bonifacius Can- dean of
 tuariensis archiepiscopus. Tamen post inhibitionem a Lincoln.
 dicto archiepiscopo factam dictus magister W[illelmus] f. 69 b.
 pro statu suo et ecclesiæ Lincolnensis dominum
 Papam appellavit; et pace ibidem reformata, redeunte
 nuncio dicti electi in Angliam, idem magister W[illel-
 mus] confirmatus est et installatus. Magister Johan- John of
 nes de Exonia, cancellarius Eboracensis, in curia Exeter
 consecrated bp.

et quod exinde rex faceret vicecomitem quem vellet. A.D. 1262.
 Item post Pentecosten convenerunt ad innovationem Wykes,
Titus A. 14.
 hujus conventionis; sed comes Leycestrizæ non consen- Simon de
 tiens transtulit se ad partes transmarinas. Eodem Montfort
 anno xi. kal. Julii dominus rex Alemanniæ recessit refuses his
assent.
 de Londonia ad transfretandum tertia vice in Aleman-
 niam, et tertia die sequente transfretavit.

Circa gulam Augusti transfretavit rex Angliæ in Aug. 1.
 Franciam et regina, et fuerunt in partibus Franciæ The king
 usque fere Natale, et proxima septimana ante Natale and queen
 applicuerunt in Angliam. Eodem anno circa festum in France.
 July 13.

¹ MS. inserts *cum*.

- A.D. 1262. Romana consecratus est in episcopum Wintoniensem
Osney,
Tib. A. 9.
 Oct. 13. a venerabili patre domino Papa Urbano, cassata prius
 of Win- electione duorum monachorum Wyntoniensis ecclesiæ;
 chester. et eodem anno die translationis Sancti Edwardi regis
 et confessoris, ad instantiam domini regis Angliæ, tunc
 in partibus transmarinis existentis, apud Westmonas-
 terium missam sollemniter de Sancto Edwardo celebra-
 vit. Magister Stephanus de Cycestria electus in
 episcopum Cicestrensem, a venerabili patre Cantuari-
 ensi archiepiscopo apud Cantuariam ante festum Sancti
 Michaelis honorabiliter est consecratus. Die Jovis
 proxima ante festum Sancti Michaelis obiit magister
 Ricardus Taleboth electus Londoniensis, nondum con-
 secratus, cui successit magister Henricus de Sandwiz
 in episcopum Londoniensem. Circa festum Sanctæ
 Lucie Virginis obiit magister Egydius de Brudeport
 episcopus Saresberiensis; et electus est in episcopum
 dominus Walterus de la Wyle, ejusdem ecclesiæ suc-
 ceptor, et postea venerabiliter consecratus. In crastino
 Sancti Mathiæ Apostoli obiit Johannes de Plessetis
 comes Warewyk. Circa idem festum citati fuerunt
- Feb. 25.
 The monks of Lincoln

-
- A.D. 1262. Sanctæ Margaretæ obiit Henricus de Wengham epi-
Wykes,
Titus A. 14.
 Bishops of London and Win-
 chester.
 scopus Londoniæ, et statim xv. kal. Septembris electus
 est magister Ricardus Talebot, et obiit tertio vel quarto
 die ante festum Sancti Michaelis non confirmatus, et
 iterum id. Novembris electus est magister H[enricus] de
 Sandwyche in episcopum Londoniæ. Circa quindenam
 Sancti Michaelis rediit magister Johannes de Exonia
 consecratus a Papa in episcopum Wyntoniam, circa fes-
 tum Sancti Swithuni in Julio, cassata electione abbatibus
 de Tileteye et Andreæ prioris Wintoniæ, quem dictus
 dominus Wyntoniam depositum de prioratu cepit et cap-
 tivavit circa Natale. See above
P. 124.
- f. 27 b.
 Rediit dominus rex Alemanniæ tertio in Angliam,
 et applicuit in Angliam iv. id. Februarii. Eodem anno
 obiit Johannes Cycestrensis episcopus; electus [est]
 Sept. 24. magister Stephanus, et consecratus Dominica proxima

omnes viri religiosi Lincolnensis diocesis ecclesias A.D. 1262.
possidentes a venerabili patre Lincolnensi, Ricardo de ^{Osney,}
Gravesend,¹ per apostolica mandata, ostensuri quo jure ^{Tib. A. 9.}
possessiones suas ecclesiasticas possiderent. Hac occa-
sione quamplures confirmationes datæ fuerunt ab epi-
scopo et capitulo Lincolnensi viris religiosis. ^{diocess' cited to prove their claim to their ecclesiastical property.}

MCCLXIII. Consecrati sunt episcopi magister Hen-
ricus de Sandwyç Londoniensis, et dominus Walterus

ante festum Sancti Michaelis. Eodem anno post Na- A.D. 1262.
tale obiit magister Egidius de Brideport episcopus ^{Wykes,}
Sarisburiensis, et electus est in episcopum Sarisburi- ^{Titus A. 14.}
ensem dominus Walterus de la Wile.

MCCLXIII. Dominus Edwardus regis Angliæ primo- Prince
genitus arripuit iter versus partes Marchiæ contra Edward in
Lewelinum, ad invadendum ipsum ante festum Pente- Wales.
costes, et facta treuga statim rediit.

Capitulum generale fratrum Prædicatorum apud General
Londoniam in festo Pentecostes, ubi multi nobiles An- chapter of
gliæ convenerant; et die Sanctæ Trinitatis consecrati Dominicans in
sunt H[enricus] de Sandwyche Londoniæ, et dominus London.
Walterus de la Wile Sarisburiæ episcopus apud Can- Bishops
tuariam. Comes Leycestriæ accersitus a baronibus conse-
clanculo de Gallia rediit in Angliam. crated,
May 27.

In ipsa congregatione magnatum quæ facta est Parliament
Londoniæ, in festo Pentecostes, comes Leycestriæ et in London,
multi alii murmuraverunt adversus regem Angliæ, May 20.
dominam reginam, et dominum Edwardum, dicentes eos
perjurium incurrisse, nisi providentias Oxoniæ observa-
rent; et quia omnis caro prona ad malum, [cum] juni-
oribus Angliæ pueris, scilicet Angliæ nobilibus, videlicet
H[enrico] de Hastynges, J[oanni] filio J[oannis], Johanni
de Vesci, G[alfrido] de Luci, N[icolao] de Segrave,
R[oberto] de Veteri Ponte, W[illelmo] de Munchanesy,

¹ The name is inserted in the margin in a later hand.

A.D. 1263. de la Wyle Saresberiensis, apud Cantuariam vi. kalendas Junii. Eodem anno orta est dissensio maxima inter dominum Henricum regem Angliæ et dominum Simonem de Monteforti, quondam comitem Leycestriæ,
Osney,
Tib. A. 9.
 Outbreak of the barons' war.

A.D. 1263. quos vere et autonomatice pueros nominare possumus, qui tanquam cera liquescens ductiles ad quamlibet formam cum quibusdam baronibus, qui non zelo justitiæ,
Wykes,
Titus A. 14.

Ps. ii. 2. sed et aviditate lucri temporalis commovebantur, *convenerunt in unum adversus dominum et adversus christum ejus*, scilicet, ad regem Angliæ, convocantes universos regni nobiles in adiutorium suum, ut vel venirent degeneres incolæ regem proprium in ultimis vitæ suæ temporibus depressuri, vel juxta detestabilia statuta Oxoniæ quasi capitales inimici eorum corporum et possessionum discrimine punirentur. Itaque cunctis fere regni nobilibus de improvise¹ undequaque confluentibus, quibusdam pro simplicitate conjicientibus pium esse negotium, alii præ timore subeundi periculum rerum et corporum, nonnulli vero causa lucri detestabilis, ut vacuos et insatiabiles cupiditatis suæ oculos nefandis depredationibus cumularent, congregaverunt exercitum copiosum, initia præliorum suorum perpetuo maculantes

f. 28. opprobrio; nempe venerabilem patrem P[etrum] Herefordensem episcopum, sprete reverentia ordinis et personæ, captivatum vinculis manciparunt, contemnentes illud prophetici prohibitionis elogium, *Nolite tangere christos meos*. Quanquam enim dominus episcopus gerendo negotium domini Edmundi filii regis Angliæ, cui dominus Papa contulerat regnum Appuliæ et Siciliae, damnosus extiterat toti regno, præsertim cum prætextu ipsius negotii universi regni ipsius incole, tam sæculares tam ecclesiasticæ personæ, intolerabili contributione super eos imposita exhaurirentur, non

Attack on bishop Peter de Egeblanke.
 Ps. civ. 15.

¹ *improvise*] So Gale; ipsos, MS.

et alios comites, barones, et milites quamplures super A.D. 1263.
 quibusdam articulis, qui vulgariter vocantur provisiones Osney,
 Tib. A. 9.
 Oxoniæ, et multis aliis negotiis statum regni tangen-
 tibus. Et quia post multas altercationes, contentiones,

tamen licuit eis mittere manum in sanctum Domini. A.D. 1263.
 Statimque in tantam proterviam furor immanis exarsit, Wykes,
 Titus A. 14.
 ut castra, civitates, et oppida totius regni, quæ regis
 dominio jure vetustissimo necnon hæreditario cense-
 bantur, suo prorsus dominio subjecerunt, abjudicantes
 non solum alienigenas, sed et alios quamplures tam
 innocentes quam reos a regno; et eorum detestabile
 decretum executioni quamcitius demandantes, diripi-
 entes bona et possessiones exulum et rebellium, vas-
 tantes prædia, passim mobilia vili pretio venundantes,
 præcipue bona dominæ reginæ, quam videbant mani-
 festis indiciis a statutis Oxoniæ seu provisionibus
 animo resilire. Et quia Simoni de Waltone, tunc Especially
 against
 bp. S. de
 Waltone
 and John
 Mansel.
 Norwycensi episcopo, et J[ohanni] Mansell, tunc summo
 regis conciliario, commissa fuerat per dominum Papam,
 ut præactum est, potestas absolvendi regem et omnes
 alios ab illicito juramento quod fecerant Oxoniæ, quod
 quidem dominus Papa tanquam illegitimum repro-
 bavit penitus et cassavit, necnon ut omnes rebelles et
 nolentes absolvi excommunicationis vinculo innodarent;
 omnia mobilia eorum bona ubicunque cum inveniri
 poterant, ausu nefario diripiebant; intenta eis morte,
 si ulterius commissam sibi potestatem præsumerent
 exercere.

Comes igitur Leycestria, qui per barones de partibus Simon de
 Montfort
 raises an
 army, and
 takes the
 field.
 Gallia fuerat accersitus, congregavit exercitum copio-
 sum, augmentando vires suas ut dominum regem,
 E[dwardum], et eorum fautores arctaret ad supra-
 dictas providentias observandas; et cubabat in castris
 in parco Islewiche usque ad Assumptionem Beatæ
 Virginis; tandem dominum regem et filium suum usque
 adeo coarctavit quod cœperunt parlamentum apud

A.D. 1263. arbitrorum diffinitiones, in unam non potuerunt con-
Osney, venire seu concordare sententiam, durissima inter eos
Tib. A. 9. oritur guerra, ita quod sæviebat gladius hostilis in
 Anglia, cædibus et rapinis omnia replebantur, ubique

A.D. 1263. Londoniam in Nativitate Beatæ Virginis per tres dies
Wykes, tantummodo duraturum.
Titus A. 14.

f. 28 b. Interim domina regina in turri Londoniæ commo-
 Shameful insults to the queen by the Londoners. rante, cum quadam die, nescio quid actura usque
 Westmonasterium navigio cuperet se transferre, cum
 remigando appropinquaret ponti Londoniæ, ecce infi-
 nitus numerus Londoniensium, nescitur quibus insti-
 gationibus animati, conviciantes eidem, et secus quam
 tantæ nobilitatis dominæ congrueret, impropria convitiis
 mentiendo miscebant; non erubescens dominam suam
 meretricem et adulteram multoties repetitis vocibus
 nuncupare, quinetiam, quod auditu horribile fuit, ipsam
 lapidibus obruere, cæno sordido, fractis ovis, et omnium
 sordium genere quod excogitare poterant prociendo
 vilipendere. Johannes quoque Mansel, bonis omnibus
 spoliatus, nocturno tempore clam recedens ad partes
 se transtulit transmarinas, Anglicum solum ulterius
 non visurus. Regina disponente quam cito posset ad
 mortificationem tantæ ignominie partes visere Galli-

Parliament in London. canas, adveniente igitur tempore parlamenti, convenit
 Londoniæ innumerabilis populi multitudo, et rex modica
 vel pæne nulla stipatus militia, cum cæteris venit ibidem.
 Credebatur ibidem factura totius negotii decisio; sed

Pride of S. de Montfort. hoc frustra, nondum enim finis, comes quippe Leices-
 triæ omni pæne nobilium regni caterva subnixus
 erexit sibi cornua superbiæ, moliendo grandia, cogi-
 tando sublimia, nec permisit ejus improbitas quod
 aliquatenus flecteretur ad pacem. Rupto quidem tan-
 quam per discordiam parlamento, rex cum regina,
 nescio cujus rei causa, ad partes se transtulit Galli-

The Parliament is dissolved. canas circa octabas Nativitatis Beatæ Virginis supra-
 dictæ, et relicta ibidem regina cum sorore sua illus-

The queen left in France.

luctus, ubique clamor, ubique desolatio; incenduntur A.D. 1263.
hinc inde magnatum maneria, devastantur bona eccle-
siastica ut temporalia, et ut *populus sic et sacerdos* Osney,
Tib. A. 9.
Isai. xxiv.
conculcabatur. Invaluit etiam fere inter omnes de².

trissima Francorum regina, repatriavit in Angliam A.D. 1263.
statim post festum beati Michaeli archangeli, ut so-
lemnitatem beati Edwardi, quem præcipue veneratur Wykes,
Titus A. 14.
Nov. 20.
post Christum, prout singulis annis consueverat, devo-
tissime celebraret, quod et factum est.

In ipso tunc parlamento, quod expleta tanta solem-
nitate rex tenuit cum magnatibus, pertractare curabat, Parliament
in London.
ut honestis conditionibus utrobique concessis, per pacem
et concordiam regni nobilibus indissolubili foedere nec-
teretur. Dominus Edwardus videns quod comes com-
plicium suorum veritate subnixus, ad amplectendam Prince
Edward
gains over
some of the
nobles.

pacem inflexibilis permaneret, caute prospiciens et
præcavens in futurum, ne quod patri suo factum
fuerat eo mortuo traheretur in consequentiam, callidis
allectionibus adjunxit sibi dominum Johannem Basset
et omnes marchienses, comitem Marescallum,¹ et quam-
plures de nobilibus regni, convocans eos in adiutorium f. 29.
suum, ut impetus comitis quos contra ipsum moliebatur
sua virtute reprimerent, vel saltem frænarent audaciam.²

Habito igitur concilio, rex cum fratre suo Romanorum The king
refused
admittance
into Dover
castle.
rege serenissimo, comite Marescallo, et cum omnibus
quos E[dwardus] sibi conjunxerat, arripuit iter usque
Dovoriam, ut castrum Dovorise, quod non immerito
clavis dicitur, repeteret ab his quibus per comitem et
barones fuerat commendatum, æstimans sibi potentiæ
sue plurimum deperire, nisi munitionem illam tutissi-
mam rehaberet; verum hi qui castri custodiam obtine-
bant id regi restituere præcisis vocibus recusabant.
Rex itaque cum suis corde saucius³ statim usque partes
Londoniæ vacuus repedabat.

¹ Roger Bigod.

² *audaciam*] *audacem*, MS.

³ *saucius*] *sanctius*, MS.

A.D. 1263. regno horrenda discordia, adeo ut quis cui crederet, *Osney,* quis cui mentis suæ secreta committeret, nesciretur. *Tib. A. 9.* Plena erat prædonibus Anglia, nusquam tuta fides, nusquam sine suspicione amor, sermo sine simulatione.

A.D. 1263. Interim fautoribus suis undequaque convocatis, comes *Wykes,* Leycestriæ civitatem Londoniæ, faventibus sibi quibus- *Titus A. 14.* dam licet paucis civibus, quorum præcipui fuerant *The city of London* Thomas filius Ricardi major urbis, Thomas de Pynles- *occupied* done, Matthæus Bukerel, et Michael Tony, quibus *by S. de* annexa fuerat innumera multitudo ribaldorum quos *Montfort.* bachilarios vocitabant, ingrediens occupavit, senioribus urbis et sapientibus reclamantibus et contradicentibus, sed impedire non valentibus, quod postea toti communitati cessit in damnum. Ex hac igitur protervia per universum regnum Angliæ consuetudo detestabilis inolevit, quod in omnibus pæne civitatibus et burgis fieret conjuratio ribaldorum qui se bachilarios publice proclamabant, et majores urbium et burgorum violentis ausibus opprimebant; quamobrem per totum regnum elanguavit rigor legis, fas quoque et nefas paribus passibus ambulabant, unde regno nostro convenienter *State of the towns throughout the country.* competebat, ut terræ *Eccl. x. 16.* *cujus rex puer est, et cujus principes mane comedent.* Cum igitur rex rediret de Dovoriam et appropinquaret Londoniam, comes et cives sibi et filio suo petatum ultra civitatis Londoniæ denegabant ingressum.

All the points of difference referred to S. Louis, Habitis quoque frequenter tractatibus inter partes, circa festum Nativitatis Dominicæ, rex et universi complices sui et fautores, comes cum universis sibi cohærentibus, rex Romanorum, dominus E[dwardus], comites, barones, milites, archiepiscopi, episcopi, universi ecclesiarum prælati, imo generaliter clerus et populus unanimi assensu compromittebant in regem Franciæ super omnibus contentionibus ortis inter regem et proceres suos occasione provisionum Oxoniæ, quod quicquid super dictis provisionibus et statutis seu con-

Eodem anno nonis Augusti facta est eclipsis solis A.D. 1263.
 hora diei sexta. Eodem anno ante festum Sancti ^{Oseny,}
 Mathiæ Apostoli orta est dissensio inter universitatem ^{Tib. A. 9.}
 Oxoniæ et burgenses ob injurias scolaribus illatas, eo ^{Eclipse.}
 quod burgenses contra privilegia universitati a domino ^{Quarrel between the townsmen}

tentionibus ordinaret et statueret, de alto et de basso, A.D. 1263.
 nulla prorsus exceptione facta, utraque pars inviolabi- ^{Wykes,}
 liter observaret. Et ut nullus esset liber a crimine ^{Titus A. 14.}
 perjurii vel prævaricatione promissorum, omnes et ^{£ 29 b.}
 singuli compromissum supradictum sigillorum suorum
 munimine roborarunt, necnon tactis sacrosanctis per-
 sonaliter juraverunt, quod ab ordinatione vel arbitrio
 prætaxato nullatenus resilirent, dum tamen rex super
 hoc circa Pascha diceret dictum suum. Rex autem
 tertio diè Nativitatis Dominicæ transtulit se usque
 Franciam, ut arbitrio supradicto personaliter interesset.
 Barones quoque dominum Ad[amum] de Novo Mer-
 cato, et dominum Willelmum le Blunde, et paucos
 alios loco omnium pro eodem negotio in Galliam trans-
 mittebant. Porro rex Francorum impiger ad prola-
 tionem arbitrii, ut partes celeriter remitteret expeditas, <sup>who gives his judg-
ment has-</sup>
 vicesimo die Natalis forte minus sapienter et utiliter ^{tily, an-}
 quam deceret, eructatione siquidem improvisa suum ^{nulling the}
 præcipitavit arbitrium, ipsumque auctoritate Apostolica ^{Provisions}
 roboravit, regemque Angliæ judicialiter pristinae potes- ^{of Oxford.}
 tati restituit, provisiones Oxoniæ seu statuta abrogavit
 penitus et cassavit, decernens quod rex justitiarium,
 cancellarium, thesaurarium, vicecomites, ballivos, consi-
 liarios, et ministros sibi eligeret quoscunque vellet.
 Rex quoque reversus ad propria, quanta ad hoc lætitia
 fuerat circumfusus, tanto barones mœstiores reddidit et
 confusos, quique et prævaricatores præstiti juramenti
 non solum [non] erubescabant ab arbitrio memorato
 recedere, verum etiam regem iterato impetere, et con-
 sueto debacchationis genere conglobatis viribus depo-
 pulare provincias, et adversarios suos solito ferventius
 infestare.

A.D. 1263. rege concessa scolares incarceraverunt, nec cancellario
Osney,
Tib. A. 9.
 f. 70. eos exigenti reddere voluerunt; unde hinc inde multa
 mala perpetrata sunt. Quod audiens dominus rex

and scho-
 lars of
 Oxford.

A.D. 1263.

Wykes,
Titus A. 14.
 Parliament
 at Oxford.

Rex vero circa principium Quadragesimæ secessit
 Oxoniam, convocatis magnatibus quibus inhonestum
 videbatur ab ejus fidelitate recedere, tractabat cum
 eis qualiter posset adversariis se defendere, vel con-
 dignam de prævaricatoribus capere ultionem. Regii
 vero proceres combustoribus domorum suarum, quibus
 poterant, nitebantur rependere talionem.

Gilbert de
 Clare joins
 S. de
 Montfort.

Interim comes Londoniæ totus incubans adjunxit
 sibi quotquot poterat, et Gilbertum comitem Glouces-
 triæ novitium, instigante matre sua,¹ blanditiis allectum,
 qui prius regi devotus extiterat, resilire coegit, et de
 fidei reddidit infidelem.

Riotings
 of the
 Londoners,

£. 30.

who plun-
 der the
 manor of
 Richard,
 king of the
 Romans, at
 Isleworth,

Nec tamen prætermittendum esse censeo quin ad
 notitia[m] posteriorum stili beneficio transmittatur, qua-
 liter Londonienses turmæ, vesaniæ suæ principiis agitati,
 prima die Lunæ Quadragesimæ anni supradicti serenis-
 simum Romanum regem, qui communitatis ejusdem
 præcipuus consuevit esse protector, et contra domini
 regis Angliæ motus voluntarios, cum eos præponeret
 gravare, clipeus defensionis, contra documentum evan-
 gelicum, mali retributione beneficia compensantes, cœpe-
 runt impetere. Quippe duce H[ugone] Dispensario,
 quem barones justiciarium vocitabant eique custodiam
 turris Londoniæ propria voluntate commiserant, furiosæ
 catervæ Londoniæ, quas dinumerare nemo poterat, ex-
 euntes diluculo ex paucis vexillis, usque Islewyche
 manerium domini Romanorum regis recto tramite pro-
 cedebant, ipsumque manerium, quod fossato et palo
 circumcinxerat, cum suis ædificiis succendebat, universa
 mobilia quæ ibidem inveniri poterant sceleratis ausibus
 diripientes suis usibus applicabant. Stagnum quoddam
 quod rex præsumptuoso opere fecerat præparari, con-

¹ Maud de Lacy.

omnes scolares ab Oxonia discedere præcepit, qui A.D. 1263.
exulabant usque ad Nativitatem Sancti Johannis Bap-
tistæ proximo sequentem, et tunc redierunt subfulti *Orney,*
præsidio domini Symonis de Monteforti. *Tib. A. 9.*
The scholars ordered to leave Oxford.

fracto capite quod aquæ meatum potissime retardabat, A.D. 1263.
non solum aqua sed et piscibus vacuabant, et reversi *Wykes,*
Londoniam, cum gaudio sicut qui lætantur cum male- *Titus A.14.*
fecerint et exultant in rebus pessimis. Tanto scelere *and de-*
non contenti, mansionem ejusdem regis quæ in sub- *stroy his*
urbio Londoniæ prope Westmonasterium sita fuerat, *house at*
solo tenus diruebant, non relinquentes lapidem super *Westmin-*
lapidem quem sibi necessarium decrevisset, eradicantes *ster.*
virgulta, lateres seu tegulas, et lapides universos qui
prodesse poterant turribus abducentes; et furore simili *Further*
debauchantes universorum maneria, qui domino regi *outrages*
fideliter adhærebant seu quolibet officii genere minis- *against the*
trabant, funditus concremabant, præcipue terras domini *king's*
W[illelmi] de Valentia germani domini regis, quem *partisans.*
sine ratione inter alienigenas computabant. In quo
rem memorabilem contigisse recorder, quam silentio
præterire non possum; porro cum manerium quoddam *Four of*
domini Walteri de Mertone prope Londoniam, quod *the rioters*
ad præbendam suam Sancti Pauli Londoniæ jure vetus- *killed by*
tissimo competebat, pro eo quod cancellariæ fungebatur *the fall of*
officio, diruere niterentur, inter cætera ædificia quæ *a beam in*
nitebantur effringere, quandam capellam in honore *a chapel of*
Sancti Cuthberti pontificis vetustissime fabricatam *S. Cuthbert*
prostraverunt, verum trabes maxima ultione divina *they were*
ex improvise corruens quatuor ex dirutoribus inter- *destroying.*
fecit.

Inter cætera sane silendum non arbitror excidium *Slaughter*
Judæorum, quod eo tempore fuerat Londoniæ perpe- *of the Jews*
tratum. Porro cum hi qui Londoniæ morabantur *in London.*
necessariis indigerent expensis, præsertim cum eis ad
sustentationem tantæ familiæ propria sufficere non
valerent, alienis opibus penuriam suam redimere glo-

A.D. 1263. Eodem anno in Quadragesima dominus Henricus
Osney,
Tyb. A. 9.
 The king
 at Oxford. rex Angliæ intravit villam Oxoniæ et castrum et
 ecclesiam Sancti Georgii. Item intravit ecclesiam
 Sanctæ Fredeswythæ cum magna devotione, quod nul-

A.D. 1263. riosum dixerunt. Irruentes igitur in Judæos motibus
Wykes,
Titus A. 14.
 f. 30 b. improvisis, quorum maxima multitudo civitati Londoni-
 arum fiducialiter incubabat, credens sibi dispendia
 minime proventura, non zelo legis sed cupiditate com-
 modi temporalis allecti, quotquot in urbe poterant
 inveniri, humanitatis quidem et pietatis immemores,
 crudelissime trucidabant, ætati vel sexui non parentes;
 inaudita prorsus homicidia perpetrantes, nempe senes
 cum senioribus, lactantem cum homine sene, pueros
 vagientes in cunis, pendentes ad ubera matrum non-
 dum ablactatos a lacte, nec avulsos ab uberibus, in-
 humaniter jugulabant, quadringentis ferme Judæis
 utriusque conditionis¹ et sexus nequiter interfectis.
 Et licet fidei nostræ caractere insigniti non essent,
 inhumanum videbatur et impium eos interficere sine
 causa, cum secundum canones contingat eos pro sola
 humanitate fovere, et etiam quod ad imaginem Dei
 I. sa. x. 22. creati sunt, et quia secundum prophetam *in fine seculi*
reliquiæ Israel salvi erunt; nec aliquis eorum poterat
 evitare periculum, nisi qui vitam suam pecunia redi-
 meret infinita, vel hi qui vel fide sacri baptismatis
 tinctionem recipere voluerunt, qui pæne omnes postea
 cessante vesania ad pristinam redierunt incredulitatem,²
 abnegando Christianitatem, eo ipso pejores effecti, ut
 et in peccatis viverent, et apostatæ morerentur. Inter
 ipsos impietatis auctores præcipuus extitit Johannes
 filius Johannis, qui famosissimum civitatis Judæum
 Kok filium Abraham propriis manibus interfecit, opes-
 que ipsius, in quibus omnes Judæos Angliæ videbatur

Especial
 cruelty of
 John Fitz-
 John, who
 murders
 and seizes
 on the

¹ *conditionis*] conditionibus, MS.

² *incredulitatem*] incrudelitatem, MS.

lus rex attemptavit Ingham, n̄ regis Algari; et multa bona eidem ecclesiæ contulit, et majora promisit si Deus ei de inimicis daret victoriam. A.D. 1263.
Osney,
Tib. A. 9.

MCCLXIV. Dominus rex de suorum consilio iii. nonas Aprilis cum magno exercitu et forti ab Oxonia iter arripuit versus Northamptoniam ad dimicandum contra eos qui prædictam villam muniebant et contra dominum regem detinebant. Et cum regis potestati qui de intus erant resistere non poterant, dominus rex Siege and capture of Northampton by the king.

excedere, et fere etiam omnium aliorum, thesauris propriis applicabat; de quibus postea comiti Leycestræ, licet invitus, non modicam tribuit portionem, ut neuter eorum a scelere rapinæ et homicidii foret immunis. Nec quatenus æstimari poterit, quantum occasione tanti sceleris fisco¹ deperit, præsertim cum Judæi non tantum tallagiis, sed et placitis, donariis, eschaetis, et exenniis ærarium domini regis consueverunt multipliciter augmentare. Expositis igitur casibus prælibatis annum terminemus lxiii., et ad quartum stilum prout possumus convertamus. A.D. 1263.
Wykes,
Titus A. 14.
treasures of the richest of the Jews.
S. de Montfort a sharer in the plunder.

MCCLXIV. Anno regni regis Henrici xlviij. non. Aprilis, videlicet die Sabbati in vigilia Passionis, eo scilicet die quo universa per orbem ecclesia incipit canere hymnum *Vexilla regis prodeunt*,² rex Angliæ cum fratre suo rege Alemanniæ, cum domino E[dwardo] filio suo et militia copiosa veniens de parlamento Oxoniæ, in quo primus ille rex Anglorum a multis retroactis temporibus civitatem Oxoniæ audacter intraverat, spreta illa veteri superstitione qua vulgariter dicebatur, quod beata virgo Fredeswytha suis precibus obtinuerat, adeo quod nullus unquam rex oppidum supradictum sine discrimine corporis posset intrare,—audito quod maxima pars baronum quæ a rege desciverat, oppidum Northampton cum castro adjacente vio-

¹ *fisco*] filio, MS.

² The vigil of Passion Sunday, April 5 in 1264.

A.D. 1264. eandem villam cum supradragesima [manu] nonis Aprilis
Osney, intravit, et dominum *Tib. A. 9.* *lam* *hem* filium Symonis de
 Capture of Simon de Montfort the younger. Monteforti et sexaginta milites, qui ad ecclesiam cum equis et armis miserabiliter confugerant, extraxit foras et secum tanquam captivos adduxit. Villam etiam deprædati sunt, qui cum rege erant, absque misericordia. Inde vero progrediens cum suis versus Ley-

A.D. 1264. lentis ausibus occupasset, ut vel ibidem contra dominum
Wykes, regem et fautores suos, quos paucissimos reputabant,
Titus A. 14. possent aliquandiu se tueri, vel opportunitatem temporis expectare, quo viribus suis undecunque contractis ad capitaneum suum comitem Leycestriæ, qui Londoniis, quam simili præsumptionis genere prius occupaverat, totus incubuit, se transferrent,—domini E[dwardi] primogeniti sui strenua fretus audacia ac aliorum sibi cohærentium probitate subnixus, audacter irruit super oppidum Northampton, quod proceres supradicti primo, frustra tamen, defendere sunt conati, quorum dux præcipuus erat Symon de Monteforti dictus junior, filius comitis Leycestriæ jam recenter novo militiæ cingulo decoratus, pristinæ tamen præsumptionis non tepidus æmulator.

His attack on Northampton.
 Capture of Simon de Montfort the younger. Cumque proceres regii satis mane, quasi orto jam sole oppidum supradictum cœpissent viriliter impugnare, et partem muri qua cingebatur solo tenuis præcipitassent, ut sic sibi denegatum suis viribus præpararent ingressum, dictus Symon equo spunifero loricatus incedens, ut volentes ingredi potenter repelleret, minus sapienter prosilii[t] ad aperturam muri, verum equus cui incedebat immemor salutis domini sui, fræni retinacula parvipendens, stimulis vehementer agitatus, invitum sessorem portans ad fracturam in foveam præcipitari coegit; at externi non desides insignem captivum fere illæsum extrahentes de fovea, domino Edwardo, qui interfectioni ipsius potenter se opposuit, non sine lætitia reddiderunt. Quo facto cæteri obsessi,

cestriam et Nottingham, nullo penitus resistente, A.D. 1264.
 Lincolniam adire disposuit; sed propter obsidionem ^{Osney,}
 castrî Roffensis et propter alias occasiones imminentes ^{Tib. A. 9.}
 festinanter reversus est.

Eodem anno circa Pascha floridum quidam qui erant ^{Many Jews}
 ex parte baronum interfecerunt multos Judæos Lon- ^{slain in}
 doniæ quorum non erat numerus, et Judaismum spoli- ^{London,}
 averunt. Postea in ebdomada Paschæ comes Leyces- ^{Palm}
^{Sunday,}
^{April 13.}

de defensione sua vel oppidi nihil amplius cogitantes, A.D. 1264.
 animo consternati sic facti sunt immobiles, ut post ^{Wykes,}
 hoc contra insultantes resistere non curarent. Rex ^{Titus A. 14.}
 vero tum civitatem pompatice intravit, et omnes nobiles ^{Entry of}
 quos in ea invenit justissimæ captivationis [I]oris ^{the king}
 astrinxit. Sed dominus P[etrus] de Monteforti cum ^{into North-}
 paucis castrum ingressus est, frustra credens in eo ^{ampton.}
 contra tantam multitudinem se tueri; quippe regia ^{f. 31 b.}
 comitiva inclusos ita potenter cœpit urgere, quod
 statim secundo die voluntati regiæ cedere coacti sunt.
 Ibidem ea vice usque ad centum milites et amplius,
 de quibus exceptis famosissimis fuerunt dominus Ada-
 mus de Novo Mercato, Willelmus de Furnevale;
 nobilium quoque, qui nondum militis cingulo fuerant
 insigniti, captus est numerus infinitus. Regii quoque
 proceres supradicta potiti victoria, præda onusti et
 spoliis captivorum locupletati, ut cupiditatis suæ mar-
 supia satiarent ad plenum, nec locis sacris nec ordi-
 nibus deferentes, quicquid in civitate vel in ecclesiis
 vel extra poterat inveniri, nefariis ausibus abradentes,
 suis usibus applicarunt, initia præliorum suorum in-
 expiabili nævo sacrilegii maculantes, id ipsum brevis-
 simo interlabente tempore fortuna retrogradienda¹ per-
 dituri, nec immerito, quippe de villa florentissima
 miserrimam reliquerunt, et bonis omnibus vacuatam.

¹ retrogradienda] retrogroanda, MS.

A.D. 1264. triæ cum civibus Londoniæ castrum Roffense obsedit
Osney, et ibi viriliter fortiterque se habuit; sed castrum non
Tib. A. 9. cepit propter celerem adventum regis Londoniam.
 Siege of Eodem anno, die Sancti Marci Evangelistæ, et ante
 Rochester by S. de et post, combusserunt barones multa maneria regis
 Montfort. Alemanniæ et domini Philippi Basset et multorum
 April 25. Progress aliorum cum rege existentium. Similiter et regales
 of the igni tradiderunt maneria baronum et cum baronibus
 civil war. existentium.¹

A.D. 1264. Rex itaque prosperis successibus animatus recessit
Wykes, inde Leycestriam, et quam reges temporibus retroactis
Titus A. 14. respicere [non] audebant, cum veteris derisione super-
 The king at stitionis intravit, processurus usque Notyngham ad
 Leicester. repetendum munitionem illam tutissimam, quæ nec
 minus naturæ quam artis beneficio solidata in regno
 Angliæ parem nescit. Willelmus quoque Bardulf vir
 strenuus et fidelis, cui barones castrum illud inconsulte
 commiserant, id sano ductus consilio adveniendi regi
 protinus resignavit.

Simon de Cum vero rex apud Notingham cum nobilibus qui
 Montfort ab eo recedere recusabant festa Paschalia celebraret,
 besieges nunciatum est ei quod comes Leycestriæ iracundia
 John de vehementer accensus, in ultionem captivationis filii et
 Warren in complicium suorum, quam non vindicare vel impuni-
 Rochester tam relinquere duxit inglorium, adjuncta sibi civium
 castle. Londoniensium turba non modica, in septimana quæ
 vulgo pœnosa dicitur pro eo quod universalis ecclesia
 in memoriam passionis Dominicæ solito ferventius
 sacris operibus insudare, [et] peccata commissa pœnis
 corporalibus expiare consueverit; sprete sacri temporis
 reverentia, nobilissimum virum comitem Warennæ in
 castro Rouecestriæ, quod dominus rex sibi custodien-
 dum commiserat, obsidione concluderat, et obsessos in
 festo Parasceues et Sabbato sancto, admotis machinis

¹ This sentence is in the margin.

Eodem anno die proxima ante bellum de Lewes, A.D. 1264.
 combusta est magna pars de Westchep Londoniæ ex Osney,
Tib. A. 9.
 utraque parte, ut patet oculis intuentium usque hodie. Fire in
 Ista miserabilis combustio facta fuit fraudulentè a West
Chepe,
London,
by the
royalists.
 quibusdam qui fovebant partes regias in civitate. Battle of
Lewes,
May 14.
 Stabat adhuc spiritus procellæ et exaltati sunt
 fluctus ejus, ita quod post multorum castrorum ever-
 siones et civitatum deprædationes et aliorum malorum

et balistarum jaculis viriliter insultarat, adeo ut, ob- A.D. 1264.
 tento per potentiam vallo exteriori, ipsos in turre Wykes,
Titus A. 14.
 angustia coarctaret. At conclusi necessitatem vertentes f. 32.
 in alacritatem, obsessores pro viribus propulsabant, et
 turre se beneficio, quæ inexpugnabilis fuerat, munie-
 bant, domini regis citissimum præstolantes adventum.
 Quorum auditu dominus rex impiger ad eorum libe-
 rationem celeriter faciendam quasi transvolando pro-
 vincias, noctes fere ducens insomnes, cum exercitu
 copioso infra quinque dies de Notyngham usque
 Roffham pervenit. Cujus adventu præcognito, comes Relief of
Rochester
by the
king.
 cum suis turmis intempestæ noctis silentio latenter
 recedens, in civitatem Londoniarum iterum se recepit,
 paucis peditibus in Roffa relictis ad victimam,¹ quos
 obsessi comperta obsessorum fuga exeuntes diluculo
 manibus et pedibus mutilabant.

Fugientibus itaque Londoniarum turmis, rex quasi The king
at the
Cinque
Ports.
 glorians de triumpho, meridionales Angliæ partes mari-
 timas (quæ vulgo Cinque Portus appellantur), nescio
 quorum ductu consilio, visitavit, ut Portuenses alliceret
 amore vel timore compelleret ad invadendum Londo-
 nienses classe piratica, vel ut saltem suis viribus inter-
 dicerent comæatum, ne congregatæ multitudini vic-
 tualia necessaria navigio veherentur. Veruntamen His army
in Surrey
and Kent.
 provincias Surreiæ et Cantia montuosas exercitus re-

¹ *victimam*] *victissimam*, MS. See below p. 150, l. 33.

A.D. 1264. inauditas crudelitates, cum pax inter regem et barones reformari non potuit, tandem dominus rex cum suis et dominus Symon cum suo exercitu venerunt apud Lewes, et pridie idus Maii commissum est inter eos bellum intestinum, et facta est magna strages interfectorum, ita quod eodem die ex utraque parte, prout dicebatur, plusquam xv. milia virorum ceciderunt, et baronibus illo die victoria ascribebatur. Et quia

A.D. 1264. gius libere transire non potuit, dum Wallenses sagittarii jactis eminus jaculis in viarum angustiis ipsos fortiter impedirent; sed inermes sagittarii dum frustra loricatos invaderent, ultione condigna regiis viribus comprehensi amputatione capitum sunt puniti. Cum igitur rex cum innumerabili exercitu in provincia illa sterili moraretur, deficientibus victualibus, multitudo non modica famis inedia tabescebat, rugiebant jumenta, et passim per defectum pabuli defecerunt. Quo comperto comes Leycestriæ glorians in virtute sua, congregata baronum multitudine copiosa, Londoniensium innumerabili agmine circumcinctus, quia legitur stultorum infinitus est numerus, aliquid putans audendum,¹ regem et suos non minus arte quam viribus duxerat impetendos, et se cum suis copiis versus Lewense cœnobium, ubi rex eo tempore morabatur, festinatis gressibus transferebat, et satis prope regis exercitum, quasi ad septem vel octo miliaria, castra fixit; terribili comminatione regi denuncians, ut vel providentias faceret observari, vel statim ei occurreret fortuita belli discrimina subiturus. Taceo quod serenissimum regem Alemanniæ nuntiis intermediis implorabat, quod regem Angliæ fratrem efficaciter suum curaret inducere ut quandam pacis formam quam sibi ipse formaverat dignaretur amplecti; promittens eidem marcarum milia

Threats of
S. de
Montfort.

f. 32 b.
His attempt to
gain over
Richard,
king of
Germany.

¹ *audendum*] audiendum, MS.

propter temporum maliciam non est tutum omnia vera loqui, ideo ad præsens tacemus nomina magnatum, [qui] fugerant et qui capti fuerant in bello prædicto.¹ Multa etiam alia quæ sunt facta hiis diebus omittimus huic historiæ interserere propter pacem legentium, quia forte quod placeret regalibus displiceret baronum fautoribus.¹ Post prælium ita commissum dominus rex

A.D. 1264.

Osney, Tib. A. 9.

Reticence of the author.

Respect shown to

quingenta, si ea pro suæ voluntatis libito faceret confirmari. Sane rex memoratus prospiciens et pendens regis Angliæ, fratris sui, et hæredum suorum manifestam exhæredationem, et potentiæ suæ depressionem efficaciter imminere, ipsam ultro admittere recusavit.

A.D. 1264.

Wykes, Titus A.14.

Rex quidem Angliæ confidens in multitudine complicium suorum, et paucitatem partis adversæ habens contemptui, æstimans eos adversus ipsum nihil ausuros, universos [et] singulos, minus sano fretus consilio, ejus et fratris sui regis Alemanniæ homagiis diffidavit, unde comes et sui complices indignati, domino regi fidelitatem qua sibi tenebantur et sua prorsus homagia reddiderunt. Et pridie idus Maii, xiv. die viz. ejusdem mensis, die² Mercurii ejusdem mensis proxima ante festum Sancti Dunstani, contra regem proprium degeneres incolæ inaudito iniquitatis genere ad motus se bellicos præparabant, summoque mane turmis dispositis, aciebus ad prælium ordinatis, ignorantibus cæteris ac si eos comprehendere proponerent in grabatis, opaca silvarum tegmina transmeantes erectis [vexillis in] declivium cujusdam montis quod oppidum Lewense, ubi rex tunc temporis sibi metuens incubabat, finitima in civitate disternat, duce comite descendebant; dum quidam de regiis excubantes notatis vexillis regem et totum exercitum in lectulis dormientem ex-

Battle of Lewes, May 14.

¹ This sentence is in the margin. | ² die] So Gale; secunda, MS.

A.D. 1264. *Osney, Tib. A. 9.* stetit cum baronibus, qui eum et suos cum omni veneratione exhibuerunt, aliis magnatibus in bello arestatis in castris dominationi baronum deditis, moram facientibus, sub custodia tamen. Auditis hujusmodi rumoribus in partibus transmarinis per quosdam de prædicto bello fugientes, proposuerunt alienigenæ Angliam intrare cum magna fortitudine ad indigenarum, ut puta-

A.D. 1264. *Wykes, Titus A. 14.* citabant. At illi stupefacti concito surgentes, prout melius poterant, armis se bellicis muniebant, exeuntes in occursum multitudinis tam profanæ. Et statim tubis terribiliter clangentibus adversi hinc inde exercitus torvis se vultibus prospectantes invicem irruerunt. Verum industria comitis hoc docente, totum pondus prælii versum est in reges Angliæ et Alemanniæ, capitaneos totius multitudinis conglobatæ. Nempe dominus Edwardus, cui flos totius exercitus intendebat, relicto patre et patruo, ad turmas Londoniensium, quos nimirum præcipuis odiis insectabat, se cum tota favente sibi militia transferebat, ut non tantum suas, sed et patris et matris injurias vindicaret. Porro Londoniensium innumera multitudo bellorum ignara, præeunte Henrico de Hastynges, qui pæne primus audaciæ formidinem anteponebat fugit e prælio, fugæ potius beneficio se credere tutum duxit quam belli casus fortuitos expectare. Relinquentes igitur quadrigam comitis Leicestriæ, cui vexillum suum, si fas sit dicere, minus honeste infixerat, ut putaretur in eo quiescere tanquam impotens vel ægrotus, impositis in ea quibusdam civibus Londoniæ, viz. Augustino de Hadestok, Ricardo Pycard, Stephano de Chelmareford, qui ne viderentur infidi contra dominum regem loricis induere recusabant, ut eos tanquam formidolosos vel infidos exponeret ad victimam, cum vidissent dominum E[dwardum] cum suis turmis, quibus impares se cernebant, eos evaginatis gladiis viriliter impetentem, statim terga vertentes laxatis habenis supradictum Henricum sequentes,

f. 33.

Pursuit and slaughter of the Londoners by prince Edward.

batur, subversionem. Quod barones cognoscentes litora maris in manu forti fecerunt observari, ne Angliam invadere volentibus pateret aditus seu introitus. Postquam hujusmodi resistentia pervenit ad notitiam eorum qui in Gallias confugerant, ad dominum Papam miserunt nuncios, eum humiliter deprecantes quatenus a latere suo aliquem legatum in Angliam destinaret qui

A.D. 1264.
Osney, Tib. A. 9, f. 70 b.
but the barons watch the coasts against them.
The exiles request a legate from

e vestigio fugæ remedio se salvare credebant. Verum dominus E[dwardus], eis qui in curru repositi fuerant crudelissime jugulatis, reliquos fugientes festinatis gressibus prosequi non timebat. Omnesque quos evectio-
tionum velocitate subvectus poterat attingere, in ore gladii interfecit, et mucrone vix sanguine satiato reversus ad prælium tam ipse quam hi [qui] eum sequebantur, etiam cum suis equis immoderato labore fuerant sic lassati, quod vix poterant respirare. Interim reges Angliæ et Alemanniæ quos vere solos reliquerat, infinita multitudine circumcincti, post strenuam dimicationem circumfusæ multitudinis impetus non valentes diutius sustinere, fugientibus cunctis in ecclesiam conventualem, quos credebant sine fictione debita sibi subsidia præstituros ut mortis pericula declinarent, proh dolor! ipsis prævaricatoribus se dedere sunt coacti. Quibus captivatis, omnes qui fugerunt in oppidum, projectis armis ut regum ignominie communicarent, nulla prorsus facta rebellionem, supradictis se captivatoribus spontanee reddiderunt. Quippe dominus E[dwardus] cum domino H[enrico] Romanorum regis primogenito cognato suo supradicta lassitudine sic quassatus, quod ulterius dimicare non poterat, videns quod nullus superfuit coadjutor, paterno periculo communicare non erubuit.

A.D. 1264.
Wykes, Titus A. 14.

The king and Richard, king of Germany, surrender.

Nempe comes Warennæ, W[illelmus] de Valentia, H[ugo] Bigotus, de quibus potissime confidebat, infelicitate regia consternati, fugientes e prælio usque castrum Pevenense, classe parata, sine moræ dispendio in

Flight of John de Warrenne, W. de Valentia, and H. Bigod.

A.D. 1264. statum regis et regni in melius reformaret et audaciam resistentium refrænaret. Dominus Papa, eorum annuens petitionibus, misit dominum Sabinensem legatum, virum in jure civili et canonico satis peritum, modestum, justum, et pium, qui volens terram intrare, satis durum invenit obstaculum et impedimentum. Qui post multas hinc inde nunciorum navigationes et

A.D. 1264. Galliam transfretabant, ibique cum illustri Anglorum regina aliquandiu morabantur feliciora tempora præstantes. Dicebatur itaque, quod in prælio prætaxato et fuga Londoniensium fere quinque milia interfecti sunt, quorum plura, æmulatores regii, talicnem captivationis sed potius depopulationis Northamptoniæ, justo Dei judicio consecuti, non habentes jus querelæ, fortunæ volubilitatem experti, victores victis colla dederunt, imis summa, summis infima commutantes, in manus hostiles, proh dolor! inciderunt; et inimicos suos quos prius spoliaverant, suis reddiderunt spoliis locupletes. In crastino convenerunt victores tractaturi quid fieret de captivis.

Comes itaque, Deo permittente, cujus occulta sunt judicia, strenua potitus victoria, quia tunc nullo renitente quicquid voluit poterat ordinare, extorto a rege et domino Edwardo¹ quodam sacramento, quod et ipse comes etiam cum suis præstitit, statutum quoddam edidit quod quidam misam Lewensem inusitato nomine nuncupabat, eique domini regis et domini E[duardi] sigilla simul cum suo et suorum complicitum appendebat. In quo continebatur quod dominus Edwardus, et dominus H[enricus] Romanorum [regis] primogenitus pro Marchiensibus et aliis qui in ipso bello captivati non fuerant, tanquam obsides tenerentur, quousque per quinque nobiles de regno Franciæ nomi-

The mise
of Lewes.

Prince Ed-
ward and
Henry of
Almaine
kept as
hostages,

¹ Edwardo] Edmundo, MS.

altercationes videns se non posse propter barones suam legationem ad debitum perducere effectum ad curiam Romanam quamcitus reversus est, et cito post in Papam est electus et postea consecratus.

A.D. 1264.
Osney,
Tib. A. 9.
His failure.
He is
elected
Pope (Clement IV.).

natim expressos et per eos quos sibi duxissent associandos, ordinaretur status regni nostri, credentibus cunctis negotium agi fideliter sine dolo; at hoc frustra, siquidem expostulatio liquebat, quod non sine scrupulo fiebat ordinatio prælibata. Quid multis moror? Statim inclitos obsides tradidit domino H[enrico] de Monteforti primogenito suo custodiendos, quos non more obsidum, sed more captivorum, aliquotiens in castro Dovoræ, aliquotiens alibi, minus honeste quam decebat fecerat custodiri. Regem Romanorum cum filio suo Edmundo adhuc impuberi captivatum, in munitionibus tutissimis ignominiose tractavit. Pæne omnes regni nobiles qui regi prius adhæserant captivavit, et inclusos in castris compedibus oneravit; castra, civitates, et oppida totius regni, terras et prædia captivorum suo prorsus dominio subjugavit, coadjutoribus suis, quorum post comitem Gloucestresem præcipui fuerant H[ugo] Dispensarius et Johannes filius Johannis, exilissimas dividens partes; quod et postea sibi cessit in damnum.

A.D. 1264.
Wykes,
Titus A. 14.
who are
treated as
prisoners
by Henry
de Montfort.

The nobles
on the
king's side
imprisoned
and
chained.
Unfairness
of S. de
Montfort
to his own
party.

Salve comes faustis successibus animatus, evectus in sublime, supra modum glorians in virtute sua sibi et filiis suis, quos tenerrime diligebat, adeo ut zelo promotionis eorum, tam inauditos ausus assumere non erubesceret; *terras* captivorum et dominicorum domini regis *divisit* tanquam *in funiculo distributionis*, et exceptis terris domini regis Alemanniæ quas tenebat, xviii. baronias propriis usibus applicabat, et sicut tutor pupillum ducere consuevit, sic regem per omnes regni provincias ignobiliter circumduxit, et tam nature quam juris ordine transmutato, regem suum regere non erubuit, a quo regi rectissime tenebatur, et se sic supra se extulit, ut nomen comitis celsitudinem regiam funditus obumbraret. O protervia sceleris inauditi, quæ

f. 34.

His treatment of the king.

Ps. lxxvii.
54.

A.D. 1264. Eodem anno dominus rex fecit convocari apud
Osney,
Tib. A. 9. Oxoniam in festo beati Andreae Apostoli omnes mag-
 Parliament nates Angliæ ad tractandum super statu regni, et pro-
 at Oxford,

A.D. 1264. superbiam arrogantis Luciferi sic excessit ! ut non solum
Wykes,
Titus A. 14. contentus esset ponere *sedem ad Aquilonem*, et *esse*
similis Altissimo, ut saltem inter se et regem regnum
 dimidiando dividere dignaretur, vel regiæ majestati *Isa. xiv.*
 tanquam socius coregnare ; sed et potentiam suam ^{13, 14.}
 ultra regis solium elevabat.

The queen collects an army of mercenaries to invade England. Regina quidem cum Edmundo filio suo degens in Gallia, audito quod acciderat, infaustis nimirum sauciata successibus, accepta a creditoribus mutuo pecunia non modica, ex omnibus provinciis transmarinis stipendiarios lucri avidos accersivit, Teutonicos, Rutarios, Avalenses, Bribantiones, Flandrenses, Normannos, Pictavenses, Wasconenses, Gallicos, et Burgundos, et innumeram illam multitudinem in portu quodam Flandriæ qui Dam vulgariter appellatur, datis affluenter stipendiis, conglobavit ; innumerabili quoque classe parata, proponens, nacta temporis opportunitate,¹ cum eisdem militaribus copiis in Angliam transfretare, dominum suum de manu comitis et baronum si posset eripere, [et] pristinae potestati restituere, illatasque sibi injurias vindicare.

The ports guarded by the barons. Quo audito comes de universis Angliæ provinciis innumerabilem populum convocavit, ipseque tanta multitudine circumcinctus portus Cantia diligentissime custodivit, misitque H[ugonem] Dispensarium in Suffolchiam et Norfolchiam, et præpositis tribunis totam illam provinciam convocavit, et vicos maritimos videlicet Jernemuthe, Donewyche, et Gyppwyc, tutissime custodiri præcepit. Itaque comes, ut applicare volentes favente sibi virtute repelleret, Quinque Portuenses, quosdam timore compulit, quosdam amore pellexit, quod innumeras sibi classes piraticas construerent,² con-

f. 34 b.

¹ *opportunitate*] opportunitatem, | ² *construerent*] construebat, MS.
 MS.

videndum quo modo procedere vellent contra marchiones et eorum fautores qui vocati non venerunt ad parliamentum de Warewik; quapropter dominus rex, comes Symon, et alii nobiles Angliæ cum suo conamine venerunt usque Wygorniam ad comprehendend-

A.D. 1264.
Osney,
Tib. A. 9.
Nov. 30,
against the
Marchers.

vagantes in pelago ut exciperent venientes, et congregarentur cum eis in salo. Et ut Portuensibus vel aliis qui in litoribus excubabant stipendia necessaria non deessent, exceptis laicorum contributionibus, de omnibus viris ecclesiasticis sine personarum distinctione, decimam partem honorum suorum extorsit, sacrilegæ pecuniæ partem custodibus portuum distribuit, et ærarium suum de residuo non mediocriter augmentavit.

A.D. 1264.
Wykes,
Titus A. 14.

Stipendiarii quoque transmarini, ut honestis occasionibus fortuita belli discrimina declinarent, videntes reginæ sacculos funditus exhauriri, et sibi parcius solito stipendia ministrari, causantes pecuniæ defectum regressi sunt unusquisque in domum suam, regina quoque mente lugubri non sine confusione maxima in Gallias remeabat.

The mercenaries
desert the
queen.

Sane venerabilis Pontifex Urbanus, qui tunc sedi Apostolicæ præsidebat, compatiens ignominie regis Anglorum, legatum quendam Guidonem Sabinensem episcopum ad partes Occiduas destinavit, ut veniens in Angliam turbationes quibus regnum ipsum miserabiliter fuerat conquassatum pacificare curaret, et captivos insignes honestis conditionibus liberatos¹ constitueret, statum regis redintegraret, ipsumque cum baronibus pacificatione congrua colligaret. Hoc enim decuit angelum pacis, et viro tam industrio convenientissime congruebat. Erat enim vir sapiens et eloquentissimus, et omni virtutum genere perornatus. Comes autem et complices sui ingressum regni sibi constantissime denegarunt, intentata sibi morte si forte veniret, et de statu regni se

Pope
Urban IV.
desires to
send Guy
Foulquois
to Eng-
land.

His coming
prevented
by the
barons.

¹ liberatos] liberati, MS.

A.D. 1264. dum dictos marchiones, si gratis non venerint sicut fuerat eis demandatum. Unde dicti marchiones sibi timentes venerunt ad pacem post multas altercationes sub certa forma, quæ talis esse videtur; quod dicti

A.D. 1264. quomodolibet intermitteret. At ille pontifices et prælatos Angliæ, juncto sibi domino Cantuariensi, qui tunc timens pelli suæ præ timore baronum in Gallis exulabat, citari fecit peremptorie, præcipue Wygornia, Londoniæ, Wyntonæ, et Cycestriæ, qui comitis et baronum præcipui fautores extiterant, ut coram eo Boloniæ, quæ supra litus maris quod Angliam Galliamque disternat sita dinoscitur, personaliter comparerent; sed ipsis, ut dicebatur, procurantibus, furiosa baronum insania universis et singulis navium prorsus-vehicula denegabat. Porro legatus fraude comperta, in contumaces pontifices vehementius excandescens, ipsos ultione canonica puniebat. At illi minus sapienter auctoritatem summi Pontificis declinare nolentes, missis excusatoribus, quos si vellent procuratores mittere, potuissent, contra dictum legatum appellabant, appellationis interpositæ rationes legitimas prætendebant;

f. 35.

They appear before the legate on Sept. 8, and are ordered to excommunicate S. de Montfort and his abettors.

tandem saniora meditantibus Wygornia, Londoniæ, Wyntonæ episcopi simul cum justiciario et paucis aliis regni proceribus transfretabant, circa Nativitatem Beatæ Virginis dicti legati se conspectibus præsentantes. At legatus auctoritate subnixus apostolica eis in virtute obedientiæ firmiter injungendo præcepit, ut statim venientes in Angliam, comitem Leycestriæ, filios et fautores suos universos et singulos nominatim expressos excommunicationis vinculo innodarent, civitatem Londoniæ, omnes terras comitis Gloucestrensis, omnes vicos maritimos Quinque Portuum subponerent interdicto, ipsosque jurare coegit, quod applicantes in Angliam universa prædicta executioni protinus demandarent. Obtento quidem super hoc rescripto apostolico, pelago se credentes, sponte nescio vel invite, com-

marchiones per unum annum integrum et unum diem A.D. 1264.
 extra regnum proscriberentur, uxoribus et filiis et Osney,
 omnibus terris suis interim in custodia baronum Tib. A. 9.
 remanentibus, et secundum quod se pacifice habuerint

prehensi sunt in mari a Quinque Portuensibus, qui A.D. 1264.
 scripta eorum autentica dilaniata minuatim vel con- Wykes,
 cisa projecerunt in mare, adjectis minis quod capite Titus A. 14.
 plecterentur si quid ex injunctis publicare præsume-
 rent, et sic eorum præceps vesania indevotos pontifices
 et perjuros mutos reddidit et elingues. Statimque The legate
 legatus tanquam vacuus et delusus, reflexis habenis leaves
 usque beati Petri limina repedabat. England.

Verum circa festum beati Michaelis priusquam lega- Death of
 tus venisset ad curiam, venerabilis Papa Urbanus diem Urban IV.
 clausit extremum, regno cælesti pontificium temporale
 commutans. Cardinales itaque supradictum legatum in
 summum Pontificem unanimiter elegerunt, quique so-
 lemniter consecratus de Guidone vocatus est Clemens Clement
 IV., non. Februarii in festo Sanctæ Agathæ virginis IV.
 consecratus, pro ignominia sibi ab Anglis illata Apo-
 stolicæ celsitudinis dignitatem disponente Domino re-
 portavit, assecutus tam potentiam puniendi reprobos,
 et remunerandi devotos.

Sed ut ad Anglicanæ seriem historiæ recurramus, Piracy and
 improbitatem seu vesaniam Quinque Portuensium, et cruelty of
 incommoda quæ per eos regno Angliæ multipliciter of the
 provenerunt, dissimulato non debemus silentio præterire. Cinque
 Sane navium piratarum copiosam sibi multitudinem Ports.
 præparantes, per pelagi devia continue vagabantur ut f. 35 b.
 commeatum in Angliam suis viribus interdicerent, et
 omnes quos in pelago navigantes comprehendere pote-
 rant, non solum alienigenas, sed et indigenas inhumane
 jugulabant, et cadaveribus in mari projectis, naves
 et quicquid in eis continebatur suis usibus applicabant;
 Scyllæ voraginis seu Charybdinæ naufragiis crude-
 liores effecti, dum mercatores, qui nobis necessaria

A.D. 1264. *Osney,*
Tib. A. 9. et malum non machinaverint, liberius et mitius per
 The Pro- visum parium suorum in fine anni cum ipsis ageretur.
 visions of Eodem anno et eodem loco concessæ et confirmatæ
 Oxford sunt provisiones Oxoniæ, et sub signo regis destinatæ
 confirmed

A.D. 1264. *Wykes,*
Titus A. 14. deferre consueverant, bonis omnibus spoliatos sine per-
 Consequ- sonarum differentia trucidabant. Quamobrem venalium,
 ent high quibus Anglia præ cæteris regionibus abundare con-
 price of sueverat, copia sic defecit, ut vina quæ per xl. solidos
 wine and antea vendebantur, per x. marcas libentissime vende-
 other com- rentur; cera quæ similiter xl. solidos excedere non
 modities. solebat, viii. marcas et amplius tunc valebat; libra
 piperis quæ sex denarios vix valebat, pro tribus soli-
 dis vendebatur. Quid plura? salis, ferri,¹ chalybis,
 pannorum, nec non omnium venalium tanta fuit penuriæ,
 quod populus egestate dolebat,² et mercatores passim
 mendicare sunt coacti, neque enim poterant incolæ
 regni nostri sua venalia extra regnum transvehere; qua-
 propter nisi divina misericordia necessitatibus regni
 citius providisset, simul cum venalibus pecuniæ copia
 deperisset. Et ut comes aures plebeias frivolis demul-
 ceret oblectamentis, condixerat et per regnum devulgari
 fecerat, quod sine commeatu extraneorum possent in-
 digenæ bonis propriis commode sustentari, quod tamen
 fuit impossibile, alterna quidem bonorum commutatio
 diversis regnis alternatim diversimoda commoda sub-
 ministrat; unde plurimi volentes comitem complacere,
 ne viderentur aliunde necessaria sibi mendicare, pannos
 candidos induebant, dedignantés panno[s] induere colo-
 ratos.

The wool
 seized on
 by Henry
 de Mont-
 fort.

Porro dominus Henricus de Monteforti comitis Ley-
 cestriæ primogenitus, ut inditæ sibi cupiditatis loculos
 adimpleret, militiæ suæ primordia plurimum denigrabat,
 dum totam lanam regni, quam non solum mercatores
 Flandriæ, sed Angliæ et aliarum provinciarum ad por-

¹ *ferri*] fieri, MS.

| ² *dolebat*] tollebat, MS.

vicecomitibus per singulos comitatus Angliæ, ut eas publicari faciant et firmiter observari. Et sciendum quod forma prædicta de marchionum proscriptione ad

A.D. 1264.
Osney,
Tib. A. 2.
and sent
through

tus adduxerant ad suas utique provincias navigio deducendas, arrestari faceret suis usibus applicandas, et sic detrectando militiam de milite strenuo communi nuncupatione lanarius est effectus. His et aliis incommodis sic attenuatum regnum Angliæ tabescebat, quod irreparabilibus dispendiis sauciatum de regno florentissimo fieret infelicissimum, ut vere nobis congrueret illud propheticum, facti sumus *opprobrium vicinis nostris, subsannatio et illusio his qui in circuitu nostro sunt.* Prælibatis igitur incommodis in regno crebrescentibus, intempeste hyemali tempore succedente, propter importunitatem temporis aliquantulum a tumultibus bellicis rabies furibunda quievit, redeunte vernali tempore, prout ex subscriptis liquebit pristinam resumptura vesaniam.

A.D. 1264.
Wykes,
Titus A.14.

f. 36.
Ps. xliiii.
14.

Transacto siquidem vicesimo die Nativitatis Domini, facta est Londoniæ per comitem convocatio non minima procerum Anglicorum, ibique decretum est, quod omnes Marchienses transfretarent in Hyberniam, et per triennium exilio relegati in Angliam non redirent sine communi assensu illorum quibus regni gubernacula juxta sanctiones procerum traderentur, adjecto quod circa Pascha proximo secuturum, subjuncta [pœna] intolerabili, regni limina¹ vacuarent; sed præmuniti a quibusdam prout dicebatur, quod in vitam² eorum si transfretassent fraudulenter fuerat machinatum, transfretationem suam sano ducti consilio differebant, in terris comitis Gloucestræ, ipso connivente, tutissime commorantes.

The
Marchers
banished
to Ireland,
but pro-
tected by
the earl of
Gloucester.

In ipso tunc parlamento pontifices qui convenerant, ediderunt quædam statuta in elusionem potestatis apo-

¹ *limina*] *lumina*, MS.

| ² *vitam*] *vocem*, MS.

A. D. 1264. effectum non pervenit propter duorum comitum subsequenter contentionem.

Osney,
Tib. A. 9.
the coun-
try.
Pope Cle-
ment IV.

Eodem anno circa festum Sancti Michaelis obiit Urbanus quartus, et electus est eodem die episcopus

A. D. 1264. stolicæ, quod eis processu temporis non mediocriter cessit in damnum; ipsa tunc vice comes Leycestriæ caute prævidens, ne forte magnates regni, quos flexibiles et facile mutabiles reputavit, imo etiam inconstantes

Wykes,
Titus A. 14.
Craft of S.
de Mont-
fort.

vocare non erubuit, contra se aliquid attemptare præsumerent, præmeditatis cautelis disposuit majores deprimere, et eorum potentias annullare, confringendo cornua superbiorum, ut exinanitis majorum viribus liberius et facilius vulgares sibi populos subjugaret, et molitiones seu cautelas quas conceperat ad effectum produceret. Unde mota gravi quæstione nomine regis contra comitem Ferariensem, præclusis sibi legitimis defensionibus, ipsum tanquam hostem publicum carcerali custodiæ mancipavit, cogitans id ipsum facere de comite Gloucestrensi, ut infirmitatibus capitis¹ dolerent membra subjecta. Quippe supradicti duo comites tam possessionibus, quam suorum viribus subditorum, cæteros regni nobiles præcellere dinoscantur. Imposuit enim comiti Gloucestriæ, quod ad Marchienses inimicos rei publicæ receptavit in terris suis, quamobrem ab eo tanquam suspecto sufficientem cœpit exigere cautionem, volens si posset ipsum, sicut et comitem Ferariensem, confictis callide ratiunculis captivare.

He imprisoned
Robert earl
Ferrers.

f. 36 b.

Escape of
the earl of
Gloucester
and John
Giffard.

At comes callidus arte arte artificiosæ deludens, juncta sibi militum turma non modica, sprato parlamento, secessit ad partes occiduas, et in loca tutissima se recepit; Johannes quoque Giffardus strenuitate militiæ et animi probitate nulli secundus, cum impeteretur a comite Leycestrensi quod contra matrem Lewensem multas terras occupaverat, quæ cæteris

¹ *infirmitatibus capitis*] infirmitatis capitibus, MS.

Sabinensis et legatus Angliæ; consecratus autem in A.D. 1264. festo Sanctæ Agathæ vocatus est Clemens quartus.¹

*Osney,
Tib. A. 9.*

MCCLXV. Videns igitur hostis generis humani quam pacis scintillulam et dilectionis inter barones lucentem et ardentem, invidit, et ne sperata pace diutius terra frueretur, zizaniam superseminavit quæ fructum

Feb. 5.

magnatibus ratione captivorum suorum competere videbantur, præstita cautione quod comiti Leycestrensi de excessu emendas faceret competentes, ne forte, sicut comes Ferariensis, incideret in manus ejus, comitem Gloucestriæ, cujus domesticus et commensalis extiterat, secutus e vestigio, ad partes se transtulit Marchienses. Itaque comes Leycestriæ cum H[ugone] Dispensario, Johanne filio Johannis, dominis Wygornæ, Londoniæ, Cicestriæ episcopis,² cæterisque fautoribus suis qui ei deesse ignominiosum duxerunt, suam quodammodo palliando cautelam, quandam formam liberationis domini E[dwardi] voluntarie fabricatam, sed nulla prorsus ratione subnixam, motibus propriis confingebat, et redactam in scriptis adhærentes sibi proceres sigillorum suorum munimine roborabant, quam si libuerit diligenter inspicere consideratis conditionibus in dicta forma contentis, pejoris conditionis esse videretur liberatus, quam fuerat captivatus. His breviter prælibatis anni sequentis seriem exponamus. Obiit Godfridus Eboracensis archiepiscopus; Willelmus de Ruderefeld decanus Eboracensis ad eandem sedem est electus iv. idus Martii, scil. in crastino Sancti Gregorii, et statim adiit sedem [Apostolicam].

A.D. 1264.

*Wykes,
Titus A. 14.*

*W. de
Ruderefeld
elected
archbishop
of York.*

² Sam. xi. 1. MCCLXV. Succedente verno *tempore, quo solent reges ad bella procedere*, virentibus arbustis, avibusque præ amcenitate jocundissimas resonantibus cantilenas, adolescentes strenui duo filii comitis Leycestriæ faustis successibus animati, non solum abundantes pecunia sed

*Two of the
young De
Montforts
summon
the barons
to a tour-
nament at*

¹ This is written with a style in the margin.

² MS. inserts *et*.

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* amicitiae baronum et concordiae suffocaret; et inde seminarium sumpsit. Nam dominus Symon de Monteforti castella Angliæ in manu sua cepit et pro voluntate sua munivit, et de eis pro libitu suo ordinavit. Ob istam causam et multas alias quas longum est interserere, Gilbertus comes Gloucestris cum aliis magnatibus indignatus subtraxit se a consilio comitis Symonis et suorum; attraxit autem ad se omnes mar-

A.D. 1265. *Wykes, Titus A. 14.* et militum innumerabili comitiva stipati, edicto publico per totum regnum Angliæ divulgare cœperunt, quod omnes nobiles regni convenirent Northamptoniam in quindena Paschæ, congressuri cum eis et eorum complicitibus ad ostentationem virium eo genere configendi, quod vulgo torneamentum consueverat appellari. Convenientibus igitur ibidem militaribus copiis

The earl of Gloucester refuses to come.

juniorum Angliæ, quorum non erat numerus, comes Gloucestris metuens ne per comitis Leycestris machinationes sibi dispendia molirentur, distulit illuc ire. Quo comperto, machinator astutus contractam undequaque militiam blandimentis allectam, soluto torneamento, simul cum rege et domino Edwardo ad partes secum cœpit traducere Marchienses, edicto publice divulgato quod Marchienses hostes reipublicæ et commoditatibus regni rebelles volebat invadere, et prævaricatoribus pœnas¹ infligere competentes.

S. de Montfort enters Hereford.

Confidens igitur in virtute sua, et viribus sibi coherentium progredientium militia bellicosa Sabrinam transiit, et nullo contradicente civitatem Herefordensem pompaticè introivit, ibique usque Pentecosten inutilem moram traxit. Interim comes Gloucestris, ut jam conceptos ejus impetus callide declinaret, contractis undequaque viribus in tutiora se loca recepit: verum frater ejus Thomas de Clara adolescens ingenuus, tanquam familiaris et cubicularius domini Edwardi consolationis gratia cum eo continue morabatur, quasi

Thomas de Clare with prince Edward.

¹ pœnas] penis, MS.

chiones et multos alios qui prius steterunt cum comite A.D. 1265.
Symone, et facti sunt capitales inimici qui prius ^{Oney,}
fuerant, ut videbatur, quasi fœdere indissolubili fratres ^{Tib. A. 9.} f. 71.
jurati et specialissimi. Quid plura? Fiunt hinc inde
hostiles concursus ad spolia, ad castrorum subversiones,
et burgorum et villarum incendia, et multa alia faci-
nora perpetranda; quæ omnia non est nostræ facultatis
evolvere seu enumerare. In isto conflictu miserabili

volens fratris sui vestigiis adhærere, propter quod A.D. 1265.
comes Leycestriæ, ignarus mysterii quod inter ipsum ^{Wykes,}
et dominum Edwardum nemine conscio gerebatur, eum ^{Titus A. 14.}
sincerissime diligebat, et de fidelitate multipliciter
commendabat, sed hoc frustra.

Quippe die Jovis in septimana Pentecostes, dominus ^{Escape of}
Edwardus cum dicto cubiculario suo et paucis aliis ^{prince}
militibus civitatem egressus, spatiandi gratia devenit ^{Edward.}
in agros, et omnes dextrarios quos milites eduxerant
de civitate singillatim ascendit, tanquam probationis
gratia, quis eorum alterum velocitate præcelleret, et
cum singulos stimulis agitados velocitate cursuum fati-
gasset, ultimum quem ascendit comperiens satis idoneum
et velocem, tandem adjuncto sibi domino Thoma sicut
antea fuerat prælocutum, avulsus modicum a militibus
qui secum exierant, obtenta licentia sed non petita,
non modica locorum spatia equi quo ferebatur citis-
sima velocitate transiliens, collegis¹ suis mirantibus quo
pergeret valedixit, fugientem frustra prosequentibus,
sed attingere non valentibus. Qui statim reversi in f. 37 b.
urbem nunciaverunt comiti quæ gesta erant in via.
Qui nimirum corde saucius dominum Thomam, quem
prius de fidelitate commendaverat, delusorem publice
proclamabat. Itaque dominus Edwardus exceptus a
Marchiensibus qui in quadam silva vicina loricati,

¹ collegis] collegiis, MS.

A.D. 1265. contigit, ut more poetarum fabulantium loquar, quod
Omey, domina Fortuna expandebat alas suas atque amplius
Tib. A. 9. portabat in humeris suis comitem Gloverniæ quadam
 favorabiliori prærogativa quam comitem Leycestræ;
 et sic comitis G[loverniæ] exercitus de die in diem
 numero et fortitudine crescebat, ita et alterius decres-
 cebat. Eodem tempore dominus Symon filius Symonis
 obsedit castrum de Peuneseye in Kantia super mare

A.D. 1265. prout condictum fuerat, adventum suum diligentius
Wykes, expectabant, non sine lætitia ductus est versus partes
Titus A. 14. Wygemore, quo deveniens accurrente sibi militia co-
 piosa, quasi sopita captivitatis ignominia nimia cepit
 lætitia circumfundi, dum se liberatum comperit de
 maledicti fauce draconis.

Walter
 Giffard,
 bishop of
 Bath.

Obiit W[illelmus] Bathoniensis episcopus; magister
 Walterus Giffard ad eandem sedem est electus, et
 statim transfretavit ad dominum Cantuariensem, et
 rediit in Angliam consecratus ab eodem, circa Pente-
 costen. Et quia transfretavit invitis baronibus, maneria
 sua fere omnia destruxerunt. Ipse vero ante consecra-
 tionem suam præstito sacramento quod regi non ad-
 versaretur, rediens in Angliam, prout ei injunctum
 fuerat a metropolitano, in comitem Leycestræ et com-
 plices suos excommunicationis sententiam fulminavit.

His manors
 destroyed
 by the
 barons.

The earl of
 Gloucester
 makes
 terms with
 prince
 Edward.

Igitur comes Gloucestræ volens comiti Leycestræ
 pro insidiis quas sibi paraverat reddere talionem, ut
 callide cogereetur comprehendi laqueo quem tetendit, et
incidere in foveam quam fecit, convocata sibi militum, Ps. vii. 16.
 armigerorum, et peditum copiosa caterva, quasi peni-
 tentia ductus quod domino regi in bello Lewensi fuerat
 adversarius vel infestus, recepto a domino Edwardo
 prius apud Lodelawe corporali sacramento, quod si eo
 juvante posset obtinere victoriam, antiquas leges bonas
 et approbatas faceret observari, pravas consuetudines quæ
 in regno inoleverant abrogari, et quod regem induceret
 ut alienigenas a regno et a concilio suo [amoveat], nec

situm, in qua obsidione multum laborabat ; sed parum vel nihil in expugnando proficiebat. Audiens igitur patrem suum et eos qui cum eo erant apud Herefordiam in arcto positos, volens eis fideli adjutorio posse suo succurrere, congregavit exercitum ex his qui patris sui partes fovebant, qui post multas invasiones et deprædationes in itinere factas venerunt apud Kenilwrthe ; qui vix ibi pernoctabant quin comes

A.D. 1265.
Oney,
Tib. A. 9.
by Simon
de Mont-
fort the
younger.

permitteret eos habere custodiam castrorum, vel aliquid genus administrationis in regno, et quod res indigenarum sibi fidelium consilio regeretur, adhæsit eidem in multitudine virtutis suæ, eidem egeno et bonis omnibus spoliato quicquid sibi necessarium fuerat subministrans. Confluebant ad dominum Edwardum non tantum Marchienses, sed de cunctis regni provinciis innumerabilis militiæ multitudo, sed et comes Warennæ, Willelmus Valentinus, et Hugo Bigotus, qui paulo ante cum strenua bellatorum caterva in comitatu Pembroc nemine resistente applicuerant, ipsius auxerunt exercitum. Johannes quoque Giffard, singulare militiæ decus, in Anglia cui nullus post comitem Gloucestriæ poterat cœquari, tantam sibi equitum et peditum ultra æstimationem virium suarum cœpit conjungere comitivam, ut complicibus suis stuporem incuteret, et adversariis formidinem irrogaret. Igitur conglobata militiæ multitudo civitatem Wygornæ adiit, quam cives domino Edwardo sine qualibet resistantia redderunt ; de oppidis et burgis adjacentibus factum est illico quod volebat.

A.D. 1265.
Wykes,
Titus A.14.

Army of
prince
Edward.

f. 38.

Worcester
surrenders
to prince
Edward.

Et ne comiti Leycestræ et exercitui ejus pateret transitus ultra Sabrinam, pontem Wygornæ frangifecit, omnesque naviculas per Sabrinam trahi fecit ad aridam, et factis foveis per omnia loca fluminis ubi transitus esse consueverat, præcluserat hostibus transmea-

The bridge
at Worces-
ter over
the Severn
broken
down.

¹ John de Warren.

A.D. 1265. Glovernæ cum marchionibus de eorum adventu præ-
Omev,
Tib. A. 9.
 He is sur-
 prised by
 Gloucester
 at Kenil-
 worth.
 Aug. 1.
 munitus, quasi subito supervenit, et eos in aurora die
 Sancti Petri ad vincula invasit et spoliavit, et multos
 ex eis in captivitate duxit, scilicet Robertum comitem
 Oxoniæ, Willelmum de Monte Canuto, Baldewynum
 Wake; Ricardum de Grey, Adam de Novo Mercato, et
 multos alios qui jacebant in papilionibus extra cas-
 trum. Symon vero cum paucis vix evasit in castro

A.D. 1265. tum. Interim dominus R[obertus] de Ros, W[illel-
Wykes,
Titus A.14.
 Gloucester
 taken by
 prince
 Edward.
 June 24.
 Simon de
 Montfort
 at Mon-
 mouth;
 mus] de Vesci, et alii milites et adolescentes ingenui
 usque trecentos ingressi sunt Gloucestriam, frustra
 credentes in ea contra dominum E[dwardum] et ejus
 exercitum se tueri. Quippe dominus E[dwardus]
 strenua suorum comitiva subnixus, audacter irruens
 super oppidum supradictum, modico sudore obtinuit id
 in brevi; conclusi quidem repentinos impetus non
 valentes diutius sustinere, civitate relicta in castri
 munitionem tutissimam fugientes, contra externos in-
 sultus quos statim senserunt difficiles, motibus bellicis
 præparabant. Verum protracta aliquamdiu obsidione,
 dum partes alternis viribus concertarent, obsessi de-
 ficientibus in castro victualibus sub certis conditionibus
 obsessori castrum dedere sunt coacti; quos exeuntes
 de castro dominus E[dwardus] benigne suscipiens, cum
 equis et armis quietos abire permisit; recepto prius ab
 omnibus et singulis sacramento, quod contra ipsum
 infra mensem arma bellica non portarent. Acta sunt
 hæc circa Nativitatem beati Johannis Baptistæ intrante
 mense Julio. Igitur munitionem obtentam tam viris
 bellicosis idoneis ad defensionem quam victualibus
 munientes, transito flumine circa partes occiduas festi-
 natis se gressibus transferebant. Comes vero Leyces-
 triæ, spreta Herefordia, secessit Monemutham, ubi
 Johannes Giffard solus cum favente sibi militia ipsum
 fixis ante oppidum tentoriis sic arctavit, provocando
 singulis diebus ad prælium, ut irritatus inde recedere

patris sui. Istis igitur miserabiliter captis et confusis, A.D. 1265.
 multis etiam ex eis in fugam conversis, comes cum ^{Osney,}
 suis gaudens rediit et captivos suos secum adduxit. ^{Tib. A. 9.}
 Comes Symon exercitum suum recreare prope Wygor- ^{Simon de}
 niam desiderans, eodem die audiens de sinistro eventu ^{Montfort}
 filii sui et eorum qui cum illo erant, in crastino, scilicet
 die Dominica, movit exercitum suum, domino rege
 Henrico sibi comite, pergens in occursum filii sui.

cogeretur. Qui progressus castrum de Hulkes, quod A.D. 1265.
 dominicum fuerat comitis Gloucestræ, inventis in eo ^{Wykes,}
 paucis defensoribus occupavit, quod tamen comes Glou- ^{Titus A. 14.}
 cestriæ infra triduum consimili talione resumpsit. At f. 38 b.
 comes Leycestriæ progrediens vicum quendam mariti- ^{at New-}
 mum qui Newport dicitur, qui etiam comiti Gloucestræ ^{port.}
 jure hæreditario competebat, sine repugnatione qualibet
 occupavit, misitque nuncios usque Bristollas, ut omnes
 naves onerarias quas adipisci poterant sine mora trans-
 mitterent usque Newport, ut ipse cum rege et adhæ-
 rente sibi exercitu usque Bristollas navigio se trans-
 ferret. Quo comperto comes Gloucestræ tres naves
 piraticas quas habebat, quas vulgo galyas vocant, in
 introitu portus ubi naves applicare debuerant appende-
 bat, et in eis simul cum nautis imponi fecit bellatorum
 multitudinem copiosam, qui videntes classem de Bris- ^{Defeat of}
 tollis venientem appropinquare litoribus, validissimo ^{his trans-}
 congressu conflagabat eis in salo, de quibus undecim ^{port ships}
 naves vel capiebant vel in fluctibus submergebant, ^{from}
 cæteras omnes violentis ausibus regredi compellentem. ^{Bristol by}
 Comes quidem Gloucestræ et dominus Edwardus tanta ^{the earl of}
 potiti victoria gloriantes, erectis vexillis, aciebus ordi- ^{Gloucester.}
 natis ad prælium processerunt ad pontem qui ducit in
 oppidum, ut habito ingressu cum inimicis¹ in oppido
 dimicarent; at illi videntes se non posse resistere,
 habito prius congressu in pontis medio, violenter re-

¹ inimicis] interius, MS.

A.D. 1265. Veniens autem, apud Kemeseyam die Lunæ sequenti
Osney,
Tib. A. 9. ad vesperam, movit exercitum suum versus Evesham
 advances to in crastino, scilicet die Martis. Et cum intrasset
Kempsey,
 and then to capellam quandam ut missam domini Wygorniensis¹
Evesham. audiret, venit qui nunciaret comitem Gloucestræ cum
 Advance of marchionibus et aliis multis cum exercitu forti et
 the army of the earl of terribili, qui omnes in mortem dicti Symonis et
 Gloucester. suorum conjuraverant, adventare. Cumque suasum

A.D. 1265. pulsi in oppidum, partem pontis quæ villæ communis
Wykes,
Titus A. 14. adjacebat projectis ignibus concremabant, ut urgentibus
 inimicis votivum denegarent ingressum.

S. de Mont- Nostris quidem ad castra redeuntibus, comes Ley-
 fort leads cestræ medio noctis intempestæ silentio relicto oppido
 his army into Wales. clam recedens, faventem sibi exercitum duxit in terram
 principis Walliarum, cui pro impendendo sibi subsidio
 quinque castra de dominico regis commisit, quorum
 quædam quæ sibi frequenter fuerunt nociva statim solo
 tenus complanavit, insuper illicito præsumptionis genere
 confecit ei chartam, quod omnes terras quas prædeces-
 sores sui jure vetustissimo vendicabant, sibi sine qua-
 libet diminutione restitueret, eamque sigillo regio con-
 signavit, quod duobus laicis deportandum commiserat,
 viz. domino P[etro] de Monteforti, et domino R[adulfo]
 de Sandwych militibus, quod a seculo fuerat inauditum.

f. 39. Verum Anglici panibus assueti, cum essent in terra
 Walensium solo carniū edulio vel lactionis, quibus
 illa gens effera vivere consuevit, sine panibus vivere
 nesciebant; quamobrem illas provincias saltuosas et
 silvarum devia non sine periculo transmeantes, reversi
 sunt Herefordiam, expectantes tempus idoneum quo per
 latebrosa viarum diverticula positas eis insidias cautius
 evitantes, Sabrina quomodolibet transmeata, possent
 refugium civitatis Londoniæ, quod indiscrete reliquerant,
 revertere. Sed dominus E[dwardus] cum favente sibi

He returns
 to Here-
 ford.

The roads
 guarded

¹ Walter de Cantelupe.

ei esset a collateralibus suis ut in castrum suum de A.D. 1265
 Kenilworthe se transferret, et sic mortem imminentem *Osney,*
 evaderet, vir constantissimus constantissime respondit, *Tib. A. 9.*
 " Non est militis Christi fugere, sed pro veritate *S. de Mont-*
 " potius inimici gladio occumbere." Ad prælium igitur *fort refuses*
 se præparans cum sibi adhærentibus, licet paucis, *to escape.*
 occurrit eis. Cumque in campo quodam prope *Battle of*
 Evesham sibi invicem obviassent, omnes simul uno *Evesham.*

inilitia, præcluso, sicut diximus, fluminis transmeatu, A.D. 1265.
 ne forte cæteri votivis gauderent desideriis, cum omni *Wykes,*
 diligentia viarum angustias observabat. His expositis *Titus A.14.*
 stilum nostrum ad Orientales provincias reflectamus. *by prince*
Edward.

Igitur Symon de Monteforti junior frivolam et inutilem relinquens obsidionem castri Peveneseye, quam Sack of
 junctis sibi Londoniarum turmis diu frustra protraxerat, Winchester
 reversus Londoniam convocavit barones, sexdecim ferme by Simon
 vexilliferos, et bellatorum infinitam multitudinem, et de Mont-
 secedens Wyntoniam, civibus sibi non faventibus, sed fort the
 aditum præcludentibus, civitatem ipsam repentinis younger,
 insultibus cœpit fortiter impugnare. Cumque cives, prout
 poterant resistentes, viribus oppugnare non posset, ne
 votivis fraudaretur desideriis, arte proditiosa duxit uten-
 dum: quippe immissa [manu] loricatorum per fenestram
 quandam in monasterio Sancti Swythuni, quod muro
 civitatis adjungitur, pessulis et seris¹ januarum vio-
 lenter effractis, exterius urgentibus liberum patefecit
 ingressum; qui continuo civitate obtenta, quibusdam
 sed paucis civibus interfectis, cæteris quoque inhumaniter
 comprehensis, quicquid in domibus vel extra sive in
 ecclesiis repositum poterat inveniri, sacrilegis ausibus
 occupaverunt,² suppellectile³ et pecuniam infinitam secum
 in equis et curribus abducentes, spolia civitatis opulen-
 tissimæ inter Sathanæ satellites diviserunt. Igitur urbis
 florentissimæ depopulatores impii prædis onusti secesse-
 runt Oxoniam, quibus ut eorum pacificus foret ingressus, *who then*
goes to
Oxford,

¹ *seris*] serumis, MS.

² *occupaverunt*] occupavit, MS.

³ *supellectile*] suppellectillam,
 MS.

A.D. 1265. impetu in virum Dei irruerant acclamantes, "O vetus
Osney, "proditor, vetus proditor, impossibile est ut ulterius
Tib. A. 9. "vivas!" Et cum tantæ multitudini diu resistere
f. 71 b. non prævaleret, se ipsum et causam suam Deo et
 Death of S. de Montfort, and shameful mutilation of his corpse. gloriosæ Matri suæ commendans, ibidem interfectus est morte turpissima et inaudita. Nam caput ejus amputabant, manus, pedes, et membra virilia, quod dictu horribile est, abscidebant, et super ea sicut super

A.D. 1265. cives callidi civitatis aditum non negabant, indeque
Wykes, pompaticè processerunt Norhamptoniam, et in tantæ
Titus A. 14. multitudinis potentia spem ponentes et fiduciam, habito
f. 39 b. invicem consilio, quod invito domino E[dwardo] et
 Northampton, complicitibus suis, qui Sabrinæ transitum concludebant, in subsidium comitis Leycestriæ secederent Herefordiam, ut vel ejus augentes exercitum cum adversariis dimicaret in prælio, et ipsum suis viribus ad partes reducerent orientis. Ultimo die mensis Julii, scil. in vigilia Sancti Petri ad vincula, duce Symone post solis occasum venerunt Kenilleuurthe, et cœna facta, fatigatis equis pabula tribuentes, minus providi vel circumspecti neminem formidantes, exuentes arma bellica quia se credebant in tuto consistere, dormiebant in lectulis usque mane.

and Kenilworth;

where he is surprised by prince Edward.

Porro dominus Edwardus circuendo provincias Wygornia, comperto quidem per exploratores callidos quod adversa sibi multitudo venisset, ibidem cum esset in vicino cum adhærente sibi militia noctem illam duxit insomnem, et adveniente crepusculo ascensis vehiculis, ampla provinciarum quasi transvolans interstitia, summo mane diluculo deveniens Kenilleuurthe, totam illam multitudinem comprehendit in lectulis dormientem; quos minus leviter quam credebant expergefactos, nullo
 His escape. prorsus præter Symonem evadente, captivavit. Symon utique qui nocte illa debuit excubasse, forte minus sobrius dormiebat; sed comperto. tumultu, relicta syndone nudus profugiens, beneficio cujusdam naviculæ lacum transiit, et in castrum navigii præsidio se recepit.

arma sua ut quis quid tolleret, quasi sortem mittebant. Interfecti fuerunt cum eo ipsa hora nobilissimi viri et strenuissimi Henricus comitis primogenitus, Hugo Dispensarius, Petrus de Monteforti, et filius ejus primogenitus,¹ Johannes de Bello Campo, Willelmus de Mandewyle, Rogerus de Sancto Johanne, Gillebertus de Elsefeld, Johannes de Dyve, Radulfus Basset, et alii milites et nobiles circa quinquies viginti, ut pro

A.D. 1265.
Osney,
Tib. A. 9.
Other persons of note slain.

Quid multa? prædones sacrilegi qui Wyntoniam deprædarunt, nec locis dedicatis nec sacris deferentes ordinibus, Deo iudice qui non fallitur, sed potius æquitatis libra singulorum merita recompensat, equis et armis, et universa suppellectili quam nequiter adquisierant, spoliati, impietatis suæ talionem fortuna retrograda receperunt. Cæteri vero, non solum equis et armis eorum, sed et variis spoliis locupletes, captivos insignes ignobiliter abducentes, regressi sunt Wygorniam, captivos in locis tutissimis reponentes compedibus oneratos. Acta sunt hæc primo die mensis Augusti, qui juxta priscam gentilium superstitionem dicitur dies mala. Quod quidem convenienter contigit, quia non solum supradictis captivis mala fuerat, sed comiti Leycestriæ pessima facta est, prout in sequentibus audietis. Comes quidem Leycestriæ quia exercitus ejus plerumque famis et sitis inedia tabescebat, relicta Herefordia per secreta provinciarum diverticula ne exciperetur ab hostibus, si quo modo posset, præmeditata calliditate Londonias regredi proponebat; sed hoc frustra, nempe cum transisset Sabrinam navigio cum universo exercitu suo, devenit Eveshamiam tertio die mensis supradicti, feria secunda. Sed dominus E[dwardus] cum comite Gloucestriæ, omnibus Marchiensibus, necnon innumera multitudine bellatorum, comperto per exploratores callidos, quod in crastino de Eveshamia versus Kenilleuurthe fuerat recessurus, circa solis occasum recessit de Wy-

A.D. 1265.
Wykes,
Titus A. 14.

Aug. 1.

f. 40.

March of S. de Montfort to Evesham, where he is met by prince Edward and G. de Clare.

¹ i.e. Peter. But he was only wounded. See Rishanger's Chron. (Camd. Soc.), p. 47.

A.D. 1265. certo putabatur. Cecidit etiam eodem die maxima
Osney, multitudo equitum et peditum, quorum numerum
Tib. A. 9. solus Deus novit. Nec fuit aliquis ex parte comitis
 vir virtutis, valoris, sive fortitudinis qui mortem evasit,
 nisi solus dominus Johannes filius Johannis, gratia
 Dei protectus, et domini Rogeri de Clifford præsidio
 adjutus. Nec est prætermittendum signum quod acci-
 dit manifestissimum, quia hora illa qua prælium in-
 John Fitz-
 John
 almost
 the only
 survivor of
 note.
 Supernatural dark-

A.D. 1265. gornia; et quia sciebat quod exploratores comitis
Wykes, in sua fuerant comitiva, ut eos sua calliditate deluderet,
Titus A.14. fingebat ac si versus Salopesburiam vel Brigiam seu
 Staffordiam voluisset iter assumere; sed comperto quod
 exploratores de civitate per duo vel tria milia poterant
 elongari, reflexis habenis versus Eveshamiam equitans
 per totam noctem, summo diluculo ante solis ortum
 devenit ibidem.

Battle of
 Evesham,
 Aug. 4. Porro rex et comes, summo mane audita missa, modi-
 cum pransi, processuri versus Kenilleurthe equos
 ascendere sunt parati; verum quidem primites egressi
 de oppido, dominum Edwardum cum suo exercitu
 vocatis vexillis prope mænia conspexerunt, id ipsum
 comiti Leycestræ non sine formidine nunciantes. At
 ille cum suis confidens virtute sibi cohærentium, com-
 plices suos animavit ad prælium. At illi protinus
 armis se bellicis munientes, erectis vexillis et aciebus
 ordinatis ad prælium, ne fugere vide[re]ntur, exeuntes
 de oppido, in occursum adversæ multitudinis viriliter
 processerunt. Siquidem dominus Edwardus, sola vexa-
 tione dante intellectum, ignominia quam ex captiva-
 tione Lewensi pertulerat et cautior effectus, sagaciter
 in duas turmas divisit exercitum, et ut cæteros ani-
 maret ad prælium, primam aciem primus ille dux et
 miles invictissimus strenuissime conducebat, primos
 insultus inflexibiliter perpessus; comes quoque Glou-
 cestriæ, aciei supradictæ capitaneus, probitate strenuissima
 indeficienter sibi subsidia præstiturus. Præcedentem e
 vestigio comes utique Leycestræ primam turmam habens

cepit, videlicet dicta die Martis hora prima, factæ A.D. 1265.
 sunt tenebræ per totam terram, quales nunquam nos- Osney,
 tris temporibus visæ sunt, et tonitruus sequente Tib. A. 9.
 mirabili pluviarum inundatione, cum ante et post per ness and
 totam diem maxima esset æris serenitas, quæ mani- thunder
 festum indicium dare videbantur futurorum. Post during the
 stragem hanc miserabilem statutum est parliamentum at Win-
 apud Wyntoniam in Nativitate beatæ Mariæ, ab his chester,
Sept. 8.

longe prospectans, (nam secundam interjacente quodam A.D. 1265.
 monticulo videre non poterat,) nimia densitate tanquam Wykes,
 in forma circulari suum inglomeravit exercitum, ut sibi Titus A. 14.
 invicem conglobati imminentes adversariorum insultus f. 40 b.
 possent viriliter sustinere. At dominus E[dwardus],
 leonina fretus audacia, trepidationis ignarus, clangore
 tubarum terribiliter resonante; conglobatam multitudi-
 nem militariter cepit impetere; eo quidem glomeratam
 multitudinem in fronte violentis motibus impugnante,
 ecce statim comes Gloucestris, aciei secundæ strenua
 comitiva stipatus, irruens in partem adversam coacer-
 vationis prætaxatæ, totum exercitum illum quasi con-
 glutinatis acierum extremitatibus circumcinxit; alternis
 igitur partibus terribiliter dimicantibus, conclusa multi-
 tudo concludentium impetus sustinere non potuit, dum
 clypeis in frustra concisis, calybrina loricearum textura
 minutissime lacerata, confodientibus lanceis et gladiis
 sanguine debriatis, sine resistentia locum daret; unde
 factum est, ut qui prius in bello Lewensi triumphatores
 extiterant, tergiversationem fortunæ fallibilem jam
 perpassi, victores victis colla dedentes, pæne omnes
 hostili mucrone perfossi, fatales exitus miserabiliter
 terminarunt. Interfecti fuerant in hoc prælio circiter
 centum et sexaginta milites, et aliorum nobilium qui
 nondum militari cingulo decorati fuerant numerus
 infinitus interiit. Inter eos siquidem qui fatalem vitæ
 terminum in prælio supradicto fuisse concluderunt, famo-
 sissimos et præcipuos ad notitiam posterorum præsentii
 opusculo duximus annotandos, capitaneus multitudinis

A.D. 1265. *Osney, Tib. A. 9.* qui victoriam hanc obtinebant, scilicet comite Gloverniæ et his qui ex parte sua fuerant. Et sciendum quod dominus Henricus rex Angliæ fuit in prælio ex parte Symonis comitis, et dominus Edwardus regis primogenitus ex parte comitis Gloverniæ; patre tamen invito ut dicebatur. Ab hac hora dominus rex restitutus est ad pristinum statum regiæ potestatis, quia prius fuit quasi sub custodia baronum. Post prælium ita com-

The king recovers his power.

A.D. 1265. *Wykes, Titus A. 14.* Symon de Monteforti non solum capite detruncatus occubuit, verum etiam brachiis et cruribus amputatis et minuatim in frusta concisis, vix trunco remanente, vilissima peditum caterva quæ¹ potissimum ejus actibus invidebat, vilissimo sæviendi genere furians in præmortuum, causam sibi nimis amputabat.²

Henry de Montfort, Hugh Despencer, and others.

Henricus de Monteforti primogenitus ejus et hæres, in conspectu patris gladio diverberatus interiit. Hugo Dispensarius commilitonum suorum præsidio viduatus funestissimo pugione confossus occubuit. P[etrus] de Monteforti, Radulfus Basset, alique viri nominatissimi, diminitioni Anglicanæ militiæ planctuosio funere necabantur. Cujus itaque vel saxeum pectus super interitum adolescentis ingenui Willelmi de Mandewille fratris domini Johannis filii Johannis, qui in eodem prælio viso fratris casu fuerat captivatus, poterit non dolere? et quis in funere Johannis de Bello Campo possit lacrymas continere? qui duo cœtaneis suis corporum elegantia præpollebant, sed et ætatis imbecillitas utrumque non immerito poterit excusare. Gestum est hoc prælium extra oppidum Eveshamiæ die Martis proxima post festum Sancti Petri ad vincula, quarto die mensis Augusti, pridie scilicet nonas ejusdem mensis. Rex itaque tubis pro triumpho resonantibus ductus in oppidum, probitate filii, quem tenerrime diligebat, diutinæ captivitatis ignominia liberatus, suis præ gaudio lacrymantibus, restitutus est pristinæ liber-

William de Mandewille.

£ 41.

John de Beauchamp.

Triumph of the king.

¹ *quæ*] qui, MS.

| ² Sic.

missum quidam ex amicis comitis defuncti lamentantes A.D. 1265.
 et dolentes, cum magis esset gaudendum quam dolen- Osney,
Tib. A. 9.
 dum, si vis doloris rationem admitteret, venerunt in Burial of
the remains
of Simon de
Montfort.
 agrum, et reliquum corporis quod sub divo derelictum
 fuerat super scalam veterem et debilem collocaverunt
 et vili collobio et dilacerato cooperuerunt, et ad eccle-
 siam conventualem Eveshamiæ deportaverunt, et in
 lintheamine mundo involventes, in monumento novo

tati. Caput capitanei, hastili infixum in verecundiam A.D. 1265.
 decapitati, immo etiam in signum regalis triumphi Wykes,
Titus A. 14.
 usque Wygemore ignobiliter est delatum, filio suo
 Symone prospectante, qui consummato prælio vivus
 subsidia præstiturus, visoque procul extermino, rever-
 sus est Kenilleurthe munitionem non ignobilem, quam
 sibi post captivationem complicitum suorum quam præ-
 diximus, refugium speciale delegerat; ibique mente
 tam lugubri paternum et fraternum deploravat exci-
 dium, ut putaretur diebus plurimis cibos¹ vel potum
 non gustasse.

Sedata quidem vel ad modicum singultuosa mæroris Release of
Richard,
king of the
Romans.
 angustia, serenissimum regem Romanum patrum suum
 cum filio postumo,² qui in castro de Kenilleuorthe
 minus honeste quam regiam deceret honestatem, diu-
 tinæ captivitati mancipatus extiterat, sine qualibet
 conditionis adjectione liberum et solutum abire per-
 misit, quique die Mercurii in crastino Nativitatis
 Beatæ Virginis venit Walingford, ubi occurrentibus
 familiaribus et amicis, cum nimia jocunditate sicut
 decuit est receptus. Uxor³ quippe H[ugonis] Dispen-
 sarii, qui turri Londoniarum et captivos insignes, quos
 in ea vinctos tenebat, universos et singulos, solo
 comite Ferariensi⁴ duntaxat excepto, liberos abire per-

¹ *cibos*] *cibis*, MS.

² *i.e.* Edmund.

³ Aliva or Alyna. *Foss's Judges*,
ii. p. 311.

⁴ Robert de Ferrers.

A.D. 1265. deposuerunt, in quo nondum quisquam positus fuerat. *Osney, Tib. A. 9.* Multa etiam corpora nobilium sepulta ibidem, Deo annuente, in pace requiescunt. Post parvum temporis intervallum quidam forte nostrates, nondum nece comitis saturati, murmurabant et majorem adhuc exercebant vindictam in cadavere mortuo, dicentes illud non esse Christiana sepultura dignum, tum quia fuit sententia anathematis innodatum, tum quia fuit pro-

A.D. 1265. misit, et ad terras patris sui domini Philippi Basset *Wykes, Titus A. 14.* luctuosa se transferens, mortem mariti sui inconsolabiliter deplorabat. Cives quoque Londonienses leonina prius sævitia debacchantes, agniam mansuetudinem protinus induentes, civitatem et turrim domino regi sine contradictione qualibet reddiderunt, et mirum in modum qui fere per biennium dæmoniacæ delusione facti fuerant arrepticii, per mortem comitis et suorum, quasi miraculose subito a dementia seu furia curabantur.

The castles taken by the barons restored to the king. f. 41 b. Civitatum et castrorum domini regis occupatores complicitium suorum funere consternati, ea statim regi tanquam vero domino reddiderunt, omnesque captivi per barones captivati quibuscunque locis in Anglia tenebantur, libertati pristinae restituti sunt, illis duntaxat exceptis quos comes Leycestriae in castris Dovoræ et Kenilleurthe custodiendos commiserat. Mense Julio præcedenti et Augusto sequenti cometa apparuit, quæ fortassis tam inopinati eventus presagium portendebat. Rex tanta potitus victoria, secessit Wintoniam, ubi in Nativitate Beatæ Virginis adhærentes sibi magnates Angliæ convocavit, et consummato parlamento se transtulit Wyndeshoriam; ibique venientes cives Londoniarum sub specie treviarum, majores eorum minus honeste quam regiam decebat dignitatem de procerum suorum concilio captivavit, et captivatos carcerali custodiae mancipavit. Et licet cives infidi contra regem et dominum suum enormiter delinquentes

Parliament at Winchester. Rex tanta potitus victoria, secessit Wintoniam, ubi in Nativitate Beatæ Virginis adhærentes sibi magnates Angliæ convocavit, et consummato parlamento se transtulit Wyndeshoriam; ibique venientes cives Londoniarum sub specie treviarum, majores eorum minus honeste quam regiam decebat dignitatem de procerum suorum concilio captivavit, et captivatos carcerali custodiae mancipavit. Et licet cives infidi contra regem et dominum suum enormiter delinquentes

Citizens of London imprisoned at Windsor; de procerum suorum concilio captivavit, et captivatos carcerali custodiae mancipavit. Et licet cives infidi contra regem et dominum suum enormiter delinquentes

ditionis lepra infectum. Et in tantum elaborabant et prævalebant, quod fuit extumulatum et in loco remotiori projectum, qui quidem locus nisi paucissimis usque hodie est occultus et incognitus. Sed est Deus clementissimus omnium conditor fidelium et redemptor, qui adhuc revelabit suorum merita servorum, qui pro sui nominis honore et patriis legibus sanguinem suum

A.D. 1265.
Orney,
Tyb. A. 9.
The body
exhumed,
and thrown
into a farther
place.

juxta rationis exigentiam deteriora meruissent, indecorum tamen fuit eos per regis evocationem pacifice venientes ad curiam, improvisa captivationis ignominia condemnare. Rex itaque, civibus supradictis in castro relictis, post festum Sancti Michaelis secessit Londonias, ut solemnitatem beatissimi regis Edwardi, quem præ cæteris sanctis potissime diligebat, consueta devotionis honorificentia celebraret; in qua regio diademate venustatus, tanquam regiam majestatem qua diu caruerat recenter adeptus, inter regni sui procæres quorum innumera multitudo ibidem¹ congregata fuerat, sopita captivitatis ignominia, gloriosus effulsit.

A.D. 1265.
Wykes,
Titus A. 14.

Et non multo post, cives Londonienses quos, sicut supra tetigimus, captivarat, omnes et singulos exceptis quinque principalibus, liberari præcepit; illos vero quinque principales, videlicet, majorem,² Thomam de Pinlesdone, Michaelem Tony, Mathæum Bukerel, et Johannem Capellarium,³ qui fuerant præcipui regis adversarii, et plebeiam civitatis multitudinem ad facinora provocabant, recludi jussit in carcerem compedibus oneratos; de quibus duo ultimi, intolerabili summa

All but
five are
released.

Two heavily
fined.

¹ MS. repeats *ibidem*.

² The author evidently means the mayor he has called Thomas Fitz-Richard (see p. 138). He appears to have made a confusion between William Fitz-Richard and Thomas Fitz-Thomas. See *Liber de Antiquis Legibus* (Stapleton), pp. 70, 79, 86. From the passage in p. 86 it is clear

that the imprisoned mayor was Thomas Fitz-Thomas. See also Aungier's French Chronicle of London, pp. 7, 8.

³ "Johan le chapeler de Flete" (Fr. Chron., p. 7). "John the Cap-per of Flete," Riley's translation, p. 235.

A.D. 1265. fuderunt et gladiis multorum occubuerunt, ad laudem
Osney, et gloriam nominis sui sempiternam.
Tib. A. 9.

f. 72. Convenientibus igitur in Nativitate beatæ Virginis
 comite Glovernæ et magnatibus apud Wyntoniam ad
 Parliamentum, in quo inter cætera tractatum fuisset
 at Win- parliamentum, in quo inter cætera tractatum fuisset
 chester, Sept. 8, super diversis terrarum saysinis et super exhærediti-
 postponed to Oct. 13. onibus quorundam et de gratia quibusdam faciendis,

A.D. 1265. pecuniæ pro liberatione sua mulctati, vacuos regis locu-
Wykes, los cumulantes, post modicum temporis intervallum
Titus A. 14. liberati sunt.

Siege of
 Dover
 castle.

Expleta quidem solemnitate præfata, insonuit rumor
 gratissimus in auribus regiis, quod scilicet ferme qua-
 tuordecim nobiles regni qui in castro Dovoræ tene-
 bantur compedibus catherati, turrim castri consentien-
 tibus duobus custodibus occuparunt; nam tertius ni
 fallor, ex præcogitata solertia emissus fuit in villam,
 ut cibos emeret nobilibus prætaxatis; qua obtenta,
 januas statim interius seris¹ et pessulis munientes, ut
 cæteris in castro degentibus, qui conclusos viriliter
 impugnare cœperunt, desideratissimum denegarent in-
 troitum, murum fortissimum construxerunt ante januas,
 et obturantes ingressum, sese² contra externos insultus,
 quos continuo sentiebant difficiles, militariter defende-
 bant. Quo audito, dominus Edwardus de Londonia
 usque ad Dovoriam ocius advolans, sine somno, non
 modica militia circumcinctus, munitionem prædictam
 cœpit in fronte viriliter impugnare; illi vero qui turris
 se beneficio muniabant, internos a tergo jactis eminus
 jaculis balistarum officio, quarum copia abundabat in
 turri, potenter urgere cœperunt; tandemque undequaque
 obsessi, cum utrobique per externos et internos infati-
 gabiliter impetiti, imminentes insultus diutius sustinere
 non possent, salvis sibi tantummodo vita et armis,
 castrum victualibus copiose refertum, urgente necessi-
 tate, inclito regis primogenito dedere sunt compulsi.

f. 42.

Its sur-
 render to
 prince
 Edward.

¹ *seris*] *seruis*, MS.

| ² *sese*] *sole*, MS.

tandem protelatum est negotium usque ad festum beati A.D. 1265.
 Eadwardi proximum sequens. In quo festo provisum *Omay,*
 est et publice pronunciatum, quod omnes qui fuerunt *Tib. A. 9.*
 contra regem in bello de Lewes et apud Norhamp- *Proceed-*
 toniam et in bello de Evesham exhæredantur, comites *ings*
 scilicet, barones, milites, libere tenentes, cives Londoniæ, *against the*
 et burgenses Norhamptoniæ. His igitur consummatis, *defeated*
 domina regina in Angliam rediit circa festum Omnium *party.*
Return of
the queen,
Nov. 1.

Egressa est de castro comitissa Leycestriæ soror A.D. 1265.
 regis, infaustis sauciata successibus, quæ, maritali simul *Wykes,*
 et filiali nece comperta, deposita purpura, habitum *Titus A.14.*
 vidualem, quem voto castitatis temere violato per car- *Eleanor de*
 nis petulantiam indiscrete reliquerat, reassumens, eorum *Montfort*
 inconsolabiliter miseranda funera deplorabat; adeo ut *crosses to*
 laneis tantum carne tenus induta, pisces et carnes *France.*
 per multa tempora non gustaret; quæ postea fluente
 modico temporis intervallo, prout in sequentibus audietis, cum filiis suis [quos] procreavit, non solum dote propria sed et filiorum suorum et hæreditate relicta, transfretavit in Galliam perpetuæ relegationis exilium [subitura]. Rex igitur ex tam felici successu, in-æstimabili lætitia circumfusus, secessit Cantuariam, adducens secum de proceribus regni multitudinem copiosam.

Regina quoque Angliæ illustris, quæ jam fere per *The king*
 biennium in Galliis exulaverat, applicans Dovorise una *at Canter-*
 cum domino Octobono Sancti Adriani diacono cardi- *bury.*
 nali, Apostolicæ sedis legato, venit in Angliam iv. kal. *Return of*
 Novembris, in crastino Sanctorum Apostolorum Symo- *the queen.*
 nis et Judæ, die Jovis ante festum Omnium Sanctorum;
 et regina die Veneris, et legatus die Sabbati, occurrentibus sibi cum gaudio regibus Angliæ et Alemanniæ, necnon comitum, baronum, episcoporum, abbatum, priorum, et aliorum regni nobilium infinita caterva, venit Cantuariam, et signis præ gaudio concrepantibus, tota civitas exultabat. In crastino vero Omnium Sanc-

She and
the legate
meet the
king and
Richard,
king of
Germany,
at Canter-
bury.

A.D. 1265. Sanctorum, secum adducens quendam legatum nomine
Osney,
Tib. A. 9. Octobonum,¹ a latere domini Papæ cum potestatis pleni-
 tudine destinatum, qui in ingressu suo villas per quas
 with the legate transitum fecit posuit interdicto et etiam Londoniæ
 Ottobonus. civitatem; sed tamen cito interdictum relaxavit. Qui
 Council of London, etiam statuit et celebravit concilium apud Londoniam
 Dec. 1. in crastino beati Andreæ, in quo causam suæ legationis
 et potestatem publice demonstravit; quosdam vero epi-

A.D. 1265. torum, rex uterque cum regina et legato, necnon
Wykes,
Titus A. 14. universa multitudo quæ illuc convenerat, Londonias
 f. 42 b. repedabat. Circa idem tempus obiit piæ recordationis
 Death of bishop Walterus de Cantalupo Wygorniensis episcopus; raptus,
 Walter de Cantelupe. ut sane credi poterit, ne videret dies malos, qui tanta
 sanctitatis eminentia cæteris præpollebat episcopis;
 quod nisi contra juramentum quod domino regi de
 fidelitate [fecerat], imo etiam contra inhibitionem sedis
 Apostolicæ, comiti Leycestriæ tam familiariter et for-
 titer adhæsisset, in catalogo sanctorum non immerito
 fuerat ascribendus. Electus est loco ejus magister
 Nicholaus de Ely, vir gnarus et prudens, non minus
 elegantia morum, quam scientiæ literalis sublimitate
 conspicuus.

Simon de Montfort the younger seizes the isle of Axholme. Audiens igitur Symon de Monteforti quod mater
 ejus cum duobus filiis suis Aumarico et Ricardo
 transfretasset in Galliam, (nam Guido tertius eorum,
 qui in bello Eveshamiæ fuerat captivatus, in castro
 Windeshoriæ tenebatur eo tempore compeditus, ne
 iterato regnum Angliæ perturbationibus agitando pa-
 trissare non erubuerit); quippe adjuncto sibi Johanne
 Deyville, Baldewino Wake qui de castro de Brunefeld
 fraudulenter evaserat, dum Johannes Giffard, cujus
 captivus extiterat, ipsum curialiter sine compedibus
 quocunque volebat, liberum sine custodibus abire² per-
 misit; congregata sibi non modica tam equitum quam

¹ There is a representation of this
 in the margin.

² *abire*] abiit, MS.

scopos, scilicet Londoniensem,¹ Lincolnensem,² Wyn- A.D. 1265.
toniensem,³ et Cicestreensem,⁴ publice et graviter accu- *Osney,*
sabat, quod auxilium, consilium, et favorem Symoni *Tib. A. 9.*
comiti contra regem et regni honorem præstabant, prop- *Four*
ter quod, ut brevibus concludam, ab officio et beneficio *bishops*
suspendit, donec a domino Papa beneficium absolutionis *suspended*
possent impetrare; qui curiam Romanam adierunt, et *for aiding*
ibi per plures annos quasi exultantes moram fecerunt, *with S. de*
Montfort.

peditum comitiva, provinciam quandam paludosam et A.D. 1265.
magnis fluminibus circumcinctam, quæ vulgo Haxi- *Wykes,*
holme dicitur, cito post festum Sancti Martini pontificis *Titus A. 14.*
occupavit: et ut in ea tutum sibi præpararent refu-
gium, ingressus et regressus qui fuerant valde difficiles,
callide præcludentes; ut externos ab ingressu potenter
arcerent, viarum angustias et transmeatus aquarum
adhibitis custodibus observabant; et frequenter egre-
dientes vispilionum copiarum, vicinas cœperunt depopulare
provincias, omne genus victualium quod comprehen-
dere poterant in insulam transvehentes. Porro domi-
nus Edwardus provinciæ desolatæ compatiens, exercitu
congregato et domino Henrico filio domini regis Ale-
manniæ cæteris sibi faventibus in adiutorium evocatis,
versus partes Aquilonares festinatis se gressibus trans-
ferebat; occupatores infidos obsidione concludens, fac-
tisque pontibus ligneis artificiose excogitatis, quorum *He is com-*
beneficio liberum ad obsessos sibi patefacere trans- *pelled to*
meatum, ipsos usque adeo coarctavit, ut pacem neces- *leave the*
sario meditari cogerentur. Habitoque tandem tractatu, *island, and*
dictus Symon cum complicibus suis egressus de insula *to submit*
tertio die Nativitatis Dominici sub certis conditionibus *to prince*
domini regis gratiæ se submitit; videlicet, quod tam *Edward.*
ipse quam complices sui starent arbitrio serenissimi f. 43.
Romanorum regis et domini Edwardi, ita quod quic-
quid illi duo statuerent inviolabiliter observarent; ad

¹ Henry de Sandwich.
² Richard Gravesend.

³ John Gervais.
⁴ Stephen Berksted.

A.D. 1265. quorum Wyntoniensis sublatus de medio ibidem in pace
Osey, requievit. Lincolnensis vero domini Papæ gratiam
Tyb. A. 9. obtinuit, et in sua dicecesi reversus cum gaudio suos
 sibi subditos visitans lætificabat.

The
 younger
 S. de
 Montfort
 fortifies
 Kenil-
 worth.

Interim Symon filius Symonis, videns se et alios
 quasi injuste miserabiliter exhæredatos, munivit cas-

A.D. 1265. quod se ipsos non solum corporali sacramento præstito,
Wykes, sed et datis obsidibus obligabant.
Titus A. 14.

He is
 sentenced to
 banish-
 ment.

Quibus per dominum E[dwardum] conductis¹ usque
 Norhamptoniam, ubi duo reges et multi regni nobiles
 congregati convenerant, ordinatum est per arbitros
 supradictos, quod Symon de Monteforti regnum An-
 gliæ vacuaret, et relegatus exilio non rediret, nisi de
 voluntate regis et communi assensu procerum Angli-
 corum; et interim, de proventibus comitatus Leyces-
 triæ perciperet annuatim cccc. libras argenti, dum
 tamen ante transfretationem suam, cautionem jura-
 toriam et fidejussoriam inveniret, quod degens in par-
 tibus transmarinis, nec regi nec regno dispendia vel
 gravamina procuraret. Et cum venisset Londoniam
 facturus juxta quod condictum fuerat, licentia non
 petita nec consummato quod sponderat, consuetæ ter-
 giversationis non immemor, delusis cæteris clandestine
 transfretavit.

Conduct of
 those who
 remain in
 Kenil-
 worth
 castle.

Statimque degeneres incolæ, qui morabantur in cas-
 tro Kenilleuorthe, quod regis Angliæ dominicum
 fuerat, discurrendo per vicinas provincias, ut ipsius
 castri receptaculum, quod sibi refugium speciale dele-
 gerant, victualibus et aliis necessariis copiosius instau-
 rarent, sine discretione personarum seu locorum, sæ-
 vissima depopulatione, quicquid obsessis necessarium
 decernebant, sceleratis ausibus abducebant; et se contra
 futuros insultus quos sibi non deesse præciverant, modis
 quibus melius poterant præparabant, aggregando sibi
 sceleratorum vispilionum non modicam multitudinem,
 ut imminentes impetus dictæ multitudinis fulti sub-

¹ *conductis*] conductus, MS.

trum de Kenildworthe, ad quem convolabant quam- A.D. 1265.
plures exhæredati de diversis Angliæ partibus, et factus *Osney,*
est ibidem exercitus sapiens magnus et fortis. *Tib. A. 9.*

Videns igitur Symon quod tam magnus exercitus *He seizes*
diu non potuit sustentari sine magno periculo totius *the island*
provinciæ circumjacentis, transtulit se cum multis ad *of Ax-*
insulam quæ vocatur Exholm; quos insequens dominus *holme.*
Eadwardus in manu forti et valida, post multas hos- *Peace*
tiles dimicationes inter se ad invicem factas, qualiter *made, and*
he comes
to London

sidio possent facilius sustinere: tantamque victualium, A.D. 1265.
supellectilium, omnium necessariorum in castro supra- *Wykes,*
dicto coacervare¹ cœperunt abundantiam, ut per sep- *Titus A. 14.*

tennium conclusis crederent necessaria minime defu-
tura. Magister W[illelmus] de Brehus bonæ indolis *William de*
adolescens ingenuus, circa mediam Quadragesimam ad *Braose*
Landavensis ecclesiæ celsitudinem unanimiter est elec- *bishop of*
tus; qui licet ætate corporis immaturus videretur, *Llandaff.*
pubertatis sufficientiam in moribus et scientia præten-
debat. Obiit circa festum Circumcisionis Dominicæ
magister S[imon] de Wautone Norwicensis episcopus,
appositus ad patres suos in senectute bona; et loco²
ejus Rogerus ejusdem ecclesiæ prior, a monachis
confratribus suis concorditer est electus. Sane conni-
ventibus oculis pertransire non possumus, quin domini
regis et conciliariorum insipientiam, si fas sit dicere, f. 43 b.
transmittamus ad memoriam posterorum.

Quippe, sicut supra tetigimus, post inopinatam *The spoils*
Eveshamiæ triumphalem victoriam, rex et sui com- *after the*
plices non sicut decuerat cautiores effecti, sed potius *battle of*
stultiores; sic evecti sunt in sublime, ut futura regni *Evesham*
dispendia contemnerent præmetiri: nempe terras, pos- *carelessly*
sessiones, res, et redditus singulorum qui in bello *given away*
Eveshamiæ captivati fuerant vel occisi, sive qui comiti *by the*
Leycestriæ dum viveret favorem vel auxilium præsti- *king.*
terunt, (illis duntaxat exceptis qui præ timore, vel

¹ *coacervare*] *coacervate*, MS. | ² *loco*] *lecto*, MS.

A.D. 1265. cumque inter eos sedata fuit tempestas, ita quod dominus Symon venit Londoniam cum domino Eadwardo.

Osney, Tib. A. 9.
with prince Edward.
In fear of imprisonment he escapes, and leaves the country.

Idem vero Symon post paucos dies a quodam prænunitus amico, ne perpetuam, ut dicebatur, pateretur incarcerationem, in noctis conticinio fugam latenter iniit et transfretavit. Eodem anno ii. nonas Februarii obiit piæ memoriæ magister Walterus de Cantilupo,

Death of bishop Walter de Cantelupe.

potius ambitione commodi temporalis, quasi pœnitentia ducti, regi seu filio suo, spreta superstitiosa præsumptione provisionum Oxoniæ, iterum adhærere cœperunt,)

A.D. 1265.

Wykes, Titus A. 14.

rex quibuscunque petentibus non solum indigenis sed et alienigenis, sine personarum discretione concessit; et non solum possessiones et redditus exterorum, sed et prædia civium Londoniensium, nulla prorsus habita futurorum consideratione, donavit indignis, sine qualibet præcedentia meritorum.

Fine extorted from the Londoners.

Rex itaque de communitate civium prædictorum pro transgressione quam sibi fecerant et reginæ, xx. milia marcarum extorsit; cujus pecuniæ summa nec vel in modicum fiscum auxit, sed et tota transmarinis creditoribus, qui eam dominæ reginæ dum in partibus degeret transmarinis mutuo concesserant, solvebatur; et ut Anglicis ex præcedentibus malis pessima provenirent ex suorum vacatione loculorum, Gallicorum sacculos adimplebant; qui toto turbationis tempore conniventes, nulla prorsus Anglicis subsidia præstiterunt. Circa idem tempus dominus Papa, de plenitudine potestatis, cassata electione W[illelmi] decani Eboracensis, qui circa festum Sancti Nicholai de curia rediit Eboracum, contulit archiepiscopatum Eboracensem cuidam fratri de ordine Fratrum Minorum dicto Bonoventure, qui timens pelli suæ, ne forte furiam Anglicorum (quæ nondum sedata fuit ad plenum,) sibi sentiret infestam, tantæ celsitudinis dignitatem domino Papæ sano ductus consilio resignavit, quam ob causam diutior ecclesiæ supradictæ vacatio domino regi non mediocriter extitit fructuosa. Igitur anni

See of York.

The election of William de Ruderfield quashed by the Pope, who appoints S. Bonaventura, who resigns through fear.

Wygorniensis episcopus; cui successit magister Nicho- A.D. 1265.
laus de Ely, quondam regis cancellarius. *Osney,*
Tib. A. 9.

MCCLXVI. In isto anno sicut in annis præcedentibus Civil war.
per diversa Angliæ loca quamplures facti sunt hostiles
insultus, et invasiones, et hominum strages, tam ex The dis-
parte regia quam ex parte exhæredatorum; sed domina inherited
fortuna dedit semper exhæredatis partem deterio- have the
rem. The worst of it.
Fuerunt qui dixerunt quod hoc eis accidit infortunium, The reason
for this
being their

LXV. series pauculis expedita quiescat, et anni sequen- A.D. 1265.
tis eventus sub stili compendio percurramus. *Wykes,*
Titus A. 14.

MCCLXVI. Anno protinus inchoante, quo Summi The
Patris Sapientia virginalis uteri clausulam obumbravit bishops of
M^oCC^oLX^o. sexto, dominus legatus recepto prius re- London
scripto sedis Apostolicæ, dominos Londoniæ¹ et Cices- and Chi-
triae² citari fecit, ut comparerent coram eo Londoniæ f. 44.
die Lunæ proxima ante Ratinos Palmarum, et publicato summoned
coram innumerabili populo confluyente rescripto by the
Apostolicæ memorato, suspendit eos ab officiis et bene- legate.
ficiis, et ab administratione tam spiritualium quam
temporalium, et nihilominus citavit eosdem, quod infra
tres menses post citationem factam Apostolicæ sedis se
conspectui præsentarent sub pœna depositionis perpe-
tuæ, ibidem a summo Pontifice, cui dum legationis
officio fungeretur (ut supra tetigimus) se reddiderant
indevotos, pœnas vel præmia pro meritis accepturi:
qui se statim licet inimici limina³ beati Petri non
sine cordis angustia festinatis gressibus transfretabant.
Idem quoque factum est de Wyntoniensi⁴ die Lunæ The bishop
proxima post quindenam Paschæ, qui mente lugubri of Win-
præcedentes vestigio sequebatur. In supradicto domini chester.
Papæ rescripto⁵ cum legeretur, audiui quatuor expri-
mere causas, quarum quælibet ad degradationem de

¹ Henry de Sandwich.

² Stephen de Birksted.

³ *limina*] lumina, MS.

⁴ John Gervase.

⁵ *rescripto*] rescripta, MS.

A.D. 1266. quia dispersi semper fuerunt per diversas regni pro-
Oney,
Tib. A. 9. vincias et nunquam simul congregati; unde ad hoc
f. 72 b. satis bene concordat illud evangelicum, *Omne regnum* S. Luc. xi.
dispersion sive collegium *in se divisum desolabitur*. Fuerunt 17.
throughout etiam et alii qui dixerunt quod hæc infortunia eis
the coun-
try. evenerunt, quia tam hostiliter contra dominum regem
 ligium dominum suum insurrexerunt. Eodem anno

A.D. 1266. jure sufficere poterat singulorum. Prima quod cum
Wykes,
Titus A. 14. citarentur a Papa, dum legationis officium exerceret
Causes of in partibus Gallicanis, ut coram eo die certo Bononiæ
the cita-
tion. comparerent, nec per se, nec per procuratores idoneos
 comparere curabant; quinimmo¹ cum instinctu pro-
 prio, prout superius est expressum, transfretantes co-
 ram eo personaliter sisterentur, quod eis per eundem
 legatum fuit injunctum, videlicet quod comitem Ley-
 cestriæ et filios suos, comitem Gloucestriæ, et alios
 regni nobiles nominatim expressos, nec non omnes
 fautores et coadjutores eorum excommunicarent, civi-
 tatem Londoniæ et habitatores Quinque Portuum sup-
 ponerent interdicto; redeuntes in Angliam exequi
 recusabant, causantes comminationem baronum et Quin-
 que Portuensium, quam secundum evangelium timuisse
 non debuerant, si *zelus domus Dei* eos vel in modico Ps. lxxviii.
comedisset. Dicit enim veritas evangelica; *Nolite* 10.
timere eos qui occiderint corpus, animam autem non S. Matt. x.
possunt occidere, &c.; ex quo contemptu liquido constat 28.
 eos inobediendiæ vitium incurrisse. Secunda, quod
 contra sacramentum fidelitatis domino regi præstitum
 ipsum totis viribus, auxilio, consilio, et favore una
 cum baronibus impugnabant: ob quæ evidenter in
 perjurium inciderunt. Tertia, quod scientes comitem
 et fautores suos sententia excommunicationis auctori-
 tate summi Pontificis innodatos, eis adhærendo, prout
 superius præactum est, communicantes excommunica-

¹ MS. repeats *immo*.

videns dominus rex quod nisi audacia illorum qui erant A.D. 1266.
 in munitione castri de Kenildworthe citius reprimeretur, Osney, Tib. A. 9.
 multa mala possent regno suo evenire; nam numerus The king advances against Kenilworth castle.
 eorum de die in diem crescebat, et totam patriam cir-
 cumquaque vastabant et spoliabant; collecto igitur
 exercitu non modico, venit rex apud Warewike et per

tis consimili sententia juxta dicta Canonum fuerant A.D. 1266.
 involuti. Quarta, quod scientes se excommunicatos, Wykes, Titus A. 14.
 quod ignorare [non] debuerant, cum ignorantia crassa
 et supina non excuset, immiscuerunt se divinis, quam-
 obrem facti sunt irregulares; verum ex dicta exinanif. 44 l.
 tione pontificum, accrevit tam legati quam domini
 regis sœrarium: dum hic commodis ex spiritualitate
 provenientibus potenter incumberet, ille proventus tem-
 poralium suis usibus applicaret, ut verificaretur illud
 propheticum, *Residuum locustæ comedit eruca, resi-*
duum erucæ comedit brucus; et illud, quod non capit
*filium*¹ *capit viscus.*

Joel. i. 4.

Adveniente ergo tempore, quo virentibus undecunque Injuries to the country by the disinherited barons.
 foliis silvarum tegmina chlamidantur, baronum, qui
 se exhæredatos publice vocitabant, quietis impatiens
 furia non quievit. Nempe duce comite² Ferariensi, qui
 domino rege³ liberatus nullam pæne terrarum suarum
 præsensit diminutionem, Baldewinus Wake, Johannes
 Deyville, et aliorum baronum et militum innumerabilis
 multitudo, adjuncta sibi vispilionum tam equitum quam
 peditum infinita caterva, occiduas scilicet et aquilo-
 nares cœperunt depopulare provincias, rapinis et in-
 cendiis miserrime devastantes, cujusdam silvæ densi-
 tatem, quæ lingua Anglorum Suffeldfrith vulgariter
 appellatur, sibi pro refugio deligentes. Adam quoque Adam Gurdun.
 Gurdun ejusdem sceleris imitator, meridionales Angliæ
 plagas, congregatis⁴ sibi consimilis nequitia satellitibus,

¹ *filium*] filius, MS.² *comite*] comitem, MS.³ *domino rege*] dominum regem,
MS.⁴ *congregatis*] congregata, MS.

A.D. 1266. aliquod tempus ibidem moram faciens, expectabat marchiones cum suis machinis et alios magnates et fideles suos per Angliam constitutos. Ipsi igitur in unum convenientibus, et omnibus rite et ordinate præparatis, in crastino Sancti Johannis Baptistæ rex cum suo exercitu vexillis displicatis iter arripuit versus Kenildworthe, et castrum fixis tentoriis circumquaque obsedit.

A.D. 1266. furibunda debacchatione cœpit invadere, et varias percurrendo provincias rapinis¹ simul et incendiis devastare.

Alii quoque quamplures bonis suis non immerito spoliati, in singulis fere regni provinciis scelestissimas sibi cœperunt conjungere comitivas, ut vel suas ulciscerentur injurias, vel ut saltem sibi de quæstu nefariæ deprædationis suæ victualia propagarent. Talibus igitur incommodis regnum Angliæ tabescens inconsolabiliter sua poterat dispendia deplorare. Igitur rex et dominus E[dwardus] compatientes provinciæ desolatæ, dominum H[enricum] serenissimi Romanorum regis primogenitum, ducem et capitaneum catervæ cujusdam baronum et militum et bellatorum multitudinis infinitæ, ut eos qui partes aquilionares perturbabant suis viribus propulsaret, ad partes illas sano freti consilio transmittabant; qui strenuo prædictorum bellatorum agmine circumcinctus die Sabbati in vigilia Pentecostes devenit in quoddam burgum quod vocatur Cestrefeld, et invenit ibi comitem Ferariensem, et prædonum sibi cohærentium detestabilem comitivam, et statim turmis ad prælium ordinatis, regii proceres loricati coopertis vehiculis trepidatione sepulta in supradictos maleficos, qui in burgo supradicto fiducialiter morabantur, militariter irruerunt. Sane interim necessitate coacti armis se bellicis protinus munientes, ut urgentes externos potenti virtute repellerent, strenuissime dimicabant,

Battle of
Chester-
field,
May 15.

f. 45.

¹ rapinis] rapinas, MS.

In ista obsidione tam ex parte regia quam ex parte eorum qui erant in castro multa et magna facta sunt mirabilia. Item durante ista obsidione, de consilio regis et legati et Angliæ magnatum electi sunt duodecim qui ordinarent de statu regni et exhæredatorum, qui inter cætera quandam ordinaverunt provisionem quæ vulgariter vocatur "dictum de Kenildworthe," in

A.D. 1266.
Osney,
Tib. A. 9.
The dictum
of Kenil-
worth.

sed tandem post strenuissimam utrinque dimicationem, divina cooperante clementia, victoria devenit ad regios, et innumerabilem populum de comitiva comitis Ferrariensis gladius devoravit hostilis.

A.D. 1266.
Wykes,
Titus A. 14.

Comes utique qui fugere non poterat ignobiliter deprehensus, in signum regalis triumphus captivus non ignobilis ducebatur ad regem. Quidam vero de captivis sibi cohærentibus venandi gratia in silva quadam vicina convagantes, audito quod acciderat, latebrosa nemoris densitate protecti, ut mortis discrimina declinarent, fugæ se remedio commiserunt. Rex itaque faustis successibus exhilaratus, insignem captivum comitem suprascriptum misit usque Wyndeshoriam, et in castro tutissime custodiri præcepit compedibus ferreis oneratum.

Capture
and imprisonment of
Robert de
Ferrers.

At dominus E[dwardus] ne nil agere videretur, in eadem septimana Pentecostes per abdita locorum diverticula callide vagabatur, et dominum Adam Gurdun, qui meridionales Angliæ partes invasit, exploratorum circumspecta providentia præmunitus, in quadam silva prope Aweltone circa solis occasum cum turba sua detestabili castra metantem invenit, et audacter evaginato mucrone irruens in eum, gigas et bellator invictissimus solus ipsum militariter impetebat; nam turba quæ sibi subsidium præstitura sequi debuerat, quadam fossicula præpedita ad ipsum tam celeriter devenire non poterat; quamobrem cum forti fortior fortissime dimicare compulsus est; erat enim dictus Adam miles strenuus et bellator robustissimus: sed

Capture of
Adam
Gurdun by
prince
Edward at
Alton.

A.D. 1266. qua ordinatione sive dicto continebatur, quod exhereditati deberent facere redemptionem quandam et terras suas recuperare, ita quod quidam darent valorem terrarum suarum quinque annorum, quidam quatuor annorum, quidam trium, quidam duorum, secundum qualitatem personæ et delicti quantitatem. Quæ quidem provisiones fuerunt approbatæ et confirmatæ tam cor-

A.D. 1266. tandem dominus E[dwardus] crudeli tyranno suis sibi subsidia conferentibus prævalebat, ipsumque, plurimis de comitiva sua crudeliter interfectis, quibusdam vero fugientibus, inflicto sævo vulnere captivavit, et usque Wyndeshoriam secum adduxit, atque sicut condecuit diris compedibus oneravit, ne forte comes Ferrariensis

Escape of
Guy de
Montfort
from Dover
castle.
f. 45 b.

ibidem captivatus sine comite moraretur. In ipsa quidem hebdomade Guido de Monteforti, qui in castro Dovorix captivatus, minus provide quam deceret per constabuliorum negligentiam servabatur, corruptis custodibus cæterisque delusis, evasit de castro, et ipsis ignorantibus transfretavit in Galliam, cum matre simul et fratribus suis paternas nequitias luiturus.¹ Rogerus Norwicensis episcopus consecratus est Dominica qua cantatur, *Quasi modo geniti*.² Circa festum Ascensionis rediit Bonifacius archiepiscopus Cantuariensis in Angliam, et consecrati sunt ab eodem in octavis Pentecostes Nicholaus Wygorniensis, et W[illelmus] Landavensis episcopi.³

Siege of
Kenilworth
castle,
June 25.

Dum hæc siquidem agerentur, dominus Edmundus filius regis Angliæ postumus, adjuncta sibi militum et bellatorum multitudine copiosa, in oppido Warewike morabatur, ut infestos prædones castri Kenilleuorthæ potenter urgeret, ne, sicut consueverant, nullo prorsus

¹ *luiturus*] *luituras*, MS.

² *i. e.* Low Sunday, that year
April 4.

³ This and the previous sentences
are after *impetebat* (p. 189, l. 31),
in the MS.

porali sacramento quam sigillorum appositione omnium prælatorum totius Angliæ in festo Omnium Sanctorum, qui ibidem auctoritate domini legati ad hoc fuerant specialiter convocati. His ita ordinatis, missi sunt a latere regis sollemnes nuntii ad eos qui erant in castro et ad eos qui erant in insula de Ely, ut venirent ad pacem regis et starent ad prædictorum duo-

A.D. 1266.
Osney,
Tib. A. 9.

The terms
offered to
those in
the isle of
Ely,

obstaculo resistente viciniam¹ rapinis et incendiis devastarent, quos frequenter egredientes, ut vel consueto debacchationis genere sibi necessaria prædarentur, vel ut ipsum irritando provocarent ad prælium, [per] exploratores callidos præmunitus cum turmis militaribus robustissime persequendo, vix fugæ præsidio mortis pericula declinantes, in castri refugium regredi compellebat. Rex itaque cunctis regni proceribus in adiutorium evocatis, qui sibi ratione feodorum suorum, vel homagii præstiti deesse non debuerant, vel nolebant, in crastino Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ castrum supradictum cœpit obsidione concludere, et admotis undequaque plurimis machinarum generibus conclusam multitudinem modis omnibus qui excogitari poterant infestabat. Illi vero munitione tutissima circumcincti, inopinatis frequenter egressibus obsessores, cum se credebant in tuto consistere, viriliter impetebant, et facta militariter externorum strage sævissima, ad suum redierunt refugium: obsessores siquidem et obsessis balistarum officio jacula sine intermissione proicientibus, alterna partium concertatio humani sanguinis prodiga non modicum² utrobique sanguinem effundebat. Protractaque est obsidio usque festum Omnium Sanctorum, domino Romanorum rege pariter et legato sæpe mediatoribus effectis, ut in formam pacis honestam mutuo colligarent; sed conclusorum impatiens obstinatio

A.D. 1266.
Wykes,
Titus A.14.

¹ *viciniam*] *vicinas*, MS.

| ² *modicum*] *modica*, MS.

A.D. 1266. decim ordinationem ; qui omnes respondentes dixerunt
Osney,
Tib. A. 9. quod noluerunt aliqua ratione stare eorum ordinationi
 who refuse sive dicto, tum quia electi fuerunt sine eorum assensu
 them. et voluntate, tum quia eorum dictum fuerit nimis
 Sufferings durum et quasi intollerabile. Post breve igitur tem-
 of those in poris intervallum, ipsi qui erant in castro variis de-
 the castle tinebantur infirmitatibus, et ita vehemens inter eos
 of Kenil- worth.

A.D. 1266. non permisit quod per eos quomodolibet concordia for-
Wykes,
Titus A. 14. maretur, quippe qui in victualibus sufficienter abun-
 dabant, et quod Symon de Monteforti ad obsidionem
 suis viribus amovendam, et ad eorum liberationem
 celeriter faciendam de partibus Gallicanis in manu
 potenti fuerat adventurus, quique super hoc literas suas
 consolatorias frequenter acceperant, et ad terrorem
 cæterorum mendacissime jactabant.¹ Occidentalium
 partium dissidia prælibata paululum relinquentes, stil-
 lum nostrum ad ea quæ in partibus orientalibus pullula-
 runt incommoda convertamus.

f. 46.
 The dis-
 inherited
 barons in
 the isle of
 Ely.

Exhæredatorum caterva non modica clanculo colligata,
 validaque conjuratione connexa, circa festum Sancti
 Michaelis provinciam quandam paludosam lacubus et
 fluminibus, nec non intransibilibus paludibus circum-
 cinctam, quæ insula Eliensis vulgariter appellatur, arte
 potius usa quam viribus, conniventibus incolis introivit.
 Qua obtenta, protinus insulanicæ præ multitudine con-
 fluentium resistere non valentibus sic armis et victua-
 libus muniebant, factis in aqua propugnaculis ingressus
 et regressus calliditatis præmeditato genere præcludentes,
 quod ipsis invitis nullus ad ipsos patebat ingressus,
 ipsi quoque quotiescunque volebant ad vicinas se pro-
 vincias transferebant, tanta vispilionum quos sibi colli-
 gaverant comitiva stipati, quod quicquid in Norfolchia,
 Suffolchia, seu comitatu Cantebrigiæ victualium seu

¹ *jacubant*] *jactuabant*, MS.

invaluit pestilentia et fames quod de eorum salute A.D. 1266.
desperabatur et vita. Tandem nutu Dei, ut credebatur, ^{Osney,}
dominus rex de consilio suorum misit ad eos ut cas- ^{Tib. A. 9.}
trum redderent et venirent ad ejus pacem et gratiam.
Qui super hujusmodi mandato inter se deliberantes et ^{They offer}
statum suum miserabilem considerantes, illis qui missi ^{to surren-}
fuerant responderunt, "Si placet domino regi et suis, ^{der, unless}
^{they obtain}

suppelletilium poterat inveniri, cum etiam in adjacentibus undequaue provinciis, non habita consideratione A.D. 1266.
personarum seu locorum, ad suam et suorum sus- ^{Wykes,}
tentationem in insulam supradictam nefariis ausibus ^{Titus A. 14.}
abducebant, et in eadem tutissime sine resistentia
qualibet hyemabant.

Ex confluentibus ad eos prædonum copiis in tantæ ^{They}
proterviæ proruperunt audaciam, quod non solum oppida ^{plunder}
minora, burgos, et villulas adjacentes luctuosa depopu- ^{Norwich.}
latione vastarent, detestanda sane sacrilegia perpetrantes, dum bona personarum ecclesiasticarum et etiam laicorum causa refugii in locis sacris deposita, nec locis dedicatis, ordinibus seu personis, nec sacris temporibus deferentes, violenter abraderunt; verum etiam nacta temporis opportunitate latentes egredientes super illam opulentissimam civitatem Norwici, quæ ratione cathedræ pontificalis totius diocesis obtinet principatum, inopinatis ausibus irruerunt, civibus præ timore mortis vel incendii resistere non curantibus, et quicquid in ea venale seu pretiosum cujuscunque generis poterat inveniri, in equis et curribus abducentes in insulam transvehebant. Et cujus cor saxeum cives prius opulentos et jam bonis omnibus spoliatos, urbemque florentissimam divitiarum opulentia qua prius abundaverat viduatam inconsolabiliter non deplorat? Vulgo siquidem dicebatur, quod summa bonorum quæ supradicti cives in ipsa direptione perdiderant secundum justam æstimationem ad viginti milia marcarum et amplius ascendebat. Acta sunt hæc circa festum Sancti Dec. 6.

A.D. 1266. " volunt omnes, qui in nostro sunt contubernio, con-
Osney, " sulere dominum Symonem de Monteforti, qui est in
Tib. A. 9. " transmarinis partibus, per nuncios satis fideles super
aid from " transmarinis partibus, per nuncios satis fideles super
Simon de " præmissis, et quod ad certum diem veniat ad nos-
Montfort. " trum præsidium et castri sui ereptionem seu defen-
f. 78. " sionem; sin alias, domino regi castrum libere et
" absolute sine aliqua tergiversatione reddemus; ita

A.D. 1266. Nicholai confessoris et pontificis mense Decembri.
Wykes, Circa idem tempus dominus Papa de plenitudine pote-
Titus A. 14. statis Eboracensis ecclesiæ pontificium, quod frater Bo-
f. 46 b. naventura resignaverat, contulit magistro W[altero]
Walter Giffard tunc Bathoniensi episcopo; cui successit in
archbishop of York. Bathoniensem dominus W[illelmus] de Bittone, vir pro-
vidus, non minus virtutibus quam ætate maturus.¹
His breviter annotatis ad obsidionem præactam quam
reliquimus revertamus.

Sufferings
of the
besieged
in Kenil-
worth.

Deficientibus in castro Kenilleurthe victualibus non
solum hominum, sed et pabulo jumentorum, conclusa
multitudo præ ciborum penuria tabescebat, adeo ut
jumentorum carnibus vescerentur pro deliciis, et undæ
labentibus haustibus sitis ardorem pro vino et aliis
potuum confectionibus extinguere cogerentur. Quinimo
cotidianis ciborum distributionibus sibi parcius solito
ministratis, citra satietatem singuli se reficere sunt
compulsi, quod tamen latuit obsessores; unde factum
est quod obsessi contra externos insultus, quos cotidie
solito validius accrescere sentiebant,² se segnius et
mollius defendebant. Cæterum ædificia castri sic fuerant
fundibulorum jactibus conquassata, quod præ lignorum
penuria cremandorum temporis hyemalis intempesta
frigora diutius sustinere non possent. Igitur ut honestis
conditionibus et castrum dedere viderentur, et suam
quam tetigimus penuriam palliant, habito invicem

¹ MS. inserts *est*.

| ² *sentiebant*] sentiebat, MS.

“ tamen quod medio tempore sit pax domino regi pro A.D. 1266.
 “ nobis et suo exercitu, et sit nobis pax pro domino Osney,
 “ rege et suis, qui sumus undique hostium insidiis Tib. A. 9.
 “ circumvallati, salvis etiam nobis et nostris vita et
 “ membris et aliis rebus nostris mobilibus, et quod
 “ super his fiat hinc inde securitas vera sine fraude
 “ aliqua et deceptione.” His auditis, dominus rex,

tractatu non modico, præmeditata solertia fruebantur, A.D. 1266.
 et die Lunæ proxima post festum Sancti Leonardi Wykes,
 inter ipsos et regem amicabiliter sic convenit, quod Titus A. 14.
 dominus Ricardus de Emundeville et alii duo milites, Nov. 8.
 necnon quinque alii egrederentur de castro, et quad-
 raginta dierum circulo per regem loco obsidum pro
 omnibus tenerentur in custodia; et si forte Symon de
 Monteforti infra terminum prænotatum venisset obsessis
 in adiutorium, obsides supradicti sine qualibet contra-
 dictione reponerentur in castro; alioquin supradicti
 castri domini regis occupatores infidi elapso termino do-
 mino regi castrum restituerent, salvis tam sibi quam
 obsidibus prætaxatis vita et membris, equis et armis,
 necnon et universis bonis eorum tam bene quam ne-
 quiter acquisitis. Interim obsessores et obsessi, vacantes
 otiiis, a mutuis quieverunt insultibus; appropinquante
 quoque quadraginta dierum circulo, prætaxato die Lunæ Dec. 20.
 proxima ante festum Sancti Thomæ Apostoli deficientibus Surrender
 sic in castro victualibus quod ultra duo dies ulterius of Kenil-
 victualia non haberent, videntes sperata sibi diutius adju- worth
 toria minime proventura, munitionem obsessam urgente castle,
 necessitate regi tanquam vero domino reddiderunt.
 Egredientes quoque de castro quanta famis inedia
 tabescebant, pallor vultus et cutis glaucitas evidentissime
 præstendebant. Quinimmo obsessores externi, egredien- f. 47.
 tibus obsessis, cum limina¹ deditæ munitionis ingrede-

¹ *limina*] lima, MS.

A.D. 1266. *Osney, Tib. A. 9.* *Messengers sent to Simon de Montfort. But they resign the castle before the return of the messengers.* habito consilio cum proceribus suis, annuit eorum petitionibus; et datis hinc inde obsidibus et pacis securitate accepta et voce præconaria per totum exercitum proclamata, destinantur nuncii ad dominum Symonem ut prælocutum est. Postea vero quamplurimi eorum qui erant in castro adeo vexabantur morbo disenterico et aliis infirmitatibus, quod ipsi qui sani erant corruptionem et languorem infirmantium sustinere non poterant; et ideo ante nunciorum reversionem domino

A.D. 1266. *Wykes, Titus A. 14.* *which is given to prince Edmund.* rentur, præ factoris nimietate pæne fuerant suffocati. Rex itaque deditum sibi castrum statim domino Edmundo filio suo postumo, nescio quorum ductus consilio, conferebat, et se statim recreationis gratia transferebat Wodestokiam, ut ibidem Nativitatis Dominicæ solemnia celebraret; indeque secessit Londoniam, ut

Jan. 5. *Parliament summoned to St. Edmund's Bury, Feb. 9.* solemnitatem beati Edwardi, quæ in vigilia Epiphaniæ annuali revolutione contingit, consueta devotione recoleret; quo peracto statim literis suis per universum regnum undequaque transmissis, universos regni magnates, tam personas ecclesiasticas quam sæculares, qui sibi deesse noluerant, convocavit, ut vero in Octavis Purificationis beatæ Mariæ coram eo convenirent apud Sanctum Edmundum, colloquutione mutua tractaturi qualiter insulanorum furiam possent sua virtute reprimere, et desolatæ provinciæ necessitatibus providere.

Advice of the legate (Ottobonus) to the occupiers of the isle of Ely. *But they persevere, and while the king wastes his time at Cambridge,* Advenit ibidem legatus, et missis in insulam pontificibus et aliis nobilibus, monuit insulanos ut relicta vesania in honestam pacis concordiam consentirent, et domini regis se beneplacitis coaptarent. At illi tam in profana multitudine spem ponentes, nec credentes se in provincia tam inaccessibili posse quomodolibet impugnari, in malitia sua nequiter obstinati inflexibiles perstiterunt. Soluta quoque parlamento, rex cum innumerabili bellatorum et militum comitiva secessit Cantebriam, frustra gestiens introitus et exitus insulæ prænotatæ concludere, appositis undequaque

regi castrum reddiderunt et exeuntes latitabant inter amicos suos recreationis gratia et consolationis, sicut hi qui erant fessi et gravati multis tribulationibus et doloribus et aliis periculis non modicis. Reddito igitur domino regi castro et filio suo nomine Eadmundo ad custodiendum tradito, rex cum suo exercitu ab illa obsidione recessit; et die proxima ante Vigiliam Natalis Domini venit apud Oseneiam, et ibidem per septem dies celebravit Natalis Domini solemnitatem cum omni jocunditate et tripudio. Postea iter arripuit cum exer-

A.D. 1266.
Osney,
Tib. A. 9.

The king
at Osney,
Dec. 23,
and spends
Christmas
there.

custodibus ne, sicut consueverant exeuntes, vicinas sine repulsa possent depopulare provincias; ipse quoque per totam Quadragesimam et amplius cum exercitu copioso in Cantabrigia inutiliter morabatur. Siquidem etsi dominus rex de oppidis maritimis, viz. Gypewiche, Donewyche, Gernemuthe, Linna, classem non modicam convocasset, et imposita bellatorum multitudine insulanos navigio fortiter impetisset, exeuntibus insulanis in occursum illorum, et in salo potentissime dimicantibus, regii tamen bellatores devicti pariter et confusi; quibusdam vulneratis, aliis crudeliter interfectis, vix ad propria sunt reversi.

A.D. 1266.
Wykes,
Titus A. 14.

they defeat
his fleet.

Rege quoque sicut prædiximus ibidem inutiliter commorante, intimatum fuit domino Edwardo, quod dominus Johannes de Vesci magnatum Aquilonarium non modicam sibi conjunxerat comitivam, facta invicem mutua conjuratione, quod quilibet alii colligatione firmissima cohæreret, et unusquisque alterius fretus subsidio, terras proprias quas rex, ut supra tetigimus, coadjutoribus suis minus discrete contulerat, ipsis violenter expulsis, motu proprio resarciret, et obtentas contra quoslibet defensaret. Dominus vero Johannes ne ultinuis videretur, castrum suum de Alnewyche et terras plurimas adjacentes quibus fuerat viduatus, juxta formam habitæ conjurationis resumere non expavit. Sane dominus Edwardus hoc audito, congregatam

Submission
of John de
Vesci to
prince
Edward.

f. 47 b.

A.D. 1266. citu suo versus Windeshoram, et inde post paucos dies versus insulam de Ely, ubi obsedit exhæredatos et satis fortiter expugnabat. Eodem anno dominus Papa Clemens quartus transtulit magistrum Walterum Giffard episcopum Batoniensem ad archiepiscopatum Eboracensem. Eodem anno ecclesia Anglicana cœpit solvere domino regi decimam omnium proventuum tam bonorum spiritualium quam temporalium cum duobus annis sequentibus, et hoc auctoritate Apostolica.

Osney, Tvb. A. 9.
He besieges the isle of Ely.

A tenth paid by the church to the king.

The disinherited apply to Gilbert de Clare, earl of Gloucester,

MCCLXVII. Audientes igitur qui erant in insula de Ely adventum regis et suorum, multi ex eis clam exierunt et in partibus Londoniæ devenerunt, et latitantes expectabant adventum G[ileberti] comitis Glo-

A.D. 1266. militiam et bellatorum multitudinem copiosam ad partes cœpit traducere boreales, et dictum dominum Johannem dux ille potentissimus usque adeo coarctavit, quod castrum et terras quas proprio resumere præsumebat instinctu, protinus resignavit, quintiam proprium confitendo debitum, domini E[dwardi], cujus inæstimabilis et universa semper contra transgressores extitit misericordia, gratiæ se submitit, qui pius et misericors non solum distulit ultionem, sed et veniam tribuit transgressori. Cæteri vero conjuratores animo consternati, indemni castigatione cautiores effecti, a pristina protinus præsumptione cessabant. Hujus igitur anni turbationibus explicatis, sequentis anni seriem ad posterorum memoriam pro nostræ parvitatibus modulo perstringamus.

Wykes, Titus A. 14.

Merciful character of prince Edward.

London occupied by the earl of Gloucester and others, April 10.

MCCLXVII. Anno quo Verbum Patris altissimi in utero Virginis meruit incarnari MCCLXVII., dum rex Angliæ frivolam et inutilem in Cantabrigia moram traheret, G[ilbertus] de Clare comes Gloucestræ, ne nil agere videretur, domini W[illelmi] de Midichenely¹ de Edwardestone, magistri Rogeri de Leycestre, Henrici de Borham fœdo fretus consilio, circa Dominicam Pal-

¹ Sic MS. for *Munchensi* or *Monte Canisio*.

vernise, qui eis occurrebat in manu forti et valida. A.D. 1267. Qualiter vero comes et exhæredati fuerant confederati, nescio—Deus scit. Veniens igitur comes Londoniam post Annunciationem beatæ Virginis, civitatem ingrediens eam occupavit, et multas injurias quibusdam civibus inferebat. Exhæredati vero maneria et villas sibi adversantium circumquaque spoliabant et palatium

Osney, Tib. A. 9.
who occupies London.

They plunder the manors of their oppo-

marum, obtenta tamen prius per cives Londonienses licentia domini regis, quod ipsi tanquam fidei et devoto suo civitatis aditum non negarent, ipsam (si fas sit dicere) minus honeste quam deceret ingrediens occupavit, ignorantibus quibusdam civibus mysterium quod inter ipsum et conciliarios suos paucis consciis gerebatur, quibusdam non consentientibus ut dicebatur, qui timore potius quam amore voluntati regis paruerunt. Confluebant ad eum non solum ipsius comitis subjugati dominio, verum etiam externorum multitudo non modica, quinetiam Johannes de Heyville, qui exhæredatorum in insula commorantium capitaneus dicebatur, et Robertus de Wyleby, qui non solum strenuæ multitudinis comitiva qua continue cingebatur, sed et robustæ dimicationis solertia¹ cæteris præpollebat, relicta quam prædiximus insula, civitatem Londoniæ cum turba innumerabili, ut² comiti votivum communicarent adjutorium, introibant. Comes itaque civitatem ipsam bellatoribus, armis, et victualibus munitabat, januas urbis adhibitis custodibus undequaque concludens, ut quorumlibet externorum insultus formidare minime cogeretur; ut autem dolosam civitatis occupationem honesto quodam tegmine palliaret,³ de prædictorum sibi cohærentium, quorum minus sano consilio potissime fruebatur, præmeditata calliditate ad excusandas excusationes in peccatis ridiculosa sibi figmenta contexuit, videlicet quod pro utilitate reipublicæ

A.D. 1267.
Wykes, Titus A. 14.

John d'Eyville and Robert de Wyleby resort to him.

£ 48.

Endeavour of the earl to induce

¹ *solertia*] solertiam, MS.

² MS. inserts *ad*.

³ *palliaret*] palliari, MS.

A.D. 1267. regis apud Westmonasterium deteriorabant et vilissime
Osney, deturpabant. Turrim Londoniæ, in quo legatus cum
Tib. A. 9. suis perhendinabat, hostiliter impugnabant. Fuerunt
 nents and the king's palace at
 Westmin-
 ster.
 f. 73 b.
 Attack on the Tower.

A.D. 1267. causam communitatis totius regni gerere nitebatur, ut
Wykes, dominum regem inducerent, quod exhæredatosmitteret
Titus A. 14. ad gratiam et ad pacem, et terras eorum et possessiones,
 the king to come to terms with the disinherited barons.
 quas diversis personis indiscrete contulerat, sub certis
 conditionibus eis restituere cogebatur.¹ Quinimmo
 confingebat, quod pro commoditate regni dominum
 Edwardum nitebatur inducere, ut sacramentum quod
 sibi præstiterat (quando sicut supra tetigimus apud
 Hereford de custodia comitis tam prudenter evasit)
 tanquam honestum et toti regno pernecessarium saniora
 meditans observaret. Articulos quoque juramenti, quos V. pp. 161,
 supra nos posuisse meminimus, ad præsens brevitatis 165.
 causa pertransire non pudet. Rex igitur audito quod
 Alarm of the king.
 civitatum Angliæ principissa per infidos indigenas in
 dolo fuerat occupata, animo consternatus obstupuit,
 honestatem regiam non decere decernens, relictis insu-
 lanis, quos ut poterat coarctavit, adjacentes provincias
 Sathanæ satellitibus tyrannice debacchantibus ad prædam
 exponere subsidio destitutas. Cæterum perniciosius
 universis ratione subnixis, nec immerito, videbatur
 urbem supradictam, quæ sic iterato nefaria suggestione
 delusa, pristinam resumendo vesaniam, a rege suo sub
 quadam comminatione desciverat, furibundis satellitibus
 dedere negligendo. Dum itaque talium perplexitatum
 fluituationes in regis animo versarentur, fidelibus suis
 qui secum in Cantabrigia morabantur mutuo pertrac-
 tantibus quid horum censeretur esse consultius, insulanos
 sumptuosa sed inutili tamen coarctatione concludere,

¹ *cogeretur*] *cogebatur*, MS.

attemptavit præsumptionem sive animositatem. Au- A.D. 1267.
 diens dominus rex tumultum et turbationem quæ *Osney,*
 fiebat Londoniæ, relictis quibusdam ad prædictæ in- *Tib. A. 9.*
 sulæ custodiam, celeriter venit cum exercitu satis *The king*
 magno et forti ad succurrendum legatum qui erat in *advances*
 arce Londoniæ; qui veniens Londoniam non potuit *to London*
 habere ingressum, nisi vellet intrare tantum cum tribus *to relieve*
the legate.
His entry
into Lon-
don pre-
vented.

vel ut urbis nequiter occupatæ liberationi cum faven- A.D. 1267.
 tium sibi procerum cuneis se transferret; ecce dominus *Wykes,*
 Edwardus festinatis gressibus de partibus veniens *Titus A. 14.*
 Aquilonis strenuissima comitatus militia domini regis *His army is*
 non mediocriter auxit exercitum; et continuo conglu- *reinforced*
 tinatis exercitibus procedentes, versus partes Londoniæ *by prince*
 se cum tota multitudine transtulerunt. *Edward,*
and march-
es upon
London.

Quippe dum hæc agerentur, dominus legatus con- The legate
 siderans sibi suisque, si Londoniæ moraretur, verecunda *shuts him-*
 prorsus vitæ discrimina minime defutura, sano fretus *self up in*
 consilio urbe relicta, arcem regiam, quæ Turris Lon- *the Tower,*
 doniæ dicitur, cum turbis sibi familiaribus introivit, et
 obturatis januis contra externos insultus quos sibi non
 deesse patulo prævidebat, conclusam familiam quan- f. 48 b.
 tumlibet modicam ad castri defensionem pro suæ
 possibilitatis modulo præparavit, et pro tuendis corpo-
 ribus ad motus bellicos animavit. Nec mora, comes *where he is*
 cum suis copiis urbe potitus ut prædiximus, domini *besieged by*
 regis et liberorum suorum et exercitus eorum innu- *the earl of*
 merabilis adventu præcognito, ut imminentes insultus *Gloucester.*
 virilius propulsaret, Turrim Londoniæ, in qua legatus
 non sine formidine morabatur inclusus, cujus ultro sibi
 suisque negabatur introitus, obsidione conclusit, et
 admotis machinis ei¹ parti quæ civitati contiguatur, nec
 non balistarum officio jacula funestissima sine inter-
 missione proicientium conclusos fortiter impugnabat.

¹ ei] ea, MS.

A.D. 1267. *Osney,* vel quatuor militibus. Indignatus rex noluit suum
Tyb. A. 9. derelinquere exercitum, sed extra muros civitatis per-
 The legate released and brought to Stratford. Desire of the disinherited for
 rexit ad Turrim et per quoddam posticum eduxit
 legatum, et secum adduxit usque ad abbatiam de
 Stratford, duobus miliaribus a civitate distantem. Ex-
 hæredati vero audientes de adventu regis, libentissime
 volebant exire ad præliandum, sed per comitem fuerunt

A.D. 1267. At conclusi machinas exiles et pauperculas, quas in
Wykes, Turri repererant, pro modulo suæ possibilitatis cœperunt
Titus A. 14. erigere, et insultantes vice versa repellere, ne forte
 præmunitionis indefensæ penuria periclitarentur obsessi,
 et, quod absit, Turri dedita vel viribus occupata, occa-
 sione tanti refugii animarentur, interim et externorum
 oppugnationem contingeret impediri: his quoque duo-
 bus incommodis providere remedium salubri usa consilio
 invigilabat regiæ solertia comitivæ.

He is freed
 by the
 king,

who goes
 then to
 Stratford.

Quippe cum rex cum favente sibi copia quadam
 nocte satis prope civitatem nihil sibi metuens recubaret
 in castris, summo diluculo indumentis bellicis totum
 muniri præcepit exercitum, et expansis vexillis equitans
 prope mœnia civitatis, videntibus cunctis et invidentibus
 nec impedire valentibus, præsertim cum januas urbis
 tam numerosa multitudo egredi non auderet, ipsam
 pæne ex uno latere circuibat, et arcu cartatæ cominus
 appropinquans, per posticum qui de Turri plagam
 meridionalem respicit et fluvio contiguatur, legatum
 potenter eduxit, et ejus loco defensores idoneos intro-
 misit; eductoque legato occupatores urbis non immerito
 deridebat, et procedens usque Stratford ad tria miliaria
 prope Londoniam sine quolibet obice castra fixit,
 morosam sed tamen inutilem protrahens obsidionem,
 dum pars utraque præcedentium non immemor prælio-
 rum, in quibus inopinatus quam credi poterat sub
 eventibus variis alternabat et rotabatur fortunæ volu-
 bilitas ignara constantiæ, cogitaret magis cogitationes
 pacis quam belli. Porro commorantes in urbe, ut vel

prohibiti et præpediti. Videns igitur comes se et suos A.D. 1267.
 et etiam exhæredatos in arcto positos et undique hos- Osney,
 tiliter obsessos, misit ad eos in quibus confidebat et Tib. A. 9.
 [qui] sibi erant affidati ut ad eum equis venirent pariter a battle
 et armis, sicut inter eos fuit prælocutum constanter prevented
 et ordinatum. Qui omnes mandatum ipsius parvipen- by the
 dentes et ipsum comitem omnino deserentes, cum do- earl of
Gloucester.
The earl
sends to his
friends to

fantasticam gloriam ostentarent, vel ut externos furiosis A.D. 1267.
 excursionibus irritarent, ea parte civitatis qua liber Wykes,
 eis sine resistentia vel impedimento patebat egressus, Titus A.14.
 Cantiā scil. et Surreiā provincias pervagantes, quæ-
 cunque poterant inveniri victualia congregabant et non f. 49.
 soluto pretio deduxerunt in urbem.

Quinetiam rationis consideratione non habita, palatii The doors,
 regii Westmonasteriensis, quod diversis in regnis com- windows,
 parationem recipere dedignatur, fores, fenestras, et ostia &c., of the
 con fractis gunfis vectibus avellentes deduxerunt in palace at
 suburbium civitatis, quod usitato nomine Suthwerkes Westmin-
 dicitur, et inde sibi propugnacula præparare cœperunt, ster carried
 ut si forte per quoslibet impeterentur, oppugnantes tali off to
 præsidio facilius propulsarent. Imo, quod non sine Southwark.
 dolore referimus, omnes illos quibus per accusationem Murder of
 adversariorum sive præsumptionem impingere poterant, many of
 quod partis regiē fautores existerent, sine personarum the king's
 differentia trucidabant, vel de pontis cacumine sive de adherents.
 naviculis præcipitatos in flumine demerserunt.

Nec silentio præterire debemus, quod exceptis quos Henry
 supra tetigimus insulanis, hostem reipublicæ Henricum Pedo the
 Pedonem, qui, prout superius est expressum, convagans pirate.¹
 per pelagus prædo piraticus, navigantes non solum bonis
 omnibus spoliavit, sed et immisericorditer trucidavit, in
 suam non erubuerunt asciscere clientelam.

Dum hæc Londoniis agerentur, Henricus de Hastings Perjury of
 ita quietis factus impatiens, juramenti quod de non Henry of
 ulterius adversando regi præstiterat, cum dedito castro Hastings.
 de Kenilleurthe cum cæteris occupatoribus impune

¹ *convagans*] convagante, MS.

A.D. 1267. *Osney,* mino rege steterunt et contra comitem civitatem obse-
Tib. A. 9. derunt. Et forte illi erant ex *Phariseis*. Considerans S. John i.
 join him ; igitur comes quod satis *maledictus est homo qui con-* 24.
 but they *fidit in homine et ponit carnem brachium suum,* et Jer. xvii. 5.
 stand with
 the king. videns se falsis hominum promissionibus deceptum, se
 The earl et suos et etiam exhæredatos satis bene confortavit et
 holds out
 against
 the king. animavit ad fortia, et strenue civitatem defendebat

A.D. 1267. recederet, prævaricator effectus, non cogitaret cogitationes
Wykes, præcedentium abstergere macularum ; comperto quod V. p. 199.
Titus A. 14. egresso, prout supra tetigimus, domino Johanne de
 Eiville, insularium capitaneo, occupatores ipsi ad suam
 sibi perniciem relictis sine capitaneo, eandem insulam
 indiscretius quam decuit vel oportuit adeundam putavit,
 et factus est malefactorum maleficus gubernator, immo-
 deratiori superbie fastu prædecessorum non solum æqui-
 parans, sed excedens. Quippe rege cum proceribus
 suis circa obsidionem Londonie, ut prædiximus, occupato,
 proceres insulani sublato legis vigore, et nullo disciplinæ
 metu seu rebellantium viribus coerciti, permissiva
 quadam libertate gaudentes, vicinas provincias consueto
 ferocitatis genere crebris incursionibus infestabant.
 Ravages of
 the barons
 in the isle
 of Ely. Rex quidem Angliæ cum sibi pecunia minus copiosa
 suppeteret, qua vel domesticos in victualibus necessariis
 exhiberet, vel Gallicorum copiis quos in suum frustra
 convocaverat adjutorium cotidiana stipendia ministra-
 ret, cibariis hominum et pabulis jumentorum passim
 deficientibus, diusculam in obsidione prælibata sed
 frivolum et inutilem moram traxit, dum neutra par-
 tium, quamlibet viribus imparem se videret, adversam
 The king's
 want of
 money.
 f. 49 b. conflictu bellico ausa esset invadere. Verum rex
 Alemanniæ, cui semper ut assolet affluenter pecunia
 suppetebat, cibariis abundantissime ministratis, agentem
 irrefragabiliter recreavit exercitum : Johannes quoque
 Basset præ cæteris regni proceribus cibariorum largitor
 profusissimus, consimilis munificentie non tepidus imita-
 tor, citra regiam largitatem consistere duxit inglorium,
 ejus pro facultatum viribus vestigiis inherendo.

Help given
 by the
 king of
 Germany
 and John
 Basset.

contra regem et suum exercitum per duos menses et amplius. Tandem reformata pace inter regem et comitem et suos et cives Londoniæ, mediante rege Alemanniæ et Philippo Basset, permissus est rex cum suis intrare civitatem. Exhæredatis concessum est ut veniant pro meritis recepturi secundum parium suorum ordinationem, vel quod redimant terras suas secundum

A.D. 1267.
Osney,
Tib. A. 9.
Peace
made,
and the
king enters
the city.
Arrangement with

Tandem vexatione dante intellectum,¹ nunciis intermediis potissime laborantibus cœpit fieri de pace tractatus: sed quia partes alternæ de suis frustra viribus præsumebant, protelebatur pacis negotium per mutuos hinc inde tractatus, licet supradictus Romanorum rex serenissimus cum domino Henrico primogenito suo, domini comitis avunculo, domino Johanne Basset, pluribusque regni nobilibus mediatoribus effectis et efficacissime cooperantibus ut in honestam concordie formam mutuo convenirent, diligentissime laboraret; denique post multas hinc inde altercationes, Eo disponente quo nato præconizabat angelica multitudo, *Gloria in excelsis Deo et in terra pax hominibus bonæ voluntatis*, alterna partium rabies furibunda honesto concordie vinculo cœnita, mediante virorum pacificorum solitudine, conquievit in hunc modum; videlicet quod comes Gloucestrensis proprium quod excusare non poterat confitendo delictum, domino regi civitatem redderet occupatam, et rex *miserencordiam* potius exercendo quam *judicium*, eidem comiti et complicitibus suis omnem rancorem et motum animi quem contra eos non sine ratione conceperat gratiose remitteret, et illatas tam sibi quam suis injurias perdonaret, dum tamen comes juratoriam et fidejussoriam cautionem præstaret sub pœna xx. milium marcarum, quod in posterum contra dictum dominum regem guerram movere non præsumeret, nec ipsi prætextu occasionis hujusmodi dispendia vel injurias irro-

A.D. 1267.
Wykes,
Titus A. 14.
Peace
arranged.

London
surrendered to
the king.

Oath of G.
de Clare.

S. Jac. ii.
13.

¹ *intellectum*] so Gale; intermedium, MS.

A.D. 1267. dictum de Kenildworthe. Fuerunt qui dixerunt quod occasione istius conflictus meliorata fuit conditio ex-hæredatorum per omnemodum, seu status eorum reformatio. Ita quod quidam eorum de die in diem venerunt ad pacem regis et gratiam sine redemptione per amicorum procuracionem. Et quidam eorum terras suas redimebant secundum dictum de Kenildworthe.

Osney,
Tib. A. 9.
the disin-
herited.
Many of
the disin-
herited
make peace
with the
king for
themselves
separately.

A.D. 1267. Romanorum rege¹ et domino Johanne Basset de consensu partium discordantium compromisso vallata, commissa est per modum arbitrii proferenda. Acta sunt hæc xv. die Junii datis infra triduanis induciis, quod comes cum complicitibus suis et universa supellectili urbe egrederetur, et ne forte inter alternas partium familias contentio moveretur, contra regis ingressum universa civitatis hospitia vacuarent.

Wykes,
Titus A. 14.

f. 50.

Entry of
the king
into Lon-
don.

Rex itaque post triduum cum universo exercitu civitatem ovanter ingressus, adhibitis tam in ea quam in Turri custodibus de quibus potissime confidebat, ipsam de cætero cautius muniendam ac conservandam esse decrevit. Veruntamen civibus ipsis qui de admissione comitis supradicti ad excusandas excusationes in peccatis aliquantulas poterant prætexere rationes, id est quod expediret potius quam deceret, attendens admissis ratiunculis sub dissimulatione quadam, indulta misericorditer venia condescendit.

John
d'Eyville,
&c., par-
doned.

Quinetiam justitiæ *misericiordiam, quæ superexaltat* S. Jac. ii. 13. *judicium*, anteponeus, Johannem Deyville, Robertum de Wyleyby cum complicitibus eorum universis et singulis qui relictis insulanicis, uti præactum est, ut comiti cohærerent civitati Londoniarum impudenter se immerserunt,² admisit ad gratiam, et omni quam prius meruerant indignatione sepulta, literas veniales sigillo regio consignatas in perpetuæ reconciliationis argumentum non solum clementer, sed et curialiter erogavit.

¹ rege] regi, MS.

| ² immerserunt] immerserunt, MS.

Eodem modo fecerant hi qui erant in insula de Ely. A.D. 1267. His igitur et multis aliis mirabiliter consummatis, ^{Osney,} ^{Tib. A. 9.} quievit terra ab hostilibus incursibus et rapinis. Sed post hoc dominus rex et ejus filius tam a viris ecclesiasticis quam laicis innumerabilem extorquebant pecuniæ quantitatem, ita quod multi plus torquebantur in pacis tranquillitate quam in guerræ perturbatione. <sup>The coun-
try at
peace.
Extortions
of the king.</sup>

Igitur rex stipendiarios fere cunctos, quos de partibus ^{A.D. 1267.} ^{Wykes,} ^{Titus A. 14.} transmarinis frustra traduxerat, solutis affluenter stipendiis ad propria repedare permisit, et cum indigenis sibi cohærentibus usque festum Sancti Jacobi Apostoli Londoniis continue morabatur, et difusculis (ut assolet) tractatibus de regni moderatione pertractans, nihil memorabile vel famosum quoad regni commoditatem gessit in opere, sed et victualium civitatis deditæ pauculas reliquias inutili sibi familia cohærente consumpsit. <sup>The mer-
cenaries
dismissed;
oppressive
and useless
stay of the
king in
London.</sup>

Porro dominus Edwardus Eliensis provinciæ desolationem toto corde combibens, ut perfidos occupatores militaribus ausibus oppugnaret, arte simul et viribus duxit utendum. Quippe contra scelestissimos prædones illos viros cautela juvare turpe dici non debuit, sed potius virtuti fuerat ascribendum, cum circa hostes reipublicæ triumphus fidei debeat anteponi; quippe pio studio satagens pro publica regni commoditate tantæ multitudinis impetuosos ausus atterere, præmeditata fretus solertia cum domino Nicholao de Segrave <sup>Reduction
of the isle
of Ely by
prince
Edward.</sup> ut curatore ejusdem, cui cujusdam propugnaculi seu pessulariæ, quæ volentes ab ingressu insulæ potissime <sup>Assistance
given by
N. de
Segrave.</sup> coercebat, commissa fuit custodia, clam collusit, ne quid per eam pateretur impedimenti quo minus prosperaretur ^{f. 50 b.} in his quæ animo jam conceperat et ad effectum perducere conabatur; cumque super hoc securitate fideque firmissima fulciretur, contracta secum bellatorum manu non modica, Ramesiense monasterium, quod paludosæ <sup>At Ram-
sey.</sup> provinciæ contiguatur, adiit, et populos ejusdem pro-

A.D. 1267. Eodem anno obiit Johannes episcopus Wyntoniensis in
Osney,
Tib. A. 9. curia Romana.

Resigna- Eodem anno post Circumcisionem Domini bonæ me-
 tion of moriæ Ricardus secundus cognomento de Appeltre,
 abbat abbas noster, propter suas frequentes infirmitates cessit
 Richard de curæ pastoralis in præsentia venerabilis patris Ricardi
 Appeltree. episcopi Lincolniensis. Iste abbas per octo annos con-

A.D. 1267. vinciæ sibi conjunxit pollicitationibus simul et præmiis
Wykes,
Titus A. 14. demulcendo, quod mortis discrimina non verentes, si,
 quod absit, necessitate vel infortunio cogentur, secum
 commori non negarent; provinciales itaque qui navi-

Manner in
 which the
 entry into
 the isle of
 Ely was
 accom-
 plished.

gando pariter et deambulando paludis illius amplissimæ
 abditissima loca frequenti perscrutatione cognoverant,
 vias abditas pontibus arundineis per loca prius intran-
 sibilis artificiose compositis præparabant, et naturæ de-
 fectus artis beneficio suppleverunt: unde factum est ut
 tam equitum quam peditum multitudo quasi per aridum
 tutissime transmearet. Huic artificio accedebat in
 adjutorium æstivi temporis siccitas biennalis, quod loca
 prius madida adeo, ut ante hoc tempus essent incalca-
 bilia, post munus ætatis¹ fortioris sic fuerant arefacta,
 quod vere dici poterat, *digitus Dei est hoc*. Itaque Exod. viii.
 supradictæ copiæ militares ostensa sibi per provinciales^{19.}
 itinera sub tanti clypeo capitanei peragrarè minime
 formidantes, connivente sicut pepigit domino supradicto,²
 propugnacula supradicta seu pessularias nullo prorsus
 rebellante transibant, et ignorantibus insularis infra
 terminos insulæ prælibatæ jam in solido consistentes,
 interlabente tantum modico fluviolo quem facile immis-
 sis manipulis arundineis, quorum eis affluenter copia
 suppetebat, sine quolibet obice poterant pertransire,
 intuentibus cæteris insularis stuporem et timorem
 pariter incusserunt. Unde factum est quod repentino

¹ *ætatis*] *etate*, MS.

² *domino supradicto*] *domina supradicta*, MS.

tinuos pro manerio de Westone sustinuit placitum satis A.D. 1267.
 durum contra Rogerum de Amary militem, qui habuit *Osney,*
 contra ipsum abbatem in suum adjutorium regem *Tib. A. 9.*
 Angliæ et fratrem suum regem Alemanniæ, et fere *f. 74.*
 omnes qui erant tunc temporis de eorum consilio. Tan- *His suit*
 dem sicut domino Jesu Christo placuit, mediantibus *respecting*
the manor
of Wes-
tone.

tantorum hospitem adventu non præcognito pavefacti, A.D. 1267.
 ad defensionem propriam seu resistentiam faciendam *Wykes,*
 pigrius moverentur; veruntamen ne nil agere viderentur, *Titus A. 14.*
 quantulamcunque balistariorum et sagittariorum turmam
 præmiserunt ad amnem, ut parantibus sibi transitum
 jaculorum officio vel in modico propulsatis, nobiles
 cæteri possent interim se suasque evectiones lorice
 induere, et assumptis cæteris armamentorum generibus,
 adventantibus ex inopinato adversariorum copiis præ-
 lium vel inferre vel excipere; sed hoc frustra: quippe
 dominus Edwardus balistas et sagittarios suos ex
 adverso fluvioli repensuros supradictis sagittariis talionem
 sagaciter ordinavit, ne forte præ defensionis penuria
 tam salubri proposito fraudaretur; sane cum parato pæne
 transitu exercitus scienter affectans cum insularis, quos *f. 51.*
 minus quasi paratos ad prælium adventare prospexit, *Proclama-*
 inire conflictum, ecce dominus E[dwardus] edicto pub- *tion of*
 lico denunciavit eisdem, quod si quis quempiam de suis *prince*
 invaderet, vel ipsum quo minus cæptis insisteret quo- *Edward.*
 cunque rebellionis obstaculo præpediret, capitis
 detruncatione vel suspensio plecteretur, si sibi triumphus,
 quod nemo poterat ambigere, sorte bellica proveniret.
 Quo audito dilapsa penitus et sopita pristinæ ferocitatis
 audacia, universi simul et singuli subita consternatione *Those*
 contriti, supina protinus feritate neglecta, demissis *in the isle*
 capitibus incedentes agniam mansuetudinem induerunt; *submit.*
 et quod nec prius audire poterant, ejus se gratiæ, quæ
 cunctis semper exitit gratiosa, voluntarie submitserunt.

At ipse indulta sibi sub dissimulatione venia, quam
 tamen, ut verum non taceam, multiplice ratione deme-

A.D. 1267. rege Alemanniæ et multis aliis clericis et laicis, pax
Omsy,
Tib. A. 9. est inter eos reformata, ita quod manerium sicut jus
 ipsius abbatis penes ipsum abbatem et suos successores
 remanebit quietum ab ipso Rogero et suis hæredibus
 et absolutum imperpetuum. Isti abbati successit frater
 Abbat
 William de
 Sutton. Willelmus de Suttone, procurator domus Oseneiæ, qui

A.D. 1267. ruerant, vix biduanis concessis induciis ut cum sacrilega
Wykes,
Titus A. 14. prædarum suarum coacervatione, civitate simul et
 insula deditis vacuarent, utramque non sine confusione
 et dedecore universi pariter egredientes, provincialibus
 ad propria restitutis, et pristina libertate gaudentibus,

Victorious
 entry of
 prince
 Edward
 into Ely.

non mediocrem lætitiã reliquerunt. At victor exer-
 citus cum triumphali tripudio signis præ gaudio con-
 crepantibus civitatem ingreditur, civibus universis cum
 pauculis monachorum reliquiis Regi regum gratias
 exsolventibus,¹ qui sub futuri principis patrocinio civi-
 tatis et provinciæ condolens afflictionibus, spurcissimam
 gentis nefariæ comitivam abradens, libertate reddita,
 ab eorum humeris importabile servitutis jugum excussit.
 Fama prævola per totum regnum modico tempore
 divulgata fautores regis non mediocri lætitiã circum-
 fundens, quanto gratius in auribus eorum insonuit,
 tanto molestius adversæ partis viscera contristavit.

July 25.

Obtento quidem circa festum Sancti Jacobi Apostoli
 tam felici triumpho, sedatis jam per Angliam pristina-
 rum turbationum motibus procellosis, in cunctis regni
 finibus successit optata tranquillitas, et evanescente
 turbationis nubilo, pacis serenitas illucescens incolis
 bonæ voluntatis gratius arridebat, succedente messium
 tempore, præconizato per totum regnum Angliæ generali
 pacis edicto, nobiles singuli redeuntes ad propria, et
 pro loriceis vestes laneas induentes conflabant *gladios*
suos in vomeres, et lanceas suas in falces, et præliorum Is. ii. 4.

Peace
 throughout
 the coun-
 try.

f. 51 b.

¹ *exsolventibus]* *exsolventes*, MS.

primus fuit electus per compromissum. Ipse idem fuit uno et eodem die et confirmatus et benedictus apud Tinghamst, die Sancti Vincentii martyris, a prænominato episcopo. Ab isto abbate vi extortus primo fuit palefridus in ingressu suo a quodam officiali Oxoniensi, nomine Willelmo de Sutton, qui in audientia publice

A.D. 1267.
Osney,
Tib. A. 9.
His confir-
mation and
benedic-
tion,
Jan. 22.
A palfrey
extorted
from him.

exercitio canum et accipitrum¹ solatia commutantes, vel otii vacare vel negotiis libere poterant indulgere.

A.D. 1267.
Wykes,
Titus A.14.
Great
plenty.

Neque enim sub silentio sepelire debemus, quam clementer universorum moderatrix Sapientia regni nostri turbationis incommode conquassati dispendia decompensans, post tantarum conquassationum tædia largifluam omnimodorum concessit fructuum² ubertatem, ut plebs prius enervis et languida jam praelatorum oblita malorum *sederet super ollas carniuum, et comederet panes in saturitatem, vina insuper Aquitannica abundantissime deferebantur in regnum, et exili pretio venundata vacua prius promptuaria repleverunt, et excitatus tanquam dormiens Dominus, et tanquam potens crapulatus a vino, et eduxit panem de terra, et vinum quod lætificat non solum cor hominis, sed ut legitur libro Judicum, Domini et hominis, et completum videbatur illud prophetæ vaticinium, *Date vinum his qui amaro sunt animo, bibant et obliviscantur egestatum eorum.* Cæterum elapso jam quinquennio in diversis præliis et conflictibus in arido pariter et in salo, tanta strages facta est hominum Anglicorum, deprædationes, rapinæ, furta, sacrilegia, perjuria, multifariaque perditionum et aliorum vitiorum genera perpetua, quod inter fas et nefas, virtutes et vitia, honestum et inhonestum, vix modica fuit discordia, sed lege per regis impotentiam languescente, licitum erat unicuique facere quod volebat; sed huic morbo tam pestifero salutare*

Exod. xvi.
3.

Ps. lxxvii.
65.

Judic. ix.
13.
Prov. xxxi.
6, 7.

Effects of
the war.

¹ accipitrum] ancipitum, MS. | ² fructuum] fructū, MS.

A.D. 1267. juravit quod nunquam abbatem installaret nisi mitteret
Osney,
Tib. A. 9. sibi palefridum cum toto hernesio. Cujus errore audito,
 post multas altercationes ob reverentiam prælatorum
 et aliorum magnatum qui fuerant invitati, et ne dies
 tantæ solemnitatis cum tristitia et magna jactura
 deperiret, cum solempni protestatione et appellatione

A.D. 1267. providit antidotum Sapientia Dei Patris, ac si a¹ piis
Wykes,
Titus A. 14. fidelibus diceretur, "Recordare, Domine, testimonii tui,
 " et dic angelo percutienti, Cesset jam manus tua, ut
 " non desoletur terra, et ne perdas omnem animam
 " vivam."

Tourna-
 ments held.

Elapso tempore vindemiarum et messium, et rutilante
 pacis sereno, Anglicanæ militiæ juvenus ingenua jam
 præliis assueta, dum quietem asperneret et otia, pro
 ostentatione virium et exercitatione præliorum, ne
 forte desidia milites contabescere viderentur, in armo-
 rum exercitia conflagrarunt, et cooperantibus duobus
 regis Angliæ filiis, nec non illustris Romanorum regis
 primogenito, edicto publico præconizabantur præliorum
 præludia, quæ vulgari nuncupatione *torneamenta* con-
 sueverant appellari; certisque diebus et locis ad hoc
 tam de indigenis quam alienigenis adventantes copiæ
 militares sui confectione qualibet prætaxatis congres-
 sibus intendebant; et licet temporibus retroactis con-
 suevissent per regiam prohibitionem torneamenta fre-
 quentissime retardari, effrænatus tamen fervor procerum
 prohibitionibus hujusmodi deferendum non duxit, quin-
 etiam hoc anno tot in regno celebrabantur hastiludia,
 quot ad decem et amplius retro annis in Anglia non
 fiebant, adeo ut uno eodemque die diversis in oppidis
 vix per unicum diætam distantibus, videlicet Warewyke
 et Brakkele, diversi tyronum cunei tornearent.

f. 52.
 Great
 number of
 them.

A tenth of
 ecclesiastical

Et ne clericorum marsupia sacculis laicorum abun-
 dantius intumescerent, sed esset clerus sicut et populus,

¹ a] eia, MS.

liberatus fuit eidem officiali prædictus palefridus,¹ qui, A.D. 1267. Osney, Tib. A. 9.
 antequam posset in jus legitime evocari propter sui
 facti enormitatem, gravi detentus infirmitate, habitum
 recepit religiosorum.

Eodem anno, id. Martii, obiit piæ memoriæ Alex- Abbats of Eynsham.
 ander abbas Eyneshamiæ, cui successit Johannes de
 Oxonia, non per electionem sed per ordinationem

summus Pontifex excedens potius, si fas sit dicere, A.D. 1267. Wykes, Titus A. 14.
 potestatis plenitudinem quam exercens, inaudito con-
 tributionis genere Anglicanam ecclesiam oneravit con-
 cedendo domino regi Anglorum decimam partem omnium property granted to the king by the Pope.
 bonorum et proventuum annuorum, tam clericorum
 quam religiosorum,—paucis religiosis duntaxat exceptis,
 qui cum ne cum aliis contribuerent et sic sua læderent
 privilegia, inestimabili data pecunia redimendum duxe-
 runt,—et non solum secundum antiquam vel per nequiter The taxation according to a fresh valuation.
 innovatam taxationem decimas suas unius anni reddere
 sunt coacti, sed et trium annorum secundum verum et
 plenum rerum suarum valorem decimatione singuli
 persolvebant; et ut voluntariis motibus suis æqui vel
 saltem honesti colorem superduceret, et innatam Romanis
 cupidinem qualicumque tegmine palliaret, non causam
 confinxit ut causam videlicet quod quia populus multi-
 formi jactura contritus regis dispendia relevare non
 posset, vel potius non sineret ad hoc se legis metu vel
 per regis potentiam coerceri, clerici saltem ipsius de-
 fectibus pietatis studio condolentes sua nimia dispendia
 resarcirent: veruntamen quanquam sic conflictis rati-
 unculis potuissent induci, indecens et iniquum decerni
 debuit voluntarias contributiones eis imponere, cum
 potius debuisset eis nomine precario supplicasse, ut
 propria voluntate quam gratis vellent, sibi certam con-
 cederent pecuniæ quantitatem. Quippe per exitum
 negotii manifestis clarebat indiciis innata Romanis

¹ There is a drawing of a palfrey's head in the margin.

A.D. 1267. domini Ricardi Lincolniensis episcopi. Eodem anno et
Osney,
Tib. A. 9. quatuor annis præcedentibus multa alia et inaudita
 mirabilia facta sunt in regno Angliæ, quæ longum est
 et difficile, immo impossibile singula enarrare, etiam
 si omnium nostrum membra verterentur in linguas.

A.D. 1267. prudentia serpentina; nam tandem non modicam illius
Wykes,
Titus A. 14. decimæ portionem pro recompensatione tributû annui,
 quod rex domino Papæ nomine subjectionis solvere
 consuevit, a cujus solutione toto turbationis tempore
 cessabatur, in augmentum papalis ærarii assignare non
 erubuit; et magistrum Symonem camerarium suum
 ejusdem pecuniæ receptorem destinavit in Angliam,
 cui ne de proprio solverentur expensæ quo papalium
 sarculorum quantulamcunque portionem contingeret ex-
 hauriri, de singulis domibus religiosis totius regni
 singulis diebus septem solidos assignavit procurationis
 nomine percipiendos.

f. 52 b.

Walter
 Giffard,
 archbp. of
 York, en-
 throned,
 Nov. 1.
 Death of
 John of
 Exeter,
 bp. of Win-
 chester.
 Bishop
 Nicholas of
 Ely quits
 Worcester
 for Win-
 chester.
 Godfrey
 Giffard
 elected
 bishop of
 Worcester.

Dominus W[alterus] archiepiscopus Eboracensis, in-
 thronizatus est in festo Omnium Sanctorum apud
 Eboracum. Eodem anno obiit Johannes Wyntoniensis
 episcopus in curia Romana, qui sub expectatione
 gratiæ summi Pontificis in eadem curia morabatur;
 quo defuncto dominus Papa episcopatum Wyntoniensem
 contulit magistro Nicholao de Ely, tunc Wygorniensi
 episcopo; at ille summa cum hilaritate priori sponsæ,
 formæ venustioris sed potius potioris captus illecebra,
 valedixit. Monachi quoque Wygornienses electionis
 liberæ licentia jam obtenta, ecclesiæ viduatæ præsulem
 idoneum præficere cupientes, magistrum Godfridum
 Giffard, venerabilis patris domini Eboracensis germa-
 num, tunc domini regis cancellarium, in patrem et
 pastorem unanimiter elegerunt, qui nimirum a domino
 rege gratanter admissus, sublata qualibet resistentia,
 a domino Cantuariensi canonicè confirmatus munus
 consecrationis usque ad tempus congruum expectabat.

MCCLXVIII. Idus Aprilis obiit magister Adam de Senestan, quondam rector de Heth, vir multarum scientiarum et magnus theologus; vir etiam magnæ abstinentiæ et sibi parcus per omnia. Multa de bonis istius magistri, tam in libris quam in aliis, ad domum Oseneiæ devenerunt, cujus corpus requiescit in ecclesia Oseneiæ ante magnam crucem, et pro anima ipsius sustinet conventus unum capellanum divina celebrantem imperpetuum.

A.D. 1268.
*Osney,
Tib. A. 9.*
Death of
Adam de
Senestan.

Eodem anno et eodem mense audita sunt tonitrua satis terribilia, et pluviarum subsequenti sunt inundationes et aquarum dirivationes, valde horribiles et durantes per quindecim dies.

Storms and
floods.

Eodem anno die Sancti Georgii Octobonus legatus generale celebravit concilium in ecclesia cathedrali

Council of
the legate
Ottonus.

MCCLXVIII. Anno quo Summi Patris Unigenitus semetipsum exinanivit formam servi accipiens MCCLXVIII, optatæ tranquillitatis firmitudine in cunctis Angliæ finibus solidata, venerabilis pater Octobonus tunc legatus in Anglia, convocatis universis et singulis regni prælatis tam majoribus quam minoribus qui quocunque prælationis titulo præsidere videbantur, annuente Christianissimo Anglorum rege Henrico, in quindena Paschæ quæ ipso anno contigit sexto id. Aprilis, in ecclesia cathedrali Sancti Pauli Londoniæ solemne concilium cum magnificæ potestatis gloria celebravit; in quo, constitutionibus ultimi prædecessoris sui Ottonis Sancti Nicholai in carcere Tulliano diaconi cardinalis, dudum Apostolicæ sedis legati in Anglia, summarie confirmatis, novas quas ipsemet constitutiones edidit conspectu multitudinis legi fecit in pulpito, et publice divulgatas inviolabiliter observari constituit, et earum copiam pontificibus exhiberi decrevit, eas a prælatis qui tunc præsentibus extiterant et eorum posteris memoriter observandas; quarum, quidam de pontificibus et aliis junioribus prælatis prospicientes et si possent præcavere volentes, quasdam ex jam editis constitutionibus,

A.D. 1268.
*Wykes,
Titus A.14.*
Council of
London
under the
legate
Ottonus.

His con-
stitutions.

A.D. 1268. Sancti Pauli Londoniæ, in quo fuerunt quinque archiepis-
Osney,
Tib. A. 9.
 in St. Paul's, April 23. et aliorum prælatorum; quod quidem concilium solutum fuit infra triduum.

Literas ipsius et [alia] multa contra barones et Londonienses quinque portuum gravamen aliorum de terra sententiam contra ip latam quære . . . vitam beat nie martyris.¹

Nicholas of Ely made bp. of Winchester.

Eodem anno et in eodem concilio translatus fuit magister Nicholas de Ely, episcopus Wygorniensis, ad episcopatum Wyntoniensem, auctoritate domini Papæ Clementis quarti, cui successit magister Godefridus

Prince Edward takes the Cross, June 24.

Giffard domini regis cancellarius. Eodem anno in festo Sancti Johannis Baptistæ dominus Eadwardus regis filius et multi alii magnates Angliæ acceperunt

A.D. 1268. quod eorum jurisdictioni plerumque diminuere vel lædere viderentur, propter quod injuncta sibi earundem observantia eorum animos potissime titillabat, summi Pontificis audientiam appellabant. At legatus diem crastinum præfixit appellanti-
Wykes,
Titus A. 14.
 f. 53.

His skill in stopping the opposition to their reception.

bus, ut interim deliberarent an tota communitas appellationem interpositam prosequi vellet vel a proposito desilire; sed interim prælatos singulariter sciscitatos prudenter alloquebatur, et sic eorum motus voluntarios obtundebat, ut omnes in crastino vel sponte vel metu interjectis appellationibus renunciarent. Legatus autem, omnibus pro voluntate dispositis, convocatæ multitudini licentiam tribuit ad propria repedandi.

The carrying out the constitutions concerning pluralists is left to the bishops, because the legate is timid,

Statimque pontifices prout eis prætextu constitutionum prædictarum in concilio eodem sub terribili comminatione fuit injunctum, singuli singulos clericos suarum diocesium, plura quoque titulo beneficia possidentes, certis diebus et locis fecerant evocari, privilegia seu dispensationes suas, si quas habebant, super beneficiorum pluralitate sub pœna privationis eorundem

¹ This sentence is in the margin, which is torn.

crucem a domino legato apud Norhamptoniam in A.D. 1268.
 subsidium Terræ Sanctæ et inimicorum crucis Christi *Osney,*
 subversionem. Eodem anno idem legatus circa gulam *Tib. A. 9.*
 Augusti transfretavit iterum non reversurus. Iste *f. 74 b.*
 legatus percepit ad procurationem suam singulis annis *Ottobonus*
 sex marcas argenti. Ipse idem, quasi lynx omnia *quits*
 penetrans, valorem omnium ecclesiarum totius Angliæ *England,*
 inrotulavit quasi in memoria sempiterna, et in scriniis *Aug. 1.*
 suis recondidit, secundum quod potuit super his inqui- *His rapa-*
 rere per exactissimam inquisitionem et diligentem. *city.*
 Iste idem fecit omnes ecclesias cathedrales et conven-
 tuales pensionarias, ita quod hæ quæ non contulerant
 beneficia vacantia suis clericis vel alienigenis, solverent
 eis certam pensionem et annuam donec vacarent bene-

sublatis appellationibus ostensuros, ex quo pontificum, A.D. 1268.
 qui non solum animarum sed pecuniæ zelum habuerunt, *Wykes,*
 accrevit ærarium, dum quidam, quorum dispensationes *Titus A. 14.*
 minus sufficere decernebant, data pecunia pacem sibi *recollect-*
 redimere cogerentur. Forte quidem legatus exemplo *ing the riot*
 prædecessoris sui territus, qui pro consimili quam cleri- *at Oxford*
 cis Angliæ moverat quæstionem dum venisset Oxonias, *against his*
 a scholaribus ejusdem municipii terribiliter infestatus, *predecess-*
 quodam de nepotibus suis interfecto, vix mortis peri- *or, Otho.*
 culum evadebat,¹ saniora meditans, cum clericis regni
 nostri super pluralitate beneficiorum timuit disceptare,
 quamobrem disceptationem hujusmodi pontificibus tra-
 didit exequendam; porro pretio vel timore modico
 lapsu temporis dicta clericorum vexatio penitus con-
 quievit. Episcopus Wyntoniensis in festo Pentecostes
 solemniter inthronizatus convocatis multis regni mag-
 natibus sollempne convivium Wyntonix celebravit.

Die Dominica in festo Nativitatis Sancti Johannis Prince
 Baptistæ convenerunt Norhamptonix dominus legatus, *Edward,*
 dominus Wyntoniensis, et Anglicanæ militiæ innume- *Edmund,*
 rabilis multitudo, ibique solemnè prædicatione facta, *&c., take*
 dominus Edwardus, et dominus Edinundus frater ejus, *the Cross*
at North-
ampton,
June 24.

¹ *evadebat*] invadebat, MS.

A.D. 1268. *ficia sibi competentia. Iste idem legatus,¹ genere nobilissimus et comitis filius, in sermonibus fuit satis dulcis et affabilis, sed in suis negotiis expediendis et exenniis recipiendis satis capax et pilosus. Unde de eo potest dici illud Geneseos, *Vox quidem vox Jacob est sed manus manus sunt Esau.* Iste idem legatus stetit in Anglia fere per tres annos continuos, et multa alia fecit mirabilia ut dicebatur quæ non sunt recordatione digna. Idem posuit interdicto [quam]plures civitates Angliæ et burgos [quo]d patet superius . . . talem numerum scilicet xxvii.² Eodem anno cœpimus solvere quadragesimam in subsidium redemptionis ex-*

Payment
in aid of
the dis-
inherited.

Gen. xxvii.
22.

A.D. 1268. *serenissimi regis Anglorum filii, dominus Henricus illustris Romanorum regis primogenitus, nobiles viri comites Gloucestris, et Warennæ, dominus Willelmus de Valentia, et alii milites regni nostri usque ad centum et viginti, piæ devotionis studio satagentes Terræ Sanctæ dispendia, quæ per depopulationem nobilissimæ civitatis Antiochiæ nuper captæ per Sarracenos fuerat multipliciter desolata, suæ probitatis viribus resarcire, Redemptoris nostri caractere triumphali in signum futuræ peregrinationis suos humeros insignibant, et utriusque sexus populus infinitus tot nobilium excitatus exemplo, non solum nobilium sed ignobilium personarum cunei quasi concertantes ad crucem accipiendam alacriter cucurrerunt: de numero militum prædictorum xxii. majores cæteris et nobiliores extiterant, quos vulgariter vexilliferos appellamus. Consimili quoque devotionis instinctu, facta per totum regnum in civitatibus burgis et villis per fratres Prædicatores et Minores disseminazione verbi crucis Christi, plebeia multitudo, quam dinumerare nemo poterat, eodem crucis caractere suos humeros adornabat.*

Their
example
followed
by many.

¹ There is a portrait of the legate at full length in the margin.

² This sentence is in the margin.

hæredatorum. Eodem anno circa festum Sancti Ead- A.D. 1268.
mundi regis et martyris obiit Petrus de Egeblanche, ^{Omey,} Tib. A. 9.
episcopus Herefordensis, cui successit dominus Johan- Death of
nes Brutone, domini regis justiciarius. Peter de
Ekeblanke,

Eodem anno obiit Clemens Papa quartus in vigilia Nov. 20.
Sancti Saturnini martyris, post cujus obitum vacabat Death of
ecclesia Romana per duos annos et a festo Sancti Clement
Saturnini usque ad festum Sancti Egidii abbatis; quo IV.,
die electus fuit quidam archidiaconus de Leges,¹ Nov. 28.
nomine Theardus, in Terram Sanctam proficiscens Sept. 1.
tunc temporis, et vocatur Gregorius decimus. Gregory X.

Statimque legatus regressus inde Londonias se suam- A.D. 1268.
que familiam ad transfretandum celeriter accingebat, ^{Wykes,}
et classe parata, auro et argento Anglicano nondum Titus A.14.
satiatus licet onustus, non vacuis sed tumentibus sac- Departure
culis, circa festum Sanctæ Margaretæ virginis transfre- of the
tavit; in Galliam, versus limina beati Petri tempore legate,
congruo processurus. July 20.

Romanorum quoque rex illustris, deteresa jam cap- Richard,
tivitatis ignominia, flagranti desiderio gestiens videre king of
Teutonicos, et regni sui negotia, quæ diuscule capti- Germany,
vato principe pendule vacillaverant, salubrius ordinare, goes into
secundo nonas Augusti Anglia pro tempore derelicta Germany.
jam quarta vice post electionem de eo factam in
Alemanniam transfretavit, rebus pro voto dispositis
Angliam reversurus.

Eodem anno rex sano fretus consilio promisit et A 20th of
statuit, quod exhæredati, quorum terras diversis per- their bene-
sonis minus consulte contulerat, data pecunia suas fices paid
redimerent possessiones, qua soluta chartas regias quas by the
eis indiscrete confecerat singuli singulas resignarent, clergy for
et vix exhæredati regis gratiam consequerentur ad the ransom
plenum. Annuentibus episcopis qui præ pusillanimitate of the dis-
contradicere non audebant nec resistere, non gra- inherited.

¹ Liège.

A.D. 1268. Eodem anno gelu fortissimum duravit a festo Sanctæ
Osney, Katerinæ usque ad Purificationem beatæ Mariæ ;
Tib. A. 9. et mirabile accidit illo gelu durante, quod quamcito
 Frost from et pluviæ de cælo cadebant, tamcito congelabant, ita
 Nov. 25 to quod propter gelu illius lubricitatem nullus poterat in
 Feb. 2. eundo seu equitando se quoquam divertere sine magno
 vitæ periculo vel membrorum sive corporis dispendio.

A.D. 1268. tuito sed per illicitam extorsionem concessum est, quod
Wykes, clerici totius regni vicesimam partem beneficiorum
Titus A. 14. suorum tribuerent in subsidium exheredatorum, assignandam domino regi, ut rancorem quem contra ipsos conceperat gratiose remitteret, et illatas injurias penitus perdonaret; et licet afflictis non esset afflictio superaddenda, decimarum contributio triennialis obstare non potuit, quin vicesimam tam nequiter extortam inviti solvere cogerentur. Et licet pecunia proveniens de decimis clericorum annuos redditus, qui de exitibus totius regni domino regi proveniunt, excedere videretur, in modico vel in nullo regis accrevit ærarium, dum consueto prodigalitati genere, per regis imperitiam largiretur indignis, et quasi ros mane pertransiens, vel nebula ferri ore solaris radii rarefacta, vel quasi fumus evanesceret inutiliter dispersa vel collapsa.

Death of Eodem anno circa festum Sancti Andreae Apostoli, antequam legatus noster venisset ad curiam, venerabilis Papa Clement IV.,
 Nov. 30. Clemens carnis mole deposita hominem terrenum exiit, eorum ut sane credi poterit collegio sociandus in cælis quorum ministerio fungebatur in terris; de quo rem memorabilem ad posterorum memoriam transmittere dignum duxi, quod dum in vitæ presentis incolatu pontificio fungebatur, nec prece nec pretio per quoscunque flecti potuit, ut cuiquam de mundo dispensationem de pluribus beneficiis obtinendis concedere dignaretur. Facta est soleinnis inthronizatio domini Wygorniensis episcopi apud Wygorniam in festo Natalis Domini. Circa idem obiit Petrus Herefordensis

Godfrey Giffard, bp. of Worcester, enthroned, Dec. 25.

Post vero prædicti gelu resolutionem tam horrendæ A.D. 1268.
subsecutæ sunt pluviarum inundationes et aquarum ^{Osney,}
dirivationes, quod asportabant blada seminata et radi- ^{Tib. A. 9.}
cata, oves et boves, domos et homines, pontes ligneos ^{Great rains}
et lapideos, et alia mala fecerunt innumerabilia. ^{and floods}
^{follow.}

MCCLXIX. Sexto idus Aprilis dominus Edmundus, ^{Marriage}
domini regis Angliæ filius, accepit in uxorem filiam ^{of prince}
^{Edmund}

episcopus; Johannes le Bretone, vir providus et hones- A.D. 1268.
tus, ad eandem sedem a canonicis ejusdem ecclesiæ ^{Wykes,}
unanimiter est electus circa festum Epiphaniæ, et sta- ^{Titus A. 14.}
tim pro confirmationis munere consequendo ad partes ^{John le}
se transtulit transmarinas: dominus quippe Cantuari- ^{Bretone,}
ensis, cui jure metropolitano competit electorum con- ^{bishop of}
firmatio, in remotissimis tunc Galliæ finibus, illectus ^{Hereford.}
natalis soli dulcedine, morabatur. Igitur anni præsen-
tis eventibus exaratis, anni sequentis seriem brevitate
qua convenit percurramus.

MCCLXIX. Anno quo Sapientia Patris increata, ut ^{Parliament}
mundo visibilis appareret, nostræ mortalitatis chlamid- ^{in London.}
em induebat, MCCLXIX., convocata Londoniæ in quin-
dena Paschæ magnatum Angliæ multitudine copiosa,
rex cum proceribus ut assolet diuscule, sed tamen
nugatorie pertractando, vix aliquid memorabile gessit
in opere, nisi quod de conciliariorum suorum provi- ^{Acts}
sione, domino Edwardo et domino Henrico regis Ale- ^{against}
manniæ primogenitò potissime laborantibus, statutum ^{the Jews.}
est et publice divulgatum, quod Judæi, qui hactenus ^{f. 54 b.}
Christianos intolerabiliter oppresserant prætextu feodo-
rum annuorum, in quibus simplices Christiani cautela
Judæorum sæpissime circumventi eis tenebantur, per
chartas suas statutis terminis obligati, talismodi feoda
de cætero [non] habent, quin etiam munimenta, quæ
Judæi super feodis hujusmodi possidebant, Christianis
sine contradictione qualibet redderentur.

Eo ipso tempore nondum soluto parlamento, domi- ^{Marriage}
nus Edmundus regis Angliæ postumus unicam filiam ^{of prince}
^{Edmund}

A.D. 1269. comitissæ de Albemarla et neptem comitis Gloucestrisæ, *Osney, Tib. A. 9.* ad quas nuptias interfuerunt dominus rex et regina et fere omnes Angliæ magnates.

and Ave-
line de
Fortibus.

Eodem anno xv. kalendas Maii nix, ventus validus, lunæ eclipsis more insolito fuerunt apud nos. Eodem

A.D. 1269. comitis Albemarle, cui ex successione paterna comita-
Wykes, Titus A. 14. tus Albemarle, cujus redditus et proventus non exiles sed amplissimi dinoscantur, et ex materna comitatus Devonisæ et dominicatus Insulæ jure hæreditario com-
and Ave-
line de
Fortibus. petebat, solemnè sibi matrimonio copulavit.

Marriage
of Henry
of Almain
and Con-
stance,
daughter
of Gaston
de Bearn,
May 21.

Dominus Henricus regis Alemanniæ primogenitus, annuentibus et potissime cooperantibus domino rege Anglorum et domino Edwardo, die Martis proxima post festum Sancti Dunstani, filiam nobilis viri Gastonis de Byerra, cui præ cæteris Aquitaniæ magnatibus, quæ vulgari nuncupatione Vasconia dicitur, in divitiis et potentia nec non terrarum latitudine nullus potuit æquiparari, matrimoniali sibi fœdere cœnivit, sub expectatione paternæ hæreditatis, cujus non modica portio hæreditario jure novæ nuptæ competere dicebatur. Dominus J[ohannes] le Bretone Herefordensis electus, die Dominica in festo Sancti Augustini Anglorum episcopi in monasterio de Waverle Cisterciensis ordinis, consecrationis munus accepit, et statim pontificatus infula decoratus versus partes se transtulit Marchienses, inthronizationis suæ solemnia completurus.

May 26.

The tolls
on the
Rhine
stopped by
Richard,
king of
Germany,

Romanorum quoque rex illustris, inferioribus et superioribus Alemanniæ partibus peragratis,—perpendens quod dum in Anglia pro fratris sui regis Angliæ juvamine morabatur, furiosa Teutonicorum insania, quorum munitiones inexpugnabiles super alveum Rheni¹ consistere dinoscuntur, quietis impatiens et exquirendæ pecuniæ sed potius extorquendæ tam avida, quod pro ea congerenda nullum genus facinoris ex-

¹ *Rheni] rē, MS.*

anno dominus Henricus, filius domini Ricardi regis Alemanniæ, desponsavit filiam Gasti de Bierne apud Windesowre in die Sancti Dunstani, patre suo in Alemannia moram faciente. Eodem anno et eodem tempore idem Ricardus rex Alemanniæ, quinto idus

A.D. 1269.
Osney,
Tib. A. 9.
 Marriage
 of Henry
 of Almain
 and Con-
 stance
 de Bearn,
 May 19.
 A.D. 1269.
Wykes,
Titus A. 14.

horrescat, de singulis puppibus quæ per crepidinem¹ fluminis supradicti victualia seu quæcunque mercimonia deferebant, et per munitiones antedictas, quas evitare non poterant, descendere cogentur, insolita² prorsus et intolerabilia pacagia quæ vulgo thelonea nuncupantur, nec Dei timore nec regiæ dignitatis reverentia coerciti, singuli singulariter extorquebant, unde factum est quod vili pretio venderentur,—morbo tam pestifero salubre studuit adhibere remedium; et facta statim in urbe Wormatiæ principum et magnatum Alemanniæ convocazione non modica, cœpit cum eis mutuo pertractare qualiter salubrius et melius desolatæ provinciæ posset oppressionibus obviari, ut pertusa vespilionum rabie pertinaci succederet optata tranquillitas super Rhenum, et necessarium incolis commeatum noncontingeret impediri. Sane prospiciens tam salubre propositum sagacitate potius quam viribus ad effectum posse perducī, cives vicinarum urbium qui de mercimoniis vivere consueverant, et potentiores regni unanimi fœdere colligatos jurisjurandi cautione præstita cœnivit, quod si quis in posterum, quantæcunque foret præminentis, supradicta thelonea præsumeret extorquere, statim omnes et singuli contractis undequaque viribus invicem conglobati sub mulcta intolerabili irruerent in rebellem, munitiones ipsius solo tenus complanando, terris et possessionibus ipsius usque ad exterminium depopulationis extremæ crudelissime devastandis, excepto duntaxat Bopardiensis et Werdensis oppidorum consueto thelonio, quod ex antiquo

excepting
 those of
 Boppard,
 and Woerden.

¹ *crepidinem*] crepedine, MS. | ² *insolita*] insoluta, MS.

A.D. 1269. Junii, duxit in uxorem quandam nobilem puellam et decoram valde, nomine Beatricem de Falkestan, quæ propter ejus pulchritudinem vocabatur gemma mulierum, et eam eodem anno duxit in Angliam circa festum Sancti Laurentii, et magno gaudio recepti sunt

Osney,
Tib. A. 9.
f. 75.
Marriage
of Richard,
king of
Germany,
and Bea-
trice de
Falken-
stein.

A.D. 1269.
Wykes,
Titus A. 14.

Marriage
of Richard
and Bea-
trice de
Falken-
stein,

f. 55 b.
at the pa-
lace of
Lokeren.

jure Romanorum regibus incumbere consuevit. Igitur Teutonici sublato tantæ oppressionis incommodo glorificabant regem, et ipsius sapientiam multipliciter commendabant. Quinetiam rei gestæ divulgatio per universas orbis provincias regis majestatis titulum mirabiliter illustrabat. Gavisa est universaliter bellicosa Germania, excusso jugo diutinæ servitutis, et omnimodarum rerum mercimonia faciliori pretio vendebantur.

Rex igitur, his et aliis regni negotiis pro devoto dispositis, illud apostolicum, *melius est nubere quam uri*, sana mente combibens, et ut, ut regiam condecet majestatem, lumbos suos castitatis baltheo coarctaret; caute prospiciens quod si de indigenis regni sui sibi copulasset uxorem, regnicolarum suorum animos potissime complacaret, nobilem quandam filiam clarissimi viri domini Theodorici de Falkemorite, non ambitu dotalitii, sed incomparabilis formæ ipsius captus illecebra, xvi. kal. Julii, scilicet, Dominica proxima post festum Sancti Barnabæ Apostoli, solemniter sibi connubio copulavit, et imperiale palatium suum de Lucre, quod diversis in regnis comparationem recipere dedignatur, nuptialis solemnizatione convocatis ibidem non paucis Germaniæ magnatibus illustrabat; statimque novæ nuptiæ decor ingenuus sic regii cordis intima transfigebat, ut nec eam unica nocte cujuscunque rationis prætextu a suo permetteret latere separari. Evolutis quoque non multis diebus, idem rex non solum natalis soli, ut plerique, illectus dulcedine, sed ut augustæ suæ conjugii, cui ¹ ni fallor ita complacuit quod pro ea

1 Cor. vii.
9.

¹ conjugii cui] inq^us, MS.

a clero et populo. Eodem anno viii. idus Septembris A.D. 1269.
 obiit dominus Mathæus de Stratton, quondam archi- ^{Oney,}
 diaconus Bukinghamiæ, qui per quinquaginta annos ^{Tib. A. 9.}
 et amplius strenue et laudabiliter suum rexit et guber- ^{Death of}
 navit archidiaconatum; cujus corpus cum patre et ^{archdeacon}
^{Matthew}
^{de Stratton.}

complacanda nihil sibi videri posset laboriosum, præ- A.D. 1269.
 diorum et possessionum suarum, quibus in Anglia ^{Wykes,}
 multipliciter abundabat, gloriam et magnificentiam os- ^{Titus A. 14.}
 tentaret, versus fines Angliæ recto tramite, festinatisque ^{His return}
 gressibus procedebat, et tertio nonas Augusti jam quarta ^{to England.}
 vice post coronationem suam applicuit Dovoræ, occur-
 rentibus sibi non paucis regni magnatibus, quorum
 singuli, prout decuit, regem et reginam pro suarum
 possibilitate virium singulariter honorabant.

Circa idem tempus rex Anglorum, cui, sicut præ- The tenth
 diximus, dominus Papa decimam clericorum secundum ^{extorted}
 verum suarum valorem minus sane, si liceret dicere, ^{from the}
 diu ante concesserat, perpendens quod nec antiqua ^{clergy ac-}
 beneficiorum taxatio, nec Walteri Norwicensis epi- ^{ording to}
 scopi taxatio nequiter innovata verum valorem posset ^{a new tax-}
 attingere, pessimis pessima superaddens, pontificibus,
 qui se pro subditorum defensione murum inexpugna-
 bilem exponere debuissent, annuentibus et nec in
 modico contradicentibus, tandem extorsit, ut pro recom-
 pensatione veri valoris non percepti, per triennium
 decimam quarti anni singuli reddere cogentur; quin-
 etiam quantumcunque grave vel onerosum foret ex-
 solventibus, uno et eodem decimationes duplices red-
 diderunt; nec mirari debemus si pontifices nostri ^{No oppo-}
 avaritiæ vitio toxicati, prætaxatis extorsionibus, ut ^{sition to}
 deceret, se opponere non curarent, præsertim cum sin- ^{them}
 guli suarum dicecesum decimationes, ut eis exinde ^{from the}
 quasi negotiationis titulo commoda provenirent, pro ^{bishops.}
 certa pecuniæ quantitate ducerent redimendas, quin-
 immo in exigendis seu colligendis dictorum decimalium
 præstationibus tanto improbiores effecti sunt, et ex-

A.D. 1269. matre requiescit in pace coram altari Sanctæ Crucis
Osney,
Tib. A. 9. in conventuali ecclesia Oseneiæ. Iste Mathæus contu-
 His gifts to lit nobis duas carucas terræ in Mortone et unam
Osney. in Estrop; cujus animæ propicietur Deus, Amen.

A.D. 1269. quisitioni studio laborarunt, quanto propriis marsupiis
Wykes,
Titus A. 14. desideratam pecuniam prospicerent propensiori pondere
 cumulandam.

Transla-
 tion of Ed-
 ward the
 Confessor.
 f. 56.

Dominus rex Anglorum Henricus piæ devotionis
 instinctu, non patiens ulterius venerabiles reliquias
 beatissimi regis Edwardi Confessoris, quem præ cæteris
 sanctis speciali quadam veneratione dilexit, locello quo-
 dam humili recubare, ut lucerna tam fulgida diutius
 tecta sub modio lateret, sed ut celsius erecta super
 candelabrum ingredientibus et egredientibus spiritale
 lumen copiosius erogaret, tertio idus Octobris, quæ dies
 anno ipso in Dominica contigit, eo scilicet die quo
 multo tempore retroacto prius in scrinio minus pre-
 tioso fuerat allocatus, convocatis universis Angliæ
 praelatis et magnatibus, nec non cunctarum regni sui
 civitatum pariter et burgorum potentioribus, ut trans-
 lationis solemnia celebrius illustrarent; confluyente
 pariter plebeïæ multitudinis turba non modica, vene-
 randas illas reliquias de veteri scrinio transferens in
 sublime, in conspectu tantæ multitudinis suis et sere-
 nissimi fratris sui Romanorum regis humeris suppor-
 tandas apposuit, nobilibus filiis suis domino Edwardo,
 domino Edmundo, domino comite Warennæ, domino
 Philippo Basset, et pluribus aliis regni potentioribus,
 quotquot manus apponere poterant ad onus tam nobile
 supportandum, in adjutorium evocatis, et in auri scrinio
 preciosissimis lapidibus adornato in loco supereminenti
 cum ea qua decuit reverentia collocavit. Acta sunt
 hæc omnia in ecclesia conventuali monasterii West-
 monasteriensis, quam idem rex opere sumptuosissimo
 fabricatam, amota prorsus veteri quæ nullius omnino
 valoris extiterat, de propriis fisci regalis exitibus a

S. Matt. v.
 15.

Splendour
 of the new
 church
 of West-
 minster.

Eodem anno dedicatum est majus altare Oseneisæ a A.D. 1269. Ricardo de Gravisende Lincolniensi episcopo, scilicet ^{Osney,} ^{Tib. A. 9.} sexto decimo kalendas Julii; et sunt xl. dies indulgentiæ.¹

Eodem anno in translatione Sancti Edwardi regis ^{Second translation of Edward the Confessor,} et confessoris iterum translatum est corpus almificum ^{Oct. 13.} ejusdem Edwardi in novo et mirifico feretro, tam de auro quam de argento et lapidibus pretiosis facto, a

fundamentis construxit; quæ quidem sumptibus pariter A.D. 1269. et decore² sic cæteris per orbem ecclesiis præpollere ^{Wykes,} ^{Titus A. 14.} decernitur, ut videatur comparem non habere. Eodem die monachi Westmonasterienses infra novam structuram prima vice divina mysteria celebrabant; nec defuit in regis palatio, post executâ translationis insignita, tam solemne convivium quod admirationi cunctis esse poterat et stupori. ^{The monks celebrate there for the first time.}

Celebrato tandem tantæ translationis solemnio, cœperunt nobiles, ut assolent, parliamentationis genere de regis et regni negotiis pertractare; in quo regis astutia, immo ut verius dicam extorsionis cupidinosæ nervicia prævalente, annuentibus regni majoribus vel contradicere non audentibus,³ concessum est quod de universis laicorum mobilibus per regnum Angliæ sibi vicesima solveretur, ut non solum ut prædiximus clericorum marsupia per quadriennem decimarum extorsionem vacua redderentur, sed et regis insatiata cupido laicorum medullas profundissime scrutaretur, quod et æquitatis lance librata contigisse dignoscitur, ut laici,⁴ qui cum dirisione maxima clericorum damnis ^{f. 56 b.} applaudere consueverant, sic propria demum dispendia deplorarent; et licet in cunctis regni comitatibus certæ fuissent per regis consiliarios assignatæ personæ ad dictam vicesimam colligendam, non potuit tamen pe-

¹ This sentence is in the margin.

² *decore*] *dedecore*, MS.

³ *audentibus*] *audientibus*, MS.

⁴ *laici*] *laycos*, MS.

A.D. 1269. venerabili patre Waltero Giffard Eboracensi archi-
Osney,
Tib. A. 9. episcopo et multis aliis episcopis, abbatibus, et aliis
 regni prælatis, in præsentia domini Henrici regis
 Angliæ filii regis Johannis et hæc omnia procurantis,
 circumstantibus nonnullis comitibus, baronibus, militi-
 bus, et aliis regni proceribus, cum multitudine cleri et

A.D. 1269. cunia proveniens subito congregari, sed protracta est
Wykes,
Titus A. 14. taxatio pariter et collectio usque Quadragesimam et
 æstatem sequentem, unde orta est in populo murmu-
 ratio in pretio fortiter invalescens; quippe dum taxa-
 tores, vacuatis interim horreis et quadrupedibus mortuis
 vel occisis, ea quæ tunc invenerant taxare vel æsti-
 mare rationabili pretio voluissent, regia cupiditas, tali
 taxatione seu pretio non contenta, compulit ut secun-
 dum fere verum valorem, prout in festo Sancti Michaelis
 proximo præcedente, quæcunque bonorum genera habe-
 bant, mobilia pariter et immobilia, taxarentur; unde
 factum est, ut dicto murmure non obstante, quod primo
 concessum fuit ex gratia, quasi necessitate cui contra-
 dici non potuit, non sine maximo plebis gravamine
 solveretur; et licet innumerabilis inde pecunia prove-
 niret, in modico vel in nullo videbatur regis ærarium
 augmentari. Porro per proceres et prælatos, qui tantæ
 contributioni mutuum præbuerunt assensum, non mo-
 dica portio pecuniæ supradictæ in subsidium peregrin-
 nationis domini Edwardi in Terram Sanctam salubriter
 fuerat assignata.

The earl of Gloucester refuses to attend the parliament, in fear of prince Edward. Circa idem tempus comes Gloucestrensis minus sano, sicut a plerisque dicebatur, fretus consilio, tractatus seu parlamenta regis et procerum, cum quibus fuerat evocatus et inter quos primus esse debuerat, accedere recusabat; confingens sibi causas absentiae, et frivolas excusationes, videlicet, quod dominus Edwardus subdolas sibi machinabatur insidias, ut venientem ad curiam captivaret in dolo, propter quod contractis viribus, spretis parliamentis, in loca se re-

populi, ac cernentibus tam mirabile et gloriosum spectaculum ad laudem et gloriam Domini nostri Jesu Christi et gloriosi confessoris sui Sancti Edwardi. A.D. 1269. Osney, Tib. A. 9.

Eodem anno in festo Sancti Martini translatus est frater Henricus de Merdene prior noster ad prioratum de Exilesham in finibus Scotiæ, per procurationem et ordinationem domini Walteri Giffard Eboracensis archiepiscopi. Eodem anno quinto kalendas Januarii obiit Henry de Merdene, prior of Osney, made prior of Hexham, Nov. 11.

posuit tutiora. Sane dominus E[dwardus] piæ devotionis instinctu satagens peregrinationis suæ votum in Terram Sanctam, pro quo vivificæ crucis signo triumphali una cum comite supradicto et aliis regni proceribus suos humeros insignaverat, adimplere, nihil aliud a comite supradicto petebat, prout claruit ex post facto, nisi quod in Terra [Sancta] secum votum peregrinationis assumptæ perduceret ad effectum. At comes causatus est terris suis, quæ Walliæ contiguantur, et quæ tunc temporis a Wallensibus fortiter fuerant impugnatæ, depopulatis provinciis et castris solo tenus complanatis, periculum imminere, si vacuatis regni limitibus ipsas hostibus expositas relinqueret indefensas. A.D. 1269. Wykes, Titus A. 14.

Post multas tandem altercationes, ne tam modicæ dissentionis vehementius excandescens alterius partibus suscicaret incendium, quo nova per regnum turbationis incommoda pullularentur, Romanorum rege serenissimo, domino H[enrico] primogenito, prælatis, et aliis regni proceribus tranquillitatem regni zelantibus mediatoribus effectis, dominus Edwardus et comes antedictus dicti Romanorum regis arbitrio, quod dictum regis vulgariter approbavit, se voluntarie submiserunt, et compromissum ipsum non solum sigillorum munimine roborarunt, sed sub multa intolerabili jurisjurandi cautione præstita vallaverunt. f. 57. They submit their differences to the arbitration of Richard, king of Germany. Eventibus igitur anni sexagesimi¹

¹ *sexagesimi*] quinquagesimi, MS.

A.D. 1269. piæ memoriæ Ricardus de Appeltre quondam abbas
Osney,
Tib. A. 9. noster.

Death of the late abbat, Richard de Appeltree. **MCCLXX.** In festo Annunciationis beatæ Mariæ tantæ fuerunt pluviæ et aquarum derivationes, quod

Violent rains and A.D. 1269. *Wykes,*
Titus A. 14. noni pro nostræ capacitatis ingenio recitatis, stili nostri paupertas mendica quiescat, ut anni sequentis series pauculis evoluta ad posteriorum memoriam traducatur. Obiit Editha de Wyka vi. id. Januarii.

Second crusade of S. Louis. **MCCLXX.** Anno quo Filius increatus a Patre genitus ante sæcula pro nobis homo fieri dignatus est in fine sæculorum MCCLXX. inchoante, circa Pascha rex Francorum Lodowycus cum duobus filiis, Philippo primogenito et hærede, et Johanne postgenito, multisque nobilibus regni Francorum iter arripuit versus Terram Sanctam, ut obsessis in Acconia, quos Soldanus Babiloniæ,¹ qui totam sibi Syriam subjugavit, potenti virtute concluderat, salutari præsidio subveniret; sed

antequam de partibus Galliæ recessisset, dominum Edwardum, quem Parisius accersivit, ut ibidem mutuo pertractarent qualiter votum peregrinationis emissum salubrius adimplerent, caute sibi conjunxit; pepigeruntque simul mutuam fœderis colligationem, quod videlicet dominus Edwardus regem præeuntem e vestigio sequeretur, omni crucesignatorum regni Anglorum, tam nobilium quam juniorum, caterva stipandus, et ut eidem cum sua comitiva in toto peregrinationis itinere curaret assistere,² septuaginta milia libras Turonensiumque sibi solveret, qui cito loco statuto ad ingressum maris Mediterranei convenirent; in idque conventionis fœdera mutua jurisjurandi cautione præstita vallaverunt. Igitur Francorum rege sicut diximus præeunte, dominus E[dwardus] rediit in Angliam, non solum [ut] transfretationi suæ necessaria præpararet, sed ut domini Romanorum, sicut supra sponderat, non recu-

His arrangement at Paris with prince Edward.

f. 57 b.

¹ Bibars Bendokdar. | ² MS. inserts *eidem*.

ante et post diluuium Noë tales et tam horribiles A.D. 1270.
visæ non fuerunt, ut dicebatur, nec tam diu durantes, *Osney,*
quæ crescendo durabant per xl. dies et amplius. *Tib. A. 9.*
floods,
March 25.

saret, sed potius benignissimæ voluntatis instinctu sub- A.D. 1270.
iret arbitrium. *Wykes,*
Titus A. 14.

Sane rex Alemanniæ tranquillitatis regni zelator Terms
ferventissimus, studiose satagens suscitatas inter domi- arranged
num Edwardum et comitem supradictum penitus between
annulare discordias, præcavensque sagaciter ne quid prince Ed-
forte reprehensibile in proferendo posset arbitrio repe- ward and
riri, convocatis discretioribus totius regni, nec puduit the earl of
nec recusavit eorum invicem consiliis, sed habitis cum Gloucester
by Richard,
king of
Germany.
eis aliquamdiu tractatibus, die Martis proxima post
Ascensionem, videlicet vi. kal. Junii, dictum suum pro-
tulit, et redactum in scripturam publicam partibus
contradidit observandum, adjectis utrobique pœnis
parti rebellanti graviter infigendis; et ne totam dicti
sui seriem videamur sub silentio præterire, famosiora
ipsius ad posteriorum memoriam traducere decrevimus
optimum. Decrevit itaque rex supradictus, quod comes
juxta votum peregrinationis assumptæ transfretaret in
Terram Sanctam in proximo passagio post transfreta-
tionem domini E[dwardi], sublata qualibet excusatione,
nisi forte per corporis ægritudinem, vel per guerram, vel
per aliam causam rationabilem, per quam rex Aleman-
niæ decerneret eum excusabilem, fuisset legitime præ-
peditus; et si veniens in Terram Sanctam voluisset cum
sua comitiva assistere domino Edwardo et adjutorium
suum sibi familiariter impertiri, tunc rex Angliæ daret
comiti viii. milia marcarum in adjutorium peregrina-
tionis suæ, et etiam ad transfretationem suam unam
navem congruam sibi faceret ministrari; si vero cum
suis turmis domino Edwardo recusaret assistere, domi-
nus rex tantummodo sibi duo milia marcarum faceret
erogari, hoc adjecto, quod comes sufficientem faceret
securitatem, qua rex Alemanniæ contentus esset quod

A.D. 1270. Eodem anno circa festum Sancti Georgii Londoniis
Osney,
Tib. A. 9. longum trahebatur parliamentum inter dominum Ed-
 Prince Ed- wardum regis filium et dominum Gilbertum comitem
 ward and
 G. de Clare

A.D. 1270. erogatam pecuniam in obsequio Salvatoris nostri con-
Wykes,
Titus A. 14. verteret in Terra Sancta totaliter expendendam, et
 non in alios usus; et quod statuto termino transfre-
 taret supradicta plenarie completurus, quinetiam
 quod interim, sive transfretarent sive non, guerram
 seu turbationem in regno Angliæ non moveret; et ad
 hæc omnia fideliter observanda subiceret se comes
 jurisdictioni archiepiscoporum et episcoporum Angliæ,
 quod omnes et singuli, si in aliquo prædictorum arti-
 culorum deficeret seu quomodolibet rebellare præsu-
 meret, possent in personam ipsius excommunicationis
 sententiam fulminare, et omnes terras ipsius supponere
 interdicto sub pœna xx. milium marcarum solvenda-
 rum, ita tamen, quod si contingeret pœnam ipsam
 comiti, in dispositione domini regis Alemanniæ foret
 in quos usus fuisset eadem pecunia convertenda;
 cæterum quod comes ipse duas non ignobiles munitiones
 suas, videlicet Tonebrige et Henleye, pro majori secu-
 ritate facienda, certis personis pro dispositione domini
 regis Alemanniæ traderet cum omnibus pertinentiis et
 exitibus conservandas, quousque pro certo constaret
 quod ascensis navibus in mari Mediterraneo fortuitis
 vela flatibus commisisset, quo facto attornatis ejus in
 Angliæ commorantibus castra cum pertinentiis et ex-
 itibus sine difficultate qualibet redderentur. Tenorem
 hujus arbitrii compendiose perstrinximus, quia penes
 infinitos in lingua Gallicana diffusiori stilo contexta
 ejusdem copia reperitur; prædictarum quoque adjectio
 triplicata plurimaque [quæ] eodem dicto minus luculen-
 ter fuerant explanata, eo quod diversos poterant sortiri
 intellectus, animum comitis potissime titillabant, præ-
 sertim cum ex diversis interpretationibus evidens sibi
 prospiceret imminere periculum, unamque tamen cau-

The earl's
 wish that
 they should
 be made
 clearer.

Glovernæ; ad quod interfuerunt omnes fere prælati et proceres Angliæ. Tandem post multas altercationes et contentiones submiserunt se de alto et de basso et de profectone in Terram Sanctam, ordinationi et dicto

A.D. 1270.
Oney,
Tib. A. 9.
submit
their dif-
ferences to
the arbi-
tration of

tionum adjectarum sufficere decernebat, quamobrem pœnas ipsas instanter petiit mitigari, et ea quæ minus evidenter inserta fuerant luculentius explicari.

A.D. 1270.
Wykes,
Titus A. 14.

Rex quoque, sagacitatis et prudentiæ non ignarus, studiose satagens contentionibus finem imponere nec non universas enervare calumnias, sano ut assolet fretus consilio, reservatam sibi corrigendi demersium¹ potentiam reassumens, ea quæ fuerant nubila declaravit, pœnas quoque viro fideli et contradicere non curanti non graves et onerosas, sed satis tolerabiles decernebat; factaque fuit declaratio prælibata die Martis in festo Sancti Botulfi, scil. xv. kal. Julii apud Radinges.

which is
done, and
the ar-
rangement
settled at
Reading,
June 17.

Sedatis igitur inter prædictos magnates contentionibus prælibatis in forma qua prædiximus, congrua et honesta ac omnimoda simultate sopita, comes Gloucestrensis cum complicitibus suis, ut assolet, parliamentis et tractatibus domini regis et magnatum confidenter se immiscuit; exultantibus duntaxat universis tranquillitatem zelantibus, econtra quoque saucio corde dolentibus qui rapinis et deprædationibus assueti pro turpi commodo turbationem regni totis desideriis affectabant; nec adhuc passus est inimicus homo superseminator zizaniorum² diabolus regnum nostrum tantis incommodis conquassatum perfecta pace gaudere, sed ut generalem ipsius tranquillitatem enervaret, inter proceres conatus est singulares discordias suscitare.

f. 58 b.
The earl of
Gloucester
goes to the
parliament.

S. Matt.
xiii. 28.

Nempe cum inter nobilem virum dominum J[ohan- nem] comitem Warennæ, et ingenuum procerem domi-

Quarrel
between
John, earl

¹ Sic.

| ² zizaniorum] zizanio, MS.

A.D. 1270. Ricardi regis Almanniæ. Quod quidem dictum par-
Osney,
Tib. A. 9. vum vel nullum postea, ut dicebatur, sortiebatur
 Richard, effectum.
 king of
 Germany.

A.D. 1270. num Alanum la Zusche super quodam manerio coram
Wykes,
Titus A. 14. justiciario debacc[ati]o quædam verteretur. partibus
 of War- coram ipsis die Martis proxima ante Nativitatem Sancti
 renne, and Johannis Baptistæ in aula Westmonasteriensi persona-
 Alan la liter litigantibus, se invicem instigante diabolo verbis
 Zouche. contumeliosis, inverecundius quam decebat, insultare
 cœperunt; adeo ut a jurgiis devenirent ad prælium; porro domestici comitis, ignorante milite supradicto, qui armis muniti fuissent, extractis concito gladiis, sprete reverentia regis et reginæ, qui tunc in palatio Westmonasteriensi morabantur, et justiciariorum coram quibus litigaverant, in conspectu ejusdem et cancellarii, qui tunc in aula præsens erat, ipsum terribiliter invaserunt, et fugientem præ timore mortis versus cameram regis viriliter persequentes graviter vulneraverunt, et mox inflictis vulneribus, quasi semivivo relicto domus regis limina vacuabant, et Tamensem fluvium navigio transeuntes ad loca tutiora festinatis se gressibus transtulerunt. Porro rex et dominus Edwardus audita militis querimonia, et enormitatem tanti sceleris attendentes, ira vehementer accensi dissimulare non poterant nec debebant, ut delictum tam publicum relinquerent impunitum; statimque mandatum est comiti ut veniret ad curiam, super his quæ sibi de jure fuerant obicienda, secundum legem et consuetudinem regni justitiæ pariturus. At comes, præcavendo discrimina captivationis sui corporis et suorum, sano fretus consilio regio mandato distulit obedire: sane dominus Edwardus cum domino Eboracensi et aliis regni proceribus, strenua bellatorum vallatus caterva, comitem supradictum in latibulis commorantem confidenter adiit, et mediantibus comite Gloucestrensi et domino H[enrico] regis Almanniæ primogenito, confi-

f. 59.

Eodem anno obiit quinto nonas Julii Rogerus Bigod A.D. 1270.
 marescallus Angliæ. Osney,
Tib. A. 9.

Eodem anno obiit Bonifacius archiepiscopus Can- Death of
Roger
Bigod ;
of archbp.
Boniface.
 tuariæ, xv. kalendas Augusti ; post cujus obitum Wil-

denter assecuratum die Dominica proxima post festum A.D. 1270.
 Apostolorum Petri et Pauli duxit ad curiam, ut ibi- Wykes,
Titus A. 14.
 dem secundum legem et consuetudinem regni faceret, July 6.
 et susciperet justitiæ complementum ; ubi factum est The earl of
Warrenne
fined for
the murder.
 quod comes posuit se in misericordia regis de v. mili-
 bus marcarum, et pro injuria facta militi supradicto
 et filio suo daret eis ii. milia marcarum. Insuper ipse

comes cum l. militibus veniret de novo templo Lon-
 doniæ usque Westmonasterium pedibus ambulando, et
 quod omnes jurarent, quod non ex præcogitata malitia
 factum fuerat quod prædictum est, se[d] ex motu ira-
 cundiæ nimis accensæ, et statim cessavit tempestas :
 veruntamen miles supradictus, ingravescente dolore
 vulnerum, febrilem incurrens distemperantiam, quia
 dies caniculares protinus ingruebant, post paucorum
 dierum curriculum non sine magnis suorum planctibus
 expiravit.

His transactis dominus Edwardus se præparavit ad Prince Ed-
ward pre-
pares for
his crusade.
 transfretandum in Terram Sanctam, votum, quod emi-
 sit ut prædiximus, divino mediante præsidio comple-
 turus.

Et cum circa quindenam Nativitatis Sancti Johan- July 8.
 nis Baptistæ, convocatis universis regnicolis qui secum Death of
archbishop
Boniface.
 transfretare disposuerant, classem sibi copiosam con-
 gregasset in portu qui dicitur Portesmuta, divulgatum
 est, quod dominus Bonifacius Cantuariensis archiepi-
 scopus, qui diutius in partibus Sabaudia, prout con-
 sueverat, moram traxerat longiorem, mole carnis depo-
 sita diem clausit extremum, appositus ad patres suos
 quorum vicem gerere consuevit in terris ; erat enim
 vir miræ simplicitatis, licet minus literatus, sobrie
 tamen degebat, sapientissimorum consilio se regebat,

A.D. 1270. Ielmus¹ ejusdem ecclesiæ prior fuit electus, sed resignavit, ut inferius patet.

Osney,
Tib. A. 9.
Prince Edward goes to the

Eodem anno dominus Edwardus iter arripuit versus

A.D. 1270.
Wykes,
Titus A. 14.

humilis, pudicus, modestus, egenorum profusissimus recreator. Cujus morte comperta monachi Cantuarienses de eligendo sibi pastore statim a domino rege

Attempt of prince Edward to have R. Burnel elected archbishop. The monks elect their own prior [Adam de Chillenden].

Prince Edward goes into Gascony. f. 59 b.

His two sons placed under the care of Richard, king of Germany.

He goes through Spain,

to Aiguemortes.

Departure of Henry of Almaine, Aug. 15.

licentiam postularunt: obtenta quoque licentia, dominus E[dwardus] satagens dominum Robertum Burnel clericum suum, quem sincerissime diligebat, ad tantæ celsitudinis apicem promovere, relicta classe cum quanta poterat celeritate secessit Cantuariam, ut personæ suæ præsentia supradictos induceret electores, ut in dictum clericum suum vota sua dirigerent;² sed hoc frustra, quippe monachi monachum clerico simplici præponentes, priorem proprium concorditer elegerunt. At dominus E[dwardus] suo fraudatus desiderio rediit Portesmutam, et aura sibi gratius arridente ascensis navibus, et velis expansis prospere navigavit in Vasconiam terram, videlicet propriam; ut ante transfretationem suam de ea salubrius ordinaret, porro uxor ejus ipsum jam præcesserat in Vasconiam, etiam secum transfretatura in Terram Sanctam; sed antequam de Anglia recessissent, duos filios suos, quorum senior Johannes et junior vocabatur Henricus, de communi regni concilio domino regi Romanorum custodiendos, et quamdiu foret in partibus transmarinis tradidit nutriendos. Visitata Vasconia, processit ulterius pertransiens provincias Hispaniæ montuosas, sequens e vestigio regem Francorum, ut simul proficiscerentur in Terram Sanctam, prout inter eos conductum fuerat et conventum; et audito quod rex Francorum fuisset apud Aquas-mortuas, portum quendam maris Mediterranei, festinatissimis gressibus illuc ibat. Quippe dominus H[enricus] Romanorum regis primogenitus circa festum Assumptionis beatæ Mariæ recessit de Anglia, dominum

¹ Sic for Adam.

² *dirigerent*] *diligerent*, MS.

Terram Sanctam, circa festum Assumptionis Sanctæ A.D. 1270.
Mariæ, et alii magnates Angliæ cum eo.

Eodem anno obiit Lodowycus rex Franciæ, vir Holy Land,
religiosus et honestæ maturitatis, versus Terram Jero- Aug. 15.
f. 75 b.
Death of
S. Louis.

E[dwardum] similiter cum sua comitiva e vestigio secu- A.D. 1270.
turus; idem vero Henricus, uxore sua dimissa in Vas- Wykes,
coniam, ex qua provincia originem duxit, filia scilicet Titus A.14.
Gastonis de Bierna, gressus suos versus Aquas-mor-
tuas dirigebat.

Sed antequam dominus E[dwardus] vel dominus Advance of
H[enricus] pervenissent ad portum, rex Francorum S. Louis
una cum fratre suo domino Karolo rege Siciliæ,¹ qui on Tunis.
ei in partibus illis occurrerat, auræ competentis oppor-
tunitate illic² quamdiu expectata, navibus se credentes,
navigando devia pelagi spatiosa, ignorantibus fere
cunctis qui cum eis erant, retortis velis, post dies
aliquot applicuerunt in terram quandam barbarorum,
quæ Tunicum vocabatur. Erat quoque rex Tunicii
armis strenuus, præpotens viribus gentium, et thesauro
prædives, vir sapientissimus sed gentilis. Idem vero
Fretherico imperatori, dum vixerat, subditus fuit, pro
regno suo annum sibi tributum exsolvens; sed im-
peratore defuncto cessavit a solutione tributi, et suc-
cessori suo Karolo usque hactenus solvere denegabat;
quamobrem idem rex Siciliæ, pro repetitione tributi
diutius denegati, ipsum duxit hostiliter impetendum,
votum peregrinationis in Terram Sanctam in pejus
non in melius commutando. Sane rex gentilis, sano
fretus consilio, volens parcere laborantibus et expensis,
ut fortuita belli discrimina declinaret, licet viribus et
populi numerositate præcelleret Christianis, elegit potius The king
congruæ pacis fœdus amplecti, quam videre mala gentis makes
suæ, vel thesauri sui quantamlibet diminuere portionem; peace,
unde concorditer inter illos initum est, quod pactis f. 60.

¹ Siciliæ] Sicilio, MS.

| ² illic] illi, MS.

A.D. 1270. solimitanam in quadam insula quæ vocatur Tunicia ut dicitur.

Osney,
Tib. A. 9.

Robert
Wick-
hampton,

Eodem anno obiit Walterus de la Wile, episcopus Saresberiensis, tertio nonas Januarii, cui successit magis-

A.D. 1270. utrobique vallatis, Christiani gentilibus in pace relictis redirent ad propria, et rex Tunicorum tributum quod Fretherico solvere consuevit, etiam regi Karolo, quamdiu regno Siciliæ incumberet, una cum areragiis sui temporis quamtotius assignaret, treugis trigenariis inter gentiles regni sui et Christianos solido fœdere commissis.¹ Rex quoque Tunicorum reges Francorum et Siciliæ et magnates qui cum eis venerant, auro, quo satis abundabat, et donariis diversis oneravit.

Wykes,
Titus A. 14.
and agrees
to pay
tribute to
Charles,
king of
Sicily.

Prince
Edward at
Tunis;

Porro dominus Edwardus, audiens reges supradictos cum exercitu Christiano in terram Sarracenorum applicuisse, satagens negotium crucis Christi prout voverat totis viribus promoveri, habens fiduciam in virtute Dei, cum adhærente sibi licet pauca militum caterva prospere navigando devenit in terram Tunicii. Sed audita pacis et treugarum firmitate quam prædiximus, doluit supra modum. Post paucos vero dies licet animo sauciatus, cum regibus prætaxatis et exercitu Christiano diversorum regnorum et provinciarum, relictis gentilibus, navibus adhuc in portu Tunicorum consistentibus reascensis, cum classe non modica retortis velis usque terram Siciliæ unanimi consilio navigabant, ut intempestivos auræ hyemalis impetus declinantes, in regno fertili commodius hyemarent, quousque vernalis temperies eis gratius arrideret, applicantes in at Trapani. portu famoso Siciliæ qui dicitur Trapenna.

Et sicut quidam qui fuerant cum domino Edwardo fideliter asserebant, die Veneris proxima post festum Sancti Michaelis, scil. quinto nonas Octobris, recessit de Aquis-mortuis, et Dominica proxima post festum

¹ *commissis*] comitis, MS.

ter Robertus [Wickhampton],¹ ejusdem ecclesie decanus. Et quia vacabat tunc temporis ecclesia Cantuariensis, confirmatus fuit a capitulo Cantuariensi, quia capitulum omnimodam habet et exercet jurisdictionem

A.D. 1270.
Osney, Tib. A. 9.
bishop of Salisbury, confirmed by the chapter of A.D. 1270.

Sancti Martini, scil. kal. Decembris, applicuit in Tunicium, et post paucos dies inde recedens applicuit in Trapennam in vigilia Sancti Clementis. Cumque naves regis Francorum et fratris sui regis Sicilie cum victualibus et universa supellectili nec non et thesauro inæstimabili recubarent in portu anchoris inhærentes, ecce ventus turbinis procellosa tempestate mare commovit, et puppes in salo fluctuantes violentis motibus concutiendo confregit, periclitatis custodibus, et subversis victualibus et thesauris, nec unus quidem de comitiva regum prædictorum qui navibus inhærebat a periculo liber evasit; sed Domino protegente naves domini Edwardi in tutiori loco recubantes supradictum penitus evasere periculum.

Wykes, Titus A. 14.
Heavy loss to the fleet of S. Louis by a tempest.

Post dies aliquot rex Francorum carius tributum exsolvens, voto peregrinationis incompleto, matura satis morte decessit; quippe filius ejus et hæres in regni sibi regimine successurus ossa patris devehit in Galliam apud [Sanctum] Dionysium tumulanda.

The ships of prince Edward escape.

£. 60 b.
Death of S. Louis.

Eodem anno vi. kal. Decembris turris ecclesie Sanctæ Mariæ de Arcubus Londoniæ, quæ diu ante fuerat ruinosâ, subito corruit, et cadens supra quandam domum, quæ ipsi ecclesie contiguabatur, domo solo tenus complanata, plurimos² viros et mulieres, prohdolor! interfecit.

Fall of the tower of St. Mary-le-Bow, London.

Cumque dominus Edwardus ingruente hyemali tempore moraretur in Sicilia, caute sibi providens, ne in tanto otio fieret otiosus, cepit tractare cum domino Henrico filio regis Alemanniæ consanguineo suo, et cum aliis magnatibus, qualiter consultius posset pro-

Prince Edward commits his affairs in Aquitaine and England to Henry of

¹ Blank in MS.

² MS. inserts *utriusque*, the scribe intending to add *sexus*, and then changing the expression.

A.D. 1270. in spiritualibus sede vacante, sicut archiepiscopus sede
Osney, plena. Postea credens electus consecrari xvi. kalendas
Tib. A. 9. Junii apud Cantuariam, fuit præpeditus, tum quia
 Canter- non fuit præsens nisi unus episcopus, tum quia plures
 bury. Opposition
 of the
 bishops to

A.D. 1270. videri de regimine ducatus Aquitanniæ et regni Angliæ,
Wykes, donec negotio crucis Christi, quod assumpserat, adim-
Titus A. 14. plecto, contingeret ipsum ad propria remeare; et habitis
 Almaine super hoc tractatibus diuturnis, communi deliberatione,
 during his during his cruceade. dictum consanguineum suum, qui cæteris sapientia
 præpellebat, decrevit ad partes occiduas remittendum,
 ut moderamine regiminis Vasconiæ salubriter ordinato,
 procederet ulterius in Angliam ipsius regni gubernacula,
 mediante patris auxilio, dirigenda pro reipublicæ
 commoditate dispositurus. Sane dominus Edwardus se
 suamque militiam toto vacationis tempore præparare
 non desiit, ut succedente verni temporis amenitate,
 aura salubriori gratius aridente, maris devia trans-
 currendo partes Syriæ visitaret.

Prince Ed-
 ward sails
 for Syria.

Sane quod pio conceperat in proposito, opere pro-
 tinus adimplevit, licet rex Siciliæ quanquam ab eo
 frequenter et assidue pulsatus pariter et rogatus fuis-
 set, ut simul progredientes in Syriam *redderent* Deo
vota sua, quæ distinxerunt labia sua, quasi desidia con- Pa. lxx. 14.
 tabescens ulterius progredi recusaret. Quippe cum pau-
 cis cruce signatis tam Anglicis quam aliunde conflu-
 entibus, auræ vernalis lenitate gratius aspirante, naves
 ascendit, prosperis flatibus in Syriam progressurus.

Conduct of
 Charles,
 king of
 Sicily, and
 Philip III.
 at Viterbo.

Porro rex Siciliæ cum nepote suo rege Francorum
 et hærede excusatorias sibi contexit ratiunculas, ne
 proficiscerentur in Syriam, causando¹ nepoti suo non
 modicum imminere periculum, nisi festinatis gressibus
 remearet; remeantes quoque per Campaniam cardinales,
 qui tunc in Viterbio morabantur, una cum domino
 Henrico filio regis Alemanniæ similiter remeante, de-

¹ *causando*] *causanti*, MS.

episcopi de provincia appellaverunt ne consecraretur A.D. 1270.
 in eorum præjudicium auctoritate capituli Cantuari- Osney,
 ensis, dicentes se nolle obedire monachis. Post hæc Tib. A. 9.
 ad curiam Romanam nunciis sollemniter missis ad his consec-
ration.
The right
of the

creverunt consultum esse et honestum, si forte dis- A.D. 1270.
 cordantes in electione futuri pontificis inducere possent Wykes,
 ad electionem concorditer faciendam. Titus A. 14.
f. 61.

Dum autem essent Viterbi super prædictis mutuo Murder of
 tractaturi, cardinalium votis jam pæne concorditer Henry of
 adunatis, ut eorum adjuti consilio et assensu, Romanæ Almaine by
 sedi, multo tempore pastoris solatio viduatæ, de idoneo the two de
 præsure providerent, ecce, protinus instigante humani Montforts
 generis inimico, Symon de Monteforti cum Guidone at Viterbo,
 fratre suo necnon cœmite Rufo ¹ cujus filiam ² duxerat March 13.
 in uxorem, (non sine assensu credi poterit Emerici
 fratris eorundem), quodam die satis mane, non modica
 loricorum stipati caterva, subito ingredienti ecclesiam
 quandam civitatis ejusdem, ubi dominus Henricus Ro-
 manorum primogenitus, eorum ex avunculo cognatus,
 peractis jam missarum solemnibus quas audierat, orationi
 devotius incubabat, evaginati gladiis inhumaniter irru-
 erunt in ipsum, proditorem ac patris eorum interfec-
 torem eum, licet mendaciter, proclamantes; at ipse
 nimirum tam tumultuoso clamore perterritus, velociter
 ab oratione prosiliens cucurrit ad altare, super quod
 paulo ante Deo Patri unigenitus Filius Redemptor
 mundi fuerat immolatus. Sed lictores crudelissimi,
 consanguinitatis foedere violato, sprete loci sacri ac
 temporis reverentia, adhærentem altari mucronibus
 confodientes, inflictis vulneribus letiferis inhumanissime
 peremerunt, vulnera vulneribus imprimentes, donec
 spiritum exhalaret. Facta quidem fuit hæc inaudita
 sceleris perpetratio die Veneris crastino Sancti Gregorii,
 videlicet tertio idus Martii, civitate Viterbei, in ecclesia
 Sancti Blasii, præsentibus tunc in eadem civitate toto

¹ Aldobrandini Rosso dell' An-
 guillare.

² Margaret.

A.D. 1270. dominos cardinales, quia non fuit tunc temporis Papa
Osney,
Tib. A. 9. in persona, renuntiatum est prædictis episcopis quod
 chapter, *se-* sede vacante pertinet confirmatio et electorum conse-
de vacante, crationis procuratio ad prædictum capitulum Cantuari-
 confirmed at Rome.

A.D. 1270. cœtu cardinalium, rege Siciliae et nepote suo Philippo
Wykes,
Titus A. 14. in regem Francorum protinus promovendo; quibus

They are
 excommu-
 nicated.

ignorantibus vel forte conniventibus, Sathanæ satellites
 urbe statim egressi, in suis munitionibus se receperunt.
 Porro cardinales ne nil agere viderentur et ne tam hor-
 rendum scelus penitus remaneret inultum, dictos male-
 ficos excommunicationis sententia protinus innodabant.
 Famosioribus autem hujus anni eventibus exaratis
 anteriora posteriorare non puduit licet minus notabilia,
 ne quid relatione dignum videatur sub silentio præteriri.

Robert de
 Wichamp-
 ton elected
 bishop of
 f. 61 b.
 Salisbury,
 and con-
 firmed
 by the
 Canterbury
 monks, *va-*
cante sede.

Eodem siquidem anno obiit Walterus Sarum episco-
 pus, circa festum Circumcisionis Dominicæ, vir miræ
 simplicitatis et innocentis; quo defuncto canonici ejus-
 dem ecclesiæ convocati virum discretum, non minoris
 simplicitatis et innocentis quoad Deum, magistrum
 Robertum de Wichampton, ejusdem ecclesiæ decanum, in
 patrem et pastorem concorditer elegerunt; qui cum a
 domino rege receptus fuisset, statim adiit sedem Can-
 tuariæ cathedralem pro confirmationis munere obti-
 nendo; verum electus Cantuariensis jam mare transi-
 erat, ut audita creatione summi Pontificis commodius
 progrediretur ad curiam confirmationis gratiam peti-
 turus. Monachi quoque Cantuarienses, ad quos sede
 vacante jurisdictio in aliquibus casibus devolvi con-
 sueverat, præcipue in cognitionibus causarum, cupientes
 suam ampliare jurisdictionem, asserentesque confirma-
 tiones electorum tempore vacationis ad eorum capi-
 tulum pertinere, licet prius tanta jurisdictione usi non
 fuissent, dictum Sarum electum solemniter confirmave-
 runt, et spiritualium administratione sibi commissa
 denunciaverunt domino regi, quod eidem tanquam ca-
 nonice confirmato, temporalia concederet dispensanda.
 Rex quoque sano potitus consilio, præcavens in casti

ense. Eodem anno in crastino Sancti Gregorii Papæ, A.D. 1270. dominus Henricus, primogenitus domini Ricardi regis Osney, Tib. A. 9. Alemanniæ, fuit interfectus apud Witerbium in quadam capella inter missarum sollempniâ & dominis Murder of Henry of Almaine at Viterbo by the two de Montforts, March 13. Symone et Widone filiis domini Symonis de Monteforti quondam comitis Leicestriæ.

consimili, qui nec forte suo nec prædecessorum suorum A.D. 1270. tempore visus est contingere, [ne] concessio administrationis temporalium traheretur in consequentiam, mandato capituli Cantuariensis ea vice parere finaliter recusavit. Monachi tamen supradicti in majorem protinus prorumpentes audaciam, publico literarum edicto denunciaverunt universis episcopis Angliæ, suffraganeis et subditis sedis Cantuariensis, quod certo die, quem præfigebant, eisdem convenirent Cantuariam; et munus consecrationis solemniter impensuri. Sed pontifices circumspecti, ne forte quod tunc ageretur posset posteris temporibus generare dispendium, spreteis monachorum comminationibus, non contumaciter sed potius sapienter vocationi prædictæ supersederunt, exemplo domini regis animati, qui monachorum denuntiationibus obtemperare non curavit. Episcopi vero plures congregati, evocatis legum et canonum magistris totius regni peritioribus, quæstionem istam difficilem, an mandato capituli parendum¹ fuisset, diligentissime disputari fecerunt; nec inveniebant in canone vel in jure probabiles rationes, quibus compelli poterant ad parendum; quamobrem Sarisberiensis electi consecratio non processit.

Eodem anno, circa Purificationem beatæ Mariæ, Edmundus filius regis Alemanniæ, licet junioris ætatis, Edmundum consanguineum suum filium regis Angliæ; qui præcesserat profecturus in Syriam in adjutorium fratris sui piæ devotionis instinctu, cum paucis comitibus e vestigio sequebatur; sed audita fratris nece

A.D. 1270. Wykes, Titus A.14.

The bishops refuse to consecrate him.

Return of Edmund, son of

Richard, king of Germany.

¹ *parendum*] per eundem, MS.

A.D. 1271. MCCLXXI. Duodecimo kalendas Junii delata fuerunt
Osney,
Tib. A. 9.
 He is
 brought
 home, and
 buried at
 Hayles.

ossa domini Henrici, filii regis Ricardi Alemanniæ,¹ in Angliam, et honorifice sepulta in abbatia de Hayles ante majus altare.

A.D. 1270. quam tetigimus tam crudeli, cum esset in partibus
Wykes,
Titus A.14.
 transmarinis, evocatus etiam et prohibitus ne procederet ulterius, progredienti cognato suo in Syriam valedicens rediit in Angliam, patre nimirum multipliciter exultante quod ipsum post fratris sui primogeniti lamentabilem interfectionem divina miseratio reservavit ad propria reversurum. Sileat nunc eventuum Anglicorum paucula recitatio, qui anno septuagesimo contigerunt, ut anni sequentis series explicata posteris elucescat.

The body
 of Henry
 of Almaine
 brought to
 England,
 and buried
 at Hayles.

MCCLXXI. Anno, quo pro redemptione generis humani summi Patris unigenitus servile cinctorium nostræ carnis assumpsit, MCCLXXI. tertio id. Maii, pridie ante Ascensionem Domini, delatum est corpus domini H[enrici] filii regis Alemanniæ apud Londoniam, quod Viterbio sicut supra tetigimus per cognatos proprios crudelissime fuerat jugulatum; corde vero apud Westmonasterium in vase quodam satis prope scrinium, in quo beatissimi regis Edwardi reliquiæ reconduntur, non ignobiliter collocato, corpus ipsius usque Heyles honorifice deportatum, ibidem, jubente patre, traditum est sepulturæ.

Prince
 Edward at
 Cyprus.

Sane dominus Edwardus Regis altissimi bellicosus, devia maris naufragia non pavescens, auræ vernalis, sicut supra tetigimus, fortuitis flatibus se credebat, et inopinato, felici tamen, eventu devenit et applicuit in insulam Cyprum, quam quondam prædecessor ejus serenissimus rex Ricardus, singulare militiæ decus et probitatis eximiæ titulis elucescens, cum simili devotionis instinctu progredere in Syriam, militariter occupavit; verum dominus Edwardus, cujus pacificus præconizabatur ingressus, a principe simul et a populo ipsius

¹ There is a full length portrait of a king in the margin.

Eodem anno obiit dominus Johannes, primogenitus domini Edwardi apud Walingeford circa gulam Augusti, et sepultus honorifice apud Westmonasterium.

A.D. 1271.
Osney,
Tib. A. 9.
Death of
prince Ed-
ward's son,
John,
Aug. 1.
Pope Gre-
gory X.
Sept. 1.

Eodem anno in festo Sancti Egidii abbatis, omnibus cardinalibus in unum convenientibus, solemniter et unanimiter elegerunt in Papam dominum Theardum archidiaconum [de Leges],¹ in Terram Sanctam tunc temporis proficiscentem. Electione facta, missi sunt

insulæ summo cum honore susceptus est. Ille vero in ipsius insulæ diffugio paululum recreatus naves onerarias in Syriam traducturas victualibus muniebat, et navibus reascensis prosperis flatibus navigando applicuit in civitatem Accon, quam pauculæ Christianorum reliquiæ gentilium obsidione vallatam, non sine labore et ærumna, duriuscula² concertatione defenderant, tantis utique laboribus fatigati, quod nisi fest[in]um sibi provenisset adjutorium, civitatem ipsam Sarracenis dedere cogitarent.

A.D. 1271.
Wykes,
Titus A.14.
He lands
at Acre.

Quippe tam celebris hospitis adventu præcognito multipliciter exhilarati, cœperunt vires sopitas reassumere, et se ad suam civitatisque diutius desolatæ defensionem fortius animare. At dominus Edwardus cum paucis Christianis quos secum adduxerat in civitate prædicta, quæ sola Christianis ad refugium vix fuerat derelicta, recreationis gratia morabatur, ad tempus expectans, si forte Dominus sibi copiosius dignaretur mittere adjutorium, quo publicum posset cum gentibus acceptare conflictum; non enim tutum sibi fuerat cum tam pauculis Christianorum reliquiis contra Soldanum, cujus exercitus super arenam maris et pluvix guttas multiplicatus dinumerari non potuit, prælio concertare, se suamque comitivam gentilibus minime comparandam fortuitis belli casibus exponendo. Aliquotiens autem Christiani per exploratores suos cautius præ-

¹ Blank in MS. See above p. 219. | ² *duriuscula*] *discula*, MS.

A.D. 1271. nuncii in Terram Sanctam cum litteris cardinalium nunciantes ei de electione de se facta, et quod cum celeritate veniret ad curiam; qui referens Deo gratias pro honore sibi divinitus, ut creditur, collato, venit ad curiam in festo Purificationis beatæ Mariæ, et cito post in presbyterum ordinatur et in Papam consecratur.

Osney,
Tib. A. 9.
His return
and conse-
cration.

A.D. 1271. muniti, per clandestinos excursus viriliter egredientes irruerunt in gentiles, et frequenter strage non modica lacesitos ad loca remotiora fugere compellebant.

Wykes,
Titus A. 14.

Death of
his eldest
son, John,
Aug. 1.

Eodem anno circa festum Sancti Petri ad Vincula bonæ indolis puer ingenuus Johannes, domini Edwardi primogenitus, quem, cum in partibus commorari contingeret transmarinis, patruo suo Romanorum regi serenissimo nutriendum commiserat, immatura morte, proh dolor! decessit, avi sui regis Anglorum, et reginæ, nec non regis Alemanniæ, ac universorum regnicolarum planctu lamentabili deploratus; quippe vultus ejus commendabilis elegantia et ætatis jam teneræ virtuosa primordia cunctis cum populis amabilem reddiderunt. Porro rex Alemanniæ corpus ipsius usque Westmonasterium summo cum honore in ecclesia conventuali detulit tumulandum.

Election of
pope Gre-
gory X.,
Sept. 1.

Succedente continuo primo die Septembris, in festo scil. Sancti Ægidii, Romani cardinales non ferentes diutiorē sedis Apostolicæ vacationem convenerunt in unum, et votis concorditer adunatis, virum venerabilem magistrum Theobaldum archidiaconum Leodiensem, quem vulgus consueto vocabulo vocitabat Tyardum, quique tunc temporis cum domino Edwardo peregrinationis gratia morabatur in Syria, in summum Pontificem unanimiter elegerunt. Attendens itaque per celeres nuncios ad tantæ celsitudinis dignitatem se fuisse vocatum, Syriæ valedicens, obtenta tamen a domino Edwardo licentia, maris Mediterranei discrimina non tabescens, partes Viterbii, ubi tunc cœtus cardinalium morabatur, festinanter adiit,

f. 63.

Eodem anno quarto kalendas Novembris obiit dominus Philippus Basset, vir magni consilii et nobilis, et super omnia fidelis, strenuus in armis, et multum diligens Anglicos et terræ communitatem, et super omnia religiosorum promovens negotia. Cujus corpus honorifice traditur sepulturæ apud Stanleyam in Wyldesira; cujus animæ propicietur Deus.

A.D. 1271.
Osney,
Tib. A. 9.
Death of
Philip
Basset,
Oct. 29.
f. 76.

MCCLXXII. Dominus Papa Gregorius decimus præ arduis et variis universalis ecclesiæ negotiis habito cum cardinalibus diligenti tractatu, generale firmiter

Council of
Lyons sum-
moned by
the Pope.

consecrationis munus par[vo] tempore recepturus. Dominus Philippus de Eya, die Veneris proxima ante festum Sancti Lucæ Evangelistæ, assumpsit officium thesaurariæ scaccarii domini regis. Circa idem tempus obiit dominus Rogerus de Leyburne. Obit bonæ memoriæ dominus Philippus Basset circa festum Sancti Andreae, vir nobilis et discretus, et escarum largitor profusissimus.

A.D. 1271.
Wykes,
Titus A. 14.
Oct. 16.

Deaths of
R. de Ley-
burne, and
Philip
Basset.

Pridie idus Decembris, scilicet die Sabbati in vigilia Sanctæ Luciæ virginis, Ricardus Romanorum rex illustris apud Berkamstede sibi fecit muniri; nocte sequente invasit eum paralysis acutissima, qua protinus ingruente ad motum membrorum partis dextræ et ad usum linguæ et ratiocinationis, pæne factus est inhabilis, et sic ægritudinis incommodo prævalente languescens, mortis terminum, quæ nulli parcere consuevit, inconsolabiliter lamentatus, heu proh dolor! expectavit. Hujus anni lugubris¹ exaratio jam quiescat, in quo tot nobiles firmissimas regni nostri columnas mors, parcere nescia, de præsentis vitæ sustulit incolatu.

Death of
Richard,
king of
Germany.

MCCLXXII. Anno quo visibillum et invisibillum Plasmator almificus, nostræ condolens miseriam, Filium suum misit in terris propitiatorem pro peccatis nostris MCCLXXII. Ricardus Romanorum rex illustris, ingra-

His burial
at Hayles.

¹ anni lugubris] annis lucubri, MS.

A.D. 1272. statuit celebrare concilium, et præcipue super unitate
Osney,
Tib. A. 9. fidei Græcorum et Latinorum, et de subsidio Terræ
 Sanctæ, et de Papæ creatione, ne de cætero Papa de-
 cendente diu vacaret ecclesia sive sedes Romana. Missis
 igitur nunciis, fecit vocare generaliter omnes prælatos
 totius Christianitatis, ut in kal. Maii anno Domini
 MCCLXXIV. veniant apud Lugdunum ad concilium super
 præmissis et aliis arduis negotiis universalis ecclesiæ
 tractaturi, et secundum quod divina concederit clemen-
 tia ordinaturi.

Death of
 Richard,
 king of
 Germany. Eodem anno quarto nonas Aprilis apud castrum de
 Berkamestede obiit Ricardus rex Alemanniæ, et sepul-
 tus est in abbatia de Hailes, quam a fundamentis
 sumptibus suis construxerat.

A.D. 1272. vescente morbo, devotissima pœnitudine retroacta de-
Wykes,
Titus A. 14. plorans, testamento condito, sacrosancto roboratus via-
 tico, quarto nonas Aprilis, die scil. Sabbati proxima ante
 mediam Quadragesimam, migravit a sæculo; gloriam
 mundi transitoriam pro cælesti regno commutans, gleba
 corporis sui in ecclesia conventuali monasterii sui de
 Heyles, quod sumptibus suis a fundamentis extruxerat,
 non ignobiler collocata.

Strange
 flood at
 Canter-
 bury. Eodem anno æstate media, convalescente fervore
 simul et ariditate per totum regnum, mirabile prodi-
 gium contigit in civitate Cantuariensi; subita siquidem
 et inopinata inundatio aquarum erumpentium de ca-
 vernis terræ partem maximam civitatis operuit, ubi
 nunquam prius aquæ currere videbantur; ita quod
 violentia gurgitis impetuose currentis domos plures et
 ædificia diruendo in planitiem convertebat, viros et
 mulieres, tam senes quam parvulos, submergebat. Ex-
 aratis igitur eventibus Anglicorum, stilum nostrum ad
 eos qui morabantur in Syria convertamus.

f. 63 b.
 Prince
 Edward
 wounded
 at Acre by
 an assassin. Igitur domino Edwardo in civitate Aconensi sub
 expectatione, quam prædiximus, commorante, ecce rex
 Judæorum, qui vulgo vetus de Monte dicitur, insti-

Eodem anno sexto idus Maii obiit advocata nostra de A.D. 1272.
 Hibernia domina Basilia de Wigornia, et sepulta est *Osney,*
 in ecclesia Sanctæ Mariæ Oseneiæ juxta altare Sancti *Tib. A. 9.*
 Georgii. *Death of*
Basilia of
Worcester.

Eodem anno in translatione Sancti Benedicti trans- *Transla-*
 lata sunt corpora omnium prælatorum Oseneiæ cum *tion of the*
 sarcophagis, et honorifice recondita ante majus altare, *remains of*
 ut plenius patet oculis intuentium. *the prelates*
buried at
Osney,
July 11.

Eodem anno circa festum Sancti Laurentii apud *The cath-*
 Northwiz miserabile et inauditum accidit infortunium; *dral of*
 nam orta contentione inter monachos et cives super *Norwich*

gante humani generis inimico, qui bonis actibus invi- A.D. 1272.
 dere non cessat, nec non ut sane credi poterit coope- *Wykes,*
 rante Soldano, unum de sicariis suis, quos vulgo asses- *Titus A.14.*
 sinos vocant, misit in Syriam dolosæ machinationis
 genere subornatum,¹ ut Dei athletam dominum Ed-
 wardum insidiis callide præveniret, et præventum nacta
 temporis opportunitate crudelissime jugularet; qui
 vulpina sed potius serpentina fretus astutia, nuncia
 sibi falsa confingens, ut quasi pacis honestæ vel treu-
 garum præco verus existeret, in curia domini Edwardi
 tanquam familiaris et domesticus aliquamdiu morabatur
 inter cæteros, nemine suspicante sinistra; una igitur
 dierum, nacta opportunitate temporis, ut credebat,
 dixit se velle domino Edwardo, nullo suorum conscio,
 plurimum sibi placitura secreta quædam nuncia reve-
 lare. At dominus Edwardus nihil sibi metuens solus
 solum in suum secretissime thalamum introduxit, sta-
 timque dirus satelles, ostio thalami firmiter obserato,
 educens cultrum veneno letifero toxicatum irruit tru-
 culenter in ipsum, et vulnere duplicato crudelissime
 sauciabat; sane miles robustissimus plagarum stigma-
 tibus irritatus, potenti virtute subnixus nefandum lic-
 torem projecit ad terram, et cultro quo eum vulnera-
 verat² ablato extorsionis violentia, seipsum læsit in

¹ *subornatum*] *subornatam*, MS. | ² MS. inserts *in*.

A.D. 1272. quibusdam tallagiis et libertatibus, tandem post multas
Osney, altercationes et contentiones invaluit civium furor im-
Tib. A. 9. manis, ita quod, Dei timore postposito, cives spiritu
 burnt diabolico repleti cum tota communitate totius civitatis
 by the totum prioratum cum ecclesia et episcopi palatio igni
 citizens, tradiderunt.¹ His auditis fit per totam provinciam
 August 10. dolor et gemitus et cordium admiratio super tam hor-
 tendo scelere perpetrato in Dei contumeliam et uni-
 versalis ecclesie confusionem non modicam. Tandem
 The king dominus rex Henricus convocatis comitibus, baronibus,
 goes to
 Norwich,

A.D. 1272. fronte, statimque inhumanum proditorem telo proprio
Wykes, interfecit. Porro familiares externi cominus expec-
Titus A.14. tantes, clamore nimirum quem audierant consternati,
 ostia thalami confringentes, viso quod acciderat, even-
 tum lamentabilem mente lugubri deplorabant, de salutis
 remedio desperantes; evocati statim medici in arte
 peritissimi vulnera sua congruo medicamine fomenta-
 bant, quibus mundi Redemptor in se credentium vera
 Isa. liii. 4. salus, qui secundum prophetam *vere languores nostros*
tulit, et dolores nostros portavit in corpore suo super
 lignum, tam efficax et optimum gratie sue concessit
 f. 64. antidotum, ut vulnera sua, quae cunctorum iudicio
 censebantur incurabilia, modico tempore curarentur.
 Ille vero, cui nimirum vexatio tam periculosa sanio-
 rem prestitit intellectum, profligata solitudine, corpus suum
 in posterum per sibi notos et familiares duxit cautius
 muniendum. Nec silentio sepelire debemus diem quo
 dominus Edwardus per carnificem fuerat vulneratus,
 ipsius siquidem infortunii prodigialis eventus aliquod
 mirabile potuit prefigurare portentum; actum enim
 fuit hoc scelus in mane die Veneris in festo Sancti
 Botulfi, videlicet, xv. kal. Julii, eodem scilicet die, per
 annorum revolutionem, quo de utero genitricis sue
 progrediens humanam nativitatem accepit; etatis vero
 sue anno xxxiii., anno etatis consimili quo Redemptor

¹ The spire is represented burning in the margin.

et aliis regni proceribus ad prædictam accessit civi- A.D. 1272:
tatem, et in delinquentes satis crudelem exercuit vin- *Osney,*
dictam, ita quod quidam eorum igni sunt traditi, *Tib. A. 9.*
quidam patibulo suspensi, quidam vero ligatis ad colla Punish-
equorum pedibus per placeas civitatis trahebantur, ita ment of the
quod post multas tribulationes vitam finientes expira- rioters.
verunt.

Eodem anno, circa Nativitatem beatæ Mariæ, obiit
Willelmus de Lexintona decanus Lincolnæ; cui suc-
cessit magister Ricardus de Mapham archidiaconus Richard de
Oxonia, vir consilii et magnæ literaturæ. *Mapham,*
dean of
Lincoln.

noster incarnatione sua consimili fratrum pro redemp- A.D. 1272.
tione humani generis in crucis patibulo vulneratus, *Wykes,*
cum in divinitatis natura immortalis existeret, non *Titus A. 14.*
recusavit pro peccatis nostris carnis suæ mortem mise-
ricorditer sustinere. Consecratus est Apostolicæ sedis Consecra-
electus magister Tyardus, de quo supra tetigimus, et tion of
sortitus cum nova celsitudine nomen novum, et de Pope Gre-
Theobaldo vocatus est Gregorius decimus. gory X.

Eodem anno circa festum Sancti Laurentii, per con- Norwich
tentionem habitam inter priorem et monachos Nor- cathedral
wicenses ex parte una, et cives ejusdem civitatis ex burnt,
altera, instigante humani generis inimico, qui non Aug. 10.
cessat superseminare zizania, facta est nimium deplora-
anda combustio conventualis ecclesiæ Norwici, cum
omnibus ædificiis ejusdem monasterii adjacentibus.

Eodem anno circa festum Sancti Michaelis, Edmun- Marriage
dus filius regis Alemanniæ, cui dominus rex paternam of Edmund
integraliter hæreditatem restituerat, Margaretam sororem of Corn-
nobilis viri Gilberti comitis Gloucestrensis duxit in wall and
uxorem, et factus est miles et comes in festo Sancti Margaret
Edwardi. Eodem die similiter Henricus de Lacy factus de Clare.
est miles, et comes Lincolnæ, cum quibus duobus
magnatibus Georgius de Cantalupo, et quamplures alii
regni Angliæ nobiles, quidam de domino rege quidam
de prædictis comitibus, militiæ cingulum susceperunt.

A.D. 1272. Eodem anno xvi. kalendas Octobris, Willelmus¹
Osney,
Tib. A. 9. prior et electus Cantuariæ in præsentia domini Papæ
 f. 76 b. Gregorii decimi renunciavit electioni de se factæ. Et
 Robert dominus Papa contulit fratri Roberto de Kilewardeby
 Kilwarby provinciali Prædicatorum, viro honestæ vitæ et magna-
 made abp. rum litterarum. Hic fuit consecratus apud Cantuariam
 of Can- Dominica prima Quadragesimæ, scilicet quarto kalendas
 terbury by the Pope. Martii, assistentibus xi. episcopis provinciæ Cantuari-
 His conse- ensis cum alia cleri et populi multitudine non modica.
 cration, Feb. 26.
 Marriage Eodem anno in festo Sancti Michaelis, dominus
 of Edmund, Edmundus, filius regis Ricardi de Alemannia, despon-
 E. of Corn- savit sororem Gilberti comitis Glovernæ.² Et in trans-
 wall, and Margaret
 de Clare.

A.D. 1272. Die Mercurii in festo Sancti Edmundi quondam
Wykes,
Titus A. 14. Cantuariensis archiepiscopi, videlicet xvi. kal. Decem-
 Death of Henry III., bris, piæ recordationis Henricus rex Anglorum sere-
 Nov. 16. nissimus, carnis mole deposita, hominem terrenum
 exuens, momentaneam mundi gloriam cælesti palatio
 commutavit, cum Rege regum perpetuo regnaturus in
 f. 64 b. cælis; Dominica proxima sequente, videlicet in festo
 His burial, Nov. 20. beatissimi regis et martyris Edmundi, in nobilissima
 basilica Westmonasterii, quam opere sumptuoso et in-
 comparabili a fundamentis extruxerat, regni magnati-
 bus exequias debitas impendentibus, cum ea qua decuit
 honorificentia tumulatus: sane corpus ipsius pretiosis-
 simis indumentis et diademate regio, prout decuit,
 adornatum, omni assistentium iudicio, cum a nobiliori-
 bus regni ad hoc officium præelectis in locello portatili
 deferretur ad tumulum, ampliori splendore decoris
 effulgebat mortuum, quam prius dum vixerat appa-
 reret; siquidem eventu miro sed notabili contigit, quod
 in eodem loco quo beatissimus rex et confessor Ed-
 wardus sepultus extiterat, et annis plurimis, priusquam
 ipsius reliquiæ translatae fuissent in scrinium, requievit
 corpus regis Henrici, qui eundem Sanctum Edwardum

¹ Sic for Adam, as above, p. 236.

² The two are represented clasp-
 ing hands in the margin.

latione Sancti Edwardi regis et confessoris proximo sequenti cepit arma militaria a domino rege Henrico tertio ejus avunculo, et multi alii magnates facti sunt milites in eodem festo ob ejus reverentiam.

A.D. 1272.

Osney,
*Tib. A. 9.*He is
knighted
by Henry
III., Oct.
13.

Eodem anno xvi. kalendas Decembris, scilicet in die Sancti Edmundi Cantuariensis, obiit bonæ memoriæ Henricus quartus rex Angliæ filius regis Johannis, et sepultus est in ecclesia conventuali Westmonasterii ante altare autenticum; quam quidem ecclesiam construxerat a fundamentis. Iste Henricus regnavit quinquaginta et sex annis viginti diebus, et fecit tam in

Death of
Henry III.

dum vixit præ cunctis sanctis diligere consuevit et ampliori devotione venerari, non ignobiliter collocatum, humanæ traditum est sepulturæ.

A.D. 1272.
Wykes,
Titus A. 14.

Circa idem tempus dominus Papa, cassata electione facta de priore Cantuariensi, vel ipso priore potius resignante, contulit archiepiscopatum Cantuariensem fratri Roberto de Kyllewardeby, de ordine fratrum Prædicatorum, viro quidem præminentis scientiæ, et vitæ sanctitate, prout ipsius religionis status expostulat, præfulgenti.

Robert
Kilwarby
made abp.
of Canter-
bury by
the Pope.

Circa festum Sancti Nicholai dominus Edmundus filius regis Anglorum rediens de Terra Sancta, die Sabati post ipsum festum, venit Londoniam, occurrentibus et applaudentibus sibi civibus Londoniæ et diversarum conditionum innumerabili comitiva.

Return of
prince
Edmund,
Dec. 10.

Sequenti die Nativitatis Dominicæ dominus Edmundus comes Cornubiæ sororem comitis Gloucestriæ, quam ut supra diximus duxerat in uxorem, primo deduci fecit apud Waling[ford], ibique multis regni magnatibus loco nuptiarum festum famosissimum celebravit. Episcopus Londoniæ, qui diutius expectaverat in curia Romana, summi jam Pontificis gratiam assecutus, restitutus ad officium et beneficium, a quibus diu suspensus extiterat; reversus in Angliam congaudentibus et occurrentibus sibi turmis disparium conditionum,

Edmund,
earl of
Cornwall,
takes his
wife to
Walling-
ford.Return of
Henry de
Sandwich,
bishop of
London.

A.D. 1272. clero quam in populo multa mirabilia. Iste super
Osney, omnes reges qui fuerunt ante ipsum dilexit decorem
Tib. A. 9. domus Dei et obsequium divinum. Iste super omnes
 His love Anglicos dilexit alienigenas, et eos innumerabilibus
 for aliens. Edward I. ditavit donariis et possessionibus. Cui successit Ed-
 wardus filius suus primogenitus existens in Terra
 Sancta.
 Return of **MCCLXXIII.** Magister Henricus de Sandwiz epi-
 Henry de scopus Londoniensis relegatus sive exulans in curia
 Sandwich,

A.D. 1272. ultimo die Januarii civitatem Londoniarum tripudialiter
Wykes, introivit. Circa idem tempus obierunt strenui viri
Titus A. 14. Robertus Walerand, et Johannes de la Hude. Frater
 Consecra- Robertus de Kylewardeby prima Dominica Quadra-
 tion of gesimæ, quæ eo anno contigit quarto kal. Martii, plu-
 Robert ribus suffraganeorum suorum assistentibus, in ecclesia
 Kilwarby. cathedrali Cantuariæ consecrationis munus accepit.
 £ 65. Hujus anni sermone licet insipido famosiora gesta
 perstrinximus; superest ut anni sequentis seriem pro
 nostræ paupertatis modulo, sub eo quo poterimus com-
 pendio, concludamus.

Edward I. **MCCLXXIII.** Anno, quo summi Patris Sipientia divini-
 arrives at tatis substantiam fragilitati nostræ redemptionis gratia
 Rome, and counivit, **MCCLXXIII.** serenissimus rex Anglorum Ed-
 then at Orvieto. wardus, qui anno præterito, quod omisimus, Dominica
 proxima post Purificationem rediens de Syria urbem
 Romanam, a civibus urbis honorifice receptus, introivit,
 ac die Martis sequentis, videlicet in festo Sancti Va-
 lentini, civitatem Urbis veteris, ubi Papa tunc cum
 cardinalibus morabatur, occurrentibus sibi non solum
 cardinalibus sed et universis magnatibus in curia com-
 morantibus, gloriosissima veneratione receptus a Papa,
 non ignobiliter introivit; ne vacuus a gratia summi
 Pontificis existeret, obtinuit quod per tres annos con-
 tinue sequentes decimas omnium clericorum regni sui
 perciperet, tam sæcularium quam religiosorum, sine
 discretione quallbet personarum: obtenta quidem tali

He obtains
 a tenth
 of clerical
 property
 for three
 years.

Romana per septennium et ibidem multa adversa A.D. 1273.
 perpressus, de licentia domini Papæ Gregorii decimi A. Osney,
 Tib. A. 9.
 rediit in Angliam mense Martii, et in episcopatu suo bishop of
 London.
 cum honore fuit receptus. Qui postea, valida corporis His death.
 infirmitate detentus, xvii. kalendas Octobris sanctam

gloria recedens a curia, die Mercurii proxima post A.D. 1273.
 festum Sanctæ Trinitatis descendit de monte Cenisii, Wykes,
 Titus A. 14.
 et in quindena Sanctæ Trinitatis venit apud Sanctum Crosses the
 Mont Cenis
 on June 7 ;
 at 8.
 Georgium prope Lugdunum ad duas dietas, in crastino Georges
 les Reneins,
 June 18 ;
 at Paris
 from
 vero Sancti Jacobi intravit civitatem Parisius, et mora-
 batur ibidem usque Dominicam proximam post gulam July 26 to
 Aug. 6.
 Augusti, ipsaque vice ibidem fecit regi Franciæ homa- His homage
 to Philip
 III.
 gium de omnibus terris, quas de eo tenere clamavit, Expedition
 into Gascon-
 ny against
 Gaston de
 Bearne.
 quo facto die Lunæ recessit de Parysius. Et quia
 Gastonus de Biarre, qui semper quietis impatiens, con-
 tentionis et discordiæ fomes, moverat guerram in Vas-
 conia contra regem Angliæ depopulando terras et
 provincias, rex cupiens provinciæ desolatæ providere
 subsidium, exercitu quo poterat congregato, versus
 partes illas cœpit dirigere gressus suos, prædictum
 Gastonum militariter in vasurus; regina tamen, quæ
 tunc prægnans extiterat, diu ante præmissa in finibus
 Vasconia quo commode parere potuisset.

Porro Gastonus, adventu regis præcognito, viribus
 imparem se attendens, et metuens, cum pauca, quam
 congregaverat, comitiva regis potentiam, quæ incom-
 parabilis fuerat, experiri, provinciam quandam montu-
 osam ita collibus circumcinctam, quod fere inaccessibiles
 habebat ingressus et egressus, adeundam putavit. In f. 65 b,
 ipsa quoque provincia quinque castra extruxerat inex- After great
 waste of
 time and
 money,
 he and
 Gaston de
 pugnabilia, ne¹ copia deforet defensor[i], cujus satellites
 frequenter egredientes [et] ingredienti improvisis
 insultibus in regis exercitum irruentes, dispendia non

¹ ne] ni, MS.

A.D. 1273. Christo reddidit animam, et in ecclesia sua cathedrali honorifice est sepultus.

*Osney,
Tib. A. 9.*

A tenth granted to the king by Pope Gregory X. Eodem anno dedit Anglicana ecclesia per preceptum Gregorii Papæ domino Edwardo regi decimam omnium proventuum tam temporalium quam ecclesiasticorum,

A.D. 1273. modica frequentius intulerunt, et præda capta pompaticè redeuntes munitionum se tutamine protegebant.

*Wykes,
Titus A. 14.*

Bearne submit their quarrel to Philip III. Itaque rex fere per totum annum illum cum exercitu copioso morabatur in Vasconia, solitudines¹ ipsius provinciae pervagando, nihilque penitus proficiendo, immo potius inæstimabilem pecuniam quam de regno Angliæ importune fecit emungere inutiliter consumendo; quippe in exercitu suo tanta fuit penuria victualium, et eorum inaudita caristia, quod et homines et jumenta famis inedia tabescebant. Tandem nunciis quibusdam intermediis de pace, sed tamen in dolo, ut ex post facto liquebit, subdola machinatione pertractantibus, partes se invicem regis Francorum arbitrio submitserunt.

Robert Kilwarby enthroned, Sept. 17.

Dominica proxima post Exaltationem sanctæ Crucis facta est sollemnis inthronizatio fratris Roberti de Killewardeby archiepiscopi Cantuariæ in civitate Cantuariæ; statimque circa festum Sancti Michaelis obiit venerabilis Henricus de Sandewyco Londoniensis episcopus.

Philip of Eye resigns the treasurer-ship. Joseph de Channcy succeeds.

In eodem festo Sancti Michaelis Dominus Philippus de Eya cessit officio thesaurariæ scaccarii quod per biennium strenue gubernaverat. Successit eidem in eodem officio frater Joseph prior hospitalis Ierosolymæ in Anglia; qui quamdiu rex in Syria morabatur, pecuniam sibi sua calliditate mutuo de mercatoribus adquirebat, et eis de proventibus scaccarii, quæ mutuo perceperat, utpote fidelis debitor persolvebat.

Rodolph of Hapsburg crowned king of the Romans.

Quintodecimo die post idem festum Sancti Michaelis, comes Radulphus de Halesberewe, dictus Ruphus, de

¹ *solitudines*] *solitudinis*, MS.

cum anno præcedenti scilicet anno regni sui primo, A.D. 1273.
ad expensas suas et fratris sui Edmundi acquietandas Osney,
in terra Jerosolimitana factas. Tib. A. 9.

MCCLXXIV. Frater Willelmus primus abbas Oseneiæ The abbat
et cæteri prælati Angliæ nonnulli, tam episcopi quam of Osney
and many
others go

provincia Alemanniæ, coronatus fuit in regem Romano- A.D. 1273.
rum apud Aquisgranum. Wykes,
Titus A. 14.

In crastino Sancti Nicholai canonici Sancti Pauli John de
Londoniæ, obtenta domini regis licentia, convenientes in Chiahull
unum, et votis unanimiter adunatis, venerabilem virum elected
magistrum J[ohannes] de Schyshille, ejusdem ecclesiæ bishop of
decanum, in patrem et pastorem concorditer elegerunt ; London,
qui statim transfretavit in Vasconiam ad regem, ipsius Dec. 7.
benevolentiam petiturus, qua obtenta rediit in Angliam
circa mediam Quadragesimam ; et quia dominus Cantua-
riensis tunc fuerat in partibus transmarinis, impetratis
ab eo literis ad officialem suum qui tunc vices suas
gerebat in Anglia, confirmationis gratiam meruit ob-
tinere. Dominus Cantuariensis gratiose concessit eidem,
quod a quocunque episcoporum Angliæ, quem duceret
eligendum, posset in episcopum consecrari.

MCCLXXIV. Anno incarnationis unigeniti Filii Dei f. 66.
MCCLXXIV. venerabilis Londoniensis electus magister His conse-
Johannes de Chishille, de licentia domini Cantuariensis cration,
ut supra tetigimus, a venerabili patre Godefrido tunc April 29.
Wygorniensi episcopo, assistentibus etiam pluribus aliis
episcopis, apud Lameye in capella domini Cantuariensis
se fecit in episcopum solemniter consecrari tertio kal.
Maii, videlicet Dominica proxima post festum Sancti
Marci Evangelistæ.

Consequente primo die Maii cœpit venerabilis Papa Council of
Gregorius decimus, evocatis totius mundi prælati, Lyons.
apud Lugdunum super Rodanum solempne pariter et
generale concilium celebrare. Porro duo memorabiliora
quæ in eodem concilio edita fuerant seu statuta, ad
posterorum notitiam transmittere dignum duxi.

A.D. 1274. abbates, mare transierunt versus Lugdunum ad concilium ibidem, in kal. Maii sub Papa Gregorio x. celebraturi. Eodem anno tertio kalendas Maii, consecratus est magister Johannes de Cheshull, decanus Sancti Pauli, in episcopum Londoniensem, qui successit imme-

Osney,
Tib. A. 9.
to the
Council of
Lyons.
f. 77.

A.D. 1274. Imprimis statuit dominus Papa, quod a tempore concilii celebrati, omnes religiosi exempti cujuscunque fuissent ordinis vel conditionis, et omnes clerici habentes beneficia ecclesiastica, per sex annos darent decimas beneficiorum in subsidium Terræ Sanctæ, non secundum æstimationem [quam] dari consueverant, [una medietas] ad Natale Domini et alia medietas ad festum Nativitatis Johannis Baptistæ; et quod tota pecunia de dicta decimatione per sex annos continuos collectura¹ integre custodiretur deposita in ærario publico, usque ad finem termini prælibati, distribuenda et eroganda bellatoribus profecturis in Terram Sanctam, ad pugnandum [contra] hostes fidei Christianæ. Alterum memorabile quod in eodem concilio contigit, non decet sub silentio pertransire, videlicet quod Græci, qui licet catholici, in quibusdam ritibus a nobis hactenus discrepaverant, die Lunæ in crastino Nativitatis Johannis Baptistæ sponte venientes Lugdunum, in præsentia domini Papæ, et totius concilii adhuc ibidem congregati, sprete superstitione schismatica, qua usque hactenus utebantur, symbolum Dominicum, quod in missa cantamus, sonoris vocibus inchoantes a principio usque ad finem decantaverunt; clausulam quoque illam, scil. unam sanctam catholicam et apostolicam ecclesiam, ternis vicibus repetebant, et sic sacrosanctæ et apostolicæ Romanæ ecclesiæ spiritualis confæderationis vinculo cuncti ad propria repedabant. In eodem concilio Robertus Sarum electus, qui diu ante, sicut supra tetigimus, vacante sede Cantuariensi a monachis Can-

Wykes,
Titus A. 14.
Tithes for
six years
to be given
for the
Holy Land.

Reconciliation of the
Greeks
with the
Latins,
June 25.

Consecration of Robert of
Wickhampton,

¹ Sic.

diatē magistro Henrico de Sandwyz, cujus animæ A.D. 1274.
propitietur Deus. Amen. Osney,
Tib. A. 9.

Eodem anno dominus Walterus de Mertone consecra- Consecra-
tus est in episcopum Roffensem, vir magnificus et tion of
sæcularis sapientiæ admodum eruditus. Hic semper bishop of
Merton.

tuariensibus se fecerat confirmari, propter quod conse- A.D. 1274.
crationis gratiam non potuit obtinere, de gratia summi Wykes,
Titus A. 14.
Pontificis consecrationis munus obtinuit, et ad ecclesiam
suam redit consecratus. bishop of
Salisbury.
f. 66 b.

Circa festum Sancti Jacobi obiit Laurentius de Sancto
Martino Roffensis episcopus; dominus Walterus de
Mertone ad ejusdem dignitatis celsitudinem concorditer
est electus.

Die Jovis in crastino Sancti Petri ad Vincula, illus- Landing
tris Anglorum rex Edwardus applicuit in Angliam, of king
expectans in partibus tandem diem coronationis suæ, Edward,
[cujus] solemnitatis præparamenta prout regiam decebat Aug. 2.
magnificentiam, non mediocrem sed maximam sollicitu-
dinem requirebant.

Die vero Sabbati proxima post Assumptionem glo- He arrives
riosæ Virginis Dei Genitricis Mariæ, idem rex, occur- in London,
rentibus sibi nimirum et applaudentibus non solum Aug. 18.
civibus Londoniarum, sed et universis regni magna-
tibus, clericis simul et laicis, qui pro tantæ novitatis
spectaculo, immo etiam pro sui principis honorificentia
fuerant congregati, per evocationem regiam de remo-
tissimis regnorum finibus conglobata turba quidem
magna, quam dinumerare nemo poterat, civitatem Lon-
doniarum, quæ ad ejus ingressum multipliciter adornata
fuerat, introivit. Nec sufficere posset lingua vel cala-
mus ad ornamenta civitatis et civium enumeranda,
quæ sine sumptuum consideratione, multifariis adin-
ventionibus pro regis magnificentia studiose fuerant
elaborata. Sequenti quoque Dominica, quæ eo anno His coro-
contigit xiv. kal. Septembris, in festo scil. Sancti nation,
Magni martyris, idem rex a venerabili patre Roberto Aug. 19.
tunc Cantuariensi archiepiscopo, assistentibus ut dece-

A.D. 1274. fuit vir religiosus super omnia in suis negotiis promo-
Osney,
Tib. A. 9. vendis promptissimus adjutor et promotor.

Eodem anno celebratum est concilium Lugdunense
 Council of Lyons. kal. Maii, in quo concessæ sunt decimæ omnium pro-
 Tithe for six years in subsidium Terræ Sanctæ per sex annos continuos;
 for the Holy Land. unde non modicum gravamen fuit universæ Christi-
 anitati et perturbatio.

A.D. 1274. bat totius regni suffraganeis, excluso tamen Waltero
Wykes,
Titus A. 14. tunc Eboracensi archiepiscopo, qui, propter frivolum
 Absence of inter duos Angliæ metropolitanos discordiam, quæ pro
 the arch- crucis deportatione inutili et sumptuoso labore eos
 bishop of diutissime exercuerat, regiæ coronationi non passus est
 York. interesse, sacrosancti crismatis oleo delibutus regni
 diadema suscepit, et coram regni sui proceribus glorio-
 sus effulsit; nec deerant, una cum civibus Londoniarum
 et cæterarum civitatum et oppidorum totius regni,
 quorum quique quasi concertando variis et sumptuosis
 se vestimentorum generibus adornabant, comitum, bar-
 ronum, et militum copiosæ catervæ incomparabilibus
 vestibus adornatæ; quo civitas ipsa, quæ regni nostri
 capitanea non immerito nominatur, bombicinis et auro
 textis enituit indumentis; taceo de celebri convivio,
 quo confluentes undequaque populi non minus admirari
 poterant, quam lætari, nec silentio prætereundum est,
 quod serenissima regina Anglorum Alienora simul cum
 rege regio vernans diademate gloriosa refulsit, ut con-
 Queen Eleanor. venienter eis congrueret illud Davidicum, *Speciosus* Pa. xliv.
 f. 67. *forma præ filiis hominum, diffusa est gratia in labiis* 3, 10.
tuis; propterea benedixit te Deus in æternum. Ac-
cingere gladio tuo super femur tuum, potentissime.
Specie tua et pulchritudine tua intende, prospere
procede, et regna; et paucis interpositis sequitur, asti-
tit regina a dextris tuis in vestitu deaurato, circum-
 Consecra- *data varietate.* Circa festum Sancti Michaelis Walterus
 tion of *de Mertone Roffensis electus consecrationis [munus]*
 Walter de Merton. accepit.

Eodem anno dominus Edwardus rediens a terra A.D. 1274.
 Jerosolimitana applicuit in Angliam v. idus Augusti; Osney,
 Tib. A. 9.
 cui occurrerunt magnates terræ, qui cum magna solem- Edward I.
 lands in
 England.
 His coro-
 nation.
 nitate eum Londoniam deducentes,¹ et xiv. kalendas
 Septembris apud Westmonasterium solemniter est coro-
 natus cum regina Elianora uxore sua a fratre Roberto
 Cantuariensi archiepiscopo cum cæteris suffraganeis

Circa festum Sancti Calixti Papæ Henricus filius A.D. 1274.
 regis Edwardi secundo genitus immatura morte dece- Wykes,
 Titus A.14.
 dens sæculo valedixit, animos parentum non mediocriter Death of
 prince
 Henry,
 Oct. 14.
 dolore perfundens; et sepultus est apud Westmonas-
 terium die Sabbati proxima post festum Sancti Lucæ
 Evangelistæ, scil. decimo kal. Novembris.

Circa festum Omnium Sanctorum dominus rex An- Llewellyn
 refuses an
 interview
 with Ed-
 ward I.
 gliæ arripuit iter versus partes Marchiæ, habiturus
 parliamentum cum Lewelino principe Walliæ; sed idem
 princeps causando non esse sibi tutum certo die et
 loco occurrere regi nostro, nisi certis obsidibus pro se-
 curitate sibi commissis, venire prorsus et cum eo par-
 liamentare finaliter recusavit. Quamobrem rex noster
 infecto penitus negotio quod conceperat, sine moræ
 dispendio repedavit. Circa festum Sancti Martini obiit Death of
 Aveline de
 Fortibus,
 wife of
 Edmund,
 earl of
 Lancaster.
 nobilissima domina uxor domini Edmundi fratris sere-
 nissimi regis nostri, cui hæreditaria successione com-
 petebat comitatus Albemariæ, patre² videlicet diu ante
 defuncto, cui sola hæreditario jure successit, et si ma-
 trem adhuc superstitem supervixisse potuisset, comita-
 tus Insulæ et Devonæ ratione sibi simili competisset;
 cujus interitus, immo etiam privatio tantorum domina-
 tum, animum mariti non mediocriter contristavit, quia
 non sine dolore amittitur, quod cum amore possidetur.

Circiter die illo Willelmus Bathoniensis episcopus,
 vir miræ simplicitatis et innocentæ, carnis mole de-

¹ Sic.

| ² Thomas de Fortibus.

A.D. 1274. suis præsentibus, abbatibus, prioribus, comitibus, baronibus, militibus, cum multitudine cleri et populi innumerabili. Qui omnes diem illum cum omni jocunditate et lætitia usque ad finem perduxerunt, in crastinum singuli ad propria cum gaudio redeuntēs, rege versus nobile castrum de Wyndesovere iter arripiente.

Parliament at Westminster. MCCLXXV. In quindena Paschæ convocatis magnatibus totius regni tam de clericis quam de laicis, celebratum est parliamentum apud Westmonasterium.

A.D. 1274. posita hominem terrenum exuit, præsentī sæculo valedicens: statimque electus est ad ejusdem dignitatis celsitudinem vir tunc mirabilis magnificentiæ, dominus Robertus Burnell, annuente potissimum et cooperante rege Anglorum, cujus sibi diutinum inæstimabiliter complacebat obsequium.

Deaths of Margaret, queen of Scotland, and Beatrice, countess of Britanny. Anno eodem pæne elapso, circa mediam Quadragesimam, obiit serenissima Scottorum regina Margareta, et soror ejus Beatrix nobilis Britanniæ comitissa, regis Anglorum germanæ, earum genitrici Anglorum reginæ planctum lugubrem relinquentes; sane utriusque sexus soboles ingenua, quam supradictæ sorores de suis lumbis ediderant, doloris vehementiam temperavit.

Mock suns. Anno ipso pæne revoluto, xviii. kal. Aprilis, circa horam sextam apparuerunt in firmamento in plaga meridionali quasi duo soles, et tres semicirculi circa ipsos soles, quorum duo faciem seu colorem iridis manifestissime prætendebant, tertius autem totaliter candidus erat, et singuli singulos quasi lætando per medium interscindebant; aspicientes itaque signum tam insolitum tanquam attoniti stupuerunt, visione ipsa per dimidiam horam continue apparente.

Consecration of bishop Burnel, April 7. MCCLXXV. Anno quo per unionem Verbi cum carne veritas de terra orta est MCCLXXV. dominus Robertus Burnell tunc Bathoniensis electus, Dominica in Ramis palmarum quæ anno ipso contigit vii. id. Aprilis, a venerabili patre domino Roberto Cantuariensi archi-

In quo parlamento multa bona statuta sunt ordinata A.D. 1275.
 et concessa a domino rege ad status regni reforma- Orney,
 tionem, si bene essent observata et usitata. Tib. A. 9.

Eodem anno obiit dominus Johannes le Brutun Thomas de
 Herefordensis episcopus, cui successit magister Thomas Cantelupe
bishop of
 Hereford. Hereford.

episcopo in conventuali ecclesia de Mertone consecra- A.D. 1275.
 tionis munus accepit. Wykes,

In quindena Paschæ factum est famosum et solemne Titus A. 14.
 parliamentum apud Westmonasterium, congregatis ibi- Parliament
 dem totius regni majoribus, tam sæcularibus quam at West-
 personis ecclesiasticis; in quo, tanquam in primo minster.
 parlamento suo, dominus rex cupiens, ut decuit, populo
 complacere, et leges languidas, quæ per prædecessorum
 suorum impotentiam, seu per regni turbationem, immo
 etiam per abusionem male utentium, diutissime dor-
 mitaverant, excitare et in statum debitum revocare,
 fidelium et jurisperitorum regni sui cooperante con-
 silio, nova quædam statuta non solum juri consona, New
 verum etiam toti regno pernecessaria, compilavit, et statutes.
 publice divulgata posteris memoriter observanda con-
 tradidit, quo corda plebeie multitudinis inæstimabilis
 sibi dilectionis sinceritate conjunxit.

Obiit Johannes dictus Brito Herefordensis episcopus; Thomas de
 succedente quoque die Veneris proxima post festum Cantelupe
 Sancti Barnabæ Apostoli electioni faciendæ præfixa, elected
 magister Thomas de Cantalupo solemniter et concor- bishop of
 diter in episcopum a fratribus est electus. Hereford,
June 14.

Circa idem tempus crepuerunt cicatrices vulnerum The king
 domini regis, quæ cultro venenifero, sicut supra tetigi- suffers
 mus, pertulit in Syria per satellitem assessinum; rex from his
 utique ex vehementia doloris et angustie gravissime wounds.
 cœpit febricitare, adeo ut de ipsius convalescentia
 pæne desperaretur; sed tandem Deo miserante con-
 valuit.

Dominica proxima ante festum Sancti Petri ad Vin- July 28.
 cula dominus rex venit Oxoniam, occurrentibus sibi The king

A.D. 1275. de Cantelupo, vir nobilis genere sed nobilior moribus et scientiæ præeinentia.

Osney,
Tib. A. 9.
Earth-
quake.

Eodem anno factus est terræmotus tertio idus Septembris circa horam primam, adeo terribilis et horribilis quod domus et ecclesiæ in diversis locis Angliæ subvertebantur et homines interficiebantur.

A.D. 1275. cum inæstimabili solemnitate et lætitia viris religiosi-
diversorum ordinum, clericis tunc licet paucis in muni-
cipio commorantibus, burgensibus ejusdem villæ cum

Wykes,
Titus A. 14.
goes to
Oxford,

f. 68.

innumerabili multitudine utriusque sexus, mulieres vero pretiosis vestibus adornatæ certatim sibi cereos sumptuosos præparaverant et cum eisdem lucernis accensis ob regiam honorificentiam regi pariter et reginæ extra fores oppidi solemniter occurrebant; et licet oppidum ipsum pro tanti principis honorificentia contra primum ejus ingressum fuisset multipliciter adornatum, rex, nescio quorum ductus consilio, territus, ut credi poterit veteri superstitione derisoria, quod, obtentu precum Sanctæ virginis Fritheswythe, nullus rex oppidum ipsum, patre suo duntaxat excepto, ausus fuit a multis retroactis temporibus introire, cum venisset ad portam Orientalem, spreta villa, reflexis habenis equitans extra mœnia aulam regiam in suburbio positam introivit.

but from
fear of the
old legend,
will not
enter the
city;
[v. p. 143].

Gaston de
Bearne im-
prisoned,
but after-
wards
released.

In crastino quidem satis mane venit ibidem Gastonus de Biarre cum quibusdam nunciis regis Francorum, idemque Gastonus die Martis sequente venit ad regem cum adhærente sibi familia colloquium habiturus; quem dominus rex continuo captivari præcepit, et in castro suo Oxoniensi domino Stephano de Pevecestre, militi quidem non ignobili, custodiendum commisit; sed nunciorum regis Francorum cooperante subsidio, sufficiente tamen pro eo præstita cautione, statim liberatus ad propriam passus est remeare provinciam, tempore congruo reversurus in Angliam et regi beneplacita completurus.

Eodem anno in parlamento apud Westmonasterium A.D. 1275.
 in quindena Sancti Michaelis celebrato, provisum est ^{Osney,}
 et concessum per dominum regem et totum barnagium ^{Tib. A. 9.}
 quod in regno Angliæ nulla detur Judæis usura, nec ^{Laws}
 currat annus et usque in sempiternum. In eodem par- ^{against the}
 lamento concessa est domino regi Edwardo decima- ^{Jews.}
 quinta pars omnium bonorum temporalium totius regni, ^{A fifteenth}
 pro qua re nimis gravabatur totius terræ communitas. ^{granted to}
 the king.

Dominica in festo Nativitatis gloriose Virginis con- A.D. 1275.
 secratus est magister Thomas de Cantalupo Herefor- ^{Wykes,}
 densis episcopus. ^{Titus A.14.}

Die Mercurii sequente, scil. tertio id. Septembris, fac- Earth-
 tus est terræmotus per Angliam, qui cum per civitates quake,
 Londoniæ, Cantuariæ, et Wyntonæ, partesque mariti- Sept. 11.
 mas meridionalis plagæ vehementius infestavit, Aquilo-
 nares quoque moderatori turbatione commovit.

In quindena Sancti Michaelis proximo sequente con- Parliament
 vocatis generaliter apud Westmonasterium totius regni at West-
 magnatibus, habitoque cum ipsis diffusiore tractatu, Oct. 13.
 dominus rex voluntarie vel invite laicos et clericos
 universos et singulos totius regni sui precum inter-
 veniente præcedentia prudenter induxit, quod de om-
 nibus bonis suis temporalibus partem sibi quintam- A fifteenth
 decimam concesserunt, quo sumptus inæstimabiles quos granted for
 fecerat in Syria recuperaret et importunas creditorum the expen-
 exactiones soluta pecunia mitigaret; verum quia inho- ses of the
 nestum videretur et importunum de beneficiis eccle- crusade.
 siasticis consimilem petere quintam-decimam, præsertim
 cum universi clerici regni Angliæ tam religiosi quam
 sæculares, non solum patri suo, sed etiam sibi per
 multos retroactos annos, ut præactum est, suas deci-
 mas curialiter tribuissent; quinetiam ex ordinatione
 domini Papæ facta in concilio Lugdunensi, per sex f. 68 b.
 annos continue sequentes decimas suas in subsidium
 Terræ Sanctæ solvere cogentur,—volens clericis ipsis
 necessitatem imponere, sed potius aliquantulam loco

A.D. 1275. Eodem anno obiit dominus Johannes filius Johannis
Osney,
Tib. A. 9. Londoniæ in vigilia Omnium Sanctorum, cujus animæ
 propitiatur Deus. Amen.

Capture of Eodem anno ante Natale Domini venit dominus
Aimery
and Elea-
nor de
Montfort. Hemericus filius Simonis de Munteforti versus Angliam
 de Normannia cum sorore sua Elianora, quam duxit
 nupturam Lewelino principi Walliæ; et captus est

A.D. 1275. subsidii voluntarie consequi portionem, congregatis in
Wykes,
Titus A.14. præsentia sua totius regni pontificibus et totius cleri
 majoribus, supplicabat eisdem, quod aliquod subsidium
 gratis sibi concedere dignarentur; sane quia pontifices
 afflictos affligere, vel clericis suis non vocatis nec con-
 sultis necessarias contributiones imponere, [non] pote-
 rant nec debebant, ne regis supplicatio manifestam seu
 Answer of the bishops to the demand for an aid. præcisam videretur pati repulsam, unanimi concordia
 respondendum duxerunt, quod citra quindenam Paschæ
 proximo secuturam singuli singulos clericos suarum
 diocesium facerent convocari, et eos super hujusmodi
 subsidio tribuendo consulerent, et quicquid de ipsorum
 gratuita voluntate possent inquirere seu perpendere,
 in quindena Paschæ proxime secutura suis domino regi
 responsionibus intimarent.

New laws against the Jews. In prætaxato parlamento actum est quoddam me-
 morabile, quod turpe foret sub silentio præterire;
 nempe deliberato nimirum consilio inimicis crucis
 Christi Judæis in Anglia commorantibus, qui catho-
 licos intolerabilibus aggravabant usuris, legis Moysaicæ
 professoribus legem novam sancivit, videlicet, ut in
 posterum nulli pecuniam suam ad usuram commodare
 præsumerent, sed de labore manuum suarum et nego-
 tiatione legitima victualia sibi necessaria propagarent;
 et super hoc constitutiones quasdam editas Judæis
 tribuit memoriter observandas. Circa idem tempus
 obiit dominus Johannes filius Johannis.

Death of John Fitz-John.
 Marriage of Edmund, earl

Dominus Edmundus frater domini regis Anglorum
 transfretavit, et sibi potentissimam dominam reginam

Brustollis cum duabus navibus variis apparatus A.D. 1275.
 onustis, quæ omnia in manu regis tenta sunt, et ipse *Osney,*
 in castro de Corf carceri est mancipatus. Soror vero *Tib. A. 9.*
 sua est tradita in custodia regis apud Wyndesovere.

Eodem anno xi. die Januarii obiit Gregorius Papa *Death of*
 decimus, cui successit frater Petrus Tharentensis, quidam *Pope Gre-*
 gory X.

Naveriæ¹ conjugio copulavit. Anno ipso post trans- A.D. 1275.
 acta Nativitatis Dominicæ solemnia, decimo die mensis *Wykes,*
 Januarii, Gregorius Papa decimus præsentis sæculo *Titus A. 14.*
 valedixit. *of Lancas-*
ter, and
Blanche of
Navarre.

Circa Purificationem Beatæ Mariæ Gastonus de *Death of*
 Biarre rediit in Angliam, et sicut ante pepigerat, gratis *Pope Gre-*
 se reddidit domino regi, submitbens seipsum et omnes *gory X.*
 terras suas ejusdem regis beneplacito; quo statim cap- *Submission*
 tivato dominus rex omnium terrarum et castrorum *of Gaston*
 ipsius Gastoni custodes instituit, et eos in Vasconiam *de Bearne.*
 mittere non tardavit.

Circa idem tempus Emericus de Monteforti cum *Capture of*
 duobus militibus de Gallia, et duobus fratribus Præ- *Aimery*
 dicatoribus maris devia navigando percurrrens, et filiam *and Elea-*
 quondam comitis Leycestræ, sororem suam germanam, *nor de*
 secum adducens, et in Walliam applicare proponens, *Montfort.*
 ut ipsam mulierem Lewellino principi Walliæ matri-
 monio copularet, contigit, ut ex paucis velis ante *f. 69.*
 portum Bristollis navigaret; sed cives ejusdem oppidi,
 rate considerata, perpendentes aliquid insolitum in ea
 consistere, puppem ipsam cum tota sarcina capientes,
 invitos intrinsecus perduxerunt ad portum Bristollis,
 et prædam ipsam non ignobilem domino regi cum
 triumphali lætitia reddiderunt. Rex quoque conside-
 rans ex prædicto conjugio, si præcogitatum conseque-
 retur effectum, dispendia sibi minime defutura, captivos
 ipsos nobiles separatim concludi præcepit in carceres,

¹ Blanche, daughter of Robert, | VIII., widow of Henry, king of
 earl of Artois, third son of Louis | Navarre.—*Dugdale.*

A.D. 1275. frater Prædicatorum, vir magnæ literaturæ, et vocatum
Osney,
Tib. A. 9. est nomen ejus Innocentius quintus.

Innocent V. MCCLXXVI. Quarto decimo kalendas Julii translatum
 Translation of S. Richard de la Wyche, Dec. 17. est corpus almificum Sancti Ricardi Cicestrensis, episcopi et confessoris, a venerabili patre fratre Roberto Cantuariensi archiepiscopo et multis aliis episcopis et abbatibus et aliis regni prælatis, in præsentia domini regis Edwardi et reginæ, circumstantibus nonnullis comitibus, baronibus, et aliis regni proceribus, cum multitudine cleri et populi, ac cernentibus tam mirabile et glorio-

£ 77 b.

A.D. 1275. singulis singulos assignando custodes. Sane mediantibus
Wykes,
Titus A. 14. nunciis regis Francorum fratres et milites citissime liberati redierunt in Galliam.

Pope Innocent V. Circa principium Quadragesimæ electus est quidam frater de ordine fratrum Prædicatorum Petrus nomine ad Papatus celsitudinem, et assecuto munere consecrationis, mutato Petri nomine cui successit in celsitudinem dignitatis Apostolicæ, vocatus est Innocentius quintus.

MCCLXXVI. Anno, quo Verbum Patri coeternum caro factum mortalitatis nostræ particeps factus est in fine sæculorum, MCCLXXVI, xi kal. Julii, obiit Innocentius Papa quintus, electus est ad Papatus celsitudinem dominus Octobonus, qui nunc ultimo, sicut supra tetigimus, in partibus Angliæ legationis officio fungebatur, et pristino nomine transmutato vocatus est Adrianus; qui, tandem consecrationis munere non obtento, transitoriam mundi gloriam brevi perdidit intervallo; ipsum vero vitæ longioris spes infida fefellit, dum mors parcere nescia, paucorum dierum labente curriculo, temporalis vitæ transitoriam sibi jocunditatem maturius quam credebatur adimeret. Quo defuncto, post modicum temporis fluxum ad eandem celsitudinem electus

His death.

Pope John XXI. est quidam cardinalis dictus Hugo Hispanus, et de Hugone vocatus est Johannes. Translatus est Sanctus Ricardus Cicestrensis episcopus in vigilia Sancti Botulfi,

sum spectaculum ad laudem et gloriam Jesu Christi et sancti confessoris sui Ricardi. A.D. 1276. Osney, Tib. A. 9.

Eodem anno circa festum Sancti Botulphi obiit Innocentius quintus; cui successit Octobonus qui fuit legatus in Anglia, et vocatum est nomen ejus Adrianus. Death of Pope Innocent V., June 17.

Eodem anno circa festum Sancti Laurentii martyr is obiit Papa Adrianus; cui successit Papa Johannes vicesimus primus. Adrian V. His death, Aug. 10. John XXI.

Eodem anno circa festum Sancti Andreæ Apostoli, dominus rex Edwardus misit trecentos milites in tribus Soldiers sent into Wales to

videlicet xvi. kal. Julii, contingente eo anno feria A.D. 1276. Wykes, Titus A. 14.

Miranda siccitas per totam Angliam, adeo quod a Pascha usque festum Sanctæ Margaretæ fere nihil plueret super terram. Dominus Edmundus regis Angliæ germanus transfretavit, et circa festum Sancti Barnabæ nobilem mulierem reginam Navariæ, quam non minus regni Navariæ, quod eidem reginæ jure hæreditario competebat, ambitione devictus, quam formæ venustioris allectus illecebra, sibi conjugio copulaverat, ut natalis soli, regni videlicet Anglicani jocunditatem, et possessionum suarum in eodem regno sibi copias ostentaret, duxit in Angliam; quam non solum affines et propinqui sed et externi summa cum honorificentia susceperunt. Drought, from April 5 to July 20. Edmund, earl of Lancaster, brings his wife to England.

Circa festum Sancti Jacobi Apostoli, nuncii qui missi fuerant in Vasconiam pro terris domini Gastoni custodiendis, injuncto sibi legationis officio ob resistantiam ministerialium ejusdem Gastoni non adimpleto, vacui redierunt in Angliam. July 25.

Anno eodem rex Hispaniæ vendicans sibi dominium regni Navariæ, copiosum præparavit exercitum, ut ipsum regnum invaderet et suo dominio subjugaret et civitatem Pampilonam et quasdam alias civitates munitas obsidione conclusit, quas demum potestate valida sic arctavit, quod per impotentiam resistendi suo se dominio dedere cogentur. Rex itaque Fran- War between Alfonso X. and Philip III.

A.D. 1276. partibus Walliæ, ad custodiendas Marchionum terras
Osney,
Tib. A. 9. propter infestationem et destructionem Lewelini et
 protect the hominum suorum.

Visitacion
of Osney
by archbp.
Kilwarby,
Mid-Lent
Sunday,
March 7. Eodem anno, visitante fratre Roberto Cantuariensi
 archiepiscopo provinciam Cantuariensem, tandem venit
 apud Oseneye, Dominica qua cantatur *Loctare Jeru-*
salem, hoc est non. Martii, gratia visitandi; cujus
 procuratio, omnibus computatis, excessit summam viginti
 quatuor marcarum. Et sciendum quod bonæ memoriæ
 dominus Bonifacius prædecessor suus non recepit pro

A.D. 1276. corum asserens e contrario regnum ipsum antiquo jure
Wykes,
Titus A.14. suo debere subjacere dominio, permissis¹ commina-
 toriis et exercitu congregato, cui Gastonum de Biarra
 ducem præfecit, misit eos in Navariam ut vel urbes
 occupatas ab occupatione defenderent, et regnicolas,
 adjutorium impendendo, a depopulatione salvarent.
 Interim rex Francorum, congregatis de diversis mundi
 partibus stipendiariis, copiosum coadunavit exercitum,
 ut in manu potenti et brachio extento montuosa provin-
 ciarum interjacentium cacumina sine resistentia
 pertransiret, et regem Hispaniæ, qui in Navariam
 credebatur adventurus, potenter exciperet, ac terram
 ipsam suo dominio subjugaret. Ingruente vero protin-
 us temporis hyemalis incommodo, immo potius ciba-
 riis hominum et pabulis jumentorum pæne deficientibus,
 quæ nec etiam venalia poterant inveniri, priusquam
 montuosæ provinciæ potuissent discrimina transmeare,
 non sine verecundia coacti sunt in Galliam repedare,
 stipendiariis omnibus, ne inutiliter nihil commodi
 faciendo stipendia percepta, simul perceptura consu-
 merent, in patrias suas singillatim remeantibus; Fran-
 corum quoque præsumptuosa superbia, quæ de trium-
 phis fatalibus jactitare consueverat, sua cum confusione
 dispendia deplorabat.

Retreat of
Philip III.
through
want of
provisions.

¹ *permissis*] Sic MS. Quare, præmissis ?

sua procuracione nisi quatuor marcas in denariis A.D. 1276.
secundum concilium generale, exceptis exenniis.

MCCLXXVII. Die Sancti Ambrosii obiit dominus Phi-
lippus de Eya, quondam domini regis Henrici quarti
thesaurarius; cujus corpus jacet honorifice sepultum in
ecclesia conventuali Oseneisæ.

Eodem anno in crastino Sancti Dunstani obiit Papa
Johannes vicesimus primus. Post hunc vacabat ecclē-
sia Romana usque ad festum Sanctæ Katerinæ propter
dissensionem cardinalium, et tunc nutu Dei electus
fuit quidam cardinalis nomine Johannes Gaytan et
vocatum est nomen ejus Nicholaus tertius.

Circa festum Epiphaniæ serenissimus rex Anglorum
versus partes Marchiæ copiosum præmisit exercitum,
ut provinciam ipsam, quam Leweleinus princeps Wal-
lensium, spreta domini regis fidelitate, crebris incur-
sionibus depopulaverat, suis viribus communiret; et
principem antedictum, ne more solito debacchari præ-
sumeret, potentissime coarctaret, quod et factum est;
exercitus ipse partes ipsas usque festum Pentecostes
proximo sequens continue commorando virtute bellica
defendebat.

MCCLXXVII. Anno, quo Verbum Patris sibi coæter-
num particeps nostræ carnis effectum in tempore
voluit incarnari, MCCLXXVII. obiit vir venerabilis mag-
nificentisæ dominus Philippus de Eya apud Oseneye
pridie nonas Aprilis, sepultus ibidem in ecclesia con-
ventuali canonicorum ejusdem monasterii; vir sane
reddituum et possessionum tam ecclesiasticorum quam
sæcularium adeptione præclarus, et non solum profusa
elegantia virtutum venustatus in animo, verum etiam
sapientia pariter et dapsilitate refulgens, ciborum et
potuum famosissimus erogator.

Circa festum Pentecostes proximo sequens, venera-
bilis Papa Johannes in præsentis vitæ fallibilitate
transitoria concipiendo fiduciam, cum competentem

A.D. 1277. Eodem anno circa gulam Augusti dominus rex Edwardus, vocatis regni proceribus, iter arripuit in magno apparatu versus Walliam cum exercitu forti et valido, qui igni tradidit villas et nemora, et cepit castella et munitiones et insulam de Engleseye. Tandem Lewelinus cum suis fugit in Snaudoniam; et ibi sic fuit in arcto positus quod, mediantibus quibusdam magnatibus, venit ad pacem domini regis, ita quod in osculo pacis dominus rex eum suscepit, et facta est pax inter eos die Sancti Martini sicut inferius patet.

Terms of peace between Llewellyn and Edward I. Ceste est la forme de la pes e les peynes entre le Rey e Lewelin. Premerement ad rendu tus les prisuns ke unkes furent emprisonnez par enchesun del rey fraunchement e quite-ment. Apres il deyt doner al Rey pur sa ben voylaunce e son bon gre aver cincaunte mille liveres de esterlinges, les queus il met de tut en tut en la volunte e en la grace e la

A.D. 1277. sibi cameram construisset, nihil sibi metuens cum in eadem solitarius perstitisset, domus ipsa de qua nihil timebatur inopinate corruit, et solum Papam, qui in ea fuerat, subito conquassavit, quo transitoriam mundi gloriam planctuoso fine conclusit.

Pope Nicholas III. Quo defuncto, modico temporis elabente curriculo, dominus Johannes dictus Gagytanus Apostolicæ celsitudinis dignitatem, ad quam desideriiis sitibundis diutius aspiraverat, a fratribus concorditer electus obtinuit, et de Johanne vocatus est Nicholas.

Invasion of Wales by Edward I. Circa idem tempus illustris rex Anglorum volens præmissam ad partes Marchienses militiam corporali præsentia potentius animare, totius regni sui viribus conglobatis personaliter adiit partes ipsas, quas ut prædiximus præmissus protegebat exercitus; ita quod in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ fuit in partibus Cestriæ; et quia inter Cestriam et terram Lewelini interjacet quædam silva tantæ densitatis et amplitudinis, quod exercitus regis eam nullatenus poterat sine discrimine pertransire; prostrata seu secata ipsius silvæ portione non modica, progrediendi in

pite del rey. Uncore les quatre canteres deyvent demorer A.D. 1277.
 al rey e a ces heyrz a tuz jurs tut quitement saunz nul Osney,
 cuntredyt, taunt avant cum nul de ces auncestres les tindrent Tib. A. 9.
 a nul tens ou pluz avaunt. Ensement tretutes les teres ke
 sunt conquises ou purprises par le Rey ou par nul de suns
 en sun noun li deivent demorer a tuz jurs e a ces heyrz,
 forpris Angleseye ke il deyt retourner. E pur cele deit il
 doner al Rey chekun an mile mars, e deyt le payement comen-
 cer a la Seint Michel ke vendra le an le rey Edward le vii.
 E pur la entre aver deyt il doner al rey deus mil mars. E si
 il murge saunz heyr de son cors, le avaunt dit ylle retournera
 al rey e a ces heyrz e a la corone de Engleterre. Etre ce deyt
 il venir a Londres a Noel pur fere homage al rey. E tus les
 homages de Guales deyvent demorer al rey, forpris cink
 baruns ke sunt en le coste de Snaudune pur ceo ke yl ne se
 purreit mie prince nomer saunz aver acun baroun desouz li.
 E ke prince deit estre amortiz apres sa vie ici ke nul apres

terram principis sibi et complicitibus suis latissimum A.D. 1277.
 patefecit ingressum, et terram ipsam violentis ausibus Wykes,
 occupatam triumphaliter introivit; statimque in ripa Titus A. 14.
 cujusdam fluminis, quo maris inundatio cotidie fluit et Flint and
 refluit, duo castra munitissima pro situs aptitudine Rhuddlan
 cœpit ædificare, quo sibi et suis impugnabile præpararet castles
 diversorium, quorum unum le Flint et alterum Rothe- built.
 lan appellavit; et in partibus illis usque festum Sancti f. 70 b.
 Martini cum toto consedit exercitu, crebris insultibus
 impugnando Walenses terras, ipsas cum indigenis sic
 aretando, ut deficientibus sibi victualibus, ultimum et
 principale refugium suum, quod Snowdonia vulgariter
 appellatur, licet inviti repetere cogerentur, et de resis-
 tentia seu rebellionem nihil penitus cogitarent. Ma-
 ritimi quoque Portuenses strenuissime bellatores in
 pelago cum innumerabili navium multitudine appli- Attack on
 cuerunt in insulam quandam Snowdoniæ contiguam, Anglesea.
 quæ Angleseye dicitur, ipsamque potenter et pompatice
 obtinuerunt, unde princeps nimium stupefactus et per- Submission
 territus, necessitatem vertens in alacritatem, circa fes- of Llew-
 tum Sancti Martini seipsum cum tota terra sua ellyn,
 voluntati regiæ subjugavit.

A.D. 1277. li puse clamer le nun de prince. E les homages des avant
Osney, dit barons retournerunt al rey apres la mort Lewelin. E pur
Tib. A. 9. cet establissement fermement garder, il mettra x. hostages de
 f. 78. meillurs ke il purra purchacer, saunz prison e disheritement
 e saunz nul terme de deliveraunce. E deyvent vint^{xx} de
 chekun caunter des meylours de plus prode gent de le pays de
 Snaudone e de sun cunseyl jurer sur seynz, ke si le avant dit
 prince enfreint nul point de la peis e ke en la peys seit nome,
 si il ne le voyle amender, ke yl sen departirunt de ly e li
 serrunt grevaunt e nusanz a lur poer. Uncore deit il fere le
 gre a ces deus freres si il se tenent paye.

Death of Eodem anno in vigilia Sancti Lucæ Evangelistæ
 Beatrice de obiit Beatrix de Falkestan, regina Alemanniæ, uxor
 Falken- regis Ricardi, et sepulta est in ecclesia fratrum Mino-
 stein, rum Oxoniæ ante majus altare; cujus animæ propi-
 Oct. 17. tietur Deus.

A.D. 1277. Rex illico voluntatis suæ compos rediit in Angliam,
Wykes; et juxta formam pactionis inter eos initæ, adduxit se
Titus A. 14. in Angliam principem memoratum, et fuit cum rege
 who is in Londoniis in festo Nativitatis Dominicæ; ibique in præ-
 taken to sentia regis et multorum regni magnatum fecit regi
 London by Edward I. homagium, corporali præstito sacramento per se et per
 Terms of potentiores provinciæ suæ, quod totam terram suam
 his sub- quamdiu viveret de rege teneret, tanquam de domino,
 mission. et pro insula Angleseye, quam rex sibi tenendam con-
 tradidit, annis singulis certam sibi redderet pecuniæ
 quantitatem; instrumentis insuper inter eos confectis,
 quod nullum alium, præter regem, hæredem sibi sub-
 stitueret¹ successorum; quibus actis sub tutamine regni
 conductus in Walliam repedavit.

Scutage, Rex utique reversus de Wallia cepit de quolibet
 from which feodo militis per regnum xl. solidos pro scutagio;
 those who illis duntaxat quietis a solutione scutagii, qui secum
 have served in Wallia personaliter vel per substitutos idoneos
 in Wales are freed. militabant.

¹ *substitueret;* substitucrat, MS.

Eodem anno in vigilia Apostolorum Simonis et Judæ A.D. 1277.
 obiit dominus Walterus de Mertone, episcopus Roffensis, *Osney,*
 de cujus moribus quidam versificator dixit : *Tib. A. 9.*

“ Præsul Walterus Roffensis pontificali	Death of
“ Culmine sincerus, virtute micans speciali,	Walter de
“ Qui de Mertona vulgari more vocatus,	Merton,
“ Cujus fama bona, gestus super omnia gratus,	bishop of
“ Fidus in alloquio, justus, sermone modestus,	Rochester,
“ Cautus consilio, castus, socialis, honestus,	Oct. 27.
“ Dilexit clerum, gratis tribuens alimentum,	His cha-
“ Pro quo Waltherum benedicit turma studentum ;	racter and
“ Oxoniæ studium per eum quasi plantula vernat.	foundation
“ Conferat auxilium sibi Rex qui cuncta gubernat.”	at Oxford.

Post hunc Waltherum successit quidam monachus John de
 Johannes de Ho nomine, Roffensis ecclesiæ celerarius, Ho, bp. of
 vir honestæ conversationis et innocentia, decenter Rochester.
 literatus, et in omnibus bene morigeratus.

Eodem anno in festo Sanctæ Katerinæ obiit Rogerus Death of
 monachus, Nortwycensis episcopus ; et electus est ma- Roger,
 norwich.

Dominus Walterus de Mertone tunc Roffensis epi- A.D. 1277.
 scopus, cum peragrando provincias fluvium quendam *Wykes,*
 minus provide transmearat, vado prorsus incognito, *Titus A.14.*
 corruens de equo cui insidebat cadensque in fluvium, Death of
 a domesticis suis de fluvio vix extractus, post modi- bp. Walter
 cum temporis intervallum præsentis sæculo valedixit. de Merton.

Electus est loco ipsius quidam monachus præcentor John
 Roffensis monasterii ; cujus confirmatio per impedi- Bradfield
 menta frivola per aliquantulum temporis prorogata, elected
 probato tandem quod electio ipsius canonicè fuerat bishop of
 celebrata, ad votivum pervenit effectum. Rochester.

Cito post Natale Rogerus Norwicensis episcopus
 naturalem resolutus in mortem temporalis vitæ diem
 clausit extremum ; electus est loco ipsius vir præcipue
 venerandus magister Willelmus de Middilton, archi- f 71.
 diaconus Cantuariensis, generis nobilitate præclarus,

A.D. 1277. gister Willelmus de Mideltone, Cantuariensis archidiaconus, vir in jure civili et canonico peritissimus et elegantissimus.
Osney, Tib. A. 9.

A.D. 1277. moribus et literatura conspicuus, cujus confirmatio tanto maturiorem sumpsit effectum, quanto domino Cantuariensi speciali dilectionis fœdere fuerat cunitus.
Wykes, Titus A. 14.

Consecration of William Middleton, bishop of Norwich. MCCLXXVIII.¹ Anno quo Sapientia Patris increata nostræ mortalitatis induit corruptelam MCCLXXVIII, iv. kal. Junii, viz. Dominica proxima post Ascensionem Domini, dominus Willelmus Norwicensis electus a venerabili patre domino Roberto Cantuariensi archiepiscopo, præsentate rege Anglorum illustri et procerum regni sui multitudine copiosa, apud Lameye summa cum honorificentia consecrationis munus accepit. Consecratus est² eodem die cum eo ibidem dominus Roffensis electus.

Edward I. goes to the Marches, Aug. 1, in doubt of Llewellyn's fidelity, who meets him with due honour. Dominus rex Angliæ audito quod Lewelinus a fidelitate, quam sibi fecerat, resilire proposuit, quod super hoc sibi relatum fuerat credibilis opinando, eo quod princeps antedictus ad parlamentum regis, quod in tres septimanas post Pascha Londoniæ fuerat celebratum, venire contemneret, paucissima militum comitiva stipatus, circa festum Sancti Petri ad Vincula versus provinciam Marchiensem se transtulit, ut descenderet et videret, si Lewelinus rupto fœdere, quo paulo ante fuerat obligatus, clamorem opere complevisset; sane princeps memoratus ne prævaricationis factorum vel infidelitatis argui posset, regi Angliæ fines Marchiæ visitanti tanquam domino suo³ occurrit, ipsumque ut decuit multipliciter honoravit.

Archbp. Kilwarby Circa idem tempus⁴ dominus Papa plenitudinem

¹ Here the two MSS. become identical. The text is taken from Titus A. 14 (A.), the variations of Tiberius A. 9 (B.) being given in the margin.

² MS. B. adds *etiam*.

³ B. inserts *devotus*.

⁴ Circa idem tempus] Eodem anno, B.

potestatis suæ conatus ostendere, venerabilem patrem nostrum dominum Robertum Cantuariensem archiepiscopum volens ad celsiorem provehere dignitatem, ei cardinalatum contulit Portuensem; quippe licet Cantuariensis archiepiscopatus in proventibus temporalium commodorum Portuense fastigium incomparabiliter excedere videretur, tamen ne summo Pontifici videretur inobediens, ditiori sponsæ, venustioris formæ captus illecebra, valedicens temporalibus commodis non¹ recusavit antepone dignitatem; quippe circa festum Sancti Jacobi Apostoli convocatis suffraganeis suæ metropolis omnibus et singulis, cum ea qua decuit honorificentia valedixit, statimque profecturus ad curiam nacta temporis opportunitate flatibus prosperis transfretavit.

A.D. 1278.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.
made cardinal bp. of Porto.

His farewell to his suffragans, July 25.

Renovato² igitur inter regem Angliæ et Lewelinum fœdere, princeps ipse in festo Translationis beati Edwardi, in quindena videlicet Sancti Michaelis, annuente rege Anglorum, desideratissimam sibi sponsam, ad cujus amplexus diutius aspiraverat,³ filiam Symonis de Monteforti quondam comitis Leycestriæ, in civitate Wygorniensi, procerum regni hujus ibidem multitudine convocata, non sine magno cordis tripudio desponsavit. Quibus actis⁴ rex Scottorum monitus et vocatus per regem Anglorum, ut homagium, quod ipse fecerat regi Henrico pro terris finitimis regno Scotiæ, quas de eo tenere debet,⁵ præsentialiter innovaret; idem rex Scottorum, sponte nescio vel invitus, regnum suum egrediens venit in Angliam, et appropians regi nostro suis se beneplacitis per omnia coaptavit; et ut tantæ deditionis triumphus nostros regnicolas non lateret in posterum, rex Scottorum regi nostro fecit homagium, hoc tamen obtento, quod de cætero ubicunque in

Marriage of Llewellyn and Eleanor de Montfort.

f. 71 b.

Homage paid by Alexander III. of Scotland to Edward I.

¹ non] om. A.

² B. inserts eodem anno.

³ aspiraverat] conspiraverat, A.

⁴ Quibus actis] Eodem anno, B.

⁵ debet] om. A.

A.D. 1278. regno Angliæ posset inveniri, ibidem suum et posterorum suorum homagium rex et posteri sui recipere non differrent. Pactis quoque super hoc utrobique firmissime solidatis rex Scottorum ad propria repedavit.

Punishment of Jews and others for clipping the coin.

Dominus noster¹ serenissimus rex Anglorum manifeste prospiciens monetam suam per Judæos Angliæ, quibus uti præactum est fœnerandi lucrum fuerat interdictum, per intolerabilem retonsionem quasi penitus annullari, ut nec ad medietatem debiti ponderis numerus posset attingere; considerans etiam quod mercatores transmarini cum mercimoniis suis regnum Angliæ præ debilitate monetæ minus solito frequentabant, necnon quod omnimoda venalium genera incomparabiliter solito fuerant cariora; ut regni sui dispendia resarciret, sano procerum et consiliariorum suorum fretus consilio, paucis quoque consciis, perfidos Judæos pecuniæ mutilatores per omnes Angliæ civitates et burgos in octabis Sancti Martini uno eodemque die captivari constituit, et carcerali custodiæ mancipatos compedibus oneravit, universisque bonis eorum nequiter acquisitis fisco regio sine disceptatione² qualibet applicatis, reservari præcepit judicialiter puniendos; et quia manifestis patebat indiciis, quod sine Christianorum consensu tantum scelus perpetrari non potuit, paucis tempore post elapso fere omnes regni sui aurifabros, necnon et alios quamplures de quibus per indictationem Judæorum vel quamcunque probabilem præsumptionem suspicari poterat, quod retonsioni monetæ coadjutores, fautores, seu coemptores existerent, inopinatus quam credi poterat, captivavit.

Dedication of Norwich cathedral after its restoration.

Dominus Willelmus Norwicensis episcopus ecclesiam suam propriam Norwici monachorum conventualem, quæ post sui combustionem strenuissime fuerat repa-

¹ *Dominus noster*] Eodem anno dominus, B.

² *disceptatione*] discrepatione, A.

rata, Dominica Adventus Domini, quæ eo anno contigit A.D. 1278.
 quinto kal. Decembris, præsentem domino¹ rege et regina, Titus A. 14.
 pluribus episcopis et² regni proceribus, cum ea qua Tib. A. 9.
 decuit honorificentia dedicavit; et dedicationis solemnia f. 72.
 celebri convivio non mediocriter illustravit.

Transactis quoque Nativitatis Dominicæ solemnibus, Many Jews and others
 dominus rex providos et prudentes viros regni sui hanged for
 justitiosos constituit, et ordinavit ad disceptandum³ clipping
 cum Judæis et Christianis de retonsiōne monetæ, ut the coin.
 reos punirent,⁴ liberarent insontes; qui quidem innu-
 meram Judæorum multitudinem, quos retonsiōnis reos
 compererant, suspendio condemnabant; nonnullos vero
 de Christianis, ejusdem sceleris perpetratores et fau-
 tores⁵ licet paucos, simili suspendio puniebant; auri-
 fabri siquidem et alii suspiciosi fere omnes, inquisi- The mo-
 tionibus factis per visnetum, nescio si juste vel injuste, neyers
 liberati mortis periculum evaserunt. Justitiosos quoque escape.
 per totam Quadragesimam, annuente domino rege pro
 reverentia sacri temporis, a prædicto judiciali strepitu
 quieverunt, id ipsum statim post Pascha viriliter resu-
 mentes, et infinitam fere Judæorum multitudinem
 suspendentes.

Post transfretationem domini Roberti Cantuariensis Postulation
 archiepiscopi, et admissionem cardinalatus, de quo of R. Bur-
 supra meminimus, monachi Cantuarienses obtenta a nel to Can-
 domino rege eligendi licentia, dominum Robertum terbury
 Burnell Bathoniensem episcopum in patrem et pastorem quashed.
 concorditer postulabant, qui tunc temporis in Vasconia
 pro regis Angliæ negotiis morabatur. Ipse quidem
 nuncios solemnnes misit ad curiam pro confirmationis
 gratia obtinenda, sed frustra; quippe dominus Papa John Pec-
 circa festum Purificationis beatæ Mariæ,⁶ videlicet in cham ap-
 Conversione Sancti Pauli, fratri Johanni de Pecham de pointed
 abp. by the
 Pope.

¹ *domino*] om. A.

² *et*] om. B.

³ *disceptandum*] deceptandum, A.

⁴ *punirent*] provenirent, A.

⁵ *et fautores*] om. A.

⁶ *quippe . . Mariæ*] Eodem anno
 dominus Papa, B.

A.D. 1278. ordine fratrum Minorum, qui tunc personaliter in curia
Titus A. 14. morabatur,¹ viro utique supereminenti literaturæ,
Tib. A. 9. alterius² postulatione cassata, archiepiscopatum Cantuariensem contulit de plenitudine potestatis, ipsumque³ diutius rebellantem et contradicentem, licet invitum, ut dicebatur, consecravit Dominica mediæ Quadragesimæ, ad partes Angliæ tempore congruo profecturum.

Death of W. Giffard, archbishop of York. April 22. MCCLXXIX. Anno, quo summi Patris Unigenitus inclinavit cælos et descendit in uterum Virginis, MCCLXXIX. obiit dominus Walterus Giffard Eboracensis archiepiscopus cito post Pascha, videlicet in vigilia Sancti Georgii.

Edward I. put into possession of Ponthieu. f. 72 b. Dominus⁴ rex Angliæ circa festum Ascensionis Dominicæ transfretavit in Galliam, recepturus comitatum Pontivensem, qui nuper ante vacavit, et inclitæ reginæ Anglorum uxori suæ jure hæreditario competebat. Negotiisque suis ibidem feliciter expeditis, omnibusque ad votum sibi succedentibus,⁵ ante festum Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ repedavit in Angliam, quem frater Johannes Cantuariensis archiepiscopus citius transfretando modico tempore præcurrit.

The clipped money not to pass current. Places appointed for its exchange. Circa idem tempus⁶ dominus rex publico per totum regnum edicto proclamari fecit, quod moneta retonsa amplius non curreret, nec invite ab aliquo caperetur; quin etiam in certis locis regni, civitatibus et burgis, paucis tamen, cambium fecit institui, ita videlicet quod [pro] qualibet libra monetæ impacabilis darentur xvi. denarii de incremento pro cambio, et perciperent unam libram bonæ monetæ non retonsæ; circa festum Pentecostes cœpit regulatio monetæ retonsæ per totum regnum, adeo ut infra tempus modicum nemo penitus ipsam admittere dignaretur.⁷

¹ *morabatur*] regebat in divinis,
 B.

² *alterius*] om. B.

³ B. inserts *licet*.

⁴ B. inserts *Eodem anno*.

⁵ *omnibusque . . . succedentibus*] om. B.

⁶ *Circa idem tempus*] Eodem anno, B.

⁷ *quin etiam . . . dignaretur*] om. B.

Dominus Cantuariensis convocatis universis suffraganeis suis apud Radinges, die Veneris proxima post festum Sancti Jacobi Apostoli¹ celebravit generale concilium, in quo constitutiones concilii generalis quod silentio præterire non convenit, innovavit, videlicet quod singuli rectores ecclesiarum unico tantum beneficio curam animarum habente cogere contenti, quin etiam omnes ad ordinem sacerdotii infra certum tempus² se facerent promoveri.

A.D. 1279.
Titus A.14.
Tib. A. 9.
Council at Reading,
July 28.

Loco domini Walteri Eboracensis archiepiscopi electus est³ magister Willelmus de Wykkewane ejusdem ecclesie cancellarius, qui statim arripuit iter ad curiam Romanam,⁴ et circa festum Sancti Michaelis rediit in Angliam a summo Pontifice consecratus; cumque reversus applicuisset in Angliam, et per provinciam Cantie erecta cruce, quam ante se more prædecessorum suorum fecerat deportari, pompaticè pertransisset; quidam de familia domini Cantuariensis crucem ipsam de manibus bajuli violentis ausibus abstulerunt, ipsamque minuatim confringentes in frusta, antiquam et frivolum concertationem, quæ inter duos Angliæ metropolitanos a multis retroactis temporibus pro crucis deportatione tanquam sopita dormitaverat, excitarunt.

Quarrel between the archbishops of Canterbury and York.

Dominus⁵ Rogerus de Mortuo Mari, innumerabili multitudo militum et dominarum apud Kenillewrthe congregata, famosissimum celebravit convivium profusissimis expensis, inutilibus tamen, quod rotundam tabulam milites vulgari nomine consueverant appellare, armorum exercitio⁶ valedicens. Celebratio rotundæ

Banquet and 'round table' at Kenilworth celebrated by Roger Mortimer.

¹ B. has "Eodem anno circa festum Sancti Jacobi Apostoli frater J. Cantuariensis archiepiscopus . . . celebravit concilium," and places this paragraph after the next.

² certum tempus] annum, B.

³ Loco . . . est] Eodem anno circa

festum Sancti Johannis Baptiste electus est in archiepiscopum Eboracensem, B.

⁴ Romanam] om. A.

⁵ B. inserts "Eodem anno circa festum Sancti Mathæi Apostoli."

⁶ exercitio] exercitiis, B.

A.D. 1279. *tabulæ facta est die Jovis in vigilia Sancti Michaelis, Titus A. 14. et post dies paucos sequentes tanquam ros matutinus Tib. A. 9. evanuit, et*

“ Versum est in nihilum quod fuit ante nihil.”

Maximianus, i. 222, where *Et redit for Versum est, as above, p. 66.*

Consecra- Circa idem tempus¹ frater Johannes de² Derlinton de ordine fratrum Prædicatorum, cui dominus Papa archiepiscopatum contulit Dubliniensem in Hybernia, a domino Cantuariensi apud Sanctum Albanum³ consecrationis munus accepit. Id. Decembris obiit Ricardus de Graveshende Lincolniensis episcopus.

f. 73. Statute of Mortmain. Circa idem tempus⁴ divulgatum est quoddam statutum in regno Angliæ, quod rex⁵ de communi consilio et assensu procerum suorum statui procuravit, videlicet quod nullus in posterum posset terras, redditus, possessiones, viris religiosis vendere vel conferre, nec liceret cuiquam religioso de cætero quascunque terras, redditus, seu possessiones de quocunque sæculari recipere vel admittere titulo donationis, collationis, nec emptionis.

Death of Robert Kilwarby. Circa idem tempus⁶ obiit in curia Romana venerabilis frater Robertus de Killewardeby, qui de archiepiscopo Cantuariensi creatus fuerat dominus Portuensis episcopus cardinalis. ⁷ Die Mercurii proxima post Purifi-

¹ *Circa idem tempus*] Eodem anno, die Dominica proxima post festum Sancti Bartholomæi Apostoli, B.

² *de*] om. A.

³ *Sanctum Albanum*] nobile monasterium de Waltham, B.

⁴ *Circa idem tempus*] Eodem anno post festum Sancti Eadwardi regis et confessoris divulgatum est, B.

⁵ B. inserts *Eadwardus*. After consilio B. inserts *prælatorum, ut dicebatur*.

⁶ *Circa idem tempus*] Eodem anno tertio idus Octobris, B. This para-

graph in B. comes before the three preceding.

⁷ Here MS. A. reads as follows to the end of the year: “Eodem anno, xv. kal. Januarii, obiit bonæ memoriæ Ricardus de Graveshende, Lincolniensis episcopus, cui successit magister Oliverus, ejusdem ecclesiæ decanus. Iste Ricardus concessit et confirmavit et nos fecit habere confirmationem capituli Lincolniensis ecclesiæ de omnibus ecclesiis nostris in diocesi sua existentibus, et de Osney, Tib. A. 9. Death of R. de Gravesend, bishop of Lincoln. His grant to Osney.”

cationem Beatæ Virginis, in crastino Sanctorum Vedasti et Amandi, videlicet vii. id. Februarii, obiit magister Johannes de Chishille Londoniensis episcopus. Die Lunæ sequente proxima post festum Sanctæ Scolasticæ, videlicet pridie idus ejusdem mensis, obiit magister Nicholaus de Hely, Wyntoniensis episcopus. Loco domini Ricardi Lincolniensis episcopus electus est dominus Fulco Luvelle archidiaconus Colecestriæ; ipse tamen in electionem de se factam non consensit, sed ei præcise renunciavit: monachi quoque Wyntonienses loco magistri Nicholai de Hely dominum Robertum Burnell, tunc Bathoniensem episcopum et domini regis cancellarium, in patrem et pastorem a sede Apostolica eis præfici postulabant, quorum postulationem dominus Papa admittere recusavit. Monachi quoque Wyntonienses, resumpta sibi eligendi potestate, venerabilem virum et præminentis scientiæ magistrum Ricardum de la More, archidiaconum Wyntoniensem, concorditer elegerunt, quem dominus J[ohannes], Cantuariensis archiepiscopus recusavit admittere, eo quod duo beneficia curam animarum habentia sine dispensatione admisit et tenuit; idem magister respondit se nullum beneficium admisisse nisi mutum, et archidiaconatum quem dignitatem esse dicebat, non beneficium cui cura incumberet animarum; et quia archiepiscopus præcise recusavit admittere, ipse interjecta appellatione adiit sedem Apostolicam domini Papæ gratiam petiturus, ibique aliquantulam licet inu-

A.D. 1279.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.
Deaths of
bishops
John de
Chishull
and Nicho-
las de Ely.

R. Burnel
postulated
to Win-
chester, but
refused by
the Pope.

Richard de
la More
refused by
the archbp.
of Canter-
bury, from
his having
two benefi-
ces with-
out a dis-
pensation.

“ ecclesia Sancti Georgii cum omni-
“ bus decimis ad dictam ecclesiam
“ pertinentibus et in diœcesi sua
“ existentibus. Eodem anno, sep-
“ timo idus Februarii, obiit domi-
“ nus Johannes de Cheshulle, Lon-
“ doniensis episcopus; cui successit
“ magister Ricardus de Gravesende
“ archidiaconus Northamptoniæ, do-
“ mino Fulcone Luvelle dignitatem
“ recusante. Eodem anno, pridie

“ idus Februarii, obiit dominus Ni-
“ cholaus de Ely, Wyntoniensis
“ episcopus. Loco ejus electus est
“ magister Ricardus de la More,
“ quem dominus J[ohannes] Can-
“ tuariensis recusavit admittere quia
“ habuit duo beneficia in dispensa-
“ tione. Ipse vero interjecta ap-
“ pellatione adiit sedem Apostoli-
“ cam, ubi diutinam et inutilem
“ moram traxit.”

Osney,
Tib. A. 9.

A.D. 1279. tilem et inanem sub spe gratiæ moram¹ traxit. Infra
Titus A. 14. octavas Purificationis Johannes de Balhol adolescens
Tib. A. 9. ingenuus, paterni nominis simul et patrimonii successor
 Marriage of John hæreditarius, generosissimam adolescentulam Isabellam
 Balliol and filiam comitis Warennæ, annuente rege in cujus custodia
 Isabella de Warrenne. tunc idem Johannes extiterat, solemnè sibi conjugio
 copulavit. Magister Ricardus de Graveshend electus
 est in episcopum Londoniensem.

f. 73 b. MCCLXXX. Anno, quo Verbum Patris increatum de
 Floods at carne virginea materiam carnis assumpsit, MCCLXXX.
 Oxford, in festo Sancti Georgii, quod contigit in hebdomada
 April 23. Paschæ,² facta est tam vehemens inundatio aquæ pluvi-
 alis apud Oxoniam, quanta vel qualis non est visa eo
 tempore anni, a triginta retro annis et amplius. Quarto
 idus Maii consecratus est dominus Oliverus Lincolnensis
 episcopus a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepi-
 scopo, inthronizatus in festo Nativitatis Beatæ Mariæ

Chapter of Dominicans at Oxford, June 9. proximo sequente. In festo Pentecostes fuit generale
 capitulum totius ordinis fratrum Prædicatorum apud
 Oxoniam, præsentè ibi rege Anglicorum. Obiit Wal-
 terus Exoniæ episcopus;³ electus est loco ejus magister
 Petrus de Exonia, consecratus apud Cantuariam quarto
 idus Novembris, non ab archiepiscopo, quia tunc fuit
 in diocesi Norwicensi pro visitando, sed a quibusdam
 suffraganeis suis de mandato ipsius archiepiscopi. Do-

Aug. 11. minica in crastino Sancti Laurentii, consecratus est
 magister Ricardus de Graveshend Londoniensis epi-
 scopus a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo
 apud Coventre, installatus kal. Octobris. Circa As-
 sumptionem Beatæ Mariæ obiit Nicolaus Papa impro-
 visa morte, ut dicebatur,⁴ qui ante papatum dicebatur
 Johannes Gagitanus.⁵

¹ *moram*] more, A.

² For this B. has, "Die Martis
 in septimana Paschæ, viz. in festo
 S. Georgii."

³ B. inserts "circa festum S. Ma-
 riæ Magdalensæ."

⁴ B. has *morte præventus*.

⁵ From this the MSS., though very
 similar, differ again from each other,
 B. (Tiberius A. 9.) being very much
 fuller than the other.

Non. Octobris, septimo videlicet die ejusdem mensis, A.D. 1280. dominus J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus, convocatis universis episcopis, abbatibus, prioribus, ac universis prælatis et clericis suæ metropolis, apud Lamhewe sollemne concilium celebravit; in quo constitutiones Ottonis et Ottoboni dudum legatorum in Anglia in conciliis per eos celebratis promulgatas, innovavit et in posterum inviolabiliter observandas fore decrevit; quasdam etiam de proprio superaddidit, statuens ut omnes rectores ecclesiarum suæ metropolis, quibus cura animarum annexa fuerit, infra annum ad ordinem sacerdotii se facerent promoveri, et quod nullus in posterum admitteretur ad curam animarum nisi promotus ad sacerdotium, vel infra annum a tempore suæ admissionis ordinandum sub pœna privationis beneficiorum suorum; cujus occasione statuti nonnullis inevitabilem delinquendi laqueum initiebat. Cæterum in eodem concilio proposuerat quasdam libertates ad coronam domini regis spectantes et a multis retroactis temporibus usitatas annullare, videlicet cognitionem juris patronatus, prohibitiones regias in placitis de catallis et hujusmodi quæ spiritualitatem mere contingere videbantur; cui rex per quosdam de suis in eodem con-

*Osney,
Tib. A. 9.
Council at
Lambeth.*

Non. Octobris J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus sollemne concilium celebravit apud Lamewe, statuens ut omnes rectores ecclesiarum curam animarum habentes infra annum fierent sacerdotes, aut beneficiis privarentur. Proponebat in eodem concilio libertates quasdam ad coronam regis spectantes annullare, videlicet cognitionem de jure patronatus et prohibitiones de catallis. Rex minis sibi intentatis, si quid in præjudicium regis libertatis attemptare præsumeret, viriliter se opposuit; archiepiscopus quoque territus a sua præsumptione cessavit. Translatus est Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus in festo Sanctæ Fidis virginis. In quindena Sancti Michaelis conse-

*A.D. 1280.
Wykes,
Titus A.14.
Council at
Lambeth,
Oct. 7.*

*Transla-
tion of
S. Hugh,
Oct. 6.*

A.D. 1280. cilio publicæ se opposuit, et intentando minas inhi-
Osney,
Tib. A. 9. buit, ne quid statuere præsumeret in præjudicium seu
 depressionem regiæ libertatis. Unde factum est ut
 territus archiepiscopus a sua præsumptione penitus
 resiliret.

Transla-
 tion of S.
 Hugh.

Translatus est Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus
 in festo Sanctæ Fidis virginis. In quindena Sancti
 Michaelis, videlicet in festo Sancti Edwardi, consecra-
 tus est magister Thomas Bek apud Lincolniam in epi-
 scopum Menevensem a domino J[ohanne] Cantuariensi
 archiepiscopo.

A fifteenth
 demanded
 from the
 clergy.
 f. 80 b.

In quodam parlamento facto apud Londoniam, circa
 festum Omnium Sanctorum, rex instanter petiit a
 clero Angliæ quintamdecimam bonorum suorum in
 subsidium, quod, uti præactum est, a populo regni
 sui nuper extorsit, ut esset *clerus sicut et populus*. Isa. xxiv. 2.

Conduct of
 the two
 archbi-
 shops.

Archiepiscopus autem Eboracensis cedens petitioni regiæ
 pro se et pro clero suæ metropolis quintamdecimam per
 duos annos primus concessit. Cantuariensis, aliquan-
 tulum ut poterat rebellando, responsum suum super
 hoc usque in parlamentum post Pascha posuit in sus-
 penso, et tunc regis instantia coercitus pro se et clero
 suo decimam trium annorum domino regi concessit, ut

A.D. 1280.
Wykes,
Titus A. 14.

A 15th
 demanded
 from the
 clergy.

Answers of
 the arch-
 bishops.

cratus est magister Thomas Bek apud Lincolniam in
 episcopum Menevensem a domino J[ohanne] Cantua-
 riensi archiepiscopo. In parlamento quod factum Lon-
 doniæ circa festum Omnium Sanctorum, rex instanter
 petiit a clero quintamdecimam per tres annos. Archi-
 episcopus Eboracensis statim concessit sibi quintam-
 decimam suæ metropolis per ii.¹ annos; Cantuariensis
 archiepiscopus differebat responsum suum usque quin-
 denam Paschæ, et tunc concessit regi decimam duorum
 annorum; si quis bene consideraverit, totum redit in
 idem. Per totam illam hyemem facta est mirabilis

¹ Sic, probably for iii.

in aliquo saltem Eboracensibus videretur esse dissimilis. A.D. 1280.
 Veruntamen qui bene consideraverit, totum redit in *Osney, Tib. A. 9.*
 idem. Per totam ipsam hyemem facta est per Angliam
 mirabilis inundatio aquæ pluvialis usque post Epiphani-
 nam. Circa festum vero Conversionis Sancti Pauli in-
 cepit fortissimum gelu, et durabat continue usque
 principium mensis Martii, fere per sex septimanas;
 ita quod nullus interim potuit arare nec seminare.
 Circa festum Sancti Cuthberti in Martio liberatus est *Release of Aimery de Montfort.*
 dominus Aumaricus de Monte Forti de captivitate qua
 dominus rex ipsum diu detinuerat compeditum, qui
 libertati restitutus statim adiit sedem Apostolicam.

MCCLXXXI. Circa festum Annunciationis Beatæ Ma- *Flint and Rhuddlan castles besieged by Llewellyn.*
 riæ, Lewelinus prævaricator pacis dudum initæ inter
 ipsum et regem Angliæ, instigante et cooperante David
 germano suo, cui rex Angliæ terras et possessiones
 contulerat in Anglia et inter præcipuos palatii sui
 familiariter honoravit, congregata vispilionum suorum
 turba non modica, terras regis Angliæ et Marchiensium
 sibi finitimas per frequentes excursus prædis, rapinis,
 et incendiis depopulare non erubuit, invadendo muni-
 tiones de Flynt et de Rothelan, quas rex contra im-

inundatio pluviarum usque Epiphaniam. Circa Con- *A.D. 1280.*
 versionem Sancti Pauli incepit asperrimum gelu, et *Wykes, Titus A. 14.*
 duravit usque principium Martii fere per sex septima- *Frost from Jan. 24 to March 1.*
 nas, ita quod nullus interim potuit arare nec seminare. *Aimery de Montfort released, March 20. f. 74.*
 Circa festum Sancti Cuthberti dominus Emericus de
 Monteforti liberatus est a captivitate, qua rex eum
 diu detinuerat compeditum, qui statim adiit sedem
 Apostolicam.

MCCLXXXI. Anno, quo Dei Patris Unigenitus de *Flint and Rhuddlan castles besieged by Llewellyn.*
 Virgine Maria materiam carnis assumere dignatus erat
 MCCLXXXI, circa festum Annunciationis, Lewelinus, præ-
 varicator pacis initæ inter ipsum et regem Angliæ, in-
 stigante David fratre suo, cœpit oppugnare castra de
 Flinth et de Rothelan, et vicinas depopulare provincias:

A.D. 1281. *Osney, Tib. A. 9.* minentes insultus Wallensium in confinio Walliæ cœperat ædificare. Quo audito rex, qui eo tempore apud Divisas festa Paschalia celebravit, præmisit quosdam de suis festinanter, licet paucos, ut impetum Wallensium vel in modico refrænarent, quousque super hoc sibi posset consultius providere. Et convocatis regni magnatibus, statuit parliamentum suum apud Wigorniam in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ. Interim David cum complicitibus suis dominum Roge- rum de Clifford, qui terras suis finitimas a furore dictorum prædonum protegere nitebatur, cepit letaliter vulneratum, plurimis de familia sua crudeliter interfectis. Rex itaque in parlamento prætaxato decrevit mandandum omnibus magnatibus regni ut occurrerent ei eum equis et armis in finibus Walliæ in festo Sancti Petri ad Vincula. Congregato quoque exercitu copioso munitiones, terras, et villas principis Walliæ sibi vicinas prostravit, combussit, et depopulavit. At illi viriliter resistentes, quibusdam de exercitu regis una dierum minus caute progredientibus et ab exercitu regio se nimium elongantibus, ecce Wallensium populus innumerabilis de latibulis sylvarum et paludum in-

Lands of Llewellyn ravaged.

A.D. 1281. *Wykes, Titus A. 14.* quo audito rex, qui tunc apud Devisas festa Paschalia celebravit, quosdam de suis licet paucos præmisit ad partes illas, qui miseras Wallensium turmas repellerent, castra defenderent, quousque rex posset sibi consultius providere; tandem convocatis regni sui proceribus statuit parliamentum suum apud Wygorniam in festo Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ, ibique provisum est quod omnes regni magnates occurrerent regi cum equis et armis die Sancti Petri ad Vincula circa fines Walliæ. Interim David cum complicitibus suis dominum Rogerum de Clifford cepit lethaliter vulneratum, pluribus de familia sua crudeliter interfectis. Rex, congregato exercitu, Lewellino Walliarum principi talionem rependens, terras suas crudelissima depopulatione vastavit;

Lands of Llewellyn ravaged.

opinate egrediens Anglicos nostros, qui respectu eorum A.D. 1281. paucissimi fuerant, cœperunt invadere. In quo conflictu ^{Osney,} *Tib. A. 9.* interfecti fuerunt filius¹ domini Willelmi de Valentia, ^{Slaughter} *of the* domini regis ex avunculo nepos, et dominus Ricardus ^{king's} *troops.* de Argentoein, alique quamplures, cæteris per fugam vix evadentibus. Rege vero in partibus Rothelani usque circiter festum Omnium Sanctorum continue commorante, missus est dominus J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus ad Lewelinum in Snowdoniam, ut tractaret cum eo de pace; quin potius ut ipsum *f. 81.* moneret et induceret ut pacem quam cum rege dudum ^{Attempt of} *archbishop* fecerat, scripto pariter et jurejurando vallatam, factoque ^{Peccham} *to make* quod pepigerant, observaret. Sed hoc frustra. Quippe ^{peace,} *which fails.* Lewelinus ad pacem amplectendam induci non poterat. Dum autem archiepiscopus in Snowdonia triduo moraretur, regii proceres clanculo, potius tamen insipienter quam audacter, ingressi sunt Snowdoniam, æstimantes se posse ipsam in dolo suis viribus occupare. Sed Wallenses, eorum ingressu præcognito,

una quoque dierum quidam de regiis egredientes ab A.D. 1281. exercitu, Lewellino Walliarum principi talionem repen- ^{Wykes,} *Titus A. 14.* dentes,² minus sapienter elongati prædis capiendis operam dabant, et ecce Wallenses de latibulis silvarum et paludibus erumpentes Anglicos respectu eorum pau- ^{Slaughter} *among the* cissimos cœperunt invadere, in quo conflictu interfecti ^{king's} *troops.* fuerunt filius domini Willelmi de Valentia avunculi regis, dominus Ricardus de Argentein, cæteris per fugam vix evadentibus, pluribus tamen inhumaniter interfectis. Rege vero in partibus Rothelan usque festum Omnium Sanctorum commorante, missus est archiepiscopus Cantuariensis in Snowdouniam a[d] Lewelinum, ^{Attempt of} *the archbp.* ut moneret eum et induceret ut pacem quam cum rege ^{to make} *peace,* ^{which fails.}

¹ This was William, the second son. See Rishanger, p. 100. Dug-

dale calls him lord of Montygnac and Bellac.

² *repentes*] rependens, MS.

A.D. 1281. *Osney, Tib. A. 9.* occurrerunt eis in multitudine copiosa. Initoque cum
 Several of the nobles put to flight and drowned, Nov. 6. eis conflictu, paucitati procerum prævalentes, eos fugere compulerunt. Fugientes quoque cum transmeatione cujusdam fluminis crederent se posse salvare, impetum gurgitis ignorantes, quamplures in fluvio sunt submersi, videlicet, dominus Lucas de Tany, Willelmus de Dodingeseles, Willelmus la Zusche, et alii quamplures, ceteris per fugam ægre evadentibus. Acta sunt hæc in festo Sancti Leonardi. Descendens itaque archiepiscopus de Snowdonia, infecto negotio pro quo ascenderat, in Lewelinum ut puta prævaricatorem et perjurum et David fratrem ejus et omnes eorum complices et fautores excommunicationis sententiam fulminavit. Circa idem tempus obiit nobilis vir dominus Rogerus de Mortuo Mari, vir utique quoad sæculum nominatissimus et miles robustissimus. Quo defuncto dominus Edmundus, ejus primogenitus et hæres, una cum fratre¹ suo, forte, ut sane credi poterit, ut regis animum complacaret,

A.D. 1281. *Wykes, Titus A. 14.* pepigit observaret, quamque princeps ultro facere recusavit; sed nec ad pacem amplectendam induci potuit. Interim dum archiepiscopus in Snowdownia triduo moraretur, regii proceres clam sed tamen insipienter ingressi sunt Snowdowniam, æstimantes se posse in dolo ipsam suis viribus occupare; sed Wallenses præmuniti occurrerunt eis, et inito conflictu eos fugere compulerunt. Fugientes quoque transmeatione cujusdam fluvii se salvare credentes, vadum fluminis ignorantes, quamplures in fluvio sunt submersi; de quibus famosiores fuerunt dominus Lucas de Tany, Willelmus de Dogingeseles, Willelmus la Zuche, cæteris cum maxima difficultate evadentibus. Recedens archiepiscopus et rediens ad regem, Lewelinum prævaricatorem pacis et perjurum, David fratrem suum, et universos complices et fautores eorum excommunicationis vinculo innodavit.

f. 74 b.
 Llewellyn and David excommunicated, Nov. 6.

¹ This is probably Roger Mortimer of Chirke.

dicto Lewelino machinatus est insidias; cui nescio quid A.D. 1281.
 acturo descendenti de montibus Snowdoniæ et partes Osney,
 inferiores cum paucis sibi cohærentibus pervaganti, Tib. A. 9.
 notato per exploratores ejus descensu, non modica nec Llewellyn
 ignobili comitiva stipatus, inopinatus quam credebatur slain by
 occurrit, ipsumque et complices suos qui fugere non Edmund
 poterant, interfecit in ore gladii. Caput quoque prin- Mortimer,
 cipis, quem inter interfectos recognovit, amputatum Dec. 21.
 domino regi transmisit. Contigit Deo disponente
 memorabilis iste triumphus interfectionis Lewelini circa
 festum Sancti Thomæ Apostoli ante Natale. Rex ni-
 mirum glorians de triumpho caput ipsum decrevit
 Londonias deportandum, et super Turrim Londoniarum
 super hastili in signum victoriæ tam celebris affigen-
 dum.

MCCLXXXII. Rex Angliæ prosperis successibus anima- Edward I.
 tus, patefacto sibi prius ad votum ingressu, ne quid at Aber-
 forte pateretur impeditenti quominus votivis fruere- conway.
 tur desideris, tutissimum et speciale refugium Wal-
 lensium provinciam Snowdoniam cum adhærente sibi

Acta sunt hæc circa festum Sancti Leonardi. Circa A.D. 1281.
 idem tempus obiit dominus Rogerus de Mortuo Mari. Wykes,
 Circa festum Sancti Thomæ Apostoli, descendenti Lewe- Titus A. 14.
 lino de Snowdonia cum paucis, nescio quid facturo, oc- Llewellyn
 currit inopinate dominus Edmundus de Mortuo Mari slain by
 non modica comitiva stipatus, ipsum et etiam complices Edmund
 suos, qui fugere non poterant, interfecit; caput prin- Mortimer,
 cipis, quod inter interfectos recognovit, amputatum regi Dec. 21.
 detulit. Rex glorians de triumpho caput ipsum deferri
 fecit Londonias, super Turrim Londoniarum hastili
 infixum in signum victoriæ tam celebris affigendum.
 Rex Angliæ pro hac guerra Walliæ cepit scutagium
 de toto regno suo, videlicet xl. solidos ad scutum.

MCCLXXXII. Anno, quo Verbum Patris increatum Thomas de
 trabeam nostræ mortalitatis induere dignatus est, Wykes
 MCCLXXXII. in quindena Paschæ, videlicet xviii. kal. takes the
habit at
Osney.

A.D. 1282. militia triumphaliter introivit; et in quodam monasterio ordinis Cisterciensis, quod lingua earum Abercunewyth nuncupatur et infra prætaxatam provinciam situm est, festa Paschalia celebravit. De castris autem et munitionibus tam infra Snowdoniam quam extra, prout voluit ordinavit, excepto duntaxat quodam castro quod lingua eorum Bere nuncupatur. In quod David frater Lewelini, qui a facie regis ejus adventu præcognito fugiens, frustra tamen præsidium intromisit, et in locis abditis et pæne inaccessibilibus nemorum et paludum causa refugii se recepit, promittens inclusis qui in præsidio morabantur quod eis festinum mitteret adjutorium. Erat itaque castrum ipsum intransmeabili palude circumcinctum, adeo ut nullus ad ipsum præterquam per vias angustissimas contra naturalem loci situm artificiose compositas pateret ingressus. Quo comperto, rex ingressus et egressus provida deliberatione præcludens occupatores ipsos obsidione admota usque adeo coarctavit, ut subsidii sibi proventuri penitus spe fraudati, munitionem ipsam regiæ clementiæ

Surrender
of the
castle of
Bere.

A.D. 1282. Maii, Thomas de Wykes assumpsit habitum canonicorum Oseneiæ.

Wykes,
Titus A. 14.
Edward I.
at Aber-
conway.
Rex Angliæ prosperis successibus animatus, patefacto sibi ad votum ingressu, Snowdoniam triumphaliter introivit, et fuit ibidem in Pascha in monasterio quodam ordinis Cisterciensis, quod dicitur Abercunewyth, disponens totum principatum Walliæ ad libitum suum, excepto duntaxat quodam castro, quod lingua eorum Bere dicitur quodque palude quadam intransmeabili circumcinctum difficiles et angustissimos habet ingressus et egressus per viam unicum artificiose compositam; in ipsum quoque Davit, mortuo fratre, præsidium intromiserat, ipse verum¹ sylvis et locis quasi inaccessibilibus latitabat. Rex obsidens castrum obsessos usque

¹ *verum*] *veram*, MS.

dedere cogentur, quibus rex vitam et membrum cle-
 menter indulsit. Sane rex cum quibusdam indigenis
 qui vias abditas et latibula cognoscebant, stipendiis et
 muneribus affluenter impensis, clam collusit; qui David
 de latibulis violenter extractum domino regi non sine
 lætitia reddiderunt; quem protinus ut meruit cum
 uxore sua et filio misit usque Rothelan carcerali custo-
 diæ mancipandum. Acta sunt hæc circa festum Sancti
 Botulfi.

A.D. 1282.
Osney,
Tib. A. 9.
 f. 81 b.
 David im-
 prisoned at
 Rhuddlan.
 June 17.

Res a Wawhan potentissimus et ditissimus capita-
 neorum Walliæ, qui toto hostilitatis tempore regi ad-
 versabatur, et discurrendo per provincias furiosa debac-
 chatione terras domini regis depopulaverat, stragem
 non modicam frequentius inferendo, comperta morte
 Lewelini et captivatione David, animo consternatus
 et a rege fortiter insecutus, tandem se et complices
 suos reddidit domino Humfredo de Boun, comiti Here-
 fordæ, qui protinus misit eum ad regem, et rex misit
 eum Londonias, præcipiens poni eum in Turri et com-
 peditum diligentissime custodiri. Hoc anno obiit ma-

Rhys Vy-
 chan (the
 Little)
 surrenders
 to H. de
 Bohun.

adeo coarctavit, ut necessitate compulsi castrum sibi
 dedere cogentur; quo obtento cum quibusdam Wa-
 lensibus sic collusit, ut Davit extractum de latibulis
 regi redderent captivandum, quem rex cum uxore et
 filio suo misit usque Rothelan, ibique incarceratum
 compedibus oneravit. Rees a Wauham, audito quod
 acciderat, seipsum et complices suos reddidit domino
 Humfrido de Boion, comiti Herefordæ, quos protinus
 misit ad regem, et rex misit Londonias, eum præci-
 piens, quod poneretur in Turri, et ut compeditus dili-
 gentissime custodiretur. Hoc anno obiit Thomas de
 Cantalupo, Herefordensis episcopus, in veniendo de
 curia Romana; loco ejus electus est magister Ricardus
 de Winefeld. Dominus Papa, cassata electione magis-
 tri Ricardi de la More, contulit episcopatum Wyn-
 toniæ magistro Johanni de Puntese.

A.D. 1282.
Wykes,
Titus A.14.
 Castle of
 Bere sur-
 rendered.
 David im-
 prisoned at
 Rhuddlan.
 Rhys Vy-
 chan (the
 Little)
 surrenders
 to H. de
 Bohun.

A.D. 1282. gister Thomas de Cantalupo, episcopus Herefordensis, in partibus transmarinis in redeundo de curia. Corpus ejus delatum in Angliā sepultum est Herefordiæ. Electus est in loco ipsius magister Ricardus de Swy-nesfeld. Eodem anno dominus Papa, cassata electione magistri Ricardi de la More, contulit episcopatum Wyntonix magistro Johanni de Punteise. Circa festum Sancti Michaelis rex, convocatis regni sui magnatibus et majoribus civium Angliæ apud Salopesbyriam, tenuit ibi parliamentum suum, et adduci fecit illuc David qui apud Rothelan fuerat captivatus; ibique per considerationem magnatum ibidem congregatorum, pensatis impietatis suæ meritis, judicialiter adjudicatus est morti retroactis temporibus inauditæ. Primo equis distractus, secundo suspensus, tertio capite truncatus, quarto ut cor et viscera extracta comburerentur, quinto corpus in quatuor partes divisum per quatuor Angliæ plagas separatim suspenderetur; caput autem Londonias a civibus qui ibi præsentibus intererant deferretur, super Turrim

A.D. 1282. Circa festum Sancti Michaelis rex convocari fecit apud Salopesberiam majores regni sui et sapientiores tam de civibus quam de magnatibus, et fecit illuc adduci David qui apud Rothelan fuerat captivatus, ut secundum exigentiam delicti sui corporale subiret judicium. Ibique consideratum est quod morte quinarum interiret, primo equis distractus, secundo suspensus, tertio decollatus, quarto ut cor ejus et viscera comburerentur, quinto ut corpus ejus in quatuor partes divisim per quatuor Angliæ plagas separatim suspenderetur; caput ejus a civibus Londoniensibus¹ qui nunc ibi præsentibus extiterant delatum est Londonias, super Turrim Londoniarum juxta caput Lewelini fratris sui pro nota spectabili deponendum.

¹ MS. inserts *qui tunc Londonie.*

Londoniarum juxta caput Lewelini fratris sui pro A.D. 1282.
notabili spectaculo deponendum. *Osney, Tib. A. 9.*

MCCLXXXIII. Obiit Johannes Roffensis episcopus ix. kal. Maii. Electus est loco ipsius magister Thomas de Ingoldthorpe, decanus Sancti Pauli Londoniis. Circa festum Sancti Michaelis obiit Robertus Dunhelmensis episcopus. Electus est loco ipsius dominus Antonius Bek, consecratus apud Dunhelmum Dominica qua cantabatur *In excelso throno*,¹ videlicet xviii. kal. Februarii, a domino Willelmo tunc Eboracensi archiepiscopo, præsentente ibi rege et multis regni magnatibus. *Consecration of Anthony Bek, bishop of Durham.*

MCCLXXXIV. In festo Sancti Marci evangelistæ, regina Angliæ peperit domino regi filium in partibus Walliæ, quem rex nomine suo proprio vocari fecit Eadwardum. Die Paschæ, qui contigit eodem anno v. idus Aprilis, *Birth of prince Edward, April 25.*

MCCLXXXIII. Quinto kal. Aprilis, Dominica scilicet mediæ Quadragesimæ, Johannes de Wykes votum profectionis emisit. *A.D. 1283. Wykes, Titus A. 14.*

Anno quo Dei Sapientia cooperante Spiritu Sancto de Virgine voluit incarnari MCC. octogesimo tertio, ix. kal. Maii obiit Johannes Roffensis episcopus; loco ipsius electus est magister Johannes de Ingoldthorp, decanus Sancti Pauli Londoniis. Circa idem tempus, scilicet circa festum Sancti Michaelis, obiit Robertus Dunelmensis episcopus; electus est loco ipsius dominus Antonius Bek, consecratus apud Dunelmum Dominica qua cantatur *In excelso throno*,¹ videlicet xviii. kal. Februarii, a domino Willelmo tunc Eboracensi archiepiscopo, præsentente ibi rege Anglorum et multis regni magnatibus. *Vow of John de Wykes. John de Ingoldthorp bishop of Rochester. Consecration of Anthony Bek, bishop of Durham.*

MCCLXXXIV. Anno quo visibiliter apparuit benignitas et humanitas Salvatoris nostri Dei, MCC. octogesimo quarto, in festo Sancti Marci evangelistæ, regina An- *Birth of prince Edward, April 25.*

¹ i.e. the first Sunday after the Octave of Epiphany.

- A.D. 1284. anno tunc bissextili, mane circa ortum solis tanta densitas aeris cælum obnubilavit, ut mane quod luce-
Osney,
Tib. A. 9. scere debuit in diem, quasi tenebrascere videretur in
 Darkness on Easter-
 day.
 Great storm. noctem, et subito tempestas horrenda cœpit ingruere; primo grandinis et pluviae, secundo vehemens nivis dissolutio, quæ totam terram cooperuit; tertio tam horrenda fulguris et tonitruï concussio, ut animos intuentium pariter et audientium redigeret in stuporem, præsertim cum a modernis in mense Aprili tonitrua vel fulguris coruscatio vix visa fuerint vel audita. Cessante post modicum tempestate aereque rarefacto, consueta cælum serenitas illustravit. Quarto kal. Aprilis obiit frater Johannes de Derlinton, archiepiscopus Dubliniensis; successit ei magister Johannes de Sanforde.
- f. 82. In crastino Sancti Georgii obiit Robertus de Wichampton, Saresberiensis episcopus: electus est loco ipsius magister Walterus Scamel, ejusdem ecclesiæ decanus, consecratus in manerio suo de Sunninge a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo, Dominica proxima post festum Sancti Lucæ evangelistæ, videlicet xi. kal. Novembris.
- Death of prince Alfonso, Aug. 19; Eodem anno die Sabbati proxima post Assumptionem, videlicet xiv. kal. Septembris, obiit dominus Alfonsus filius domini regis Anglorum, deploranda nimium et

-
- A.D. 1284. glæ peperit regi filium in partibus Walliæ cui rex
Wykes,
Titus A. 14. nomen proprium imposuit et vocari fecit Edwardum.
 Darkness on Easter-
 day. Die Paschæ, qui contigit eodem anno quinto idus Aprilis, anno tunc bissextili, mane circa ortum solis tanta densitas aeris cælum obnubilavit ut mane quod lucescere putabatur in diem, quasi tenebrascere videretur in noctem; et subito tempestas horrenda cœpit ingruere, primo grandinis et pluviae, secundo vehemens nivis dissolutio quæ totam terram cooperuit: tertio tam tremebunda fulguris et tonitruï concussio ut animos intuentium pariter et audientium redigeret in stuporem, præsertim cum a modernis in mense Aprili
- Great storm.

immatura morte præventus : sepultus apud Westmonasterium die Sabbati proxima post festum Sancti Bartholomæi, videlicet vii. kal. mensis supradicti.

A.D. 1284.
Osney,
Tib. A. 9.
his burial,
Aug. 26.

In quindena Sancti Michaelis proximo sequenti domini regis et procerum regni interveniente consilio et assensu, cœpit fieri generalis itineratio justiciariorum per regnum, diversis personis ad illud officium exsequendum per comitatus varios ordinatis. Dominica proxima ante festum Omnium Sanctorum, videlicet in crastino Apostolorum Symonis et Judæ, venerabilis pater et dominus frater Johannes de Peccham Cantuariensis archiepiscopus cœpit visitare monasterium Oseneiæ tam in capite quam in membris; procurationem ratione visitationis sibi debitam non in esculentis et poculentis ut assolet exigebat, sed in pecunia numerata juxta consuetudinem pristinam eam sibi petiit ministrari. Consummato visitationis officio idem archiepiscopus convocatis et in sua præsentia constitutis magistris universitatis Oxoniæ, quasdam opiniones erroneas, quas quidam dictorum magistrorum minus sane sapientes, non ratione sed motibus voluntariis agitati, contra regulas et documenta veterum philosophorum impudenter introduxerant; et tanquam ratione subnixas sustinere nitebantur, coram tota multitudine legi fecit in publicum, easque dudum a prædecessore

Visitation
of Osney
by archbp.
Peccham.

The Ox-
ford mas-
ters sum-
moned
before the
archbishop.

tonitrua vel fulguris coruscatio vix visa fuerint vel audita. Cessante post modicum tempestate, aereque rarefacto, consueta cælum serenitas illustravit. Quarto kal. Aprilis obiit frater Johannes de Derlinton archiepiscopus Dubliniensis; successit ei magister Johannes de Sanford. In crastino Sancti Georgii obiit Robertus de Wichamtone episcopus Saresberiensis; electus est loco ipsius magister Walterus Scamel ejusdem ecclesiæ decanus, consecratus in manerio suo de Sunninge a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo, Dominica proxima post festum Sancti Lucæ evangelistæ, vide-

A.D. 1284.
Wykes,
Titus A. 14.

April 24.

f. 75 b.

A.D. 1284. suo bonæ memoriæ fratre Roberto de Kylewardeby, *Osney, Tib. A. 9.* Cantuariensi archiepiscopo, reprobatas iterato condemnavit et reprobandas in perpetuum esse decrevit.

Errors condemned by archbp. Peccham at Oxford. Errors in grammar. Et ne forte opiniones ipsæ per lapsum temporis a futurorum memoria præ stili penuria seu per oblivionem aliquatenus elabantur, ipsarum tenorem præsentem non piguit interserere memorando. Errores prætaxati contra regulas artis grammaticæ sunt sex. [i.] *Ego currit* est bonum Latinum. ii. *Currit legit* est perfecta oratio, sicut *curro lego*. iii. *Sum ego*, sicut *ego sum*. iv. *Sortes legere* et *sortis legere* et *sortem legere*, et sic in omni casu. v. Verbum manens verbum potest privari omni accidente. vi. Nullum nomen est tertiæ personæ, et consimilia.

Errors in logick. In logica sex. i. Contraria possunt esse simul vera sicut in modalibus. ii. Sillogismus peccans in materia non est sillogismus. iii. Non est suppositio in propositione pro suppositis de virtute sermonis magis quam pro significato. iv. Signum non disponit substantiam in comparatione ad prædicatum. v. *Hæc est vera*, animal est omnis homo. vi. Terminus in universalis propositione distribuit pro præsentibus et futuris respectu cujuslibet prædicati.

Errors in natural philosophy. In naturali philosophia xviii. i. Tot sunt principia quot principiata. ii. Nulla potentia activa seu diminuta

A.D. 1284. licet xi. kal. Novembris. Eodem anno die Sabbati *Wykes, Titus A. 14.* post Assumptionem, videlicet xiv. kal. Septembris, obiit dominus Alfonsus, filius domini regis Angliæ; sepultus apud Westmonasterium die Sabbati proxima post festum Sancti Bartholomæi.

Death of prince Alfonso, Aug. 19; his burial, Aug. 26. In quindena Sancti Michaelis cœpit generalis itineratio justitiariorum per loca diversa in Anglia. Dominica proxima ante festum Omnium Sanctorum, videlicet in crastino Apostolorum Symonis et Judæ, frater J[o]hannes] de Peccham Cantuariensis archiepiscopus visitavit canonicos Osenevæ; et consummato visitationis officio,

Visitation of Osney by archbp. Peccham, Oct. 29.

est in materia. iii. Forma corrumpitur in pure nihil, scilicet forma substantialis. iv. Privatio est pure non ens, et ipsa est in supracælestibus. v. Conversiva est generatio animalium sicut elementorum. vi. Vegetativa et sensitiva sunt simul in embrione, et nulla prior alia. vii. Omnes formæ priores corrumpuntur per adventum ultimæ. viii. Substantia, quæ est genus generalissimum, nec est simplex nec composita. ix. Minimum in prædicamento substantiæ est species specialissima. x. Tempus non est in prædicamento quantitatis. xi. Non est idem secundum substantiam in toto tempore. xii. Non habetur ab Aristotele quod intellectiva maneat post separationem. xiii. Albedo intensa et remissa differunt secundum speciem. xiv. Vacuum potest esse per aliquod tempus. xv. Corpus vivum et mortuum est equivoce dictum et dimensiones eædem. xvi. Materia non differt a forma per essentiam. xvii. Concretum verius est in genere quam abstractum. xviii. Causa prima est individuum in genere substantiæ.

Ante festum Nativitatis Dominicæ rex Angliæ, dis-
posito et, sicut decuit, feliciter ordinato statu principatus
Walliæ, quam sumptuosis, uti prædictum est, laboribus

A.D. 1284.
Osney,
Tib. A. 9.

Edward I.
leaves
Wales, and

convocatis in præsentia sua omnibus magistris univer-
sitatibus Oxoniæ, xxx. opiniones erroneas et ridiculas,
quas iidem magistri minus sane sentientes introduc-
erant contra documenta veterum philosophorum et
sustinere nitebantur, quasque prædecessor suus frater
Robertus de Kylewardeby dudum reprobaverat, iterato
reprobavit, et imperpetuum condemnandas fore decre-
vit.

A.D. 1284.
Wykes,
Titus A. 14.

Ante festum Nativitatis Dominicæ rex, ordinatis
custodibus de quibus potissime confidebat, qui præ-
essent principatui Walliæ, quam non sine sumptibus
et immensis laboribus militariter adquisivit, venit
Bristollas et fuit ibi in festo Natalis; celebratisque

Edward I.
at Bristol.

A.D. 1284. *Osney,*
Tib. A. 9.
 f. 82 b.
 goes to
 Bristol.
 Parliament
 held there.

acquisierat, et in qua multo tempore moram fecerat, ad partes rediit Anglicanas, et fuit Bristollis in eodem festo Natalis. Quo expleto, convocatis quibusdam de magnatibus, singulare non generale tenuit parliamentum. Porro a tempore cujus non extat memoria non est auditum quod aliquis regum Angliæ in aliqua principali festivitate fuit Bristollis, vel quod ibi quod a modernis recoli poterit habitum fuit parliamentum. Rex itaque, relicta Bristollis cancellaria et liberis suis, secessit Londoniam quam a tribus fere annis elapsis non intraverat. In cujus adventu tota civitas exultavit. Mora ibidem facta permodica, secessit inde Dovoriam, paratus cum militaribus copiis in Galliam transfretare, evocatus et monitus a rege Francorum, cui pro ducatu Aquitanniæ, quam nos Vasconiam vulgariter appellamus, ad certum tenetur obsequium, [ut] partes Galliæ personaliter visitaret, cum certo et debito bellatorum numero processurus cum eo versus fines Hyspaniæ ad præliandum contra Petrum Arragoniæ; quem dominus Papa cum cardinalibus dudum sententia excommunicationis innodaverat, et per universum orbem suæ ditioni subiectum excommunicatum denunciari præceperat, inhibendo sub pœna excommunicationis ne quis eum regem Arra-

He goes to
 London.

He is summoned by
 Philip III.
 to attack
 Pedro III.
 of Arragon.

Reason of
 the excommunication
 of Pedro
 III.

A.D. 1284. *Wykes,*
Titus A.14.

solemniis et habito ibidem cum quibusdam regni sui magnatibus non universali seu generali sed tanquam particulari et speciali parlamento, relictis ibidem liberis suis quos secum adduxit de Wallia, secessit Londoniam, quam tribus jam fere annis non intraverat; ubi cum maximo tripudio et honore a civibus receptus est. Moraque ibidem facta permodica, vocatus a rege Francorum ut prætextu servitii in quo ei tenetur pro ducatu Vasconiæ, quam de eo tenet, veniret in Galliam, processurus cum eo cum certo numero militum in Arrogoniam ad invadendum Petrum regem Arrogoniæ, quem Papa vinculo excommunicationis

He is summoned by
 Philip III.
 to attack
 Pedro III.,
 king of
 Arragon,

goniæ, sed Petrum de Arragonia, vocare præsumeret, pro eo quod quasdam civitates et castra regni Appuliæ, Siciliae, et Calabriæ quæ sibi jure hæreditario competere asserebat, eo quod de filia Conradi filii Fretherici quondam Romani imperatoris, qui dictis provinciis tanquam hæres legitimus multo tempore potenter incubuit, lineali generatione se asseruit propagatum, adhærentibus sibi nonnullis ipsius regni magnatibus violentis ausibus occupavit, et regem Karolum regis Francorum patrum spoliavit, cui dudum Papa et cardinales ejusdem regni dominium concesserant possidendum, asserentibus Papa et cardinalibus ipsius regni collationem, ut puta patrimonium Petri, ad sedem Apostolicam jure perfunctorio pertinere; sed treugis initis inter regem Francorum et dictum Petrum, rex Anglorum, obtento super ipsis treugis regis Francorum mandato circa octabas Sancti Hylarii, reflexis habenis de portu Dovorïæ, quo tunc temporis morabatur, versus fines maritimos Norfolkchiæ et Suffolchiæ cœpit dirigere gressus suos, ibidem per Quadragesimam moraturus. Dominica proxima post festum Sancti Hylarii inceperunt justiciarii itinerantes sedere Oxoniæ. Principales, justiciarius dominus Salomon de Rouecestria, collegæ ejus dominus Galfridus de Pycheford, R[icardus] de Boylund, Rogerus Loveday milites, Robertus Fulconis clericus. Ab ipsa Dominica continuabant suam sessionem, ibidem placitantes continue tam de communibus placitis quam de corona,

A.D. 1284.
Osney,
Tib. A. 9.

Peace is made, and the king goes into Norfolk and Suffolk.

The justices at Oxford, Jan. 18.

Length of their stay.

innodaverat, pro eo quod quasdam civitates Siciliae et Appuliæ occupaverat in præjudicium ecclesiæ Romanæ; relicta civitate, scilicet Londonia, secessit Dovoriam; sed treugis initis inter regem Franciæ et dictum Petrum, rex Angliæ obtento regis Francorum de ipsis treugis mandato, et quod non ea vice necesse haberet transfretare, transtulit se ad partes Norfolkchiæ, ibique per totam Quadragesimam continue morabatur.

A.D. 1284.
Wykes,
Titus A. 14.

but peace is made.

A.D. 1284. usque diem Lunæ proximam ante Cathedram Sancti
Osney,
Tib. A. 9. Petri, videlicet xi. kalendas Martii, et die Martis in
 crastino ipsarum kalendarum,¹ placitis ipsius comitatus
 pæne terminatis, de Oxonia recesserunt. Quinto idus
 Februarii piæ recordationis dominus Willelmus de
 Suttone abbas, qui monasterium Oseneiæ per xvii.
 annos strenuissime gubernaverat, carnis mole deposita,
 diem clausit extremum, appositus ad patres suos in
 senectute bona et matura, eorum ut sane credi poterit
 collegio sociandus in cælis quorum vicem ad horam
 gerebat in terris. Erat enim vir summe Deo devotus,
 probatissimæ religionis et honestatis eximie, columbinæ
 simplicitatis et prudentiæ serpentiniæ. In exercitio
 curæ pastoralis animarum zelator ferventissimus, sanc-
 torum patrum non tepidus æmulator. In cura rerum
 temporalium et earum amministrazione providus plu-
 rimum et circumspectus; in defensione possessionum
 monasterii cui præerat contra quoslibet adversarios et
 invasores robustissimus et inflexibilis propugnator, quas
 quidem possessiones sollicitudine pariter et industria
 cooperantibus non solummodo conservavit, quin etiam
 suo tempore non mediocriter augmentavit; convivator
 admodum curialis, discretus insuper et modestus, in
 alloquio affabilis et benignus. Sane priusquam ad
 pastorem promoveretur celsitudinem, cum procuratoris

His cha-
 racter.

A.D. 1284. Dominica post festum Sancti Hillarii cœperunt justi-
Wykes,
Titus A. 14. ciiarii itinerantes sedere apud Oxoniam, et die Martis
 proxima post Cathedram Sancti Petri consummato
 itinere recesserunt. Quinto idus Februarii obiit Willel-
 mus de Suttone, abbas Oseneiæ; undecimo kal. Martii
 loco ipsius Willelmi electus est Rogerus de Coventre
 ejusdem ecclesiæ canonicus, confirmatus a domino Lin-

¹ i.e. on the morrow of *that day* (xi. kal. Mart.), Feb. 20, 1284, as Wykes below.

officio per annos ferme tredecim fungeretur, commissam A.D. 1284. sibi sollicitudinem strenuissime gubernabat, necessaria *Osney, Tib. A. 9.* conventui satis opulenter et honeste providit, domos necessarias in maneriis in quibus prius non erant sufficienter ædificavit, ædificatas in statu congruo conservavit, dirutas per loca singula reparavit. Die Lunæ proxima ante festum Cathedralis Sancti Petri, scilicet xi kalendas Martii, fratribus generaliter convocatis, et eorum votis concorditer adunatis, electus est in abbatem Election of Roger de Coventry as abbat, Feb. 19. Oseneiæ dominus Rogerus de Coventry, ipsius congregationis frater et concanonicus, vir utrinque providus f. 83. et honestus, nec minus moribus quam ætate maturus; quique die Sabbati proxima ante Dominicam qua cantatur *Lætare Jerusalem*, scilicet v. nonas Martii, ab His confirmation, March 3; episcopo Lincolnensi¹ confirmatus, eadem Dominica and installation, March 22. benedictionis suæ munus obtinuit, die Jovis in Cena Domini videlicet xi kalendas Aprilis sollemniter installatus. Hoc etiam anno mirabile quoddam contigit et quoniam a modernis invisum et inauditum, ad posterorum memoriam præsentis memorando non inutiliter inserendum, videlicet quod a festo Sancti Michaelis usque festum Annunciationis Dominicæ nec No snow or frost from Sept. 29 to March 25; but constant rain all the winter. nivem nec gelu vidimus in partibus Oxoniæ per dimidium diei spatium perseverantia; verum etiam per totum supradictum tempus hiemale continua fere pluviarum distillatio regnum Angliæ profusius solito perfundebat.

colniensi¹ quinto nonas Martii; in crastino ipsius diei, A.D. 1284. videlicet Dominica qua cantatur *Lætare Jerusalem*, *Wykes, Titus A. 14.* ab eodem episcopo benedictionis munus solemniter assecutus, undecimo kal. Aprilis, videlicet die Jovis in *f. 76.* Cena Domini, auctoritate ejusdem episcopi honorifice *Mid-Lent Sunday.* installatus.

¹ Oliver Sutton.

A.D. 1284.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.

De editione novorum statutorum.

Pope Honorius IV.
May 20.
Parliament.

New statutes of Westminster.

MCCLXXXV.¹ In septimana Paschæ obiit Nicholaus Papa secundus,² electus est loco ipsius dominus Jacobus de Sabella, vir sapientissimus, sed ætate decrepitus; consecratus in festo Sanctæ Trinitatis proximo sequenti, et dictus est Honorius IV. In quindena Paschæ convocatis proceribus regni rex cum majoribus et peritioribus de statu regni diffusum cœpit habere tractatum; protractoque parlamento usque ad Nativitatem Sancti Johannis Baptistæ, edidit quædam statuta toti regno pernecessaria, quibus leges antiquas, quæ per regni turbationem tanquam sopitæ dormitaverant, excitabat; quasdam, quæ per abusum corruptæ fuerant, ad statum debitum revocabat; quasdam vero minus evidentes seu perspicuas declarabat; quasdam vero novas utiles et honestas superaddidit; compilationemque ipsorum statutorum, circa festum Apostolorum Petri et Pauli, in aula Westmonasteriensi in præsentia totius populi divulgari fecit et legi in publico, statuens tamen ut nullus eis uteretur usque festum Sancti Michaelis proximo secuturum; a festo quoque Sancti Michaelis in posterum inviolabiliter per totum regnum de præcepto regis jussa sunt observari.

De morte regis Franciæ.

Invasion of Arragon by Philip III.

Anno eodem, æstivi temporis aura gratius arriidente, rex Francorum proponens invadere Petrum de Arragonia, et regnum ipsius de quo superius fecimus mentionem, et ignominiam quam nuper perpressus est³ resumptis viribus abolere, congregato exercitu bellatorum usque ad quinquaginta milia loricorum et amplius ut dicebatur, spem ponens in multitudine

¹ Here the MSS. again coincide, except that A. omits the rubrics.

² An error for Martin IV. A has iii. for secundus.

³ est] om. A.

bellatorum, cœpit cum superbia proficisci ; et minus provide quam oportuit montuosas tortuositates, quæ Galliam Hispaniamque disterminant, [transgrediens,] tanquam nihil sibi metuens, pompaticè regnum Arragoniæ, agmine militum supradicto stipatus, ingreditur. Petrus autem rex Arragoniæ regis Hispaniæ¹ subregulus, comperto quod tanta multitudo in terram suam² subito devenisset, necessitatem vertens in alacritatem, victualia hominum et pabula jumentorum et eorum commeatum hostibus interdixit ; statimque famis inedia tabescentibus bellum indixit,³ et conclusis viarum angustiis, ne⁴ redire possent aut fugere, ordinatis aciebus prælium instruxit, Gallos invasit, totamque multitudinem in ore gladii vel peremit,⁵ vel usque adeo coarctavit, ut in mari quod cominus adjacebat gratis se submergerent. Rex Francorum in prælio lethaliter vulneratus occubuit : ipse etiam Petrus rex Arragoniæ conquassatione prælii fatigatus⁶ decidit in dysenteriam, et post dies paucos mortalis vitæ debitum solvit ; filius ejus jam pubes patri defuncto successit in regnum.

A.D. 1285.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.

Defeat of
the French.

Deaths of
Phillip III.,
and of
Pedro III.

f. 76 b.
Succession
of Alfonso
III.

Eboracensis archiepiscopus.

Circa festum Pentecostes obiit Willelmus de Wykewane archiepiscopus Eboracensis : loco ipsius electus est magister Johannes dictus Romanus, cancellarius Lincolnienſis, qui statim adiit sedem Apostolicam pro gratia confirmationis, quam obtinuit. Eo tempore dominus Bogo de Clara proventibus thesaurariæ Eboracensis potenter se immiscuit ; cui dominus archiepiscopus pro totis viribus se opposuit ; tandem, nescio qualiter, tempeſtas tota quievit. Obit etiam Alexander rex Scottorum, de cujus morte diversi diversi-

John
Romanus
archbishop
of York.

Death of
Alexander
III. of
Scotland.

¹ Sancho IV.

² suam] om. A.

³ indixit] inducit, A.

⁴ ne] nec, B. ; ut, A.

⁵ peremit] pervenit, A.

⁶ A. inserts et.

A.D. 1285. mode sentiebant. Idem rex nullum de corpore suo
Titus A. 14. progenitum reliquit hæredem, propter quod diversi
Tib. A. 9. diversis rationibus regni successionem vendicabant.
 His widow supposed to be pregnant. Veruntamen quia uxor ejus,¹ quam paulo ante duxerat, prægnans esse videbatur, regni ipsius vendicatio dormitabat.

De transfretatione regis Anglorum in Franciam.

Parliament at London, April 28, respecting the affairs of France and Arragon. M.C.C.LXXXVI. In quindena Paschæ facta est per regis evocationem congregatio maxima magnatum totius regni, tam sæcularium personarum quam ecclesiasticarum apud Londoniam, ad tractandum de regni regimine, propter causas quas inferius explicare proponimus. Rex Francorum, cujus pater interfectus² fuit in prælio per Petrum regem Arragoniæ, prout superius est expressum, nescio qua motus ratione vel quorum consiliis agitatus,³ volens tractare de pace cum rege Arragoniæ⁴ filio Petri cujus supra meminimus, petiit regem Angliæ ut veniret in Galliam processurus secum ad partes finitimas Arragoniæ, et quasi mediator efficeretur, quo citius inter partes pax optata reformaretur. Siquidem rex Arragoniæ nullatenus in pacem consentire voluit, nisi de assensu regis Hispaniæ, cujus dominio tanquam subregulus subjacere dinoscitur. Rex Anglorum regis Francorum precibus gratanter obtemperans, consummato parlamento, committens regni sui custodiam domino E[dmundo] comiti Cornubiæ, circa festum Ascensionis Dominicæ transfretavit in Galliam, nonnullos de majoribus regni sui secum adducens.

Edward I. goes into France at the request of Philip IV., May 23.

De damnatione opinionum fratris R. de Knapwelle.

In eodem parlamento, priusquam rex transfretavit, gestum est quoddam notabile, quod silentio præterire

¹ Joleta, daughter of the Count de Dreux.

² *interfectus*] inter sanctos, A.

³ *agitatus*] aggravatus, A.

⁴ Alfonso III.

non decet. Erat in Anglia frater quidam ordinis fratrum Prædicatorum nomine Ricardus de Knapwelle, de quo vulgo dicebatur, quod introduxerat octo opiniones erroneas, quæ fidei catholicæ palam adversari videntur, easque minus sane quam oportuit introductas sustinere non erubuit; quo vocato nec tamen comparere volente, dominus J[ohannes] Cantuariensis archiepiscopus, congregatis et sibi assidentibus quibusdam suffraganeis suis et aliis de fide nostra sane sapientibus, quasi sedens pro tribunali opiniones ipsas recitare fecit in publicum, easque de consilio sibi assidentium damnavit, et perpetue damnandas esse decrevit; introductores, fautores earum, et eas sustinere volentes excommunicationis vinculo innodavit. Prior autem provincialis fratrum Prædicatorum ingerens se congregationi supradictæ, pro fratre supradicto allegans, quod nullus de mundo haberet jurisdictionem in fratres ordinis fratrum Prædicatorum nisi solus Papa, ne quid contra prædictum fratrem vel alium quemlibet ordinis eorum, in præjudicium privilegiorum suorum, statueretur, sedem f. 77. Apostolicam appellavit.

A.D. 1236.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.
Condemnation of the errors of Richard de Knapwelle (or Clapwell), v. Annal. Dunstap. p. 323.

J. de Kyrkeby.

Circa festum Pentecostes obiit Hugo Elyensis episcopus; loco ejus electus est Johannes de Kyrkeby tunc thesaurarius domini regis.

Regina facta est monialis.

In festo Translationis Sancti Thomæ Martyris, domina Alienora mater domini regis Angliæ assumpsit habitum monialium ordinis Fontis Ebraudi in monasterio Ambresbiræ, abjecto diademate velo caput suum cooperuit, et pro purpura pretiosa colobio satis contemptibili se contexit; quod utique probabilibus argumentis fuisset potissime commendanda, si mundialibus ultro renuntiasset, ut mundi et ambitionis plantaria de

The queen dowager, Eleanor, takes the veil at Ambresbury, July 7.

A.D. 1286. profundo pectoris radicitus extirpasset. In crastino
Titus A. 14. Sancti Mathæi Apostoli consecratus est Johannes de
Tib. A. 9. Kirkeby in episcopum Eliensem apud Cantuariam a
 Sept. 22. domino Johanne Cantuariensi archiepiscopo.

H. de Branceston.

Circa idem tempus obiit Walterus Scamell Sarum episcopus; loco ejus electus est magister Henricus de Brancestone, prius archidiaconus Dorcestrensis.

Inundatio Hollandiæ.

In festo Circumcisionis Dominicæ, ingruente vento¹ fortissimo flante de partibus Orientis, qui et Eurus dicitur, et fluxu maris super provinciam Hollandiæ terribiliter invalescente, prævaluerunt aquæ maris, adeo ut fossata, quæ terram ipsam et mare determinant, inopinatus quam credi poterant transgrederentur, posuitque terram fructiferam in salsuginem tam repentinus maris impetus; cui per indigenas nullatenus poterat obviari: et maxima pars villæ Sancti Botulfi submersa, hominumque et pecudum inæstimabilis periit multitudo. Consimilis inundatio facta est in Essexia, et in multis aliis provinciis quæ pelago contiguntur, in planis litoribus ex parte Orientali; nec est visa tam horrenda maris alluvio in partibus illis a triginta retro annis et amplius.

De captivitate Judæorum et redemptione eorum.

MCCCLXXXVII. Anno, quo summi Patris Sapientia inclinavit cælos, et descendit in uterum Virginis, de qua carnis humanæ fragilitatem assumpsit, MCCCLXXXVII., in crastino Apostolorum Philippi et Jacobi, videlicet secundo die Maii, de præcepto regis capti sunt unum eodemque die omnes Judæi, per universam Angliam

The Jews
imprisoned
and fined.

¹ vento] om. A.

ubicunque habitantes in civitatibus, burgis, et villis, A.D. 1287.
 utriusque sexus, tam majores quam minores sine dis- *Titus A. 14.*
 cretione personarum, et incarcerati quousque solvissent *Tib. A. 9.*
 domino regi xii. milia librarum argenti. Eodem anno *Death of*
 in septimana Paschæ obiit Honorius Papa, vacante *Pope Ho-*
 post mortem ejus sede Apostolica tempore diuturno, *norius IV.*
 prout in sequentibus audietis. In festo Sanctæ Trinitatis *June 1.*
 consecratus est magister Henricus de Brancestone in
 episcopum Sarum apud Cantuariam a venerabili patre
 Johanne Cantuariensi archiepiscopo, et xiv. kal. No-
 vembris solemniter inthronizatus. Obiit Willelmus de
 Breheus Landavensis episcopus.

De turbatione orta in Wallia per Res a Meredith.

Circa festum Pentecostes aura leni succedente, nemo- *Rising of*
 ribus undequaque virentibus et folia¹ consueta resumen- *the Welsh*
 tibus, quidam de potentioribus Walliæ nomine Res a *under*
 Meredith, quem dominus rex Angliæ principatu Walliæ *Rhys-ap-*
 pessundato ad gratiam suam et² maximam familiarita- *Meredudd.*
 tem admiserat, adeo ut terras suas et possessiones, quas *f. 77 b.*
 prius habuerat, obtento ab eo fidelitatis juramento, pa-
 cifice sibi possidendas concederet, considerans quod domi-
 nus rex in partibus transmarinis moram traheret lon-
 giorē, fidelitatis sibi præstitæ impudens prævaricator
 effectus, ita quietis factus est impatiens, ut coadunatis
 sibi Wallensium copiis, quorum non erat numerus,
 unum de castris domini regis suis viribus occuparet, et
 in nullo præsidio uxorem etiam suam in munitionem
 ipsam intromitteret fiducialiter moraturam. Ipse vero
 in quadam silva valde spatiosa, ubi, propter nemoris
 densitatem et paludes adjacentes, ad eum vel difficilis
 vel impossibilis erat accessus, cum suis vispilionibus
 latitabat, et sæpius egrediens et regrediens, prædis et
 rapinis consueto Wallensium more potenter insistens,

¹ folia] sola, A.

| ² et] om. A.

A.D. 1287. vicinas immisericorditer cœpit depopulare provincias,
Titus A. 14. ea, quæ prædando nequiter adquisierat, in silvam
Tib. A. 9. quam sibi pro refugio delegerat transvehendo; ut
 His com- autem nequitiam suam confictis sibi ratiunculis pal-
 plaint liaret, causatus est quod dominus Robertus de Tibetot,
 against R. cui dominus rex tutelam principatus Wallisæ commi-
 de Tibetot. serat, ipsum contra libertatem sibi a domino rege con-
 cessam compulit et arctavit ad leges et consuetudines
 Anglicanas observandas, quod nec facere debuit nec
 consuevit. Cumque tam furiosa debacchatio et ipsius
 provincis deploranda desolatio ad notitiam domini
 comitis Cornubiensis, cui, rege¹ extra regnum agente,
 delegata fuit regni custodia, devenisset; provincis
 desolatæ compatiens, innumerabilem de Anglia tradu-
 cens exercitum, castrum nequiter occupatum obsidione
 valida circumcinxit; quo comperto supradictus Res a
 Mereduth uxorem suam et omnes obsessos intempestæ
 noctis silentio per secretum quoddam posticum igno-
 rantibus obsessoribus clam eduxit, et in locis tutissi-
 mis collocavit, ad quem nostri nec accedere poterant
 nec audebant. Nec multo post cum exercitus Angli-
 corum aliud castrum,² quod idem Res a Mereduth simi-
 liter³ in deditionem acceperat,⁴ obsidere cœpissent, et
 præmeditata calliditate cœpissent suffodere, ita quod
 magna pars muri ruere putaretur, et pars suffossa ap-
 podiamētis suppositis nimis tamen debilibus fulciretur,
 quidam de Anglicis minus provide una dierum ingressi
 sunt in foveam, ut structuram specus subterranei con-
 siderarent et inspicerent, et ecce moles terræ foveæ
 supercumbens, deficientibus appodiamētis ipsam sup-
 portantibus, subito cecidit, et plurimos interfecit suo
 pondere conquassatos; de quibus famosissimus fuit
 dominus Willelmus de Muntchanesy, miles ingenuus,
 terrarum et possessionum locupletissimus, et alii multi

Edmund,
 earl of
 Cornwall,
 advances
 against
 him.

l. 78.

Death of
 William
 de Mun-
 chensi.

¹ rege] lege, A.
² Dyryalwyn.

³ similiter] om. B.
⁴ acceperat] ceperat, A.]

milites et nobiles quorum nomina ignoramus. Circa A.D. 1287.
 festum Sancti Michaelis comite Gloucestriæ et quibus- Titus A. 14.
 dam aliis de Marchia, qui partem regis fecte fovere Tib. A. 9.
 dicebantur, præsertim quia prævaricatori supradicto in Truce
 facie non resistebant, mediatoribus effectis, initæ sunt made by
 treugæ, et rediit comes Cornubiensis in Angliam una Gilbert de
 cum exercitu quem adduxerat, infinita pecunia inuti- Clare.
 liter consumpta; post cujus recessum idem Res a Mere- Rhys-ap-
 duth circa Natale Domini, spretis treugis et diruptis, Meredudd
 iterato cœpit vicinas vastare provincias; quo comperto, breaks the
 dominus Robertus Tybetot castrum quoddam,¹ de quo truce; but
 Res a Meredith potissime confidebat, militaribus ausi- his castle
 bus impugnatum in deditionem recepit, ipsumque pro- is taken,
 ditorem et pacis initæ transgressorem exilio relegan- and he flies
 dum fore decrevit, et voce præconia publice proclamari to Ireland.
 constituit, ut quicumque caput ipsius amputatum regi
 præsentasset, certum ab eo reciperet donativum. Ipse
 quidem sano fretus consilio, ut fortuita discrimina
 declinaret, annuente comite Gloucestriæ ut vulgariter
 dicebatur, partes Hybæriæ adeundas putavit, ut ibidem
 in terris comitis supradicti tanquam speciali refugio
 moraretur, quousque dominum regem de partibus Galli-
 canis in Angliam repedare contingeret.

Quod mare uno eodemque die bis fluxit et refluxit.

Mense Januarii, una dierum inter Conversionem
 Sancti Pauli et Purificationem beatæ Virginis, accidit
 mirabile prodigium, fortasse alicujus eventus secuturi
 præsagium. Quippe maris inundatio tam vehementer
 invaluit, ut una die et nocte contra consuetum ordi- Inundation
 nem et cursum naturæ quatuor vicibus fluere et of the
 refluere videretur; quinetiam cadia Londoniarum super Thames in
 ripam fluvii Tamensis adjacentia, quæ maris impetum London.
 cohibere consueverant, superundavit, et domos civitatis
 ultra terminos consuetos longe amplius quam ullus

¹ Novum Castrum. *Annal. Cambriæ*, p. 110.

A.D. 1287. unquam mortalium viderat, fluctibus æquoreis inopin-
Titus A. 14. nate cooperuit; villas quoque et agros quamplures
Tib. A. 9. partibus maritimis adjacentes absorbit, homines in-
 numerabiles et jumenta pariter infinita¹ submersit.

Obiit Stephanus Cicestrensis episcopus.

Death of Anno eodem obiit Stephanus Cicestrensis episcopus,
 Stephen vir summæ simplicitatis et innocentiae, qui per multos
 Berksted, retro annos cæcitatatis incommodo flagellatus, vitam
 bishop of miserabilem sedens in tenebris actitavit; electus est
 Chichester. loco ipsius magister Gilbertus de Sancto Leofardo,
 tunc domini Cantuariensis officialis.

Obiit H. Saresberiensis episcopus.

Feb. 22. Circa festum Cathedræ Sancti Petri obiit Henricus
 f. 78 b. de Brancestone Saresberiensis episcopus, anno pontifi-
 catus sui unico nondum pleno consummato, ut nec de
 eo saltem dici posset quod erat pontifex anni illius.

The Car- Eodem anno fratres de Monte Carmeli, nescitur cujus
 melites auctoritate muniti vel qua² ratione pulsati, quin potius,
 change ut credi poterit,³ voluntariæ vanitatis⁴ instinctu, palliis
 their habit. quadrangulis diversicoloribus impudentius quam deceret
 abjectis, habitum suum primordiale, quo a primæva
 ordinis institutione desuper uti consueverant, muta-
 verunt, et loco palliorum capas clausas candidas in-
 duerunt.

Nicholaus quartus Papa.

Cum per frivolam et derisibilem inter cardinales
 discordiam, pro eo forsitan quod singuli singillatim ad
 Papatus celsitudinem aspirabant, jam fere per biennium

¹ *infinita*] om. A.

² *qua*] quam, A.

³ *poterit*] poterat, A.

⁴ *vanitatis*] om. A.

vacasset sedes Apostolica, tempore vacationis interla-
 bente, prævalente mortis incommodo sic imminutus est
 numerus cardinalium, ut ad novenarium devenirent;
 ut saltem paucula grana remanerent in horreo, propter
 quod pendula nimirum sine capite Catholica vacillabat
 Ecclesia. Tandem vexatione dante intellectum, conve-
 nientes in urbe sex cardinales, nam tres eorum ut
 dicebatur in legationem missi fuerant, saniora medi-
 tantes, votis pariter adunatis, xv. die Feb. hujus anni,
 scil. xv. kal. Martii, fratrem quendam de ordine fratrum
 Minorum nomine Jeronimum in patrem et pastorem
 universalis ecclesiæ concorditer elegerunt; virum, ut
 fertur, supereminentis literaturæ, et sanctitatis eximiæ,
 quique disponente Domino in festo Cathedræ Sancti
 Petri solemniter consecratus, jam Petri successor effectus,
 eodem die in eadem cathedra, qua princeps Apostolorum
 Petrus sedere promeruit, summo cum honore collocatus,
 mutato nomine¹ pristino de Jeronimo vocatus est
 Nicholaus quartus.

A.D. 1287.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.

Election of
 pope Ni-
 cholas IV.

Feb. 22.

*De diversis incendiis contingentibus in Anglia cum
 inundatione maris.*

Sane præter inauditas maris alluviones quas supra
 commemoravimus, per diversas regni provincias effrænis
 pelagi vesania deploranda nimis dispendia parturivit.
 Quippe impetuosa vorago monasterium monachorum
 de Spaldinges fluctibus operiendo non mediocriter
 damnificavit; habitationem quoque fratrum Prædica-
 torum Gernemuthæ, quæ mari contiguatur, fluctibus
 cooperuit inopinis; nec pepercit oppido Gernemuthæ,
 cominus adjacenti, verum etiam nonnulla burgi ipsius
 ædificia submergendo delevit. Huic insuper accessit
 incommodo variis in locis ignis immoderata desolatio;
 ignis quoque fulmineus ex concussionem tonitruum gene-

Injury by
 the floods
 at Spald-
 ing and
 Yarmouth.

¹ nomine] om. B.

A.D. 1287. ratus campanarium monasterii de Bernewelle juxta
Titus A. 14. Cantebriam, magnamque partem ædificiorum suorum
Tib. A. 9. indiscreto devoravit incendio; ignis etiam fortuitus
 f. 79. vehementer accensus monasterium Persoræ cum burgo
 The belfry at Barnwell burnt. pæne redegit in cineres; sicque factum est ut quasi
 Fire at Pershore. damnificando regnum nostrum elementa contraria concertarent. Obiit dominus Thomas de Clara in partibus
 Hiberniæ circa Purificationem.

MCCLXXXVIII. Anno quo Verbum summi Patris pró salute generis humani de Virgine voluit incarnari, MCCLXXXVIII. die Veneris in septimana Paschæ, videlicet quarto nonas Aprilis, apparuit eclipsis solis circa horam sextam. Canonici Sarum per mortem Henrici de Brancestone, de quo anno præcedenti fecimus mentionem, pastoris solatio destituti, de substituendo sibi pontifice cogitantes, die Lunæ proxima¹ post Ascensionem Domini, corporibus non animis adunati, ad electionem faciendam pariter convenerunt; habitaque inter electores scissura, major pars et sanior, ut dicebatur, Laurentium de Hakeburne ejusdem ecclesiæ canonicum, quanquam² fuisset unus de junioribus, elegit in episcopum; pars altera, quæ minor reputabatur, in magistrum Willelmum de la Cornere, magnæ auctoritatis virum, tunc domini regis consiliarium, vota sua direxit.³ Laurentius statim ad partes transmarinas, ubi rex tunc temporis morabatur, pro obtinendo regis assensu direxit³ gressus suos; a quo statim admissus, electione magistri Willelmi repudiata, licet de jure sibi competenti potenter et publice protestaretur nec proficeret, rediit in Angliam a domino Cantuariensi confirmationis gratiam petiturus, et cum esset⁴ Cantuariz, confirmationis beneficio non obtento, gravi morbo correptus carnis debitum solvit, fortunæ fallibilis volubilitatem expertus, quæ ponentes fiduciam in cadu-

Laurence de Hakeburne elected bishop of Salisbury.

His death,

¹ *proxima*] om. A.

² *quanquam*] tanquam, A.

³ *direxit*] duxit, A.

⁴ *esset*] om. A.

citate temporalium fortunatis casibus improvide delu- A.D. 1288.
 dit: corpus ejus in eadem civitate, in festo Sancti Titus A. 14.
 Laurentii, humanæ traditum est sepulturæ. Canonici Tib. A. 9.
 Sarum statim transfretaverunt, proficiscentes ad regem and burial
 petituri licentiam iterum eligendi. on Aug. 10.

Siccitas magna in aestate.

Anno eodem, principio Julii, scil. in festo Sanctorum Great
 Processi et Martiniani, incepit [calor] intollerabilis et drought
 siccitas magna invaluit, continue perseverans per v. from July 2
 septimanas, scil. usque ad festum Sancti Oswaldi; ita to Aug. 5.
 quod interim nihil omnino pluebat.

Combustio villæ Sancti Botulfi.

Circa idem tempus, in nundinis Sancti Botulfi, Fire at
 invaluit vehemens et horribile¹ ignis incendium, qui Boston.
 magnam partem oppidi et domos fratrum Prædica- f. 79 b.
 torum, necnon et bona mercatorum venalia non mo-
 dica redegit in cinerem. Credebatur a multis quod
 inflammatio supradicta ex inopinato provenisset infor-
 tunio; sed tandem compertum est quod quidam male-
 fici gratis ignem supposuerant, ut ingruente incendio,
 turbis circa bona sua salvanda occupatis, bona merca-
 torum furtive diriperent, et præda facta recederent;
 de quibus unus deprehensus et convictus suspensus Execution
 est in patibulo, cæteris per fugam evadentibus. Primo of one of
 die mensis Septembris obiit Willelmus de Middeltone, the incen-
 Norwicensis episcopus. In crastino Sancti Clementis, diaries.
 convenerunt canonici Sarum futurum sibi pontificem W. de la
 electuri, et votis concorditer adunatis providum virum Cornere
 magistrum Willelmum de la Cornere, qui diu ante ad elected
 honorem pontificatus aspiraverat, elegerunt. Monachi bishop of
 quoque Norwicenses virum industrium magistrum Ra- Salisbury
Nov. 24.
R. de
Walpole
elected

¹ *horribile*] *horribilis*, A.

A.D. 1288. *Titus A. 14.*
Tib. A. 9. dulphuun de Walepool, tunc archidiaconum Eliensem, ad pontificatum ecclesiæ Norwicensis unanimiter elegerunt. Celebratis electionibus Norwicensi et Saresberienensi, electi festinatis gressibus transfretabant, regis admissionem, ut moris est,¹ obtenturi; qua obtenta redierunt in Angliam, et confirmationis munere protinus assecuto, consecrationis suæ tempus congruum expectabant.

Petitio auxilii ad opus domini regis.

Subsidy for the king demanded; Circa Purificationem Beatæ Virginis convocatis edicto publico apud Londoniam regni magnatibus, episcopus Eliensis domini regis thesaurarius de mandato regis, ut dicebat, petiit a comitibus et baronibus, immo etiam generaliter ab universis incolis regni, subsidium ad opus regis, ad sublevationem expensarum quas, triennio jam elapso, fecerat in partibus Gallicis. At illi ponentes responsum in ore comitis Gloucestrensis, præcise respondebant se nihil penitus præstituros, nisi prius personaliter viderent in Anglia faciem regis; thesaurarius prospiciens se nihil posse proficere, cœpit talliare civitates et burgos et dominica regis per totum regnum, imponens eis intolerabilem pecuniæ quantitatem, statuto tempore persolvendam.² **March 20.** Dominica mediæ Quadragesimæ consecratus est Radulphus Norwicensis electus a domino J[ohanne] Cantuariensi archiepiscopo in civitate Cantuariæ, consecratione Saresberienensis electi, qua de causa nescio, prorogata.

which is refused till the king returns.

Contentio inter dominum Lincolniensem episcopum et magistros universitatis.

Quarrel between bishop O. Circa idem tempus, finiente jam anno Dominicæ Incarnationis MCCLXXXVIII., orta est gravis contentio

¹ est] om. B.

| ² persolvendam] per solutionem, A.

inter dominum Lincolniensem episcopum et magistros universitatis Oxoniæ, pro præsentatione et admissione cancellarii universitatis; causa quoque contentionis hæc fuit. Cum essent clerici studentes in municipio Oxoniæ sine cancellario, convenientes in unum magistri elegerunt sibi in cancellarium magistrum Willelmum de Kyngescote, virum industrium; et facta electione, ipsum per interpositas personas, non in propria, domino episcopo præsentabant: episcopus autem præsentationem ipsam¹ præcise recusavit admittere, asserens se nolle aliquo modo personæ absenti et sibi incognitæ tantam auctoritatem et jurisdictionem committere, quæ non solum ad corporalia, verum etiam ad mere spiritualia se extendit; magistris ex adverso proponentibus, quod a tempore cujus non extat memoria, usi sunt talis-modi libertatis prærogativa, ut, electis sibi cancellariis,² non in personis personaliter comparentibus, sed per nuncios episcopo præsentarent. Episcopus autem non admisit eorum allegationem; magistri vehementer indignati, quasi in ultionem lectionibus suis superedere ceperunt, pœnam ultionis in semetipsos et præsumptionis proterviam retorquentes, et sic propriæ voluntatis instinctu pendente controversia a legendo suspensi, pretiosi temporis lapsum otii indulgentes inutiliter consumpserunt, multis duntaxat de municipio³ recedentibus et ad propria remeantibus, quibus tædium⁴ fuit otii indulgere. Sileat anni præsentis exaratio breviter expedita, ut anni sequentis series ad posteriorum memoriam traducatur.

MCCLXXXIX. Anno, quo unigenitus Dei Filius humanæ naturæ divinitatis substantiam counivit, ut fieret Deus et homo, MCCLXXXIX., Dominica quarta post Pascha, videlicet viii. idus Maii, consecratus est

A.D. 1288.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.
Sutton and
the masters
at Oxford.
f. 80.

Consecra-
tion of
bishop
William
de la Cor-
nere,
May 8.

¹ ipsam] om. B.

² Sic A.; electos sibi cancellarii
o₃, B.

³ municipio] manciolis, A.

⁴ tædium] talium, A.

- A.D. 1289. magister Willelmus de la Cornere in episcopum Sarum
Titus A. 14. apud Cantuariam a domino J[ohanne] Cantuariensi
Tib. A. 9. archiepiscopo in hebdomade proxima ante Pentecosten.
- The quar- Viris providis et discretis mediatoribus effectis ad
 rel between the bishop of Lincoln and university of Oxford made up. pacis reformationem, sopita est contentio quæ aliquan-
 diu duraverat inter dominum Lincolnensem et magis-
 tros universitatis Oxoniæ, de qua superius tactum est,
 et dominus episcopus admisit cancellarium eorum quem
 prius præsentaverant; et statim magistri coeperunt
 resumere lectiones suas, et incepterunt solemniter legere
 in chymeris suis. Die Veneris proxima ante Pente-
 costen rex noster Anglorum Edwardus, qui jam tribus
 annis totidemque mensibus extra regnum suum in
 partibus steterat transmarinis, rediens in Angliam ap-
 plicuit Dovorix pridie idus Augusti, et spreta civitate
 Londoniæ, aliorum se divertens adiit partes Suffolchiæ
 et Norfolchiæ. Die Sabbati proxima post Nativitatem
 Beatæ Mariæ, scil. iv. idus Septembris, præsentibus do-
 mino Willelmo Saresberienſi episcopo, domino Edmundo
 comite Cornubiæ, et aliis viris tam religiosis quam sæcu-
 laribus, translatum est vetus feretrum Sanctæ Frithes-
 wythæ Oxoniæ, et cum honore quo decuit collocatum¹
 est in novo et pretiosiori feretro in eadem ecclesia, et
 prope situm² quo prius fuerat collocatum, quod quidem
 feretrum diu ante fuerat præparatum. Dominica prox-
 ima post Exaltationem Sanctæ Crucis magister W[illel-
 mus] de la Cornere episcopus Saresberienſis in ecclesia
 sua cathedrali Sarum se fecit solemniter inthronizari,
 scil. xiv.³ kal. Octobris. Memorandum quod hoc uno
 eodemque anno celebrata fuerunt Oxoniæ tria capitula
 provincialia trium ordinum fratrum mendicantium, vide-
 licet fratrum de Monte Carmeli in festo Sanctæ Mariæ
 Magdalensæ, fratrum ordinis Sancti Augustini in festo
 Assumptionis Beatæ Mariæ, fratrum Minorum in festo
- Return of Edward I., May 27.
- He lands at Dover, Aug. 12.
- f. 80 b. Translation of S. Frideswide, Sept. 10.
- Sept. 18.
- Chapters held at Oxford of the three orders of Mendicant Friars.

¹ *collocatum*] collatum, B.

² *situm*] lectum, B.

³ *xiv.*] quarto, B.

Nativitatis Beatæ Mariæ. Circa festum Sancti Michaelis rex, qui a tempore quo applicuit in Angliam, prout supra tetigimus, in partibus Suffolchiæ et Norfolkchiæ continue morabatur, rediens de partibus illis venit Londoniam prima quidem vice postquam rediit de partibus transmarinis; ubi, sicut decuit, a civibus summo cum honore receptus est; celebratoque ibidem solemniter in quindena Sancti Michaelis festo Translationis Sancti Edwardi, et edicto per totum regnum vulgariter publicato, præcepit quod in festo Sancti Hillarii proximo sequente totius regni magnates convenirent Londoniam, habituri ibidem parlamentum super diversis regis et regni negotiis, quæ ipso extra regnum per triennium commorante, per diversos regni custodes multiformiter voluntariis motibus agitata pendule vacillabant; ipse quoque in festo Nativitatis Dominicæ præsentialiter fuit apud Westmonasterium, et cum eo maxima pars procerum regni, comitum, baronum, et prælatorum ecclesiasticorum. Ipse quidem, vacationis tempore, profectus est videre matrem suam serenissimam monialem Ambresbyriæ.¹

A.D. 1289.
Titus A. 14.
Tib. A. 9.

Edward I.
in London.

Continuatio historice et eventuum in regno Angliæ Tib. A. 9.
anno Domini MCCLXXXIX. f. 87.

Rex itaque per totum regnum præcepit publice proclamari, quod omnes et singuli qui de justitiariis, vicecomitibus, seu de quibuscunque ministerialibus et ballivis suis, vel aliorum de injuriis et gravaminibus, quæ sibi contra justitiam, ipso extra regnum existente, per supradictos illata fuerant, conqueri voluissent, in parlamento superius præfixo personaliter interessent, querimonias suas deposituri, et recepturi justitiæ complementum. Sane quidam summus justitiariorum de banco nomine Thomas de Weylande, cujus famuli

Proclamation with respect to the judges.

Flight of Thomas de Weyland,

¹ Here ends MS. A., Cotton Titus A. xiv.

A.D. 1289. quendam nequiter interfecerunt, ipsos homicidas secundum legem regni non punivit, nec passus est puniri; sed potius in domo sua aliquandiu receptatos impunitos, quo volebant abire permisit, pacem domini regis et regni, quam conservasse et juxta officii sui debitum sustentasse debuerat, impudentius quam decebat temere violando; timens nimirum pelli suæ, præcavere sibi volens, si posset, ne regis judicio super tam enormi delicto sisteretur, contra jus canonicum pariter et civile, sprete conjugæ suæ contra legem matrimonii temere veniendo, præsertim cum neuter conjugum votum continentię solemniter emisisset, confugiens ad ecclesiam fratrum Minorum apud Sanctum Eadmundum, eorum habitum clam assumpsit, et cum eis, licet non regulariter, sub habitu regulari aliquandiu morabatur; sed

He is taken from the monastery, and compelled to abjure the kingdom.

Other judges of the Common Pleas imprisoned and fined.

hoc frustra. Quippe dominus rex zelum legis exercens, legis transgressorem extractum de monasterio, licet invitum, suis tribunalibus præsentari præcepit, ut pro qualitate sceleris judicialiter puniretur; veruntamen quia miles erat, honestati militię deferendum esse decernens,¹ misericordius quam meruit agens cum eo, ne forte suspendio plecteretur, pœnam tanti sceleris non penitus abstulit, sed mutavit; eumque regnum Anglię perpetualiter abjurare decrevit, et protinus sine reversione regni sui limina, juxta morem abjurantium, vacuare coegit. Collegas quoque suos justitios qui sibi in banco judiciis exercendis assidere consueverant, viz. Johannem de Luvetote et Ricardum de Boyland milites, Willelmum de Bramtone, et Robertum de Litlebyre clericos, quia connivendo pariter et dissimulando, nec arguendo vel contradicendo, tantę nequitię consentire videbantur, licet non æqualiter deliquissent, primo compedibus oneratos et carcerali custodię mancipatos, terris et possessionibus eorum in fiscum redactis sic arctavit, ut unusquisque pro quali-

¹ *decernens*] *decanens*, MS.

tate delicti et possibilitate personæ inestimabili pecunia regi data finem facerent, ut mortis periculum declinarent. Adam quoque de Stratton clericus scaccarii, cui comitissa Insulæ et domina Devonix, tunc etiam comitissa Ambermarliæ,¹ ad quam nobile illud monasterium Camerariæ² jure hæreditario pertinebat, prærogativam ejusdem monasterii non solum indiscrete sed et inverecunde ad exhæredationem hæredum et omnium posteriorum jure perpetuo conferre non erubuit, convictus coram rege de enormibus transgressionibus, primo conclusus in carcere Turris Londoniæ, miserrimam ibi vitam diutius actitavit. Interim rex innumerabilem pecuniam quam per fas et nefas coacervaverat, usque ad triginta milia marcarum vel amplius, prout vulgo dicebatur, ærario regio totaliter applicabat, domosque suas insignes quas Londoniæ ædificaverat cui voluit erogabat, terrasque suas et possessiones suas de laico feodo quas adquisierat redegit in fiscum. Magistrum Henricum de Bray escheatorem³ suum, multis sceleribus irretitum, qui cæteros regis ministros insolentia et fastu superbiæ transcendebat, pari discrimine puniebat. Radulphus vero de Hengham justitiarius banci aulæ regis, officio ipso privatus, consimile cæteris non creditur evasisse periculum. Et non solum ministri qui regi familiaris adhæserunt, sed et forinseci, ut puta justitiiarii Judæorum, justitiiarii forestæ, forestarii tam feodarii quam temporales, et omnes qui de transgressione venationis convinci poterant, vicecomites et custodes maneriorum quocunque titulo ballivarum fruebantur, quorum excessus per querimonias delatorum vel per inquisitiones poterant pateferi, redemptione pecuniaria pro qualitate seu quantitate scelerum plectebantur. Ex quo domini regis non mediocriter accrevit ærarium, et

A.D. 1289.
Tib. A. 9.

Adam de Stratton imprisoned in the Tower.

His possessions seized by the king. f. 87 b.

Punishment of H. de Bray the escheator. Ralph de Hengham.

Other justices and officers punished.

¹ Isabel de Redvers, widow of William de Fortibus, earl of Albemarle.

² i.e. Quarreria (Quarr) in the Isle of Wight.

³ *escheatorem*] escatorem, MS.

A.D. 1289. quantum rex ex quæstu hujuscemodi ditiescebat, tantum deperiit sceleratis, adeo ut bonis nequiter acquisitis spoliati, et ab amministrationibus suis amoti, vitam solito pejorem¹ actitare cogèrentur. Et licet omnes supradicti sapientissimis totius regni præcellere putarentur, non est inventus unus eorum, qui, cum coram regiæ discussionis examine sisteretur, nec sciret nec posset super transgressionibus sibi objectis excusatoriis saltem ratiunculis respondere; sed, ut verissime credi poterit, eorum crimina tam manifeste patuerunt, quod nullus eorum imposita sibi facinora quacunque tergiversatione poterat justificari. Usque huc de factis regis terreni succinote narravimus; ex nunc ea quæ per dispositionem Regis æterni hoc anno in regno Angliæ provenerunt, pro nostræ paupertatis modulo, ad posterorum memoriam traducamus: verecundum quoque foret præcipue memorabilia tanquam dormitantes vel inertia tabescentes sub silentio præterire.

No frost from Sept. 29 to Feb. 2, but constant rain.

A festo siquidem Sancti Michaelis usque festum Purificationis beatæ Mariæ nihil aut modicum gelavit; sed nec nix visa est quæ terram semel operuit. Continue quidem fere per dies et noctes tanta pluvie distillavit abundantia, ut ejus densitas sic per dies et terram et aerem obnubilaret, ut vix solaris radius modico saltem momento terræ superficiem illustraret; sed dies potius eo serenitatis modulo, toto supradicti temporis curriculo, contenti labebantur, quæ vel solem præcedit orientem vel sequitur occidentem. Eo ipso anno, una noctium inter festum Sancti Andreæ Apostoli et Natale Domini, audita sunt terribilia valde tonitrua, et visa sunt fulgura vehementia æthere prosilire, quod eo anni tempore non consuevit sæpius accidisse; forte ut æstimari poterit alicujus futuri eventus præsagium. Post Purificationem quoque toto verno tempore successit aura placabilior, et jocundissima solis serenitas

Thunder storms.

A mild spring.

¹ *pejorem*] *pertioem*, MS.

cessante imbrium profusione, adeo ut mense Martio A.D. 1289.
vix modicum plueret super terram. *Tib. A. 9.*

MCCXC. Anno, quo Verbum sine principio Patri co- Death of
John de
Kirkeby,
bishop of
Ely and
treasurer.
f. 88.
æternum per incarnationis ministerium cœpit esse in
tempore, millesimo ducentesimo nonagesimo, Johannes
de Kirkeby Elyensis episcopus, qui paulo ante per
aliquantum temporis curriculum continua et acuta
febre graviter ægrotaverat terminatus, a morbo credens
se totaliter evasisse, minus provide fortassis quam
oportuit se custodiens, post exercitationem recidivavit
in morbum pristinum de quo curatum se credidit, vii.
kal. Aprilis, quæ dies principium anni Domini supra-
dicti continue sequebatur, [et] inopinata morte raptus
migravit ab hac vita. Tertio kal. ejusdem mensis,
scilicet die Jovis post Annunciationem beatæ Virginis,
in ecclesia cathedrali civitatis Eliensis humanæ tradi-
tus est sepulturæ; qui per tres annos tantum et
dimidium, sicut per gesta superius annotata plane
videri poterit, functus est honore pontificii, magnifi-
centiæ suæ pompam brevi temporis perdidit intervallo;
a tempore quidem, quo nactus est præsulatus celsitu-
dinem, rege extra regnum agente, continue, usque ad
finem vitæ fallibilis devenisset, officio thesaurariæ
scaccarii domini regis non segniter incumbere; adeo
ut de animarum sibi commissarum cura penitus non
curaret, quinetiam prætextu officii sui ultra modum
prædecessorum suorum sic se extulit supra se, ut nomen
thesaurarii nomen pontificis totaliter adumbraret. Sane
credebatur a vulgo, quod si tanto tempore supervixisset,
ut præsumptuosa factorum suorum insolentia devenisset
in discussionem, manus regis ultrices nullatenus eva-
sisset.

Contractu sponsalium, ut assolet, per fidei dationem Marriage
of Gilbert
de Clare
and Joan
of Acre,
April 23.
modicum præcurrente, Gilbertus comes Gloucestrensis
summæ et singularis inter regni magnates nobilitatis
et præminentiæ et incomparabilis post regem potentiæ,
serenissimam domini regis filiam dictam Johannam

A.D. 1290. de Acre, pro eo quod eam genitrix sua regina in
Tib. A. 9. civitate Acconensi quæ quondam Tholomaida dicebatur,
 dum rex morabatur in partibus Sirix, parturivit,
 Dominica in festo S. Georgii apud Westmonasterium
 solemniter sibi matrimonio¹ copulavit. In festo Pente-
 costes continue sequente, H[umfrid] de Boun comes
 Herefordiæ relictam² nobilis viri domini Johannis de
 Vescy similiter duxit in uxorem.

Settlement
 of the
 dispute
 between
 bishop O.
 Sutton and
 the univer-
 sity of
 Oxford.

Eadem septimana apud Westmonasterium agitata
 contentione, quæ diu vertebatur inter dominum Lin-
 colniensem et magistros universitatis Oxoniæ, super
 præsentatione et admissione cancellarii eorum, de quo
 anno proximo præterito fecimus mentionem; domino
 rege et discretioribus totius regni mediatoribus effectis,
 decretum est, ut non obstante consuetudine, quam
 solummodo pro parte sua magistri allegando propo-
 suerant, quod non consueverant cancellarios suos quos
 elegerant in personis propriis, sed per interpositas
 personas, magistros municipii, dioecesano præsentare,
 cancellarium quem ducerent eligendum non infra septa
 municipii, sed et extra personaliter præsentare tene-
 bantur; unde factum est ut magistrum Johannem de
 Ludelawe, quem tunc elegerant in cancellarium, in
 persona propria destinarent, usque Nutele, ab eodem
 episcopo admittendum; sicque a consuetudine pristina,
 qua diutius se gavisos esse dicebant, hac saltem vice
 recessum est. Quid autem super hoc ipso negotio
 futuris temporibus fuerit eventurum, nemo præsentium
 poterit pernoscitare.

f. 88 b.
 William de
 Marchia
 made trea-
 surer.

New
 judges.

Defuncto, sicut prædiximus, Johanne Eliensi episcopo,
 qui officio thesaurariæ quamdiu potuit ferventius in-
 cubuerat, rex officium ipsum commisit magistro Wil-
 lelmo de Marchia, viro utique provido et discreto et
 plurimum circumspecto; amotisque justitiariis omnibus

¹ *matrimonio*] innumero, MS.

² Maud, daughter of John de Fiens.

qui banco præsiderere consueverant propter manifestos eorum excessus, prout supra tetigimus, alios loco eorum decrevit substituendos, videlicet Johannem de Metingham et Elyam de Bekingham clericos, Willelmum de Giselham et Robertum de Hertford milites.

Monachi quoque Elienses, ad quos spectat electio pontificis, de substituendo sibi pastore sollicitè cogitantes, obtenta a domino rege eligendi licentia, votis pariter adunatis convenientes in unum, virum magnificentum et eminentis scientiæ magistrum Willelmum de Luda in patrem et pastorem concorditer elegerunt, qui diutius thesaurariæ garderobæ domini regis officium gessit ita laudabiliter et honeste, ut et majorum et minorum animos sibi nec immerito redderet complacatos.

Sexto non. Julii, scilicet Dominica in crastino octavarum Sancti Johannis Baptistæ, ingenuus adolescens filius et hæres ducis Braybant, patre volente et præesente, apud Westmonasterium serenissimi regis Anglorum filiam clarissimam nomine Beatricem¹ conjugali sibi fœdere copulavit, et factæ sunt nuptiæ apud Westmonasterium et convivium incomparabile. In crastino vero ipsius Dominicæ comes Gloucestriæ abducta² uxore sua quam nuper ante desponsaverat, loco nuptiarum celeberrimum fecit convivium apud Clerkenewelle, celebritati superioris convivii non dissimile nec minus sumptuosum.

Dominica in festo Sancti Remigii, videlicet primo die Octobris, in civitate Elyensi consecratus est Willelmus Elyensis electus in ecclesia scilicet sua propria a domino J[ohanni] Cantuariensi archiepiscopo, præsentibus et assistentibus pluribus regni pontificibus,

¹ Sic, erroneously for *Margaretam*. The error seems to have arisen from a confusion between Margaret, who married John son of John of Brabant, and her aunt

Beatrice, who married John de Dreux, son of John duke of Brittany.

² *abducta*] *abdicta*, MS.

A.D. 1190. et aliis ecclesiarum praelatis, et procerum multitudine
Tib. A. 9. copiosa, convivio nimirum solemniter celebrato.

A fifteenth
 exacted by
 the king. Circa festum Sancti Michaelis congregatis per uni-
 versum regnum, ut assolet eo anni tempore, terræ
 frugibus, pessimis et protervis domini regis consiliariis
 persuadentibus, ipsumque regem ad hoc pertinaciter
 inducentibus, exiit edictum a rege toti regno perni-
 ciosum nimis et deplorabile, videlicet ut universi regni-
 colæ tam clerici quam laici, sæculares pariter et religiosi,
 quintam decimam partem omnium bonorum suorum
 sæcularium mobilium solverent fisco regio, congerendam
 sub intolerabili taxatione, graviore quidem quam ali-
 quis prædecessorum suorum retroactis temporibus con-
 sueverat æstimare; gemuitque populus inconsolabiliter
 tantalibet afflictione contritus.

Death of
 queen
 Eleanor at
 Grantham,
 Nov. 28.
 Her burial
 at West-
 minster by
 bishop O.
 Sutton,
 Dec. 17. Quarto kal. Decembris Alianora regina, domini regis
 Edwardi conjux, apud Graham modicæ febris igniculo
 contabescens, carcere resoluta, fatale mortis debitum
 solvit; corpus ejus per dietas delatum sepultum est
 Londoniæ in ecclesia Westmonasteriensi, domino Lin-
 colniensi vice domini archiepiscopi Cantuariensis exe-
 quente officium sepulturæ, Dominica proxima ante
 festum Sancti Thomæ Apostoli, videlicet xvi. kal.
 Januarii: quippe dominus Cantuariensis noluit ipsis
 exequiis interesse, quia in quadam contentione inter
 ipsum et abbatem¹ locum superposuerat interdicto.

f. 89. Aliud quoque plerumque notabile non sub silentio
 prætereundum, sed potius perpetuæ commemorandum
 memoriæ, contigit hoc anno. Rex itaque circa Nativi-
 tatem Sancti Johannis Baptistæ æstate proxima nunc
 præterita, procerum suorum sicut sane credi poterit
 salubri fretus consilio, publice per totum regnum pro-
 clamari fecit, ut omnes Judæi, ut puta inimici crucis
 Christi et blasphematores fidei Christianæ, sparsim per
 civitates et oppida regni Angliæ commorantes, cujus-
 cunque forent conditionis, ætatis, aut sexus, qui popu-

¹ Walter de Wenlock.

lum catholicum foeneratione pecuniarum suarum ad A.D. 1190. usuram sic depauperaverant, ut nonnulli terras et possessiones suas vendere cogerentur, hostiatim victualia mendicantes, circa festum Omnium Sanctorum regni sui limina vacuarent, absque spe¹ reversionis perpetua relegatione damnati. Et si quis eorum post terminum supradictum in Anglia fuisset inventus, capitis amputatione vel suspendio plecteretur. Omnes igitur edicto tam terribili comminatione perterriti, qualibet personarum exceptione diducta, maris devia transmeantes ad exterarum se regiones cum sarcinulis quas congregare poterant transtulerunt. Quique, sicut a plerisque vulgariter dicebatur, a Quinque Portuensibus deducti navigio, cum essent in medio pelagi, per navigeros suos pecuniis spoliati et inhumanissime trucidati, in mare projecti sunt, nonnulli vero de scaphis ejecti super quoddam sabulum, quod maris alluvione se retrahente discoopertum apparuit, eadem alluvione iterum refluxente submersi sunt. Quo audito rex quamplures homicidarum et prædonum suspendio condemnavit. Sane quantum emolumenti regis fisco deperit per relegationem Judæorum a regno, multo amplius eidem accrevit per deplorabilem quintædecimæ totius regni quam extorsit a catholicis exaggerationem; sic quoque pro inimicis crucis Christi immisericorditer catholici puniuntur. Sextodecimo kal. Martii contigit eclipsis lunæ in noctis conticinio circa horam cubationis. Dominus Oliverus Lincolnensis episcopus in crastino Cathedræ Sancti Petri, scilicet vii. kal. Martii, visitavit canones Oseneiæ tam in capite quam in membris.

Tib. A. 9.

Ill-usage of them by the people of the Cinque Ports.

Eclipse of the moon. Visitation of Osney by bishop O. Sutton, Feb. 23.

Edward I.

MCCXCI. Anno, quo Verbum increatum Summo Patri goes towards Scotland. coæternum et consubstantiale de carne Virginea servile cinctorium nostræ carnis assumpsit, in similitudinem factus ut homo, dominus rex Angliæ circa Pascha versus partes Aquilonares cum quibusdam regni sui

¹ spe] sue, MS.

A.D. 1291. magnatibus, paucis tamen, iter arripuit, proponens, ut
Tib. A. 9. vulgo dicebatur, de statu Scotiæ, quod tam diuturno
 tempore tanquam sine capite pendule fluitaverat, salu-
 brius ordinare, si forte voluntati possibilitas respon-
 deret. Rationes utique non minus utiles quam honestæ
 pulsaverant regem nostrum hoc opus aggredi et pro-
 sequi [cum ef]fectu,¹ præcipue cum reges omnes qui
 regno Scotiæ præesse consueverant, regibus Anglorum
 prædecessoribus [suis] universis et singulis fidelitatem
 f. 89 b. et homagium corporaliter præstitissent, propter quod
 pernecessarium sibi foret totis viribus laborare, ut talis
 præficeretur in regimine regni, qui sibi et successoribus
 suis devotus feret et fidelis; præsertim cum multi
 nobiles assererent se de progenie regum Scotiæ, qui
 dudum obierunt, linealiter processisse, diversique diver-
 sis rationibus successionem in regno jure hæreditario
 vendicarent. Præterea quia soror regis nostri germana
 nomine Margareta ultimo regi Scottorum Alexandro
 fuerat conjugata, prout superius est expressum, rex
 noster studiosissime laborare proposuit, ut si forte de
 posteritate reginæ sororis suæ quisquam masculus aut
 fœmina propagatus ubicunque reperiretur superstes,
 suo fretus adjutorio, hæreditario jure sibi competenti
 nullatenus fraudaretur, bonum et honestum super hoc
 proposito zelum gerens. Circa decimum diem mensis
 Birth of Gilbert de Clare. Maii comitissa Gloucestriæ regis Anglorum germana
 viro suo primogenitum peperit elegantem; parentes
 ambo masculæ prolis fœcunditate facti felices pariter
 applauserunt, inæstimabili lætitia circumfusi; natum
 puerum vocaverunt [Gilbertum]. Quinto idus Maii
 obiit Thomas de Ingelethorp Roffensis episcopus; non
 multo post statuto die electionis faciendæ convenientes
 monachi Roffenses, ad quos potestas eligendi p[ontifi-
 Death of Thomas of Ingoldsthorp, bp. of Rochester.

¹ There is a hole in the MS. here, over which a small piece of parchment was sewn, but which has been removed and lost; it must have been there in Gale's time, as he gives no sign of anything being wanting.

ce]m pertinere dignoscitur, [unanimi]¹ voluntate et assen[su monachum] quendam congr[egationis suæ], tunc eorum priorem [nomine Thomam], in futurum pontificem [elegerunt]. A.D. 1291.
Tib. A. 9.

In crastino Ascensionis [consequenti], videlicet primo die mensis Junii, cœpit fieri tractatus inter dominum regem Angliæ et magnates regni Scotiæ de substituendo Scotis rege futuro, et de statu ejusdem regni salubriter ordinando, quod aliquandiu regio destitutum gubernaculo per regnicolarum inertiam pendule vacillavit. Ad quem vero finem rei gestæ tractatus præcise devenit, quam cito ad publicam notitiam devenit et divulgata fuerit,² rei seriem præsentis opusculo duximus³ inserendam. Transcriptum quære in fine libri, Negotii Scotiæ.⁴ In crastino Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ Alianora, quondam Angliæ regina serenissima, mater domini nostri regis Edwardi illustris, carnis mole deposita, mortis experta discrimen tenues expiravit in auras; quæ per annos circiter octo in monasterio monialium Ambresbirix monacharum, ut vere loquamur, superficiale aut sophisticum habitum gessit; ut congruenter dici posset verbum sed anormalum, præsertim cum non sequeretur regulam aliarum conjugationum, quæ licet cucullam monacharum gestaret umbratilem, possessionibus sæcularibus quibus non mediocriter abundavit renunciare non curavit. Non enim solus habitus sed abdicatio temporalium et propriæ voluntatis monacham facit. Rex utique tunc temporis, pro negotiis quæ supra tetigimus nondum plene consummatis, in partibus Aquilonaribus regno Scotiæ confinibus morabatur, quique morte genitricis

Affairs of
the Scot-
tish suc-
cession.

Death of
the queen
dowager,
Eleanor,
June 25.

¹ See note in p. 328.

² MS. inserts *divulgata*.

³ *duximus*] diximus, MS.

⁴ This refers to f. 98 b, where the ordinary document, giving the sub-

mission of the claimants of the Scottish crown to Edward I. is given in Latin. See the note to Bart. Cotton. p. 180.

A.D. 1291. audita, prout plane credi poterit, non potuit non do-
Tib. A. 9. lere, ut vice reciproca verificetur illud Ovidii,¹
 f. 90.

“ Quis natos nisi mentis inops in funere matris
 “ Flere vetat ?”

Veruntamen augmentatio fisci de terris et possessioni-
 bus, quas mortua reliquit, ad regem revertentibus
 lacrymarum profluvium saltem vel in modico potuit
 temperare. Sicque factum est ut infra paulo plus
 quam dimidii anni curriculum duæ reginæ Angliæ,
 mater videlicet regis et conjux ipsius, carnis sarcinam
 exuentes sæculo valedicerent, post mundi gloriam a
 summo regum Judice prout in carne meruerant æter-
 Her burial. naliter percepturæ. Sane moniales Ambresbiræ non
 audentes corpus tam magnificum absque regis assensu
 et ejusdem præsentia sepelire, corpus ipsum conditum
 aromatibus, et eo modo præparatum, quod non cor-
 rumpi poterat nec putrescere, in loco secreto subdivo
 seorsim² clanculo deponentes, usque ad reditum regis
 de partibus Scotiæ cum ea qua decuit reverentia con-
 servabant. Rex itaque reversus in Angliam edicto
 publico convocari fecit omnes archiepiscopos et episcopos
 et abbates et alios ecclesiarum prælatos, comites, ba-
 rones, ut in festo Nativitatis Beatæ Mariæ apud Am-
 bresbiriam personaliter interessent, officium tumula-
 tionis una secum solemniter completuri ; et in crastino
 ejusdem festi, exequiis summa cum reverentia celebra-
 tis, matrem suam in ecclesia conventuali monialium
 cunctis præsentibus honorifice sepelivit ; cor tamen
 ejus deferri fecit Londonias, ibidem congruo tempore
 tumulandum ; congregata igitur iterum Londoniis tota
 prædicta multitudo, corda duarum reginarum in
 eorum præsentia, cum ea qua decuit honorificentia,
 Dec. 9, 10. Dominica proxima et die Lunæ post festum Sancti

¹ Remedia Amoris, 127, where
Quis matrem . . . nati Flere vetet?

² *seorsim*] seorsum, MS.

Nicholai, sepeliri constituit; cor conjugis suæ in ec- A.D. 1291.
clesia fratrum Prædicatorum, cor genitricis in ecclesia Tib. A. 9.
fratrum Minorum ejusdem civitatis.

Hoc anno invaluit rumor lamentabilis et universali Capture of
Acre by
Khalil.
ecclesia maxime deplorandus, videlicet quod Soldanus
Babiloniæ in vigilia Pentecostes, congregata secum
Turcorum multitudine quam dinumerare nemo poterat,
inopinanter irruit super illam munitissimam et opu-
lentissimam civitatem quæ Accon vulgo dicitur, quæ-
que sola in Sirisæ finibus catholicis relicta fuerat in
refugium, utpote granum unicum in botro; confrac-
tisque januis, contritis mœnibus quæ civitatem ipsam
inexpugnabiliter cingere credebantur, permittente Do-
mino cujus sunt occulta judicia, urbem ipsam pompa-
tice cum adjacentibus sibi copiis introivit, omnesque
Christianos quos in ea reperit, tam sæculares quam
religiosos, sine delectu conditionis aut fortunæ in ore
gladii inhumaniter interfecit, pauculis eorum per fu-
gam ægre tamen evadentibus, et quibusdam, ne per
hostes Christi trucidarentur, gratis se in pelago, quod f. 90 b.
civitati contiguatur, heu, proh dolor immergentibus;¹
totamque civitatem violenter occupatam ut non relin-
queretur lapis super lapidem solo tenus complanavit.

Circa festum Sancti Michaelis dominus Papa de A tenth of
ecclesiastical pro-
perty
granted to
the king
by the
Pope.
plenitudine potestatis concessit regi Anglorum decimam
omnium possessionum personarum ecclesiasticarum tam
religiosarum quam sæcularium, exceptis duntaxat Tem-
plariis et Hospitalariis, percipiendam per sex annos
continuos, in subsidium futuræ suæ peregrinationis in
Terram Sanctam ad debellandum inimicos crucis Christi,
non secundum antiquas taxationes, sed secundum ve-
rum valorem, ad quem bona ipsa intolerabili æstima-
tione taxari de novo constituit, ut esset *sicut populus
sic et sacerdos*. Obierunt Willelmus Saresberiensis et
Petrus Exoniensis episcopi; loco Willelmi electus est

Isa. xxiv. 2.

¹ *immergentibus*] immerserunt, MS.

A.D. 1291. vir pro genie nobili, sed annosus, Nicholaus Longaspata,
Tib. A. 9. Saresberiensis ecclesiae canonicus; loco Petri Thomas
 de Wittone decanus Wellensis; ambo pariter a domino
 Cantuariensi in civitate Cantuariae solemniter conse-
 crati, Dominica qua cantatur *Lcetare Jerusalem.*

March 16. Anno Domini MCCXCII. Anno, quo unigenitus Dei
 Death of pope Ni- Filius de sinu Patris procedens, ut nos redimeret ab
 cholas IV. omni iniquitate, visitare dignatus est mundum, MCC.
 nonagesimo secundo, invaluit rumor per Angliam quod
 dominus Papa Nicholaus IV. fatale debitum carnis
 exsolvens, circa festum Paschae, quod eo anno contigit
 sexto die Aprilis, Papatus celsitudinem transitoriamque
 mundi gloriam caelesti palatio commutavit.

The tenth paid. Hoc anno primo coeperunt omnes religiosi et clerici
 regni Angliae solvere domino regi decimam partem
 omnium bonorum suorum, tam ecclesiasticorum quam
 saecularium, quam praedictus summus Pontifex sibi
 concesserat in subsidium peregrinationis suae faciendae
 in Terram Sanctam, prout anno proximo praeterito
 superius est expressum; et constituti sunt a domino
 Papa duo principales collectores, scilicet dominus J[o-
 hannes] Wyntoniensis et O[liverus] Lincolniensis epi-
 scopi, ad ipsam pecuniam per totum regnum Angliae
 colligendam, quique per singulas regni dioeceses sin-
 gulos sibi substitutos et auxiliosos statuere decreve-
 runt; unde factum est ut in Lincolniensi dioecesi duo
 tantum constituerentur auxiliosos, videlicet abbas Ose-
 neiae¹ et prior Sanctae Katerinae Lincolniae, ita scil. quod
 abbas Oseneiae de quinque comitatibus ejusdem dioe-
 cesis, scil. Oxonia, Bukingham, Norhamtone, Bedford, et
 Huntigdone, prior autem Lincolniae totius residui deci-
 marum ipsius episcopatus decimas congregarent, pete-
 rent, et reciperent, et suo periculo conservarent, quous-
 que denunciaretur eis ubi pecuniam praedictam facerent
 deportari; injunctumque est eis sub comminatione

¹ Roger of Coventry.

pcenæ gravissimæ ne ullam ab aliquo pecuniam recipere retensam vel adulterinam, sed integram et justiponderis et regis Anglorum legalis percussuræ pacabilem et omni exceptione majorem; consimili decimarum solutione facienda per quinque annos continue secuturos. Ad majorem siquidem solventium afflictionem, immo potius confusionem, constituti sunt in singulis provinciis novi singuli taxatores, qui, veterum taxatorum proterviam incomparabiliter excedentes, multo gravius solito taxaverunt, nec sic tamen inextinguibilem regii cordis avaritiam extinguere potuerunt.

In quindena Paschæ, circa festum Sancti Georgii, dominus rex reducens ad memoriam qualiter magnates Scotiæ anno præterito compromiserunt in ipsum, ut ipse tanquam dominus regni Scotiæ principalis, consideratis meritis personarum qui in successione regiminis regni ipsius jus variis rationibus vendicabant, necnon propinquitate consanguinitatis qua se de regio semine descendisse quilibet proponebat, judiciarii sententiam, præficeret eis regem tanquam jure regnaturum, versus partes ipsas iter assumpsit, adducens secum de proceribus regni Angliæ quos volebat, paucos tamen, nescio qua de causa, per provincias Suffolchiæ et Norfolkhiæ diverticulum faciens, in diversas partes Aquilonares recto tramite procedebat. Ad quem vero calculum negotium Scotiæ finaliter devenit secundum ordinem historiæ suo loco in sequentibus plenius exponetur; magnatibus quidem Scotiæ inter se mutuo discordantibus, rex Angliæ in partibus Scotiæ finitimis usque ad Natale Domini sequens nil faciendo inutilem moram traxit, et dum esset ibidem, dominus Robertus Burnel, Batoniensis episcopus et ejus cancellarius, circa festum Apostolorum Symonis et Judæ hominem terrenum exiit; corpus ejus longo licet itinere delatum est usque Batoniam et Wellas tumultandum. Successit loco ipsius officio cancellarii domini regis magister Wilhelmus de Luda Helyensis episcopus.

A.D. 1292.
Tib. A. 9.
f. 91.

Edward goes into Scotland, April 20.

Death of Robert Burnel, about Oct. 28.

A.D. 1292. Dominus Nicolaus Longespeye Saresberiensis episcopus solemniter inthronizatus est in ecclesia sua
Tib. A. 9.
 Sept. 21. Saresbiria, Dominica in festo Sancti Mathæi Apostoli, famoso ibidem ut decuit convivio celebrato. Frater Johannes de Peccham Cantuariensis archiepiscopus circa festum Sancti Nicholai migravit a sæculo, die Jovis proxima ante Natale Domini in ecclesia sua Cantuariensi humanæ traditus sepulturæ. Rex in festo Natalis Domini fuit apud Berewyke. Cito post mortem Batoniensis episcopi monachi Batonienses et canonici Wellenses, ad quos pertinet electio pontificis, obtenta¹ a domino rege licentia eligendi, convenientes in unum magistrum Willelmum de Marchia, domini regis thesuararium, in patrem et pastorem concorditer elegerunt. Monachi Cantuarienses simili modo petita licentia magistrum Robertum de Wincheleseye, virum præminentis literaturæ, et multiplici morum venustate dotatum, in archiepiscopum elegerunt, qui statim a domino rege, tunc in partibus Scotiæ commorante, absque qualibet difficultate gratanter admissus, præparatis necessariis ad Romanam curiam, quæ adhuc vacabat Papatu regimine, pro obtinendo confirmationis beneficio sub spe Papæ præficiendi cœpit proficisci. Batoniensis electus appropinquans curiæ monachorum Sanctæ Trinitatis Cantuariæ confirmationis munus obtinuit.

f. 91 b.
 John Balliol king of Scotland.

Anno Domini MCCXCIII. Anno quo unigenitus Dei Filius de carne Virginea carnis trabeam assumpsit MCC. nonagesimo tertio, rex Angliæ diligenter inquisito et comperto quod Johannes de Baylol regi Scotorum qui jam decesserat præ cæteris complicitibus suis, qui regni Scotorum regimen vendicabant, consanguinitatis linea propinquius attingebat, cum decreto judiciario ad regiæ dignitatis celsitudinem, Scotis consentientibus nec contradicere valentibus, magnifice sublimavit; eique omnia et singula castra, prædia, et munitiones regias quas ali-

¹ *obtenta*] *optata*, MS.

quandiu tenuerat, et omnia quæ ad regiam dignitatem A.D. 1293.
 pertinere noscuntur, sine diminutione qualibet resig- Tib. A. 9.
 navit; quo facto, cum jam ibi per annum stetisset, ver-
 sus regnum Angliæ statim post Pascha festinatis gres-
 sibus repedavit, veniensque Londonias circa unum
 mensem post Pascha, invenit ibi congregatos universos
 episcopos, comites, barones, et aliorum regni sui mag-
 natum multitudinem copiosam, ut colloquio, quod tunc
 ibi statuerat, personaliter interessent una secum de
 statu regni sui salubriter provisuri.

Circa idem tempus invaluit [rumor lamentabilis]¹ Defeat of
 in Anglia, quod furor Gallicorum, qua de causa certe the French
 nescitur, incanduerat super Anglorum in regno Fran- at sea.
 ciæ sparsim conversantes, quorum insania adeo invaluit,
 ut omnes Anglicos quos reperire poterant crudeli nece
 perimerent; quin etiam² classem congregavit,
 imponentes in eis³ non modicam, ac si in
 regnum Angliæ terram ipsam invasuri violentis ausi-
 bus proponerent applicare. Quo audito maritimi An-
 glicorum, videlicet de Hybernia et de Portesmotha,
 Quinque Portuensibus tanquam dissimulantibus, præ-
 cepto domini regis commoniti, classem adversam sibi
 non modicam præparantes, adversæ multitudini occur-
 rebant in salo, et bellicose congregientes cum Francis,
 innumeram multitudinem potentissime peremerunt, om-
 nesque naves eorum una⁴ cum universa suppellectili
 validissimis manibus abduxerunt; plerique Gallicorum,
 ut mortem evaderent, se gratis in pelago submerse-
 runt; de qua victoria quantum Anglici lætabantur,
 Gallici multo amplius doluerunt. Rex Franciæ vehe-
 menti furore accensus, omnes principes et magnates Philip IV.
 regni sui ad quoddam generale parlamentum sine forbids
 moræ periculo convocavit, et statutum est inter eos, commerce
 quod nullus mercator transmarinus transiret per reg- with the
 English.

¹ These two words have been
 erased in the MS.

² An erasure of three words.

³ An erasure of two words.

⁴ *una*] qua, MS.

A.D. 1293. num Galliæ cum rebus venalibus, nec mare transfretando venalia quælibet deduceret in Anglia, nec vice versa de partibus Angliæ ad partes transveheret Gallicanas; unde tanta facta est mercimoniorum [caritas] quod nil in Anglia reperiri poterat ad emendum; strages ista luctuosa et regno Angliæ valde dispendiosa diuturno nimium tempore perduravit.

Circa festum Pentecostes obiit magister Thomas de Bekes Menevensis; electus est loco ipsius quidem clericus illius provinciæ, nomine magister David de Sancto Eadmundo, et quia, sede Cantuariensi tunc vacante, magister Robertus de Wincheleseya tunc Cantuariensis electus profectus fuit ad curiam Romanam ut electionem summi Pontificis expectaret, dictus Menevensis accedens Cantuariam ad sedem metropolitanam obtinuit a Cantuariensi capitulo confirmari; et circa Nativitatem beatæ Mariæ venit ad regem Angliæ, in obtinendis¹ temporalibus præventibus ejusdem episcopatus

Henry III.,
duke of
Bar, mar-
ries prin-
cess Elea-
nor,
Sept. 27.

plenary gratiam assecutus. Circa idem tempus venit in Angliam comes de Baro, vir magnæ nobilitatis et potentiæ, et habito tractatu cum rege Anglorum subaravit filiam ejus primogenitam, et Dominica proxima ante festum Sancti Michaelis, convocatis apud Bristoliam Angliæ magnatibus, celebratoque splendidissimo convivio, celebratæ sunt inter eos nuptiæ famosissimæ et solemnes. Et quod non est sub silentio transeundum, ipsa eadem æstate jam præterita dominus comes Gloucestrensis, audiens quod magnates Hybernæ terras suas quas in Hybernia possidebat amplissimas inhumaniter depopulare cœperant et vastare, assumpta secum comitissa conjuge sua et copia virorum bellatorum innumerabili, transfretavit in Hyberniam, et hostium suorum proterviam et rabiem bellicosam sic edomuit, nonnullos eorum interficiendo plurimosque repellendo, ut sibi ad summum ascriberetur triumphum.

Gilbert de
Clare goes
into Ire-
land.
f. 92.

¹ *obtinendis*] *obtinentis*, MS.

Higden, ap. MCCXCIV. Post¹ obitum Alexandri regis Scotiæ sine liberis A.D. 1294. Knyghton, decedentis, mota est controversia quis ei succederet in regnum The right Twysden's Scotiæ. At quia multi regnum illud ratione propinquitatis to the x. Scrip- vendicabant, nec hoc posset sine præsentia capitalis domini throne of tores, col. 2470. vendicabant, nec hoc posset sine præsentia capitalis domini throne of Scotland disputed on quod rex Angliæ sit capitalis dominus Scotiæ, et debeat in tali the death of casu cognoscere. Et ut hoc futuræ constaret posteritati, fecit Alexander III. rex E[dwardus] isto anno omnia monasteria Angliæ, Scotiæ, Edward I. [et] Walliæ, perscrutari ad dinoscendum quale jus in hac parte discovered sibi posset competere; et repertum est in chronicis Mariani to be Scoti, Willelmi de Malmisburia, Rogeri de Houdene, Henrici sovereign lord of Huntynghoniensis, Radulphi de Dizeto, quod anno Domini non- Scotland. gentesimo decimo rex Edwardus senior subegit sibi reges Sco- Result of torum et Cumbrorum: item ibidem quod anno Domini 921 præ- tigation dictæ gentes elegerunt sibi E[dwardum] prædictum in patronum into the et dominum: Item ibidem, anno Domini 926 rex Angliæ Adel- ancient stanus devicit regem Scotiæ Constantinum et iterum sub se chroni- permisit regnare. Item Edredus frater Adelstani rex Angliæ ciers. devicit Scotos et Northymbranos, qui se submiserunt ei et fidelitatem juraverunt. Item ibidem Edgarus rex Angliæ supe- ravit Kynadum filium Alpini regem Scotorum, qui juravit ei fidelitatem. Item ibidem rex Angliæ et Daciæ Canutus anno regni sui xvi^o perdomuit regem Scotorum Malcolmum; et ex tunc factus est rex quatuor regnorum, scilicet Angliæ, Scotiæ, Daciæ, Norguegiæ. Item ibidem Sanctus Edwardus dedit reg- num Scotiæ Malcolmum filio regis Cumbrorum de se tenendum. Item Willelmus Bastard anno regni sui sexto vicit Malcolmum regem Scotiæ et accepit ab eo sacramentum fidelitatis. Item Willelmus Rufus simile fecit quod pater suus fecerat erga Malcolmum regem Scotiæ, et contra duos filios Malcolmum successive regnantes. Item Alexander successit fratri suo Edgardo in regnum Scotiæ de consensu regis Henrici primi. Item David rex Scotiæ fecit homagium regi Stephano. Item Willel- mus rex Scotiæ fecit homagium Henrico tertio filio regis Henrici secundi in coronatione sua, et iterum Henrico patri anno regni sui vicesimo, sicut patet in quadam conventione inter eos inde facta. Item dicit Rogerus de Houdene quod Willelmus rex Scotiæ venit ad dominum suum regem Henricum in Normanniam, et simile fecit regi Ricardo, et etiam

Hoveden,
ff. 377,
461 b.

¹ A new hand begins here, and continues to the end of the MS. The remainder, excepting the additions in the year 1318, is taken from Higden's Polychronicon. The scribe has prefixed the words "Re-

"pete ut supra anno Domini mille-
"simo ducesimo nonagesimo
"primo," implying that the follow-
ing passage refers to 1291, though
it is under 1294 in Higden.

A.D. 1294. Johanni regi apud Lincolniam. Item in chronicis Sancti Higden, ap. Albani reperitur, quod Alexander rex Scotiæ apud Eboracum Knyghton, desponsavit Margaretam filiam regis Henrici anno regni sui col. 2470. f. 92 b. 35, et fecit ei homagium. Idem reperitur in cartis regum Scotiæ: item repertum est in bullis papalibus Scotiæ directis reges Scotorum excommunicatos fuisse quia noluerunt obedire dominis suis Anglorum regibus.

The candidates submit their respective claims to him.

Convenientibus igitur apud Norham in finibus Anglorum versus Scotiam rege Anglorum cum suis peritis ac Scotorum valentioribus cum suis prudentioribus, petivit rex Anglorum in primis ut Scoti pacifice assentirent suæ ordinationi super rege Scotiæ; presertim cum hoc sibi competeret ratione domini sui capitalis. Responderunt Scoti se ignorare quod talis superioritas regi Angliæ competeret, nec posse sine capite rege ad talia respondere, cui incumberet talem denunciationem audire; nec aliud responsum ad præsens debere reddere propter iuramentum excommunicatione vallatum, quod post mortem regis Alexandri sibi invicem fecerunt. Unde deliberatione librata, fecit rex E[dwardus] Scotis literas suas patentes quibus recognovit adventum Scotorum in Angliam citra aquam Twede non debere alias illos urgere in præjudicium iterum veniendi in Angliam. Post hoc majores Scotiæ et Angliæ qui vendicabant jus successionis in regnum Scotiæ per literas suas patentes recognoverunt, se velle sponte recipere justitiam coram dicto rege E[dwardo] tanquam coram capitali domino, et firmum tenere quicquid ipse decreverit in præmissis. Verum quia, ut peritis tunc videbatur, rex E[dwardus] non poterat jus successionis in regnum illud unquam tribuere, nisi ipse prius jus et possessionem in regno Scotiæ haberet, idcirco facta Scotis securitate ex parte regis Angliæ de restituendo regno Scotiæ infra duos menses illi cui de jure hoc competeret, sub pœna centum milium librarum sterlingorum, Romæ in subsidium Terræ Sanctæ solvendorum, ac etiam sub pœna excommunicationis et interdicti in regis personam et regnum Angliæ si non restituëret fulminanda, Scoti per cartas suas tradiderunt regi E[dwardo] regnum Scotiæ cum castellis, juribus, et consuetudinibus, posueruntque custodes, qui medio tempore exitus et appropinamenta terræ ad opus illorum quorum intererat conservarent. Quo facto rex Angliæ E[dwardus] post longas disceptationes vendicantium regnum illud, discussis juribus singulorum, prætulit Johannem de Bayllo, qui recognovit regem Angliæ fore Scotiæ capitalem dominum, fecitque ei homagium et fidelitatem juravit.

The kingdom of Scotland placed in his power till the decision is made.

He decides upon John Balliol, who does homage.

Death of archbishop Peccham.

Hoc anno 1294 obiit frater Johannes de Peccham, archiepiscopus Cantuariensis, cui successit magister Robertus de Winchelse. Eodemque anno Madocus quidam Walensis

Higden, ap. Knyghton, col. 2471. suscitavit guerram in Wallia die Sancti Michaelis: idcirco rex A.D. 1294. E[dwardus] adveniens Cestriam circa festum Sancti Nicholai, cepit insulam Angleseiam, ædificavitque de novo urbem et castrum de Bello Marisco; quo in tempore succisa sunt nemora in Wallia quæ tempore bellico præstabant indigenis latibula, firmataque sunt castra circa loca maritima; et cito post hoc captus est Madocus prædictus et Londonias adductus; a quo tempore guerræ in Wallia diu quieverunt, Wallenses more Anglorum modo pæne victitant, thesauros congregant, rerum damna formidantes, quod antea non solebant.

Rebellion of Madoc in Wales. Anglesey taken by Edward I. Beaumaris rebuilt.

f. 93.

Hoc in tempore fecit rex E[dwardus] omnia monasteria Angliæ scrutari ac pecuniam inventam Londonias afferri. Fecit quoque lanas et coria arrestari, et subsecuta est magna caristia bladi et vini.

Money in the monasteries seized.

Bonifacius octavus post Cælestinum quintum sedit Papa annis xi. Hic quinto pontificatus sui anno, qui Jubilæus erat, uberes indulgentias limina Apostolorum visitantibus concessit, Sextum librum Decretalium edidit, in quo multa dubia decidit, nonnullas extravagantes constitutiones Adriani, ac Honorii, Innocentii, Clementis, et aliorum incorporavit, reprobanda reseravit. De quo prædecessor suus Cælestinus, vir vitæ anachoriticæ, eo quod eum ad cedendum Papatui subdole induxisset, prophetavit prout fertur in hunc modum; *Accendisti ut vulpes, regnabis ut leo, morieris ut canis*. Et ita sane contigit, nam ipsum Papam Cælestinum ut Papatui cederet, et ut Papa quilibet cedere posset, constitutionem edere fecit; quam quidem postmodo ipsemet Papa effectus revocavit. Deinde rigide regens, generosos quosdam de Columpna cardinales deponens, regi Francorum in multis non solum obstitit, sed eum totis nisibus deponere insudavit. Igitur senescallus Franciæ Willelmus de Nongareto,¹ vir quidem in agilibus admodum circumspectus, et fratres de Columpna prædicti, fœderatis viribus Bonifacium Papam comprehenderunt, in equo effræno versa facie ad caudam sine fræno posuerunt, quem sic discurrere usque ad novissimum halitum fecerunt, ac fame necaverunt.

Pope Boniface VIII.

Resignation of Celestine V.

Attack on pope Boniface VIII. by William of Nogaret and the Colonnas.

Anno Domini mcccxcv. Johannes de Baillol, Scotiæ rex nuper creatus, consilio quorundam de Scotia et potissime abbatis de Meuros, contra fidem adversus regem Angliæ insurrexit, sed captus est et exhæredatus; unde et anno sequenti Willelmus Waleys, natione Scotus, contra regem E[dwardum] guerram instauravit; sed secundo post hoc anno profugatus est.

Rebellion of Balliol against Edward I.

¹ Sic, though Higden has incorrectly *Longareto*, and so Knyghton, col. 2472.

- A.D. 1296. Anno Domini mcccxcvi. Rex Edwardus occidit lx. milia Scotorum apud Foukyrke in festo beatæ Mariæ Magdalenæ; veruntamen Scoti paulatim invalescentes per triginta annos usque ad tempora regis E[dwardi] post conquestum tertii Anglos et Anglorum vicina loca sæpius protriverunt; quod quidem infortunium dolo et effœminationi Anglorum multi deputarunt, nonnulli vero vindici dextræ Dei hoc ascripserunt, juxta prophetiam illam quæ tempore regis Egelredi prædixit, gentem Anglorum per Dacos, Francos, et Scotos fore exterminandam.¹ De qua re prophetavit quidam Scotos anachorita in hunc modum,² “Angli quia proditio, ebrietati, et negligentiæ domus Dei dediti sunt, primo per Danos, deinde per Normannos, tertio per Scotos quos vilissimos reputant, erunt conterendi, adeoque tunc varium erit sæculum, ut varietas mentium multimoda vestium variatione designetur.”
- Battle of Falkirk, July 22. Higden, ap. Knyghton, col. 2476.
- f. 93 b. “Anno Domini mcccxcviii. Rex E[dwardus] fecit saisire omnia temporalia clericorum, eximens eos a protectione sua, pro eo quod anno præcedenti nollent eum respicere de bonis suis contra Scotos; nam Robertus archiepiscopus de consensu cleri procuraverat a Papa inhibitionem, ne quis clericorum regem respiceret de bonis ecclesiæ, unde et plures prælatorum, timore coacti, protectionem regiam quesierunt.” Knyghton, col. 2491.
- The property of the clergy seized.
- Edward I. goes into Flanders. Anno Domini mcccxcix. Rex E[dwardus] cum parva manu Anglorum et Walensium, neglecto consilio procerum suorum transfretavit in Flandriam tanquam contra regem Francorum bellum ingesturus; ferebat enim fama regem E[dwardum] amore Blanchiæ filiæ regis Francorum adeo detentum, ut terram Gasconiæ pro Blanchia regi Franciæ libenter resignaret: verum quia rex E[dwardus] tunc senior fuerat, et Blanchia juvenula extiterat, copulata est regi E[dwardo] Margareta soror regis Franciæ, ex qua rex E[dwardus] progeniit duos filios, videlicet Thomam et Edmundum.
- His marriage with Margaret, sister of Philip IV. Anno Domini mccc. Rex E[dwardus] damnavit subito monetam surreptitiam et illegitimam quam pollardos, crocardos, rosarios nominabant, qui paulatim et latenter loco sterlingorum irrepserant, et primo eos valere obolum fecit, deinde penitus exterminavit. Hoc etiam anno obiit sine prole Edmundus comes Cornubiæ, filius Ricardi comitis Cornubiæ et regis Alemanniæ, qua de causa rediit comitatus ille ad coro-
- Bad money condemned.

¹ *exterminandam*] exterminandos, MS.

² Higden has here, “sicut supra tactum est in fine primi libri” (i.e. Lib. I. cap. lx., fin. vol. ii. pp.

172, 174, ed Babington). To this the present annalist has referred, and copied out the passage. Compare also Knyghton, col. 2476.

Higden, ap. nam. Iste annus fuit Jubilæus, quo multi peregrinati sunt A.D. 1300
 Knyghton, ad Romam.¹ Jubilee at Rome.

Anno Domini mcccc. Rex E[dwardus] dedit filio suo Ed- Prince Ed-
 wardo principatum Walliæ et comitatum Cestriæ. Hoc anno ward made
 Willelmus Waleys dux Scotorum distractus Londoniæ et sus- prince of
 pensus, ejus caput amputatum super pontem Londoniæ pone- Wales.
 batur ad spectaculum transeuntium, corpus ejus in quatuor Execution
 partes divisum ad diversa loca mittebatur. Hoc anno rex of Wallace.
 E[dwardus] misit Papæ Bonefacio literas declaratrices juris et Claim of
 dominii quod Anglia habet super regnum et reges Scotiæ; Edward I.
 nam prius Robertus le Bruz conquestus erat domino Papæ, to the king-
 quod rex E[dwardus] injuste vexasset regnum Scotiæ, unde dom of
 et Papa scriperat regi Angliæ quod desisteret a tali vexa- Scotland.
 tione, nisi clarius de jure suo posset edocere.

Anno Domini mcccv. Benedictus tertius de ordine Prædica- Pope Bene-
 torum post Bonefacium VIII. sedit Papa non plene anno uno, dict X.
 de quo quidam sic metricè scripsit,²

“ A re nomen habe benedic, benefac, Benedicte
 “ Aut rem perverto maledic, malefac, maledicte.”

Clemens quintus post Benedictum sedit Papa annis quasi Pope Cle-
 xii. qui circa thesauros colligendos et castra construenda insu- ment V.
 davit, ordinem Templariorum damnavit, septimum librum De- f. 94.
 cretaliū quæ constitutiones Clementinianæ vocantur ordina-
 vit; sed cito post in concilio quod apud Viennam celebraverat, Council of
 eundem librum revocavit, quem tamen successor suus Papa Jo- Viennæ.
 hannes XXII. innovavit, incorporavit, et publicavit. Hic quoque The Pope
 Clemens primus omnium Papalem sedem de Roma usque ad goes to
 Avinioniam transtulit. Quod quidem factum an divino nutu Avignon.
 seu humano ausu contigerit, in admirationem ducitur. Hoc
 etiam anno fecit rex E[dwardus] graves inquisitiones contra
 malefactores et usurpatores coronæ, quæ inquisitio vocatur Trailbas-
 ton.

Anno Domini mcccvi. Robertus le Bruz usurpavit regnum Robert
 Scotiæ, et circa Pascha occidit Johannem le Comyn in eccle- Bruce
 seizes the

¹ On f. 99, at the end, the MS. inserts: “Anno gratiæ mccc. Do-
 Birth of P. Thomas at Brother-
 ton. “mina Margareta regina Angliæ,
 “soror domini P[hilippi] illustris
 “regis Franciæ, peperit marito suo
 “domino E[dwardo] Dei gratia
 “regi Angliæ illustri, anno ætatis
 “ejusdem regis lxi. et regni sui
 “xxviii., filium suum primogeni-

“tum, primo die Junii in parva
 “villula quæ dicitur Brothertone,
 “distans a villa quæ dicitur Pons
 “Fractus per sex leucas, quem
 “puerum dominus rex in honore
 “Sancti Thomæ gloriosi martyris
 “Cantuariæ archiepiscopi Thomam
 “fecit appellari.”
² scripsit] ait, Higden.

A.D. 1306. *sia fratrum Minorum de Dounfrez, pro eo quod noluit sibi in* Higden, ap.
kingdom of dicta factione consentire; sed rex Angliæ superveniens ipsum Knyghton,
Scotland, Robertum fugere compulit, et interfectores dicti Johannis col. 2494.
and mur- suspendit. Quo quidem anno rex E[dwardus] juxta Carliell
ders Comyn- perendinans, fecit Petrum de Gavaston familiarem filii sui
Piers terram Angliæ abjurare.
Gaveston Anno Domini mcccvii. Rex E[dwardus] obiit die translationis Knyghton,
banished. Sancti Thomæ juxta Caerliell apud Burgum super sabulum, col. 2530.
Death of Sancti Thomæ juxta Caerliell apud Burgum super sabulum,
Edw. I. at xxxv. regni sui anno; cujus obitum Robertus Cantuariensis
Burgh on the Sands, archiepiscopus apud curiam Romanam exulans in somnis vidit.
July 7. Cui successit E[dwardus] filius suus post conquestum secun-
Edward II. dus, qui statim revocavit amasium suum Petrum de Gavas-
Piers tone, cui ducatum¹ Cornubiæ contulit, commisitque custodiam
Gaveston Angliæ dum ipse moraretur circa nuptias suas in partibus
recalled. transmarinis. Duxit enim Isabellam filiam unicam Philippi
Marriage of Edw. II. regis Francorum apud Bononiam. Qui inde rediens coronatus
and Isabella of France. auctoritate Clementis Papæ, Dominica Quinquagesimæ, eo
His coronation by bishop H. Woodloke, Feb. 25. quod Robertus Cantuariensis tunc apud Romam exulabat.
His character. Erat nempe Edwardus iste vir corpore elegans, viribus præ-
stantans, sed moribus, si vulgo creditur, plurimum inconstans;
nam parvipenso procerum suorum contubernio, adhæsit scurris,
cantoribus, tragicædis, aurigis, fossoribus, remigibus, navigiis,
et cæteris artis mechanicæ officiis, potibus indulgens, secreta
facile prodens, astantes ex causa levi percutiens, magis alienum
quam proprium sequens consilium. In dando prodigus, in
convivando splendidus, ore promptus, opere varius, adversus
hostes suos infortunatus, in domesticos efferatus, ad unum
aliquem familiarium ardentem affectus quem summe coleret,
ditaret, præferret, honoraret, ex quo impetu provenit amanti
opprobrium, amasio obloquium, plebi scandalum, regno detri-
mentum. Indignos quoque et ineptos ad gradus promovit
ecclesiasticos, quod postmodum *sudes in oculis et lancea in* Num.
latere sibi fuit. Tanta etiam in diebus ejus caristia tritici xxxiii. 55.
tamque continua mortalitas armenti extitit, quanta a retro Jos. xxiii.
sæculis visa vix fuerit. Tunc decimationes juges, assiduæ 13.
contributions temporarium, et spiritualium continuæ expila-
tiones. Et cum ex permissu Papæ multa sub colore Scotos
repellendi ad fiscum regium accessissent, per regiam tamen
insolentiam cuncta inaniter sunt consumpta. Unum tamen
huic regi feliciter obvenit, quod Cambria contra eum minime
rebellavit. Cætera sibi satis infausta extiterunt. In suis
nempe primordiis Petrum quandam de Gavastone, cujus con-

¹ Sic MS. and Higden, for *comitatum*.

Higden, ap. Knyghton, col. 2532. sortium paterno jussu prius abjuraverat, de transmarinis parti- A.D. 1807.
 bus revocavit, ejusque contemplatione Isabellam reginam suam Piers
 neglexit, proceres suos parvipendit. Quamobrem magnates Gaveston,
 indignati ipsum Petrum usque in Hyberniam propulerunt, who is
 ubi et regii thesauri transmissi petulanter sunt absumpti. Ireland, forced into
 Deinde sub spe uberioris pacis consequendæ Petrus revocatus but re-
 est; sed, regio ut prius thesauro absumpto, proceres insur- called,
 gunt, Petrum a rege dispergunt, equos et thesauros eorum
 in partibus Northymbranis capiunt, Petrum sic fugitantem and put to
 apud castrum de Scardeburgh obsident et comprehendunt, death near
 tandemque apud Gaveresiche juxta Warwycum decapitant et Warwick.
 occidunt; sed et Petro sic extincto, rex ut prius aliis adhæsit.
 Qua de causa concilium provinciale per Robertum Cantuarii Council
 ensem cogitur, in quo multa ad regis regniq[ue] reformationem under
 salubriter sunt statuta, ad quorum observationem rex ipse archbishop
 præstito juramento subscripsit. Benedictio quoque Roberti Robert
 Cantuariensis observantibus illa, maledictio vero refragantibus sea.
 irrogatur; sed rex ut semper et tunc suis adhærens fautoribus
 astipulata prætermisit. Ob hoc tumultuabantur mediocres, Attempts
 fredebant majores contra regem regisque collaterales; potis- of the
 sime ipse metropolitanus Robertus et Thomas Lancastriæ archbishop
 comes, ipsius Roberti animatus hortatu, cum sibi adhæren- and Tho-
 tibus per plures annos conatus est regis obsistere ineptiis, mas earl of
 donec novissimam sub hoc turbine efflaret auram. Lancaster.

Anno Domini mcccviii. Petrus de Gavastone per proceres Piers
 Angliæ, sed contra regis voluntatem, exulat in Hyberniam circa Gaveston
 Nativitatem beatæ Mariæ; sed anno sequenti revocatus est, exiled to
 cui occurrit rex apud Cestriam. Ireland, but recalled;

Anno Domini mcccxi. Circa Natale Domini Petrus exulatus to Flan-
 est usque in Flandriam per proceres, sed circa Purificationem ders, but
 beatæ Mariæ contra voluntatem eorum revocatus est. Cum recalled.
 quo rex aliquandiu peragrans apud castrum de Scardeburgh His capture
 dimisit, quem tandem obsessum et captum proceres usque and execu-
 Dadyngtone deduxerunt et juxta Warwycum occiderunt. tion.
 Anno Domini mcccxii. Decapitato Petro, die Sanctorum Ger- June 19.
 vasisii et Protasii, apud Gaveresyche, eodem anno, die Sancti Birth of
 Bricii sequenti, natus est Edwardus, regis hujus primogenitus, Edward
 tertius post conquestum, apud Wyndeshoveram. III., Nov. 13.

Anno Domini mcccxiii. obiit Robertus de Wynchelse Cantuarii Death of
 ensis archiepiscopus; electus est magister Thomas de Cobham abp. Win-
 probus clericus, quo tamen ad instantiam regis cassato et ad chelsea.
 Wygorniam translato, successit Walterus Reynald regis the- Walter
 saurarius; et cito postmodum adivit rex Scotiam pompatico Reynolds
 cum multa suppellectili, sed apud Strivelyn turpiter cum suis archbishop.
 devictus est, die Nativitatis Sancti Johannis, occisus aut captus Battle of
 nobilibus, amissis thesauris; residuique projectis armis, sola sibi Bannock-
 burn, June 24.

A.D. 1313. fuga consuluerunt. Dehinc per continnos xii. annos regnante hoc rege, partes Angliæ boreales per Scotos sunt contritæ. **Higden, ap. f. 95. Knyghton, col. 2533.**

Invasion of Ireland by Edward Bruce. Anno Domini mcccxv. Edwardus le Bruz, frater Roberti le Bruz, intravit Hyberniam ut eam sibi subjugaret; sed quarto post hoc anno die Sancti Kalixti occisus est. Eodemque anno, His death, Oct. 14. Robert de Holland. His execution. Pope John XXII. post festum Sancti Michaelis, miles quidam de comitatu Lancastræ, Robertus de Houland, movit guerram contra dominum suum Thomam comitem Lancastræ; sed circa festum Sancti Martini captus est et decollatus.

Anno Domini mcccxvi. Johannes XXII. post Clementem quintum sedit Papa annis circiter xviii., qui septimum librum Decretalium innovavit, literatos promovit, disciplinam triplicis [linguæ] Hebraicæ, Græcæ, et Latinæ, apud generalia studia instituit. Ac dum in primis acceptiones munerum exhorre videretur, damnavit primo pluralitatem beneficiorum, ita ut unico beneficio per curatum quemlibet acceptato, ipse Papa reliquorum vacantium fructus per aliquot annos obtineret; insuper et aliorum beneficiorum per mortem seu resignationem vacantium sive per translationem primos fructus reservavit, ita ut rector institutus taxationem beneficii sui aut residuum taxationis acceptaret, ex qua cautela innumerabiles thesauri ad manus Papæ devenerunt. Bella tamen a duce Baviaræ,¹ qui se pro imperatore gesserat, sæpe sustinuit et semper succubuit. Hoc quoque anno lues magna animalium et hominum maximaque inundatio imbrium æstivalium et autumnalium fuit; ex qua provenit tanta bladi caristia ut quarterium tritici ad quadraginta solidos venderetur.

Floods and consequent scarcity of corn.

A pretender to the throne. Anno Domini mcccxviii. Quidam scriptor, Edwardus² nomine, habens murilegum sibi familiarem, asseruit publice apud Oxoniam circa festum Pentecostes se esse verum hærcdem Angliæ, veniensque ad palatium regium, quod nuper fratribus de Monte Carmeli a rege donatum fuerat, jussit illis a loco illo discedere pro eo quod coronæ regiæ dinoscitur pertinere. Quamobrem captus est, et apud Norhamtonam coram rege et proceribus adductus, et quasi de mendacio convictus, distractus et suspensus est; sed et in morte sua quod antea dixerat publice protestatus est, dicens se filium regis, regem autem aurigæ reginæ filium fuisse. Quod qualiter acciderit fama vulgante compertum est.

His execution. His story of his birth and that of Edward II. Accidit enim ut eadem nocte qua peperit regina, pareret uxor prædicti aurigæ. Postea vero nutricibus circa

¹ Louis III.| ² Edwardus] Johannes, Higden

filium regis negligenter agentibus, et diligentem non A.D. 1318.
 adhibentibus custodiam, contigit puerum de cunis
 elapsam in ignem prope positum, proh dolor! cecidisse,
 unde latus ipsius pueri nutricibus adventantibus appa-
 ruit exustum. Quod ipsæ, mortem timentes, regi non
 audebant indicare, sed filium aurigæ prædicti sumentes
 et pro filio regis supponentes, usque ad ablactationem
 nutritiverunt, et sic juxta Sapientem filius servi natus
 est ad regnum et ad exaltationem, filius autem regis
 natus est ad opprobrium et ad damnationem.

Eccles. iv.
14.

Higden, ap. Eodem anno duo cardinales¹ Angliam venientes excom- Excommu-
 Knyghton, municaverunt Robertum de Bruz cum fautoribus suis et nication
 col. 2535. Scotiam sub interdicto posuerunt. of Robert
 Bruce.

Knyghton, Anno Domini mcccxx. Quia rex E[dwardus] contra commune The two
 col. 2539. votum magnatum duos fovemat Dispensatores, Hugonem patrem Despensers
 at Hugonem filium, Thomas comes Lancastriæ et alii multi outlawed.
 regias vires adeo attenuarunt ut, ejus assensu saltem umbra-
 tice adhibito, prædictos Dispensatores exlegarunt, propter
 quod castra eorum in Wallia prostraverunt, animalia abdux-
 erunt, thesauros recollegerunt, et in hyeme Gloverniam occu-
 paverunt; sed cito postmodum rex ipse cæteris inconsultis They are
 utrumque Hugonem revocavit. Exinde succrescunt in dies recalled by
 odia et³ the king.

Inter hæc duo magnates de Mortuo Mari priusquam comes f. 95 b.
 Lancastriæ parari posset præpropere agentes, urbes aliquas The king
 in Marchia capiunt, regisque milites profligunt, donec rex marches
 ipse cum insperata peditum multitudine per viam circularem against the
 Salopiæ veniret, ubi ob defectum pecuniæ ac comitis Lan- barons.
 castriæ nimiam retardationem, militibus defluentibus, illi duo The Mor-
 de Mortuo Mari ad deditionem sunt coacti. Quibus apud timers
 Londoniam incarceratis, rex ad Gloverniam rediens revocavit surrender
 utrumque Dispensatorem. Inde divertit apud Lichfeld circa to him.
 festum Sancti Ceddæ, ut præoccuparet comites Lancastriæ et The king at
 et Herefordiæ² cum eorum complicitibus apud Tutbury et Lichfeld,
 Burtoniam existentes; sed rege aquam Trentæ per vadum March 2.
 transeunte, fugit comes Lancastriæ cum suis a villa Burtons The earl of
 usque ad urbem de Burghburgge, ubi occurrens ex parte Lancaster
 regis Andreas de Härkeleye occidit comitem Herefordiæ in flies to
 Hereford. The earl of Hereford
 slain by

¹ Joscelin d' Osset, card. bp. of Albano, and Luca di Fieschi., card. d. of S. Maria in Via Lata.

² The two words at the end of

the page are illegible. Higden has schismata.

³ Humphrey de Bohun, earl of Hereford and Essex.

A.D. 1320. ipso ponte xvii. kalendas Aprilis; comitem vero Lancastriæ Higden, ap.
 Andrew de cepit cum multis aliis nobilibus, qui pro majori parte in Knyghton,
 Harcla, March diversis locis sunt suspensi, sed ipse comes apud proprium col. 2540.
 16. castrum de Pontefracto xi. kalendas Aprilis decapitatus est.
 The earl of De cujus viri meritis, an inter sanctos sit annumerandus,
 Lancaster captured and beheaded at crebra in vulgo disceptatio est; aliis quidem asseverantibus
 Pontefract, quod sic, eo quod eleemosynis indulserit, quod religiosos hono-
 March 22. raverit, quod pro justa querela ut videbatur usque ad mortem
 Different certaverit, quod etiam ejus insectatores parvo post tempore
 opinions as to duraverint, immo dira morte interierint; aliis vero in contra-
 his sancticity. rium sentientibus hominem videlicet conjugatum, neglecta
 uxore sua generosa, innumeras mulierculas polluere, offan-
 dentes vel leviter in eum morti mandare, ordinum fugitivos
 legesque transgressores ne lege plecterentur pertinaciter fovere,
 cuncta denique agenda sua ad nutum unius hominis secretarii
 sui passim committere, tempore quoque certandi usque ad
 mortem pro justitia defensanda enerviter fugere, non debere
 sanctum censi, præsertim cum invitus comprehensus et
 passus fuerit; sed profecto oblationum denaria ac miraculo-
 rum simulacra quæ in loco suæ decapitationis in præsentiarum
 celebrantur, qualem in posterum habebunt exitum, sæcula
 videbunt post futura.

The fortune of Anno Domini mcccxxi. Ab hoc tempore usque in sextum
 the Despensers postea annum, cepit Dispensatorum fortuna invalescere et
 stronger. reginæ conditio ancillari, quousque rex Franciæ pro homagio
 Vasconis non exhibito regem Angliæ plurimum infestaret.

Parliament at Anno Domini mcccxxii. circa Ascensionem Domini, rex tenuit
 York, May 20. parlamentum apud Eboracum, ubi erexit Hugonem Dispensa-
 torem seniore in comitem Wyntonis, Andream de Harkelye

The king goes in comitem Carliell. Eodem anno circa festum ad Vincula
 to Scotland, rex adivit Scotiam; et quamvis non haberet obsistentiam,
 Aug. 1. multos de suis fame et morbo amisit. Ipsum tandem regem

The Scots har- circa Nativitatem beatæ Mariæ remeantem Scoti a tergo in-
 rass his return, sequentes, ceperunt castrum de Norham. Et postmodum circa
 Sept. 8, and festum Sancti Lucæ, prandentem regem apud monasterium de
 take Norham Bella Landa super Blakemor pæne comprehendissent, nisi

The king nearly fuga sibi consulisset. Verumtamen regis thesauris amissis
 taken at By- comitem Richemundis¹ ceperunt. Eodem anno in crastino
 land, Oct. 18. Sancti Ceddæ, Andreas de Harkelye tanquam proditor apud

Execution of Caerliell captus est, distractus, suspensus, et decapitatus,
 Andrew de visceribus combustis demembratus est, et caput ejus super
 Harcla, earl of pontem Londoniæ positum est.
 Carlisle, Execution of

March 3. Escape of Roger Anno Domini mcccxxiii. ad Vincula Sancti Petri, Rogerus de
 Mortimer the

¹ John de Dreux.

Higden, ap.
Knyghton,
col. 2543.

Mortuo Mari junior nuper incarceratus, evasit de turri Londoniæ, custodibus suis per potionem somniferam soporatis.

A.D. 1323.
younger from
the Tower,
Aug. 1.
f. 96.

Anno Domini mcccxxiv. circa medium Quadragesimæ regina Angliæ Isabella missa est ad fratrem suum Philippum regem Franciæ, qui magna ex parte Vasconiam invaserat, ad pacem procurandam.

The queen goes
to France to
make a peace.
Prince Edward
sent into France
to do homage
to Charles IV.
The queen and
prince out-
lawed.

Anno Domini mcccxxv. circa Nativitatem beatæ Mariæ, rex misit in Franciam filium suum Edwardum ut homagium faceret regi Franciæ pro ducatu Aquitanniæ sibi dato, quem fecit rex Franciæ morari cum matre sua in comitatu Pontivo; sed matre et filio in transmarinis sic demorantibus nec redire volentibus aut certe propter metum Dispensatorum remeare non audentibus, rex Angliæ de consilio duorum Dispensatorum exlegavit et bannivit publice in foro Londoniarum uxorem suam et filium, tanquam regni proditores.

They and Mor-
timer land in
Essex, and pur-
sue the king
into Wales.

Anno Domini mcccxxvi. regina Angliæ cum primogenito suo E[dwardo] ac Rogero de Mortuo Mari nuper elapso necnon et cum parva manu Hunaldorum¹ circa festum Sancti Michaelis apud Essexiam in Angliam applicuit, versus Londoniam ubi rex tunc erat tetendit, et, quod mirandum fuit, terra undique tranquilla sine sanguine et strepitu regem a Londonia mature fugitantem usque in West Walliam pedetentim insequuntur. Interim in crastino Sancti Kalixti decollatus est episcopus Exoniensis, thesaurarius regis, de consilio civium Londoniensium extra boriale ostium ecclesiæ Sancti Pauli; et die sequenti capta est Turris Londoniæ per cives ad opus reginæ et filii sui. Et cito post in vigilia Apostolorum Symonis et Judæ, captum est castrum Bristolliæ per reginam et suos, ubi Hugo Dispensator senior distractus et suspensus est, et caput ejus Wyntoniam transmissum est.

Walter Staple-
ton, bishop of
Exeter, and
treasurer, be-
headed, Oct. 15.
Capture of the
Tower; of
Bristol castle,
Oct. 27.

Eodem anno die Sancti Hugonis comes de Arundel apud partes Salopiæ captus est, sed apud Herefordiam decollatus est. Eadem ebdomada rex Angliæ captus est apud castrum de Neth in West Wallia, sed apud castrum de Kenelworth custodiendus demandatur. Junior autem Hugo Dispensator, qui cum rege captus fuerat, distractus, suspensus, et decollatus est apud Herefordiam, corpore ejus quadripartito; sed caput illius ad pontem Londoniæ transmissum est. Quo etiam anno in octabis Epiphaniæ factum est parliamentum apud Londoniam, ubi de communi ordinatione missi sunt sollemnes nuntii ad regem incarceratum, scilicet tres episcopi, duo comites, duo barones, duo abbates, duo justiciarii, ut regi detento homagium quondam sibi factum resignarent, ipsumque pro

Execution of
Hugh Despen-
ser; of Edward
Fitz-Alan, earl
of Arundel,
Aug. 27.
The king cap-
tured at Neath,
and imprisoned
at Kenilworth.
Execution of
the younger
Despenser.
Parliament at
London.
The king is
required to re-
sign.

¹ i.e. men of Hainault.

A.D. 1326.
Speech of W.
Trussel with-
drawing his
homage.
Proclamation
of the king's
deposition.

domino ulterius non haberent. E quibus dominus Willelmus Higden, ap. Trussel miles et totius parlamenti procurator vice omnium Knyghton, col. 2549. dixit regi ista verba: "Ego Willelmus Trussel vice omnium de terra Angliæ et totius parlamenti procurator, tibi Ed- wardo reddo homagium prius tibi factum et ex nunc diffido te et privo omni potestate regia et dignitate, nequa- quam tibi de cætero tanquam regi pariturus." Istud etiam fuit publice proclamatum apud Londoniam.

Prince Edward
knighted.

Eodem anno in vigilia Purificationis beatæ Mariæ E[dwardus] filius regis factus est miles.¹

ƒ. 97.

Coronation of
Edward III.,
Feb. 2.

Anno Domini mcccxxvi. Edwardus, filius E[dwardi], post conquestum tertius, adolescens quindecim circiter annorum, vivente adhuc patre suo sub custodia, in festo Purificationis beatæ Mariæ coronatus est in regem apud Westmonasterium. In cujus primordiis grata suggerebantur auspicia; nam et tunc terra recepit ubertatem, aer temperiem, mare tranquillitatem, ecclesia libertatem.

Edward II.
removed to
Berkeley castle.
His murder,
Sept. 21.
Different
opinions as to
his merits.

Anno Domini mcccxxvii. Tertio nonas Aprilis translatus est rex antiquus de Kenelwurth usque castrum de Berkeley, ubi tamen cum multi conspirarent ad ejus liberationem, circa festum beati Mathæi Evangelistæ cum veru ignito inter celanda confossus nefarie preemptus est. De cujus meritis, an inter sanctos annumerandus sit, frequens in vulgo, sicut quondam de Thoma comite Lancastriæ, adhuc disceptatio est; sed revera nec carceris fœditas, nec mortis vilitas, cum ista sceleratis debeantur, nec etiam oblationum frequentia aut miraculorum simulacra, cum talia sint indifferentia, quemquam sanctum probant, nisi corresponderet sanctimonia vitæ præcedentis. Bene namque cum unoquoque agitur, si talia cum contritione culpam in eo diluant aut posnam debitam immuniant, quamvis immediatam avolationem animæ non efficiant; sed præsumptio flagitiosorum impunitatem sibi et sui similibus inaniter sperantium, ambitioque matronarum circumgirare affectantium rumorem talis venerationis multum amplificat et dilatat, donec ædificatio super arena fundata decidat et labescat.

Execution of
Edmund of
Woodstock,
earl of Kent.
Birth of Ed-
ward the Black
Prince, May 16.

Anno Domini mcccxxx. In parlamento apud Wintoniam decollatus est Edmundus de Wodestoke, avunculus hujus regis, comes Cantie, pro eo quod conjuraverat contra istum regem.

Anno Domini mcccxxx. Natus est E[dwardo] regi novo Edwardus primogenitus suus, quartus post conquestum, apud

¹ Here the scribe has written, "Verte folium, et vide continuatio- nem in folio proximo." On

ff. 96 b, 97 a, is written Grosseteste's letter to pope Innocent IV.

Higden, ap. Wodestok ex regina sua Philippa, filia comitis Hunaldia,¹ A.D. 1330.
Knyghton, xvii. kalendas Junii.

Eodem anno in crastino Sancti Lucæ captus est apud Notyngham Rogerus de Mortuo Mari, qui se comitem Marchiæ fecerat appellari. Indeque Londoniam missus, judicio parlamenti distractus et suspensus est in vigilia Sancti Andreae.

Capture of Roger Mortimer, Oct. 19; his execution, Nov. 29.

Anno Domini mcccxxxii. Edwardus le Bayllo, filius Johannis le Bayllo quondam regis Scotiæ, cum modica manu Anglorum, id est duobus vix milibus, intravit Scotiam, ut rognum recuperaret, circa Vincula Sancti Petri, et occidit lx. millia Scotorum apud Gledesmor.

Invasion of Scotland by Edward Balliol, Aug. 1.

Anno Domini mcccxxxiii. Venit E[dwardus] rex Angliæ in auxilium regis Scotiæ, et obsedit Berewycum iv. idus Julii; cui miles quidam Scoticus, nomine Willelmus de Keth, promisit quod ad certum diem adduceret exercitum Scotorum ad pugnam cum eo et ad obsidionem illam removendam. Quod nisi faceret, urbs Berewici regi redderetur. Interim Scoti subdole combusserunt in partibus Northymbranis et obsederunt castrum de Bamburgh, ubi regina Angliæ tunc morabatur, si sic forsans obsidionem Berewici solvere possent. Tandem die præfixa hora nona pelago pleno advenerunt Scoti contra Anglos in tribus aciebus, omnes pedites distincti, xiv. kalendas Augusti prope Berwicum in loco qui dicitur Boot-hulle juxta Halydoune, qui oppressi sunt a sagittariis Anglorum, et insecti ab equitibus Anglorum usque ad noctem, ita quidem quod ceciderunt de Scotis octo comites cum mille trecentis equitibus et de plebe viginti quinque milibus. Quo viso oppidani reddiderunt Berwicum regi Angliæ. Et quod mirabile est dictu, non ceciderunt ex parte Anglorum nisi unus miles, unus armiger, et duodecim pedites.

Edward III. besieges Berwick.

The Scots besiege Bamborough castle.

f. 97 b.

Battle of Hali-don Hill.

Surrender of Berwick.

Anno Domini mcccxxxiv. In festo Sanctorum Gervasii et Prochasi Edwardus le Bayllo verus rex Scotiæ fecit homagium E[dwardo] regi Angliæ pro regno Scotiæ, apud Novum Castrum super Tynam, in præsentia trium episcoporum, comitum, baronum, et copiosæ plebis. Et cito post Scoti rebellant. Quamobrem rex Angliæ sub gelida hyeme Galwodiam intrans, totam patriam usque ad mareoticum devastavit; castrum de Rokesburghe reparavit, ubi se et suos per totam hyemem tutavit.

Homage done by Balliol to Edward III., June 19.

Edward III. ravages Gallo-way.

He winters at Roxburgh.

Anno Domini mcccxxxv. Obiit Papa Johannes XXII. in Adventu Domini, et cito post in eadem ebdomada successit Benedictus duodecimus, monachus prius et abbas Cisterciensis ordinis, diu in propria diocesi episcopus, tandem cardinalis,

Death of pope John XXII., Dec. 3.

Benedict XII.

¹ William Count of Hainault.

A.D. 1385. et demum Apostolicus; qui mox ad professores diversorum ordinum constitutiones edidit, regulas eorum concernentes. Higden, ap. Knyghton, col. 2565.

Prince Edward made duke of Cornwall and earl of Chester, March 12. Anno Domini mcccxxxvii. Circa festum beati Gregorii in Quadragesima rex Edwardus, in pleno parlamento apud Londoniā, de comitatu Cornubiæ fecit ducatum, quem contulit Edwardo primogenito suo una cum comitatu Cestriæ. Ordinavit etiam ibidem quinque comites, scilicet unum ad Derbyam, alium ad Norhamptonam, tertium ad Huntynghoniam, quartum ad Salesberiam, quintum ad Gloverniam.

Quarrel between Edward III. and Philip VI. Orta est grandis discordia inter reges Angliæ et Franciæ ex eo quod rex Franciæ multas terras et oppida in Vasconia improbe usurpaverat. Qua de causa rex Angliæ plures oblationes humiles regi Franciæ fecerat, si saltem sic terras suas recuperare posset; sed cum nil proficeret, collectis undecumque pecuniis, mare transire disposuit.

Edw. III. meets the emperor Louis III. at Cologne. He assumes the arms of France. Anno Domini mcccxxxviii. Circa festum beatæ Margarietæ rex E[dwardus] transiit in Flandriam; inde Coloniā adiit, ubi imperatorem Bavarrum sibi conciliavit, Brabanos et Flandrenses sibi fœderavit, de quorum consilio arma Franciæ suis immiscuit armis, boreales partes Franciæ usque ad Tornacum incendit et vastavit.

His return, leaving his queen at Antwerp. Parliament in London, at which a subsidy is demanded. Scarcity of money. Anno Domini mcccxxxix. Circa festum Purificationis rex E[dwardus] Angliam rediit, uxorem tamen suam cum liberis in ea parte progenitis apud Andewarp in Selandia dimisit, quasi in assecurationem redditus sui; celebratoque apud Londonias parlamento atque negotiis dispositis, indixit Angligenis tributum quintadecimæ partis bonorum, lanas omnium occupavit, nonamque garbam de omni gleba Angliæ suis expeditionibus deputavit, de quarum proventu dominos villarum vicinarum respondere fecit. Hoc etiam anno tanta fuit rerum copia et seris inopia quod quarterium frumenti Londoniæ ad duos solidos venderetur, et bos pinguis ad dimidiam marcā.

Naval victory of Sluys. Anno Domini mcccxl. Rex E[dwardus] in vigilia Sancti Johannis Baptistæ cum ducentis navibus mare ingressus est versus Flandriam, sed juxta maritimā Flandriæ classem Francorum copiosam et instructam obviam habuit, qua de causa per totum diem illum cum suis deliberans, in crastino superveniente in ejus auxilium valente milite Roberto de Morleya cum boreali classe Angliæ, commissum est navale bellum fortissimum quale circa oras Angliæ nusquam est visum; ubi, Deo favente, Franci et Normanni acriter sagittati per Anglos, sunt devicti; partim cæsi, partim gratis submersi, partim capti, navibusque eorum, exceptis paucis quæ aufugerant, totaliter occupatis. Inde rex Angliæ Flandriam attingens, adunato exercitu copioso, borealem partem Franciæ

Siege of Tournay.

Higden, ap. Knyghton, col. 2569. vastavit, urbem munitissimam¹ diu scilicet obsedit; sed tandem A.D. 1340. ob defectum pecuniæ, quam sui segnes procuratores ab Anglia non miserant, contractis treugis et induciis inter reges utrimque discessum est. A truce concluded.

Higden Contin., MS. Anno Domini mcccxli. Rex Angliæ Edwardus cum navigio suo adivit Britanniam Minorem, ubi per cibos et potus inconvenientes plures de suis amisit. Missi sunt ad eum duo cardinales² qui ex parte Papæ treugas triennales inter reges indixerunt, sub quo spatio de jure quod rex Anglia vendicabat in regnum Franciæ ad plenum posset discuti. In redeundo quoque de Britannia rex E[dwardus] maxima incommoda per marinam tempestatem perpeusus est, quæ utique per nigromanciam et maleficos Philippi regis Franciæ dicebatur procurari. f. 98. The king in Brittany. Two cardinals sent by the Pope to make peace. Storm on his return.

Anno Domini mcccxlii. Obiit Papa Benedictus duodecimus; successit cito Rothomagensis archiepiscopus, Clemens sextus vocitatus, vir quidem insignis literaturæ, sed prodigalitatibus profusissimæ, adeo ut dignitates ecclesiasticas in Anglia vacantes suis conferret cardinalibus, novosque pro eis in Anglia titulos moliretur imponere. Qua de causa rex Angliæ offensus sub anno gratiæ mcccxliv. provisiones per Papam factas cassavit, et ne quis deinceps tales provisiones afferret sub pœna carceris et capitibus interdixit. Death of pope Benedict XII. Clement VI. His provisions in England quashed by Edw. III.

Anno Domini mcccxlvi., in festo Translationis beati Thomæ martyris rex Edwardus ingressus mare, ignorantibus suis omnibus quorsum tenderet, sed tandem ductu cujusdam militis de Harecourt³ nuper de Francia exlegati, in australi parte Normanniæ apud Hoges juxta Sequanam flumen applicuit, Cadomum et alias urbes spoliavit; unde et sui plurimum sunt ditati. Verum quia Philippus rex Franciæ pontes fluminum undecumque fregerat, ne exercitus adinvicem configere possent, rex Edwardus Normanniam quaque versum transendo deprædavit.⁴ Et tandem die proxima ante festum Sancti Augustini magistri et doctoris regem Franciæ apud Crescy in Pikardia gloriose devicit et fugavit; duos reges July 7. f. 208. Edward III. invades Normandy, and lands at La Hogue. Aug. 27. Battle of

¹ *Tornacum* is inserted in the text of some and the margin of other MSS. of Higden.

² Pietro Gomez, card. preb. of S. Prassede and Bertrand de Monte Faventis, card. d. of S. Maria in Aquiro.

³ Sir Godfrey de Harecourt.

⁴ The MSS. of Higden's Continuator differ here. MS. Harl. 3877 has, "Normanniam penetravit, et in suo transitu Picardiam devastavit." The Cambridge Glastonbury MS., Dd. i. 17, agrees nearly with the text, though the whole of the portion, copied from the Continuator.

- A.D. 1346. scilicet Boemyæ¹ et Majoricarum,² ducem Lothoringiæ,³ duos **Higden** episcopos, octo comites, plures nobiles dominos, duo milia **Contin.** militum, ac vulgus innumerabile cecidit, reliquam plebem **MS.** dispersit, ubi et Philippus rex Franciæ in femore et in gutture vulneratus, bisque per regem Angliæ decaballatus, vix aufugit. Ex tunc quoque in obsidione urbis Calesiæ, ab olim Angligenis infestissimæ, per annum et eo amplius demoratus est rex Angliæ. Eodem anno, in crastino Sancti Michaelis in Monte Tumba, contriti sunt Scoti per Anglos, et potissime per clerum Eboracensis diocesis, tam regularem quam sæcularem, qui per instigationem regis Franciæ usque ad Dunelmum processerant, ubi captus est David le Bruiz rex Scotiæ, Willelmus Douglas, et quidam alii magni, cæteris occisis, fugatis, aut dispersis.
- Siege of Calais.** Anno Domini mcccxlvii., circa festum Sancti Bartholomæi, Philippus rex Franciæ, qui se quasi ad pugnandum paraverat, et præcipue ad dissolvendum obsidionem urbis Calesiæ propius accesserat, diluculo clam aufugit, relictis tentoriis cum victualibus plurimis; quo viso Calesienses urbem illam regi Edwardo reddiderunt, quam rex Edwardus per mensem disponens, circa festum Sancti Michaelis Angliam rediit, concessis ad instantiam domini Papæ novem mensium treugis; sed in redeundo, sicut quondam de Britannia Minore rediens, maximam tempestatem in mari, qua plures probos milites amisit, perpessus est. Unde et ipse rex E[dwardus] in talem admirativam querimoniam prolapsus est: "O beata Domina mea, Maria, quid est et quid portendit quod tendo versus Franciam aura grata potior mare arridet, et cuncta mihi eveniunt prospere; sed in redeundo versus Angliam in fortuna nimis adversa perpetior?"⁴
- Battle of Neville's Cross.** Oct. 17.
- Capture of David Bruce, William Douglas, and others.** Aug. 24.
- Flight of Philip VI.**
- Surrender of Calais.**
- Return of Edward III.**
- Violent Storms.**

¹ John, count of Luxembourg.

² James, king of Majorca.

³ Rollo, duke of Lorraine.

⁴ *perpetior*] *perpetor*, MS.

ANNALES PRIORATUS DE WIGORNIA.

A.D. 1—1377.

FROM

MS. COTTON. CALIGULA A. x.

VOL. IV.

Z

ANNALES PRIORATUS DE WIGORNIA.

MS. Cott.
Vespas.
E. 4.

Considerantes pro multis causis in religione chronicas esse necessarias, istas vobis de vetustis rotulis neglectisque scedulis excerpsumus; et quasi de sub mensa Domini fragmenta collegimus,¹ ne perirent. Non enim debet vestras urbanas aures offendere rudis et inculta Latinitas, qui soletis in scripturis magis sensui quam verbis incumbere, fructui potius quam foliis inhærere. Nec mirandum, si liber annuatim augmentatur, ac per hoc a diversis compositus, in alicujus forte manus inciderit, qui proloquens fecerit barbarismum. Vestri itaque studii erit; ut in libro jugiter scedula dependeat, in qua cum plumbo notentur obitus illustrium virorum et aliquod de regni statu memoriale, cum audiri contigerit. In fine vero anni non quicumque voluerit, sed cui injunctum fuerit, quod verius et melius censuerit ad posteritatis notitiam transmittendum, in corpore libri succincta brevitate describat; et tunc veteri scedula subtracta, nova imponatur.

Preface of
the compiler.
f. 60.

¹ *collegimus*] *collegemus*, Calig.

INCIPIUNT CHRONICA.

Ages of the world. Adam vixit annos dccccxxx., Noe dccccl., Abraham clxxv. MS. Cott. Vespas. E. 4.
 Prima ætas sæculi est ab Adam usque ad Noe; et fuerunt anni mclvi. Secunda ætas a Noe usque ad Abraham, et fuerunt anni ccxxii. Tertia ætas sæculi ab Abraham usque ad David, et fuerunt anni dccccxlii. Quarta ætas sæculi a David usque ad transmigrationem Babilonis, et fuerunt anni ccclxxxiii. Quinta ætas sæculi a transmigratiōe Babilonis usque ad Christum, et fuerunt anni dlxxxv. Omnes igitur anni sæculi ab Adam usque ad Christum fuerunt anni v^oclxxxix., ut patet per hos versus:

Anni bis centum minus uno milia quinque
 Præcessere tuum Natale, Christe Redemptor.

Anno incarnationis Dominicæ i. Octavo kal. Januarii Christus natus est anno xlii. Octoviani Cæsaris. Domina nostra ætate xiv. annorum peperit Christum. Kal. Januarii Christus circumcisus. Octavo idus Januarii a magis adoratus; tertio nonas Februarii templo oblatus, et in Ægyptum delatus; kal. Januarii Innocentes occisi.

f. 60 b. Tertio anno Herodes occidit semet ipsum cultello. Archelaus filius ejus successit ei. Johannes evangelista natus.

Anno xii. Philippus et Herodes tetrarchæ facti sunt. Remansit puer Jesus in Jerusalem, et audit doctores et interrogat.

Anno xv. Obiit Octavianus Cæsar; successit Tyberius Livie filius.

Anno xxvi. Pontius Pilatus procurator super Judæos factus est.

Anno xxx. Johannes Baptista prædicavit in deserto baptismum poenitentiae.

Anno xxx. Octavo idus Januarii Christus baptizatus. Petrus Apostolus, Andreas, Jacobus, Johannes, et alii Apostoli conversi sunt.

Anno xxxii. Herodes tetrarcha decollavit Johannem Bap-

MS. Cott. tistam; puellam quæ saltavit in ejus decollationem vivam viva A.D. 32.
 Vespas. terra deglutivit.
 E. 4.

Anno xxxiii. Octavo kal. Aprilis Christus crucifixus est. Sexto kal. Aprilis resurrectio Domini; tertio nonas Maii ascensio Domini; idus Maii, descensio Spiritus Sancti super Apostolos; idus Julii, divisio Apostolorum; octavo kal. Januarii Stephanus lapidatus est; Paulus Apostolus conversus.

Anno xxxv. Octavo kal. Martii cathedra Sancti Petri in Antiochia.

Anno xxxix. Gaius suscepit regnum. Hic Herodem Agrippam a vinculis liberavit regem Judææ.

Anno xl. Herodes vero tetrarcha Romam venit. Accusatur ab Agrippa, tetrarcham perdidit; fugiensque in Hispaniam cum Herodiade mœrore periit. Pilatus vero, infestante se Gaio, propria manu se peremit.

Anno xliv. Claudius Tyberius imperator, a quo Claudi-
 cestræ.¹ Origin of
 Gloucester.

Anno xlv. Cathedra Sancti Petri Romæ. Hoc anno fames valida facta est quam Lucas refert.

Anno xlviii. Hoc tempore Herodes Agrippa occiditur ab angelo.

Anno l. Hoc anno assumpta est Domina nostra Maria scilicet mater Christi, anno vitæ suæ lxiii. Quatuordecim f. 61. annos habuit quando Christus natus est, [et cum eo vixit xxxiii. annos, et post Passionem ipsius xvi. annos; qui sunt simul lxiii. anni. Claudius Judæos expellit.

Anno li. "Cælica regna pia conscendit Virgo Maria."

Anno lvii. "Conversus Saulus vocitatur nomine "Paulus."

Anno lvi. Mortuo Claudio, successit Nero.

Anno lviii. Paulus² Romam venit factus procurator Judææ, quo Paulus vinctus mittitur Romam, mitius agente Nerone, qui tunc cœpit imperare.

Anno lxi. Obiit Sancta Maria Magdalena.

Anno lxiv. Jacobus frater Domini a Judæis lapidatus est.³

Anno lxix. Vaspasianus mittitur a Cæsare expugnare Judæam.

Anno lxx. Tertio kal. Julii passio Apostolorum Petri et Pauli. Marcus evangelista martyrium sumpsit. Obiit Nero; successit Galba.

Anno lxxi. "Cum Paulo Petrus passus petit æthera
 "lætus."

¹ Above this word the MS. has
 in smaller characters "Gloucetre." | ² Sic both MSS.

³ Vesp. om. est.

- A.D. 72. Anno LXXII. Linus Papa. Hic ex præcepto Dæi constituit ^{MS. Cott.} ut mulier velato capite ecclesiam intraret. Jerosolimorum ^{Vespas.} subversio sub Vaspasiano et Tito. ^{E. 4.}
- Anno LXXIII. Obiit Martialis episcopus ii. kal. Julii. Vaspasiano successit Titus.
- f. 61 b. Anno LXXXIII. Obiit Titus; successit Domitianus frater ejus. Secunda persecutio.
- Anno LXXXIV. Johannes Apostolus in Pathmos insula relegatur.
- Anno LXXXV. Cletus Papa. Hic ex præcepto beati Petri quindecim presbyteros ordinavit in urbe Romana.
- Anno LXXXVI. Clemens Papa sub Trajano in mari præcipitatus est, qui evangelium epistolamque Pauli in sacrificio publice recitari instituit, dignum esse considerans Ipsius atque mysteria palam recitari, Cujus corpus maectabatur pro salute totius populi.
- Anno LXXXVII. Passio Sancti Dionisii, Rustici, et Eleutherii, vii. idus Octobris.
- Anno LXXXVIII. Obiit Domitianus; successit Nerva; cujus corpus humana caruit sepultura.
- Anno LXXXIX. Johannes Apostolus ab exilio expulsus rediit Ephesim.
- Anno c. Obiit Nerva; successit Trajanus, tertius; persecutio tertia.
- Anno CI. Symon Jerosolimorum episcopus crucifigitur.
- Anno CII. Sexto kal. Maii obiit Johannes evangelista.
- Anno CIII. Anacletus Papa. Hic constituit ut clericus comam non nutriat. Hic martyrizatus est clementer, teste Jeronimo.
- Anno CIX. Adrianus imperator. Hic urbem Jerosolimam restauravit, et eam sub nomine suo Ælyam vocat.
- Anno CXI. Ignatius Antiochiæ episcopus bestiis Romæ traditur.
- f. 62. Anno CXIX. Trajano successit Ælius. Hic Jerosolimæ murorum constructionem reparavit, et Ælyam de nomine suo vocari præcepit.
- Anno CXX. Idem Judæos secundo rebelles perdomuit ultima cæde, ablata licentia introeundi.
- Anno CXXII. Alexander Papa. Hic constituit aquam sponcionis cum sale benedici et in habitaculis hominum spergi, et passionem Domini miscuit in prece sacerdotum quando missæ celebrentur.
- Anno CXXXI. Sixtus Papa. Hic constituit ut mysteria sacra non tangerentur nisi a ministris, et ut in missarum celebratione *Sanctus, Sanctus, Sanctus* decantaretur.
- Anno CXL. Adriano successit Antonius pius, qui et Titus Silvius cognominatus est; vir piissimus et natura benignus.

MS. Cott. Iste ob hoc tale cognomen accepit, quia in omni regno Romæ, A.D. 140.
Vespas. cautionibus incensis, cunctorum debita relaxavit. Unde pater
E. 4. patriæ appellatus est.

Anno cxlii. Telesforus Papa. Hic constituit in Natali f. 62 b.
Domini missas noctu celebrari, hymnum angelicum, id est,
Gloria in excelsis cantari, et per septem ebdomadas ante Pascha
jejunium celebrare. Qui¹ etiam sub Antonio et Marco, quarto
nonas Januarii, martyrizatus est.

Anno cxliii. Yginus Papa. Hic clerum composuit et gradus
instituit.

Anno cxlvii. Pius Papa. Hic constituit ut sanctum Pascha
die Dominico celebraretur.

Anno cxlix. Hoc tempore Policarpus Romam adveniens
multos ab hæresi liberavit.

Anno cxxxvii. Lucius rex Britonum a Fagano et Dimiano f. 63.
ab Eleutherio Papa missis cum gente sua ad Christum con- Conversion
versus est. Tunc xxviii. pontifices fanorum, qui dicebantur of king
flamines, episcopi facti sunt, et tres archiflamines facti sunt Lucius.
Christianorum archiepiscopi; Londoniensi subiacuit Loegria
et Cornubia, Eboracensi Deira et Albania, Urbi Legionum
Kambria.

Anno cxlxxix. Notherus Papa. Hic constituit ut nulla mo-
nacha pallam altaris contingeret, nec in sancta ecclesia in-
censum poneret.

Anno cxlxxxviii. Eleutherius Papa, a quo Lucius Britan-
norum rex per epistolam Christianum se fieri impetravit, et
mox effectum piæ petitionis consecutus est.

Anno ccli. Victor Papa.

f. 63 b.

Anno ccxiii. Zephirus Papa.

Anno ccxv. Aurelius Antoninus Basianus, qui et Caracalla
dictus est. Severus filius Lugduni genitus est.

Anno ccxx. "Sponso cum Christo gaudes Cecilia
"virgo."

Anno ccxxvii. Alexander Mamineas. Hujus imperatoris
mater Maminea Christiana Origenem presbyterum ab Antiochia f. 64.
evocatum audire curavit. Sexta persecutio.

Anno ccxxx. Kalixtus Papa. Hic constituit ter in anno
jejunium fieri Sabbati.

Anno ccxlix. Philippus, qui et Marcus dicitur appellatus.
Hic Philippum filium suum fecit consortem imperii sui, et
primus imperator Romanorum Christianus extitit.

Anno cclvi. Decius Romanum invasit imperium. Septima
persecutio.

¹ Qui] Quæ, MSS.

- A.D. 257. Anno CCLVII. Cornelius Papa. Gallus Hostilianus cum filio suo Volusiano. MS. Cott. Vespas. E. 4.
- f. 64 b. Anno CCLIX. Valerianus cum Galieno. Octava persecutio.
 Anno CCLX. Lucius Papa. Hic præcepit ut duo presbyteri vel tres diaconi in omni loco episcopum deserviant.
 Anno CCLXI. "Astra petit justus Laurentius igne perustus."
 Anno CCLXIII. Stephanus Papa. Hic constituit vestimenta ecclesiastica, quibus Deo ministratur, sacra debere esse et honesta. Quibus in aliis usibus nemo debet perfrui quam in ecclesiasticis.
 Anno CCLXVI. Sixtus Papa; sub quo Sanctus Laurentius archidiaconus martyrizatus est.
 Anno CCLXX. Felix Papa. Hic constituit supra memorias martyrum missas celebrari. Claudius imperator.
 Anno CCLXXIV. Euticianus Papa. Hic constituit super altare fruges uvæ vel fabæ benedici. Aurelius imperator. Nona persecutio.
 Anno CCLXXXII. Caius papa. Hic constituit ut super omnes gradus ascenderet, si quis episcopus fieri mereretur.
- f. 65. Anno CCLXXXIX. Dioclitianus et Maximianus. Decima persecutio.
 Anno CCCVI. Marcellus Papa. Passio Sancti Albani.
 Anno CCCXIII. Eusebius Papa. Hic constituit ut baptizatum lineat presbyter chrismate, levatum de aqua propter occasionem mortis; et ut nullus laicus crimen clerico audeat inferre, et ut sacrificium neque in serico neque in panno tincto celebretur, sed tantum in lino de terra procreato. Hujus temporis inventa est crux Domini, ut in gestis Pontificum legitur.
- f. 65 b. Anno CCCXIX. Constantinus magnus. Melchiades Papa. Hic constituit ut nulla ratione Dominica aut quinta feria jejunium quis a fidelibus ageret. Quia hos dies pagani quasi¹ sacrum jejunium celebrant.
 Anno CCCXIV. Silvester Papa. Hujus temporis synodus Nicæa celebratur. Hic baptizavit Constantinum magnum.
 Anno CCCXXVI. Prima synodus Nicæa de CCCXVIII. episcoporum.
 Anno CCCXLI. Sanctus Nicholaus episcopus emigravit ex hoc mundo, octavo id. Decembris.
- f. 66. Anno CCCXLIX. Julius Papa. Hic constituit ut nullus clericus pro qualibet causa in publico nisi in ecclesia ageret.

¹ quasi] qui, Calig.

MS. Cott.
Vespas.
E. 4.

Anno cccl. Constantinus Romæ imperavit. Hic angelico A.D. 350. jussu Cersonam perrexit, et transtulit corpus Sancti Clementis, mari in occursum ejus partito. Constantinus¹ apud Constantinum, Constans apud Antiochiam.

Anno ccclxxi. Damasius Papa. Hic constituit ut in die nocteque canerentur Psalmi per omnes ecclesias. Hujus enim tempore synodus Constantinopolitana facta est. f. 66 b.

Anno ccclxxxiii. Julianus apostata ex clerico imperator factus est. Hoc tempore claruit Sanctus Jeronimus. Valentinus cum Valente.

Anno ccclxxxiii. Valentinianus Augustus. Hic de Francorum genere reperitur, expleto decennio, quo contra Alemanos Sicambri ei auxilium misit, qui consueta ab eis exigent tributa. Quibus Francii proprii sanguinis pretio se tributa solutos respondentes, non se amplius servituros indicaverunt. Qua de re indignatus est Augustus, contra eos exercitum instruxit. Tunc Franci melius arbitrati cendium sibi locum, Marchomene,² Symone, et Genebaldo ducibus egressi, pluribus Germanorum oppida secus ripas Reni fluminis pervaserunt. Quorum numerus cum primo suo adventu in Sicambria vix xii. fuisset, in tantam convaluerant gentem, ut esset omnibus formidini et terrori. Unde sic dictum est; pretio sui sanguinis tributo soluti nullum vectigal ulterius solvere voluerunt. Nec quisquam fuit qui eos jure belli posset dirigere sub jugo tributum. Porro Marchomene² defuncto, Faramundus præfuit Franciis, a quo Francorum inceperunt reges.

Anno ccclxxxvii. Valens, frater Valentini, Deo odibilis.

Anno cccciv. Anastasius Papa. De quo Sanctus Jeronimus f. 67. venerabili testatur eloquio quod ejus vita diuturna mundus immeritus sit frui. Obiit autem quinto kal. Maii.

Anno ccccvii. Innocentius Papa. Hic constituit pacem dari post consecrationem sacramentorum.

Anno ccccix. Inventio Sancti Stephani Prothomartyris.

Anno ccccxii. Tertio idus Novembris Martinus episcopus migravit ad Dominum. Archadius cum Honorio.

Anno ccccxxii. Sosimus Papa. Hic constituit a Levitis f. 67 b. cereum benedici in vigilia Paschæ.

Anno ccccxxiii. Bonifacius Papa. Obiit Sanctus Augustinus.

Anno ccccxxv. Honorius cum Theodosio nepote suo. Hujus ætate regis Franciæ extitit exordium. Primus Faramundus.

Anno ccccxxvi. Cælestinus Papa. Hujus tempore synodus Ephesum fuit. Hic cl. Psalmos David, id est officium, graduale, offertorium, postcommunem in sacrificio modulari

¹ Sic, though Vespas. has Constantius. | ² Sic, both MSS.

A.D. 426. constituit. Nam antea epistola Pauli et evangelium recitabantur. Extitit autem xlv. a Sancto Petro. MS. Cott.
Vespa.
E. 4.

Anno ccccxli. Clodo secundus rex Francorum. Sixtus Papa.

Anno ccccxliii. Floruit Cassiodorus, qui exposuit Psalterium, et Cronica de Pontificibus et imperatoribus edidit. Item eodem tempore Horosius Hispanus, qui 7 libros adversus gentes de Ormesta et de misericordia mundi edidit.¹

Anno ccccxliii. Leo Papa. Hic constituit in consecratione missæ dicere *Sanctum sacrificium, immaculatam hostiam*. Hujus tempore studio² ejusdem synodus Calcedonum facta est.

f. 68.
The
Saxons in
Britain.

Anno cccl. Vocati a rege Vortigerno Saxones in Britanniam hanc venerunt de Germaniæ populis, id est, Vitis, quorum progenie sunt Cantuarii et gens quæ Veterem insulam tenent, et Saxonibus quibus meridiani et occidenti sunt Saxones et Anglis de quibus Orientales mediterranei sunt et Meroii et gentem³ Northamhumborum. Horum duces fuerunt Horsus et Hengistus.

Anno cccliv. Angli venerunt in Angliam. Leo imperator.

Anno ccclvi. Leo magnus post Martini obitum imperavit.

King
Arthur.

Anno ccclxviii. Arthurus rex Britonum, Frollone consule Romæ Parisius devicto, dedit cuidam nomine Bedvero Neustriam, Kaio dapifero Andegaviam et Turoniam, Goffario Pictaviam et Bituriam, Odoni Flandriam. Devicto etiam Lucio procuratore Romæ, transcendit Alpes, volens Romam invadere; sed dolo Modredi nepotis sui reversus sauciatus, in insulam Avallonis ad vulnera curanda secessit.

Anno ccclxx. Circa hoc tempus rex Francorum Clodoveus Crotildem Christianissimam et speciosissimam puellam, Childerici quondam Burgundiæ regis filiam, Gundoboldi neptem⁴ duxit uxorem. Simplicius Papa.

f. 68 b.

Anno cccclxxvi. Hoc tempore claruit Sanctus Remigius Remensis, et frater ejus beatus Vedastus; et alii duo fratres, Sanctus Gildardus et beatus Medardus.

Anno cccclxxxviii. Hoc anno baptizatus Clodoveus a beato Remigio. Hoc anno beatus Mamertus Viensis episcopus constituit solemne jejunium Rogationum.

Anno ccccxiii. Gelasius Papa. Hic fecit tractatus et hymnos sicut beatus Ambrosius, qui etiam orationes, præfatium, et canonem usque *Hanc igitur oblationem servitutis nostras in sacrificio adjecit*. Extitit quinquagesimus a beato Petro.

¹ This is in a different and later hand. It is not in Vesp.

² *studio*] *studie*, MSS.

³ Sic.

⁴ *neptem*] om. Calig.

MS. Cott.
Vespas.
E. 4.

Anno cccxcvii. Anastasius Papa secundus. Multi clerici A.D. 497. et presbyteri separaverunt se a communione istius, eo quod communicasset Phitono diacono, et quia voluit occulte revocare f. 69. Achatium nec potuit, quia nutu divino percussus est.

Anno cccxcviii. Symaous Papa. Hic constituit ut omni die Dominico vel Natalitii martyrum *Gloria in excelsis Deo* diceretur.

Anno d. Rex Clodoveus, longe lateque Francorum regno dilatato¹ obiit, relinquens quatuor filios regni hæredes, qui succedentes patri regnum Francorum inter se dividerunt; et Theodoricus sedem regni sortitus est Metis, Clodomurus Aurelianis, Clotharius Suessionis, Ohildebertus vero Parisius, quo et pater ejus.

Anno dx. Justinianus Christianissimus.

Anno dxiii. Hormisda Papa.

Anno dxxii. Johannes Papa.

Anno dxxiv. Felix Papa.

Anno dxxviii. Bonifacius Papa.

Anno dxxx. Justinianus magnus.

Anno dxxxii. Agapitus Papa.

f. 69 b.

Anno dxxxiii. Obiit sanctus abbas Benedictus, pater monachorum.

Anno dxxxviii. Eclipsis solis et lunæ facta est xiii. kal. Martii, ab hora prima usque ad horam tertiam.

Anno dxl. Eclipsis solis facta est, xii. kal. Julii, et apparuerunt stellæ.

Anno dxliv. Silverius Papa.

Anno dxlv. Vigilius Papa.

Anno dlxi. Adelbertus rex Cantia primus Christianus.

Ethelbert
king of
Kent.

Anno dlxii. Obiit Pelagius Papa; successit Gregorius magnus, tertio non. Septembris. Hic adjeoit in canonem *Diesque nostros in tua pace disponas, etc.*, numerari cum oratione Dominica et subsequenti cantione. Et constituit ut supra corpus beati Petri missæ celebrarentur, et more Græcorum *Kyrieleyson* instituit. Hic etiam hymnum angelorum, id est, *Alleluia*, et tractum intra sacrificia decantari constituit. Johannes Papa. Justinianus Papa.

Anno dcxiv. Germundus rex Affricarum et Ysembertus nepos f. 70. regis Francorum Britanniam vastaverunt et Christianitatem ad nihilaverunt. Unde Thonus Londoniensis, Radiochenus Eboracensis archiepiscopus, fugerunt ad Walliam.

Anno dcxvi. Augustinus a Gregorio Papa missus in Angliam, Adelbertum regem Cantuarie ad fidem convertit, et

Mission of
S. Augustine.

¹ dilatato] delicato, MSS.

- A.D. 616. sedem episcopalem ibi suscepit. Qui et missis nunciis gentem Eboracensem ad Christum convertit, et ibidem tunc temporis archiepiscopus constituitur. Mellitus episcopus Londoniensis, Laurentius archiepiscopus Doroberniæ constituitur. Sicut Cantuaria subicitur Romæ, quia ex ea fidem suscepit, ita Eboracensis Cantuariensi, quia per prædicatores ab ea missos¹ conversa est, et sicut prima fide, sic dignior honore.
- Death of Ethelbert. Anno DCXVII. Obiit Ethelbertus rex Cantiaë; successit Eadbaldus.
- Anno DCXV.² Obiit beatus Gregorius Papa; cui successit Fabianus.
- Anno DCVII. Bonifacius Papa. Circa hæc tempora Clotarius rex Brunchildem reginam equo indomito alligatam, uno videlicet pede aut brachio cum coma capitis, judicantibus Francis, pro diversis pravitatibus³ suis dirumpi præcepit. Cujus corpus in ecclesia Sancti Martini quam apud Edvam construxerat, est tumulatum.
- Anno DCXXIV. Obiit Mellitus archiepiscopus; successit Justus.
- Conversion of Cyne-gils. Anno DCXXVII. Byrinus ab Honorio Papa missus Kinegilphum regem Occidentalium Saxonum convertit ad fidem et baptizavit, quem rex Sanctus Osuualdus de fonte suscepit.
- f. 70 b. Anno DCXXXI. Dagobertus rex Francorum. Clodoveus filius ejus regnavit pro eo, Arnulpho et Ansero ejus filio,² Aurelia regina procurante. Quorum Arnulphus, spreto postmodum sæculo et terrena sollicitudine palatii, Christi servitio mancipavit; et inde ad Metensis urbis assumptus episcopatum, gloriosa resplenduit vita. Horum tamen soboles in reges crevere, et ad progenies virorum postea Francorum translatum est regnum.
- Anno DCXXXIV. Obiit Honorius Papa: cessavit episcopatus anno uno.
- Death of S. Oswald. Anno DCXLIII. Obiit Sanctus Osuualdus rex et martyr.
- Anno DCXLV. Martinus Papa et martyr.
- Anno DCXLVI. Obiit Clodoveus rex Franciæ, et reliquit tres filios successores ex Sancta Batilde regina genitos, scilicet Clotarium, Childericum, et Theodoricum. Clotarius vero regnum obtinuit.
- Anno DCXLIX. Obiit Clotarius; successit Theodoricus frater ejus.
- Anno DCLIII. Eugenius Papa. Circa hoc tempus expulerunt Theodoricum de regno; et Ebronium, qui erat major domus,

¹ missos] missas, MSS.

² Sic MSS.

³ pravitatibus] pravitatis, Calig.

- MS. Cott. [in monachum] Luxovionis¹ monasterii, tradunt cum ejus ne- A.D. 653.
 Vespas. quitias tolerare nequirent. Deinde assumentes Childericum
 E. 4. filium Theodorici esse² regem se constituunt. Sed non multo
 post Childericus interficitur, et Theodoricus in regnum revo-
 catur.³ Quod audiens Ebronius, monachali veste deposita a
 monasterio egreditur, et iterum major regis domus efficitur.
 Tunc persequitur Sanctum Leodegarium episcopum, virum
 sanctitate conspicuum. Quem post genera suppliciorum⁴ multa f. 71.
 decollari fecit. Sed hunc Deus omnipotens plurimorum deco-
 ravit gratia miraculorum, dum adhuc viveret Ebronius.
- Flor. Anno DCLIV. Benedictus Biscop sæculo renunciavit.
 Worc. (ed. Honorius archiepiscopus obiit.
 Thorpe),
 i. p. 21. Anno DCLVI. Deusdedit archiepiscopatum Cantuaris
 suscepit.
- Vespas. Anno DCLXXIV. Translatio Sancti Benedicti abbatis.
 E. 4. Anno DCLXXVIII. Sancta Etheldritha regina et Ely-
 F. W. i. ensis abbatissa obiit.
 p. 36. Vespas. Anno DCLXXXIX. Teodorico successit Clodoveus rex Franco-
 E. 4. rum.
 Cf. F. W. Anno DCLXXX. Tempore Athelredi regis Merciorum Worcester
 i. p. 36. et Theodori archiepiscopi constituta est sedes episco- made a
 palis Wygorniensis ecclesis; Boselus episcopus primus; bishop's
 et vixit annis xi. Ostforus. see.
 Bishop
 Bosel.
 f. 71 b.
- Vespas. Anno DCLXXXIV. Justinianus Papa. Defuncto Ebronio, Pip-
 E. 4. pinus filius Ansegelisi dominari sub regibus cœpit in Austria.
 Porro iste Ansegelsius Ansises, de nomine Ansise quondam
 Justiniani principis, est dictus. Cujus memoratus filius Pipi-
 nus ex uxore Plectrude duos filios habuit, Drogum et Grinol-
 dum.
- F. W. i. Anno DCLXXXVII. Sanctus Cuthbertus obiit episco-
 p. 40. pus.
- Id. p. 42. Anno DCLXXXIX. Bosel Wygorniensis episcopus pri-
 mus obiit; cui successit Ostforus.
- Id. pp. 43, Anno DCXCII.⁵ Ostforus Wygorniensis episcopus se- Ostfor.
 44. cundus obiit.

¹ Luxeu.² esse] et, Calig.³ revocatur] vocatur, Calig.⁴ suppliciorum] om. Calig., sup-
 plied from Vespas.⁵ This and the following three
 entries are not in their proper chro-
 nological order in the MS.

- A.D. 698. Anno DCXCIII. Sanctus Egwinus tertius episcopus
S. Egwin. Wygorniensis consecratur, qui abbatiam de Evesham
construxit.
- Anno DCCXIV. Sanctus Guthlacus primus monachus F. W. i.
in Croilande obiit. p. 48.
- Wilfrid. Anno DCCXVII. Sanctus Egwinus episcopus Wygor- Id. p. 49.
niæ tertius obiit; cui Wilfridus successit.
- Anno DCCXX. Septimo kal. Junii, obiit Beda presbyter et Vesp. E. 4.
doctor Sancti Augustini.
- Anno DCCXXVII. Sancta Fretheswida virgo xiv. kal.
Novembris, die Dominica, obiit.
- Anno DCCXXXVIII. Mortuo Dagoberto, successit filius ejus
Karolus Martellus.
- Anno DCCXL. Karolus Martellus defunctus est, et apud
Sanctum Dionisium non longe a Parisiaca urbe sepultus est.
- Anno DCCXLII. Defuncto Theodorico, regnavit Childerious,
quem et Hildericum appellant. Pipinus rex efficitur.
- Milred. Wilfridus Wygorniensis episcopus obiit, cui Milre- F. W. i.
dus successit. p. 54.
- Anno DCCXLVII. Octavo kal. Octobris obiit Pipinus rex Vespas.
Francorum; successit filius ejus Karolus magnus. Sanctus E. 4.
Adrianus Papa.
- Anno DCCLXXV. Milredus quintus Wigorniensis epi- F. W. i.
scopus obiit, cui Wermundus successit. p. 59.
- Wermund. Anno DCCLXXVIII. Wermundus sextus Wygorniensis
episcopus obiit, cui Thilherus abbas de Beorlea¹ successit.
- Thilher. Anno DCCLXXX. Offa rex dedit ecclesiæ Wygorni-
ensis Croppethorne et Nethertone, Elmeleye, Clidesho,
Gifts of Offa to Worcester. Chertone, Hamptone, Bengeworthe, et magnam² bib-
liam cum duabus armillis ex auro.
- Anno DCCLXXXI. Tilherus septimus Wygorniensis
Heathored. episcopus obiit, cui Heathoredus successit.
- Karolus Romam vadit, et inde reversus Papiam cepit cum Vesp. E. 4.
rege Desiderio, captis universis civitatibus provinciæ Romanæ.
- f. 72. Anno DCCXXXII. Othredus dux dedit ecclesiæ Wy-
gorniensi Stoke et Schepstone.
- Gifts of duke Othred. Anno DCCLXXXIII. Karolus magnus ex rege Francorum fac-

¹ i.e. Berkeley.| ² magnam] magna, MS.

- MS. Cott. A.D. 783.
Vespas. E. 4. tuis est imperator, et a Romanis appellatus est Augustus; qui illos qui Leonem Papam dehonestati sunt morte damnavit, sed precibus Papæ morte indulta exilio retrahit. Ipse enim Papa Leo eum imperatorem consecravit.¹
- F. W. i. p. 60. Anno DCCLXXXV. Cyneulphus rex West Saxonum occiditur.
- Marianus Scotus. Anno DCCLXXXVII. Signum crucis in vestibus hominum apparuit; sanguis e cælo et terra profluxit. Sanctus Lull Mogontinus archiepiscopus genere Anglus obiit.
- Id. p. 65. Anno DCCCXXXII. Sanctus Kenulfus rex Merciorum obiit; qui dedit ecclesiæ Wygorniensi Hynewike, Hal-lawe, Bradewas, Humeltone, Lockesleye; cui successit sanctissimus filius suus rex Kenelmus, et in eodem anno martyrizatus.
- Vespas. E. 4. Anno DCCCXL. Duodecimo kal. Junii obiit Ludowicus imperator; bellum fit inter fratres Ludowici, videlicet Lotharium, Pipinum, et Karolum, filios Ludowici, haud procul ab urbe Autisiodorensi: victoriam obtinuit Karolus Calvus.
- Anno DCCCL. Cenewlfus rex Wessexonum occiditur; cui Brizricus successit.
- Anno DCCCLII. Adulphus rex nutricius Sancti Swithuni f. 72 b. Sancto Petro dedit tributum quod Romescot vocatur. Hic etiam decimavit Christo terram suam, et a Roma reversus duxit Judith filiam Karoli Calvi uxorem; hujus filium Alredum Leo Papa unxit in regem.
- Anno DCCCLV.² Rex Anglorum Edredus obiit; cui Edwius filius germani sui Edmundi regis successit. Hic rex dedit nobis Fepsintone.
- F. W. i. p. 136. Anno DCCLVIII. Wlstanus Eboracensis archiepiscopus obiit.

Gifts of
Cenwulf to
Worcester.

¹ Here three entries from the Vespasian MS. are omitted, in order to make room for the additions in the three following years. See the next note.

² The errors in the number of this year, and all down to 908, arise from the years having been regularly numbered on in the MS., and

the scribe inserting entries from other sources at random where there was room. These are usually in blue or red ink. The new entries are, from whatever source, printed in ordinary type, so as to show at a glance the additions to the Vespasian MS.

- A.D. 859. Anno DCCCLIX. Cenwaldus xv^{us}. Wygorniensis episcopus obiit.
- Dunstan. Anno DCCCLX. Dunstanus Glastoniensis abbas ab F. W. i. Odone Cantuariensi archiepiscopo episcopus Wygornia^e P. 137. consecratur.
- Anno DCCCLXII. Sanctus Odo obiit, cui Dunstanus Wygorniensis successit.
- Anno DCCCLXIII. Rex Anglorum Edwius obiit; cui Edgarus frater ejus successit.
- Oswald. Anno DCCCLXIV. Religiosus monachus Oswaldus, archipræsulis Odonis fratruelis, ad Wygorniensem ecclesiam eligitur episcopus.
- Anno DCCCLXVI. Sanctus Ethelwoldus abbas Glas- Id. p. 140. toniensis¹ episcopatum Wintoniæ suscepit, et vetus monasterium cum monachis instituit.
- Anno DCCCLXVIII. Rex Edgarus in Excestria monachos collocavit, et moniales in Rumeseye constituit. Id. p. 141.
- Anno DCCCLXX. Sanctus Edmundus martyrizatus. Vesp. E. 4.
- Monks at Worcester. Anno DCCCLXXI. Sanctus Oswaldus Wygorniensis F. W. i. episcopus monachos in Wigornia constituit. p. 141.
- Anno DCCCLXXII. Sanctus Swithunus episcopus Wyntoniensis obiit.
- Winsin first prior of Worcester. Anno DCCCLXXIII. Winsinus Sanctæ Helenæ presbyter, anno tertio conversionis suæ, monachis Wygorniensis ecclesiæ primus prior instituitur.
- Anno DCCCLXXIV. Ludowicus rex Francorum a Johanne Papa inungitur imperator Romanus.
- Anno DCCCLXXVI. Rollo cum suis Normanniam petiit.
- Anno DCCCLXXVIII. Rex Edgarus Novi Monasterii Id. p. 142. ecclesiam dedicari præcepit.
- Anno DCCCLXXIX. Oswaldus Wygorniensis episcopus Eboracensem archiepiscopatum suscepit.
- Anno DCCCLXXXI. Rex Anglorum Edgarus ab omnibus Angliæ præsulibus Bathoniæ in regem consecratur.

¹ An error for *Abendonensis*. See the *Historia Monasterii de Abingdon* (Stevenson), i. p. 348.

The Lambeth MS. of Florence of Worcester has the word *Abendonensis*.

Anno DCCCLXXXIII. Oswaldus monachos apud Westbure constituit; idem apud Persoram, ubi primus abbas Fulbertus; idem apud Winchelcumbe, ubi primus abbas Germanus. A.D. 883.
f. 73.

F. W. i.
p. 149.

Anno DCCCLXXXVI. Fundata est abbatia de Ramesheye ab Oswaldo cum Aylwino comite.¹ Ramsey
abbey
founded.

Vespas.
E. 4.

Anno DCCCLXXXVII. Swithelmus Schireburnensis episcopus elemosinam regis Aluredi in Indiam ad Sanctum Thomam detulit, indeque prospere rediit.

Anno DCCCLXXXVIII. Sanctus Oswaldus suis precibus resuscitavit Fulbertum abbatem Persoræ.

Anno DCCCC. Alfieda regina Eduuardi regis peperit Elstanum² et Edwinum et sex filias. Edgiva vero regina peperit eidem Edmundum et Edredum et Sanctam Edburgam virginem, quæ jacet Wintoniæ et est domina Persoræ et Colicestriæ.

Hoc tempore fuit Sanctus Frithestanus episcopus Wintoniæ, et Karolus simplex rex Galliæ, et Rollo dux; cujus filius fuit Willelmus³ Longa Spata. Alstanus successit patri Eduuardo.

Anno DCCCIII. Sanctus Oswaldus archiepiscopus monasterium de Rameseye in honore Sancti Benedicti abbatis consecravit et monachos de Wigornia ibidem primo instituit.

Anno DCCCX. Fundatum est Cluniacum cœnobium a Wilhelmo pio, duce Aquitanorum; et constituit Bernonem⁴ abbatem, qui ordinatus est a Sancto Gedcone archiepiscopo Hersonsionensi.⁵ Founda-
tion of
Clugny.

Anno DCCCXIII. Accepit Rollo Popam uxorem, filiam⁶ comitis Silvanectensis; de qua genuit Willelmum.

Anno DCCCXVI. Obiit Rollo primus dux Normanniæ. f. 73 b.

F. W. i.
p. 123.

Anno DCCCXVII. Wertherthus duodecimus Wygorniensis episcopus obiit; cui Ethelhunus abbas de Beorclea successit. Ethelhan-
built.

Anno DCCCXIX. Agelfleda Merciorum domina urbem Warwic condidit quæ Warewik nominatur. Warwick
built.

¹ Earl of the East Angles.

² This must be Æthelstan, who was the son of Edward's first wife, Egwyn.

³ *Willelmus*] om. Calig.

⁴ *Bernonem*] Lemonem, Calig.

⁵ *i.e.*, of Besançon.

⁶ *filiam*] an error for *neptem*.

A.D. 922. Anno [DCCCXXII.] Adthelhunus xiii^{us}. Wygorniensis F. W. i.
 Wilfert. episcopus obiit, cui Wilfertus successit. p. 130.

Anno DCCCXXXII. Sanguis Domini venit in Angliam, qui de imagine Christi fluxit, cum secundo in imagine sua a Judæis priora pateretur.

Frithestano Wintoniensi episcopo successit Brinstanus, et Vesp. E. 4.
 Adelstano regi Edmundus, et huic Adelredus frater Adelstani, et huic Edwinus filius Edmundi. Ricardus dux Normanniæ est; Odo archiepiscopus Cantuariæ; et fuit Lotharius rex Francorum.

Anno DCCCCLI. Edmundus rex occisus; successit Eadredus frater ejus.

Anno DCCCCLIII. "Cælos Edburga scandens nos crimine
 "purga."

Anno DCCCCLVIII. Obiit Edwinus rex; cui successit Edgarus frater ejus.

Anno DCCCCLX. Ordinatio Sancti Adelwoldi Wintoniensis episcopi.

Anno DCCCCLXI. Ingressus monachorum in Wintoniensem ecclesiam, quando crux refectorii eorum in judicio pro eis ista verba loquatur: *Absit hoc ut fiat, absit hoc ut fiat; judicastis bene, mutaretis non bene.*

Sanctus Alphegus cognomento calvus, Wintoniensis F. W. i.
 episcopus, obiit. p. 135.

Anno DCCCCLXIII. Sanctus Athelwoldus consecratus est in episcopatum Wintoniensem.

f. 74. Anno DCCCCLXXV. Rex Edgarus filius Edmundi consilio Dunstani et Adeluoldi a majoribus ecclesiis clericos expulit et monachos induxit. Cui successit Eduuardus filius ejus; Adelredus rex successit Eduuardo, et hujus tempore Hinguar et Hubba Angliam vastaverunt.

Murder of Edward II. Anno DCCCCLXXXIX. Eduuardus martyrizatus est consilio novercæ suæ Aelfrithæ; successit Aeldredus frater ejus, filius ejusdem Aelfrithæ.

Anno DCCCCLXXXIV. Obiit Sanctus Adeluoldus episcopus Wintoniæ.

Anno DCCCCLXXXIX. Obiit Sanctus Dunstanus archiepiscopus Cantuariensis.

Anno DCCCXCII. "Præsul transivit Oswaldus et astra
 "petivit;"

Anno DCCCXCIII. Cui successit venerabilis Aldulfus abbas de Burgo Sancti Petri.

Anno x. Gregorius Papa. Hoc anno rex Ethelredus filius

Vesp. E. 4. Edgari Emmam, Saxonice Elgivam vocatam, ducis¹ Normanniæ A.D. 1000. Ricardi primi [filiam],² duxit in uxorem. Hic Danos omnes in Angliam commorantes occidi præcepit.

Anno mxii. Alphegus archiepiscopus a Danis occiditur. f. 74 b.

Anno mxiii. Sergius Papa. Hoc tempore tota Anglia Sweno subjugata, rex Ethelredus cum uxore sua et filiis Eduardo et Eluredo ad fratrem reginæ ducem Normanniæ fugerunt. Qui scilicet dux habuit tres filios, Ricardum, Robertum, Willelmum.

Anno mxv. Obiit Adelredus rex, sepultusque est Londoniis. Cui successit Edmundus Ferreum Latus, qui eodem anno Cnut Londoniis peremptus est. Canutus vero in regem³ coronatus crowned. est. Obiit Ricardus dux Normanniæ; successit frater⁴ ejus Robertus, qui genuit Willelmum Bastardum.

Anno mxxvi. Hoc anno Canutus rex Romam ivit. Qui Cnut goes reversus super Danos Hardecantum et super Norteganos to Rome. Swanum filios suos reges constituit. Porro Swanus dicebatur esse filius presbyteri, et Haroldus frater ejus filius sutoris. Hoc tempore præfuit ecclesiæ Wintoniensi Alwinus episcopus; de quo Emma regina extiterat diffamata; pro qua diffamatione dicta Emma regina in ecclesia Wintoniensi purgatione[m] novem vomerum ardentium, præsentem filio suo Eduardo, illæsa in f. 75. choro sustinuit, et bene purgata remansit. Ipso eodem⁵ die E[mma] regina ecclesiam Wintoniensem in signum purgationis suæ de novem maneriis dotavit.

Anno mxxix. Mare erupit et tot mala fecit, quod nullus antea nec vidit nec audivit. Item apud Finchamstede stagnum quoddam⁶ fluxit sanguine per tres dies.

Anno mxxxv. Obiit Cnut rex, cui successit Haroldus filius Death of Cnut. ejus.

Anno mxxxix. Obiit Haroldus rex; successit Hardekanutus Death of et regnum suscepit, qui repente inter bibentes⁷ secundo anno Harold I. regni sui miserabili casu obiit; cui successit rex Eduardus Death of frater ejus. Hartha-

Anno mxl. Godwinus dux pater Egivæ reginæ ad mensam cnut. frusto⁸ panis strangulatus est. Death of

Anno mlii. [Obiit]⁹ Emma regina, quæ ecclesiam Wintoniensem super omnes ecclesias dilexerat et ornamentis pretiosis f. 75 b. adornabat.

¹ ducis] duci, MSS.

² filiam] om. MSS.

³ Calig. adds vero.

⁴ frater] om. Calig.

⁵ eodem] eadem, MSS.

⁶ quoddam] quondam, Calig.

⁷ bibentes] bidentes, MSS., but Vespas. has *b* in the margin.

⁸ frusto] frustro, Calig.

⁹ Obiit] both MSS. omit.

- A.D. 1058. Anno MLVIII. Aldredus in civitate Gloverna principalem ecclesiam in honore Sancti Petri dedicavit, et Wlstanum Wygornensem monachum ibidem abbatem constituit; sicque Jerusalem profectus est.¹
- Harold. Anno MLXVI. Hic apparuit cometa. Obiit Edwardus rex Vesp. E. 4. pacificus, qui Londoniis sepultus est; cui successit Haroldus Goduini ducis filius; et capta est Anglia a Normannis. Dux Normanniæ transit mare et vicit Haroldum.
- William I. Anno MLXVII. Occiso in prælio Haroldo, Willelmus dux Normanniæ in regem Angliæ coronatus est Londoniis. Rex vero Eduuardus juramento et fide dederat ei regnum si absque hærede decederet.
- Stigand. Anno MLXVIII. Obiit Adelredus Eboracensis archiepiscopus. Willelmus rex monasteria thesauris spoliavit. Henricus rex Angliæ senior natus est.
- Lanfranc. Anno MLXX. Stigandus archiepiscopus, qui fuerat episcopus Wintoniæ, a legato Romano degradatus est, quia simul archiepiscopatum et episcopatum Wintoniæ injuste tenuit, et aliis de causis. Lanfrancus eodem anno eo² vivente factus est archiepiscopus Cantuariæ, et Walkelinus episcopus Wintoniæ. Hoc anno translata est sedes episcopatus Schirburnensis apud Sarum et Suthsaxonum ad Cicestriam.
- f. 76. Anno MLXXII. Obiit Stigandus archiepiscopus in oppido Wintoniæ. Wlstanus Wygorniæ episcopus² claruit. Gelu magnum et glacies valida a kal. Novembris usque in medio Aprilis.
- Anno MLXXV. Ordinatum est hoc anno quod sedes episcoporum de villulis transirent ad urbes majores.³
- Anno MLXXXIX. Hic incepta est renovari ecclesia cathedralis Wintonia.
- Northumbrenses occiderunt Walkerum episcopum Dunelmensem; cui successit Willelmus quondam abbas Sancti Karlilefi, qui monachos apud Dunelmensem [ecclesiam] primo instituit. Comes Salopiæ Warinus construxit cœnobia, unum in suburbio Salopiæ, et alterum apud Wenloc in honore Sanctæ Milburgæ.³
- Monas-
teries
founded by
Warren,
earl of
Shrews-
bury. Anno MLXXXIII. Obiit Matilda regina, filia Baldeuini comitis Flandriæ. Rex Willelmus tres habuit filios, Willelmum Rufum, Robertum Curthose, et Henricum. Rex Willelmus solitus

¹ This is in a different and later hand.

² Om. Cal.

³ In a different and later hand.

Vesp. E. 4. fuit coronari ad Natale Wygorniaë, ad Pascha Wintoniaë, et A.D. 1083. ad Pentecosten Londoniis.

Anno MLXXXIV. Inceptio operis Wigorniensis monasterii per Sanctum Wulstanum. New works at Worcester.

Anno MLXXXV. Major Malvernia fundata est per Alwium monachum. Great Malvern founded.

Anno MLXXXVI. Willelmus rex filium suum Henricum armis honoravit, et fecit ei fidelitatem totius Angliæ jurari. Philippus rex Francorum derisit Willelmum regem Angliæ, dicens eum jacere sicut puerperam, quia purgaverat ventrem positione; cui Willelmus respondit, "Cum ad monasterium iero, centum milia candelas libabo ei." Non multum vero post regnum Franciæ devastavit et Maante combussit. Translatus est Sanctus Nicholaus a Mirrea metropoli ad Barrum civitatem Apulei. Geroldus, qui fuerat monachus Wintoniæ, transtulit abbatiam de Craneburne ad Teukesbyriam. Rex exegit de qualibet hyda terræ sex solidos. Rotulus compilatur.

Anno MLXXXVII. Willelmus rex filio suo Roberto Normanniam, Willelmo Rufo Angliam, Henrico thesauri copiam divisit; et postquam regnaverat xx. annis et mensibus fere undecim, obiit, et Cadomi est sepultus. Hic dux fuit Normanniæ et rex totius Angliæ: Cynomanniam, Britanniam, Scotiam, et Walliam sibi subjugaverat; vir gloriosus sed cupidus; et in tantum feras amabat, tanquam pater esset ferarum. Undecimo kal. Augusti monachi de Bermundeseye venerunt in Angliam. f. 76 b.
Death of William I.
Arrival of the monks of Bermundeseye.

Anno MLXXXIX. Willelmus Rufus a Lamfranco archiepiscopo Cantuariæ in regem Angliæ consecratus est. Lamfrancus xxv. maneria ecclesiæ Cantuariensi restituit. Johannes episcopus Wellensem præsulatum transtulit ad Bathoniam; et Willelmus de Dorkcestre ad Lincolnensem episcopatum similiter transtulit. Willelmus rex de ecclesia Wintoniensi maximum thesaurum abstulit. William II.
Sees of Bath and Lincoln.

Anno MXCII. Anselmus consecratus est in archiepiscopum Cantuariæ a Thoma archiepiscopo Eboracensi. Tunc primo vocati sunt Cantuarienses, archiepiscopi qui prius totius Angliæ metropolitanis vocabantur. Rex Willelmus concessit Anselmo abbatiam Sancti Albani in alodium. Obiit Sanctus Wlstanus episcopus Wigornensis. f. 77.
S. Anselm.
Death of S. Wlstan.

Anno MC. Tertio nonas Augusti Willelmus Rufus in Nova Foresta dum venaretur, die Sancti Petri ad Vincula, a Waltero Tirello sagitta percussus obiit, et in cathedrali ecclesia Wintoniæ sepultus; cui successit frater ejus Henricus, et a Mauricio Londoniensi episcopo consecratus est. Death of William II., Aug. 1.

A.D. 1101, An: o mci. Rex Henricus duxit filiam regis Scotiæ, Thoma Vesp. E. 4.
 Marriage archiepiscopo Eboracensi coronam ei imponente.

of Henry I. Anno mci. Robertus dux Normanniæ in Angliam venit
 and Ma- cum cclx. militibus comitatus sui. Cui rex dedit duo milia
 f. 77 b. libras, promisso sibi tanto singulis annis pro pace habenda.
 tilda of Anselmus Papa in concilio suo plures abbates degradavit.

Scotland. Anno mci. Nimia mortalitas in Anglia animalium; fructus
 Quarrel et fruges perierunt. Maxima discordia inter regem H[enri-
 between cum] et A[nselmum] archiepiscopum, eo quod nollet consecrare
 Henry I. eos quibus rex dederat ecclesias episcopales. Willelmus vero
 and S. An- Giffard,¹ eo quod nollet episcopari a Girardo Eboracensi archi-
 selm. episcopo, a regno eliminatus est.

Anno mciv. Quatuor circuli visi sunt circa solem F. W. ii.
 albi coloris, vii. idus Junii. Corpus Sancti Cuthberti P. 53.
 cum capite Sancti Oswaldi regis et martyris Sanctique
 Bedæ et aliorum sanctorum reliquiis, incorruptum
 inventum est.

Remelinus episcopus Herefordiæ episcopatum regi reddit,
 eo quod de manu illius investituram receperit.

f. 78. Anno mcv. Rex Anglorum Henricus mare transiit, F. W. ii.
 Bayeux burnt, et Baius cum ecclesia Sanctæ Mariæ combussit, et P. 54.
 and Caen seized by Cathum fratri suo Roberto abstulit.

Willelmus Wintoniensis electus cum archiepiscopo A[nselmo]
 Romæ profectus est.

Anno mcv. Cometa xiv. kal. Martii apparuit et
 per viginti quinque dies luxit.

Romanorum [imperator] Henricus oblit, cui filius
 suus Henricus successit.

Hic constitutus est ordo canonicorum in ecclesia Sanctæ
 Mariæ de Suwerke. Rex Henricus subjugavit sibi totam Nor-
 manniam, capto fratre suo et multis viris illustribus.

Anno mcvii. Rex Scottorum Eadgarus obiit. Phi- F. W. ii.
 lippus rex Franciæ obiit, cui Lodovicus successit. Pp. 55, 59.

Facto² conventu omnium fere magnatum Angliæ apud Londonias,
 rex H[enricus] concessit ut nunquam per donationem baculi
 pastoralis vel annuli quisquam de episcopatu vel abbatia per
 regem vel quamlibet laicam manum in Anglia investiretur.

f. 78 b. Anno mcviii. Gundulfus Rofensis episcopus et

¹ Bishop of Winchester.

| ² Facto] Factum, Calig.

F. W. ii. Gerardus Eboracensis archiepiscopus obierunt. Ricar- A.D. 1108.
pp. 57, 59. dus [ecclesiæ] Londoniensi et Rodulfus Saiensis abbas
Rofensi electi episcopi, ab Anselmo archiepiscopo con-
secrantur.

Philippus rex Franciæ, suscepto habitu monachali, obiit.
Successit Lodowicus filius ejus. Ecclesia Sanctæ Edburgæ
Wintoniæ dedicata est.

F. W. ii. Anno MCIX. Anselmus archiepiscopus obiit; et Death of
p. 59. Thomas Eboracensi ecclesiæ electus archiepiscopus a S. Anselm.
Ricardo Londoniensi episcopo consecratur. Rex Anglo-
rum H[enricus] Eliensem abbathiam ad episcopalem
mutavit sedem.

Henricus rex dedit filiam suam Matildem Henrico impe-
ratori.

Anno MCX. Monachi Novi Monasterii Wintoniæ translati Monks of
sunt ad Hidam, quæ data est eis in escambio. Obiit A[nsel- New Min-
mus] Cantuariensis archiepiscopus. ster moved
to Hyde:

F. W. ii. Fluvius qui Trenta dicitur apud Snotangaham a f. 79.
p. 60. prima usque ad horam diei tertiam exsiccatus est.

Anno MCXI. Henricus imperator Romam venit, Seizure of
Papam cepit, et in custodiam posuit; sed postea Pope Pas-
pacem cum eo fecit. Boamundus¹ et Rogerus² frater chal II. by
Henry V.
ejus comes Flandrensis obierunt.

Mortalitas animalium in Angliâ. Sanctus Adelwoldus in fe-
retro ponitur.

F. W. ii. Anno MCXII. Sampson xxv. Wygornensis episcopus Death of
p. 66. obiit. bishop
Sampson.

Mortalitas hominum maxima.

F. W. ii. Anno MCXIII. Civitas Wygornia cum principali Fire at
p. 66. monasterio et castello igne cremata est, xiii. kal. Worcester.
Julii. Thomas prior Wygornia et Colemanus mona-
chus et capellanus beati Wlstani obierunt. Teolfus
xxvi^{us}, regis capellanus, suscepit episcopatum Wygor-
nensem.

Wygorniensis ecclesia cum castello et villa et uno monacho f. 79 b.
et viginti hominibus combusta est.

Obiit Petrus abbas Gloucestriæ; cui successit domi-

¹ Prince of Antioch.

| ² Rogerus] Sic MS. for Robertus.

A.D. 1113. nus Willelmus monachus ejusdem domus, et benedicitur William, abbat of Gloucester, blessed at Worcester, recepit capam ejus de samer cum vestimento, et honeste procuravit conventum Wygornensem.

Marriage of Matilda and the emperor Henry V. Anno MCXIV. Matildis, filia regis Anglorum H[en- F. W. ii. rici], desponsatur Henrico Romanorum imperatori. p. 67. Thomas Eboracensis pontifex obiit. Radulfus Rofensis episcopus ad Cantuariensem, et Turstanus ad Eboracensem eligitur archiepiscopatum.

Tamisia exsiccata est per duos dies.

Vesp. E. 4.

Anno MCXV. Radulfus archiepiscopus pallium suscepit v. kal. Julii, et Teolfum in episcopum Wigornensem consecravit. Wilfridus episcopus Sancti David et Reignelmus Herefordensis obierunt; et pro Wilfrido Bernardus et pro Reignelmo Gaufridus episcopi consecrantur.

F. W. ii. p. 68.

Secundo kal. Junii obiit Maria comitissa Bononiæ. Duravit gelu cum nive undecim septimanas.

f. 80.

Homage sworn to prince William.

Anno MCXVI. Optimates Angliæ Willelmo regis Henrici filio homagium fecerunt et fidelitatem juraverunt. Owinus rex Walensis occiditur, et rex Henricus mare transiit. Ecclesia Sancti Albani dedicata est, rege Henrico præsentato et coronam ibi¹ gestante.

F. W. ii. p. 69.

Earth-quake.

Anno MCXVII. Tertio nonas Januarii terræmotus factus est magnus, unde ceciderunt turres et monasteria multa et domus, et multi homines perierunt. Tertio idus Decembris luna versa est in sanguinem. Robertus prioratum Mertonii primus suscepit. Radulfus Cantuariensis et Thurstanus Eboracensis Romæ reversi sunt.

Death of Robert, bp. of Lichfield, Pope Paschal II., queen Matilda. f. 80 b.

Apud Lombardiam terræmotus factus est: Mediolani turris magna subito cecidit, et omnes qui intus erant oppressit. Robertus Staffordensis episcopus obiit. [P]ascalus Papa obiit, cui Gelasius successit. Matildis regina Anglorum obiit.

F. W. ii. p. 70.

Cont. F.W. ii. p. 71.

Anno MCXVIII. Obit Matilda secunda Anglorum regina.

Dominus Florentius Wigornensis episcopus² monachus decessit.

Cont. F.W. ii. p. 72.

¹ *ibi*] sibi, Calig.

| ² Sic.

Cont.F.W. Anno MCXIX. Gelasius Papa obiit, cui Calixtus suc- A.D. 1119.
ii. 73.

cessit, qui concilium [Remis]¹ tenuit, et Turstanum ad Eboracensem archipræsulatum invito rege Henrico consecravit. Willelmus filius regis Henrici Normanniam a rege Francorum tenendam accepit.

Anno MCXX. Radulfus Cantuariensis archiepiscopus clericum quendam David nomine, Walensem natione, apud Westmonasterium consecravit ad episcopatum Bangorensis ecclesiæ. Rex Anglorum Henricus rediit; quem Willelmus filius ejus secutus navem cum copiosa nobilium multitudine ingreditur; sed navis rupem incurrens eversa est; omnes qui in ea erant mersi sunt.

David
bishop of
Bangor.

Prince
William
drowned.

Id. p. 76. Anno MCXXI. Rex Anglorum H[enricus] filiam Godefridi ducis Lothringiæ in conjugem accepit. Ricardus ad Herefordensem, Robertus ad Cestrensem, Eovegardus ad Northumcensem,² Gregorius ad Dubliensem episcopatum consecrantur.

Vesp. E. 4. Rex Henricus duxit Adeliciam filiam ducis Lovaniæ uxorem, quæ consecrata est a Radulfo Cantuariensi archiepiscopo. Luna obtenebrata est.

Marriage
of Henry I.
and Ade-
lais of
Louvain.

Anno MCXXII. Obit Radulfus archiepiscopus; cui successit Willelmus de Corboil. Calixtus Papa Gregorium, quem H[enricus] imperator Papam constituit, monachavit.

Anno MCXXIII. Calixtus Papa venit Normanniæ, qui Rennis concilium congregaverat.

Anno MCXXIV. Facta concordia inter Willelmum episcopum Wintoniensem et monachos Wintonienses, episcopus omnia ablata eis restituit. Obit Calixtus Papa. Successit Honorius.

Anno MCXXV. Monetarii totius Angliæ amerciati sunt.

Conceptio beatæ Mariæ primo celebratur in Anglia.

Anno MCXXVI. Apud Gussith sanguis de fonte manavit per sex dies.

Anno MCXXVII. Obit Ricardus Londoniensis episcopus; cui successit Gilbertus universalis.

Anno MCXXVIII. Obit Willelmus Giffard episcopus Wintoniæ.

Anno MCXXIX. Obit Honorius Papa. Henricus, Glastoniæ abbas, frater Stephani, potestate regis episcopus Wintoniæ factus est.

¹ There is a blank space for this word. | ² i.e., Norwich.

- A.D. 1130. Anno **mcxxx**. Ventus inauditus. Londoniæ tota combusta **Vesp. E. 4.**
est, excepto i. wardam et dimid.
- f. 82 b. Anno **mcxxx**. Lodouicus filius Lodouici regis Francorum
ab Innocentio Papa in concilio Remis habito sacratus est.
Anno **mcxxxii**. Eclipsis formidabilis hora diei sexta et visæ
sunt stellæ.
Anno **mcxxxiii**. Duabus horis ante meridiem factus est sol
similis tertiæ lunæ. Non ergo lumen habuit, nisi quasi
lumen xiv. lunæ.
Henricus rex misit Radingiæ manum Sancti Jacobi
Apostoli.
- f. 83. Anno **mcxxxiv**. Robertus Curteose, dux Norman- **Annal.**
niæ, jussu Henrici fratris sui pelve excæcatus; et postea **Winton.,**
obiit apud Cardiviam et in abbatia Gloucestriæ sepe- **p. 50.**
latur. Henricus filius imperatricis et Galfridi comitis **Cont. F.W.**
Andegaviæ isto anno nascitur. **ii. p. 95.**
- Death of
Henry I. Anno **mcxxxv**. Rex Henricus cum regnasset xxx. annis et
quatuor mensibus, obiit apud Sanctum Dionisium in Silva
Leonum. Eodem anno combusta est ecclesia Sancti Pauli
Londoniis.
- Succession
of Stephen. Obit Henricus rex primus tertio non. Decembris,
et apud Radingiam sepelitur; cui successit Stephanus
nepos ejus, contra sacramentum quod majores regni
præstiterunt regi Henrico in vita sua et Matildi filiæ
suæ.
- f. 83 b. Anno **mcxxxvi**. Henricus episcopus Wintoniæ legatus factus
est. Obit Willelmus Cantuariæ archiepiscopus,
Anno **mcxxxvii**. Obit Lodowicus rex Francorum; successit
Lodowicus filius ejus.
Anno **mcxxxviii**, Henricus episcopus Wintoniæ fecit oppida
multa, et domos de Wolves'. Comes Gloucestriæ venit in
Angliam.
- Theobald,
archbishop
of Canter-
bury. Factum est concilium apud Londoniam, præsentem **Wendover,**
Alberico legato, in quo Teobaldus electus est in archi- **ii. p. 225.**
episcopum Cantuariæ.
- f. 84. Anno **mcxxxix**. Imperatrix prima filia regis Henrici venit
in Angliam cum magno exercitu.
Obiit Walterus de Lacy abbas Gloucestriæ; cui suc- **Cont. F.W.**
cessit Gilbertus. Item Matildis imperatrix venit in **ii. p. 114.**
Angliam. **Id. p. 116.**
- Matilda in
England. Anno **mcxl**. Stephanus rex in acie a suis solus dimissus

Vesp. E. 4. captus et ducitur apud Bristolum; sed captus Robertus frater A.D. 1140. imperatricis datus est pro Stephano rege; et sic uterque liberatur. Facta est eclipsis solis die Sancti Cuthberti. Eclipsæ on
Civitas Wintoniæ comburitur cum ecclesia de Hida et ecclesia March 20.
Sanctæ Edburgæ.

Anno MCXLI. Stephanus rex obsedit imperatricem¹ apud f. 84 b.
Oxoniam, quæ clam recessit per Tamisiam apud Lincolniam.

Stephanus rex capitur in bello apud Lincolniam.

Anno CXLII. Stephanus rex cepit Gaufridum de Magna Villa;
qui ut liberaretur reddidit ei Turrim Londoniarum et omnia
oppida sua. Imperatrix cepit Portlonde et Waram.

Robertus comes Gloucestræ captus apud Wintoniam,
et Stephanus rex pro eo redditur.

Anno MCXLIII. Gaufridus comes Andegavensis, capta Nor- f. 85.
mannia, dux nominatus est.

Anno MCXLIV. Henricus episcopus Wintoniæ Romæ pro-
fectus est.

Puer Willelmus crucifixus est a Judæis apud Nor-
ham.

Anno MCXLVI.² Stephanus rex cepit in curia sua Arnulphum³
comitem Cestriæ.

Rogerus de Berkeleye dedit ecclesiam Sancti Leo- Gift of R.
nardi de Stanleje monachis Sancti Petri Gloucestræ. de Berke-
ley to

Anno MCXLVII. Sanctus Willelmus, qui postea veneno extin- Gloucester.
tus est, exilio relegatur. Hoc anno facta est motio euntium f. 85 b.
Jerosolimam.

Obiit Robertus episcopus Herefordiæ; cui successit
Gilbertus abbas Gloucestræ; item successit Gilberto
in abbatem Hamelinus.

Anno MCXLVIII. Hoc anno Henricus filius imperatricis ac-
cinctus est militaribus,

Anno MCXLIX. Monachi de Hida contra abbatem Thomam The Hyde
Romæ profecti sunt, et Henricum episcopum super dilapi- monks.
datione accusaverunt.

Anno MCL. Henricus dux suscepit ducatum Normanniæ. f. 86.
Reliquiæ Sanctorum Birini, Heddæ, Suuithuni, Brinstani, Transla-
tion of
Frithestani, et Elphegi translatae sunt. relics at
Winches-
ter.

¹ *imperatricem*] imperatorem, | scribe has omitted the entry given
Calig. | in Vespas. for MCXLVI.

² Sic Calig. for MCXLV. The | ³ *Arnulphum*] Ranulphum, Ves-
pas.

- A.D. 1151. Anno MCLI. Celebratum est divortium inter regem Lodowic- Vesp. E. 4.
 Louis VII. cum et Alienoram reginam, quam dux Normanniæ H[enricus]
 and Elea- duxit in uxorem eodem anno. Obiit Matilda regina tertia.
 nor di- nor di-
 vorced. Anno MCLII. Henricus dux Normanniæ venit in Angliam
 et obsedit Malmesbyriam. Obiit Sanctus Bernardus Clare-
 valensis abbas.
- f. 86 b. Anno MCLIII. Stephanus rex Angliæ et Henricus dux Nor-
 manniæ concordæ effecti sunt.
- Death of Anno MCLIV. Obiit Stephanus rex Angliæ, et sepultus est
 Stephen. apud Faveresham in ecclesia quam fieri fecit.
 Anno MCLV. Sex castella Henrici episcopi diruta sunt. Hen-
 ricus secundus rex duxit exercitum suum ad Tholosam.
- f. 87. Anno MCLVI. Alienora peperit Matildam. Auditur vox sub
 Ethna monte: "Accendite focum; ecce Johannes cardinalis."
 New coin- Anno MCLVII. Alienora peperit Galfridum. Nova moneta in
 age. Anglia. Rex Henricus Parisius receptus est.
 Anno MCLVIII. Rex Scotiæ dedit Henrico regi obsides pro
 castellis suis.
- f. 87 b. Anno MCLIX. Inter filiam regis Francorum triennem et
 filium regis Angliæ septennem, matrimonium celebratum est.
 Anno MCLX. Maria abbatissa, filia regis Stephani, nupsit
 Mathæo comiti Boloniæ.
- Marriage Henricus filius regis duxit filiam Lodovici regis Wendov.
 of prince Franciæ in uxorem. ii. p. 289.
 Henry and Margaret. Anno MCLXI. Facta est pax inter regem Franciæ et regem
 S. Thomas successit Sanctus Thomas. Civitates Londonia, Wintonia,
 Becket, Cantuaria, et Oxonia combustæ sunt.
 archbishop Anno MCLXII. Thomas cancellarius cognomento Beketh
 f. 88. et Cantuariensis archidiaconus, factus est archiepiscopus Can-
 of Canter- tuariæ et ab Henrico Wintoniensi episcopo consecratus est;
 bury, at the et assignato regi sigillo, transfretavit ad concilium Tholonis;
 Council of quod Papa Alexander congregavit.
 Tours. Fromundus factus est abbas Theukesburiensis et bene-
 Fromund, dicitur Wigornia; sacrista Wigornia; recepit capam
 abbat of ejus cum vestimento parvi pretii. Visitavit conventum
 Tewkes- de pitantia competenti.
 bury, blessed at
 Worcester. Anno MCLXIII. Sanctus Eduuardus rex et confessor
 Translation of Ed- apud Westmonasterium translatus est de tumulo in
 ward the freretum, cujus corpus inventum est incorruptum, quia
 Confessor. obiit virgo.
 Item Gilbertus Herfordensis episcopus, quondam ab- Annal.
 bas Gloucestrensis, permissu domini Papæ translatus Theok.
 p. 49.

est ad sedem Londoniensem. Rogerus filius comitis A.D. 1163.

Repeated
from above,
a. 1133,
p. 378.

Gloucestriæ ad pontificatum Wigorniaë eligitur. Duabus horis ante meridiem factus est sol similis tertiæ lunæ; non ergo lumen habuit, nisi quasi lumen xiv. lunæ.

Vesp. E. 4.

Dominica prima post Pentecosten fulgur cecidit de quo multi homines et jumenta et bestiaë et domus combustæ sunt.

Annal.
Theok.
p. 49.

Anno MCLXIV. Robertus de Melun consecratur in f. 88 b.
episcopum Herefordensem. Obiit Octobonus imperator.¹

Apud Clarendone ad regni consuetudines observandas coacti sunt. Thomas archiepiscopus ab obligatione quam super hoc fecerat a domino Papa absolutus est. Obiit Willelmus filius Henrici regis. Thomas archiepiscopus apud Norhamptone adversus episcopos appellavit, et nocte sequenti secessit latenter cum tribus sociis. Quoddam² stagnum apud Finchamstede versum est in sanguinem, et per tres dies sic mansit. Terræmotus factus est vii. kal. Februarii in Ely et Northfolk et Suthfolk ad nocturnam synaxim; astantes prostravit, campanas pulsavit.

Constitutions
of
Clarendon.

Orta est discordia inter Henricum regem et Sanctum Thomam archiepiscopum, ita quod exivit de Anglia.

Exile of
Becket.

Annal.
Theok.
p. 49.

Anno MCLXV. Alexander Papa honorifice suscipitur a Romanis in sedem suam. Rogerus Wygornensis episcopus intronizatur iv. nonas Februarii.

Regina Francorum peperit Philippum, regina Anglorum³ Johannam. Contra Thomam archiepiscopum profecti sunt ad Papam Eboracensis archiepiscopus, Londoniensis episcopus, Cicestrensis, Wygornensis, Exoniensis, Lincolniensis, Saresberiensis, et multi alii.

Several
bishops go
to the Pope
against
him.

Anno MCLXVI. Thomas archiepiscopus apud Viceliacum solemniter excommunicavit omnes observatores consuetudinum quas avitas vocant. Lodowicus rex Franciæ per quatuor annos in expensis providit Thomæ archiepiscopo.

f. 89.
The ex-
communi-
cations of
Vezelay.

Annal.
Theok.
p. 49.

Henricus rex tenuit concilium apud Oxonefordiam, in quo damnata est hæresis textentium. Robertus Bathoniensis et Robertus Lincolniensis episcopi obi-

Council of
Oxford.

Wendover,
ii. p. 315.

erunt; et Robertus abbas Sancti Albani obiit. Elianora regina peperit filium nomine Johannem.

Birth of
John.

¹ Sic MSS. Apparently a blunder for *Octavianus Papa*.

² *quoddam*] quondam, Calig.
³ *Anglorum*] om. Calig.

A.D. 1167: Anno MCLXVII. Obiit Matilda imperatrix. Comes Patricius¹ Vesp. E. 4.
a lancea profossus.

Simon prior de Sancto Albano factus est ejusdem loci abbas, Rogerus episcopus Wygornensis transfretavit. Robertus episcopus Herefordensis iv. kal. Martii obiit, et G[odefridus] archidiaconus Wygornensis; successit S[ymon] Luvel. Annal. Theok. p. 50.

f. 89 b. Anno MCLXVIII. Episcopi et fere omnes magnates Angliæ scripserunt domino Papæ contra Thomam archiepiscopum. Galfridus Foliot, archiepiscopus Eboracensis,² ab archiepiscopo Thoma excommunicatus est.

Attempt to make peace between Henry II. and Becket. Earthquake in Sicily. Anno MCLXIX. Rege Francorum, Juvano³ et Gratiano cardinalibus operam dantibus ad pacem reformandam inter Henricum regem et Thomam archiepiscopum, tamen convenire non potuit inter eos, quia noluit rex dare osculum pacis.

Terræmotus magnus factus est in Sicilia, qui Cathiniam et alias quatuor civitates subvertit. Nigellus Helyensis et Hilarius Cicestrensis episcopi obierunt. Annal. Theok. p. 50.

Prince Henry crowned king by the archbishop of York.

Anno MCLXX. Henricus filius regis Henrici in regem consecratus est a Rogero archiepiscopo Eboracensi. Archiepiscopus Thomas suspendit ab omni divino officio archiepiscopum Rogerum et H[ugonem] Dunelmensem, et Saresberiensem, Exoniensem, Cestrensem, et de Sancto Assaph episcopos, quia interfuerunt coronationi Henrici juniori[s]. Vesp. E. 4.

Death of William Beauchamp. f. 90. Martyrdom of Becket. Priory of Little Malvern founded.

Willelmus de Bello Campo obiit, et ad ostium capituli Wigornię sepelitur.

Anno MCLXXI. Concordia inter regem Henricum et Thomam archiepiscopum. Item sanctissimus archiepiscopus Thomæ martyrizatus est in ecclesia sua Cantuariæ.

Item obiit Henricus Wintoniensis episcopus, qui fecit multa bona abbathiæ Gloucestriæ. Item hoc anno fundatus est prioratus Sancti Egidii abbatis Parvæ Malvernïe a duobus fratribus qui nati fuerant apud Beckeforde. Primus enim erat prior, scilicet Jocelinus; secundus prior Edredus. Habitum religionis et regula[m] beati Benedicti et consuetudines a capitulo Wygornensi [acceperunt].

¹ Patrick de Evreux, lord of Salisbury.

² Sic MSS. for *Gilbertus F. episcopus Londoniensis*.

³ i.e., Vivian, archdeacon of Orvieto.

Vesp. E. 4. Anno MCLXXII. In nocte Nativitatis Domini tonitruum in A.D. 1172. Anglia et in Hibernia et in omni regno Francorum auditum est, generale, subitum, et horribile, portendens aliquid magnum et inusitatum; et eadem nocte periit quidam sacerdos fulmine in ecclesia de Andevere.

Ann.
Theok.
p. 50.

Magna miracula fecit Deus pro Sancto Thoma martyre Cantuariæ. Rogerus episcopus Wygornensis Romam petiit, regem excusaturus quod nec ejus mandato nec voluntate archiepiscopus occisus sit. Abbatia de Wiggemore fundata isto anno.

Miracles
at Canter-
bury.

Wigmore
abbey
founded.

Anno MCLXXIII. Rex pater et rex filius discordes facti sunt. Comes Leycestriæ captus est. Henricus rex junior cepit inquietare patrem suum; discessit ab eo ad regem Franciæ. Item eodem anno Leycestria destructa est.

f. 90 b.

Capture of
Robert
Blanch-
mains,
earl of
Leicester.

Ann.
Waverl.
p. 240.

Anno MCLXXIV. Flandrenses vastaverunt Nortwiche. Rex Scotiæ captus est ab H[enrico] rege patre. Secundo non. Novembris circa mediam noctem per unius horæ spatium et eo amplius tota cæli facies ab parte Aquilonari visæ est sanguineo rubore subfundi. Bresanzones venerunt in Angliam.

Ann.
Theok.
p. 51.

Ricardus prior de Dover consecratur in archiepiscopum Cantuariæ a Papa Alexandro. Willelmus episcopus Nortwichensis obiit. Idem dominus Rogerus, abbas Persoræ, obiit. Item obiit Gilbertus Londoniensis episcopus. Item Robertus Foliot consecratur episcopus Herefordensis.

Richard,
prior of
Dover,
archbishop.

Anno MCLXXV. Rex Francorum ab Anglis fugatus est de obsidione Rothomagi. Item facta est pax inter regem et filios ejus. Item Henricus primus regis filius diem clausit extremum, et apud Radingiam sepultus est.

Legatus Hugelyn tenuit concilium apud Westmonasterium, ubi magna erat dissensio inter Cantuariæ et Eboraci archiepiscopos, quis eorum sedere deberet a dextris legati. Turris nova Wigornia corrui. Johannes de Oxonia suscepit episcopatum Norwiohensem.

Council at
Westmin-
ster.

Fall of the
tower at
Worcester.

Anno MCLXXVI. Rex Angliæ a kal. Aprilis usque ad Assumptionem Beatæ Mariæ decem hominum egenorum necessaria invenit.

Ann.
Theok.
p. 51.

Willelmus rex Siciliæ filiam regis Angliæ duxit uxorem. Andreas abbas Cirecestræ obiit.

Princess
Joanna
married to
William of
Sicily.

Anno MCLXXVII. Canonici Waltanenses sæculares amoti sunt. Visi sunt dracones in Anglia. Ventus vehemens, nix et grando; et sol passus est eclipsim.

A.D. 1177. Item Frethericus imperator venit ad pedes Alexandri Papæ, Vesp. E. 4.
f. 91 b. et schisma inter eos finitur.

Mathæus archidiaconus Gloucestræ obiit. Succedit dominus Willelmus de Norhale. Ann. Theok. p. 52.

Anno MCLXXVIII. Alexander Papa celebravit concilium apud Lateranum.

Monasterium Teokesburie incendio conflagravit. Fromundus Teukesburie abbas obiit. Kalixtus Papa schismaticus veniens ad pedes Alexandri absolutus est.

Westwood Ricardus de Lucy construxit ecclesiam de Lines.

in Leanes Anno MCLXXIX. Alexander Papa concilium tenuit Romæ. Obit Hamelinus abbas Gloucestræ, cui successit G. Carbonel. Rogerus episcopus Wigornie obiit. Ann. Theok. p. 52.

(Erith) abbey founded. G. benedicatur Wigornie die Assumptionis Sanctæ Mariæ in abbatem Gloucestræ. Sacrista Wigornie habuit capam ejus cum vestimento, et misit conventui per capellanum suum pro pitantia lx. solidos.

[Thomas] Carbonel, abbat of Gloucester, blessed at Worcester. Lodouicus rex Francorum venit ad Sanctum Thomam Cantuarie. Eodem anno coronatus est Philippus filius ejus. Puer quidam martyrizatus apud Wenlak. Synodus cccx. episcoporum habita est Romæ. Obit Lodouicus rex Francorum; successit filius ejus Philippus.

Death of Louis VII. Philip II. f. 92. Anno MCLXXX. Translatio Sanctæ Frideswidæ Oxonie secundo idus Februarii. Ann. Wav. p. 241.

Baldewinus abbas de Forde consecratur in episcopum Wigornie die Sancti Laurentii. Ann. Theok. ii. p. 52.
Philipus rex Francorum a Francia Judæos expulit. Win-
tonia combusta. Vesp. E. 4.

New coin- age. Item in isto anno Henricus rex mutavit monetam suam in Anglia. Ann. Wav. p. 242.

Crispin, abbat of Winchcomb, blessed at Worcester, June 7. Anno MCLXXXI. Alexander Papa obiit. Successit Lucius. Henricus abbas Winchcombe obiit: successit Crispinus ejusdem loci prior, et benedicatur Wigornie in translatione Sancti Wulstani. Sacrista accepit capam cum vestimento, et misit conventui per celerarium suum xl. solidos.

Obit Rogerus Eboracensis archiepiscopus.

Fratres de Charthuse primo ingressi sunt habitacula sua in Angliam. Ann. Wav. p. 242.

- Ann. Theok. p. 52. Anno MCLXXXII. Corona regni Jerusalem ad regem A.D. 1182. f. 92 b.
 Angliæ Henricum transfertur.
- Vesp. E. 4. Henricus rex xlii. milia marcarum misit Jerosolimam.
 Henricus dux Saxonum exhæredatus est.
- Ann. Theok. p. 53. Robertus factus est abbas Teokesburiae; benedicitur Robert, abbat of Tewkesbury, blessed at Worcester. Obituary of the year.
 Wigorniae in festivitate beati Michaelis. Sacrista Wigorniae accepit capam cum vestimento, et misit conventui per capellanum suum xl. solidos. Ricardus episcopus Cestrensis et Crispinus abbas Winchecombiae et W[alterus] episcopus Roucestriae et O[sbertus] abbas Malmesburiae obierunt.
- Id. Anno MCLXXXIII. Translatio Sancti Egwini Eveshamiae. Orta est discordia inter regem et filios suos.
 Henricus filius Henrici regis Angliæ obiit, et sepultus est Death of the young king Henry.
 Rothomagi. Obiit Ricardus Cantuariensis archiepiscopus.
- Ann. Theok. p. 53. W[alterus] de Constantiis factus est episcopus Lincolniae. W[illelmus] comes Gloucestriae obiit.
- Anno MCLXXXIV. Dux Saxonum venit in Angliam. Baldeuinus episcopus Wigorniae electus est in archiepiscopum Cantuariae. Baldwin, archbishop of Canterbury.
- Ann. Theok. p. 53. Ricardus archiepiscopus Cantuariae et Bartholomæus episcopus Exoniae obierunt.
- Anno MCLXXXV. Patriarcha Jerosolimæ venit in Angliam The patriarch Heraclius in England.
 ad Sanctum Thomam.
- Johannes filius regis Henrici transivit in Hyberniam. Eclipsis solis particularis. Terræmotus factus est magnus apud Lincolniam.
- Ann. Theok. p. 53. Lucius Papa obiit; successit Urbanus. Obiit Hugo de Mortuo Mari, fundator abbathiae de Wiggemore. Death of Hugh Mortimer.
- Anno MCLXXXVI. Obiit Gilbertus episcopus Londoniae. Orta est discordia inter monachos Cantuariae et Baldwinum archiepiscopum.
- Ann. Theok. p. 53. Obiit Robertus Foliot episcopus Herefordiae; cui successit Willelmus le Ver.
- Item obiit Galfridus filius regis Henrici secundi et comes Britanniae. Willelmus de Norhale factus est Death of prince Geoffrey.
 episcopus Wygorniae, et H[ugo] prior Cartusianus Lincolniae.
- Anno MCLXXXVII. Hoc anno crux Domini capta est a pa- f. 93 b.
 ganis: rex quoque captus et episcopus Acon, et multi cum

A.D. 1187. Templariis et Hospitalariis occisi; et civitas Acra capta est; Vesp. E. 4.
 Fire at Jerusalem capta est. Mater ecclesia Cicestris et tota civitas
 Chichester. combusta est.

Urbanus Papa obiit; successit Gregorius. Gregorius obiit; successit Clemens. Orta est discordia inter B[aldewinum] archiepiscopum et conventum Cantuaris.

Ann.
Theok.
p. 53.

Philip II. Anno MCLXXXVIII. Rex Francorum et rex Anglorum et
 and Henry II. take the cross. multi alii principes et comites, archiepiscopi, et populus
 infinitus cum monachis et canonicis per orbem susceperunt
 crucem eundi Jerusalem. Rex Angliæ transfretavit. Orta
 est discordia inter regem Angliæ et regem Franciæ. Obit
 Ricardus episcopus Wintoniæ.

f. 94. Anno MCLXXXIX. Coruscatio, tonitruum, grando, die Nativitatis
 Beati Johannis in mane. Item hoc anno extitit magna
 fames et mortalitas hominum grandis. Orta est guerra inter
 regem Philippum Francorum et regem Angliæ. Obit Henricus
 rex Angliæ, filius imperatricis, apud Chynun in Normannia,
 pridie non. Julii; et apud Fontem Ebrardi sepelitur;

Richard I. cui successit Ricardus filius ejus, qui tertio non. Septembris
 apud Westmonasterium coronatus est die Dominica a Baldwino
 archiepiscopo Cantuaris, et Johanni fratri suo dedit comitatum
 Gloucestris, et honorem de Mortone, et alias terras multas.
 Godefridus de Lucy electus est in episcopum Wintoniæ. In nocte
 sequenti coronationis regis Ricardi facta est strages Judæorum
 in Londoniis, et domus eorum ex magna parte igne consumptæ sunt.

Frederick I. goes to Jerusalem. Item imperator Fredericus cum exercitu magno perrexit
 Jerosolimam.

Senatus prior of Worcester. Fire. Radulphus prior obiit; successit magister Senatus
 monachus ejusdem domus. Tota fere Wigornia igne combusta est.
 Godefridus Wintoniensis, W[illelmus] Elyensis, Hubertus Walteri
 Salesberiensis consecrantur episcopi. Willelmus de Stoke monachus
 Wigornis factus est abbas Sireburnensis.

f. 94 b. Anno MCXC. Ricardus Londoniensis et Willelmus Elyensis
 electi consecrati sunt. Judæi per Angliam a Christianis interfecti
 sunt. Baldewinus archiepiscopus concilium celebravit Westmonasterii
 xi. kal. Maii, ibique valedicens fratribus iter versus Jerosolimam
 arripuit. Gaufridus frater regis archiepiscopus Eboracensis factus
 est, et Willelmus Eliensis episcopus legatus et vice regis Angliæ.
 Ricardus per Angliam

Archbp. Baldwin goes to the Holy Land.

Vesp. E. 4. et Philippus per Franciam, elapso modico tempore post Nativitatem beati Johannis Baptistæ, iter aggressi sunt eundi Jerosolimis, et infinitus populorum numerus cum eis, crucis signaculo insignitus. Obiit Willelmus Wigornensis episcopus. Item obiit Fredericus itinerando versus Terram Sanctam; et Radulfus de Glanville et Baldewinus archiepiscopus obierunt.

Defuncto Willelmo Wigornensi episcopo v. non. Maii,¹ Robertus eligitur i. Julii.

Robert
Fitz-Ralph
bishop of
Worcester.

Anno mxcxi. Jacinctus Papa effectus [est] et vocatus est Cælestinus. Ricardus rex Angliæ et Philippus rex Franciæ profecti sunt a Messana ante Dominicam Palmarum. Et post xi. kal. Maii applicuit rex Franciæ ad Acras, et rex Angliæ iv. non. Junii. Acres autem postea capta est a Philippo rege Franciæ et Ricardo rege Angliæ; et rediit Philippus Franciam. Item Ricardus rex Angliæ cepit Cyprum insulam et principem ejus, quarto idus Julii.

Capture of
Acre.

Ann.
Waverl.
p. 247.

Ann.
Theok.
p. 54.

Ricardus rex Angliæ cepit Achon in terra Jerusalem. Robertus Wigornensis episcopus consecratur iii. non. Maii. Eclipsis solis. Clemens Papa obiit; successit f. 95.

Cælestinus. Rogerus² episcopus Bathoniæ et Johannes Exoniæ consecrantur.³ Hugo Coventrensis ejectis monachis de Coventria clericos⁴ ibi subrogavit.

TheCoven-
try monks
expelled.

Vesp. E. 4. Anno mxcxii. Cælestinus episcopus præsidet Romanæ ecclesiæ. Feria secunda Paschæ Henricus imperator coronatus est ab eodem Papa. Item Philippus rex Francorum reversus est Jerosolimis.⁵ Galfridus Eboracensis archiepiscopus Turonis consecratus est; in Angliam veniens, Doroberniæ applicuit. Hoc anno Reginaldus Bathoniæ episcopus electus est in archiepiscopum Cantuariæ; nec mora, in fata secessit. Savaricus consecratus est in episcopum Bathoniæ apud curiam Romanam. Hoc anno Ricardus rex Angliæ rediens a Jerosolimis in Alemannia a duce Austricæ interceptus est, et retentus ab imperatore Henrico Alemanniæ; et redemptus est propter cl. milia marcas sterlingorum, ad quam redemptionem perficiendam universi calices per Angliam ecclesiarum confracti et conflati sunt præter⁶ eos qui redempti sunt cum aliis thesauris⁷ ecclesiarum.

Henry VI.
crowned
emperor.

Capture of
Richard I.;
his ransom.

¹ *Maii*] Aprilis, Ann. Theok.

² Sic for *Reginaldus*.

³ *consecrantur*] Sic MS. for *obierunt*.

⁴ *clericos*] canonicos, Ann. Theok.

⁵ *Jerosolimis*] Jerosolimam, Callig.; Jherosol', Vespas.

⁶ *præter*] propter, MSS.

⁷ *thesauris*] thesaurum, MSS.

- A.D. 1192. Ricardus rex Angliæ, audito in Syria quod J[ohan-
Return and nes] frater suus Angliam in manu forti sibi subju- **Ann.**
capture of gasset, treugas cepit cum Saladino pagano in tres annos, **Theok.**
Richard I. et rediens captus est ab imperatore Alemanniæ xii. **p. 55.**
kal. Decembris.
- f. 95 b. Anno mxciii. Hoc anno Hubertus Wauteri, Saresbriensis **Vesp. E. 4.**
Hubert episcopus, factus est archiepiscopus, et Cantuariæ introniza-
Fitz-Wal- tus est, vii. idus Novembris. Eodem anno ii. idus Decembris
ter arch- abbas H[enricus] Glastoniæ consecratus est in episcopum
bishop of Wigornia.
Canter-
bury. Herebertus archidiaconus Cantuariæ eligitur in epi- **Ann.**
scopum Saresberia. Robertus Wygornensis episcopus **Theok.**
obiit. Facta est redemptio regis Ricardi. **p. 55.**
- Ransom Anno mxciv. Hoc anno rex Ricardus Angliæ liberatus est
and return a potestate Henrici imperatoris ii. non. Februarii. Item iii.
of Richard idus Maii apud Sandwich applicuit, et post in octavis Paschæ
I. regni diadema suscipiens apud Londonias cum magno apparatu
receptus est. Et postea xv. kal. Maii apud Wintoniam; et
postea ii. non. Junii transfretavit in Normanniam contra **Ann.**
regem Franciæ cum magno exercitu, et obsidionem **Waverl.**
quæ erat circa Veronem¹ fugavit; castellum² cum his **p. 249.**
quæ in illo erant cepit. Item Johannes frater ejus
reconciliatur ei.
- f. 96. Anno mxcv. Hoc anno Hubertus Wauteri Cantuariensis
Arch- archiepiscopus ii. kal. Maii suscept legationem totius Angliæ,
bishop Hu- Walliæ, et Scotiæ. Item Alanus prior Hospitalis Jerusalem
bert made consecratus est in episcopum de Bangor. Obit Hugo Dumcl-
legate. onsis et Henricus Wigornia episcopi.
- Slaughter Rex reddidit fratri suo Johanni terras suas. Eodem
of the anno facta est strages Walensium apud castrum Ma-
Welsh at tildis per dominam M[atildam] uxorem Willelmi de
Castle Brewosa. Ricardus rex Angliæ totam Britanniam Mi- **Ann.**
Maud. norem vastavit igne et gladio. **Theok.**
p. 55.
- John of Anno mxcvi. Venerabilis vir magister Johannes de
Coutances Constantiis, decanus Rothomagensis, factus est episco-
bishop of pus Wygornensis, et consecratur xiv. kal. Novembris.
Worcester. Magister Senatus theologus et prior Wygornensis eccle-
Senatus, sias cessit prioratui die Sancti Edmundi regis; succes-
prior of Worcester resigns.

¹ i.e. Vernueil.| ² i.e. Luches, Ann. Waverl.

- sit dominus Petrus monachus ejusdem ecclesiæ. Phi- A.D. 1196.
lippus Pictavensis eligitur in episcopum Dunholmia. Peter prior.
- Vesp. E. 4. Anno mxcvii. Obiit Willelmus Eliensis episcopus, domini f. 96 b.
Ricardi regis cancellarius, et Willelmus comes Sarum, et
Willelmus de Bello Campo. Item Philippus Belvacensis epi- Fire at S.
scopus captus est militaribus indutus. FERIA Sancti Egidii Giles's fair,
combusta est cum ecclesia. Winchester.
- Ann. Theok. p. 55. Cometa apparuit tota hyeme fere. Terræmotus Comet.
factus est. Willelmus Helyensis et W[illelmus] de Earth-
B[ello] Campo obiit.¹ quake.
- Vesp. E. 4. Anno mxcviii. Hoc anno Eustachius clericus domini regis
consecratus est in episcopum Eliensem a domino Huberto
archiepiscopo Cantuariæ; et Gaufridus episcopus Cicestrensis
et Anselmus² abbas de Persore obierunt. Obiit Hugo de Death of
Nonant episcopus Cestriæ, et Petrus episcopus de Sancto [Simon,]
David, et Ricardus Londoniensis episcopus, et Walterus prior abbat of
Bathonia, et Johannes episcopus Wigornia. Item Galfridus Pershore.
filius Petri justiciarius Angliæ factus est. Item circa festum
Sancti Michaelis mutantur cartæ quas prius fecerat Ricardus
rex Angliæ suo novo sigillo.
- Bonæ memoriæ dominus Johannes de Constantiis et Death of
optimæ conversationis obiit, cujus sanctitatis refulgent bishop
insignia: nam corpus ejus sacrum cum indumentis John of
pontificalibus usque hodie manet integrum et incor- Coutances.
ruptum.
- Ann. Theok. p. 56. Monachi de Coventre recuperant ecclesiam suam The Coven-
cum omnibus pertinentiis, quibus præficitur Gorbertus tury monks
prior de Wenloch. Coventrensis episcopus obiit. Cæ- restored.
lestinus Papa obiit; succedit Innocentius. Symon ab-
bas Persoræ obiit. Anselmus succedit, et benedicitur f. 97.
Wigornia die Omnium Sanctorum, Sacrista noster Anselm,
habuit capam ejus de pallio cum vestimento. Misit abbat of
conventui pro pitancia iv. marcas. Pershore,
blessed at
Worcester.
- Vesp. E. 4. Anno mxcix. Hoc anno Ricardus rex Angliæ obsidens cas- Death of
tellum de Chaluz, quod Castellum lupi dicitur, vulneratus est Richard I.
jaculo balistæ in sinistro humero; unde vii. idus Aprilis obiit,
et sepultus est apud Fontem Ebrardi ad pedes Henrici patris
sui, anno regni sui decimo: et cor ejus sepelitur Rothomagi
juxta H[enricum] fratrem suum: cui successit in regno Johan- Succession
of John.

¹ Sic.

² *Anselmus*] an error for *Symon*. See below.

A.D. 1199. nes frater ejus, et coronatus est a domino Huberto Cantuariensi archiepiscopo vi. kal. Junii, in die Ascensionis, apud Westmonasterium. Qui collecta multitudine magna militum et peditum et navium apud Schorham transfretavit. Eodem anno cepit de singulis carucis terræ totius Angliæ tres solidos. Item Galfridus filius Petri factus est comes Essexiæ, et Willelmus Marescallus comes de Struguil. Item ecclesia

Dedication of Chichester. Cicestriæ dedicata est. Hoc anno etiam assumptus est Hugo abbas ad regimen monasterii Cluniacensis, qui xiv. annis strenue rexit: cui successit bonæ memoriæ Helias camerarius, vir per omnia laudabilis.

Mauger elected bishop of Worcester, rejected by the archbishop, but confirmed by the Pope. Magister Maugerius, archidiaconus Eboracensis¹ eligitur in episcopum Wygornensem, et ab archiepiscopo Cantuariæ quassatur, quia non erat legitimus; unde curiam appellavit. Videns autem Papa elegantiam tanti viri, eum in episcopum Wygornensem confirmavit, et illud pulchrum decretale pro eo composuit, quod sic incipit, *Innotuit*.² Egidius de Brewes eligitur in episcopum Herefordensem.

Anno mcc. Hoc anno facta est pax inter regem Angliæ Johannem et Philippum regem Franciæ. Item Henricus dux Saxonum venit in Angliam. Item Johannes de Gray factus est episcopus de Northwiche, Egidius episcopus Herefordiæ. Item Johannes rex Angliæ Isabellam filiam comitis Angulamiæ duxit in uxorem, et statim postea fecit eam coronari in reginam a domino Huberto Cantuariensi archiepiscopo. Helyas abbas Radingiæ benedicitur.

Marriage of John and Isabella of Angoulême. Johannes rex fecit homagium regi Franciæ. Item Arthurus in præsentia regis Franciæ fecit homagium Johanni regi de Britannia et aliis terris; remansit tamen in custodia regis Franciæ. Item obiit Sanctus Hugo Lincolniensis episcopus. Maugerius consecratur Romæ a Papa I[nnocentio], et rediens Wygorniæ in-

Death of S. Hugh. tronizatur. W[illelmus] de Verdun factus est archidiaconus Gloucestriæ.

Earthquake at Montacute. Anno mcci. Terræmotus factus est apud Montem Acutum, ita quod chorus monachorum tremere visus est.³

¹ *Eboracensis*] Sic MS., erroneously, for *Ebroicensis*. Vide Ann. Theok., p. 56.

² This is tit. iv. of the "Prima

"collectio decretalium Innocentii III.," ed. Migne, vol. iii. col. 1193.

³ This sentence is repeated in a later hand after the next.

Ann.
Theok.
p. 56.

Miracula de Sancto Wulstano inceperunt xiv. kal. A.D. 1201. Februarii, quæ per totum annum et amplius adeo crebrescebant, ut nunc xv. nunc xvi. uno die curarentur ab omnibus langoribus.

f. 98.
Miracles of
S. Wulstan.

MCCII.¹ Ecclesia cathedralis Wygornia cum omnibus adjacentibus ei officinis et magna parte civitatis, xv. kal. Maii, igne conflagravit alieno quarta nocte Paschæ.

Fire at
Worcester.

Ann.
Waverl.
p. 254.

Cum Arcturus comes Britannia, et Hugo le Brun, et alii usque ad trecentos milites electos obsedissent Aelienor matrem domini regis J[ohannis] apud Mirabel in Pictavia, dominus rex superveniens omnes omnino comprehendit.

Capture of
Arthur at
Mirabeau.

Die Sancti Egidii venerunt Wygorniam ex mandato domini Papæ Hubertus archiepiscopus Cantuariensis, Eustachius Elyensis, et abbates duo de Sancto Edmundo² et de Wlburna,³ inquisituri de miraculis Sancti Wlstani; et oppressi a gloria multitudinis curatorum et eorum testium recesserunt gaudentes.

Inquiry at
Worcester
into the
miracles of
S. Wulstan,
Sept. 1.

Alanus abbas Theokesburia obiit, qui fuerat prior ecclesie Christi Cantuariensis. Monachi Wygornienses, videlicet, Walterus de Bradewas et Randulfus de Hevesham cum sociis Roma prospere redierunt; qui illuc post Epiphaniam ierant cum literis Huberti Cantuariensis archiepiscopi et omnium episcoporum Angliae testantium mirabilia quæ Deus per merita beati Wlstani in ecclesia Wygorniensi operatus est; quos in eundo Deus de periculo maris per merita ejusdem patris miseraliter et misericorditer liberavit. Tradidimus totam terram nostram de West ad firmam hominibus villarum illarum a festo Sancti Laurentii in xv. annos. Dominus Thomas de Erdintone miles recepit de nobis ad firmam Alvuston et Schepewestone a Pascha usque ad xvi. annos pro xxx. libris annuis.

Return
of the
Worcester
monks
from Rome,
who had
gone for
the canonization of
S. Wulstan.

Lands
leased out
by the
convent.
West,

Alveston,
Shipston.

¹ Here MS. Vesp. E. 4 is deserted by the compiler.

² Sampson.

³ If this is Woburn, the abbat's name was Peter.

- A.D. 1203. MCCIII. Beatissimus Wlstanus canonizatus est Romæ Anna .
Theok.
p. 57.
S. Wulstan ix.¹ kal. Maii cum magna solemnitate. Duellum in
canonized. curia prioris inter Godefridum de Elstone et Odonem
Duel in de Miregros. Maxima caritas temporis, ita ut quarte-
the prior's rium venderetur xiv. solidis.
court.
- William Magister W[illelmus] Blesensis, cantor Lincolnæ,
de Blois, consecratur in episcopum Lincolnæ. Rogerus de Mor- See the
Registrum
Prioratus
Beate
Mariæ Wi-
gorniensis,
p. 20 b.
bishop of tuo Mari fidelitatem juravit ecclesiæ Wygornensi de xx.
Lincoln. solidis de Wurbeni.² W[alterus] sacrista de Theokes-
f. 98 b. buria benedicitur in abbatem ejusdem domus. Rex
Losses of John in Angliæ J[ohannes], amissa civitate Andegavis cum An-
John in Anjou, Poitou, and Normandy. degavia, Turonis cum tota provincia, Cinomannis cum
Cinomannia, totaque Britannia, Pictaviæ etiam parte
maxima, destructis nihilominus et captis Normanniæ
munitionibus, et castris usque ad medietatem, venit in
Angliam auxilium petiturus et pecuniam. Deposito
Ralph of Evesham, prior of Worcester. Petro priore vigilia Natalis Domini, successit ei Ran-
dulphus eadem die. Anselmus abbas Persoræ, Willel-
mus de Stoteville obierunt.
- Capture of Constantinople by the Latins. MCCIV. Comes Flandrensis et dux Venitiæ,³ Mar-
chisius de Monte Ferrato, et comes de Sancto Paulo
profecti Jerusalem, Constantinopolim ceperunt; et in-
carcerato imperatore, convenientibus viribus in unum,
Baldwin I. comes Flandrensis in imperatorem eligitur. Normannia,
elected emperor. nemine resistente vel defendente, subjugata est regi
Franciæ Philippo in universum.
Gervasius benedicitur in abbatem Persoræ apud
Wygorniam. Symon archidiaconus Wellensis consecra-
tur in episcopum Cicestrensem. Ossa beati Wlstani
Relicks of S. Wulstan. pridem ab episcopo Johanne de Constantinis noctu et
irreverenter levata, noctu etiam reponuntur ab episcopo
Obituary of the year. Malgerio. Hoc anno obierunt Sefredus episcopus Ci-
cestrensis, Alienor regina Angliæ, Godefridus de Luci
Wintoniensis, Galfridus⁴ comes Leicestrensis, Gualeranus
comes Warwici, Petrus quondam prior Wygorniæ.

¹ ix.] x., Annal. Theok.² i.e. Wribbenhall.³ Enrico Dandolo.⁴ An error for Robertus.

MCCV. Permaximum gelu a festo Sancti Thomæ Apostoli usque ad Annunciationem Sanctæ Mariæ. Rex dedit in escambium comiti Cestriæ terrarum quas ultra mare perdidit comitatum de Richemund et Duvedele. Egidius episcopus Herefordiæ confirmavit nobis pensionem xl. solidorum in ecclesia de Lindrugge. Episcopo Malgerio adjudicata fuit sententialiter possessio subjectionis abbatii de Hevesham; sed adhuc restabat quæstio de proprietate. Petrus de Rupibus eligitur et consecratur Romæ in episcopum Wintoniæ. Circa festum Sancti Johannis Baptistæ cecidit ros minutissimus; cumque exirent homines post nonam ut colligerent herbam, nihil tale arbitantes, invenerunt quasi mel pluisse, unde ciphus plenus illo melle vel potius illo melleo rore præsentatus fuit R. personæ de Wulewardeleye,¹ qui et hoc narravit.

A.D. 1205.
Long frost.
f. 99.
Earldom of
Richmond
and Dove-
dale given
to Ranulph
Blundevil.
Pension in
Lindridge
church.
Evesham
subjected
to the bp. of
Worcester.
Singular
dew about
June 24.

Cf. Ann.
Theok.
p. 57.

Henricus prior Gloucestriæ succedit Thomæ abbati ejusdem loci defuncto; et benedicitur Wygornie die Sancti Michaelis. Magister W[illelmus] subdecanus Lincolnæ, vir bonus et justus, occiditur in ecclesia cathedrali Lincolnæ a quodam subdiacono die Dominica.

Henry,
abbat of
Gloucester,
bleased at
Worcester.
Murder of
W. de
Bramford,
sub-dean of
Lincoln.
John de
Gray
elected
archbp.
Loss of
Normandy.

Johannes de Grai episcopus Norwicensis eligitur in archiepiscopum Cantuariæ in Decembri. Dux lunæ plenæ visæ sunt de clara die. Item J[ohannes] rex Angliæ isto anno perdidit Normanniam. Petrus de Rupibus Romæ apud Sanctum Petrum ab Innocentio Papa consecratus est in episcopum Wyntonie.

MCCVI. Sententiatum est Romæ pro ecclesia de Hevesham, ut sit exempta in capite, et facta est commissio de Valle.² Petrus de Rupibus consecratus Romæ, intronizatus [est] Dominica Palmarum apud Wintoniam. Literæ portatæ fuerunt regi Angliæ a quodam clericello

Exemption
of Eves-
ham.
March 26.

¹ Wolverley.

² i.e. the prescriptive right of the abbey to jurisdiction in the vale of

Evesham. See the Commission in the Chronicon Abbatii de Evesham (Macray), p. 191.

- A.D. 1206. ex parte beatæ Mariæ. Johannes de Florentino, tunc
 John de Sanctæ Mariæ in Via Lata diaconus cardinalis, venit
 Ferentino legatus in Angliam post Pascha. In Cacumba¹ liberata
 legate in de manu A. personæ datur ad firmam hominibus ejus-
 England. dem villæ usque ad xvi. annos pro vi. marcis annuis,
 excepta dimidia marca de pensione ecclesiæ. Lewelinus
 Marriage desponsavit filiam regis post Ascensionem. Jocelinus
 of Llew- of Llewelyn and Joanna. consecratur in episcopum Bathoniæ apud Radinges die
 May 28. Trinitatis ab episcopo Londoniæ. Rex transfretavit in
 f. 99 b. Pictaviam post Trinitatem. O. persona de Lindrugge
 Settlement between et prior Wygornia concordati sunt sub tali forma:
 the prior of Worcester and the parson of Lindridge. quod ecclesia de Lindrugge solvet nobis singulis annis
 c. solidos ad duos terminos, ad festum Sancti Michaelis
 Lease of Hinewich data est ad firmam hominibus villæ usque
 Henwick. ad xv. annos pro lii. quarteriis frumenti per annum, et
 xv. quarteriis avenæ, et una marca argenti, et una
 carrata fœni, et una straminis.
- Montauban taken by John. Rex Angliæ cepit Montem Albam, castrum muni- Wend. iii.
 Council at Reading under John de Ferentino, Oct. 19. tissimum in Gasconia, et in eo senescallum regis P. 187.
 The quarrel respecting the succession to Canterbury. Hispaniæ cum centum et viginti militibus electis et ii.
 milibus servientium electorum. Legatus celebravit con-
 ciliium apud Radinges in crastino Sancti Lucae. Magna
 altercatio inter Reginaldum suppriorem Cantuariæ, ge-
 rentem se electum ex parte conventus Cantuariæ, et
 inter nuncios J[ohannis] Norwicensis episcopi electi
 ex parte episcoporum et regis, contendentibus monachis
 ad se solummodo spectare electionem, episcopis contra
 allegantibus ipsos debere interesse electioni. Rex, re-
 cuperata fere tota Pictaviæ et Gasconia, rediit in
 Obituary of the year. Angliam circa festum Sancti Nicholai. W[illelmus]
 Blesensis episcopus Lincolnia in vigilia Ascensionis,
 H[enricus] Marescallus in Octobri episcopus Exoniensis,
 Martinus abbas Certesiensis, Abel sacrista Wigornia

¹ Chacombe.

[die Sancti] Johannis ante Portam Latinam, Rogerus A.D. 1206. Dod decanus Wigorniaë obierunt.

Ann.
Waverl.
p. 258.

MCCVII. Rex fecit tallagium per Angliam de tertia decima; episcopus nec ecclesias cathedrales nec eorum feoda talliavit. Defuncto A. persona de Hefortone, dedimus ecclesiam magistro Roberto de Clipstone.

Tax of a
thirteenth.

Harving-
ton church.

Regina Ysabella kal. Octobris peperit regi Angliæ Johanni Henricum filium suum primogenitum. Otho rex Alemanniæ mandatus a rege avunculo suo, venit in Angliam ante Pascha; sed data pecunia a rege post Pascha rediit. Magister Stephanus de Langedone, cardinalis Romanus, consecratus est die Sancti Johannis Romæ in archiepiscopum Cantuariæ, electus a

Birth of
prince
Henry.
Otho IV. in
England.

Stephen
Langton
arch-
bishop.

Ann.
Theok.
p. 58.

monachis Cantuariæ sine assensu regis et episcoporum, unde rex motus abegit monachos Cantuariæ, et fecit portus observari, et venditis omnibus instauramentis monachorum, terras suas et archiepiscopatus in manus suas seisivit.

Rex Johannes cum circa festum Nativitatis Beatæ Mariæ venisset Wygorniam, et post solemnem processionem, cum qua susceptus fuit, ad tumbam beati Wlstani aliquamdiu orasset, accessit ad eum Randulphus, tunc ejusdem loci prior, rogans quatinus ei libertatem in quatuor maneriis donaret, Lindrugge, Wulewarde, Stoke, et Cliva cum pertinentiis suis. Qua libertate donata et regali signo confirmata, centum etiam marcas, quas ei pro libertate illa reddere tenebamur, ad claustrum et officinas nostras reficiendas condonavit.¹

£. 100.

Charter
given by
John to
the con-
vent re-
lating to
the manors
of Lind-
ridge,
Wolverley,
Stoke
Prior, and
Cleeve.

W[alterus] archiepiscopus Rothomagensis, Symon episcopus Cicestrensis, Senatus quondam prior Wigorniaë, obierunt. Galfridus archiepiscopus Eboracensis, quia noluit dare regi tertiam decimam de archiepiscopatu suo nec finem facere, sicut Cantuariensis ecclesiæ suffraganei fecerunt, dissaisitus est et in exilium pulsus.

Obituary
of the year.

¹ See this charter in the *Registrum prioratus beatæ Mariæ Wygorniensis*, p. 11 a. (Camden Soc. 1865.)

A.D. 1207. Hervortone, quæ diu fuerat ad firmam pro xii. marcis, tradita est ad firmam hominibus ejusdem villæ pro xxiv. marcis et xii. quarteriis avenæ ad xii. annos a festo Sancti Luca. Burestone, quæ fuerat ad firmam pro viii. marcis, tradita est ad firmam pro xii.

The interdict. Isto anno nono kal. Aprilis incepit interdictum generale per Angliam, et episcopi pro depressione ecclesiæ secesserunt in Franciam.

The interdict, beginning on the Monday after Passion Sunday, March 24. MCCVIII. Omne divinum officium interdictum est per totam Angliam præter baptismum parvulorum et pœnitentias morientium, quia dominus rex noluit recipere Stephanum Cantuariensem archiepiscopum et conventum ejus loci. Incepit autem interdictum a crastino *Isti sunt dies*; unde rex motus disseisivit omnes ecclesiasticas personas ab omnibus rebus et possessionibus suis; sed viris religiosis postea restituit.

Some bishops go to France.

Geoffrey Marsh in Ireland. W. de Braose suspected by John.

£ 100 l.

His flight into Ireland.

Murder of Peter de Castelnau.

Eustachius Helyensis, Mangerius Wygornensis, W[illelmus] Londoniensis episcopi, executores interdicti, et Egidius Herefordensis, transfretaverunt in Gallias, grave exilium subeuntes. Galfridus de Mariscis cepit in Hybernia super regem Angliæ nobilem civitatem Limeric et alia plura castella; quod rex suspicatus fuisse per W[illelmum] de Breaus, mandavit eum ut ad curiam veniret; qui venire renuit et castella sua in Wallia munivit. Unde rex magnum exercitum convocans, super eum properavit. Sed W[illelmus] de Breaus, redditis quinque castellis et obsidibus et mille marcis, regem fecit redire. Sed eodem anno cum exercitus regis iterum properaret super eum, relictis terris suis et castellis, fugit in Hiberniam cum tota familia sua, nolens contra dominum suum arma ferre.

Quidam monachus Cisterciensis, Petrus nomine de Castro Novo, missus a Papa I[nnocentio] in Provinciam ad hæreses eradicandas, occiditur per comitem, sicut dicitur, Tholosanum. In cujus vindictam multi in partibus transmarinis ad mandatum domini Papæ crucem acceperunt in pectoribus, moturi super eundem

Ann. Theok. pp. 58, 59. comitem ad proximum Pascha. Philippus dux Suaviæ, A.D. 1208. adversarius domini Othonis regis Alemanniæ, attracto Murder of Philip, duke of Swabia, by Otho of Wittlesbach. Otho IV. emperor. fere ad se toto imperio, occiditur a quodam comite Palastino, et sic totum imperium suscepit dominum O[thonem] in imperatorem. Episcopus Dumholmensis Philippus et G[alfridus] Coventrensis obierunt.

Annis inventis octo cum mille ducentis
Verbigeni pueri, cum nona kalenda videri
Separat Aprilis Anglorum gentis herilis,
Organa suspensa siluerunt et sacra mensa.

Ann. Theok. p. 59. MCCIX. Regina Ysabella nocte Epiphaniæ peperit Birth of prince Richard. Ricardum postea regem Alemanniæ. Rex cum magno exercitu profectus contra Lewelinum, postquam collocuti fuerant, recessit. Dux Saxonie, Henricus,¹ nepos regis Angliæ, venit in Angliam, et facto homagio domino regi de quibusdam terris quas petiit, rediit in sua, relicto filio suo primogenito cum rege. Magna tribulatio fuit hoc anno et præterito super omnes ecclesiasticas personas, quia a cura Christianitatis omnes fere laici pedem reflectebant; sed victualium plena fuit abundantia.

Ann. Theok. p. 59. Stoka rediit in manus camerarii. Cuidam propter Stoke. Strange penance enjoined by the archbishop of Sens. f. 102.² immane et inauditum scelus quod perpetraverat in-junctum est a magistro Petro de Corboil, archiepiscopo Senonensi, ut omnibus diebus Veneris tota vita sua carnibus vesceretur, et aliis diebus abstineret. Hugo archidiaconus Wellensis, signifer domini regis, xiii. kal. Januarii consecratur in episcopum Lincolnie. Indul-tum est a domino Papa ut singulæ ecclesiæ conven-tuales celebrarent semel in hebdomada. Cruce signati Franciæ et terrarum transmarinarum proficiscuntur in Provinciam ad debellandos hæreticos; et prosperatum est bellum Domini in manibus eorum.

Randulphus prior Wigornie conquisivit in curia Lands obtained by the prior. domini regis totam terram Hugonis de Cnihtone; et

¹ Elder brother of Otho IV., | ² The MS. is wrongly foliated,
palatine of the Rhine. | 101 being omitted.

A.D. 1209. factum est chirographum inter eos in eadem curia. Henricus archidiaconus Stafordie eligitur in episcopum Exoniae. Walterus de Grai, cancellarius domini regis eligitur in episcopum Coventrensem. Episcopi executores causae Cantuariensis ad mandatum domini regis venerunt in Angliam de pace tract[at]uri; sed infecto negotio redierunt.

John advances against William, king of Scotland, but peace is made.

Rex motus erga regem Scotiae, quia noluit ei securitatem praestare de non receptandis alienigenis in damnum Angliae, cum magno exercitu properavit super eum; sed conventum est inter eos, datis obsidibus duabus filiabus¹ regis Scotiae, maritandis duobus filiis regis Angliae, et facto homagio ab haerede regis Scotiae et recognito homagio patris. Debent igitur in perpetuum obsides praestari de Scotia ad voluntatem regum Angliae.

Ann. Theok. p. 59.

Marriage of Otho IV. with Beatrice, daughter of Philip of Suabia. Severe frost from Jan. 1 to Feb. 14.

Rex recepit homagium de tota Anglia. Rex O[tho], desponsata sibi filia Philippi quondam ducis Sueviae, coronatus est Romae in imperatorem quarta die Octobris.

MCCX. In vigilia Circumcisionis Domini incepit gelu tam forte quod Sabrina, sicut et alia flumina, congelata² fuit usque ad quatuor miliaria ultra Gloucestriam; ita quod et hominibus et equis se praebat transmeabilem, et duravit usque ad noctem Sancti Valentini; et infra quatuor dies tota glacies dissoluta

Ann. Theok. p. 59.

Heavy tax. sine damno disparuit. Dominus rex grave et inauditum fecit tallagium super omnes ecclesias Angliae tam parochiales quam conventuales, cujuscunque religionis essent vel conditionis, ita quod nec etiam leprosis parceretur. Unde et ab ecclesia Wigornensi ducentas marcas exegit et unam caretam cum quatuor equis. Dedimus ecclesiam de Lindrugge Radulpho fratri prioris Randulphi. Recepimus in Ascensione Domini ecclesiam de Uverbure ad firmam tota vita magistri Radulphi de Stöke pro xx. marcis annuis.

Church of Lindridge. f. 102 b. Church of Overbury.

¹ Margaret and Isabella.

| ² congelata] congelatus, MS.

Rex cum MCCC. [navibus] et infinito exercitu transit A.D. 1210. in Hiberniam, ubi dispositis omnibus ad libitum, Wal-John in Ireland.tero de Lasci omnes terras suas abstulit de Hybernia, et Hugonem fratrem ejus comitem Ulvestre expulit in Hugh, earl of Ulster, expelled. Franciam; et sic rediit in Angliam. Existente rege in Hibernia, custodes regni cum quatuor exercitibus totam Walliam aggrediuntur, et repulsis Walensibus Defeat of the Welsh. in ultiores terræ suæ fines, munitiones et castra in firmioribus terræ locis firmaverunt. W[illelmus] de W. de Breaus evadit in Franciam; uxor¹ ejus et hæres² Braose. capti et incarcerati fame pereunt. Die Sanctæ Mariæ Princess Magdalenæ nata est regi filia Johanna. O[tho] impe- Joanna born, rator, occupatis quibusdam terris et castris quæ Papa July 22. tenebat, excommunicatur. Mauricius nepos episcopi Otho IV. excommu- factus est archidiaconus Gloucestrensis. nicated.

MCCXI. Rex exulavit Walterum de Laci, quia non dimisit uxorem suam,³ filiam W[illelmi] de Breaus. Rex taillavit in principio Quadragesimæ omnes clericos Angliæ. Wuluardeleye rediit in Annunciatione in manus Wolverley. prioris. S[tephanus] archiepiscopus Cantuariensis cassavit electiones W[alteri] de Gray cancellarii et archidiaconi Stafordensis. Bradewas rediit in manus prioris. Broadwas. Rex J[ohannes] cum magno exercitu profectus super Lewelinum principem Norwalliæ, quatuor castra in terra ejus firmavit. Sed Lewelinus ad pedes regis Llewellyn makes peace and submits to John. veniens, cum eo ob gratiam filiæ regis, quam pridem in uxorem acceperat, [pacificatur]; remisit etiam domino regi omnes terras suas præter Snaudone et Anglesiam et aliam parvam terram ultra Snaudone supra mare; et obsides dedit de fidelitate. Dedit etiam decimam vaccarum et xl. dextrarios et xl. chascurs. Prior in festo Sancti Johannis Baptistæ recepit Church of Berrow. ad firmam ecclesiam de Berga singulis annis pro xviii. Arrival of Pandulph marcis. Duo clerici nuntii domini Papæ venerunt in

¹ Matilda de la Haie.

² William.

³ Margaret.

A.D. 1211. Angliam propter pacem ecclesiæ; sed infecto negotio rederunt. Otho imperator Romanorum totam sibi subjugavit Apuliam. Randulphus prior fecit novam assiam in firmis, et adjecit redditui infirmariæ lx. solidos annuos de terra Hugonis de Cnihtetone. Sarraceni in manu forti applicuerunt in Hyspaniam, et Christianis bellum indixerunt in Maio anni sequentis. Willelmus de Stoke, iii. non. Aprilis, abbas Sireburnensis, Willelmus de Breaus in Augusto, exul, obierunt.

MCCXII. Otho imperator, subjugatis sibi Apulia et Sicilia, rediit in Alemanniam. Facta est socialis conventio inter ecclesiam Wygornia et ecclesiam de Stratflur. Rex Johannes donavit in Pascha cingulo militari filium et hæredem regis Scotiæ.¹ Rogerus de Mortuo Mari finem fecit pro Waltero de Bello Campo et terris ejus pro iii. m. marcis, et maritavit ei filiam suam.²

Lewelinus et alii principes totius Walliæ, ascitis sibi undecunque copiis militaribus, castra de novo per Walliam constructa capiunt, comburunt, et deiciunt; et crebris irruptionibus marchias nostras inquietant.

Othone imperatore per dominum Papam reprobato propter injurias ecclesiæ Romanæ illatas, Fredericus puer Apuliæ eligitur et mittitur cum exercitu magno in partes Cisalpinas contra Othonem. Londonia magna ex parte comburitur cum ponte et ultra et citra pontem, et multa milia hominum combusta et aquis submersa pereunt. Infirmi per Angliam communicantur. Cum rex iret versus Cestriam super Walenses et pervenisset usque ad Notingham, nunciatum est ei quod magnates Angliæ absoluti a fidelitate ejus ipsum caperent; unde revocato exercitu ipse remansit. Robertus autem filius Walteri fugit in Franciam, Eustachius de Vesci in Scotiam; alii cum rege pacificati remanserunt. In Octobris initio concessum est³

Ann. Theok. p. 60.

¹ Alexander.

² Johanna. See her death under 1225.

³ concessum est] concessus, MS.

O. Bolt molendinum de Neweham per cartam conventus A.D. 1212. usque x. annos pro lx. solidis. Quidam de Hybernia, cui trimo abscisa fuerat lingua, curatur ad tumbam Sancti Wlstani; propter quod miraculum idem ipse dominus cognomento Pippard ædificavit magnam ecclesiam in Hybernia in honore beati Wlstani episcopi et confessoris; dedit ecclesiæ Wygorniaë prædictum locum cum xxx. carucatis terræ. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus et coepiscopi exules, Thomas de Erdintone et alii nuncii regis, vadunt Romam. Archiepiscopus misit priori curam officialitatis.

Miracle of S. Wulstan. f. 103 b. Church built in Ireland in consequence.

Quidam futurorum præagus aperte prædixit regi quod in proxima Ascensione regnum amitteret. Ventus vehemens qualis antea non fuit auditus. Christiani congregientes in Hyspaniam cum Miramumelin¹ et infinita multitudine Sarracenorum in momento eos in fugam vertunt, et usque ad lx. [milia] virorum et v. milia mulierum occiderunt, et per xv. dietas eos persequentes, urbes et oppida, castra et castella capiunt. G[alfridus] archiepiscopus Eboracensis, Johannes archiepiscopus Dubliniensis, R[obertus] episcopus Bangoriaë, S[ampson] abbas Sancti Edmundi, octavis Sancti Johannis Baptistæ Maugerius episcopus Wygorniaë, obierunt.

Prophecy of Peter of Pontefract. Battle of Navas de Tolosa.

MCCXIII. H[enricus] archidiaconus Staffordiaë eligitur et consecratur in archiepiscopum Dubliniaë. Recepimus ad firmam de W[illelmo] de Mauns tres partes prati de Doddeham usque ad x. annos²; sed totum datum est præ manibus. Magnum flumen Waia in tribus locis supra et subtus Herefordiam ita exsiccaturum est quod sicco pede transiri posset, aqua³ hinc et inde stante tanquam solida et fluxus oblita, et hoc duravit per horam unam.

Obituary of the year.

The Wye nearly dried up.

Defuncto W. de Wetemora, rediit Crophthone cum Nedertone in manus prioris et Codestone in manus camerarii.

Crophthorne, Netherton, and Cutsden.

¹ Mohammed Alnassir.

² See the Registrum, p. 21 b.

³ aqua] aque, MS.

- A.D. 1213.** Rex Franciæ Philippus, attractis undecunque copiis
 Threats of
 Philip. militaribus et navium multitudine infinita, præstolaba-
 tur in Flandriam, comminans se venturum in Angliam
 et ablatum regi reprobo regnum et diadema, et ordi-
 naturum de regno, prout secundum Dominum haberet
 in consilio. Etenim magnates Anglorum, tyrannide
 regis sui supra modum gravati, et quia, illo causam
 f. 104. dante, officio divino erant privati, appensis sigillis suis
 The barons
 ask his aid. uni scripto universali, regem Francorum in auxilium et
 liberationem sui et ecclesiæ asciverant. Rex autem
 Anglorum Johannes e contra in Cantia extitit, adunans
 infinitum [exercitum] et navium multitudinem copio-
 sam; tandem subiciens se et regna sua Angliæ et
 Submission of
 John to
 the Pope. Hybernæ domino Papæ cum mille marcis annuis
 nomine feodæ firmæ, promittens etiam se omnia ablata¹
 ecclesiæ restitutum et pacem omnimodam cum archi-
 Navar defeat of
 the French. episcopo et clero facturum, missis satellitibus cum
 navibus multis, naves regis Franciæ quasdam cepit,
 quasdam submersit usque ad cccc. Rex autem Franciæ
 residuum navium suarum comburi vel confringi fecit,
 ne in direptionem et præsidium venirent Anglorum.
 Absolution
 of John. Vocatis igitur Cantuariensi cum coexulibus et appli-
 citis illis vii. idus Julii, rex absolutus est xiii. kal.
 Augusti.
- Ralph the
 prior
 elected
 bishop of
 Worcester,
 but the
 election set
 aside. Radulfus prior ii. die Decembris eligitur in episcopum
 Wygornæ, et electioni² subscriptum est a toto con-
 ventu. Sed postmodum suggestione N[icholai] Tusculani
 episcopi, legati Angliæ, recessum est ab electione illa.
 Nicholas episcopus Tusculanus venit legatus in Ann.
 Angliam, et deposuit abbates de Westmonasterio³ et Theok.
 de Evesham.⁴ Rex Arragoniæ occiditur in bello a p. 61.
 Symone de Monti Forti. Johannes rex Angliæ fecit
 Pedro II. homagium Papæ, solvens ei singulis annis mille libras.
 of Arragon
 slain.
- End of the
 interdict. MCCXIV. Interdictum solutum est iii. die Julii, quod
 duraverat per sex annos et tres menses. Walterus de

¹ *ablata*] oblata, MS.² *electioni*] electione, MS.³ Ralph Papillon.⁴ Roger Norreys.

Grai, cancellarius domini regis, in episcopum WygorniaA.D. 1214.
 eligitur vicesimo die Januarii, confirmatur quinto die W. de
 Februarii, consecratur quinto die Octobris, intronizatur Gray bi-
 decimo nono die Octobris. S[imon] Apuleus, decanus shop of
 Eboracensis, eligitur et consecratur in episcopum Ex- Worcester.
 onia primo die Octobris. Randolphus prior Wygornia Prior
 per consilium legati renuncians electioni de se facta Ralph
 in episcopum Wygornia, xxii. die Januarii eligitur, made abbat
 et benedicitur xxiii. die Februarii Eboraci a legato in of Eves-
 abbatem Eveshamia. Prædicatio solemnitas de crucis ham.
 signatione ex injunctio domini Papæ. Abbas Selebi¹
 transfertur in abbatem Rameseia. Imperator Aleman- Battle of
 nia Otho excommunicatus, cum nostratibus et Ferrando Bovines.
 comite Flandria congregitur cum rege Francorum f. 104 b.
 Philippo, imperatore tamen in prælio² non præsentem,
 sed longe retro existentem. Ibi capiuntur comes Flan-
 dria, comes Bolonia,³ comes Saresberia,⁴ et alii multi;
 multi etiam capiuntur, multi occiduntur. Imperator
 licet invitatus, suasio tamen suorum, fugere compellitur.
 Cum rex Anglia obsideret in Pictavia castrum Repulse of
 quoddam, quod dicitur Rupis Monachi, superveniente John at
 Lodovico juvene rege Francia, soluta obsidione recessit. Roche aux
 Trengæ tandem firmantur inter reges Francia et Moines.
 Anglia a Pascha sequente in quinque annos.⁵ Hugo Hugh
 prior Theokesburia, electus in abbatem ejusdem domus, abbat of
 benedicitur in ecclesia Wygornia ab Egidio episcopo Tewkes-
 Herefordia ad mandatum W[alteri] Wygornensis episcopi.⁶ bury.
 Silvester factus est prior [Wygornia] xii. kal. Church of
 Februarii. W[alterus] episcopus Wygornia dedit nobis Cleeve
 ecclesiam de Cliva in proprios usus.⁷ Rex Anglia given by
 Johannes cruce signatur. bishop
 Episcopus⁸ W[alterus] recuperavit super Fiamdum Walter de
Gray.

¹ Richard, abbat of Selby.² *prælio*] *prelito*, MS.³ John.⁴ William de Longuespée.⁵ *annos*] *anno*, MS.⁶ *episcopi*] *clerici*, MS.⁷ See the *Registrum*, p. 86 a.⁸ *Vacat* is written with a style against this paragraph. It occurs again with variations under 1215.

A.D. 1214. de Wiletone, qui desponsaverat hæredem R. de Over., Estone et Ablintone cum advocatu ecclesiarum et advocatione ecclesie de Giate. Radulfo autem remansit manerium de Giate et duæ hidæ et dimidia in Ablintone. Willelmus archidiaconus Huntindoniæ consecratur in episcopum Conventrensem. Johannes de Grai episcopus Norvicensis obiit.

Toulouse
destroyed
by prince
Louis.

MCCXV. Turbatio magna inter regem et barones sub prætextu libertatum Angliæ non observatarum. Tolosa, civitas totius Christianitatis munitissima, præcepto Papæ, quia receptaverat hæreticos, ut dicebatur, a Ludovico hærede Franciæ diruta est. Rex et barones simulata pace concordantur, concessis et confirmatis a rege omnibus et libertatibus et securitatibus petitis. Sed evaso rege de manibus baronum, in brevi itum est in antiquam silvam; et facta sunt posteriora pejora prioribus. Londonienses confœderaverunt se

Ann.
Theok.
p. 61.

f. 105.

Norensibus, id est inimicis regis.

Dominus Silvester de Evesham, monachus Wygornie, factus est prior ejusdem ecclesie xii. kal. Februarii. Willelmus archidiaconus Huntindoniæ consecratur in episcopum Coventrensem viii. kal. Februarii. Walterus de Grai episcopus Wygornie dedit priori et conventui ecclesiam de Cliva juxta Evesham in proprios usus. Rex Angliæ Johannes cruce signatur die Cinerum. Episcopus Walterus de Grai recuperavit super Radulfum de Weletone, qui desponsaverat hæredem R. de Overci, Estone et Ablintone cum advocationibus ecclesiarum et advocationem ecclesie de Giate; Radulfo autem remansit manerium de Giate et duæ hidæ et dimidia in Ablintone. Tradidimus ad firmam Clivam pro xl. marcis, Seggesbere pro xxxviii. marcis, Stoke pro xxvi. libris, dominicum Wluarle et Burestone pro viii. libris usque xii. annos. Martinus abbas Blanch-Landiæ consecratur in episcopum Bangorum xvi. die Junii. Bernardus monachus Teokesburie, eligitur in abbatem ejusdem domus. Pandulfus Romæ genere,

Churches
of Cleve,

Aston,
Ablintone,
Yate.

Churches
and de-
meanes
leased.

subdiaconus domini Papæ, eligitur præcepto dominæ A.D. 1215. Papæ in episcopum Norwicensem. Terminus firmæ de Mora et Neweham prorogatur usque ad xvi. annos. Prior et episcopus cum aliis prælatis omnibus profecti sunt Romæ ad generale concilium. Walterus de Grai episcopus Wygornia transfertur in archiepiscopum Eboracensem apud Romam in generali concilio. Reginaldus filius W[illelmi] de Breaus desponsavit filiam Lewelini quondam principis solius Norwalliæ, nunc principis totius Walliæ. Rex Johannes post diutinam obsessionem cepit castrum Roffense super barones; inter quos de captivis fuerunt W[illelmus] de Albaneth, Willhelmus de Einesford, et alii plusquam ccccxx. milites præter familiam.

Marriage of Reginald de Braose and Gladuse, daughter of Llewellyn. Capture of Rochester castle.

Hugo de Mortuomari fecit fidelitatem de Wrbehale in capitulo Wygornensi de xx. solidis annuis, quos antecessores¹ sui ecclesiæ prædictæ contulerant per manus quorundam percipiendos; quibus eo quod redditum suum non redderent et vi ejectis et pretio, ipse prædictam terram suscepit redditum redditurus.

Wribben-hall.

Generale concilium celebratum est Romæ in ecclesia Lateranensi sub Innocentio III. Papa. Hic Innocentius sedit Papa Romæ annis xxiii., et in sexto anno Papatus sui canonizavit beatissimum Wlstanum Wygornensem episcopum, et composuit orationem ipsius sancti, quæ sic incipit, *Spiritum nobis, Domine, tuæ caritatis.*

Fourth Lateran council.

Tempore ejusdem cœperunt duo ordines solemnes, videlicet ordo Prædicatorum et ordo fratrum Minorum. MCCXVI. Silvester prior Wygornia rediit de concilio Romano; iii. die Aprilis eligitur in episcopum Wygornia in capitulo Wygornia, et consecratur Petrus iii. die Julii a Papa Innocentio III., et intro-nizatus fuit die Nativitatis Beatæ Mariæ. Petrus benedicitur in abbatem Theokesburia eadem die.

The Dominicans and Franciscans. Silvester bishop of Worcester.

Ann.
Theok.
p. 62.

¹ See above p. 492, and the *Registrum*, p. 20 b.

A.D. 1216. Lodovicus, primogenitus regis Franciæ, vocatus a quibusdam baronibus Angliæ, cum exercitu magno Landing of prince Louis at Sandwich; he is ex-communicated by the legate. **Siege of Dover.** **Vineyard of Doddenham.** **Consecration of Hugo de Mapenore bishop of Hereford.** **Worcester embraces the cause of Louis.** **Its capture by the royalists under R. Blundevil and Fawkes de Breanté.** **Flight of William Marshal.** quibusdam baronibus Angliæ, cum exercitu magno xxi. die Maii applicuit apud Sandwicum, rege existente prope et fugiente ad Dovere et modo versus Corf. Guala legatus domini Papæ applicuit in Anglia, et excommunicavit Lodovicum et omnes complices ejus. Omnes domestici et familiares regis Johannis, excepto comite Cestriæ¹ et paucis baronibus Marchiæ, divertentes ab eo, subdiderunt se Lodovico, et etiam comes Saresberia², frater regis. Lodovicus obsedit castrum Dofræ, sed nihil proficiens, acceptis et datis treugis, alias se vertit.

Cepimus ad firmam de Thoma de la Mare vineam de Doddeham ad xx. annos. Henricus,³ decanus Herefordiæ, eligitur in crastino Purificationis, et consecratur xv. kal. Januarii a Silvestro episcopo Wigornia, præcipiente legato, in episcopum Herefordiæ, assistantibus de Mide,⁴ de Sancto Asaph,⁵ de Sancto David,⁶ et Landavensi⁷ episcopis. Civitas Wygornia, malo usa consilio, subdidit se Lodovico, et recepit nomine ejus W[illelmum] filium W[illelmi] Marescalli. Sed die Sancti Kenelmi⁸ supervenientibus comite Cestriæ, Faukisio, et aliis regi fidelibus, licet se cives ad stuporem obsidentium viriliter se defenderent; tandem per castrum non usquequaque fideliter observatum irruerunt in urbem, et cives adhuc ad propugnacula se defendentes ex insperato ceperunt; et per exquisita tormenta quicquid habuerunt et amplius eis abstulerunt. Milites etiam ad custodiam civitatis relictos a juvene Marescallo fuga sibi consulente ad præmunitionem patris, ut dicebatur, ab ecclesia cathedrali, ad quam capta civitate fugerunt, violenter abstraxerunt;

Ann.
Theok.
p. 62.

¹ Ralph Blundevil.

² William de Longuespée, natural son of Henry II.

³ Sic. MS. for *Hugo*.

⁴ Simon Rochfort, bp. of Meath.

⁵ Reiner.

⁶ Gervase.

⁷ Henry of Abergavenny.

⁸ July 17.

et ecclesiam cathedralem deprædaverunt, et ccc. marcas A.D. 1216.
 a monachis exegerunt; ita quod oportebat opus feretri The priory heavily fined,
 Sancti Wlstani fusum in solutionem dictæ pecuniæ tra-
 dere; sed et omne instaurum illorum abstulerunt in
 capite et in membris. Sed et nos ad cumulum malo- and sus-
 pended till
 Aug. 15.
 rum tanquam excommunicati, eo quod divina celebra-
 vimus inimicis regis existentibus in civitate, suspensi,
 vix die Assumptionis relaxati fuimus.

Johannes rex Angliæ obiit apud Newewerke in Death of
 John,
 Oct. 19.
 crastino Sancti Lucæ; et sepultus est in cathedrali
 ecclesia Wygorniaë coram magno altari inter Sanctos
 Oswaldum et Wlstanum: ut verificetur illud quod
 dictum est in Merelino: *Et inter sanctos collocabitur.*
 Cui successit Henricus filius ejus primogenitus, qui f. 106.
 coronatur Gloucestris a Petro Wintoniensi episcopo, Coronation
 of Henry
 III.
 præcipiente legato et ipso legato coronam sibi im-
 ponente.

S[ymon] camerarius Wygorniaë factus est prior ejus- Symon
 Punnie
 prior of
 Worcester.
 dem loci in Octobri. Willelmus supprior Wygorniaë
 eligitur in abbatem Alencestris; quo non consentiente
 electioni, M[auricius] ejusdem ecclesis monachus eligi-
 tur. Willelmus de Bradewas dimisit supprioratum ad
 preces episcopi, scilicet ut adhæreret ei; sed cito post
 infirmatus remansit in clavica.

Innocentius Papa obiit iii. Julii.

Death of
 Innocent
 III.

MCCXVII. Lodovicus primogenitus regis Franciaë, Progress
 of the war.
 non habens ratas treugas prius a se datas, ivit versus
 Winchelese propter Quinque Portus, qui diverterant ab
 eo: et nostri illum interceperunt, et fractis undique
 pontibus in arcto illum tenuerunt; qui tandem con-
 sentientibus nostratibus, ut dicebatur, mare transiit;
 et nostri interim obsederunt castrum Wintoniaë, et
 ceperunt Fernham. Comes Saresberis et filius Mares-
 calli redierunt ad fidelitatem domini regis.

Episcopus grave fecit tallagium super clericos totius Worcester
 castle re-
 stored to
 the priory.
 episcopatus. Castrum Wygorniaë nobis redditum est
 tanquam jus nostrum usque ad motam turris, vigilia

A.D. 1217. Paschæ¹ per literas regis sub sigillo W[illelmi] Marescalli tutoris ejus; et episcopus S[ilvester] excommunicavit omnes qui venirent contra. Hydagium []² exactum est per totam Angliam, et postea ii. marcharum scutagium. In crastino Sancti Marci visi sunt inter cœnam conventus duo soles a Johanne de Gloucestria monacho et aliis monachis. Quinto kal. Maii in vespere factus est sol rubeus sicut sanguis, et sic duravit per multos dies.

Mock suns
seen on
April 26.

Louis
lands,
April 23.
Siege of
Mount-
sorel
raised.

£ 106 l.

Battle of
Lincoln,
May 20.

Lodovicus applicuit in Anglia vigilia Sancti Georgii. Castrum Wintoniæ captum est a rege. Barones Norenses et Franci multi venerunt amoturi obsidionem de Montessorol; quorum audito eventu, nostri ab obsidione recesserunt. Barones vero divertentes obsederunt castrum Lincolnæ. Legatus et Marescallus et robur exercitus regii illuc iverunt, et apud Newerk acies ordinaverunt. Quibus absolutis a legato, iverunt Lincolniam, et irrupentes congressi sunt cum Norensibus, et occiso comite Pertici, capti sunt barones et Franci, e magnatibus circiter xl., de militibus plusquam ccc., de servientibus nesciebatur numerus, et civitas data est in direptionem. Ista facta sunt die Sancti Adhelberti regis, sabbato Pentecostes.

Ann.
Theok.
p. 63.

Defeat and
death of
Eustace
the monk,
Aug. 24.

Ricardus episcopus Cicestræ transfretur in episcopum Salusburie. Ricardus de Maresco consecratur in episcopum Dunholmensem a Waltero de Grai archiepiscopo Eboracensi apud Sanctum Oswaldum Gloucestræ. Die Sancti Bartholomæi Ricardus filius regis Johannis et Hubertus de Burgo et alii de Quinque Portibus in viginti navibus et quatuor galeis et ii. magnis navibus, exeuntes de Sanwich cum absolute et benedictione episcopi Saresberiensis, obviaverunt lx. navibus Franciæ venientibus in succursum Lodovici, et durante congressione a mane fere usque vesperam, cecidit

¹ *turris vigilia Paschæ*] vigilia
Paschæ turris, MS.

² Here is a blank space for the
sum in the MS.

Eustachius cognomento Monachus, dux eorum, et alii A.D. 1217. innumerabiles; et xxvi. milites capti, inter quos erant comes de Namurs, Robertus de Tintene, et W. de Barre juvenis; et nostri victores redierunt cum lv. navibus captis, onustis omnibus divitiis. Vigilia Exaltationis sanctæ Crucis Henricus rex Angliæ et Lodovicus concordati sunt, et sic Lodovicus transfretavit vigilia Sancti Michaelis.

Ann.
Theok.
p. 63.

Peace
between
Henry III.
and Louis,
Sept. 13.

Terminus firmæ Hallawe et Ginele et Hynewich progatur in xii. annos. Totum regnum pacificatur. Magister Alexander Nequam abbas Cirecestriæ obiit apud Kemeseye, et sepelitur Wygornia.

Hallow,
Grimley,
Henwick.
Death of
Alexander
Nequam.

MCCXVIII. Ecclesia cathedralis Wygornia dedicata est vii. idus Junii in honore Sanctæ Dei Genitricis Mariæ et beati Petri Apostoli et sanctorum confessorum Oswaldi et Wlstani; scilicet majus altare in honore Sanctæ Mariæ et Sancti Oswaldi, et medium in honore Sancti Petri et Sancti Wlstani, a venerabili episcopo Wygornensi Silvestro, astantibus ei juvene rege Henrico et Petro Wyntoniensi, Ricardo Salusberienſi, Hugone Herefordensi, Radulfo Cicestrenſi, Londoniensi, Norwi- f. 107. censi, de Sancto David, de Landaf, de Sancto Assaph, et de Bangoria episcopis; et de Sancto Edmundo, de Sancto Albano, de Westmonasterio, de Radinges, de Habindonia, de Rameseia, de Burgo, de Gloucestria, de Salappia, de Bristollis, de Cirecestria, de Evesham, de Theokesbiria, de Winhecumba, de Persora, de Bordesleia, de Alecestria abbatibus, et aliis abbatibus et prioribus multis de diversis Angliæ partibus: presentibus etiam nobilibus viris de Estsex et de Hereford comitibus, Waltero de Laci, Waltero de Clifford, Hugone de Mortuomari, Waltero de Bello Campo, Willelmo Briwerre, Johanne Marescallo, Roberto Corbet, Johanne Extraneo, baronibus, et aliorum nobilium multitudine infinita. Eadem die post dedicationem translatum est corpus gloriosi confessoris Sancti

Dedication
of Worcester
cathedral.

Translation
of S.
Wulstan.

- A.D. 1218. Wlstani in feretrum. Randulphus monachus et prior Norwici consecratur in episcopum Cicestris viii. idus Januarii. Episcopus S[ilvester] institit ad deafforastationem Horewelle et Ambresle, et obtinuit pro viii. diebus ante festum S. Barnabæ. S[tephanus] archiepiscopus Cantuaris diu detentus Romæ, cum gratia curis Romanæ revertitur Angliam. Abbas quondam Belli Loci datur ecclesie de Carduil in episcopum a legato Guala iv. nonas Augusti, etc. Bonæ memoriæ Silvester episcopus Wigornis obiit apud Ramesiam xvii. kal. Augusti, et sepultus est Wigornis xiii. kal. Augusti. Guala legatus non consentiens conventui Wigornis ut eligerent sibi episcopum de capitulo suo, post appellationes emissas et iteratas in concilio Wintonis, dedit nobis episcopum invitis et reclamantibus Willelmum Blesensem archidiaconum de Bukingham; in quam postea consensimus per consilium et preces domini Cantuariensis. W[illelmus] archidiaconus Bukinghamis consecratur in episcopum Wigornis, et introvizatur v. kal. Novembris. W[illelmus] de Bradewas factus est sacrista Wigornis. Revocato Guala legato, subrogatur ei Pandulphus electus Norwicensis in Novembri. Factum est regi Henrico sigillum auctenticum, et coepit currere in Novembri. Magister W[illelmus] Scottus factus est archidiaconus Wygornis in Decembri. Thomas de Erdintone sapientissimus et facundissimus obiit Wigornis xiii. kal. Aprilis cucullatus, et Adam Amisii et Nicholaus de Powik monachus, et Johannes de Bramcestre archidiaconus Wigorniensis.
- Horewell and Ambresley deforested by bishop Silvester.
Fair on June 7. Hugh bp. of Carlisle.
Death of bishop Silvester.
- William of Blois succeeds.
- Pandulph legate.
New seal.
- Obituary of the year.
- Capture of Damietta, Nov. 6.
f. 107 b.
- MCCXIX. Damieta castrum munitissimum in terra Ægypti, post obsidionem plusquam annum, capitur a Christianis, die Sancti Leonardi in Novembri, et thesaurus maximus. Hugo Foliot archidiaconus Salopesirensis in Junio eligitur et in Octobri consecratur in
- Ann. Theok. p. 64.
- Ann. Theok. p. 64.
- Ann. Theok. p. 64.

episcopum Herefordiæ. Comes Cestriæ¹ et alii nobiles A.D. 1219. Angliæ proficiscuntur Jerusalem.

Terra matris meæ traditur H. fratri meo libere tenenda pro xx. solidis annuis; et homagium ejus receptum fuit a Simone priore, præsentibus W[illelmo] de Bradewas sacrista, Rogero de Bathonia celerario, Ernaldo de Beverburne, monachis, Radulfo de Knichetone milite, Gervasio de Waltone, Johanne Senati persona de Bradewas, Ricardo de Grimele janitore, Roberto de Waltone chamberlango, qui habuit cappam pro homagio, Johanne Paschali et aliis. Willelmus Blesensis

Land belonging to the author's mother let to his brother.

episcopus Wigorniae celebravit synodum Wigorniae tertia die post festum Sancti Mathæi; in qua appellatum fuit ab abbate Eveshamiæ,² quia non potuit mitratus interesse et primum locum post episcopum obtinere. Prior Goldcliviæ consecratur in episcopum Landavensem in Octobri. Dedimus ecclesiam Sancti Andreæ Simoni de Waltone. Vicesima omnium ecclesiarum tam majorum quam minorum de tribus annis præcedentibus datur in succursum Terræ Sanctæ.

Synod of Worcester.

Ricardus persona Sancti Martini factus est decanus Wigorniae, succedens Reginaldo personæ Sancti Andreæ. Albreda de Bradewas, Hugo de Mapenoure episcopus Herefordensis, Willelmus Marescallus custos regis et regni, Robertus de Mortuomari, Ricardus de Brethene

Appeal of the abbot of Evesham.

monachus Wygorniensis, obierunt. Hoc anno Henricus filius Johannis regis primo habuit sigillum, scilicet tertio regni sui anno, et ætatis suæ anno duodecimo.

William of Goldclive bishop of Llandaff.

MCCXX. Episcopus Willelmus fecit hic intus singularem examinationem de statu interiore et exteriori, nitens ut videbatur ad depositionem Simonis prioris per suggestionem ut putabatur aliquorum: sed priore appellante et saniore parte conventus, nihil actum est. Pluit tota hyeme et a crastino Sancti Mathæi

Obituary of the year.

Vesp. E. 4. monachus Wygorniensis, obierunt. Hoc anno Henricus filius Johannis regis primo habuit sigillum, scilicet tertio regni sui anno, et ætatis suæ anno duodecimo.

The king's seal.

MCCXX. Episcopus Willelmus fecit hic intus singularem examinationem de statu interiore et exteriori, nitens ut videbatur ad depositionem Simonis prioris per suggestionem ut putabatur aliquorum: sed priore appellante et saniore parte conventus, nihil actum est. Pluit tota hyeme et a crastino Sancti Mathæi

Attempt to remove the prior, which fails.

est. Pluit tota hyeme et a crastino Sancti Mathæi

Heavy rain all the winter.

¹ Ralph Blundevil.

² Randulf, formerly prior of Worcester.

- A.D. 1220. Evangelistæ usque Natale. Abbas Fontanensis factus f. 108. est episcopus Helyensis, Pandulpho legato et domino Cantuariensi id agentibus auctoritate domini Papæ, cassatis prius Romæ magistro¹ de Eboraco et Willelmo² de Burgo archidiacono Norwicensi. Treugæ datæ sunt a Pascha in quatuor annos. Magnæ campanæ fusæ sunt sub W[illelmo] de Bradewas sacrista, et a Willelmo episcopo consecratæ in honore Sancti Salvatoris et ejus Genetricis, et hauteclere in honore Sancti Johannis Evangelistæ cum pari suo. Rex Henricus coronatus fuit die Pentecostes apud Westmonasterium a Stephano venerabili archiepiscopo Cantuariensi. Hoc anno apposuit Deus glorificare sanctum suum Wlstanum in miraculis pluribus, sed præcipue die solemnâ Paschæ post *Agnus Dei* in curatione surdi et muti qui simul et semel ab utroque curatus est incommodo; quod tanto jocundius quanto inusitatus.
- In crastino octabarum Petri et Pauli translatum est corpus sanctissimi martyris Thomæ Cantuariensis in feretrum. S[tephanus] Cantuariensis archiepiscopus Romam vadit. Ysabella regina Angliæ nubit filio Hugonis Brun comitis Marchiæ in Pictaviam. Proseratum est bellum in manibus Christianorum in terra Ægypti.
- Willelmus de Mandevile comes Essexiæ dedit sacristariæ Wigornæ redditum c. solidorum per chartam suam. Ricardus de Sancto Martino junior supprior, W. de Eport quondam sacrista, Johannes Poher, Radulphus de Cnihtetone Februario, Robertus de Leth, persona de Stoke, obierunt.
- Translatio beatissimi archipræsulis Thomæ Cantuariensis hoc anno facta est, ad quam totus mundus invitatus est; et fuit ibi rex Jerusalem³ cum quatuor
- John abbat of Fountains, bishop of Ely.
New bells.
Second coronation of Henry III.
Miracle of S. Wulstan on Easter day.
Translation of S. Thomas of Canterbury, July 7.
Marriage of queen Isabella and Hugo le Brun.
Obituary of the year.
Translation of S. Thomas.

¹ Robert.² An error for *Galfrido*. Seethe *Historia Eliensis* in Wharton's *Anglia Sacra*, i. p. 634.³ John de Brienne.

Vesp. E. 4. aliis regibus et populus infinitus. Item ecclesia Novi A.D. 1220. Loci, a Petro episcopo Wintoniensi fundata, ab eodem dedicata est v. kal. Octobris. Church of Newminster dedicated.

MCCXXI. Comes Albemarlæ,¹ malo usus consilio, cepit castrum de Federingeham et occidit duos milites; unde rex universum exercitum movit adversus eum, et obsedit castrum ejus de Biham, et prostratum solo æquavit, cæteris munitionibus ejus in deditionem trans-euntibus. Comes autem ad pedes regis rediens, misericordiae ejus subdidit. Rex igitur egit eum in exilium in terram Jerosolimitanam, ut ibi Crucifixo serviens post sex annos in sua redeat. W[illelmus] de Sanctæ Mariæ ecclesia, episcopus Londoniensis, cessit episcopatu; cui successit Eustachius de Faukeberga. Transitus Sancti Dominici ordinis Prædicatorum. Item hoc anno venerunt fratres Prædicatores primo in Angliam. Siege and capture of Biham castle. f. 108 b.

Justiciarii itineraverunt in hoc comitatu in crastino Trinitatis, scilicet Martinus de Pateshulle et socii ejus. Ubi dirationavimus² advocacionem de Duderhulle contra Willelmum de Stuteville et Margaretam de Say uxorem ejus. Soror³ regis Henrici primogenita nubit Alexandro regi Scottorum. The Dominicans in England. The judges itinerant at Worcester, June 7. Advowson of Dodderhill.

Ecclesia de Duderhulle dedicatur; et ibidem benedicatur v. idus Julii Thomas prior de Winchecumba in abbatem ejusdem domus; unde portavimus capam ejus et vestimentum; et prædictus abbas respexit capitulum Wygorniae pro professione sua ecclesiae facta⁴ de pitancia satis abunde. Pandulfus deponit insignia legationis. Walterus prior Leministriæ factus est abbas Salopesbiriae. Per Sanctum Wlstanum suscitatus fuit puer de Pettone defunctus; et pugil nomine Thomas de Eldesfed exoculatus et ementulatus in duello in prato de Kingesham juxta prioratum Wygorniae oculos recepit et virilia miraculose per merita gloriosi pontificis Its dedication. Miracles of S. Wulstan.

Ann.
Theok.
p. 65.

¹ William de Fortibus.

² See this in the *Registrum*, p. 90 a.

³ Joanna.

⁴ *facta*] *facte*, MS.

A.D. 1221. Wlstani, et postea suscepit habitum in hospitali prædicti sancti, et honorifice ibi diu vixit. Unde versus de eo :

Sexu privatus fit vir ; videt exoculatus.

Papal letter of privilege to the convent.

The prior goes to Rome.
Nov. 23.

Dodderhill church.

Disturbance with the bishop.

f. 109.

Loss of Damietta.

The prior Simon suspended.

Venerunt literæ domini Papæ, quibus indultum fuit priori et successoribus suis non amoveri nisi causa cognita per iudices a Papa delegatos, et sepulchrum confirmatum. Sed appellante episcopo et literas accusante, coactus est prior Romam ire ; et profectus est die Veneris post festum Omnium Sanctorum, et transfretavit die Sancti Clementis, portans secum literas conventus de mutuandis cccc. marcis, et xl. marcas ad expensas. Magister W. de Lichfeld remansit in servitio conventus pro v. marcis annuis, et profectus est cum

priore. Episcopus W[illelmus] contulit personatum ecclesiæ de Duderhulle cuidam nepoti suo auctoritate concilii, cum prior prius appellasset. W[illelmus] de Bradewas deponitur de sacrista, et Osbertus substituitur.

Eadem die excommunicantur tres monachi ab episcopo ; sed ad mandatum archiepiscopi absolvuntur. Postea contradictum fuit episcopo volenti ingredi capitulum cum clericis, et appellatum est ad archiepiscopum. Magister abbas Robertus Winhecumbiæ obiit.

Willelmus episcopus Londoniæ renuntiavit episcopatu ; sub-

rogatus est ei Eustachius, et consecratus est a Rofensi episcopo. Petrus episcopus Wyntonæ profectus est ad Sanctum Jacobum. Crux reddita est Christianis. Quidam presbyter crucifigi se fecit a duabus mulieribus.

Wesp. E. 4.

MCCXXII. Damietta ante triennium armis obtenta a Christianis in Ægypto, redditur Sarracenis ; in cujus commutatione redditur Christianis vera crux, et captivi utrinque liberantur, datis treugis usque viii.¹ annos.

Prior noster Symon suspenditur ab officio a Papa propter quasdam falsas literas ad opus ejus et con-

¹ viii.] vii., Ann. Theok.

ventus impetratas per quendam cursorem. Episcopus A.D. 1222. etiam Roma reversus eundem deposuit, et Willelmum Normannum substituit, majore parte conventus appellante. Idem etiam episcopus miro modo conventum afflixit, suspendens, excommunicans, injurias et damna plura inferens; donec archiepiscopus prioratum sequestravit. Symon prior suspensus rediens absolvitur; et quia ab iniquo judicio episcopi appellavit, re-excommunicatur, et Romam revertitur; contra quem episcopus misit Michaellem archidiaconum Gloucestriæ. Adeo magna tempestas ventorum, imbrium, et tonitruorum orta est circa festum Sancti Andreæ, ut excepta strage modicarum domarum, magnæ arbores gardinorum et sylvarum evellerentur, et duæ minores turres Wigorniae corruerunt. Hylarius et Osbertus sacrista obierunt. Stephanus archiepiscopus celebravit concilium apud

Cruelty of the bishop.

Great storm on Nov. 30.

Vesp. E. 4. Oxoniam. Obiit Ranulphus episcopus Cicestriæ.

MCCXXIII. Magna controversia inter conventum Wygorniae actorem et episcopum super injuriis; item inter Willelmum Normannum et conventum. Electi sunt nepos Willelmi Briwere Willelmus in episcopum Exoniæ, Walterus Malus-Clericus in episcopum de Carduille. Lodovicus factus est rex Franciæ. Abbatia de Persora cum maxima parte villæ xiii. kal. Junii conflagravit. Henricus rex tenuit magnum parliamentum apud Wygorniam cum magnatibus Angliæ, inter quos fuit rex Scotiæ cum baronibus suis. Philippus rex Franciæ, Symon Apuleus episcopus Exoniensis, et Willelmus de Cornhulle episcopus Coventrensis, et Symon prior hujus loci obierunt.

Suit between the convent and the bishop.

f. 109 b. Fire at Pershore.

Obituary of the year.

Johannes rex Saxonum¹ peregrinando venit in Angliam. Item obiit Phillippus rex Franciæ; cui successit Lodovicus filius ejus. Obiit Symon episcopus Londoniensis² et W[illelmus] episcopus Cestriæ.

MCCXXIV. Inceptum est novum opus frontis Wygorniensis ecclesiæ, episcopo Willelmo jaciente fundamentum. Soror regis nupsit Willelmum juvenem

New front to the cathedral. Marriage of P. Eleanor and W. Marshall.

¹ Sic.

| ² Sic for *Exoniensis*.

Evesham et Symone de Radingis abbatibus, et magistro A.D. 1224.
Stephano de Ekentone cancellario domini Cantuari- ^{between}
ensis, et aliis multis, pro reformanda pace inter domi- ^{the bishop}
num Willelmum Wigorniae episcopum et conventum ^{and the}
ejusdem ecclesiae, item inter Willelmum quondam ^{convent.}
priorem Malverniae et conventum praedictum; tandem
a promissione facta a partibus in praenominatis perso-
nis sex personas sub juramento standi eorum provisioni
super omnibus quaestionibus motis, pax reformata est
mediante pacis osculo secundum tenorem autentici
dictorum provisorum.¹ In crastino Sancti Edmundi ^{W. de Bed-}
praefecit nobis episcopus in priorem, secundum formam ^{ford prior}
provisionis, venerabilem virum magistrum W[illelmum] ^{Nov. 17.}
de Bedeforde, priorem de Tinemutha.

Vesp. E. 4. Item Henricus rex obsedit castrum de Bedeforde et omnes
in ipso inventos suspendi fecit.²

Ann.
Theok.
68.

MCCXXV. Confraternitas hujus ecclesiae incepit in ^{Confrater-}
Januario die Sancti Wlstani, duratura per septennium. ^{nity of the}
Magnum concilium tenuit rex apud Londonias in ^{church,}
Purificatione, ubi accinxit gladio militari Ricardum ^{June 7.}
fratrem suum uterinum, et concessit et confirmavit ^{Confirma-}
omnes antiquas libertates et liberas consuetudines regni; ^{tion of}
et dominus Cantuariensis cum coepiscopis suis et aliis ^{Magna}
praelatis sententiam tulit in omnes qui venirent contra, ^{Charta.}
domino rege id petente et praecipiente; et concessa
fuit regi quindecima de omnibus mobilibus saecularium ^{f. 110 b.}
et religiosorum ad defensionem terrarum suarum trans-
marinarum. Ricardus frater regis cum avunculo suo ^{P. Richard}
comite Saresberiensis et exercitu magno electae juven- ^{goes into}
tutis transfretavit in Gasconiam, et circa festum Sancti ^{Gascony}
Andreae cepit Riote castrum fortissimum. ^{and takes}
^{La Réole.}

Humbertone, Fepsintone, Tibertone, Hervortone, et ^{Forests}
Lippard, et omnes aliae novae forestae per Angliam sunt ^{deforested.}
deforestatae. Galfridus de Burgo consecratur in epi-
scopum Helyensem, et Abraham in episcopum Sancti
Asaph. Facta est concordia personalis inter Willelmum

¹ Sic.

| ² In a different and later hand.

A.D. 1225. priorem Wygorniā et Walterum rectorem ecclesie de Bredone super decimis agnorum et vellerum et omnibus aliis minutis decimis curie de Codestone pro viii solidis annuis, salvo jure utriusque. Prior ædificavit in Augusto novam domum suam cum appendiciis, et consummavit in Decembri. Dedit ecclesiam de Tibbertone Roberto capellano, decano Wigorniā, et ecclesiam Sancti Martini Cumano Lombardo procuratori nostro. Nobile tornamentum factum fuit apud Wygorniam; sed episcopus excommunicavit omnes tornatores. Willelmus Briwerre dedit nobis calicem aureum ad pondus quatuor marcarum, nisi propter combustionem vel famem vel necessariam redemptionem non amovendum. Episcopus de Hely quondam abbas Fontanensis, Johanna de Mortuo Mari uxor Willelmi de Bello Campo, Johannes de Newentone monachus Wygornensis, Ricardus decanus Wygorniā obierunt.

£ 111.
Attempt at a composition for the sums paid in the Roman court, which fails.

Stoke.

Siege of Avignon by Louis VIII. and the legate Romanus.

MCCXXVI. Ex provisione domini Papæ Honorii et curie Romanæ missum est per universa regna Christianitatis, ut ab episcopis, abbatibus, prioribus, et ecclesiis cathedralibus conferretur commune cardinalium competens beneficium ecclesiasticum et perpetuum, ad tollendam infamiam cupiditatis ab ecclesia Romana, ita ut deinceps nihil daretur vel acciperetur in curia Romana pro quovis negotio; sed appellanti- bus regibus contradictum est in Francia et Anglia. Mortuo Reginaldo de Scortegrave firmario, revertitur Stoka in manus camerarii in Martio. Ludovicus rex Franciæ cruce signatur super comitem Tholosanum, et cum legato et infinito exercitu proficiscitur post Pascha obsessurus Avenium; at¹ frustra consumptis et opibus et opera, detritis etiam copiis suis militaribus, confusus revertitur in Galliam, Civitas autem Avenium subdidit se domino Papæ sub spe misericordiæ, qui præcepit mœnia dirui. Filius Ludovici coronatur in regem Franciæ die Sancti Andreā.

Ann.
Theok.
pp. 68, 69.

¹ at] ut, MS.

Ann.
Theok.
p. 69.

Prior Leministriæ¹ benedicitur in abbatem Radingis. A.D. 1226. Magister Willelmus Scotus, archidiaconus Wigornensis, eligitur in episcopum Dunholmiaë, sed rex non consensit. Dedimus ecclesiam de Seggebere Heliaë de Bradewas. Suscepto Petro de Eport inter fratres Minores, dedimus ecclesiam de Stoke Anketil de Parco. Justiciarii itinerantes venerunt Wygorniam die Veneris ante festum Sancti Nicholai. T[homas] nepos Huberti² de Burgo consecratur in episcopum Norwicensem Dominica proxima ante Natale Domini. Willelmus Blesensis episcopus Wigorniaë reddidit nobis situm sartrini nostri ad occidentem ecclesie. Ludovicus rex Franciaë, Symon abbas Radingis, Willelmus comes Saresberiaë, Picardus de Marisco episcopus Dunholmiaë, Bartholomæus monachus Wigorniaë, Teobaldus persona de Seggesbere, Pandulphus episcopus Norwicensis, obierunt.

Churches of Sedgberrow and Stoke. The justices itinerant at Worcester, Dec. 4.

Obituary of the year.

Ann.
Theok.
p. 69.

MCCXXVII. Hugelinus episcopus Hostiensis cathedram Romanæ ecclesie in Quadragesima ascendit, dictus Gregorius. Magister Henricus de Saltford, archidiaconus Cantuariensis, die Sancti Marci consecratur in episcopum Rofensem. Rex Angliæ Henricus jam adultus tutelam exiit Sabbato post Epiphaniam. Rex grave tallagium fecit super singulos divites cives et burgenses. De viris etiam religiosis concessa fuit ei quintadecima et de clericis sextadecima. Cruce signati proficiscuntur post Pascha in subsidium Terræ Sanctæ; sed diu et frustra expectata transfretatione imperatoris Alemanniaë Friderici, in tribus portibus fame et intemperie aeris usque ad xl. milia probæ juventutis mortui sunt. Ricardus frater regis revertitur de Gasconia post Pascha cum Savarico de Malliaco.

f. 111 b. Pope Gregory IX.

April 25. Heavy taxation.

Losses to the Crusade by the emperor's delays.

Return of P. Richard and Savary deManleon.

Homines de Scepewe, finito termino firmæ suæ in Annunciatione beatæ Mariæ, prorogaverunt firmam suam usque ad octo annos per incrementum xx. solidorum et medietatis proventuum. Radulfus de Wylentone consummavit capellam beatæ Mariæ in abbatia Sancti

Lease of Shipston.

S. Mary's chapel, Gloucester, finished.

¹ Adam de Latebar.

| ² Huberti] Henrici, MS.

A.D. 1227. Petri Gloucestris, et dedit redditum ad sustentationem duorum sacerdotum ibidem in perpetuum divina celebrantium.¹ Willelmus de Maundevile comes Essexie obiit in Januario, qui dederat in dotalitium ecclesie Wygornie redditum c. solidorum.

Truce with France. Rex, datis ii. milibus marcis regi Francie, impetravit treugas usque in annum revolutum. Fames magna ita ut quarterium venderetur viii. solidis.

Thunder storms. Item [factum] est tonitruum magnum per totam Angliam in fine Julii, et cecidit grando instar ovi, et

Great floods. fulmine multi perierunt. Inundatio facta fluminum in Decembri et Januario et Febuario qualis antea visa non fuit temporibus tunc viventium. Walterus² archie-

various embassies to obtain a wife for the king. piscopus Eboracensis et Walterus² episcopus Cardulien-
sis profecti sunt in Britanniam Minorem pro filia³ comitis ducenda regi in uxorem. Item alii missi sunt in Austriam, ut peterent filiam⁴ ducis in uxorem. Item missi sunt alii ad regem Galatie⁵ pro assumenda filia ejus regi in uxorem. Sed omnes infecto negotio redierunt. Honorius Papa in Quadragesima, Hugo de Mortuomari obierunt.

f. 112. MCCXXVIII. Ricardus episcopus Saresberiensis transfertur in episcopum Dounholmie. Gravis discordia orta est inter dominum Papam et imperatorem F[redericum], ita ut dominus Papa excommunicaret imperatorem, quia erat cruce signatus et noluit perficere peregrinationem suam.

Obituary of the year. Stephanus Cantuariensis archiepiscopus, Henricus Dubliniensis, Eustachius Londoniensis, Thomas⁶ Elyensis, Thomas abbas Gloucestris [obierunt].

Richard Grant archbishop of Canterbury. MCCXXIX. Jerusalem reddita Fretherico imperatori. Ann. Theok. pp. 72, 73.
Magister Ricardus magnus consecratur in archiepi-

¹ See the *Historia Monasterii S. Petri Gloucestris* (Hart), i. 27, iii. 279.

² *Walterus*] Willelmus, MS.

³ Iolenta, daughter of Peter Mauclerc.

⁴ Margaret, daughter of Leopold VI. of Austria.

⁵ Probably intended for Premislus II., king of Bohemia.

⁶ Sic for *Galsfridus*.

scopum Cantuariensem. Dominus Papa cepit decimam A.D. 1229. omnium possessionum ecclesiasticarum. Imperator F[re-
thericus] desponsavit filiam regis Jerusalem et coro-
natus in Jerusalem. Radulfus abbas Eveshamiæ, Yolande de
Martinus de Pateshulle obierunt.

MCCXXX. Maxima inundatio nivis in Januario. Floods.
Maxima tempestas inundationis Romæ, unde cives
perterriti timore revocaverunt dominum Papam a Peru-
sio. Lewelinus, vocato Willelmo de Breusa ad festum William de
Paschale in dolo, suspicans eum adulteratum fuisse Braose put
cum uxore sua, membris succisis fecit eum suspendi f. 112 b.
in patibulo, innocentem ut dicebatur et inculpabilem; to death by
et castrum suum munitissimum de Boeld solo tenus Llewellyn,
diruit. Henricus rex vocatus a comite Britannię and Buith
applicuit in Britanniam exercitu magno in Aprili; et castle de-
acceptis homagiis a quibusdam magnatibus Pictavię, Henry III.
ivit in Gasconiam, et acceptis ibi homagiis rediit in in Bri-
Angliam die Sabbati ante festum Sancti Marci. Ra- tanny;
dulphus de Mortuomari duxit in uxorem filiam¹ his return,
Lewelini, conjugem quondam Reginaldi de Breusa. April 20.
Quidam liberę conditionis de manerio de Kydermin- Marriage
ster recuperavit communem pasturam apud Witfeld of Ralph
pertinentem ad manerium de Wluardele coram justi- Mortimer.
ciariis itinerantibus apud Wigorniam in crastino Trini-
tatis. Composuimus cum quadam femina petente jus in
quadam portione terrę Henrici de Knitetone singulis
annis quoad vixerit pro iii. cronnis frumenti, et cyro-
graphum inde confectum est coram dictis justiciariis.
Imperator reversus a Terra Sancta movit guerram
contra dominum Papam, et postea concordati sunt.

Thomas prior Eveshamiæ benedicitur in abbatem
ejusdem domus ab episcopo Conventrensi. E[lias]
thesaurarius Herefordiæ consecratur in episcopum de
Landavia. Henricus² de Bampton celerarius Cirincestrię
benedicitur apud Wygorniam in abbatem ejusdem do-

¹ Gladuse Duy. (Dugdale's *Ba-ronage*, p. 141.) | ² Henricus] Hugo, *Annal. Theok.*, p. 77.

A.D. 1230. mus die Natalis Domini. Prior dedit domino regi in
 Payment subsidium guerræ suæ xxiv. marcas. Solvimus itidem
 towards the war, dominum Papæ pro decima nostra xx. libras. Gilbertus
 and to the Pope. comes Gloucestris, Gilbertus de Lacy, Mauricius de
 Obituary Gaunt, Reimundus de Burgo, Walterus¹ abbas Cirin-
 of the year. cestrise, Margerie de Say,² et alii nobiles obierunt.

Gilbertus de Clare comes Gloucestris obiit.

f. 113. MCCXXXI. Anselmus nepos Marescalli consecratur
 Church of apud Cantuariam in episcopum Menevensem. Ecclesia
 Newport assigned to de Novo Burgo assignatur ad inveniendum vinum con-
 Gloucester ventui Gloucestris.³ Item rediit rex de Britannia in
 for provid- Angliam. Ricardus frater regis duxit in uxorem comi-
 ing wine. tissam quondam Gloucestris sororem Marescalli. Con-
 Marriage of prince Richard and Isabella of Gloucester. flagratissimas Brewen et Radenovere cum ecclesiis, et facta
 magna strage laicorum et clericorum a Walensibus,
 Brecknock and Radnor burnt by the Welsh. scilicet a Lewelino et complicitibus suis, et ob hoc com-
 Castle Matildis, quod mutato nomine vocatur Maugre Lewe-
 Maud fortified. lini. Dicta vero sententia confirmata a domino Papa,
 denuntiabatur per totam Angliam singulis Dominicis

Truce with France.

Richard Marshall made earl of Pembroke. S. de Montfort, earl of Leicester. Harvington and other manors leased.

et festis. Episcopus Wintonis, comes Cestrise redierunt in Angliam, captis treugis inter reges Francise et⁴ Angliæ in tres annos. Mortuo Willelmo Marescallo juniore, rex cinxit R[icardum] Marescallum fratrem ipsius cingulo comitatus Penbrok. Cinxit etiam scilicet filium S[imonis] comitis Montis Fortis cingulo comitatus Leycestris.

Tradidimus Herfertone ad firmam hominibus ejusdem villæ usque ad x. annos, Fepsinton hominibus villæ usque ad viii. annos, et dominicum de Pensex⁵ Edwino

¹ Walterus] Ricardus, Annal. Theok., p. 77.

² Daughter of Hugh de Say, widow of Robert Mortimer. *Registrum*, p. 9 b.

³ Gloucestris is inserted in a

different hand. See the *Historia Monasterii S. Petri Gloucestris* (Hart), i. p. 28.

⁴ MS. inserts *reges*.

⁵ See the *Registrum*, pp. 19 a-20 a.

rotario tantum in vita sua pro tertia garba. Invenie- A.D. 1231.
 mus autem ei singulis annis xviii. homines ad meten-
 dum. Emimus redditum xv. solidorum apud Penhulle
 de Thoma de Moniele pro xiv. marcis, et terram quæ
 fuit Hugonis filii Siwardi apud Bradewas pro xxx.
 marcis,¹ et dimidiam virgatum terræ apud Wittintone
 de Ricardo Marmion pro x. marcis.² Defuncto R[icardo] Death of
 Cantuariensi archiepiscopo prope Reatum, R[adulphus] Richard
 de Neville episcopus Cicestræ, cancellarius, postulat Grant.
 in archiepiscopum.

MCCXXXII. Reprobata postulatione cancellarii in ar- f. 113 b.
 chiepiscopum, conventus Cantuariensis elegerunt priorem John, prior
of Can-
terbury,
 suum in Martio; et profectus Romam, ad voluntatem electd
archbp.
 et instantiam domini Papæ cessit dictæ electioni.
 Postea obtenta libera electione, elegerunt magistrum John
Blund
electd.
 J[ohannem] Blundum theologum; et profectus est Alston and
Sedge-
berrow.
May 3.
 Romam. Firma de Alvestone rediit in manus nostras,
 et tradita fuit custodia domino Eru.³ Firma de Seg-
 gesbere rediit in manus nostras in inventione Sanctæ May 3.
 Crucis, et tradita fuit custodia Petro celerario. Die April 28.
 Sancti Vitalis facta fuit confœderatio inter abbatem⁴ et
 conventum Westmonasterii et nos, secundum quod con-
 tinetur in chartis hinc inde confectis. Emimus molen- A mill
and lands
at Dod-
denham
bought.
 dinum de Doddeham⁵ cum homagio et servitio cujus-
 dam hominis. Item emimus terram Willelmi de
 Mauns apud Doddeham.⁶ Henricus rex confirmavit no-
 bis situm castri.⁷ Item dedit nobis advocationem Advowson
of Broms-
grove
given.
 ecclesiæ de Bremesgrave.⁸ Justiciarii itinerantes sede-
 runt apud Conventriam circa festum Sancti Johannis. Justices
itinerant at
Coventry;
at Worces-
ter, July 8.
 Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygor-
 niam in crastino Translationis Sancti Thomæ. Rex
 cepit quadragesimum per totam Angliam tam de viris
 ecclesiasticis quam sæcularibus. Hubertus⁹ de Burgo Disgrace

¹ See the *Registrum*, p. 32 b.

² *Ib.*, p. 53 b.

³ Possibly Richard de Eruce.
Registrum, p. 38 b.

⁴ Richard de Barking.

⁵ See the *Registrum*, p. 21 a.

⁶ *Ib.*, p. 21 b.

⁷ *Ib.*, pp. 172 b, 173 b.

⁸ *Ib.*, p. 88 b.

⁹ *Hubertus*] Henricus, MS.

A.D. 1232. justiciarius ignominiose privatus omnibus suis, mancipatur carceri apud Divisas. Rex tenuit Natale apud Wygorniam. Mortuo Petro Teokesburiae abbate, successit ei R[obertus] prior ejusdem ecclesiae, et benedicatur Wigorniae a Willelmo de Bleys episcopo¹ die Pentecostes. Sacrista noster habuit capam ejus de baudeke cum vestimento parvi pretii; et misit conventui xl. solidos pro procuratione sua. Translato abbate de Hales ad abbatiam de Wolbek, successit ei R. canonicus ejusdem ecclesiae, et benedicatur in abbatem apud Wygorniam. Fecit redemptionem pro vestimentis suis, et respexit conventum Wigorniae pro pitantia xx. solidis. Mortuo Thoma abbate Winchelcumbae, successit ei Henricus ejusdem ecclesiae sacrista, et benedicatur Wigorniae Dominica *Laetare Jerusalem*. Sacrista habuit capam ejus de pallo cum vestimento; et misit conventui pro procuratione sua xl. solidos. Mortuo M[auricio]² abbate Alincestriae, successit ei B[artholomaeus] ejusdem ecclesiae celerarius, et benedicatur Wigorniae die S. Oswaldi archiepiscopi. Sacrista habuit capam ejus cum vestimento parvi pretii; misit conventui per celerarium suum pro procuratione sua dimidiam marcam.

Hubert de Burgh.
Abbats of Tewkesbury,

Hayles,

Winchcomb,

Alcester, blessed at Worcester.
April 15.

f. 114.
Reception of the bishop at Great Malvern.

Solar phenomenon.

MCCXXXIII. Dominica Quinquagesimae dominus episcopus, sopita controversia inter ipsum et priorem Majoris Malverniae super subjectione et visitatione, admissus fuit solemniter cum processione apud Malverniam et procuratus. In crastino intravit capitulum et praedicavit causa visitationis.

Die Veneris ebdomadæ Paschæ visa fuerunt signa circa solem ab hora prima usque ad horam nonam, videlicet circuli, unus major et unus minor, procedentes ex circumferentia solis et iris separatim ex utraque parte.

Willelmus de Mapenostere petens jus in terra Willelmi de Mauns, quietum nobis clamavit totum jus quod

¹ de Bleys episcopo] episcopo de Bleys, MS. | ² Mauricio] Viæ Ann. Theok., p. 89.

se habere dicebat. Dominus de Doddeham¹ confirmavit nobis quicquid habemus in Doddeham. xvi. kal. Junii episcopus celebravit synodum. Rex cinxit cingulo militari die Pentecostes comitem Saresberiensem, comitem Bigod, et comitem de Warewico.² Maxima inundatio aquarum die Pentecostes.

A.D. 1233.
Dodden-
ham.
Synod at
Worcester.
Floods on
May 22.

Mortuo Willelmo Normanno, manerium de Cliva rediit in usus nostros ante festum Sancti Johannis, et traditur ad firmam hominibus illius villæ, excepto molendino, a festo Sancti Johannis in quinque annos. Cassata electione magistri Johannis Blundi, conventus Cantuariensis elegit magistrum Eadmundum de Abendone. Orta est guerra inter dominum regem et R[icardum] Marescallum propter W[alterum] de Clifford et G[ilbertum] Basset. Mortuo Ricardo abbate Sancti Edmundi, successit ei ejusdem loci prior.³ Hubertus⁴ de Burgo evasit de castello de Divisis et recepit se prope in quandam capellam, a qua extractus censura ecclesiæ restituitur, et inde vi armata per G[ilbertum] Basset ducitur ad Marescallum.

Manor of
Cleeve let.
Edmund of
Abingdon
abp. of Can-
terbury.
Quarrel of
R. Mar-
shall with
the king.
Escape of
Hubert de
Burgh.

MCCXXXIV. Permaximum gelu a die Natalis usque post festum Sancti Wlstani, ita quod bladum seminatum pro majori parte deperiit, et subsequuta est caritas magna. Dominica Quadragesimæ dominus episcopus procuratus fuit causa visitationis apud Majorem Malverniam. Dominica *Letare* magister Eadmundus de Abendone consecratus fuit in archiepiscopum Cantuariæ et insignitus pallio apud Cantuariam. R[icardus] Marescallus comes Penbroc oppressus in bello in Hybernia⁵ vigilia Annunciationis a fidelibus regis cui infestus erat, cito post decessit. Mortuo Gilberto abbate de Persora, successit ei Rogerus ejusdem ecclesiæ monachus, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam;

f. 114 b.
Frost to
Jan. 19.
The bishop
at Great
Malvern.
Consecra-
tion of abp.
Edmund on
Mid-Lent
Sunday,
April 2.
Death of
Richard
Marshall.
Roger
abbat of
Persore.

¹ Giles de Berkeley. See the *Registrum*, pp. 21 a, 108 a.

² Thomas de Newburgh.

³ Henry.

⁴ *Hubertus*] Henricus, MS.

⁵ *Hybernia*] byeme, MS.

A.D. 1234. **sacrista habuit capam et albam; satisfecerunt conventui**
 The king reconciled with H. de Burgh and the brothers of R. Marshall, &c. **pro procuratione, scilicet xl. solidis. Rex, procurante archiepiscopo, accepit ad pacem suam Hubertum¹ de Burgo et fratres Marescalli et G[ilbertum] Basset et R[icardum] Suard; et die Pentecostes cinxit G[ilbertum] Marescallum cingulo militari et comitatu de Penbroc apud Wygorniam. Mora rediit in manus nostras.**

Removal of Peter des Roches and other of the king's counselors. **Episcopus Wintoniæ consiliarius, et S[tephanus] de Segrave justiciarius, et P[etrus] de Rivallis thesaurarius amoti valedicerunt curiæ regis. Cedente D[avid] abbate de Bristollis, Willelmus ejusdem ecclesiæ prior ei² successit, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam: satisfecit sacristæ de alba et capa et conventui de procuratione, scilicet xl. solidis. Emimus residuum terræ Aluredi de Penhulle.³ De consensu domini episcopi et nostro⁴ et magistri Michaelis, salvo jure suo, facta fuit provisio per magistrum Michaellem Grimele et Willelmum de Tintone rectorem ecclesiæ de Kemeseia super ecclesia Sanctæ Helenæ; videlicet quod cassata pensione septem marcarum quam præcipere consuevimus, tota jurisdictio dictæ ecclesiæ et capellæ de Cleines, scilicet, citra Sabrinam, residebit in perpetuum penes episcopum; et tota jurisdictio capellæ de Wike et de Wichenforde cum pertinentiis residebit in perpetuum penes conventum in proprios usus, salvis honestis vicariis.⁵ Henricus Foliot Herefordensis episcopus obiit.**

S. Helen's, Worcester.

£ 115.

MCCXXXV. Emimus partem terræ Aluredi de Penhulle de R. de Sodintone. Willelmus de Cirincestria factus est monachus vigilia Sancti Wlstani. Cepimus molendinum de Sepestone ad firmam usque ad xvi. annos, cyrographo inde confecto. Confirmavimus conventui Alincestriæ possessiones ecclesiæ suæ secundum chartam R[oberti] episcopi, et conventui Winhecumbiæ

Confirmations to the abbey of Alcester,

¹ *Hubertum*] Henricum, MS.

² *ei*] et, MS.

³ See the *Registrum*, p. 81 b.

⁴ *nostro*] nostra, MS.

⁵ See this in the *Registrum*, pp. 36 b, 37 a.

possessionem viginti solidorum de ecclesia de Blad[inton] secundum chartam W[illelmi] episcopi, et conventui de Bordesleia ecclesiam de Terd[ebige]¹ secundum chartam W[illelmi] episcopi. Ysabella soror regis nupsit imperatori Fritherico. Episcopus de consensu capituli contulit sacristariæ ecclesiam de Sudbure, salva vicaria et de eadem per sacristam conventui die anniversario unam marcā. Facta provisione super ecclesiam Sanctæ Helenæ, remansit in usus nostros portio in occidentali parte Sabrinæ et jus præsentandi vicarios ad capellas de Wike et de Wichenforde, et episcopo portio apud Cleines facto ibi vicario, salva decima de dominico albarum sororum, et jus instituendi vicarium apud Sanctam Helenam, excepto reddito civitatis quem assignavit capitulo apud Carnar', cassatis octo marcis quas percipere consuevimus. Justiciarii itinerantes de omnibus placitis sederunt apud Wygorniam circa festum Sancti Kenelmi. Henricus Drugel cepit de nobis molendinum de Doddeham ad feodofirmam pro xxxvii. solidis et ii. denariis annuis. Mortuo Philippo de Muttune, uxor ejus fecit finem priori pro hærede, scilicet pro relevio, garda, et maritagio, pro x. marcis. Deditur regi xxx. marcas. Henricus de Sauford episcopus Roucestriæ, abbas Sancti Albani,² magister Michael rector ecclesiæ Sanctæ Helenæ, obierunt.

MCCXXXVI. Henricus rex duxit in uxorem Alienor filiam comitis Provinciæ, sororem reginæ Franciæ, et eam coronari fecit die depositionis Sancti Wlstani. Mortuo Willelmo de Furnellis,³ obtenta gratia domini regis super advocacione ecclesiæ de Bremesgrave, Will-elmus de Bleys episcopus contulit nobis ecclesiam illam in proprios usus, salva sacristariæ capella de Graftone, et ordinata vicaria admisit vicarium ad præsentationem nostram. Confirmavimus canonicis de Keynesham

A.D. 1235.
Winch-
comb, and
Bordesley.

Marriage
of princess
Isabella to
Frederick
II.

S. Helen's,
Worcester.

The jus-
tices itine-
rant at
Worcester,
June 17.
f. 115 b.

Obituary
of the year.

Marriage
of Henry
III. and
Eleanor of
Provence.
Her coro-
nation,
Jan. 19.
Broms-
grove
church.

Confirma-
tions to

¹ Tardebigge.

² William de Trumpington.

³ Parson of Bromsgrove; see the
Registrum, p. 88 b.

- A.D. 1236. **Keynsham, Usk, Great Malvern.** solidos de ecclesia Sanctæ Wereburgæ Bristollis. Confirmavimus monialibus de Uske capellam. Confirmavimus monachis de Malvernia Majori decimas de dominico suo apud Malverniam et apud Poywik. Walterus de Bello Campo obiit die Sancti Guthlaci. Mortuo Willelmo de Bleys episcopo xv. kal. Septembris, impetrata licentia a domino rege, elegimus nobis in episcopum magistrum Walterum de Cantulupo iii. kal. Septembris; confirmatur xii. kal. Octobris. Thomas de Blunville episcopus Norwicensis obiit. Mortuo Thoma abbate Eveshamiæ, successit ei Ricardus prior de Hurlage. Comes Gloucestriæ duxit in uxorem filiam Huberti de Burgo comitis Cantia. Contulimus ecclesiam Sancti Andreæ Ricardo de Coventre clerico electi.¹ Willelmus de Bello Campo fecit homagium episcopo; et tenebatur ei pro relevio in lxxv. libris, quas legavit fabricæ ecclesiæ. Legavit insuper cc. libras.
- Grant of a twentieth to the king.** MCCXXXVII. Henricus rex communi decreto regni obtinuit quod vicesima de tota Anglia, scilicet de instauris et blado, confereretur ei in festo Sancti Michaelis.
- Church of Rowington.** Confirmavimus abbati et conventui Radingis ecclesiam de Rugintune. Emimus molendinum de Sepwestone, item medietatem prati de Doddeham; item virgatum apud Clivam. Tradidimus molendinum de Cliva filio Thomæ molendinarii, tantum in vita sua, pro quatuor marcis annuis. Walterus de Cantilupo Wygornensis electus ordinatur a domino Papa in diaconum Viterbii ii. non. Aprilis, et in presbyterum xiv. kal. Maii, et consecratur ab eodem v. non. Maii, et, præsentibus rege et regina Angliæ, et regina Scotiæ, et legato² et domino Cantuariensi et cæteris regni magnatibus, intronizatur iii. id. Octobris. Contulimus Mathæo de Cantilupo ecclesiam de Croppethorne, et magistro G. de Persora ecclesiam de Herfertone, et magistro Thomæ

¹ i.e., clerk of Walter de Cantelupo. | ² Otho.

de Johannestone ecclesiam de Stoke. Legatus celebravit A.D. 1237.
 concilium in octabis Sancti Martini, in quo privavit Council
 beneficiis ecclesiasticis eos qui successerunt patribus held in
 immediate. Esus carniū interdictus est monachis, S. Paul's
 by the
 legate.
 salva constitutione regulæ. f. 116 b.

Episcopus visitavit Majorem Malverniam et cæteras Visitation
 domos religiosas episcopatus, et correxit corrigenda. of Great
 Malvern.
 Concessimus magistro Hamelino singulis annis xii.
 marcas, donec provisum ei fuerit in ecclesiastico bene-
 ficio. Ricardus episcopus Dunholmie et Ricardus¹ Obituary
 comes Cestriæ et Robertus de Bathonia obierunt. of the year.

MCCXXXVIII. Ex mandato domini Papæ unanimi Arrange-
 consensu domini Walteri [de] Cantilupo episcopi Wy- ment with
 gornie et domini A[lexandri] Conventrie et Liches- respect to
 feldie episcopi, facta fuit limitatio inter episcopatus, Dudley.
 scilicet Wygornensem et Conventrensem; ita quod tota
 villa de Duddeleia cum ecclesiis et earum pertinentiis
 lege diocesana pertinebit ad episcopum Wygornie;
 situs vero castri ejusdem villæ et cella monachorum
 cum pertinentiis, scilicet in comitatu Staffordie, per-
 tinebit ad episcopum Conventrensem. Emimus pratum Hampton
 de Hamptone prope Alvestone de domino R[oberto] meadow.
 de Cloptone pro xii. marcis et pro annuo reddito qua-
 tuor solidorum.² Solvimus domino regi pro tricesima
 prioratus. Dominus legatus legitimavit clericos illegi-
 timos. Magna dissentio inter dominum legatum et Disturb-
 clerum Oxonie. Conventus Roffcestrensis obtinuit ance be-
 nomine possessionis in causa electionis contra dominum tween the
 Cantuariensem.³ Emimus boscum de Croule pro xxxi. legate and
 marcis.⁴ Dominus Walterus de Cantilupo episcopus the Oxford
 movit placitum contra Petrum de Salso Marisco de clergy.
 villa de Uptone, et contra Johannem de Ruhale de Crowle
 tenemento de Ruhale, et contra R. de Colewike et wood.
 contra G. de Hambyre de tenemento suo apud Ham- Actions of
 byre, et contra dominum R[obertum] Gurnay de villa against P.
 Saltmarsh
 and others.

¹ Sic, an error for *Johannes*.

² See the *Registrum*, p. 80 b.

³ See the *Annal. Eccl. Roffensis*.
Anglia Sacra, i. pp. 348, 349.

⁴ See the *Registrum*, p. 55 b.

A.D. 1238. de Redewich. Et dominus episcopus iterum visitavit f. 117.

Marriage of S. de Montfort. Church of Alvechurch.

Majorem Malverniam, et correxit corrigenda. Dominus Symon de Monte Forti duxit in uxorem sororem domini regis, quæ peperit ei filium. Dedimus ecclesiam de Alvithchirche magistro A. P[etrus] Wintoniensis et A[lexander] Conventrensis episcopi obierunt.

S. Clement's, Worcester. Eclipse.

MCCXXXIX. Dedimus ecclesiam Sancti Clementis magistro R. de Coderuge. Willelmus de Raleger consecratur in episcopum Norwicensem. Eclipsis solis apparuit iii. non Junii. Magistro Mathæo de Grimeleye privato beneficio, auctoritate concilii,¹ contulimus capellas de Grimeleye et de Hallawe R. tunc decano Wygornia. Episcopus dedicavit conventuales ecclesias de Majori Malverniam, de Winhecumba, de Alencestria, de Theokesburia, de Glovernia, et de Persora. Emimus molendinum de Alveston.

Dedication of several conventual churches.

Birth of prince Edward. Himbledon church. Visitation of Gloucester.

Regina peperit Edwardum filium suum primogenitum xv. kal. Julii. Contulimus ecclesiam de Humeltone R. nepoti magistri G. de Glovernia.

The bishop's suit with P. Saltmarsh.

Dominus episcopus visitavit conventum Gloucestris; et mota quæstione super visitatione singulari, cognitum fuit a conventu in capitulo coram sæcularibus, quod ex officio suo singularem potuit facere inquisitionem. Mota quæstione versus dominum Petrum de Salso Marisco super manerio de Uptone, dominus episcopus obtinuit coram justiciariis de Banco compositionem amicabili annum redditum c. solidorum, et ad vocationem ecclesie, et quoddam pratium et duas mansuras apud Uptone, et servitium dimidii militis de residuo incremento de Uptone remanente domino P[etro]. R[adulphus] de Maydenestone, episcopus Herefordis, transtulit se ad ordinem fratrum Minorum. Dominus W[illelmus] de Cantilupo, pater domini episcopi, obiit.

Death of the bishop's father.

Henricus de Hastings.² Eo quoque anno venit Otto legatus in Angliam, qui statuit multa salu-

¹ i.e., of London. See p. 429. He was deprived as succeeding his father immediately.

² Sic. The whole of this, to the end of the year, is in a different and smaller hand.

bria [ad] ecclesiæ utilitatem. Quo per Oxoniam tran-
seunte, magnus conflictus factus est inter scholares
et quosdam de familia sua; ita ut uno suorum inter-
fecto, ipse Ottobonus¹ in turri ecclesiæ de Oseneve
usque ad vesperam obsessus sit, et vix per multos de
regiis ministris ab Abendone venientes liberari posset.

A.D. 1239.
Riots of
the Oxford
scholars
against
the legate
Otho.

Matt. Par.
p. 470.

Iccirco usque Walinforde adductus malefactores illos
excommunicavit, studium Universitatis suspendit, donec
abbas et canonici de Oseneva una cum magistris
Oxonie regentibus, discalciati et discincti per mediam
Londoniam incedentes ad hospitium legati, veniam vix
haberent.

At Wal-
lingford he
excommu-
nicates the
offenders.
Their
pardon.

Eodem anno quidam pseudo-clericus infatuatum se
simulans, secreta regie curie exploravit, cameram regis
Henrici apud Wodestoke per fenestram ingressus est
ut regem interficeret, sed ad clamorem cujusdam sancte
mulieris² interceptus est et apud Conventriam distractus.

Attempt to
murder the
king at
Wood-
stock.

MCCXL. Dominus episcopus obtinuit nundinas a
domino rege apud Blockele per v. dies, et apud Stratford
per iv., et apud Alvicherche per iii., et mercatum apud
Alvichirche feria quarta. Cometa visa est in Februario.
Justiciarii de foresta sederunt apud Wygorniam per
xv. posteriores dies Februarii. Perambulatio facta est
de communi consensu prioris et conventus et Johannis
Biset, et limitatio circa facta super bruera inter
Wluardele et Kedermenistre. Cepimus Horsleye ad
firmam usque ad viginti annos, pacatis quinquaginta
marcis præ manibus. Rex fecit omnes liberos a xii.
annis et supra jurare fidelitatem Edwardo filio suo,
salva sibi fidelitate. Mortuo Lewelino principe Wallie,
David filius ejus et majores Wallie fecerunt homagium
regi. Comes Ricardus frater regis, mortua comitissa
quondam Gloucestrie uxore sua, profectus est Jerusalem
cum multitudine cruce-signatorum.

a Fairs and
market
obtained
by the
bishop of
Worcester.

Boundary
between
Wolverley
and Kid-
derminster.

Homage
sworn to
prince
Edward.

Crusade of
Richard of
Cornwall.

Dedimus ecclesiam Sancti Andreæ Sampsoni, et eccle-

¹ Sic.

² Margaret Biseth. Matt. Par. p.474.

- A.D. 1240. **Siam Sancti Swithuni Johanni capellano. Episcopus celebravit synodum die Sanctæ Annæ. Dedimus ecclesiam de Yccumbe W. de Scordiche. Episcopus contulit eleemosynariæ Wygornia de eadem ecclesia annuum redditum trium marcarum, sicut charta ipsius testatur.¹ Confirmavit etiam decimas et pensiones nostras et decimas sacristariæ. Regina peperit filiam Margaretam. Dedimus Papæ septies viginti marcas. Item solvimus pro pœna expensas. Henricus de Pateshulle consecratur in episcopum Conventrensem. Tam conventuales quam parochiales ecclesiæ dederunt subsidium Papæ. Dominus Wigornensis consecravit episcopum Herefordensem. E[dmundus] Cantuariensis archiepiscopus, et de Landaf episcopus,² et Warrennæ³ et Lincolnia⁴ comites, obierunt.**
- Celestine IV.** Cælestinus⁵ quartus post Gregorium nonum sedit Papa mense uno, et vacavit sedes per annum, post quem successit Innocentius quartus, qui se[dit] annis xi., mensibus sex. Ablata est in Franciam corona spinea Salvatoris. Ottobonus⁶ recedens ab Anglia captus est in mari ab hominibus imperatoris.
- Innocent IV.** quem successit Innocentius quartus, qui se[dit] annis xi., mensibus sex. Ablata est in Franciam corona spinea Salvatoris. Ottobonus⁶ recedens ab Anglia captus est in mari ab hominibus imperatoris.
- The crown of thorns.** MCCXLI. Pacificati sunt episcopus [et] R[obertus] de Gurnay, ita quod molendinum de Redwik remanet episcopo et præterea annuus redditus x. librarum. Hæredes R[adulphi] de Wiletune pacem fecerunt cum episcopo, solvendo ei annuatim quinque marcas. Legatus et Wigornensis episcopus et alii, vocati ad concilium Romanum, transfretaverunt. Magnificavit Dominus Sanctum Edmundum archiepiscopum Cantuarie in miraculis tam apud Katebi quam apud Pontiniacum. Magister N[icolas] de Farneham consecratur in episcopum Dunholmensem. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam post octabas Paschæ. Fecimus pacem
- The bishop and R. de Gurnay reconciled.** MCCXLI. Pacificati sunt episcopus [et] R[obertus] de Gurnay, ita quod molendinum de Redwik remanet episcopo et præterea annuus redditus x. librarum. Hæredes R[adulphi] de Wiletune pacem fecerunt cum episcopo, solvendo ei annuatim quinque marcas. Legatus et Wigornensis episcopus et alii, vocati ad concilium Romanum, transfretaverunt. Magnificavit Dominus Sanctum Edmundum archiepiscopum Cantuarie in miraculis tam apud Katebi quam apud Pontiniacum. Magister N[icolas] de Farneham consecratur in episcopum Dunholmensem. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam post octabas Paschæ. Fecimus pacem
- The legate and bishop go to Rome.** Legatus et Wigornensis episcopus et alii, vocati ad concilium Romanum, transfretaverunt. Magnificavit Dominus Sanctum Edmundum archiepiscopum Cantuarie in miraculis tam apud Katebi quam apud Pontiniacum. Magister N[icolas] de Farneham consecratur in episcopum Dunholmensem. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam post octabas Paschæ. Fecimus pacem
- Miracles of S. Edmund.** Sanctum Edmundum archiepiscopum Cantuarie in miraculis tam apud Katebi quam apud Pontiniacum. Magister N[icolas] de Farneham consecratur in episcopum Dunholmensem. Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam post octabas Paschæ. Fecimus pacem
- Justices itinerant at Worcester.** Justiciarii itinerantes sederunt apud Wygorniam post octabas Paschæ. Fecimus pacem

¹ See the *Registrum*, p. 104 b.² Elias de Radnor.³ William de Warren.⁴ John de Laci.⁵ From this word to the end of the year is in a different hand.⁶ Sic.

cum persona et liberis de Neweham de assarto Corn- A.D. 1241.
wode; item cum fratribus Sancti Wlstani super decimis Arrange-
de Cheddeswich, ita quod solvent inde nobis annuatim ment with
[]¹ Emimus tertiam partem terræ Thomæ S. Wul-
Ruppe de Herfertone² pro xlv. marcis. Tres legati et stan's
multi alii prælati capti incarcerantur ab imperatore. hospital,
Ricardus frater regis cepit treugas cum Sarracenis ad Worcester.
decem annos, redditis ei omnibus esclavis et omnibus Truce for
terris qui fuerunt Christianorum. Rex duxit exercitum ten years
apud Ruthelanum, cui majores Walenses se subdiderunt; with the
et David nepos ejus exclusus ab exercitu regis a Saracens
Snaudonia subdidit se misericordiæ regis de vita et by Richard
membris et de terreno honore. Reddidit etiam regi Grif- of Corn-
finum fratrem suum, qui subdidit se misericordiæ regis. wall.
Omnes marchiones recuperaverunt terras suas in Wallia. Submission
Die Sanctæ Fidis circa horam sextam apparuit eclipsis of the
solis. Oct. 6.
f. 118 b.

Comes Marescallus,³ soror Arthuris,⁴ comitissa Here- Obituary
fordiæ,⁵ G[ilbertus] Basset, J[ohannes] Biset, obierunt. of the year.
In octavis Assumptionis mortuo G[regorio] Papa, suc-
cessit Cælestinus, et elapsis xvii. diebus, obiit.

MCCXLII. Comes Ricardus et dominus episcopus Return of
applicuerunt in Angliam. Dedit domino regi in Richard of
subsidiu transfretationis in Gasconiam xx. libras Cornwall
argenti. Episcopus visitavit conventum Gloucestris; and Bishop
et facta singulari examinatione, correxit corrigenda; W. de
unde prior et quidam alii amoti fuerunt. Visitation Cantelupe.
etiam conventum Sancti Augustini Bristollis; et Wil- of the ab-
lelmo abbate cedente, successit camerarius de Keyne- beys of St.
sham,⁶ benedictus apud Wygorniam; satisfecit conventui Petet's,
de procuratione et sacristæ de capa cum vestimento. Gloucester,
Visitavit et alias domos religiosas. Mortuo Hugone and St. Au-
gustine's,
Bristol.

¹ There is a blank left for the amount.

² See the *Registrum*, pp. 63a, 63b.

³ Gilbert Marshall, earl of Pembroke.

⁴ i.e., Eleanor of Brittany, daughter of Geoffrey.

⁵ Maud, wife of Humphrey de Bohun, earl of Hereford.

⁶ William Long.

A.D. 1242. de Cliva, recepimus herietum ejus; cepimus ad firmam de uxore¹ ejus dimidiam virgatam terræ cum pertinentiis usque ad xiv. annos. Mortuo Ricardo de Sanford, Henricus hæres ejus fecit homagium priori, et solvit de relevio xvii. solidos et xxx. stikas anguillarum.²

Ordination at S. Oswald's, Gloucester. Episcopus celebravit ordines apud Sanctum Oswaldum Gloucestris. Contulimus Michæli ecclesiam de Croppethorne, et D. vicariam ejusdem, et R. de Coderugge capellas de Grimeleye et de Hallawe, et

John de Worcester prior of Great Malvern. A. ecclesiam Sancti Clementis. Mortuo Thoma priore Malvernæ Majoris, episcopus vacante prioratu habuit inde custodiam; et facta examinatione super electione J[ohannis] succedentis coram abbate³ et conventu Winchecumbæ, confirmavit eum; et per officialem episcopi installatur, facta episcopo canonica obedientia,

f. 119. abbate Westmonasterii⁴ se opponente. Tradidimus ad firmam villanis dominicum de Codestone usque ad xv.

Richard de Condicote made prior of Worcester, Nov. 19. annos.⁵ Mortuo W[illelmo] priore successit R[icardus] sacrista vigilia Sancti Edmundi. Jocelinus⁶ episcopus Bathoniæ et Thomas comes Warewike obierunt.

Innocentius⁷ quartus post Cælestinum sedit Papa annis ix. mensibus vi., qui vacuas cardinalium sedes honestis replevit personis, fratrem Hugonem de ordine Prædicatorum instituit cardinalem, qui totam Bibliam postillavit et magnas super Bibliam concordantias compilavit. Iste Papa apud Lugdunum Galliæ concilium celebravit, in quo Sanctum Edmundum Cantuariensem septimo defunctionis sui anno canonizavit, rebellem imperatorem Fredericum deponendum decrevit.

MCCXLIII. Auditum est tonitruum prima die Martii ante prandium. Luna existente xv., apparuit eclipsis circa mediam noctem. Emimus terram Willelmi de

Eclipse of the moon.

¹ Olive de Clive. See the *Registrum*, p. 158 a seqq.

² Id., p. 87 b.

³ Henry de Tindintone.

⁴ Richard de Barking.

⁵ See the *Registrum*, pp. 103 a, 103 b.

⁶ *Jocelinus*] Johannes, MS.

⁷ From here to the end of the year is in a different and later hand.

Bodeham apud Wluardele. Eminus virgatam de magistro J. apud Alvestone. Dedimus R. vicariam de Cliva et P. capellano capellam Sancti Clementis. Treugæ captæ fuerunt inter reges in quinque annos. Mortuo W[illelmo] archidiacono Wigornensi, successit Vincentius, installatus per suppriorum vice prioris. Regina peperit filiam in Gasconia. Cum sedes Romana vacasset per annum et circiter per octo menses, Senobaldus dictus Innocentius quartus Papatum suscepit, Dominica post festum Sancti Johannis Baptistæ. Rex rediit de Gasconia circa [festum] Sancti Michaelis.

A.D. 1243.
Cleeve and
S. Clement's,
Worcester.

Birth of
princess
Beatrice.
Pope Innocent IV.

Mortuo H[enrico] abbate Gloucestræ, successit W[alterus] prior ejusdem loci, qui die quo installari debuit, morte præventus decessit; cui successit Johannes præcentor ejusdem loci. Sacrista percepit albam et capam, tam pro W[altero] non installato quam pro Johanne installato; satisfactum fuit conventui de procurationibus. W[illelmus] de Raleger episcopus Norwicensis transfertur per dominum Papam in episcopum Wintoniensem. Bonifacius avunculus reginæ confirmatur in archiepiscopum Cantuaræ. Eleemosinarius cepit terram de Tymberdene ad firmam usque ad quinquaginta annos.¹ Comes Ricardus frater regis duxit in uxorem sororem reginæ. Prior dedit regi unam cuppam et reginæ alteram. Thomas monachus Eveshamiæ eligitur in abbatem ejusdem domus.

Abbats of
Gloucester.

W. de Raleigh bp. of Winchester.

Boniface archbishop of Canterbury.

Marriage of Richard of Cornwall and Sanchia.

f. 119 b.

Land in Doddenham

bought.

MCCXLIV. Eminus terram Symonis de Solers apud Doddeham;² concessimus W. Bidun ad petitionem domini regis annuam pensionem ii. marcarum, donec providerimus ei in ecclesiastico beneficio. Confirmavimus compositionem inter episcopum et J[ohannem] Poer super escambio terrarum apud Fladebure et Wicheneford. Dedimus W. capellano vicariam de Wicheneford. Eminus de Alexandro Dabetoht brueram juxta Tibertone pro x. marcis. Dominus Papa

Exchange in Fladebure and Wicheneford.

¹ See the *Registrum*, p. 105 a. | ² Id. p. 21 b.

- A.D. 1244. dedit magistrum R[oggerum] de Sarum in episcopum Bathoniæ propter dissensionem inter capitula Bathoniæ et Wellarum. Magister W[alterus] eligitur in episcopum Northwicensem. [Fulco]¹ Basset consecratur in episcopum Londoniensem. Thomas monachus Eveshamiæ benedicitur in abbatem ejusdem loci. Electus Cantuariensis ordinatur in presbyterum ab episcopo. Cantuariensis electus dedit magistro Ricardo de Wichio auctoritate concilii episcopatum Cicestris, rege contra appellante. Gravis guerra inter Walenses et Marchisos. R[adulphus] de Nevile cancellarius, episcopus Cicestris, obiit.
- New bishops.
- Boniface ordained by bishop W. de Cantelupe.
- Death of Ralph Nevile.
- f. 120. MCCXLV. Bonifacius avunculus reginæ consecratur a domino Papa in archiepiscopum Cantuariensem, Dominica post Epiphaniam. Magister Ricardus de Wichio, cui dominus Cantuariensis contulerat episcopatum Cicestris rege reclamante, cassata vitiosa electione R[oberti] Passelewe, consecratur a domino Papa, Dominica post Cineres. Dominus rex petiit auxilium a domibus religiosis per Angliam ad maritandam filiam suam primogenitam,² cui dedimus c. solidos et cuppam argenteam pretii. In crastino Sancti Augustini Cantuariensis, M[auricius] archidiaconus Gloucestris sententialiter, culpis suis exigentibus, auctoritate domini episcopi privatus est omni officio et beneficio. Tum³ archidiaconatus collatus est ab episcopo magistro W[illelmo] Lupo, et ecclesia de Stratford magistro N. de Widebroc. Dominus episcopus iturus ad concilium transfretavit in vigilia Ascensionis. Dominus Papa celebravit concilium apud Lugdunum, et die Sancti Kenelmi degradavit imperatorem, præsentibus episcopis. Dominus Papa consecravit et dedit magistrum R[oggerum] decanum Lincolnis in episcopum Conventrensem.
- The archdeacon of Gloucester deprived, May 27.
- Council of Lyons, and degradation of the emperor, July 17.
- Welsh expedition.
- Dominus rex duxit exercitum in Walliam, et firmavit castrum apud Gannon, et vastavit penitus Angleseyam,

¹ Fulco] G., MS.

² Margaret.

³ tum] tam, MS.

et rediit circa festum Omnium Sanctorum. Walterus A.D. 1245.
Marescallus, comes de Penbroc, obiit ante Adventum, Deaths of
et Ansel frater ejus, antequam in saisina esset dicti Walter and
honoris, ante Natale. Aernalis camerarius obiit. Anselm
Marshall.

Emimus terram Feliciæ filiabus Feliciæ apud Thedintone. Regina peperit Edmundum in Januario. Birth of
Edmund.
Legend of
a Jew at
Toledo.

Apud Theoletum Hispaniæ dum quidam Judæus in horto suo pro vinea amplianda foderet, lapidem invenit ex omni parte integrum, in cujus medio reperit librum ad quantitatem Psalterii cum foliis ligneis, Hebraice, Latine, conscriptum, de triplici mundo ab Adam usque ad Antichristum loquentem, proprietates hominum exprimentem, principiumque tertii mundi in Christo ponentem in hunc modum: *In tertio mundo Filius Dei nascetur ex Virgine Maria, qui pro salute hominum mortem patietur.* Hoc legens Judæus statim baptizatus est.¹

MCCXLVI. David princeps Walliæ obiit prima die f. 120 b.
Quadragesimæ; successerunt ei filii² Griffini primogeniti Death of
fratris sui. Rex tenuit magnum Parliamentum Lon- David of
doniis, in crastino Dominicæ *Latare Jerusalem*, super Wales.
multis articulis regnum contingentibus; et post An- Parliament
nunciationem concessit episcopo Conventrensi maneria in London
19. on March

episcopatus, et missum est ad curiam Papæ pro dictis articulis. Dominus rex admisit in gratiam suam episcopum Cicestresem, et restituit ei temporalia. Facta est distributio divisionis hæredibus Marescalli in octavis Sancti Johannis Baptistæ. Dominus W[alterus] Return of
rediit a transmarinis apud Wigorniam die Sancti the bishop.
Jacobi. Dominus Carleonensis transtulit se ad ordinem Prædicatorum. Incepta est abbatia apud Hayles.
Comitatus Wygorniaæ americiatus fuit super xl. marcis The county
pro falso judicio, et judicatum fuit a justitiariis de of Worces-
Banco quod hundredum de Oswaldeslawe non debet ter fined.
adjuvare ad hujusmodi americiamentum.

¹ This paragraph is in a different hand.

² Owen and Llewellyn. Anu. Camb., p. 85.

A.D. 1247. MCCXLVII. Molendinum de Mulderham¹ cessit perpetuo in usus nostros in Purificationem. Terræmotus factus est generalis decima die Martii contra horam diei nonam, et subsecuta est fames magna. Duo fratres filii Griffini Walensis pacificati sunt cum rege, tota Wallia citra Abercunwey cedente in usus regis, Snau-donia et Angleseia in usus eorum.

Earth-quake, and subsequent famine. f. 121. Division of Wales between Henry III. and Owen and Llewellyn.

Mortuo R[oberto] episcopo Saresberiensis, successit ei W[illelmus] de Eboraco. Cedente H[enrico] de Winchecumba, successit J[ohannes] celerarius ejusdem domus, et benedicitur in abbatem apud Wygorniam a domino episcopo Herefordensi ad mandatum domini episcopi Wygornensis; sacrista recepit albam et capam cum vestimento. Abbas solvit conventui xl. solidos pro procuratione. Dedimus capellas de Doddeham et Knithwike W. clerico. Dedimus in subsidium domini Papæ. Patriarcha Jerosolimitanus² misit domino regi de sanguine quem Christus effundit in cruce. Nova moneta circa festum Omnium Sanctorum. Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam a die Sancti Martini usque ad festum Sancti Nicholai. Jus patronatus ecclesiæ de Haleford cessit in perpetuam jurisdictionem Wygornensis episcopi de consensu prioris³ et conventus de Kenilworth. Episcopus Menevensis, de Sancto Asaph, et Robertus de Bathonia obierunt.

Chapels of Doddenham and Knightwick.

Justices itinerant at Worcester from Nov. 11 to Dec. 6.

Patronage of Halford church.

Obituary of the year.

MCCXLVIII. Dedimus in subsidium domini Papæ. Dominus Cantuariensis ex indulgentia domini Papæ suscepit fructus primi anni cujuslibet ecclesiæ vacantis. Cum Frethericus imperator degradatus obsedisset civitatem Parmum, proditorie debellatus est a civibus ipso absente, et villa Victoria dicta, quam ædificaverat, solo tenus diruta, et bulla imperii et signa Siciliæ et Apuliæ regnorum auctentica capta sunt, et strages

Defeat of Frederick II, and destruction of Victoria. f. 121 b.

¹ See the *Registrum*, pp. 152 a, 152 b.

² Robert, previously bishop of Nantes.

³ David.

exercitus sui facta est magna. Rex Francorum iter A.D. 1248, arripuit versus Terram Sanctam. Dedimus capellam Crusade of de Tyburtone Willelmo de Lega, et capellas de S. Louis. Doddeham et de Knithintone¹ W. capellano, ita quod Presentations, singulis capellis singulos inveniet capellanos. Formata Peace between the est pax inter episcopum et abbatem Eveshamiæ et ejusdem loci conventum post Conceptionem Sanctæ Mariæ. (Thomas) Decimo kal. Januarii, luna quarta, factus est terræ- and convent of motus circa horam sextam. Magister Thomas Walensis Evesham and the factus est episcopus Menevensis. Magister Willelmus bishop. de Buttone factus est episcopus Bathoniensis.

MCCXLIX. Damietta civitas in Ægypto munitissima Capture of Damietta capta est a rege Franciæ cum exercitu Christiano gratia by S. divina Dominica post octabas Pentecostes. Justiciarii Louis, itinerantes sederunt apud Wigorniam ab octavis Epi- June 6. phanis usque ad festum Sanctæ Scolasticæ, scilicet Justices Rogerus de Thurkilby, Gilebertus de Prestone, magister itinerant at Symon de Waltone, Johannes de Cobeham. Dedimus in Worcester from Jan. subsidium domini regis xv. marcas. Dominus Wigorn- 13 to Feb. ensis consecravit episcopum de Sancto Asaph,² assistenti- 10. bus sibi de Bangor³ et de Mithe⁴ episcopis. W. de Braci quietam clamavit communam de Tiburtone; terra Chiturling de Hynewike⁵ et terra Rugge de Bradewas⁶ et terra Thomæ de Tyburtone cesserunt in perpetuos usus nostros. Contulimus ecclesiam de Seggesbere W. clerico, et capellam de Tyburtone W[illelmo] capellano, Orta est discordia inter dominum episcopum et Quarrel between the W[illelmum] de Bello Campo propter vetitum namium bishop and et captionem carrucarum et averiorum ejusdem epi- Beau- scopi contra libertates ecclesiæ. champ f. 122.

MCCCL. Dominica *Lactare Jerusalem* rex cruce signatus fuit. Dedimus capellam de Tibritone Willelmo capellano. Dissentio inter episcopum et nos super March 6.

¹ i.e. Knightwick.

² Anian.

³ Richard.

⁴ Richard de la Corner.

⁵ See the *Registrum*, p. 52 a.

⁶ Id. p. 33 a.

A.D. 1250. quibusdam articulis hundredi de Oswaldeslawe. xv. kal. Junii episcopus transfretavit iturus Lugdunum¹ contra W[illelmum] de Bello Campo. Magister W. de Poywike remansit de consilio nostro pro x. marcis. Secundo kal. Julii mane factus fuit terræ motus. Circa quindenam Paschæ cum rex Franciæ cum exercitu Christiano strenue debellasset Saracenos, in crastino invaluerunt Sarraceni, ita quod vix aliqui de exercitu Christiano remanserunt, excepto rege et qui cum eo remanserant. In quo conflictu cecidit comes Salesburiensis,² qui viriliter se habuit in illo congressu, et submerso fratre regis Franciæ³ præ timore cum multis aliis, rex Franciæ qui ab tunc erat⁴ vere captivus cum suis reddidit se Sarracenis captivum, pro quo reddita fuit Damietta, datis insuper pro ipsius redemptione lx. milibus librarum auri. Mare circa festum Sancti Michaelis adeo superabundavit quod ædificia diruit et asportavit, et homines et bestias submersit.

Sententia lata fuit pro episcopo in curia Romana apud Lugdunum contra Willelmum de Bello Campo super excommunicatione, quam dictus episcopus in ipsum tulit pro violentia ab illo illata contra libertatem hundredi de Oswaldeslawe. Fredericus imperator degradatus obiit die Sanctæ Luciæ.

MCCLI. Mortuo R[ogero] abbate Persoræ, successit ei Eler monachus de Feskam. Willelmus de Cantilupo frater domini episcopi obiit. Dominus episcopus rediit a curia Romana, susceptus cum processione die Sancti Dunstani. Horribilis tempesta tonitruum et fulguris fuit nocte sequente diem Assumptionis. Willelmus de Bello Campo [et] excommunicati sui absoluti fuerant ab episcopo in forma ecclesiæ, rege et magnatibus regni præsentibus, die Sancti Edwardi. Rex admisit episcopum in gratiam suam. Ecclesia de Heyles dedicata fuit ab episcopo et aliis, quarta die

The bishop goes to Lyons against W. de Beauchamp. Earthquake. Defeat and captivity of S. Louis. Loss of Damietta. Inundation on Sept. 29. Sentence against W. de Beauchamp. f. 122 b. Death of Frederick II., Dec. 13. Return of the bishop, May 19. Storm on Aug. 15. Absolution of W. Beauchamp. Dedication of Hayles, Nov. 5.

¹ *Lugdunum*] London., MS.

² William Longuespée.

³ Robert, count of Artois.

⁴ *ab tunc erat*] tunc ab erat, MS.

post festum Omnium Sanctorum. Margareta filia regis A.D. 1252.
Henrici nupsit filio regis Scotiæ apud Eboracum in Marriage
crastino Natalis Domini cum solemnitate maxima. of princess
Margaret
and Alex-
ander of
Scotland,
Dec. 26.
f. 123.

MCCLII. Dominus Cantuariensis obtinuit a domino Papa, quod possit visitare singula capitula tam religiosorum quam canonicorum sæcularium cum procuracionibus. Postea impetratum fuit a domino Papa de communi consilio prælatorum et cleri, quod procuraciones taxatæ fuerunt. Dominus rex dedit Edwardo primogenito suo Gasconiam, recepto inde homagio suo. Right of
visitation
of the arch-
bishop of
Canter-
bury.
Gascony
given to
prince
Edward.

Archiepiscopus Burdegalensis¹ et plures magnatum Gasconix fecerunt inde homagium Edwardo. Maxima siccitas et diutina fuit hoc anno, et pro defectu fere cujuslibet annonæ et herbagii subsecuta est caritas et præcipue de tramesio.

Dedimus vicariam capellæ de Wicheneforde Petro capellano, et capellam Sancti Clementis de Wygornia J. capellano. Mortuo Ricardo de Condicote priore die Sancti Michaelis, successit ei Thomas, installatus die Omnium Sanctorum, qui officio supprioris xxxii. annis et amplius functus fuit. Custodia prioratus medio tempore remansit integre et absolute tam in interioribus quam exterioribus in manus supprioris et cellerarii; rege Henrico proferente sententiam, quod custodia prioratus non ad ipsum pertinet in tempore vacationis. Dedimus capellam de Herfertone Sampsoni de Bremesgrave.

Quidam dictus prior Campaniæ, procurator domini Herfordensis, occisus fuit in capella beatæ Mariæ Magdaleniæ Herfordiæ prope altare inter celebrationem missæ post *Sanctus*. Dedimus capellas de Dodeham et Knithwyke G. capellano.

MCCLIII. Dominus episcopus recuperavit a domino rege seisinam de vetito namio.² Dedimus pro taxatione carucarum et reddituum nostrorum in subsidium tallagii domini Papæ, sicut cæteri religiosi et clerici, priory.

¹ Gerald de Mulemort.

| ² See this in the *Registrum*, p. 162 *b*.

- A.D. 1253. plusquam xvii. marcas. Maximus defectus annonæ hoc anno. Dedimus domino regi in subsidium transfretationis in Gasconiam xl. marcas, Dominica ante festum Sancti Johannis Baptistæ, qui transfretavit in Augusto. Tradidimus ad perpetuam firmam molendinum de Muldeham et molendinum fullonum apud Wluardele et molendinum fullonum apud Bradewas. Schepestone, Cliva, Fepsintone, transacta firma, cesserunt in usus nostros. Mortuo Thoma archidiacono Gloucestris, rectore ecclesiæ de Stoke, dedimus eandem magistro Symoni de Waltone. Ricardus episcopus Cicestris, pro quo Dominus miracula operatus est, et R[obertus] episcopus Lincolnis, decesserunt. Confœderatio inter nos et conventum de Wenlaco, et inter nos et conventum Abendonis. Regina peperit filiam nocte [Sanctæ] Cecilis, et vocata est Katerina. Emimus quandam [peciam] prati de W. de Schirnake pro v. marcis usque ad xii. annos.
- Obiit domina Blanchia regina Franciæ. Obiit Sanctus Robertus Grocete episcopus Lincolnis. Item congregatio omnium abbatum et priorum nigri ordinis apud Oxoniam in crastino Sancti Mathæi Apostoli propter quoddam privilegium a domino Papa omnibus episcopis Angliæ transmissum in gravamen monastici ordinis. Item obiit Hugo de Rupibus archidiaconus Wintoniensis. Alienora regina peperit filiam nomine Katerinam.
- MCCLIV. Tradidimus magistro Symoni de Waltone manerium nostrum de Herfertone ad firmam in Annunciatione beatæ Mariæ, anni incarnationis Domini MCCLIV. usque ad viginti annos sequentes completos, pro centum libris in quibus ei tenebamur, et pro novies viginti et sexdecim marcis ad liberandum nos de Caurcinis, salvis nobis inde decimis, homagiis medietate primi legati, et hundredo, et denario beati Petri. Liberavimus nos erga Sampsonem de Bremegrave pro firma duorum annorum de Bremegrave sequentium. Rex capta Ryola et aliis quibusdam castris, subjugavit sibi Gasconiam. Regina, Edwardus, et dominus episcopus transfretaverunt in Gasconiam. Edwardus primogenitus domini regis duxit in uxorem filiam regis Castelli. Rex et regina et dominus epi-
- f. 123 b. Mills let on lease. Stoke church. Deaths of S. Richard and Grosseteste. Birth of princess Katharine, Nov. 22. Council of black monks at Oxford, Sept. 22. Manor of Harvington leased to S. de Walton. f. 124. Capture of La Réole. Marriage of P. Edward and Eleanor of Castile.
- Vesp. E. 4

scopus redierunt infra octavas Natalis. Mortuo Papa A.D. 1254.
Innocentio, successit Alexander. Pope Alex-
ander IV.

Taxatio generalis tam de temporalibus quam de
spiritualibus facta fuit per Angliam exceptis baroniis. General
taxation.

MCCLV. Contulimus ecclesiam de Seggesberege Wil- Church of
lelmo nepoti prioris. Justiciarii itinerantes sederunt Sedge-
apud Wygorniam iv. nonas Julii per xv. dies, et iterum berrow.

sederunt post festum Sancti Michaelis per xv. dies. Church of
Confirmavimus monialibus de Wystan situm loci earum Whiston
et caetera eis collata. Dedicata fuit ecclesia earum nunnery
apud Wystan ii. idus Julii. Puer quidam crucifixus (Worces-
fuit a Judæis apud Lincolniam. Piæ memoriæ domi- ter) dedi-
nus W[alterus] de Grey archiepiscopus Eboracensis, qui cated.

legavit nobis insignia capellæ pretiosa,¹ decessit. Thomas Death of
Eveshamiæ abbas decessit. Dedimus domini regis pro archbp. W.
taxatione spiritualium vii. libras xiii. den. ob., et pro de Gray.

taxatione temporalium xix. libras x. den. ob. Con- Taxes.
fœderatio inter nos et conventum de Burgo. Dedimus Payments
domino regi pro warrenna unam marcam auri, et can- for warren.
cellario² et clericis ii. marcas et ix. solidos, et reginæ
unam marcam argenti. Obtinuimus coram justiciariis
duas virgatas terræ apud Canctetone quas emimus de
Thoma de Cliva.³

MCCLVI. Die Paschæ installatus fuit per priorem f. 124 b.
magister H[ugo] de Cantulupo archidiaconus Glou-
cestriæ. Obtinuimus a domino rege custodiam bosco-
rum nostrorum infra forestas de Fekham et Kinfare,
datis ei l. marcis, et reginæ v. marcis, et cancellario
ii. marcis, et clericis vii. solidis. Contulimus ecclesiam Church of
de Wluardeleye magistro J. de Wyntonia. Solvimus Wolverley.
magistro A. de Sabaudia pro taxatione spiritualium
vii. libras xiii. denarios et obolum, et pro taxatione
temporalium xix. libras et x. denarios et obolum. Richard of
Ricardus comes Cornubiæ electus est in regem Ale- Cornwall
manniæ in crastino Natalis. S[ewallus] archiepiscopus elected
king of
Germany,
Dec. 26.

¹ *pretiosa*] *pretiose*, MS.

² Henry de Wengham.

³ See the *Registrum*, p. 158 a.

A.D. 1256. Eboracensis consecratus fuit ab episcopo Wygornia ad
 Archbp. mandatum domini Papæ. Item Willelmus episcopus
 Sewall. Saresberiensis obiit; cui successit Egidius de Brideport.
 Dec. 30. Hugo prior Eveshamiæ installatur in abbatem Eveshamiæ die Sancti Egwini. Dedimus magistro J. ecclesiam Sancti Andreæ. Dominus episcopus obtinuit a domino rege [jus] habendi extractas a vicario de verbo ad verbum signo suo signatas. Eminus terram A[dami] de Oncredham apud Bradewas,¹ et
 Raid of the terram J. le Scot apud Contetone. Walenses invaserunt
 Welsh. Marchiam et maxima ex parte devastaverunt eam cum grandi occisione. Cedente V[incentio]² archidiacono Wygornia, successit ei [Robertus de Esthall].³

f. 125. MCCLVII. Ricardus comes Cornubiæ, frater domini
 Coronation regis, electus in regem Alemanniæ, transfretavit in
 of Richard, Alemanniam, et applicuit die Apostolorum Philippi et
 king of Jacobi, et die Ascensionis coronatus fuit in regem
 Germany, Alemanniæ, et uxor ejus in reginam. Magister S[imon]
 May 17. de Waltone confirmatur in episcopum Norwicensem
 Simon de feria sexta post festum Sancti Petri ad Vincula; quo confirmato, dedimus ecclesiam de Stoke domino
 Walton, M. de Cantulupo. Consecratur Dominica qua cantatur
 bishop of *Isti sunt dies*.⁴ Intronizatur in octabis, scilicet die
 Norwich, Episcopi de Coventria⁵ et de Exestria⁶
 confirmed, consecrati fuerunt cum domino Norwycensi. Rex
 Aug. 3. duxit exercitum in Walliam et rediit circa festum
 Excommu- Sancti Michaelis. Dominus Eboracensis excommuni-
 nication of catur ab archiepiscopo Cantuariensi ad mandatum
 Sewall. domini Papæ.

Solvimus magistro A. de Sabaudia pro taxatione
 spiritualium xix. libras x. denarios obolum. Magna
 Settlement occisio in Wallia hinc inde. Dominus episcopus recu-
 of the

¹ See the *Registrum*, p. 21 b.

² V] W., MS.

³ No name is given in the MS.

⁴ i.e. Passion Sunday, in the year

1258, (which is the true date,) March 10.

⁵ Roger Longespeé.

⁶ Walter Bronscomb.

peravit placitum vetiti namii et returnum brevium a A.D. 1257. domino rege, domino W[illelmi] de Bello Campo assentiente pro se et hæredibus suis, scriptis authenticis inde confectis de omnibus tenementis ad ecclesiam spectantibus.¹

MCCLVIII. Perambulatio facta fuit et limitata ad mandatum domini regis inter manerium de Nortone et de Alvechirche. Magister Harlotus nuncius domini Papæ venit in Angliam; solvimus ei pro procuratione xl. solidos. Convenit inter nos et abbatem Radingis super tenementis apud Tydintone, et inter nos et Rogerum de Wasseburne, super quæstionibus motis apud Tedintone, scriptis inde confectis. S[ewallus] archiepiscopus Eboracensis obiit. Tradidimus partem terræ A[dami] de Oncredam apud Bradewas hæreditariæ E. fulloneo pro una marca annua. Inaudita inundatio aquarum in vigilia Sancti Albani; subsequuta est magna caristia bladi. Convocato parlamento baronum apud Oxoniam, quatuor fratres regis exulati sunt, et alii et alienigenæ. Bonæ leges constitutæ sunt et chartæ libertatum præcipiebantur custodiri. Mortuo Henrico² episcopo Lincolnæ, successit Ricardus decanus. Ricardus rex Alemanniæ venit in Angliam circa festum Purificationis beatæ Mariæ.

MCCLIX. Finito termino firmæ de Hallawe et de Grimeleye, redierunt in manus nostras cum warecto, fœno, et blado autumnii sequentis, et aliis pertinentiis. Rotunda tabula sedit apud Warewike circa festum Assumptionis beatæ Mariæ. Novæ constitutiones regni vulgatæ fuerunt³ post festum Omnium Sanctorum. Rex et regina transfretaverunt in Franciam circa Purificationem. Filius comitis Britanniæ duxit in uxorem filiam regis Angliæ. Normannia cessit in dominium regis Franciæ, et cæteræ terræ vicissim commutatæ

quarrel between the bishop and W. Beauchamp.

Arrival of the nuncio Herlot.

f. 125 b.

Death of archbishop Sewall.

Floods on June 21.

Parliament at Oxford.

Provisions of Oxford.

Return of Richard, king of Germany.

Round table at Warwick, Aug. 15.

Marriage of princess Beatrice and John of Brittany.

¹ See these in the *Registrum*, pp. 160 b-163 a.

² *Henrico*] Ricardo, MS.

³ *fuerunt*] fuerint, MS.

A.D. 1259. sunt. Mortuo F[ulcone] episcopo Londoniensi, successit H[enricus] de Wyngham cancellarius. Quidam Romani missi in Angliam a domino Papa interfecti sunt Londoniæ in conspectu totius populi. Terra et tenementa W. de Credyntone cum molendino cesserunt in usus nostros.

f. 126.
Visitation
of Worces-
ter, Sept.
12.

MCCLX. Dominus Cantuariensis Dominica proxima ante festum Exaltationis sanctæ Crucis visitavit cum clericis suis dominum episcopum et conventum. Solvimus pro procuratione sua quatuor marcas. Emimus terram Nicholai With apud Nethertone. Maxima caristia hoc anno. Mortuo Thoma priore, successit ei

Richard de
Dumbel-
tone prior.

R[icardus] de Dumbeltone cellarius, et installatur vigilia Natalis Domini. Custodia prioratus medio tempore remansit integre et absolute tam interioribus quam exterioribus in manu supprioris et cellerarii.

Churches
of Stoke
and Him-
bledon.

Mortuo M. de Cantulupo, rectore¹ ecclesiæ de Stoke, contulimus ecclesiam Sampsoni de Bremesgrave. Deditimus ecclesiam de Humeltone R. de Canthteburge, clerico domini Wygornensis. Capitulum generale fratrum Minorum sedit Wygornia.

Pope
Urban IV.
Justices
itinerant at
Worcester,
July 1.

MCCLXI. Alexander Papa obiit; successit ei Urbanus patriarcha Jerusalem. Justiciarii itinerantes venerunt apud Wygorniam in octabis Sancti Johannis Baptistæ, scilicet G[ilbertus] de Prestone, M[artinus] de Lutle-

Refusal of
the county
to admit
them.

bire, G[alfridus] de Leuknore, W[illelmus] de Englesfeld; et totus comitatus eos admittere recusavit, quia septem anni nondum erant elapsi, postquam justiciarii ibidem ultimo sederunt. Summitas clocherii ecclesiæ Eveshamiæ conflagravit fulgure. Obtinuimus decimas de Monewode¹ spectantes ad ecclesiam de Bremesgrave a magistro H. de Langleia rectore² ecclesiæ de Uptone juxta Wichenforde.

The belfry
of Evesham
struck by
lightning.
f. 126 b.

Death of
Sanchia of
Provence.

Schenchia regina Alemanniæ obiit. Emimus a do-

¹ See the *Registrum*, p. 158 a. | ² *rectore*] rectoris, MS.

mino W[illelmo] de Bello Campo dimidiam virgatam terræ et medietatem duorum molendinorum apud Croppethorne, et a domino H[ugoni] de Mortuomari terram de Alewesheya. Contulimus ecclesiam de Bradewas magistro G. de Doverdale, et H. decano Wygorniaë ecclesiam Sancti Andreaë.

A.D. 1261.
Purchase from W. Beauchamp and H. Mortimer.

Vesp. E. 4.

Hoc¹ anno Andreas prior Sancti Swithuni per quamdam submissionem coram B[onefacio]² archiepiscopo confectam prioratu se privavit. Item ad dominum Papam tam pro hac submissione quam pro negotio electionis appellavit, et curiæ Romæ nuncios destinavit. Delatum est cor Adomari episcopi apud Wyntoniam, et in parte boreali magni altaris humatum est; ubi plura coruscant miracula.

Resignation of Andrew, prior of Winchester. His appeal. The heart of bishop Aymer brought to Winchester.

MCLXII. Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam in octabis Paschæ, scilicet dominus A[lanus] La Zuche, N[icholas] de Romesi, et magister W[illelmus] de Poywike. Adeo magna et horribilis tempestas tonitruorum et fulguris orta est circa festum Sancti Johannis Baptistæ, ut granciæ de Grimeleye et Hinewyke corruerunt, et magnæ arbores crescentes cum totis radicibus evellerentur, et blada nostra ultra modum perierunt. Ricardus comes Gloverniæ obiit. Homines R[ogeri] et H[ugonis] de Mortuomari et aliorum marchisiorum reddiderunt se Leulino, et ceperunt castra de Kenefles et Blethefou et Conglas et alia, qui ea in terram devastaverunt. Maxima occisio Wallensium per dominum Rogerum de Mortuomari et alios marchisos hoc anno. Rex gravi infirmitate detentus cum regina et Eadwardo rediit in Angliam. Dedimus ecclesiam de Lyndrugge Emerico de Breaute, et dominus Herefordensis³ confirmavit nobis x. marcas percipiendas annuatim de eadem. Contulimus ecclesiam de Humeltone magistro J. de Scheldesleye.

Justices itinerant at Worcester, April 16. Violent storm, June 24.

Death of R. de Clare.

Cefn Llys, Bleddfa, and Cnwglas castles taken. Lindridge church.

f. 127.

Himbleton.

¹ Here Vespas. E. 4 is again copied for a portion of the entries in each year.

² B.] R., Calig.

³ Peter d'Acquablanca. Bishop

Giles de Bruce had previously given a confirmatory charter on this arrangement. See the *Registrum*, p. 11 b.

- A.D. 1262. **Obiit Ricardus de Clare comes Gloverniæ, et apud Teokes-** Vesp. E. 4.
 Illness of byre sepultus est. Anno eodem Henricus rex transfretavit
 the king. in Franciam, ubi fere usque ad mortem infirmatus est; et
 Election to multi de suis mortui sunt. Orta dissentione coram summo
 the see of Pontifice super electione episcopi Wyntonïæ, dominus Papa
 Winches- contulit dictum episcopatum magistro Johanni de Exonia can-
 ter. cellario Eboracensi, cassata prius electione facta de W[illelmo]
 de Tantonæ, tamen non vitio personæ, sed aliunde quæsita
 occasione. Item obiit Egidius Saresberiensis. Andreas prior
 Imprison- Wintonïæ male grace cedens prioratui, culpis suis ut dicitur
 ment and fraud of Andrew, prior of Winches-
 ter. incarcerandus. Unde exiens per cautelam et fraudem, talia
 adinvenit falsitatis commenta, quod meritis beati Thomæ
 martyris sic a compedibus et carcere liberatus est. Item
 obiit Schenchia regina Alemanniæ.
- Church of **MCCLXIII. Ecclesia de Bremesgrave cum suis perti-**
 Bromes- nentiis, quam Sampson habuit de nobis ad firmam,
 grove. rediit in manus nostras, facta obligatione super cccc.
 marcis ei solvendis infra quatuor annos proxime se-
 quentes. Simon comes Leycestriæ et barones parti
 Beginning of the barons' war. suæ adhærentes volentes promissiones Oxoniæ a domino
 rege eis concessas in omnibus observari, insurrexerunt
 contra dictum dominum regem et suos fautores, dis-
 currentes cum vi armata per Angliam subjugando sibi
 The differ- castella, civitates, et burgos. Dominus rex et barones
 ences sub- compromiserunt in dominum regem Franciæ; quod
 mitted to S. Louis, dictis suis starent et ejus arbitrio de provisionibus
 Angliæ observandis; qui, ut dicebatur, ob favorem
 who annuls the provisions of Oxford. dominæ reginæ et domini Edwardi dictas provisiones
 quassavit omnino, et chartam libertatis Angliæ, unde
 f. 127 b. provisiones prædictæ fuerant extractæ, adjudicavit bo-
 The barons refuse to comply. nam, et in tantum erravit. Dicti barones audientes
 Siege and capture of Worcester by certain of the barons. contrarietatem dicti domini regis, et ipsius corruptio-
 nem intelligentes, contra sententiam suam appellaverunt,
 et dictis suis renunciarunt de plano. Dominus R[obertus]
 comes de Ferrariis, dominus P[etrus] de Monte-
 forti et H[enricus] filius comitis Simonis Leycestriæ, et
 alii magnates venerunt apud civitatem Wygornïæ cum
 exercitu magno, et obsederunt eam; et post plurimos
 insultus eam ceperunt ii. kal. Martii; et quicquid extra

ecclesiam poterant invenire, deprædaverunt una cum A.D. 1263. toto Judaismo;¹ quosdam autem Judæos ceperunt et imprisonaverunt, et quosdam occiderunt.

Vesp. E. 4. Symon de Monteforti et Gilbertus filius et hæres Ricardi Demand of the barons respecting the provisions of Oxford. comitis Glovernæ et alii multi barones Angliæ instabant quod novæ provisiones et constitutiones apud Oxonias editæ per regnum Angliæ essent divulgatæ et in singulis comitatibus recitatæ. Dominus autem rex et Eduardus primogenitus ejus, et Ricardus rex Alemanniæ et comes Cornubiæ, et multi alii nobiles domino regi consentientes voluntati et instantiæ, dicti comitis Leicestriæ et aliorum dictas provisiones nolentes, contra dicebant. Unde inter dominum regem et S[ymonem] and Rich-ard, king of Germany. comitem Leicestriæ et G[ilbertum] de Glovernia nondum militem et multos alios regiæ voluntati resistentes, lamentabilis et miserabilis orta est discordia. Andreas prior Wintoniæ curiam Romanam adiit. Omnes regis consiliarii et ballivi contra provisiones Oxoniæ venientes, alienigenas² insuper tam ecclesiasticæ quam sæculares personæ prædæ patuerunt. Capto episcopo Herfordensi, Petro de Egeblanche, et præ timore magno Johanne Maunsel, archiepiscopo Cantuariensi Bonefacio, et Petro de Sebaudia in partibus transmarinis delitescibus, Edwardus primogenitus regis alienigenas duxit in Angliam sub specie congregandi cum Walensibus; quos proceres, comperta nequitia adventus sui, procurante S[imone] de Monteforti obsidentes in castro Windelesorum, accepto prius jusjurando ab eis, quod contra pacem regni non sunt ingressi, remeare ad propria coegerunt. Orta est discordia inter clericos et burgenses Oxoniæ; sed prævalentibus clericis tam [per] congregandum quam per incendium vexillo burgensium lacerato, datisque obsidibus, pax est oppido reformata. Verum præcepto regis sub pœna captionis, universitas Oxoniæ dispersa est, non hujus occasione dissidii, sed quia dominus rex ibi parlamentare disposuit. Item dominus rex intravit civitatem Oxoniæ, quod nullus rex a tempore Sanctæ Fritheswidæ facere præsumpsit.

Item circa festum Nativitatis Sancti Johannis Baptistæ ceperunt milites qui ex parte regis erant terras et possessiones militum cum comitibus Leycestriæ et Glovernæ tenentium invadere et penitus pro posse suo devastare. Similiter econtra milites dictis comitibus consentientes terras et possessiones ipsorum partes regis foventium destruxerunt. Unde inter regem et comites et barones super occasione prædictarum

Opposition of the king and prince Edward, and Rich-ard, king of Germany. Breaking out of the war. The aliens introduced by P. Edw. besieged in Windsor, and forced to leave the country. Disturbance at Oxford between the clerks and townsmen. The University dispersed. f. 128. Entry of Henry III. into Oxford. The royalist soldiers lay waste the barons' lands, June 24, and vice versâ.

¹ *Judaismo*] Judaissimo, MS. | ² *alienigenæ*] alienigenas, MSS.

A.D. 1263. novarum constitutionum orta est guerra lamentabilis et detestabilis. Item occisi sunt aliqui Judæorum manentium Londoniæ usque ad numerum dcc. et amplius, et reliqui spoliati sunt et deprædati. Vesp. E. 4.

Slaughter and plunder of the Jews in London.
S. Peter martyr.

Passio beati Petri martyris de ordine Prædicatorum.

Names of the confederate barons.

mcclxiv. Exiit edictum a domino rege per regnum Angliæ, ut omnes comites et barones, milites et libere tenentes qui domino regi militaria servitia debebant, cum equis et armis ad dominum regem venirent. Quibus auditis, Symon de Monteforti et Gilbertus de Clara, et Robertus de Ferariis, et multi alii nobiles Angliæ, inter quos erant præcipui prædictis comitibus consentientes, Hugo le Despenser, justiciarius Angliæ, Thomas de Clare, Humfridus de Boun filius comitis Herfordiæ, Johannes de Burgo, Johannes filius Johannis, Petrus de Monteforti, Radulphus de Kameis, Adam de Novo Mercato, Egidius de Archemdem, Rogerus de Sancto Johanne, Nicholaus de Segrave, Willelmus de Monchenesi, Johannes de Vesci, Willelmus Marmiun, Walterus de Creinpinge, Robertus de Insula, et Radulphus de Sandwiche, et alii multi,¹ omnes a rege et ipsius consilio recesserunt, et contra suum sacramentum dictam providentiam relinquere noluerunt. Rex igitur, congregato suo exercitu citra mediam Quadragesimam iter arripuit versus Norhamptone. Quo cum exercitu suo venisset, murale dictæ villæ prostravit, et primo dictam villam et postea castrum intravit,² et quos ibi invenit rebelles cepit et custodiæ mancipavit. Inter quos erant nobiliores, Symon de Monteforti, filius comitis Leicestriæ, Petrus de Monteforti, Willelmus de Ferers, Baldewinus Wake, Adam de Novo Mercato, Willelmus de Formual, et Rogerus Bertram. Omnes hos cepit regius exercitus in dicto castro. His ita peractis, dominus rex commisit dictum castrum in custodia suorum militum; et cum suo exercitu profectus est versus Notingham. Interea communitas Wintoniæ in se et suos

f. 128 b.
Entry of the king into Northampton.

The priory gate and S. Swithin's church at Winchester burnt.

Siege of Rochester by the barons.

vicinos circumquaque insurgentes, portam prioratus Wintoniæ cum redditibus suis prope portam et ecclesiam Sancti Swithuni ultra portam de Kingate combusserunt, et homines prioratus quos attingere potuerunt infra septa monasterii interfecerunt. Item cum dominus rex apud Notingham per aliquot dies moram fecisset, nunciatum est domino regi quod quidam barones qui contra eum tenuerunt, castrum de Roucestre obsederunt. Quibus auditis, dominus rex cum exercitu suo versus Roucestre iter arripuit, et per Waldias³ transiens

¹ MSS. insert qui.

² et . . intravit] om. Calig.

³ Waldias] Walidas, Calig.

Vesp. E. 4. regius exercitus fere ccc. viros occidit. Dominus autem rex A.D. 1264. veniens ad castrum de Tunebrigge, eum cepit et custodiæ The king takes Tun-
suorum mancipavit. Milites vero obsidentes castrum Boueces-bridge, and
trias, audito adventu regis, fugerunt. Rex autem cum suo relieves
exercitu ad villam de Winchelse¹ perrexit, et de baronibus Rochester
Quinque Portuum maris obsides cepit, quod dicti barones castles.
eidem fideliter obtemperarent. His auditis, barones cum suo At Win-
exercitu ad portus accelerare non omittebant. Rex autem chelsea.
cum suo exercitu² venit apud Lewes vi. idus Maii. Barones The barons
autem cum suo exercitu ad dictam villam properantes, intra at Lewes.
silvam quæ vocatur Flechinge³ tentoria sua figebant. Misc- Letters be-
runt autem dicti barones domino regi nuntios, literas harum tween the
seriem continentes deferentes: parties.

“Excellentissimo domino suo H[enrico] illustri,” etc.

His literis coram rege lectis et intellectis, rex cum ingenti indignatione baronibus sub hac forma rescripsit:

“Henricus Dei gratia rex Angliæ, etc. S[ymoni] de Monte-
“forti et G[ilberto] de Clare,” etc.

Item Ricardus rex Romanorum et Edwardus primogenitus regis scripserunt baronibus in hæc verba:

“Ricardus Dei gratia rex Romanorum et E[dwardus] primo-
“genitus,” etc.

His igitur literis coram baronibus recitatis, graviter animo vulnerabantur, secum invicem auxilium divinum sperantes f. 129. sibi affuturum, verbis consolabantur. Cives vero Londoniarum ad bella verbis expediti, non tamen in arte bellica periti, baronibus sunt associati. Constituto autem die certaminis, videlicet pridie idus Maii, in exercitu regis numerantur lx. milia pugnatorum et ad bella discretorum; in exercitu vero baronum cum civibus Londoniensibus numerantur xl. milia pugnatorum, non tamen ad pugnam discretorum.

Die autem prænotato et ad bellandum assignato, valde mane diluculo, comes Leycestriæ cum exercitu suo et civibus Londoniensibus ad locum certaminis iter arripuit. Moram autem faciente domino rege cum exercitu suo, prædictus comes Leycestriæ novos fecit milites de filiis magnatum terræ qui ei adhærebant ad expeditionem pugnæ. G[ilbertum] vero de Clare eodem die militem fecit et comitem, Thomæ etiam fratri ejusdem arma militaria contulit, et cæteris. Præstolantibus autem eis circa diei horam primam de villa de Lewes exivit regius exercitus cum magno apparatu, cui obviam venerunt Symon de Monteforti et G[ilbertus] de Clare cum suo exercitu. Videns autem Edwardus primogenitus regis Slaughter of the

¹ Calig. inserts *et*.

² *ad . . exercitu]* om. Calig.

³ *Flechinge]* Calig. repeats this word.

A.D. 1264. cives Londonienses cum magno apparatu ad bellum venisse, Vesp. E. 1.
 Londoners by prince Edward. cum magna turba militiæ in eos irruit, et quamplurimos ex
 Capture of the king, and Richard, king of the Romans. Londoniensium occupatur, equus regis sub rege a G[ilberto]
 comite Gloverniæ subnervatur, et rex cum reverentiâ custodiæ
 mancipatur. Comiti Leycestriæ se reddidit rex Romanorum,
 et alii quamplurimi de nobilioribus; Johannes filius Johannis
 in bello strenue pugnavit, et calibeas galeas conquassavit et
 multos de adversariis cepit et incarceravit. Hugo de De-
 spenser Philippum Basset studuit salvare, et eum ab adver-
 sariis voluit liberare; sed ille quamdiu stare potuit, alicui
 se reddere noluit. Multi autem ex utraque parte eodem die
 ibi ceciderunt; et de exercitu regis quamplures fugerunt.
 Quidam autem castrum de Peveneseis intraverunt. Comes de
 Warena et Willelmus de Valencia, Guido de Lisinam, Hugo
 Bigod, et eorum sequaces mare transierunt, et reginæ Angliæ
 de bello de Lewes placentia minime nunciaverunt. Dominus
 Surrender of prince Edward. autem Edwardus nulli se reddidit; sed consilio patris sui
 baronibus se subdidit. Regis autem exercitus a baronibus
 .129 b. dissipatur, et belli victoria eisdem cælitus donatur. Quidam
 autem de exercitu regis per pontem ex parte orientali villæ
 fugerunt, et nimio timore perterriti¹ fugiendo se constrinxerunt,
 et sic se in aquam submerserunt et diem vitæ suæ
 Number of the slain. clausurunt. Ceciderunt, ut dicitur, eodem die ibidem ex utra-
 que parte duo milia septingenti viri, per manus sepelientium
 numerati; exceptis submersis et exceptis ibidem vulneratis, et
 exceptis his qui per viam versus Londonias fugerunt præ-
 timore, quos dominus E[dwardus] cum quinque vexillis hos-
 tiliter persequebatur, et ex eis non modicum numerum occidit.
 Dominus tamen rex remansit in consortio duorum comitum,
 scilicet Leicestrie et Gloverniæ, licet tamen invitus; et eorum
 The earls of Leicester and Gloucester rule the kingdom. communi consilio omnia regni negotia ordinata et expedita.
 Sorrow and exertions of the queen. Rex vero Romanorum et alii quamplurimi in bello capti
 diversis in locis custodiis sunt mancipati. Item domina regina
 Angliæ in transmarinis partibus existens, audita belli de
 Lewes nimio mœrore affligitur et non parum sollicita efficitur,
 quomodo domino suo citius succurratur. Missis denique²
 nuntiis principibus et magnatibus Hybernæ et Aquitanniæ,
 monendo, rogando, et præcipiendo, mandat quatinus domino
 suo in tali necessitateposito nullo modo succurrere omittant.
 Ipsa etiam omnes milites et juvenes ad expeditionem pugnæ
 Her attempts to send foreign paratos et expeditos quos in partibus transmarinis potuit in-
 venire stipendarios conduxit, quatinus cum magnatibus Hy-

¹ *perterriri*] præterriti, Calig. | ² *denique*] de, Calig.

Vesp. E. 4. berniæ et Aquitanniæ dicti stipendiarii fines Angliæ adirent, A.D. 1264. et Angliam pro posse devastarent. Regina igitur Angliæ in troops into partibus Flandriæ, in portu quod dicitur Swenesmuthe, copiam England ; multitudinum navium adunavit et fortem exercitum congregavit. Sed Dominus omnium¹ Cui obediunt venti et mare, non permisit dictum exercitum in Angliam transfretare. Nunciatis utique hujusmodi rumoribus Angliæ principibus, omnis popu- which are lus terræ omnimodis præviderunt inter se qualiter adversariis prevented. possent resistere, et patriam suam de alienigenis defendere. Comes vero Leycestriæ tradidit Symoni filio suo in custodiam castrum de Dovere, Porcestre, et Corf. Populus etiam terræ diversæ conditionis et ætatis ex edicto comitum et baronum ad portus maris ad littora ideo venire non distulit, et se pro patria totis viribus contra adventum alienigenarum ad bella f. 130. paravit. His reginæ et suo exercitu nunciatis, Angliam² invadere valde formidavit. Item celebratum est episcoporum Council at concilium Angliæ apud Radingas, ubi data fuit sententia in Reading. genere super omnes contradicentes provisionem Oxoniæ.

MCCLXV. Pridie idus Februarii obiit piæ memoriæ Death of venerabilis Walterus de Cantulupo, episcopus Wygornie, bishop apud manerium suum de Blockeleye; et sepultus est Walter de Cantelupe. cum magno honore in ecclesia sua cathedrali Wygornie juxta magnum altare.

Vesp. E. 4. Hoc anno circa Pascha orta est discordia inter G[ilbertum] Quarrel between S. de comitem de Clare et Symonem de Monteforti, ita quod divisi Montfort sunt ab invicem. Comes enim de Clare indignanter tulit quod and G. de Clare. dictus comes Leicestriæ tradiderat S[ymoni] filio suo in custodia castra de Dovere, Porcestre, et Corf; et quod dictus comes Leicestriæ omnes obsides magnatum Angliæ qui capti fuerunt in bello de Lewes in custodia habuit. His et quibusdam aliis causis ipsi duo comites, quibus credebatur erat cor unum et anima una, divisi sunt alterutrum. In Pentecoste vero dominus Edwardus, qui cum rege patre suo fuit in custodia Escape of P. Edward, comitis Leicestriæ, evasit, et adiit comitem Gloverniæ, seque who joins G. de Clare. cum suis eidem copulavit. Quamplures vero qui cum domino rege et E[dwardo] filio suo steterant, antequam essent in custodia dicti comitis, audita evasione ipsius E[dwardi], læti The opposition to de effecti sunt, ipsumque cum armis et magno apparatu adeunt, Montfort partes ejus pro posse suo fovere cupientes. Crevit ergo gains strength. numerus adversariorum comitis Leicestriæ, et eo maxime illi gravius adversabantur complices domini E[dwardi] quia facti

¹ Dominus omnium] om. Calig. | ² MSS. insert que.

A.D. 1265. fuerant *inimici domestici ejus*. Obiit Radulphus Russel Vesp. E. 4.
 S. Matt. x. prior Wintoniæ. Item in crastino Translationis Sancti Swi-
 36. thuni, venit dominus Symon de Monteforti filius comitis apud
 July 16. Wintoniam, eamque obsedit; nec mora, dictam civitatem per
 f. 130 b. prioratum Wintoniæ ingreditur, et bona ejus pro magna parte
 Entry of diripiens, eam deprædatus est. Item vero ad patrem suum
 S. de Mont- properans versus castrum de Kenileworthe, cum suo exercitu
 fort the younger profectus est. Et exercitus ejus fatigatus ex itinere ultra pro-
 into Win- grediendi laborem recusavit, et in quarto fere miliario castra
 chester, metati sunt. Dominus igitur Edwardus per exploratores suos
 July 16. cognoscens ubi dictus Symon dilataverat loca tentorii sui, cum
 He is sur- manu valida venit, et intempestæ noctis silentio irruens super
 prised by prince castra ipsius S[ymonis] cunctum exercitum ejus dissipavit.
 Edward in Kenil- Ipse vero Symon relictis tentoriis et armis bellicis ad castrum
 worth. de Kenileworth vix cum paucis evasit. Multi enim magnates
 qui cum eo fuerant, ibidem capti sunt. Dominus vero Edwar-
 dus ad comitem Gloverniæ reversus est. Comes autem Glo-
 verniæ sciens exercitum dicti S[ymonis] ita fuisse dissipatum,
 congregavit exercitum suum cum domino E[dwardo], ipsum
 patrem dicti S[ymonis] moliti sunt debellare; profectique sunt
 Battle of ipsi comes Gloverniæ et Edwardus cum exercitibus eorum
 Evesham. versus Evesham, ubi erat comes Leicestriæ et exercitus ejus,
 et dominus rex, in custodia tamen ipsius comitis Leicestriæ.
 Comes autem Gloverniæ et dominus Edwardus dicto loco ap-
 propriantes ordinaverunt acies suas ad prælium statim progres-
 suri. Comes vero Leicestriæ et complices sui cernentes terri-
 bilem castrorum aciem ordinatam ex adverso, armavit se et
 suos quos secum habebant, adversum hostes suos conflictum
 habituri. Die igitur Inventionis Sancti Stephani martyris,
 Aug. 3. ascenderunt acies ex adverso. Sed ut in præliis Machabæorum
 non *refulsit sol in clipeos eorum aureos, nec splenduerunt montes* 1 Macc. vi.
ab eis; sed a mane usque ad horam fere sextam tenebræ 39.
 factæ sunt super terram, illuxeruntque fulgura et coruscationes
 orbi terræ, et maxime per regnum Angliæ. Prædictus vero
 comes Leicestriæ Symon induit se lorica¹ sicut gigas, et
 ascendit ex adverso cum paucis respectu aliorum exercituum.
 Nondum enim congregaverat exercitum suum, gravem tamen
 ipse et sui cum adversa parte iniere conflictum; sed casu belli
 subito fortitudo eorum dissipata est. Cecidit enim comes
 Leicestriæ princeps et dux militiæ, cum Henrico filio suo
 primogenito, et cum aliis quampluribus. Erant tamen inter
 eos præcipui domini Hugo le Despenser, Radulphus Basset,
 Petrus de Monteforti, et alii plures,² quorum nomina sunt in

¹ lorica] loriceam; MSS.| ² plures] pluri, MSS.

Vesp. E. 4. libro vite. Capti etiam fuerunt ibidem multi¹ nobiles, inter A.D. 1265. quos erant Johannes de Vescy, Johannes filius Johannis, Humfridus Boun, filius comitis de Herforde, Nicholaus Segrave, Henricus de Hastings, Willelmus de Monchensi, Guido de Monteforti, Normanderti, et alii plurimi. Dominus autem The Symon de Monteforti filius prædicti comitis Leicestræ, die younger S. quo hæc facta sunt, erat apud Kenileworthe, ignorans tamen de Mont- quid de patre suo et fratribus et eorum complicitibus agere- fort returns tur; et volens ad patrem suum accedere, quosdam obviam worth to Kenil- habuit qui venerant de campo et nuntiabant ei quid acciderat. castle. Ipse vero dolore effectus vehementi in castrum de quo exierat reversus est. Obiit Agnes abbatissa Sanctæ Mariæ Wintoniæ. Circa vero festum Nativitatis beatæ Mariæ dominus rex tenuit Parliament parliamentum suum apud Wintoniam, ubi iudicatum est quod at Win- omnes qui contra dominum regem tenuerunt in bello de Eve- chester, sham, exhæreditentur, domino Roberto Walerand iudicium Sept. 8. pronunciante. Et inde rex² profectus est ad castrum de Windlesore, et mandavit civibus Londoniarum, qui civitatem London suam adversus hostes suos fortiter munierant, ut in pace ad citizens im- eum venirent; qui æstimantes pacem ubi non erat pax, vene- prisoned at runt ad regem; ipsisque in castrum ingressis de Windlesore Windsor. clausa est janua, et accepti sunt majores natu dictæ civitatis et carceri mancipantur. Quidam autem ex eis non longe postea morti condemnantur. Dominus igitur rex domos et possessiones eorum et uxores dedit alienigenis; et non solum eorum, sed et aliorum exhæredatorum, prout libuit dignitati suæ. Barones vero Quinque Portuum videntes iudicium sine miseri- Conduct of cordia Londoniensibus exhæredatis factum, præparaverunt the barons naves suas; et armis et cibariis eas munientes et in altum of the Cinque maris ducentes, nationem suam et dedecus gentis suæ cupiebant Ports. vindicare. Item dominus rex venit Cantuariam obviam Ali- Arrival of enoræ reginæ et Ottobono Sancti Adriani diacono et cardinali f. 131 b. ab Apostolica sede³ misso legato, qui venerat a latere ipsius the queen reginæ, qui applicuerunt apud Doveri iii. kal. Novembris; and the legati qui legatus etiam in Angliam missus est ad confirmandam Ottobonus. Anglicanæ ecclesiæ pacem, et discordiæ lolium quod inter The bps. barones et regios complices inimicus homo seminarat evellen- who had dum et destruendum. Legatus vero quasi ex præcellenti sided with regi favens, episcopos Londoniæ, Wygornia, et Cicestræ, quia S. de Mont- comiti Leycestræ in quibusdam favorabiles extiterant, ab fort sus- pendit by officio suspendit et beneficio. Episcopum vero Wintoniæ eadem the legate. sententiâ innodavit, aliis tamen de causis; et ipsis episcopis auctoritate Papali, qua fungebatur, injunxit, ut summum Pontificem in propriis personis adirent, super objectis et

¹ multi] om. Calig.² rex] om. Calig.³ Apostolica sede] Apostolice sedis, MSS.

A.D. 1265. obiciendis coram eo responsuri, et pro meritis accepturi quod Vesp. E. 4.
Apostolica dictaret auctoritas.

Attack on Ports- Circa festum Sanctæ Cecilie virginis venerunt barones
mouth by Quinque Portuum apud Portesmouth, et ibi applicantes gen-
the barons tem multam quæ ibidem convenerant ad dicti portus tuitionem
of the effugarunt in ore gladii, et quosdam ex eis occiderunt, et tan-
Cinque dem dictam villam incenderunt. Ægre enim ferebant quod
Ports, regina quosdam de complicitibus suis apud Dovere laqueo fecit
Nov. 22. suspendi, cogitantes quod si ipsi inciderent in manus illius,

The king simile judicium essent accepturi. Item dominus rex H[enricus]
summons tenuit Natale suum apud Norhamptone, et ibi mandavit S[y-
S. de Mont- moni] filio comitis Leicestrise ut in pace ad se veniret, hæredi-
fort the tatem suam et ea quæ jure hæreditario sibi acciderat, acceptu-
younger to rus. Fuit enim ipse S[ymon] et complices sui in insula quæ
go to him. dicitur Axiholme, et inierat fœdus cum Leulino principe Walliæ,
His alli- qui congregato exercitu magno ut in ipsius S[ymonis] et
ance with aliorum exhæredatorum veniret auxilium, et omnia quæ regis
Llewellyn. fuerant et complicitum suorum in finibus Walliæ dissipavit.

Venerant ad eum fere omnes exhæredati, veruntamen acceptis
regiis mandatis ad dominum regem cum Baldewino Wake,
Johanne de Evyle, Adam de Everingeham, Hugone de Nuvyle,

et eorum sequacibus profectus est. Sed cum ad ipsum regem
He goes to provenissent, prædicto S[ymoni] tanquam cohortis duoi para-
the king ; verunt regales complices insidias; ipsumque solum ex mag-
natis ibidem acceperunt et custodiae velut hostem regis
mancipaverunt. Et paulo post ad civitatem Londoniarum, quasi

f. 132. ad tutiorem custodiam destinaverunt. Qui tamen in prima
is taken to ebdomada Quadragesimæ de dicta regis custodia noctu evasit,
London, but escapes and goes beyond regibus nescientibus, mare transfretavit. Non longe postea
beyond Guido de Monteforti de custodia domini Edwardi de castro de
sea. Dovere evasit et modo simili, custodibus ignorantibus, evasit
et transfretavit.

Nicholas, MCCLXVI. Hoc anno magister Nicholaus archidiacono
archd. of Ely, bp. of Worcester. nus Elyensis eligitur in episcopum Wygornie vii. idus
Maii; confirmatur xiii. kal. Julii; consecratur xiii. kal.
Octobris, et intronizatur vi. kal. ejusdem.

Item Londoniensis, Wintoniensis, et Cicestrensis episcopi Vesp. E. 4.
per Ottobonum¹ legatum ab officio et beneficio sunt suspensi, Compare
ratione cujusdam concilii apud Radinges editi, et Romæ pro- Annal.
fecti sunt. Obiit Margareta comitissa Lincolnis. Item apud Wint.
Bovencum Manfredus filius Fretherici a Carolo fratre regis p. 103 ;
Franciæ in congressu interfectus est, ubi ceciderunt in campo Annal.
lx. milia homines et amplius, numerati per manus sepelien- Waverl.
p. 373.

Manfred killed by Charles of Anjou at Benevento.

¹ Ottobonum] Ottonem, MSS.

Vesp. E. 4. tium, præter vulneratos qui inde vivi evadebant. Item ex- A.D. 1266.
 hæredati castrum de Kenilleworth sunt ingressi, et a domino
 rege ibidem obsessi; ubi dominus rex cum exercitu suo tenuit The dictum
 obsidionem per xix. septimanas, donec exhæredati dictum of Kenil-
 castrum domino regi in quadam forma pacis reddiderunt. worth.
 Unde ibidem formatum fuit dictum de Kenilleworthe, prædic-
 tis exhæredatis necessarium. Item vi. idus Julii natus est Birth of
 domino Edwardo filius primogenitus vocatus Johannes apud prince
 Windlesore. John.

Item exhæredati insulam de Ely ingressi sunt, et non paulo Norwich
 post civitatem Norwici ceperunt et prædaverunt. Item decima plundered
 cleri et omnium ecclesiarum Angliæ a domino Papa Clemente by the dis-
 IV. domino regi concessa est, percipienda per tres annos inherited
 sequentes. Obiit Petrus de Sebaudia comes Richemundis. barons.
 Item dominus Henricus rex contulit Edmundo filio suo comi- Death of
 tatum Richemundiæ¹ et Leicestriæ et custodiam comitis de Peter of
 Ferrariis. Savoy.

MCCCLXVII. Sexto idus Martii G[ilbertus] comes Gloverniæ cum f. 132 b.
 magno exercitu per cautelam [intravit] civitatem Londoniæ, do- G. de Clare
 mino O[tobono] legato existente in turri Londoniæ, ubi comes in London.
 tenuit Pascha suum contra voluntatem domini regis. Cum The king
 autem dominus rex hoc intellexisset, duxit exercitum suum encamps at
 Londonias, et apud Stratford² fixit tentoria sua, ubi moram Stratford.
 fecit per decem septimanas. Unde ibidem de pace reformanda Peace
 multum elaboratum est, ita quod quodammodo pax est refor- made with
 mata, et multi de exhæredatis versus dominum regem sunt the dis-
 pacificati. Item ibidem obiit Robertus de Sancto Johanne. inherited
 Item pridie nonas Augusti dominus Otto[bonus] legatus visi- barons.
 tavit ecclesiam Wintoniæ, et ipsam invenit indebitam de Visitation
 decem milibus marcis et amplius. Item dominus Henricus of Win-
 rex et Leulinus princeps Walliæ pacificati sunt apud Sales- chester by
 biriam, præsentem O[tobono] legato; ubi dominus rex recepit the legate.
 homagium suum, et reddidit ei omnes terras suas quas prius Peace be-
 ab eo abstulerat. Item dominus Edwardus cepit insulam tween the
 Vectem, et eam custodiæ suæ mancipavit. Item dominus rex king and
 tenuit Natale suum apud Wintoniam cum O[tobono] legato, Llewellyn.
 qui in recessu suo abbatem³ et conventum de Hida interdixit, The Isle of
 ratione cujusdam contentionis inter homines eorum habitæ. Wight
 Item pridie idus Januarii magnum tonitruum auditum est. taken by
 Item ventus vehemens in crastino Sancti Hyllarii, per quem P. Edward.
 cecidit turris Sanctæ Katerinæ. Item obiit Johannes episcopus The abbey
 Wintoniæ in curia Romana xiv. kal. Februarii, et Viterbii of Hyde
 sepultus est; cui successit magister Nicolaus de Ely, qui a put under
 an inter-
 dict.
 Storms at
 Winches-
 ter.

¹ See note² to the Winchester
 Annals, vol. ii. p. 106.

² Stratford] Stafford, Calig.

³ William of Worcester.

A.D. 1267. sede Wigornia usque ad sedem Wintonia translatus est, et Vesp. E. 4.

Bishop Nicholas of Worcester translated to Winchester. Council of the legate in London. Parliament at Northampton. Valentine, prior of Winchester, restored, July 3. Departure of the legate Ottobonus. John le Breton bishop of Hereford. Godfrey Giffard bishop of Worcester. Parliament in London, April 7. Translation of S. Edward. Difference of the behaviour of the citizens of Winchester and London. f. 133 b. Justices at Winchester. Second crusade of S. Louis. Jurisdiction of the chapter of Worcester, sede vacante.

ab Otto[bo]no legato est confirmatus. mCCLXVIII. Nono kal. Maii dominus O[ttonus] legatus celebravit concilium suum Londoniis. Item congregatio magnatum Angliae apud Norhamptoniam, praesente O[ttono] legato, ubi dominus Edwardus primogenitus regis, et Edmundus frater ejus, et G[ilbertus] comes Gloverniae, et multi alii magnates terrae crucem ceperunt. Item in crastino depositionis Sancti Swithuni Valentini prior Wintoniae per dominum N[icolaum] episcopum prioratus est restitutus. Item magister Godefridus Giffard, domini regis cancellarius, in episcopum Wigorniae electus est. Item Ottobonus legatus iter arripuit repatriandi, et quarto idus Julii misit se in mare. Item dominus H[enricus] rex tenuit Natale suum Wintoniae. Item obiit Petrus de Eggeblanche episcopus Herefordiae; cui successit Johannes le Bretun, et a B[onifacio] Cantuariae archiepiscopo confirmatus, et ab N[icolao] Wintoniae episcopo consecratus apud Waverleye.

Nicolaus de Hely, episcopus Wygorniae, postulatur ad ecclesiam Wintoniensem; cui successit Godefridus Giffard, qui appropriavit nobis tunc ecclesiam de Grimlewe cum capella de Hallawe.

mCCLXIX. Obit Warinus de Basingeburne, miles probus et fidelis. Item statim post Hokedai dominus rex tenuit magnum parlamentum Londoniis. Item dominus rex perendnavit Wintoniae per xi. septimanas, sic per totum autumnum. Item Sanctus Edwardus a veteri feretro in novum translatus est; praesente domino Henrico rege, qui secundum edictum suum coronam portare disposuit, sed non portavit. Unde vendicantibus sibi jus et consuetudinem de pincernaria Wintoniae et Londoniae civibus, noluit dominus rex ut quis eorum serviret propter discordiam et periculum quod posset imminere; sed jussit utramque partem discumbere. Unde Londonienses indignantes recesserunt. Wintonienses vero remanserunt, comedentes et bibentes in curia, et cum licentia domini regis recedentes remearunt ad propria. Item dominus rex tenuit Natale suum apud Wintoniam. Item justiciarii de debitis domini regis inquirendis et levandis sederunt Wintoniae. Item Lodowicus rex Franciae iter suum versus Terram Sanctam profectus est.

Obtinuimus jurisdictionem officialitatis vacante sede episcopali Wygornensis ecclesiae, facta compositione super hoc inter archiepiscopum Cantuariae et capitulum Wygornense.

Vesp. E. 4. MCCLXX. Hoc anno tenuit dominus rex festum Sancti Edwardi A.D. 1270. in vigilia Epiphaniæ apud Westmonasterium. Item parliamentum omnium magnatum Angliæ in quindena Paschæ ad tractandum de vicesima et de itinere cruce signatorum, scilicet domini [Edwardi] et aliorum magnatum regni. Quod cum diu tractandum esset, tandem compromiserunt omnes se posituros in ordinatione domini Ricardi regis Alemanniæ, ut quod ille pronuntiaret omnes tenerent, cujus pronuntiationi non consentiebant G[ilbertus] comes Gloverniæ et multi alii. Unde prolongatum fuit illud negotium usque post octavas Sancti Johannis Baptistæ. Item xviii. kal. Julii audita sunt tonitrua, coruscationes, et fulgura, a mane usque ad noctem sine cessatione. Post octabas Sancti Johannis convenerunt omnes fere magnates apud Londonias ad tractandum de præmissis.

Interim orta est discordia inter J[ohannem] comitem de Warena et Alanum de la Chuche coram justiciariis de Banco Londoniis, ubi dictus Alanus letaliter fuit vulneratus, unde postea obiit. Dictus etiam comes de Warena die Dominica post festum Sancti Petri ad Vincula apud Wintoniam, juramento xxv. militum præstito quod ex præcogitata malitia non perpetravit dictum facinus nec in contemptu domini regis, per mille et ducentas marcas pacificatus est domino regi.

Item dominus Edwardus in castello Wintoniæ, petita a domino rege licentia transfretandi versus Terram Sanctam, venit in capitulo Wintoniæ non. Augusti, et accepit licentiam a conventu, rogans humiliter ut pro se¹ orarent; et sic iter suum versus Portesmouthe, ubi transfretare proposuerat, arripuit; et cum eo W[illelmus] de Valentia, dominus Thomas de Clare, dominus Rogerus de Clifford et multi alii. Qui mutato proposito Cantuariam adierunt, et apud Doroberniam² transfretaverunt xiv. kal. Septembris. Item xv. kal. Augusti obiit Bonifacius archiepiscopus Cantuariæ. Et venerunt monachi Cantuarienses apud Wintoniam ipsius mortem nuntiantes domino regi, et petentes licentiam eligendi; quam circa festum Assumptionis beatæ Virginis³ apud Clarendone obtinuerunt; et eligentes suum priorem in archiepiscopum, præsentaverunt eum domino regi apud Wodestoke in crastino Nativitatis beatæ Mariæ Virginis.⁴ Quod negotium dominus rex distulit usque ad festum Translationis Sancti Edwardi.⁵ Obit Lodovicus rex Franciæ versus Terram Sanctam in insula quæ vocatur Tunice, cujus corpus delatum est Parisius et ibidem sepultum. Et statim coronatus est Philippus filius ejus

Parliament on April 27 respecting the crusade.

Matters referred to Richard, king of Germany. Objections of G. de Clare to this. Great storms.

Murder of Alan la Zouche.

Fine paid for the murder by J. earl of Warrenne.

P. Edward at Winchester before his crusade. f. 134.

Death of archbishop Boniface.

Election of Adam de Chillenden, prior of Canterbury.

Death of S. Louis.

¹ pro se] om. Calig.

² Sic MSS. for *Doveriam*.

³ Aug. 15.

⁴ Sept. 9.

⁵ Oct 13.

A.D. 1270. in rogem. Obit Eufemia abbatissa Sanctæ Mariæ Wintoniæ Vesp. E. 4.
 Abbesses of xii. kal. Decembris; cui successit Lucia priorissa ejusdem
 S. Mary's, monasterii, quam dominus rex in vigilia Sancti Nicholai sibi
 Winchester. præsentatam in castro Wintoniæ gratanter recepit. Item
 dominus rex festum Natalis Domini celebravit ibidem, et in
 crastino beati Thomæ martyris inde recessit versus Londonias.

Justices Justiciarii itinerantes de foresta sederunt apud Wy-
 itinerant at gorniam. Dominus Henricus filius regis Alemanniæ
 Worcester. interfectus fuit Viterbii ad missam suam a Guidone
 Murder of interfectus fuit Viterbii ad missam suam a Guidone
 Henry of de Monteforti, cujus ossa delata sunt in Angliam, et
 Almaine at sepulta apud Hayles juxta Senchiam reginam matrem
 Viterbo. suam.

R. de Wich- M C C L X X I. Hoc anno iii. non. Januarii obiit Walterus de la
 ampton Wyle episcopus Saresbyriæ, et electus est magister [Robertus]
 bishop of de Weychamtone decanus Sarum vii. kal. Martii. Post octa-
 Salisbury. bas Epiphaniæ magnates regni parliamentum suum tenuerunt
 Their lands Londoniis, ubi per communem assensum domini R[icardi]
 restored to the dis- regis Alemanniæ, G[ilberti] comitis Gloverniæ, Philippi Basset,
 inherited et aliorum, exhæredatis concessæ sunt terræ eorum. Auditum
 barons. est tonitruum Wintoniæ ix. kal. Martii in aurora. Interfectus
 f. 134 b. est dominus Henricus filius regis Alemanniæ apud Viterbe in
 Murder of ecclesia Sancti Silvestri ante altare, iv. idus Martii, per Sy-
 Henry of monem et Guidonem de Monteforti, cujus corpus delatum
 Almaine at ost in Anglia et sepultum¹ apud Hayles xii. kal. Junii.
 Viterbo. Item iv. non. Julii ventus² vehemens et pluvia, ita ut arbores
 prosterneret et fructus evelleret. Item in secunda ebdomada

Visitation of the bp. Quadragesimæ fecit dominus episcopus N[icolaus] Wintoni-
 of Win- ensis suam visitationem in ecclesia Wintoniæ feria secunda,
 chester. et apud Hydam feria tertia, et in abbacia de Sancta Maria
 Meeting of the bishops feria quarta, et postea per episcopatum. Item feria secunda
 at Reading Quadragesimæ convocatio episcoporum apud Radinges ad trac-
 on the ju- tandum de jurisdictione Cantuariensis ecclesiæ, utrum ipsi
 risdiction of the episcopi deberent obedire capitulo Cantuariensi an non. Et
 chapter of factis interlocutoriis appellatum est a monachis Cantuariensibus
 Canter- ad sedem Apostolicam, ne aliquid attemptetur in præjudicium
 bury. ecclesiæ suæ. Item convocatio abbatum et priorum nigri
 Meeting of Black ordinis apud Oxeneford post clausum Pascha, ubi præidentes
 Monks at fuerunt de Evesham et de Winchecumbe abbates. Item v.
 Oxford. kal. Augusti sederunt apud Wintoniam justitiiarii ad delibe-
 Justices itinerant randum carcerem et ad inquirendum super aliis, scilicet do-
 at Win- minus W. de Wintereshulle et alii. Obit Johannes filius
 chester.

¹ et sepultum] om. Cal.

| ² MSS. insert et.

Vesp. E. 4. domini Edwardi primogenitus, qui in custodia domini Ricardi A.D. 1271. regis Alemanniæ existebat, et sepultus apud Westmonasterium. Deaths of prince John, and of Philip Basset in fine mensis Octobris, et sepultus est apud Stanleÿe.

Justitiiarii itinerantes de foresta sederunt apud Wygorniam.

Hoc anno tenuit dominus rex Natale suum apud Wintoniam in castello, et moram traxit ibidem causa infirmitatis suæ usque post Epiphaniam Domini.

MCCCLXXII. Hoc anno recessit dominus Henricus rex de Wintonia post Epiphaniam, quia justitiiarii itinerantes, scilicet magister Rogerus de Seytone et socii sui sedere debebant ibidem. Item archidiaconus de Leges, Apostolicæ sedis electus, rediens de Terra Sancta, venit Romam in vigilia Sancti Gregorii Papæ, et in media Quadragesima consecratus in Papam, Gregorius decimus vocatus est. Item obiit rex Ricardus Alemanniæ apud Berchamstede, et sepultus apud Hayles. Cui successit Edmundus filius ejus in hæreditatem comitatus Cornubiæ, et suum fecit homagium domino regi.

Item orta est dissensio inter cives Norwicenses et monachos ejusdem loci; unde per cives combustum fuit monasterium cum omnibus fere domibus prioratus. Quare dominus rex non multo post partes illas adivit, et facta diligenti inquisitione de malefactoribus, quosdam fecit equis trahi, alios vero igne cremari, et alios suspendi, et alios incarcerari.

Item Edmundus, filius regis Alemanniæ, qui jam duxit uxorem sororem¹ G[ilberti] comitis Gloverniæ in uxorem, una cum Henrico de Lacy comite Lincolnæ, factus est miles a domino rege Henrico iii. idus Octobris, scilicet in festo Sancti Edwardi regis et confessoris, apud Westmonasterium, ex quibus ipso die multi alii milites facti erant. Item inundatio maxima pluviarum, quæ duravit a tempore nundinarum Sancti Egidii usque post festum Sanctæ Cecilie virginis fere cum continuatione.

Item hoc anno, scilicet xvi. kal. Decembris, obiit Henricus rex Angliæ tertius apud Westmonasterium; et die Dominica sequenti, scilicet die Sancti Edmundi regis et martyris, sepultus est in monasterio novo Westmonasterii ante magnum altare. Item reversus [est] Edmundus de Terra Sancta, et applicuit in Angliam circa festum Sancti Nicholai, et die Lunæ in vigilia Sanctæ Lucie virginis et martyris, se dominæ reginæ matri suæ apud Windesore repræsentavit.

Item antequam corpus regis Henrici traditum esset sepul-

¹ Margaret de Clare.

A.D. 1272. turæ, G[ilbertus] comes Glovernæ in præsentia domini archi- Vesp. E. 4.
 Allegiance episcopi Eboracensis et aliorum episcoporum, comitum, et
 sworn to baronum ibidem existentium, nullius cohortione, sed propria
 prince Ed- voluntate ductus, tactis sacrosanctis corporale præstitit jura-
 ward by G. mentum, quod pacem regni pro viribus custodiret, et fide-
 de Clare. litatem domino Edwardo tanquam domino suo per omnia obser-
 f. 135 b. varet. Similiter dictus archiepiscopus Eboracensis et etiam
 The same Herefordiæ et Warenniæ comites, et multi alii qui tunc præ-
 by archbp. sentes erant ibidem. Item cum dominus Papa, vacante sede
 Giffard, Cantuariensi per resignationem prioris¹ Cantuariæ, qui electus
 H. de Bo- fuerat in archiepiscopum, quam apud sedem Apostolicam fecerat,
 hun, J. de Cantuariensi providisset de fratre Roberto de Kil-
 Warrenne, wardby de ordine Prædicatorum, idem R[obertus] die Domi-
 and others. nica proxima ante festum beatæ Luciæ virginis et martyris,
 Election of scilicet iii. idus Decembris, per episcopum Exoniensem spiri-
 Robert tualia ecclesiæ Cantuariensis recepit apud Londonias, et feria
 Kilwardby secunda temporalia archiepiscopatus; et feria tertia sequente
 to Canter- traditum fuit sibi sigillum officialitatis ejusdem.

Death of
 prior R. de
 Dumbel-
 tone.

Prior Wil-
 liam of Ci-
 rencester.

Parliament
 at West-
 minster
 to arrange
 matters
 till prince
 Edward's
 return.

Walter de
 Merton
 chancellor.

The jus-
 tices only,
 f. 136.
 to be in
 the King's
 Bench till
 his return.

Piæ memoriæ dominus Ricardus de Dumbeltone,
 Deo et hominibus amabilis, prior Wygornensis ecclesiæ
 obiit, et sepultus est a Godefrido episcopo in claustro
 cum prædecessoribus suis: cui successit dominus Wil-
 lelmus de Cirencestre sacrista ejusdem ecclesiæ.

MCCCLXXIII. Hoc anno post festum Sancti Hillarii facta con-
 vocatione omnium prælatorum Angliæ et aliorum magnatum
 regni apud Westmonasterium post mortem illustris viri regis
 Henrici tertii, convenerunt archiepiscopi et episcopi, comites
 et barones, abbates et priores, et de quolibet comitatu quatuor
 milites et de qualibet civitate quatuor, qui omnes in præsentia
 dominorum Walteri archiepiscopi Eboracensis, Rogeri de
 Mortuomari, Roberti Burnel tunc Bathoniensis ecclesiæ electi,
 qui in loco domini Edwardi regis Angliæ præfuerunt,² sacra-
 mentum eidem domino Edwardo tanquam terræ principi præ-
 stiterunt, et de pace regni fideliter et firmiter custodienda
 præceptum susceperunt. Ubi dominus Walterus de Mertone
 cancellarius constitutus est; et ut moram trahat apud West-
 monasterium tanquam in loco publico usque adventum prin-
 cipis, injunctum est eidem. Et ibidem provisum est quod nulli
 sint justitiarum itinerantes usque adventum principis, sed tan-
 tum³ in Banco. In eadem convocatione venerunt duo nuntii
 domini Papæ Londonias, qui supplicationem ipsius clero regni

¹ Adam de Chillenden.

² MSS. insert *et*.

³ *tantum*] totum, MSS.

- Vesp. E. 4. destinata, scilicet ut decimam omnium bonorum ecclesiasticorum per biennium domino Edwardo et ejus germano pro eorum damnis et expensis in Terra Sancta factis concederent, ostenderunt; super hoc deferentes et ostendentes quosdam articulos Apostolicæ potestatis super quibus inquirerent, prout inferius continentur, videlicet:
- A.D. 1273. Papal nuncios in London respecting the expenses of P. Edward and his brother at the crusade. Other articles of enquiry brought by them.
- De infrigentibus jura ecclesiastica et libertates.
 - De indistincte legatis.
 - De pecunia ecclesiæ Romanæ debita de quacunque causa.
 - De ecclesiis vacantibus ex quacunque causa.
 - De indispensative tenentibus ecclesias.
 - De clericis homicidis tenentibus ecclesias.
 - De clericis uxoratis beneficiatis.
 - De clericis intrusoribus.
 - De votis Terræ Sanctæ factis.
 - De administrationibus executorum.
 - De assequentibus ecclesias per symoniam.
 - De bonis cruce signatorum defunctorum.
 - De bonis ecclesiasticis invasis et per quos.
 - De bigamis promotis in prælatos.
 - De prælatibus mercatoribus et negotiatoribus.
 - De clericis perjuris et sacrilegis.
 - De admittentibus ecclesias in manus laicorum.
 - De appellatibus ab archiepiscopis tuendis.
 - De excommunicatis per judices delegatos capiendis.¹
 - De exeuntibus religionem post habitum sumptum professionis.
 - De clericis beneficiatis sæcularibus negotiis se immiscen-
tibus.
 - De clericis justitiariis et advocatis curiæ sæcularis bene-
ficiatis.
 - De bonis ecclesiarum sequestratis in usus quorum sunt
conversa.
 - De prælatibus et aliis ecclesiarum rectoribus infamibus et ex-
communicatis.
 - De fructibus vacantium ecclesiarum de jure ex quacunque
causa.
 - De bonis episcoporum aliorumque prælatorum defunctorum
ab intestato.
 - De legatis ecclesiæ Romanæ.
 - De percussoribus clericorum.
 - De clericis portantibus arma illicite.
 - De clericis incendiariis.
 - De clericis publice fornicariis.
 - De falsariis et falso convictis.
 - De promissis Terræ Sanctæ retentis.

f. 136 b.

¹ capiendis] capiendos, MSS.

- A.D. 1273. De pluralitate beneficiorum.
 De excommunicatis beneficiatis.
 De impugnantibus ecclesiam Romanam.
 De causis cruce signatorum.
 De incontinentia prælatorum aliorumque episcoporum.
 De contemnentibus mandatum Apostolicum.
 De prælatis aliisque clericis usuariis.
 De monasteriis ad ecclesiam Romanam spectantibus visitandis.
 De ecclesiis in proprios usus tentis et ab episcopis prece vel pretio concessis.
 De ecclesiis divisis per episcopos ut partem habeant portionum earundem.
 De filiis episcoporum aliorumque prælatorum promotis ad sacros ordines et beneficia, et promotoribus eorundem.
 De episcopis et aliis prælatis insufficientis literaturæ.
 De episcopis¹ aliisque clericis irregularibus ex quacunque causa.
 De episcopis aliisque prælatis post excommunicationem in eos latam divina celebrantibus.
 De bonis et fructibus ecclesiarum in [quibus] rectores non resident.
 De mulctis pœnitentibus et condemnatis inflictis per ordinarios.
- Return and death of Henry de Sandwich, bishop of London. Consecration of archbishop Kilwardby. f. 137. A tenth granted for the expenses of P. Edward and his brother. Three bps. cross to meet prince Edward on his return.
- Item eodem anno Henricus de Sandwiz, episcopus Londinensis, qui per Ottobonum legatum, ut supradictum est, suspensus fuerat et ad curiam Romanam destinatus, de ipsa curia est reversus circa Purificationem Beatæ Mariæ, gratia domini Papæ adeptus; qui obiit eodem anno mense Augusti, et sepultus est in ecclesia Sancti Pauli Londoniæ. Dominica prima Quadragesimæ, scilicet iv. kal. Martii, consecratus fuit frater Robertus de Kylewardebi in archiepiscopum Cantuariæ apud Cantuariam; non tamen intronizatus, quia pallium dignitatis a curia Romana nondum susceperat. Quo postmodum, scilicet viii. idus Maii, suscepto et sibi imposito per manus N[icholai] Wintoniensis et W[alteri] Exoniensis episcoporum apud Tenham, incathedratus fuit mense Septembris circa Nativitatem Beatæ Mariæ. Item concessa est decima ecclesiarum et religiosorum domino Edwardo et ejus germano ad supplicationem domini Papæ, et soluta pro duobus annis fere hoc anno. Item vi. idus Maii transfretaverunt Wintoniæ, Wygornia, et Exonia episcopi in occursum domino Edwardo, qui ipso anno de Terra Sancta reversus Parisius venit, et Edwardo inde reversus est in Wasconiam.

¹ Calig. inserts et.

Vesp. E. 4. Hoc anno frater Robertus archiepiscopus Cantuariensis xiv. kal. Januarii visitavit episcopum Wygorniensem, et in crastino cum clericis suis [a] conventu¹ procuratus fuit in refectorio. A.D. 1273.
Visitation
of Worcester
by abp.
Kilwarby.

MCCLXXIV. Hoc anno magister Johannes de Chushulle consecratus est in episcopum Londoniensem iii. kal. Julii.² Item in principio mensis Maii Gregorius Papa decimus celebravit magnum concilium Lugduni, ubi fecit multas constitutiones quarum quædam redactæ sunt in decretalibus, quædam vero non. Item eodem anno obiit Robertus de Stichulle episcopus Dunelmensis in sua reversione de prædicto concilio; cui successit Robertus de Halilande monachus Dunelmensis, et consecratus est a Waltero Eboracensi archiepiscopo. Item in prædicto concilio concessa est domino Papæ decima omnium bonorum ecclesiasticorum per totam Christianitatem, in subsidium Terræ Sanctæ, per sex annos continuos subsequentes persolvendum ad duos anni terminos, scilicet ad Natale medietatem et ad festum Sancti Johannis Baptistæ aliam medietatem; et hoc secundum verum valorem. Council of
Lyons.

A tenth
granted
to the
Pope
for the
crusade
for
six years.

Item Edwardus rex Angliæ de Terra Sancta et de Vasconia reversus, secunda die mensis Augusti in Angliam applicuit apud Doroberniam; et die Dominica proxima post Assumptionem Beatæ Mariæ, scilicet die Sancti Magni martyris, per impositionem manuum R[oberti] archiepiscopi Cantuariensis def. 137 b. ordine Prædicatorum unctus est in regem, et coronatus apud Westmonasterium, præsentem domino rege Scotiæ et illustrium virorum copiosa multitudine. Return and
coronation
of Edward
I., Aug. 19.

Item magister Robertus de Wychamtone electus Saresberiensis in concilio Lugdonensi consecratus est per dictum archiepiscopum Cantuariæ, et die Dominica³ proxima post Exaltationem sanctæ Crucis est intronizatus apud Sarum. Item eodem anno dictus R[obertus] archiepiscopus Cantuariæ visitavit episcopatum Wintoniensem, et celebravit Natale suum apud Biterne, et dominus rex Natale suum apud Wodestoke. Item Andreas quondam prior Wintoniæ de curia Romana reversus venit Wintoniam vi. kal. Februarii in manu forti cum multitudine armatorum; et positus per episcopum Wintoniæ custodiendus in ecclesia Sancti Swithuni ne ingrederetur, tertia die sequenti insultum fecerunt qui secum venerunt, ut in possessionem dicti prioratus per vim induceretur. Unde Robert de
Wychamp-
ton con-
secrated.
Visitation
of Win-
chester by
the archbp.

Attempt of
Andrew,
the late
prior of
Winches-
ter, to enter
the cathed-
ral by
force;

¹ *conventu*] conventum, MS.

² An error for *Maii*. See the

Winchester Annals, p. 117; Waverley Ann., p. 383.

³ Sept. 16.

- A.D. 1274. dominus episcopus per fratres Prædicatores petito respectu **Vesp. E. 4.**
 usque in crastinum ut sibi melius consuleret, vocatis undique
 which fidelibus suis, munivit ecclesiam. Quo facto videns præfatus
 fails. Andreas quod non potuit propositum suum complere, recessit
 He and his ii. kal. Februarii mane. Episcopus vero convocatis omnibus
 abettors sacerdotibus de civitate in capitulum Sancti Swithuni, excom-
 excommu- municavit et excommunicare fecit dictum Andream et omnes
 nicated by monachos ejusdem monasterii, qui dicto Andream in facto tam
 the bishop, præsumptuoso consilium vel auxilium præstiterunt, et civita-
 Nicholas, tem Wintoniæ ipso die posuit sub interdicto. Septima die
 of Ely. sequente, quæ fuit vii. idus Februarii, facta inquisitione per
 illos de civitate de his qui dicto Andream consilium et auxilium
 impenderunt quando prædictum insultum fecit, dictus episcopus
 ad instantiam multorum fide dignorum interdictum relaxavit.
 Inquiry Cum autem hujusmodi contentio hinc inde mota ad audientiam
 into all the domini regis pervenit per xxiv. juratos de civitate, quod non
 disturban- poterant ipsam civitatem regere et pacem custodire ob tales
 ces by the et tantos pacis perturbatores; missi sunt a domino rege do-
 justices minus Rogerus de Mortuomari et Nicholaus de Stapeltone
 itinerant. justitiarum Wintoniam, qui diligentem fecerunt inquisitionem
 super omnibus supradictis. Unde plures culpabiles inventi
 f. 188. capti et incarcerati fuerunt; quidam autem latenter fugam
 inierunt.
- Punish- Archidiaconus quidem Rofensis, qui ob causam præfati An-
 ment of dreæ tanquam iudex ipsius venerat Wintoniam et moram per
 William of aliquod tempus faceret ibidem, cum ad septem articulos sibi
 St. Martin, per prædictum Rogerum de Mortuomari objectos, in quibus
 archdeacon dicebatur se egisse contra pacem regni, nolisset respondere,
 of Roches- tanquam pacis perturbator et regiæ majestatis contemptor
 ter, for ductus est in castrum Wintoniæ, et ibidem retentus per plures
 siding with dies. Tandem liberatus per literas domini regis, mediante
 Andrew. interventu episcoporum et multorum clericorum, ad propria
 Death of remeavit, et post paucos dies defunctus est. Non multo qui-
 bishop dem post obiit frater ejus Laurentius de Sancto Martino epi-
 Laurence scopus Rofensis; cui successit Walterus de Merton, per
 of St. Mar- conventum Rofensem canonicè electus et a domino R[oberto]
 tin. Cantuariensi archiepiscopo confirmatus xii. kal. Novembris.
- Walter de Item eodem anno confectum est sacrum crisma die Cœnæ
 Merton. apud Waverle a venerabili patre domino Nicholao de Ely loci
 The bishop diccesano, qui die eodem cum clericis suis majoribus comedit
 of Win- in refectorio monachorum, propriis tamen sumptibus. Item
 chester at anno eodem, scilicet xviii. kal. Aprilis, peperit A[lienora]
 Waverley. regina domino Edwardo regi Angliæ filiam, et vocavit eam
 Birth of Isabella.
 princess Isabella.
 Death of regina domino Edwardo regi Angliæ filiam, et vocavit eam
 prior W. Ysabellam.
 de Ciren- Willelmus de Cirencestre prior Wygornia obii; cui

successit dominus Ricardus de Feckeham camerarius A.D. 1274.
in festivitate Sancti Mathæi Apostoli.

Vesp. E. 4.
f. 199 b.

In ecclesia Westmonasterii Edwardus in regem, et Alienora R. de Feckeham prior, Sept. 21.
soror regis Hispaniæ in reginam, a venerabili Roberto archiepis-
copo Cantuariæ xiv. kal. Septembris pariter coronantur. Coronation
Huic coronationi intererant rex Scotiæ¹ et Johannes comes of Edward
Britanniæ cum suis uxoribus, sororibus quidem regis Edwardi, I. and
quæ per breve spatium temporis postmodum obierunt. Eleanor.
quæ per breve spatium temporis postmodum obierunt. Sicque Deaths of
post magnum gaudium coronationis magnam tristitiam nobili- the prin-
bus reliquerunt. Erant enim dominæ multum famosæ et pul- cesses Mar-
cherrimæ juventutis. In vigilia² Sancti Nicholai terræmotus, garet and
fulgura, et tonitrua; draco igneus et cometa Anglicos terrue- Beatrice.
runt. Justitiarum itinerantes ad crucem lapideam Westmo- Earth-
nasterii conseruerunt. quake.
Justices at
Westmin-
ster.

Ib. f. 191 b.

MCCLXXV. Hoc anno Robertus Burnel in episcopum Batho-
niensem est electus, et a Roberto Cantuariensi archiepiscopo f. 138 b.
confirmatus et consecratus apud Londoniam vii. idus Aprilis, R. Burnel
qui tunc dies Palmarum habebatur. Item eodem anno obiit bishop of
Johannes le Breton, Herfordensis episcopus; cui successit Bath.
magister Thomas de Cantulupo canonice electus, et a sæpedito Thomas de
R[oberto] Cantuariensi archiepiscopo confirmatus. Item in Cantelupe
quindena Paschæ facta convocatione³ omnium magnatum regni bishop of
Londoniis, ubi dominus Edwardus parliamentum suum tenuit. Hereford.
In quo quidem parlamento quasdam novas leges constituit ad Parliament
communem utilitatem totius regni. Item anno eodem iii. Earth-
idus Septembris factus est terræmotus magnus in omnibus fini- quake.
bus Angliæ, et in multis finibus transmarinis, ut a pluribus
relatum est. Item mense Octobris circa festum Sancti Lucæ Parliament
Evangelistæ Edwardus rex Angliæ tenuit aliud magnum par- on Oct. 18.
liamentum apud Westmonasterium, in quo quasdam leges alias Laws
constituit inter Judæos observandas; ubi de communi assensu against the
archiepiscoporum, comitum, baronum, et omnium magnatum Jews.
totius regni concessum fuit dicto domino regi quintum deci- A fifteenth
mum omnium laicarum possessionum regni in subsidium, granted.
causa suæ novitatis et etiam causa expensarum factarum in
Terra Sancta.

Septimo kal. Julii fuit duellum in pastura de Harde- Duel for
wik pro ecclesia de Tenedebyre, sed facta pace reman- the church
sit ecclesia cum abbate de Lyre.³ Septimo idus Julii of Ten-
fuit duellum pro balliva de Hembure, et pugil episcopi bury.
the baili-
wick of
Henbury.

¹ Alexander III.

² Sic.

³ Ralph II., abbat of Lyre in
Evreux.

- A.D. 1275. vicit pugilem Philippi de Stoke. Item obiit Humfridus de Boun comes Herfordiæ, et apud Lantoniam juxta Gloucestriam sepelitur. Per idem tempus datis a nobis xxx. marcis domino Roberto de Mortuomari, remansit nobiscum advocatio ecclesiæ de Duderhulle.
- Advowson of Dodderhill. **Justicea at Worcester.** f. 139. **Birth of prince Alphonso.**
- Hoc anno justiciarii itinerantes sederunt Wygornia.¹ Item eodem anno peperit domina Alienora regina Angliæ Vesp. E. 4, filium apud Baionam in Vasconia in vigilia Sanctæ Katerinæ f. 192. virginis, et baptizatus [est] a Waltero Exoniæ episcopo, et vocatum est nomen ejus Alfonsus post regem Hispaniæ, qui eum ibidem de sacro fonte levavit; et confirmatus fuit ab archiepiscopo Auxicano.²
- Disturbance in Gascony. The Saracens in Spain.
- Item orta est magna dissensio inter dominum regem Edwardum et Gastonem de Bierna in Vasconia. Item Sarraceni de Hispania, absente rege Castellæ,³ qui occasione regni Alemanniæ, qui suum per electionem de se aliquando factam esse dicebat, et extra regnum suum tunc agebat apud Belkare⁴ cum Papa Gregorio rem de pace tractaturus, portum transeuntes magnam Christianorum stragem fecerunt, ubi archiepiscopus Arrogranensis, filius regis Arrogranis,⁵ interfectus est: at postmodum prævalentibus Christianis, succubuerunt usque ad quinque milia Sarracenorum et amplius.
- Laws respecting the Jews.
- Rex ad parliamentum Westmonasterii omnes nobiles regni Vesp. E. 4, sui jusserat congregari; in quo statuta multa ad utilitatem f. 199 b. regni fuerunt publicata; inter quæ Judæis interdicta fuit effrænata licentia usurandi. Et ut possint a Christianis discerni, præcepit dominus rex quod ad instar tabularum ad unius palmæ Matt. of West. p. 407, longitudinem signa ferrent in exterioribus indumentis. Gasto (ed. Francofurt. 1601). de Bierna, vir potens et nobilis de Vasconia, regis consanguineus, sed ejus adversarius capitalis, per regem Franciæ ad regem Angliæ mittebatur: qui in carcere diutius tenebatur, remissus ad propria post pristinam cautionem. Circa Nativitatem beatæ Mariæ Virginis dominus rex in partibus Cestriæ moram traxit, qui Leulinum principem Walliæ personaliter ad se nolentem accedere citari jussit ad parliamentum suum Westmonasterii, ad quod accedere⁶ recusavit, dicens se ad memoriam revocasse mortem patris sui Griffini, qui de Turri Londoniarum cecidit, et fractis cervicibus expiravit. Tertio idus Septembris, factus est generalis inter horam diei primam
- Llewellyn cited to the parliament at Westminster, refuses to appear.

¹ This sentence is in the margin.

² Amanevus de Armagnac, archbishop of Auch.

³ Alphonso X.

⁴ Belcaire in Languedoc.

⁵ Sancho, archbishop of Toledo.

⁶ citari . . . accedere] om. MS. Calig.

Vesp. E. 4, et tertiam terræmotus, cujus impetu ecclesia Sancti Michaelis A.D. 1275. f. 199 b. quæ dicitur de Monte extra Glastoniam solo cecidit complanata. De famosis etiam ecclesiis per Angliam constitutis per violentiam terræmotus multa fragmina ceciderunt. Undecimo kal. Januarii obiit Gregorius Papa denus apud Arescium Tuscæ civitatem. Post cujus transitum Petrus de Tarentesia de ordine fratrum Prædicatorum, quondam Lugdunensis electus cardinalis, postea Ostiensis, in summum Pontificem est electus, et appellatus est Innocentius Papa quintus.

Almoricius filius Symonis de Monteforti quondam comitis Leycestriæ, et soror sua, juvenula elegantissima, quæ Leulino principi Walliæ matrimonialiter debuerat copulari, juxta Bristoliam in mari sunt capti et ad regem perducti dicentem, hoc ex Dei providentia accidisse, qui noluit consanguineam suam adversario suo maritali. Christiani a Sarracenis multa damna in Hispania pertulerunt, et multos de Christianorum numero occiderunt. Inter hos Sanerius archiepiscopus Tolitanus, filius illustris regis Arragoniæ, membratim fuit a perfidis Sarracenis discerptus.

Ib. f. 192. Annal. Winton. p. 120. MCLXXVI. Hoc anno iii. idus Januarii hora vespertina venit dominus Edwardus rex primo post reversionem suam a Terra Sancta, et Alienora regina, ad castrum Wintoniæ, et die sequenti causa orationis et reverentiæ Sanctorum adivit monasterium Sancti Swithuni,¹ ubi ab episcopo loci et conventu cum solemnni processione receptus est. Et cum per plures dies ob parliamentum suum traxisset moram ibidem, venit Gace de Bierna in conductu domini Rogeri de Clifford xii. kal. Februarii, qui sequenti die juxta ordinationem regis Franciæ domino Edwardo regi se repræsentans, et ipsius gratiæ se submitbens de omnibus transgressionibus quas contra dominum regem se fecisse dicitur, detentus est in dicto castro quasi incarceratus, sub custodia tamen honorifice; qui postmodum ad mandatum domini regis ductus est Londoniam, et ibidem in pleno parlamento liberatus sub tali forma, videlicet quod adiret curiam domini regis Franciæ, ibidem pro meritis recepturus prout idem rex duxerit ordinandum. Item in eodem parlamento concessit dominus rex et demandavit per totam Angliam quod chartæ de communibus libertatibus, quæ tempore Henrici regis avi regis H[enrici] patris sui factæ fuerunt, et etiam de forestis, in suo robore per omnia permanentes observentur. Item inter hæc contigit quod cum Alienora filia quondam Symonis de Monteforti comitis Leycestriæ, quæ vivente patre affidata fuit Leulino principi Walliæ, conducenda esset a par-

Earthquake at S. Michael's Mount, Glastonbury. f. 139 b. Death of Gregory X. at Arezzo. Pope Innocent V. Capture of Aimery and Eleanor de Montfort. The Saracens in Spain. Death of Sancho, archbishop of Toledo. Edward I. and Eleanor at Winchester castle. Imprisonment and subsequent liberation of Gaston de Bearne.

f. 140.

Magna Charta.

Capture of Aimery and Eleanor de Montfort.

¹ Swithuni] Stephani, MSS.

- A.D. 1276. tibus Gallicanis per mare usque ad Walliam, ut dictus Leulinus eam secundum formam ecclesiæ duceret in uxorem; capta fuit prope Bristound, et Almericus frater ejus cum ea, et duo fratres Prædicatores de Wallia, et quidam miles de Francia et eorum familia. Quæ captio [cum]¹ domino regi constaret, ex ejus mandato ab invicem separati et ad varia castra sunt transmissi custodiendi.² Vesp. E. 4, f. 192 b.
- Death of cardinal John Tolet. Innocent V. Vesp. E. 4, f. 200. Also in Matt. West. f. 408.
- Adrian V. kal. Julii. Successit eidem Ottobonus Sancti Adriani diaconus Cardinalis, et vocatus est Adrianus: qui per xxxv. dies tantum superstes fuit, non tamen consecratus viam universæ carnis ingressus est: cui successit Petrus de Hispania, episcopus Tusculanensis cardinalis, de ordine Prædicatorum; et vocatum est nomen ejus Johannes xxi^{us}; qui non multo post quadam domo obrutus interiit mense Maii. Item xvi. kal. Julii celebrata est translatio Sancti Ricardi quondam Cycestrensis episcopi a venerabili patre domino R[oberto] archiepiscopo, præsentem domino rege cum multitudine nobilium; in qua translatione et etiam post, plurima coruscant miracula.
- John XXI. ingressus est: cui successit Petrus de Hispania, episcopus Tusculanensis cardinalis, de ordine Prædicatorum; et vocatum est nomen ejus Johannes xxi^{us}; qui non multo post quadam domo obrutus interiit mense Maii. Item xvi. kal. Julii celebrata est translatio Sancti Ricardi quondam Cycestrensis episcopi a venerabili patre domino R[oberto] archiepiscopo, præsentem domino rege cum multitudine nobilium; in qua translatione et etiam post, plurima coruscant miracula.
- Translation of S. Richard de la Wyche. f. 140 b.
- Quarrel between the bishop and monks of Winchester. Valentine appointed prior and deposed, Dec. 3. John Durville prior. A fifteenth extorted. Llewellyn refuses to attend the parliament.
- Item orta dissentione inter monachos Sancti Swithuni et dominum N[icholaum] de Ely Wintoniensem episcopum, eo quod fere omnes de conventu parti Andreæ quondam prioris adhaerebant, nitentes ipsum habere priorem, sed dominus episcopus ipsorum propositum revocans in irritum quendam nomine Valentinum ejusdem domus monachum in priorem promovit; quem die Sancti Birini episcopi proximo sequenti prioratu suo totaliter privavit, et Johannem de Urvulla monachum ejusdem ecclesiæ, natione Normannum, priorem instituit.
- Post Pascha ad parlamentum Westmonasterii multis nobilibus congregatis, pacem suam quondam pacis perturbatoribus dominus rex concessit. Quintamdecimam omnium bonorum temporalium tam clericorum quam laicorum inaudito more ad unguem taxatam rex jusserat confiscari. In hoc parlamento sicut et in aliis, Leulinus princeps Walliæ vocatus personaliter noluit comparere. Misit tamen nuncios pro pace habenda et pro filia comitis Leycestriæ, quam ducere voluit in uxorem,

¹ cum] om. MSS.² custodiendi] custodienda, MSS.³ Sic MSS. (Alb). It may be a blunder for in Lucina.

Vesp. E. 4, non modicam offerens pecuniæ quantitatem. Dominus rex A.D. 1276. f. 200. matrimonio noluit consentire, sed nec pecuniam oblatam recipere, nisi terras quas invaserat Leulinus, singulas dominis singulis justis restitueret; et quod castra Angliæ quæ destruxerat repararet.

Gloriosus confessor Christi Sanctus Ricardus quondam episcopus Cycestriæ, post multa miraculorum insignia, in vigilia June 17. Sancti Botulfi abbatis in ecclesia sua cathedrali Cycestriæ est translatus, præsentibus rege Edwardo et majoribus natu totius Angliæ cum multitudine prælatorum.

Die Sancti Albani in urbe apud Lateranum obiit Innocentius Papa quintus; cui successit in crastino Translationis beati Benedicti Adrianus Papa quintus, qui quondam in Angliam legationis officio fungebatur, vocatusque fuerat Ottobonus, Sancti Adriani diaconus cardinalis. Iste octavo decimo kal. Augusti diem clausit extremum; cui successit Johannes xxi^{us}, qui similiter obiit in hoc anno; cui successit Nicholaus tertius vi. kal. Decembris. Tempore igitur supradicto, mortuo Henrico rege Navariæ, pro dominio regni ejusdem inter regem Franciæ et regem Hispaniæ dissensio fuit orta. Pro rege ergo Angliæ sollemnes nuncios rex Franciæ destinavit, mandans quod personaliter cum servitio debito properaret et contra regem Hispaniæ dimicaret. Qui nimirum mirabiliter turbabatur eo quod a rege Hispaniæ fuerat cinctus baltheo¹ militari, et sororem ipsius Alienoram duxerat in uxorem. Et quia regem Franciæ consanguineum suum et dominum offendere non audebat, se orationibus ecclesiæ commendavit et finaliter regi Franciæ respondebat se nolle servitium debitum denegare. Sed ad sedandam discordiam inter ipsum et regem Hispaniæ jam inceptam, se velle omnem diligentiam adhibere. Rex igitur Franciæ cum innumerabili exercitu versus partes Hispaniæ est profectus. His temporibus ad refrænandum irruptiones Walensium in partibus Bristollæ, Montis Gomeri, et Cestriæ misit rex ccc. equites loricatedos.

Decimo septimo kal. Augusti Willelmus de Bello Campo comes Warewike venit Wygorniam hora completorii, quia falsus rumor venit ad eum quod pater ejus Willelmus projectus fuit de sepulchro; sed aperto sepulchro ipse et alii filii ejus cognoverunt eum certis signis; et sic excommunicatus recessit. Quarto kal. Octobris rex Edwardus venit Wygorniam; kal. Octobris discessit

Death of Innocent V., June 22. Adrian V., July 11.

John XXI.

Nicholas III.

f. 141.

Edward I. summoned by Philip III. to assist in the war against Alphonso X.

300 knights sent against the Welsh.

Rumour respecting the exhumation of William Beauchamp.

Edward I. at Worcester and Evesham.

¹ baltheo] om. MS. Calig.

A.D. 1276. versus Evesham. Post festum Sancti Michaelis facta Peace fuit concordia inter W[illelmum] comitem de Warewyke et priorem Ricardum Wygornia de placito curia, datis eidem comiti centum libris; et cyrografum in curia regis levatum fuit.

Worcester.

Death of

John XXI.

Nicholas

III.

The king
in Wales.

Llewellyn
treats for
peace.

His sub-
mission,
Nov. 11.

Terms of
peace.

£ 142.

MCCLXXVII. Hoc anno v. mensis Maii obiit Johannes Papa Vesp. E. 4, XXI^{us}, cui successit Johannes Gaitanus, Sancti Nicholai in f. 193. carcere Tulliano diaconus cardinalis, et vocatum est nomen ejus Nicholaus. Item obiit Walterus de Mertona episcopus Rofensis; cui successit Johannes de Bradefud monachus et præcentor Rofensis monasterii. Item dominus Edwardus rex Angliæ duxit exercitum magnum in Walliam et scaccarium suum residere fecit apud Salopesbyriam. Cum enim Leulinus princeps Walliæ comperisset adventum regis cum tanto exercitu, timens se tanto exercitui posse resistere, per internuntios misit ad dominum regem ad tractandum de pace. Circa festum Sancti Martini descendit dictus Leulinus de montibus Walliæ, et submitit voluntati et gratiæ domini regis; et pro transgressionibus, damnis, et injuriis domino regi et suis illatis, obtulit dictus princeps pro pace finaliter habenda l. milia librarum sterlingorum. Concessit etiam dictus princeps et confirmavit pro se et hæredibus suis plenarie et sine aliqua retentione quatuor candreda in finibus et terminis suis, sicut piæ memoriæ dominus H[enricus] quondam rex Angliæ vel prædictus Edwardus filius ejus ea¹ unquam plenius tenuerunt, simul cum omnibus terris quas idem dominus rex cepit et saisire fecit in manum suam vel alio modo acquisivit, excepta terra de Engleseye; quam dictus dominus rex de gratia speciali concessit et confirmavit dicto Leulino et hæredibus suis de se et uxore sua legitime procreandis, quod ipsi habeant et teneant dictum Engleseye eo modo quo prius tenuit dictus Leulinus; reddendo pro ea singulis annis ad scaccarium domini regis in festo Sancti Michaelis mille marcas sterlingorum. Concessit etiam et² confirmavit eidem L[eulino] dominus rex de mera gratia sua ad vitam suam totam terram illam, quæ David fratri suo jure hæreditario debetur. Quia dominus rex eidem David alibi fecit recompensationem competentem. Quæ terræ tam dicto David quam Leulino post mortem ipsorum ad dominum regem et hæredes suos integraliter revertentur. Tamen dictus Leulinus antequam ad præsentiam domini regis pervenit, beneficium absolutionis impetravit, et interdictum

¹ MSS. insert *plenius*.

| ² et] om. Cal.

Vesp. E. 4, terræ suæ relaxabatur, et omnes prisonēs quos occasione A.D. 1277.
f. 193 b. domini regis captos et incarceratos tenuit, liberavit; et sacramentum fidelitatis dicto domino regi fecit. Et sic omnes transgressiones, injuriæ, et excessus hinc inde facti, penitus remittebantur usque ad ipsum diem.

Ann. Post hæc venit dictus Leulinus princeps salvo conductu Lon- Llewellyn
Waverl. donias, et ibidem cum domino rege festum Natalis Domini in London
p. 388. celebravit. Et sic accepta licentia a domino rege reversus est with the king.
in patriam suam. Non multum vero postea Alienora uxor, et Eleanor de
quæ in custodia domini regis apud Wyndleshore extiterat, ad Montfort
ipsum in Walliam est transmissa. Item hoc anno invaluit sent to him.
generalis scabies ovium in terra Angliæ quæ a vulgo dicebatur Murrain
Cloufik, per quam consumptæ sunt fere omnes oves terræ. among the sheep.
Sed tandem adinventæ est quædam medicina ex uncto porcino
et vivo argento et quibusdam herbis: quæ confectio plenius patet alibi.

Item hoc anno fratres Johannes de Wikes et Johannes John de
de Harleye habitum monachalem in ecclesia Wygornisæ Wikes
in vigilia Omnium Sanctorum a domino Ricardo de becomes a
Feckeham tunc priore susceperunt. monk at
Worcester.

Vesp. E. 4, Tartari, qui Moalli [dicuntur], Terram Sanctam acquisierunt,
f. 201. soldano Babiloniæ cum multis Sarracenorum milibus interfecto.

Matt. West. mccccxxviii. Hoc anno mense Januarii obiit Rogerus epi- W. de Mid-
p. 409. scopus Norwicensis, qui monachus extiterat dicti monasterii; deltone
Vesp. E. 4, cui successit magister Willelmus de Middletone tunc archi- bishop of
f. 194. diaconus Cantuariensis, a conventu Norwicensi electus, a Norwich.

R[oberto] archiepiscopo confirmatus et consecratus apud Lameie quarto non. Junii. Item durante adhuc dissentione inter The quar-
N[icholaum] episcopum Wintoniæ et conventum Sancti Swithuni, rel between
venerunt de Glastingsbyre¹ et Radingis² abbates, ordinis ipso- the bishop
rum anno eodem præsidentes; quorum instantia et consilio and monks
dictus episcopus conventui remisit omnem rancorem quem of Win-
versus eum habuit, et ad pacis osculum singulos monachos chester
admisit xi. kal. [Maii],³ exceptis tamen his qui in curia settled.
Romana tunc agebant. Item viii. kal. Martii declinavit do- The arch-
minus R[obertus] archiepiscopus Cantuariensis apud Sarum bishop
causa visitandi ibidem; ubi a domino R[oberto] episcopo loci visits Salis-
et canonicis illius honorifice receptus est. Qui eodem anno bury;
a domino Papa Nicholao in cardinalem Portuensem vocatus, is made a
et circa festum Nativitatis beati Johannis Baptistæ resignato cardinal,
archiepiscopatu versus curiam Romanam transfretavit. and resigns
his see.

¹ John de Taunton.

² Robert de Burghate.

³ Omitted in both MSS. See the
Waverley Annals, p. 389.

- A.D. 1278. Item in solemnitate Paschali fuit dominus Edwardus et *Vesp. E. 4,*
Edward I. regina apud Glastoniam cum abbate loci;¹ ubi dominus rex *f. 194.*
at Glaston- tumbam Arturi fecit aperire. Tamen causa a pluribus igno-
bury; ratur; et ossa ipsius regis inventa collegit, et in thesauraria
Arthur's . ipsius monasterii decenter deponi fecit, quousque ea possit
tomb opened. honorificentius collocare. Item in medio mensis Octobris do- *Id. f. 194 b.*
Parliament minus Edwardus rex tenuit magnum parlamentum apud West-
at West- monasterium Londoniis; ubi fuit rex Scotiae, et fecit domino
minster. regi Angliæ homagium suum de terris quas tenet in Tinedale
Alexander et Westmerlonde, salvo tamen regi Angliæ jure suo quod se
III. of habere dicit in terra Scotiae et Lowenesce. Item dedicata est
does ho- ecclesia cathedralis Norwicensis pridie kal. Decembris a vene-
mage. rabili patre domino Willelmo de Middletone episcopo loci, præ-
Dedication sentente domino rege et cleri et populi infinita multitudo.
of Norwich cathedral. Item xiv. kal. Decembris de consilio et prudentia domini
f. 143. regis una die et una hora diei per totum regnum Angliæ capti
The Jews sunt et incarcerati omnes Judæi de regno pro retransione
imprisoned monetæ; quorum domus et diversoria diligenti scrutinio fuerant
for clip- inquisita per investigatores circumspectos, et reperta infinita
ping the pars retransionis, quæ totaliter cedebat ad fiscum regium ad
coin. magnum damnum terræ. Et dicti Judæi ad turrim Londoniæ
detenti, et anno sequenti magna pars illorum suspensi, et
multi de Christianis qui de malitiis ipsorum complices inventi
sunt.
- Dedication Item hoc anno, die Sancti Matthæi Apostoli et Evangelistæ, *Id. f. 194.*
of Waver- quæ tunc feria quarta erat, dedicata est basilica de Waverle
ley, Sept. in honore gloriosæ Virginis Mariæ a venerabili patre domino
21. Nicholao Wintoniensi episcopo, qui universis eadem die præ-
sentibus pia devotione annum relaxationis indulsit, et xl. dies
omnibus præmissum locum visitantibus et frequentantibus de
injuncta sibi pœnitentia; anniversarios² per octavas dictæ
dedicationis concessit perpetuo duraturos. Volens igitur dictus
Great ban- pontifex ex abundantia gratia et devotione³ universa cum summa
quet given laude quæ tantæ solemnitati congruunt adimplere, cunctis
by bishop eodem die ad dictam solemnitatem advenientibus propriis
Nicholas sumptibus victualia splendide ac copiose usque ad quadrantem
of Win- novissimum ministravit; et hoc non solum prima die, sed
chester. etiam fere per novem dies solemnitatis continuos locum dictum
adeuntes in victualibus sustentavit. Suis etiam omnibus clericis
et laicis inhibuit districte, ne de his quæ sibi in dedicati-
onibus jure feudali debebantur, modicum quid vendicarent, sed

¹ John de Taunton.² *anniversarios*] anniversarium, Calig.³ MSS. insert *ut*. See the Waverley Annals, p. 390.

Vesp. E. 4, ab eo retributionem omnium horum expectarent. Erant autem A.D. 1278.

f. 194 b. in dicta celebritate abbates sex et alii prælati, quamplures milites et matronæ, plebis etiam promiscui sexus tanta multitudo quod ad plenum dinumerari non potuit. Numerus tamen discumbentium prima die vii. m. lxvi.¹ utriusque sexus æstimabatur secundum distributionem et computationem ferulorum; præfati pontificis diffusa largitate opulenter refecti, f. 143 b. glorificantes et laudantes Deum omnes ad propria remearunt.

Item circa festum beatæ Margaretæ virginis facta fuit quædam ordinatio inter dominum Nicholaum Wintoniæ episcopum et conventum Sancti Swithuni; de consensu domini regis cepit prioratum in manu sua, et custodem dicti prioratus constituit dominum Willelmum de Breybeof, et per eundem dictum conventum fecit ministrari. Item obiit Robertus de Kynewarbi cardinalis Portuensis.

Death of R. Kilwarby.

Id. f. 201.

Matt. West. p. 409.

Rex Edwardus regiam dignitatem cupiens ampliare, multa famosa monasteria per Angliam constituta judicialiter libertatibus usitatis et antiquis privavit. Abbas² igitur et conventus monasterii Westmonasteriensis, in quo idem rex sacramenta baptismatis, confirmationis, et coronationis susceperat, in quo etiam patris sui, bonæ memoriæ regis Henrici, liberorumque eorum corpora sunt sepulta, libertatem de retorno brevium, quam specialiter per chartas dicti patris sui Henrici obtinuerant multis temporibus retroactis, post defensiones legitimas, insistentibus civibus Londoniensibus, ordinationi regis submiserunt, quam tempore³ subsequenti ecclesiæ supradictæ de speciali gratia rex concessit. Item Rogerus Norwicensis et Walterus de Mertone Rofensis, episcopi, ex hoc sæculo transierunt; quibus in ecclesia Norwicensi magister Willelmus de Middeltone archidiaconus Cantuariensis, in ecclesia Roffensi quidam monachus⁴ ejusdem ecclesiæ, successerunt. Archiepiscopus Cantuariensis Robertus per Nicholaum Papam tertium ab archiepiscopatus onere absolutus, vocabatur ad cardinalatus honorem. Post cujus vocationem, monachi Cantuarienses dominum Robertum Burnel, Bathoniensem et Wellensem episcopum, regis cancellarium, postularunt; cujus postulatio per summum Pontificem quassabatur, et frater Johannes de Peccham, ordinis fratrum Minorum, vir perfectissimus in doctrina, per Romanam curiam præfigebatur ecclesiæ Christi Cantuariensis in pastorem. Mense Augusti rex Alemanniæ Radulfus in bello campestri regem Boemiæ, suum adversarium capitalem, cum multis milibus hominum interfecit, regnum prædictum

Many monasteries deprived of their ancient liberties. Westminster excepted.

Postulation of R. Burnel to Canterbury, which is quashed by the Pope, and John Peccham made Abp. Premislas II, king of Bohemia, slain by Rodolph of Hapsburg.

¹ MSS. vii. lxvi.

² Richard de Ware.

³ tempore] om. Calig.

⁴ John de Bradfield. See above, p. 472.

A.D. 1278. suæ subiciens ditioni. Princeps Walliæ Leolinus duxit in Vesp. E. 4,
f. 144. uxorem A[lienoram] filiam Symonis Montis Fortis, quondam f. 201.
Marriage of Llewellyn and Eleanor de Montfort. comitis Leycestræ, et sororis¹ bonæ memoriæ regis Henrici tertii.

Item secundo idus Aprilis assisa fuit super montem Malvernæ inter episcopum Herefordensem, Thomam de Cantilupo, et comitem Gloucestræ Gilbertum, quæ dixit chaciam esse solius episcopi usque ad cacumen montis. Tertio idus Octobris rex Edwardus venit Wygorniam, cui occurrit Lewelinus; et in crastino, videlicet die Sancti Edwardi, rex dedit ei Elianoram filiam Symonis de Monteforti in uxorem.

Birth of princess Maria. mclxxxix. Hoc anno quarto idus Martii regina Angliæ peperit filiam apud Wodestok; et vocata est [Maria].² Item Vesp. E. 4, f. 195.

The prior of Winchester appointed. dominus rex custodiam prioratus Sancti Swithuni domino N[icholao] loci episcopo integre resignavit; qui Adam de Farham ejusdem ecclesiæ monachum in priorem promovit, et alios quamplures suæ parti adhærentes constituit obedientiales pro suo libito voluntatis. Item circa festum beati Johannis Baptistæ applicuit in Angliam frater Johannes de Peccham de ordine fratrum Minorum, a domino N[icholao] Papa Cantuariæ archiepiscopus præfectus et consecratus; et tertio kal. Augusti facta convocacione episcoporum provincialium apud Radingas quædam generalia statuta promulgavit, et octavo idus Octobris habuit ingressum suum apud Cantuariam, præsentem domino rege et episcopis et aliis quamplurimis magnatibus terræ.

Abbeys of Bruerne and Combe. Item hoc anno in crastino Apostolorum Philippi et Jacobi depositus fuit frater Rogerus de regimine abbatiæ de Bruerne; cui successit Robertus de Estal monachus ejusdem loci. Item frater Warinus abbas de Cumba ulterius abbatizare noluit; cujus cessionem admisit pater abbas,³ quibusdam abbatibus sibi assidentibus; et successit eidem frater Jordanus de Twangham tunc prior Waverleyæ. Item obiit Walterus Giffard Eboracensis archiepiscopus; cui successit magister Willelmus Wikewane thesaurarius ecclesiæ Eboracensis, qui curiam Romanam adiit, et ibidem a domino Papa admissus et confirmatus est. Item sexto idus Septembris frater Johannes de Derlington de ordine Prædicatorum a domino Papa⁴ admissus est, et confirmatus apud Waltham in diocesi Londoniensi ab archiepiscopo Cantuariensi. Item obiit Ricardus de Graveshende

W. Wikewane abp. of York. f. 144 b. John de Derlington made [abp. of Dublin].

¹ sororis] sororem, MSS.

² Blank in both MSS.

³ cessione a priore abbatiæ admissa, Ann. Wav. p. 392.

⁴ Papa] om. Calig.

Vesp. E. 4, episcopus Lincolnensis; cui successit magister Oliverus de A.D. 1279.
f. 195. Lexintone decanus Lincolnensis, [qui] a conventu unanimiter O. de
electus est, et ab archiepiscopo Cantuarie confirmatus apud Lexinton
Lamheth in quindena Paschæ. Item hoc anno tenuit dominus bishop of
rex Natale suum apud Wintoniam; et moram traxit ibidem Lincoln.
Edward I.
usque post Epiphaniam. at Win-

Vesp. E. 4, Qui est¹ annus regis Edwardi septimus; circa Ascensionem chester.
f. 201 b.; Domini mare transit rex Edwardus una cum regina; cuius Death of
also in Joanna, countess of
Matt. West. mater, comitissa Pontivi, quondam regina Hispaniæ, transi- Edward I.
p. 409. erat ex hoc mundo. Igitur rex Angliæ veniens Ambianum, a Ponthieu.
Philippe rege Franciæ cognato suo, qui eum ibidem expecta- Edward I.
verat cum potentioribus regni sui, honorifice est susceptus. at Amiens.
Qui regi Angliæ Agennam, Lemovicum, Petagoricum, Sanc- He does
tonas, comitatumque Pontivi, qui reginæ Angliæ jure hæredi- homage for
tario competeat, aliasque terras, receptis homagiis a dictis² the lands
rege Angliæ et regina, tradidit perpetuo possidendas. Sicque in France
inter reges Franciæ et Angliæ fuit omnis controversia ex belonging
insperato sopita. to the
queen.

Circa festum beati Petri ad Vincula moneta in melius muta- Change in
batur; quia denarius³ findi in duas partes pro obolis et in qua- the coin-
tuor partes⁴ pro quadrantibus consuevit, ordinatum fuit ad age, Aug. 1.
tollendam occasionem defalcationis monetæ, quod rotundi essent
denarii, oboli, et quadrantæ. Ad rotundam tabulam Warewici Round
multi nobiles et potentes de partibus transmarinis et indigenis table at
convenerunt. Warwick.

Vesp. E. 4, mCCLXXX. Hoc anno in crastino Epiphaniæ recedente rege a f. 145.
f. 195 b. castro Wintoniæ versus novam forestam, reversus est cancel- Return of
larius ejus Londoniam; ut apud Westmonasterium quasi in the chan-
loco certo omnes indigentes et brevia petentes et jura sua cellor, R.
prosequentes remedium invenirent ibidem. Item in crastino Burnel, to
Sancti Hillarii sederunt justitiiarii de foresta apud Wintoniam, Forest London.
et ibidem placitantes de his quæ forestam tangebant. Item justices
pridie idus Februarii obiit felicis recordationis dominus Nicho- at Win-
laus Wintoniæ episcopus; et in basilica gloriosæ Virginis chester.
Mariæ de Waverleye quam nuper dedicaverat, cum summa Death of
devotione et a venerabilibus patribus dominis Willelmo Norwi- bishop
censi et Roberto Bathoniensi episcopis xiv. kal. Martii traditur Nicholas
sepulturæ. Qui Dei misericordia et beatæ Virginis gloriosæ of Win-
chester.

¹ est] om. Calig. This sentence is preceded by the repetition of the number of the year in Vesp., as it occurs at the end of that MS., and is copied by the scribe of Caligula like all the rest.

² Calig. inserts a.

³ quia denarios findi] qui denarios infundi, Calig.; quia denarios qui findi, Vesp.; quia denarius findi. Matt. West.

⁴ partes] partibus, Calig.

- A.D. 1280. beatorumque Apostolorum Petri et Pauli omniumque Sancto-
rum meritis confidentes, universis fidelibus vere pœnitentibus, **Vesp. E. 4,**
qui pro anima dicti pontificis hic vel alibi orationes fecerint, **f. 195 b.**
speciales, quorumque diocesani ratum hoc habuerint, quater
viginti dies de injuncta sibi pœnitentia relaxarunt. Item obiit
Fulk Lovel Johannes de Chushulle episcopus Londoniensis; post quem elec-
turus est Fulco Lovel in episcopum Londoniensem, qui electioni
refuses the bishoprick of London. de se factæ nulla ratione voluit acquiescere. Quod videntes
canonici ecclesiæ Sancti Pauli iterato postulabant licentiam eli-
gendi; qui vocatis vocandis et qui interesse debuerant, elegerunt
magistrum Ricardum de Graveshende per modum compromissi;
Richard de Gravesend elected. qui a domino rege admissus et a venerabili patre domino
Postulation of R. Burnel to Winchester, July 11, J[ohanne] archiepiscopo consecratus apud Coventrey. Item in
cathedrali ecclesia Wintoniæ vocatis vocandis et qui interesse
debuerunt, die Sancti Benedicti abbatis in mense Martii com-
muniter totus conventus per modum compromissi postularunt
Robertum Burnel episcopum Bathoniæ in episcopum Wintoniæ.
Pro qua postulatione missi sunt ad curiam Romanam nuntii
solemnes; sed dominum Papam ad hoc flectere non potuerunt:
which is quashed by the Pope. dicente dicto domino Papa ipsum Robertum Burnel sufficiens
habere beneficium; et ideo electionem de eo factam totaliter
cassavit. Sed idem dominus Papa de gratia sua speciali con-
f. 145 b. ventui Wintoniæ concessit, quod iterato eligerent, et de tali
episcopo et pastore sibi providerent, qui tam clero quam
populo meritis fieret necessarius. Interim obiit Walterus epi-
scopus Exoniensis, mense Junii; cui successit magister Petrus
Peter bishop of Exeter. de Exonia, et a domino J[ohanne] Cantuariæ archiepiscopo
confirmatus et consecratus apud Cantuariam. Item post rever-
sionem nuntiorum ecclesiæ Wintoniensis de curia Romana,
iterum convenit in unum conventus Sancti Swithuni cum duo-
bus archidiaconis Wintoniensi et Surriensi¹ die Sancti Leo-
nardi; qui eodem die unanimi consensu elegerunt magistrum
Ricardum de la More professorem theologum in episcopum
R. de la More elected bp. of Winchester, Nov. 6. suum et pastorem. Qui statim ad dominum regem trans-
missus et ab eo benigne admissus, et postea ad archiepisco-
pum per compromissores præsentatus est, qui dictam elec-
tionem confirmare recusavit. Et ideo tam electus quam
Refused by the archbishop. conventus ad sedem Apostolicam appellarunt. Item pridie
Death of Nicholas III. non. Septembris obiit Nicholas Papa tertius. Item magister
Thomas de Bek, thesaurarius domini regis, electus in epi-
scopum Carduliensem, et a domino Willelmo archiepiscopo
Eboracensi confirmatus et consecratus. Item justitiarum itine-

¹ Surriensi] Sar', MSS. These | de S. Mauro. See the Waverley
were Richard de la More and Peter | Annals, p. 394.

- Vesp. E. 4, f. 196. rantes sederunt Wintoniæ, scilicet Salomon de Roucestre, dominus Ricardus de Boylande, Robertus Fulco, et Willelmus de Breybeof. Item obiit Dionisius abbas Belli-loci Regis. A.D. 1280. Justices itinerant at Winchester. Statute of Mortmain.
- Id. f. 201b.; also in Matt. West. p. 409. Rex, pontifices, et principes Anglicani, convenerunt in unum, statuentes quod religiosæ personæ in ampliationibus terrarum non crescerent, dicentes quod ad detrimentum regni et obsequii militaris feoda militaria et aliæ possessiones ad religiosorum manum mortuam devenerunt, intelligere forte nolentes quod potius orationibus Moysi, quam pugna filiorum Israel, Amalechitarum¹ exercitus vincebatur. Mense Februarii apparuerunt octo semicirculi circa solem dorsatim conjuncti. Exod. xvii. 11. Solar phenomenon. R. de la More goes to Rome.
- Vesp. E. 4, f. 196. MCCCLXXXI. Hoc anno Ricardus de la More Wintoniensis electus, cum suis compromissoribus, ratione suæ appellationis factæ coram domino J[ohanne] archiepiscopo versus curiam Romanam profecti sunt; et v. kal. Martii mare ingressi et in quadam scapha prospero vento transierunt. Item ix. kal. Maii frater Willelmus de Gisors, tunc celerarius Belli-loci Regis, electus est in abbatem illius loci, de Waverle,² de Gratia Dei,³ [et] de Thame⁴ abbatibus tunc præsentibus. Item die Sancti Petri in cathedra electus est dominus Symon de Turribus tunc Sanctæ Sabinae cardinalis, et die Dominica in media Quadragesima proxima sequente intronizatus, et vocatus est Martinus tertius. Abbey of Beau-lieu. Pope Martin IV.
- Tertio kal. Aprilis dedimus ecclesiam de Stoke-prioris magistro Willelmo de Chirintone. Quinto kal. Maii dedimus ecclesiam de Seggesberuue Roberto capellano de Dudrehulle. Sexto kal. Maii Godefridus episcopus Wygorniensis ejusdem civitatis primum lapidem pavimenti [posuit]. Item memorandum quod anno regni regis Edwardi septimo Templarii implacitaverunt nos de ecclesia de Bremesgrave coram justitiariis de Banco in octavis Trinitatis. Et prior venit, et dixit quod non potuit respondere sine rege; et protulit chartam regis Henrici patris prædicti Edwardi, quæ statim fuit ibidem inrotulata de verbo ad verbum. Et fuit alius dies datus partibus, et interim loquendum cum rege; et sic continuati sunt dies de termino in terminum usque ad parliamentum post Pascha anno regni regis Edwardi nono. In quo parlamento fuit charta adjudicata bona, et allocata in termino de oc- Churches of Stoke-Prior and Sedgeberrow. Church of Broms-grove. f. 146 b.

¹ MSS. insert *et*.² Hugh de Lewknore.³ Grace-Dieu in Monmouthshire.⁴ Richard Bartone.

A.D. 1281. tabis Trinitatis proximo sequenti sic. Postea consideratum est per dominum regem et ejus concilium quod prior eat inde sine die, etc. Et est hoc scriptum statim post chartam in anno regis prædicti septimo in octabis Trinitatis.

Rewley
abbey
founded by
Edmund,
earl of
Cornwall.

Death of
Henry,
lord of
Harleye:
his six sons
monks.

Legacy
from the
bishop of
Winches-
ter.

New houses
at Broms-
grove.

Edward I.
at Worces-
ter and
Kempsey.
Severe fall
of snow,

Edmundus comes Cornubiæ fundavit Oxoniæ monasterium Cisterciensium monachorum ea intentione, ut pro tribus sacerdotibus sæcularibus, quos pater ejus Ricardus pro anima sua divina voluit celebrare, sex monachi, de quibus magis confidebat, Deum devotius exorarent. Obiit Henricus dominus de Harleye, qui habuit sex filios monachos ex conjugē sua Johanna; unum apud Wygorniam nomine Johannem, qui impetravit indulgentiam m.c.lxxxv. dierum pro animabus prædictorum Henrici et Johannæ; alium apud Bellumlocum Regis juxta Southamtone nomine Ricardum; tertium apud Hayles nomine Willelmum; quartum apud Bordesleye nomine Walterum; quintum apud Rouforde in Schirwode nomine Nicholaum; sextum apud Netteleye supra mare nomine Rogerum; quorum animabus propitietur Deus. Eodem tempore recepimus ab executoribus bonæ memoriæ domini Nicholai de Ely Wintoniensis episcopi xxx. marcas ad pitanciam et unam bibliam, præter l. marcas, quas prius nobis liberaliter donavit. Et sacrista N. de Nortone cepit ab eisdem executoribus lx. marcas ad turrin ecclesiæ reædificandam. Quarto non. Decembris fuit inquisitio de novis domibus apud Bremesgrave coram Willelmo de Clone tunc senescallo; quæ dixit exteriores parietes stare super feodum ecclesiæ et feodum ecclesiæ totaliter esse usque ad regalem viam. Quinto idus Januarii Walterus de Helyun per visum villæ de Bremesgrave combussit sepem quam ædificavit malitiose W. filius H. coram ostiis tenentium novarum domorum.

Vigilia Natalis Domini rex E[dwardus] venit Wygorniam; et die Sancti Stephani discessit versus Kemeisiam. Tunc cecidit nix alta, et superveniente gelu duravit per mensem. Et sequebatur maxima inun-

Leland
Collect.
i. p. 247.

datio aquarum quæ confregit gurgites et pontes. Cum A.D. 1281.
 falsa assisa adjudicasset Johanni de Graftone advoca- and con-
 tionem capellæ de eadem villa, quæ ordinata fuit ad sequent
 luminaria circa regem Johannem inveniendâ,¹ Ricardus f. 147.
 prior Wygorniaë impetravit atinctam in curia domini Question
 regis, et placitavit per sex annos propter varias et advowson
 fraudulentas adversariorum dilaciones: tandem rex of the
 jussit ut omni modo pax fieret aut atincta procederet, chapel at
 et sic die Sancti Vincentii, rege existente apud Cyrin- Grafton.
 cestre, Johannes de Graftone recognovit advocacionem
 capellæ de Graftone pertinere ad priorem, datis eidem
 J[ohanni] xxxv. marcis et Johanni de Cave v. marcis
 annuatim, qui ibidem habebatur pro persona. Quidam Loss of a
 miles Petrus de Maule nomine implacitavit abbatem cause by
 de Witebi per breve regis; contra quod abbas propo- William
 suit rationabiles exceptiones, quas justitiiarii nolebant Kirkham,
 admittere, sed coegerunt illum respondere ad abbat of
 principalem; et ita ventum est ad assisam, quæ dixit contra Whitby.
 abbatem. Unde perdidit tunc xxxvi. carucatas terræ
 et medietatem villæ illius et medietatem portus et
 duo molendina xx. marcarum. Quod cum rex certis-
 sime cognovisset, jussit abbatem iterum habere seisinam
 omnium perditorum; salvo jure militis, si per melius
 breve vellet iterum placitare. Tertio kal. Martii dedi- Church of
 mus ecclesiam Sancti Swithuni magistro Petro de la S. Swithin,
 Flager. Undecimo kal. Aprilis David frater Lewelini Worcester.
 venit cum multis subito apud Haworthin, et cepit Raid of
 Rogerum de Clifford vivum, et milites ejus occidit, et David at
 et omnes Anglicos quos capere potuit. Hawarden.

Vesp. E. 4, MCCLXXXII. Hoc anno post festum beati Michaelis frater Council
 f. 196 b, Johannes de Peccham archiepiscopus Cantuariensis apud held by
 under Lameth provinciale concilium celebravit, qui contra exemptos archbishop
 1281; also ibidem venire nolentes libellum famosum edidit sub hac forma. Peccham at
 in Matt. of " Frater Johannes, permissione divina Cantuariensis archi- Lambeth.
 West. p. " episcopus, totius Angliæ primas, venerabili fratri domino His sen-
 410, under " episcopo Londoniensi, salutem et sinceram in Domino tence
 1281; " caritatem. f. 147 b.

¹ See the *Registrum*, pp. 88 b, 109 a.

- A.D. 1282. " Celebraturi nuper, ut scitis, apud Lameth provinciale in the
 against the " concilium cum coepiscoporum nostrorum venerando collegio, Waverley
 exempti " universos nostræ provinciæ prælatos inferiores, quos con- Annals,
 who refuse " ciliorum tractatibus interesse jubent sancti canones, vocan- p. 395 ;
 to attend " dos decrevimus, ac religiosæ sanctimonix personas præci- and in
 it. " puas, abbates scilicet et priores, non solum episcopali Wilkins.
 " gradui subjectos juxta ordinem ecclesiasticæ hierarchiæ, Concil. ii.
 " verum etiam alios ab episcopali obedientia exemptos, ra- p. 63.
 " tione saltem ecclesiarum non exemptarum, quas in propriis
 " usus permittente Domino detinent occupatas, sperantes nos
 " solius¹ Dei honori ac communi ecclesiæ Anglicanæ com-
 " modis servientes, eorum juvandos potentia, dirigendos con-
 " siliis, et sanctitatis suæ meritis promovendos. Exempti
 Job xi. 12. " vero, *tanquam pullos onagri, liberos se putantes*, minime
 " vel modice condolentes suæ sanctæ matris angustiis, cujus
 " viscera multi ex eis plus onerant quam honorant, quasi per
 " effectum, vel defectum verius, de se dictum illud Johannis
 Apoc. xi. 2. " propheticum allegarent: *Atrium quod foris est templum,*
 Job xxxix. " *eice foras, et ne metiaris illud, nec [patiaris] parturientium*
 1, 3. " *cervarum* audire *rugitus*; nec² ad ipsum concilium in anxie-
 " tate matris consilium et solatium venire dignati sunt, ut-
 " pote filii alieni a semitis claudicantes, quin potius ne in
 " aliquo detumesceret eorum nimis elatio, nec procuratores
 " ad suæ exousationem absentix mittere curaverunt, tam
 " reverendum collegium contemnentes, Agar ex parte similes,
 Gen. xvi. 4. " quæ illustrem despexit dominam, videns se divisionis con-
 " cepisse filium; sic agonizante olim Dei militia et se lauda-
 Num. " biliter periculis exponente, divisi a præliantibus Rubenitæ,
 xxxii. 17. " inter terminos proprios quieverunt, gregum sibilis delectati.
 " Nos autem tam ingrata præsumptionis audaciam, secundum
 " juris regulas corrigere cupientes, scientes quia, juxta Sal-
 S. Matt. " vatoris sententiam contra nos esse qui nobiscum esse despi-
 xii. 30. " ciunt, severitati tamen plurimum detrahentes, quam posse-
 " mus in contemptores hujusmodi, si vellemus, canonicè
 f. 148. " exercere, in virtute obedientix qua sedi Cantuariensi tene-
 " mini firmiter injungendo mandamus, quatinus omnes eccle-
 " sias non exemptas in diocesi, exemptis monasteriis appro-
 " priatas, quorum nomina sub sigillo nostro presentibus sunt
 " appensa, cujuscunque ordinis existant, auctoritate nostra sine
 " moræ dispendio sequestrantes, eas faciatis sub arcto se-
 " questro nihilominus custodiri, donec super hoc aliud rece-
 " peritis in mandatis. Non exemptos quidem quorum nomina
 " in schedula annexa presentibus continentur, quos nos propter

¹ *solius*] So Matt. West., Ann. | ² *nec*] ut, MSS.
 Wav.; salvis, MSS.

Vesp. E. 4, " eorum contumaciam ab ingressu ecclesiæ suspendimus, jus- A.D. 1282.
f. 197. " titia exigente, sic suspensos faciatis¹ publice denunciari."

Ab hac sententia per dominos abbates de Westmonasterio,² Appeal
de Sancto Edmundo,³ de Sancto Albano,⁴ et de Wautham,⁵ from this
fuerat principaliter appellatum. Alii etiam appellaverunt ex- by various
empti, suam appellationem tepide prosequentes, pro eo quod abbats.
archiepiscopus dissimulavit, quoad quosdam, executioni suam
sententiam demandare.

A festo Nativitatis Domini fere usque ad Purificationem, Severe
gelu frigoris atque nivis abundantia tanta fuit, quantam senes frost and
et decrepiti illius temporis antea in Angliam non senserunt. snow.
Quinque namque arcus pontis Londoniarum et multi pontes
alii corruerunt per violentiam glaciei, quæ in tantum spissa-
batur quod⁶ a Lamhuthæ usque ad palatium regis Westmo-
nasterii quidam ultra Tamisiam siccis vestigiis transierunt,
pisces in stagnis moriebantur, aves in sylvis et campis pro
fame nimia defecerunt.

Item hoc anno venerabilis Thomas de Cantilupo Bishop
Romam proficiscitur pro injuria sibi illata ab archi- Thomas de
episcopo Johanne de Peccham; et a summo Pontifice Cantelupe
cum magno honore suscipitur; et ibi infirmatus goes to
cessit ad abbatiam Sancti Severi extra Urbem Veterem, Rome, and
Orvieto. dies at
ibique octavo kal. Septembris diem clausit [extremum] Orvieto.
et transivit ad æternum. Cujus corpus ibidem coctum
fuit; et aqua illa projecta in quodam secreto loco, Miracle.
statim, ut dicunt, fons vivus emanavit, ibique multa
miracula postea evenerunt. Ossa ejus delata sunt et His re-
sepulta apud Herefordiam; cor suum legavit domino mains
E[dmundo] comiti Cornubiæ, et est in prioratu de brought to
Asserugge. Simon de Wyre cantor Wygornia versus England.
Romam iter arripuit octavo idus Aprilis. xviii. kal. f. 148 b.
Maii Ricardus abbas Teukesburia obiit. Papa Mar- Aimery de
tino jubente, archiepiscopus Cantuarie et suffraganei sui Montfort
x. kal. Maii Emericum de Monteforti de custodia released.
eduxerunt. Id. Martii, presentibus priore ordinis
Sancti Augustini de Lodelawe, domino Brienne de

¹ *faciatis*] faciant, MSS.

² Richard de Ware.

³ John de Norwold.

⁴ Roger de Norton.

⁵ Reginald de Maidenhead.

⁶ *quod*] quo, Calig.

A.D. 1282. Bromtone et aliis militibus et multis aliis, apud Kinlet apparuerunt tres soles, unus in Oriente, alius in Occidente, tertius in Meridie. xviii. kal. Junii rex E[duardus] venit Wygorniam, et ibi cum magnatibus tenuit parliamentum, qualiter Lewelinum principem Walliæ expugnaret, qui pacem regni Angliæ homicidiis et incendiis pessime perturbavit. Nono kal. Junii Thomas de Kemeseia benedicitur in abbatem Teukesburie apud Wygorniam. Sacrista Wigornie accepit capam cum vestimento, et misit conventui per celerarium suum xl. solidos. Kalendis Augusti Willelmus abbas Eveshamie obiit. Episcopus G[odefridus] visitavit monachos Majoris Malvernæ, qui accusaverunt priorem suum¹ crimine pessimo. Unde postea contigit, quod quinto kal. Octobris cum episcopus sederet ad mensam apud Kemeseiam, quatuor monachi de eadem domo prostraverunt se ante episcopum, iterato conquerentes de priore; qui in crastino rediit et priorem deposuit: ille depositus fugam init, et scandalo addidit apostasiam. Kalendis Octobris episcopus visitavit conventum Wigornie et recepit procurationem. Septimo kal. Novembris Rogerus de Mortuomari obiit. Octavo kal. Septembris Thomas episcopus Herefordie, scilicet Thomas de Cantilupo, obiit. Octavo idus Novembris apud pontem de Angleseya xv. milites et xxxii. armigeri nobiles et nominati, et mille pedites cum eis territi a Walensibus, cum vellent fugere a facie arcus, impediabantur a mari fluctuante, et fere omnes submersi sunt quasi plumbum in aquis vehementibus.

Walterus de Wykwone monachus Winchecumbie benedicitur in abbatem ejusdem domus apud Wygorniam, et sacrista Wygornie accepit capam suam cum vestimento parvi pretii, et pro pitancia misit conventui per capellanum suum xl. solidos. Tertio idus Decembris Edmundus de Mortuomari nondum miles, cum

Mock seen at Kinlet Parliament at Worcester against Llewellyn.

Thomas de Kempsey, abbat of Tewkesbury.

Episcopal visitation of Great Malvern. Complaints of the monks of Malvern against the prior, who is deposed and flies.

Loss of the English at the bridge of Anglesey.

Walter de Wikewane, abbat of Winchcomb.

Llewellyn slain by Edmund Mortimer

¹ William de Ledbury.

fratribus suis militibus Rogero, Willelmo, et Galfrido, A.D. 1282. and others.
et aliis amicis quorum nomina novit Deus, et Robertus¹ de Mortuomari, nepos ejus, scilicet dominus castelli Ricardi, Leulinum principem Walliæ²

Nono³ kal. Junii dominus Thomas de Kemeseye f. 149.
benedicitur in abbatem Theokesburiae apud Wygorniam die Sanctæ Trinitatis a Godefrido episcopo loci ejusdem. Sacrista habuit capam ejus de baudekyn blessed as abbat of Tewkesbury on May 24.
cum floribus de liz et vestimentum cum stola [et] maniplo cum griffonibus; et curialissime conventum procuravit, mittens unum dolium vini Philippo priori et aliud dolium conventui. Item dominus Johannes de Zaneworthe abbas Wynchecumbiæ, qui multa bona domui suæ adquisierat, cessit curæ pastorali; cui successit dominus Walterus de Wykewone celerarius domus ejusdem, et benedicitur a G[odefrido] episcopo Wygorniae. Sacrista habuit capam ejus de burello pal et vestimentum rubeum cum leonibus, et misit conventui unum dolium vini pro exhibitione sua. John of Yanworth, abbat of Winchcomb, resigns.

Vesp. E. 4, f. 197, under 1282; also in Matt. West. p. 410. MCCLXXXIII. Qui est annus regni Edwardi decimus, inter f. 150.
pesta⁴ noctis hora Dominicæ in Ramis Palmarum, princeps Roger de Clifford seized by Llewellyn and David.
Walliæ Leulinus et David frater ejus cum magno exercitu castra de Rothelaunde et de Flint circumdederunt, aliaque castra regis ad quæ ingressum habere poterant destruentes, nobilemque illum militem et famosum, dominum Rogerum de Clifford, captum, vulneratum, et vinctum, prius ipsius familiaribus interfectis, ad montem Snoudone transmiserunt subito et ex insperato, juvenes et senes, mulieres et parvulos in lectulis occidentes, postmodum cædibus et incendiis magnam partem Marchiæ devastantes. Rex vero hæc audiens, sed vix credens, barones de scaccario et justitios de Banco misit apud Salopiam pro regni sui juribus observandis; et exercitu congregato, Walliam citra montes Snoudone suæ subdidit ditioni, comitibus et baronibus suis, necnon et aliis sibi fideliter adhærentibus, terrarum adquisitarum multas tribuit portiones, eis et eorum hæredibus perpetuo possidendas. Ad The king reduces Wales.

¹ *Robertus*] Roberto, MS.

² Sic, the leaf ending without the verb.

³ This to the end of the year is on a separate leaf.

⁴ *intempesta*] in tempestate, Calig.

A.D. 1283. regis igitur auxilium¹ de Wasconiensibus atque Basolis multa Vesp. E. 4.
 His loss at de partibus transmarinis milia sunt transmissa. Rex igitur f. 197 b.
 Anglesey volens ulterius procedere, navibus sustentantibus, fecit erigi
 by the tide. pontem magnum in aquis de Conewey, quæ fluunt et refluunt

juxta montes de Snoudone; quem quidam nobiles de regis exercitu transeuntes, gratia spatiandi, a multitudine et clamore Wallensium supervenientium territi, volentes sed non valentes ad insulam de Anglesey de qua venerant repedare, in aquis miserabiliter sunt submersi. Hoc igitur Wallenses non infortunio sed miraculo ascribentes, suo principi suggererunt quod viriliter ageret, nec timeret, eo quod in brevi secundum prophetiam Merlini diademate Bruti debuit coronari. Princeps igitur Walliæ Leulinus, assumpto exercitu copioso, ad campestria descendebat, fratri suo David montana relinquens.

Llewellyn slain by Edmund Mortimer, f. 150 b.

Edmundus ergo hæres famosi militis, jam defuncti, Rogeri de Mortuomari, cum quibusdam Marchionibus irruit in exercitum Leulini, et sine detrimento suorum magna multitudo Wallensium perempta est; in quo confictu caput principis fuerat amputatum, et apud civitatem Londoniarum deportatum, paloque superpositum, et hedera coronatum, per multa tempora super Turrim Londoniarum fuit erectum, de qua prius pater suus Griffinus cecidit, et fractis cervicibus expiravit. Wallenses vero pro morte sui principis territi et turbati, regi

A fifteenth and then a thirtieth granted. Loss of Sicily by Charles of Anjou. Challenge of Peter III. of Arragon to Charles of Anjou at Bourdeaux.

Angliæ omnia castra de Snoudone reddiderunt. His diebus clerus et populus primo quintamdecimam et postmodum tricesimam bonorum suorum regi suo in subsidium concesserunt. Rex Apuliæ, Calabriæ, et Siciliæ, Carolus, die Ascensionis Domini, regnum Ciciiliæ pro majori parte amisit, de suis ex insperato multis milibus interfectis. Rex Aragonum regna prædicta pro suis hæredibus jure hæreditario vendicavit, eo quod filiam² Memfredi, prædictis regnis per Romanam ecclesiam spoliati, duxerat in uxorem. Non obstantibus igitur inhibitionibus Apostolicis, condixerunt³ præfati reges, quod pro jure utrorumque ducenti milites dimicaret in quadam planitie juxta Burdegalim, diem partibus assignantes. Quo die adveniente, evanuit conductum⁴ principum prædictorum, quia rex Carolus cum centum milibus occurrit regi Aragonum cum milibus⁵ venienti.

The tenth collected for the Holy Land seized.

Per totam Angliam, ubicunque regis ministri æstimabant esse pecuniam de decima collecta in subsidium Terræ Sanctæ, eodem tempore quinto kal. Aprilis

¹ *auxilium*] om. Calig.

² Constance.

³ *condixerunt*] conduxerunt, Calig.

⁴ *conductum*] conductam, Calig.

⁵ *milibus*] centum militibus, Vesp.

venerunt cum equis et armis, et quæ invenerunt as-
portabant. Sed in prioratu Wygorniaë nullum deposi-
tum invenerunt. Ad instantiam Johannis de Kirkebi
gratis dedimus regi ad guerram suam in Wallia xxx.
marcas. Rex cepit tricesimam ab omnibus his qui
nihil ei gratis dederunt, secundum æstimationem om-
nium bonorum a termino Sancti Michaelis præteriti
haborum usque ad eundem terminum iterum habenden-
dorum; tertio kal. Maii exiit hoc edictum. Sexto
kal. Maii Johannes episcopus Roucestriaë obiit. Sep-
timo idus Maii facta convocazione Londoniaë omnium
prælatorum provinciaë Cantuariensis, archiepiscopus et
suffraganei sui promiserunt regi existenti in Wallia
quandam summam pecuniaë inter se communiter pro-
videndam. Sed religiosi et clerici multis modis prius
gravati huic consilio non adqueverunt, sed usque ad
quindenam post festum Sancti Michaelis distulerunt
ad talia respondere. Sexto idus Maii dedimus eccle-
siam Sancti Andreaë Willelmo de Winchecumbe. De-
cimo septimo kal. Julii dedimus ecclesiam de Humel-
tone Roberto Paet de Wygornia. Decimo quarto kal.
Julii vicecomes Wygorniaë cepit W[illelmum] de Ledebure
et complices suos per præceptum regis; qui per
multum tempus sententia majoris excommunicationis
fuerant innodati, quia idem W[illelmus] apud Majorem
Malverniam nomen prioris contra justitiam usurpavit.
Quarto non. Augusti quidam Willelmus, prius frater
de Wenlac, postea princeps latronum, captus cum equo
ducebatur ad iudicium de Oswaldeslawe cum equis et
armis, ne ab aliis latronibus eriperetur; et ibi prout
meruit accepit. Eodem anno Robertus le Ster dedit
priori et conventui pratum in Dudleya ad sustentationem
trium equorum, qui specialiter intitulantur claus-
tralibus spatiaturis. Rex E[dwardus] tenuit parlamen-
tum apud Actone ad instantiam Roberti Burnel episcopi
Bathoniaë. Tradidimus magistro Waltero de Lodeford
heremitagium de Pakintone ad terminum vitæ, tamen

A.D. 1283.

A thirtieth seized from all who had given nothing gratis.

Sum promised from the clergy,

but refused by them. f. 151.

Churches of S. Andrew's Worcester, and Himbleton.

Seizure of the late prior of Malvern by the sheriff of Worcester.

A robber, formerly a monk of Wenlock, executed.

A meadow at Dudley given to the priory.

Parliament at Acton.

Hermitage of Packinton.

A.D. 1283. reddendo inde annuatim ad opus pitantiæ v. marcas ; sed modus traditionis in cyrographo plane patet.

A thirtieth granted by the clergy. Post festum Sancti Michaelis J[ohannes] archiepiscopus et clerus tricesimam regi omnium spiritualium per biennium concesserunt ; ita quod ante festum Omnium Sanctorum anni sequentis ista pecunia non exigatur. Item datis xxxvii. libris magistro Guidoni de Foliano, recepimus sigillum nostrum per quod

Land given to the bishop not to visit Great Malvern. Edward I. at Worcester. eidem tenebamur in vi. marcis annuæ pensionis. Episcopus G[odefridus] admisit terram de Knithewyk ; ne Majorem Malverniam visitaret, sicut ipse aliquando fecit, et sui prædecessores episcopi Wygornienses fecerant ab antiquo. Septimo kal. Decembris rex E[dwardus] subjugata totaliter Wallia, venit Wygorniam gratia visitandi Sanctum Wlstanum, erga quem amo-

He takes a thirtieth through the kingdom. Foundation of Gloucester college Oxford by John Giffard. Church of Sedgeberrow. rem habuit specialem. Rex E[dwardus] per totam Angliam cepit tricesimam omnium temporalium ; sed allocavit pecuniam eidem liberaliter prius datam. Quidam nobilis nomine Johannes Giffard providit locum Oxoniæ extra muros, et possessiones dedit ad sustentationem xiii. monachorum, quos de conventu Gloucestris elegit,¹ volens animam suam et animam Matildis de Longespeye quondam uxoris suæ a professoribus Sancti Benedicti in perpetuum benedici. Kalendis Januarii dedimus ecclesiam de Seggesbere magistro Johanni de Buterle tunc existenti in curia Romana.

Leland, Collect. i. p. 247

f. 151 b. MCCCLXXXIV. Rex Edwardus apud Abercowey ad pedes montis Snowdoniæ fecit erigi castrum forte. David frater principis Walliæ Leulini, ut supradicitur decollati, malorum incentor, Anglorum sævissimus persecutor, propriæ nationis impostor, ingrattissimus proditor, guerræ auctor, cum uxore, duobus filiis, una cum septem filiabus, a regis fidelibus fuit captus, postmodum per potentiores Angliæ judicatus. O mors misera proditoris ! Ad caudas equorum per municipium Salopiæ fuit tractus, dein suspensus, postea decollatus ; postmodum truncus corporis in quatuor partes fuit divisus, et finaliter cor ejus cum intestinis fuit combustum. Caput Londonias portabatur,

Vesp. E. 4, f. 198, (a. 1283,) also in Matt. West. p. 411 (a. 1283).

His execution.

¹ Vide Histor. Mon. S. Petri Gloucestris (Hart), i. p. 32.

Vesp. E. 4, quod super Turrim Londoniarum erigebatur super palum, A.D. 1283. f. 198.

o regione capitis fratris sui. Quatuor partes corporis ipsius acephali apud Bristoliam, Norhamptoniam, Eboracum, Wintoniam, mittebantur. Portio Dominicæ crucis magna, quæ lingua Wallensium dicebatur Croizneth, domino Edwardo regi Angliæ cum multis famosis reliquiis tradebatur. Apud Kaernervan, corpus magni principis, patris¹ imperatoris nobilis Constantini, erat inventum, et rege iubente in ecclesia honorifice collocatum. Corona quondam famosi regis Britonum Arturi regi Angliæ cum aliis jocalibus reddebatur. Sic ad Anglicos gloria Wallensium, invite Anglorum legibus subditorum, per Dei providentiam est translata. Circa festum Sancti Andree Apostoli obiit Ricardus de Ware, abbas Westmonasterii, thesaurarius domini regis; post cujus obitum in vigilia Circumcisionis per viam compromissi frater W[alterus] de Wenlac concorditer est electus.

A portion of the Cross given to Edward I. The body of Constantine's father found near Carnarvon. Arthur's crown. W. de Wenlock abbat of Westminster.

Item obiit dominus Reginaldus de Hamme abbas Gloucestræ; cui successit nobilissimus vir morum elegantia et parentum nobilitate, dominus videlicet Johannes de Gamages prior Herefordensis, et benedicitur a Godefrido episcopo Wygornia. Sacrista habuit capam ejus de baudekin cum vestimento; misit conventui ad pitantiam c. solidos per fratrem Johannem de Harleye monachum Wygornia.

John de Gamages, abbat of Gloucester.

Anno MCCLXXXIV. Regina peperit filium apud Kaernervan, quem vocavit nomine patris sui Edwardum, octavo kal. Maii. Sexto idus Julii episcopus visitavit apud Wygorniam. Torniamto apud Kaernarven existente, multi nobiles cum in quodam solario tripudiarent impudice, corruente domo miserabiliter corruerunt. Decimo quarto kal. Septembris Alfunsus filius regis obiit. Magna pluvia fuit per totam æstatem et in autumnno. Aurifaber Londoniensis² vulnerans clericum,³ fugit ad ecclesiam beatæ Mariæ de Arcubus; propter quod amici ipsius vulnerati et ejus concubina⁴

f. 152. Birth of prince Edward. Accident at a tournament at Carnarvon. Death of prince Alfonso. Murder in the church of St. Mary Bow, London.

¹ In the Waverley Annals, p. 401, *patris* is omitted.

² Laurence Duket.

³ Ralph Crepin. See the Dunstable Annals, p. 314.

⁴ Alice Atte Bowe. Aungier's French Chronicle of London (Camd. Soc.), p. 19.

A.D. 1284. custodem prædictæ ecclesiæ, ut absentaret se quadam nocte, pecunia corruperunt; et eadem nocte illum aurifabrum in eadem ecclesia ferro occiderunt, obturantes vulnus bombace, et in ecclesia fune suspenderunt, facientes famam quod ipse seipsum interfecit. Sed postea cognita veritate, custos qui absentavit se, perpetuo carcere damnatur; interfectores equis trahebantur, et ejus concubina comburebatur. Undecimo kal. Novembris magister Walterus Scamail consecratus fuit apud Sunninges in episcopum Salesberie. Post octavas Epiphaniæ justitiarum itinerantes sederunt apud Warewik. Rex Edwardus præcepit, ut collectores quindecimæ omnium spiritualium essent Londoniis in crastino clausi Paschæ cum omnibus rotulis et areragiis trium annorum præcedentium, et cum prima solutione vicesimæ anni intrantis ab episcopis ei concessæ. Karolus rex Ciliæ expulsus obiit.

W. Scamail
bishop of
Salisbury.
Justices
itinerant at
Warwick.
The collection
of the fif-
teenth.

Death of
Charles of
Anjou.

Birth of
prince
Edward,
April 25.
Offering
of prince
Alfonso at
the shrine
of S. Ed-
ward.

His death.
Apparition
of Frede-
rick II. in
Germany.

Frede-
rick's ex-
communi-
cation;

MCLXXXV. Die Sancti Marci Evangelistæ apud Kaernervan Snoudoniæ natus est regi filius cui nomen Edwardus, in cujus nativitate multi et maxime Londonienses gaudebant. Circa idem tempus Alphonsus, regis primogenitus, veniens ad Westmonasterium, quandam aureolam, quæ fuerat quondam principis Walliæ Leulini, cum aliis jocalibus offerebat, quibus beati regis Edwardi feretrum ornabatur. Iste Alphonsus fere duodenus obiit in hoc anno, xiv. kal. Septembris, viz. die Sancti Magni martyris; cujus corpus in ecclesia Westmonasterii juxta feretrum Sancti Edwardi honorifice collocatur. Anno gratiæ supradicto in Alemanniâ apparuit Fredericus, quondam imperator Romanus, secundum opiniones diversas¹ sophisticus, sive [ut alii sentiunt]² verus. Antea namque secundum quosdam per triginta et duos annos mortuus dicebatur; secundum vero relationem ipsius per tempus peregriño: nunc se imperatorem fuisse ostendens, argumento visibili et indiciiis manifestis, imperialem vendicans³ dignitatem. Fredericus itaque, dum imperio fungeretur et ecclesiæ adversaretur Romanæ, per ipsam privabatur imperiali honore et nomine, per universalem ecclesiam

Vesp. E. 4,
f. 198,
(a. 1284;)
also in
Matt. West.
(1284), pp.
411, 412.

¹ *diversas*] om. Calig.

² Om. MSS., inserted from Matt.
of West.

³ *vendicans*] om. Calig.

Vesp. E. 4, excommunicationis vinculo innodatus, per Innocentium Papam A.D. 1285. f. 198 b.

quartum in concilio Lugdunensi. Post cujus dejectionem in and his regno Alemanniæ per electionem regnabant tres comites successors. successive, videlicet Willelmus Hoylandiæ, Ricardus Cornubiæ, et Radulphus, qui in ista apparitione Frederici possessioni regni Alemanniæ incumbabat, vocationem suam ad diadema imperii expectando. Petrus rex Aragonum per Papam sententia majoris Excommu-
nicationis ligatur, præcipiturque sub pœna prædicta, ne quis eum scienter et prudenter regem audeat nominare, pro eo quod, inconsulta Romana¹ ecclesia, regnum invasit Ciciiliæ. Peter III.
of Arragon.
Militia Anglicana et multi nobiles transmarini circa festum Round
beati Petri ad Vincula apud Nevin in Snoudonie in choreis table at
et hastiludiis rotundam tabulam celebraverunt. Nefyn.

Quinto kalendas Aprilis Martinus Papa obiit; cui f. 153. successit Honorius. Tertio idus Aprilis dedimus vica- Pope Ho-
noriuſ IV.
riam de Hallawe Ricardo capellano de Bradewas. Tertio Vicarage
non. Julii J[ohannes] archiepiscopus apud Malverniam of Hallow.
Majorem visitavit, et conventum ibidem absolvit a sen- Archbp.
tentia excommunicationis. Rex die Assumptionis fecit Peccham
filiam suam nomine Mariam velari apud Ambrebure cum visits Great
xiii. puellis filiabus nobilium. Item dedit arma xlv. Malvern.
militibus apud Wintoniam die Nativitatis beatæ Mariæ. Princess
Mary takes
Item rex Edwardus statuta sua per totum regnum An- the veil,
gliæ jussit firmiter observari. Item rex Edwardus cepit August 15
scutagium per totam Angliam. Item Willelmus de Deaths of
Wykewone archiepiscopus Eboracensis obiit, et sepul- archbishop
tus fuit apud Pontiniacum. Philippus rex Franciæ Wikewane,
obiit, et sepultus fuit apud Sanctum Dionisium. Item and of
eodem tempore fuit rumor quod Franci venientes contra Philip III.
Petrum regem Arogonum ab Apostolico excommunica- of France.
tum amiserunt xv. milia virorum fortium ut putabatur. Defeat of
the French
Secundo non. Novembris dedimus ecclesiam de Iccumbe Church of
Icomb.
magistro Radulfo de Withile. Octavo idus Januarii
cecidit nix alta, per quam pontes confracti fuerant et
plures homines perierunt. Saturnus et Jupiter eodem
anno erant in conjunctione in Aquario, quod non con- Saturn and
Jupiter in
junctio in
tigat post Incarnationem, nec multo tempore secundum conjunction in
Aquarius.
astronomicos iterum eveniet ut æstimatur.

Vesp. E. 4, mCCLXXXVI. De terra sua Franciæ rex Philippus egrediens f. 153 b.
f. 198 b, cum innumerabili exercitu bellatorum, Arogoniam properavit, Invasion of
(a. 1285;) Arragon by
Philip III.

¹ Romana] om. Calig.

A.D. 1286. illam proponens suo imperio subjugare. Ad quam veniens **also in**
regionem, quædam castra et villas, fultus auxilio summi **Matt West**
Pontificis, qui contra Petrum quondam principem terræ illius, **(a. 1285),**
nomine regis privatim, legatum¹ transmisit, ibidem obtinuit; **p. 412.**
et occidit omnes tam ecclesiasticas quam sæculares personas
quæ sententiam ecclesiasticam multotiens repetitam nullatenus
formidabant. Captus fuit prius per Petrum Aragonum [regem]
Karolus, princeps nobilis Salertanus, cujus pater Karolus,
magni nominis et honoris, obiit in hoc anno. Obiit autem
Martinus Papa quartus quarto kal. Aprilis; cui post triduum
Honorius successit Honorius Papa quartus. Pridie kal. Maii, post
IV. Walliam subjugatam, ad Westmonasterium veniens rex Ed-
wardus, præcedentibus archiepiscopo Cantuariæ et suffraganeis
The por- tion of the Cross brought from Wales offered on the high altar of Westmin-
ster. Statutes there; and at Win-
chester against thieves. Death of Alexander III. of Scotland. Mysterious sound heard on the night of May 1. Great storm. f. 155. Church of Stoke. The queen dowager, Eleanor, takes the veil. Church of S. Swithun, Worcester.

suis episcopis revestitis, cum turmis nobilium et popularium
comitivis, portionem Dominicæ crucis non modicam, ornatam
auro et argento et lapidibus pretiosis, quam de Wallia secum
tulit, super magnum altare Westmonasterii obtulit et resump-
sit. His temporibus, convocatis potentioribus terræ suæ apud
Westmonasterium, condidit rex statuta, inter quæ jurisdic-
tionem ecclesiasticorum iudicum² defalcavit; et quia antea
statuerat ne religiosæ personæ crescerent in possessione
terrena, ne decrescerent nunc sibi placuit ordinare. Apud
Wintoniam postmodum, circa festum Nativitatis beatæ Mariæ,
quædam statuta fecerat publicari ad refrænandum prædonum
et latronum rabiem truculentam. Hoc anno obiit Alexander
rex Scotiæ xv. kal. Aprilis.³

Kalendis Maii circa mediam noctem tribus horis vel
quatuor quidam sonus audiebatur a multis; sed a
nullo discerni potuit si sonus vox, vel sonus non vox
dici debuisset. Sexto nonas Maii venit spiritus pro-
cellæ cum fulgure et tonitru et grandine magnitudinis
quantam habent lapides qui fundis jaciuntur; et fruges
prostravit, domos penetravit, ramos arborum confregit,
folia et flores excussit, et in multis locis monstra varia
videbantur. xviii. kal. Julii dedimus ecclesiam de Stoke
Willelmo de Hengam. Nonis Julii Elianora mater
regis suscepit habitum sanctimonialis apud Ambrebure,
rege interim in Gallia existente. Secundo non. Augusti
dedimus ecclesiam Sancti Swithuni magistro Roberto
Peet. Quarto kal. Januarii obiit Ricardus de Fecke-

¹ Probably cardinal Gerard of S. Sabina.

² *judicum*] iudicium, MSS.

³ Here ends MS, Vesp. E. 4.

ham prior Wygornia; et in die Circumcisionis a Godefrido episcopo in ecclesia fuit sepultus; cui successit Philippus Aubin subprior ejusdem domus, in crastino Epiphaniae prior creatus, et in die Sancti Wlstani fuit installatus. Die Purificationis beatæ Mariæ dedimus ecclesiam de Lindruge magistro Johanni de Buterleya. Quinto idus Februarii dedimus ecclesiam de Seggesberue Nicholao de Dumbeltone subdiacono, quam noluit accipere, quia audivit quod magister Johannes de Buterleya eam resignavit in manus episcopi tempore vacationis prioratus, conventu ignorante. Nono kal. Martii G[odefridus] episcopus intravit capitulum cum sæcularibus, quædam dura propositurus. Sexto kal. Martii episcopus et prior litem distulerunt. Kalendis Januarii mare subvertit Minorem Gernemue cum castello, et plusquam duo milia hominum submersit, et terram canonicorum de Castellacra et horrea dissipavit. xiv. kal. Aprilis Willelmus episcopus Landavensis obiit. Per idem tempus misimtis procuratorium cum certo procuratore ad curiam Romanam.

MCCLXXXVII. Quinto kal. Aprilis primo ostendit Deus mundo sanctitatem Thomæ de Cantilupo episcopi Herefordensis per miracula manifesta. Sexto idus Aprilis episcopus G[odefridus] sepelivit Robertum de Mortuomari coram altari Sanctorum Symonis et Judæ in ecclesia Wigornia cathedrali. Tertio nonas Aprilis Papa Honorius diem clausit extremum. Jus-titiani itinerantes sederunt apud Gloucestriam a festo clausi Paschæ usque ad festum Sancti Johannis Baptistæ; ubi Willelmus Perleben fecit recognitionem et quietam clamationem de terra de Merstone, datis eidem duabus marcis. Eodem tempore quædam assisa dixit contra dominum Nicholaum de Muttone pro Willelmo de Bello Campo, quod quicquid est inter Avenam et Eesburne et Tarente est warena ejus; sed dictum istud a ministro regis fuit calengiatum. Quinto idus Junii Res Ab-Meraduc, non ferens injurias a ministris

A.D. 1286.

Death of prior R. de Feckeham.

Philip Aubin succeeds.

Churches of Lindrudge and Sedgberrow.

Entry of the bishop into the chapter house.

Injuries done by the sea at Yarmouth.

Miracles of the late bishop of Hereford. Burial of R. Mortimer.

Death of Honorius IV.

Justices itinerant at Gloucester.

Case of land at Marston.

Decision for W. Beauchamp as to his right of warren.

Rising of Rees ap-Meredith.

A.D. 1287. regis sibi et aliis illatas, tria castra prostravit et constabularios cum omnibus aliis interfecit. Quidam pestilentes venenum vino miscuerunt; quo potu magister Hugo de Evesham cardinalis sexto kal. Augusti vitam finivit temporalem. Quarto non. Septembris prior recepit saisinam de tenemento Walteri de Bosco apud Overbure et Tedintone, et apud molendinum illa nocte pacifice dormivit. Willelmum de Munchanesy cum militibus aliis et armigeris multis suffodiendo castrum de Thristlan murus oppressit. Res Ab-Meraduc se subdidit voluntati regis tunc in Gallia existentis. Illis diebus rumor ferebatur, quod Guido de Monteforti navigans versus Siciliam, navali bello superatus a rege Aroganum, xv. milibus interemptis, captus fuit. Decimo octavo kal. Octobris per periculosum ignem amota fuit camera juxta capellam infirmariæ; quam qui iterum reædificat, hoc eveniat ei quod reædificanti Jericho legitur¹ Josue versus finem imprecatum.

Septimo kal. Octobris episcopus G[odefridus] visitavit curialiter. Decimo sexto kal. Decembris Philippus prior recepit saisinam apud Bradewas de terra Alani et Johannis filii ejus. Sexto kal. Decembris abbas Westmonasterii² Willelmum de Ledebure priorem Majoris Malvernæ deposuit; cui successit Ricardus de Estone, qui erga Willelmum de Wykewone³ aliquando extitit ingratus. Septimo kal. Februarii dedimus vicariam de Grimele Symoni de la Frithe capellano. Eodem tempore concessimus quandam placiam versus Sabrinam Ricardo de la Linde suis sumptibus ædificandam, et quædam alia secundum quod in scripto sibi aliquando confecto plenius continetur. Quia bestię sylvæ trans-euntes terminos Herefordenses frequenter ibant, et non revertebantur, G[ilbertus] comes Gloucestriæ super Malvernæ montes fossatum fecit. Quarto idus Martii

Cardinal Hugh de Evesham poisoned. The prior obtains seisin of a tenement at Overbury and Teddington. Death of W. de Munchensi at Drossian castle. Submission of Rees ap-Meredith. Rumour of the capture of Guy de Montfort. f. 155 b. Room in the priory removed from fear of fire. Episcopal visitation. The prior of Malvern deposed.

Vicarage of Grimley.

Foss made by G. de Clare against the wild beasts.

¹ Jos. vi. 26. There is a blank after this word in the MS.

² Walter de Wenlock.

³ Abbat of Winchcomb.

præsentavimus ad ecclesiam Omnium Sanctorum Wil- A.D. 1287.
 lelmum de Werminstre. Secundo non. Martii magis- Church of
 ter Robertus de Fange[oss] archidiaconus Gloucestræ All Saints,
 obiit apud Voxhole; et xvi. kal. Aprilis sepultus fuit Worcester.
 Wygornia ante altare Sanctæ Crucis in ecclesia cath- Death of
 edrali. xv. kal. Martii Jeronimus de ordine fratrum the arch-
 Minorum electus fuit in Papam, qui Nicholaus IV. deacon of
 postea dicebatur. Illis diebus juxta Wrocestre, in loco Gloucester.
 quidam Bilebure, per quendam incantatorem diabolus Pope Ni-
 coactus cuidam puero apparuit, et urnas et navem et cholas IV.
 domum cum immenso auro ostendit. Juxta Gernemue Incanta-
 et Len mare præter consuetudinem transivit terminos tion at
 consuetos, unde contigit multos homines submergi et Wroxeter.
 villas deleri. Ecclesia de Bernwelle ictu fulguris Floods at
 cremabatur. Septimo kal. Aprilis monasterium de Yarmouth
 Middeltone in Wiltechire ignis consumpsit. and Lynn.
 Anno Domini MCCLXXXVIII. Octavo kal. Maii ignis Barnwell
 veniens de incendio pistrini et bracini ecclesiæ church
 Persorensis clocherium primo invasit, et totam fere cre- struck by
 mavit ecclesiam, et de villa amplius quam xl. man- lightning.
 siones. Tanta fuit copia frumenti et raritas monetæ, Fire at
 quod quarterium vendebatur pro xviii. denariis. Magna Middleton.
 fuit siccitas ante dies caniculares et infra. Die Sancti f. 156.
 Jacobi in nundinis Sancti Botulfi ignis multorum Fire at
 mercatorum bona consumpsit. Pershore.

Pluribus expensis est facta domus Beverensis,
 Ante fuit camera, sic parva capella coquina.

xiv. kal. Octobris episcopo G[odefrido] celebrante Scene at
 ordines apud Westbure, Thomas de Wiche cantor the ordina-
 Wigornia secundum consuetudinem antiquam vocavit tion at
 vocandos. Sed Johannes Ebroicensis, archidiaconus Westbury.
 Gloucestræ, nepos episcopi, asserebat idem officium Appeal by
 ad se pertinere: unde innuente episcopo cantor violen- the precen-
 ter expulsus a cancello fuerat, et statim appellavit tor on be-
 pro statu ecclesiæ Wigorniensis. Undecimo kal. Octobris half of the
 apud Oxoniam in prioratu Sancti Benedicti generale convent.
 Chapter of
 monks at
 Oxford.

A.D. 1288. capitulum extitit monachorum. Mater regis dimisit Surrender by queen Eleanor of Westbury. Id. Octobris in mari versus partes Aquilonares maxima multitudo periit piscatorum; nam vi her cities, &c. Attempt of the bishop to join the churches of his manors to the prebends of Westbury. Stephen de Wittone opposes the bishop's receiving the profession of the monks during the appeal to Canterbury. f. 156 b. Archdeaconry of Worcester. Church of Broadwas.

custodibus regni Angliæ urbes et alia a filio suo sibi assignata. Per idem tempus [episcopus]¹ nitebatur ecclesiis maneriorum suorum annectere ad præbendas de Westbure. Id. Octobris in mari versus partes Aquilonares maxima multitudo periit piscatorum; nam vi ventorum naves naves² collidebantur, et sic universaliter mergebantur; quod non erat qui gauderet se de illo periculo evasisse. Decimo kal. Januarii quibusdam fratribus profitentibus, sicut mos est, in præsentia domini Godefridi episcopi, post missam Stephanus de Wittone commonachus noster porrexit episcopo literas inhibitorias, ne, pendente in curia Cantuariensi hujus tintorio³ appellationis negotio, quicquam in partis præjudicium appellantis attemptaret. Et statim appellavit idem S[tephanus] sedem Apostolicam, et pro tuitione curiam Cantuariæ. Post hæc mox episcopus intravit capitulum et sic incepit; "Ego huc veni, ut corrigere rem excessus cotidianos." Cui respondit prior; "Non pertinet ad vos, pater." Et episcopus, "Nonne facitis mihi professionem?" Et prior, "Non; sed Deo et ecclesiæ." Et iterum idem S[tephanus] appellavit, ne episcopus tractando seu etiam aliquo modo faciendo contra ipsorum consuetudines et compositionis vim, seriem, vel effectum [habeat]. Deinde donationem factam de archidiaconatu Wygornia, sede Romana vacante, revocavit, quia illam dominus Papa infirmavit. Quinto idus Novembris dedimus ecclesiam de Bradewas domino Waltero le Ster. Sexto idus Januarii procurator domini Francisci archidiaconi Wygornia installatus fuit post vespere per Nigellum le Waleys. Tertio idus Januarii prior et sui, non obtenta pace et quiete, coram episcopo renovaverunt provocationes et

¹ episcopus] supplied by Wharton.

² Sic, probably for *tuitore*.

³ Ralph de Hengham resigned

this year, and Francis, a cardinal, was appointed.

appellationes. xix. kal. Februarii venit episcopus cum suis ad ostium capituli, petens ingressum ad corrigendum excessus cotidianos. Cui prior respondit; " Domine pater, ingredere secundum compositionem in nomine Domini, et secundum quod vos hactenus fecistis et antecessores vestri." Sed episcopus noluit. Propterea appellavimus, et copiam ei dedimus. Post hæc episcopus appellavit; sed nobis copiam negavit. Decimo septimo kal. Februarii misit episcopus clericos suos cum sigillo suo, et concessit omnia spiritualia esse in eo statu in quo fuerunt xv. kal. Octobris, hoc est pridie antequam expulsus esset cantor apud Westbure, et compositionem antiquam stare in robore suo, et omnia mota causa litis suo perpetuo non moveri, et median-
 tibus xl. marcis temporalia de Alvestone suo tempore dimittebat, et per suum sigillum manifeste testabatur se ibi de amerciamentis tenentium prioris nihil unquam per ministros suos recepisse.

A.D. 1288.
 Progress of
 the appeal
 against the
 bishop.

Quarto kal. Novembris liberatio principis Salernitani facta fuit, ita quod infra annum suus primogenitus pro ipso poneretur. Et princeps prædictus loco primogeniti sui lx. nobiles de comitatu Provinciæ obsides constituit; quibus tamen obsidibus tunc non paratis, E[dwardus] rex noster lx. et x. nobiles obsides posuit, quousque obsides Provinciæ venirent; et princeps infra annum treugam trium annorum procurabit concedi a curia Romana et rege¹ Franciæ ac Karolo² fratre suo, domino Alfonso³ regi Arroganum et Jacobo⁴ fratri suo tenenti regnum Siciliæ; ita quod nisi præmissa fecerit, viginti quatuor milia marcarum quæ sunt in potestate regis Arroganum sint incurta. Item durante triennio inter regem Franciæ et fratrem regis et regem Arroganum et fratrem ejus pacem et concordiam fieri

Ransom of
 Charles de
 la Morée.

¹ Philip IV.

² Charles of Valois.

³ Alfonso III.

VOL. IV.

⁴ Afterwards James II. of Arragon.

A.D. 1288. procurabit. Et si præmissa per principem nequeant deduci ad effectum, tunc princeps ad custodiam regis Arroganum protinus revertetur. Post principis liberationem rex noster contulit eidem omnia necessaria de quibus ccc. milites poterunt honorifice ministrari, et duo milia marcarum ad expensas.

Ordination at Broms-grove. Anno Domini MCCLXXXIX. tertio nonas Junii obiit Johannes de Fernleye officialis Wygorniensis. Secundo non. Junii apud Bremesgrave, episcopo ibidem celebrante ordines, non permisit cantorem exercere officium suum; immemor pacis factæ, quam credimus esse

The bishop robbed of 200 marks at Bredon. Wallicam et inanem. Ante Pascha apud Bredone thesaurus episcopi diminuebatur per fures usque ad valorem cc. marcarum. Circa Pentecosten extitit

War between Alfonso III. and Sancho IV. bellum inter regem Arroganum et regem Castellorum, et emissis per æstimationem xxv. milibus Judæorum et paganorum, rex Castellorum vix evasit. Die Sancti Jacobi magister Galfridus de Norwicho consilio nostro

The bishop extorts the chapel of Grafton, which is recovered by the priory. adhæsit. Tertio non. Augusti episcopus Godefridus extorsit a nobis ad sacristariam capellam de Graftone, quam recuperavimus in curia regis, non allocatis nobis laboribus et expensis, quæ per veram computationem ad cc. libras ascendunt per septem annos placitando. Secundo idus Augusti post continuam moram trium

Return of the king and queen. f. 157 b. Rainy weather. Sept. 1. Bull against the junction of the churches and the prebends of Westbury. annorum in transmarinis partibus rex Edwardus et regina applicuerunt apud Dovram. A sexto non. Julii usque ad quartum kal. Augusti pro majori parte tempus pluviosum extitit et ventosum. Die Sancti Egidii contra adnexionem ecclesiarum ad præbendas de Westbure bulla venit. Secundo non. Octobris ad placandum iram Ricardi de la Linde scriptum quod habebat de quadam liberatione filio suo idem nomen habenti fuit concessum. Sexto idus Novembris apud Radingas bulla contra adnexionem ecclesiarum ad præbendas de Westbure coram judice¹ fuit audita.

¹ There is an erasure after this word.

Secundo idus Decembris Willelmus de Poer, habens tres filias suas suspectas de veneno accepto, illis totaliter a gratia paterna amotis, uxorem interventu G[odefridi] episcopi ad gratiam suscepit aliqualem. Decimo octavo kal. Januarii Willelmus de Braci fuit sepultus apud Malverniam Majorem. Miracula multa Deus ostendit in capella de Abindone; quam Edmundus comes Cornubiæ præcedenti anno admonitus in somnis ædificavit in loco ubi beatus Edmundus Confessor communem accepit nativitatem.

A.D. 1289.
W. de Poer suspects his daughters of poisoning him, and marries a second wife.
Miracles at Abingdon.

Post Natale Edwardus rex tenuit parliamentum Londoniis, ubi venerunt ad eum nuncii Tarsenses, promittentes quod rex eorum primam aciem in Terra Sancta duceret contra paganos, si rex Anglorum ibidem vellet personaliter advenire. Hoc audito promisit rex peregrinationem suam post duos annos et dimidium, videlicet ad festum beati Johannis Baptistæ, anno Domini MCCXC. secundo; et Papa concessit ei decimam ecclesiasticam de tribus annis collectam et de tribus colligendam. In illo parlamento justitiiarii de Banco convicti [sunt] coram rege de nequitia; propter injustitias enim suas humiliati sunt et carcerali custodiæ mancipati. Et fuit unus ex his Adam de Stretone clericus, habens in deposito xl. milia marcarum et amplius; sed tota illa pecunia a regiis ministris est recepta; ubi inventa fuit cista cum variis membris animalium, hominum, et mulierum, de quibus aliquid scribere fœdum est vel cogitare. Decimo kal. Martii Thomas de Weylande miles et aliquando justitiarius domini regis publice Londoniis abjuravit.

Ambassadors from the Tartars promising aid if king Edward will himself lead a fresh crusade.

Conviction and punishment of the judges.
Adam de Stratton.

Thomas de Weyland.

Compare Bartholom. Cotton. p. 172.

Tertio non. Februarii recepimus scriptum factum Ricardo de la Linde de corredio monachali, dato ei obligatorio c. marcarum infra duos annos solvendarum. f. 158. Tertio idus Februarii habuimus diem apud Radingas; sed decanus Eveshamiæ, qui fuit judex delegatus, non venit, sed literam excusatoriam illuc misit. Kal. Martii corpus cujusdam civis Wygornia nomine H. Poche,

The body of H. Poche buried in

- A.D. 1289. **resistentibus fratribus Minoribus multis, sacrista vi**
 the ceme- **prævaluit et in cœmiterio nostro tradidit sepulturæ.**
 tery in **Sexto non. Martii Henricus de Caldewelle abbas Per-**
 spite of the **soræ obiit in manerio suo quod Leye ab incolis nun-**
 Francis- **cupatur. xiv. kal. Aprilis eidem successit dominus**
 cans. **Willelmus de Leya celerarius ejusdem domus, et fuit**
 Death of **Willelmus de Leya celerarius ejusdem domus, et fuit**
 the abbat **benedictus in abbatem apud Withindone; sacrista**
 of Per- **noster habuit capam ejus de baudekin et vestimentum**
 shore. **de serico cum arboribus. Remisimus ei exhibitionem**
 His suc- **conventus propter combustionem ecclesiæ illius. Nonis**
 cessor. **Martii G[odefridus episcopus] portavit literas regis et**
- Royal and **conventus propter combustionem ecclesiæ illius. Nonis**
 other **Martii G[odefridus episcopus] portavit literas regis et**
 letters **reginæ et aliorum magnatum, ut nos confirmaremus**
 respecting **adnexionem ecclesiarum ad præbendas de Westbure.**
 the pre- **Et tunc coram omnibus legit confirmationem regis**
 bends of **Edwardi de sex carucatis terræ adquisitis apud West-**
 Westbury. **hulle et Cooctone ad episcopatum in perpetuum rema-**
rendis.
- Death of **Tertio idus Martii Joiosa uxor Roberti de Mortuo-**
 J. de Mor- **mari juxta eundem ad altare SS. Symonis et Judæ**
 timer. **traditur sepulturæ. Decimo quinto kal. Aprilis rex Ed-**
 The king **wardus declinans monachos Eveshamiæ tanquam immu-**
 at Offen- **ditias apud Offenham fecit moram. Et xiii. kal. Aprilis**
 ham, **rex venit ad Feckeham, et xi. kal. Aprilis venit Wygor-**
 Fecken- **niam, cum processione ab episcopo et conventu suscep-**
 ham, **tus. Et in crastino missa solemni de Sancto Wlstano**
 Worcester, **audita, apud Humeltone comedit et ad Feckeham**
- Himbleton. **rediiit. Item vigilia Annunciationis inquisitionem cepit**
 Certain **de toto comitatu, et forestarios et quosdam alios**
 foresters, **de venatione indictatos incarceravit. Memorandum quod**
 &c., im- **fratres Minores mendaciter nos ad archiepiscopum**
 prisoned. **accusabant, quod a nobis fuerunt graviter cæsi et**
- The con- **vulnerati; et ad aures regis pervenit hujusmodi rumor**
 ventfalsely **falsus. Per idem tempus de sepultura taliter fuit**
 accused by **ordinatum. In cathedrali ecclesia post missam dictam**
 the Fran- **pro mortuo, proviso quod ecclesia nihil perdat, si**
 ciscans. **fratres Minores possunt legitime probare quod corpora**
- f. 158 b. **sibi sint legata, ea libere ad suam efferant sepultu-**
 Question **ture.**

ram. Archiepiscopus accusantibus fratribus pro eis A.D. 1289. nostro episcopo inter alia hæc verba scripsit; quod Archbp. Peccham writes " monachi spoliis et plagis cum alii[s] injuriis in facto " cujusdam funeris ab eis contra justitiam ablati strongly to the bishop of Worcester on behalf of the friars. " ipsos nequiter et crudeliter gravaverunt." Et addidit; " nos non intendimus istam nequitiam dimittere " incorrectam; qui plagas fratrum nec debemus nec " possumus sine lacrymis tolerare."

Anno Domini MCCXC. Quarto kal. Aprilis unusquisque indictorum de venatione invenit sex plegios coram Hugone de Turberville, qui eum manucaperent in periculo corporum suorum et omnium rerum, veniendi coram rege nonis Aprilis apud Wodestoke, quæ dies fuit tunc feria quarta in hebdomada Paschæ, regis judicium vel misericordiam audituri. Sed quia non fuit alia judicii æquitas nisi regis voluntas, taxata fuit episcopi redemptio ad quingentas marcas et prioris ad ducentas. Die Martis in hebdomada Pentecosten, decimo kal. Junii, nuntii nostri amicis procurantibus convocati fuerunt coram concilio regis, ubi viva voce exposuerunt damna et pericula quæ possent contingere ecclesiæ Wygornensi, si ecclesiæ pertinentes ad donationem episcopi in ecclesia de Westbure essent præbendales; et lecta charta Sancti Wlstani, ubi jacta¹ fuit ejus maledictio qua innodantur qui a monachis auferunt illum locum. Rex personaliter ad concilium venit, nuntiis interim recedentibus. Rex² audito negotio et intellecto, nuntii revocantur. Tunc cœpit cancellarius³ tepide exponere regis voluntatem. Sed rex hoc intelligens proprio ore nuntiis sic respondit: " Bene f. 159. " vellem, si vos velletis, ecclesias fieri præbendales; sed Sentence of the king, " damnus ecclesiæ vestræ nolo: facite quod nobis " videbitur expedire." Præterea concilium regis intelligens omnes præbendas Lincolnienses præter quinque

¹ jacta] tacta, MS.

² Sic.

³ Robert Burnel.

A.D. 1290. in manibus esse Romanorum et archidiaconatum Wygorniaē similiter, et sic quæ possent ad regem forte spectare tempore vacationis ad Papam devolvi,¹ non adquievit, quod ecclesiae, quæ quoquam modo ad regis donationem possent venire, fierent præbendales. Et G[ilbertus] comes Gloucestriae ait; "Ecclesiae pertinent ad baroniam; ideo status ecclesiarum non potest mutari plusquam baroniae." Conventione facta cum comite Gloucestriae rex cepit saysinam de terris et de omnibus quæ ad eum pertinere poterat quoquo modo.

and of
Gilbert de
Clare.

Marriage
of G. de
Clare and
princess
Joanna.
Letters
from Rome
respecting
the arch-
deaconry.

Presenta-
tion to All
Saints,
Worcester,
during H.
Mortimer's
minority.

Marriage
of John of
Brabant
and prin-
cess Mar-
garet.
The West-
bury pre-
bends
filled up.
Chapter of
monks at
Abingdon.
Order of
the archbp.
respecting
the body of
H. Poche.

Pridie kal. Maii G[ilbertus] comes Gloucestriae Johannam filiam regis duxit uxorem. Octavo idus Junii venerunt nobis literæ de curia Romana de archidiaconatu tenendo ad firmam per annum pro quater viginti marcis et x.; et in festo Sancti Johannis Baptistæ incepimus, et ad festum Sancti Martini pacabimus xl. marcas, et ad festum Sanctorum Philippi et Jacobi l. marcas in anno sequenti. Rex habens custodiam H[ugonis] de Mortuomari, præsentavit priori Johannem Gunni ad ecclesiam Omnium Sanctorum, et prior episcopo; et decimo kal. Julii accepit administrationem. Decimo quarto kal. Julii tonitruus et ventus vehemens simul extiterunt. Septimo idus Julii Johannes filius ducis Bra[ba]nciæ duxit uxorem Margaretam filiam regis Angliæ. Sexto idus Julii de facto, non de jure, installati fuerunt apud Westbure Nigellus Walensis, Johannes de Redberne, Johannes de Bereford. Quinto idus Julii apud Abindone monachorum fuit capitulum generale. Literæ archiepiscopi venerunt ad episcopum, jubentes eum corpus H. Poche exhumatum fratribus Minoribus reddi sepeliendum; aut priorem et conventum citare, quod proximo die juridico ante ad Vincula Sancti Petri coram archiepiscopo ubicunque esset comparerent; et eos qui manus violentas in fratres injece-

¹ devolvi] divolvi, MS.

runt. Vigilia Sancti Jacobi G[odefridus] episcopus A.D. 1290. personaliter cepit inquisitionem; et per clericos et laicos juratos invenit, quod ultima voluntas defuncti fuit in cœmeterio beatæ Mariæ sepeliri; et quod nullus fratres per malum tetigit, sed turba comprimente ad cumulos fimi offenderunt et ceciderunt. In crastino Sancti Jacobi in via publica juxta Herefortone priore transeunte, forestarii a garcionibus ejus arcus et sagittas abstulerunt, et ex utraque parte cornibus ululabant, et ad hanc injuriam patria convenit.

Inquisition on the wish of the deceased, and on the supposed injury to the friars. f. 159 b. Insult to the prior.

Quædam mulier Parisius ante Pascha, more Judæ traditoris, languore simulato, Corpus Domini quod accepit in ore tenuit, et accepto præmio Judæo tradidit, quod ille clavis parieti affixit, et statim sanguis exiit; et post in caldarium bulliens projecit; sed alia tunc mulier ibi sedit, in cujus gremium corpus per se exiit; quod illa statim sacerdoti nunciavit, et ille episcopo et clero. At illi invenerunt caldarium sanguinolentum. Sed et Judæus totum hoc fatebatur, et impenitens comburebatur; sed mulierem imitricem Judæ nulla pœna cogente voluit manifestare. Jussit rex E[dwardus] omnes Judæos a regno Angliæ emigrare. Tertio kal. Septembris ignis exiliens de carbonibus negligenter extinctis ecclesiam Sancti Andreæ de Wichio et majorem partem villæ incendio conflavit.

Insult done to the Sacrament by a Jew.

Consequent miracle.

The Jew burnt.

All the Jews banished. Fire at Wick.

Est flammæ causa cur tangere sancta sit ausa
Rectoris vita, plebs putat omnis ita.

Kalendis Octobris magister Willelmus de Luda apud Ely consecratur in episcopum Elyensem. Rex indixit quintamdecimam secundum quod bona uniuscujusque inter gulam Augusti et festum Omnium Sanctorum plus valebant, et in die Animarum ad hoc inquirendum de singulis hundredis xii. sunt jurati. Septimo idus Novembris episcopus G[odefridus] cum

A fifteenth claimed by the king.

Episcopal visitation

A.D. 1290. septies viginti equis venit; et per tres dies visitavit cum magna multitudine, procuratus primo die tantum. In camera prioris cubavit. Secundo die pro statu suo et conventus prior appellavit. Quarta die episcopus iratus discessit; quia injustis præbendis de Westbure majores ecclesias episcopatus per sigillum nostrum nolimus adnectere¹ et confirmare. Quarto kal. Decembris Elyanora regina obiit, et Londoniis xvi. kal. Januarii sepulta fuit. Die Sanctæ Lucie officialis archidiaconi priorem monuit per literam archiepiscopi ut infra xv. dies funus H. Poche fratribus redderetur, aut ex tunc prior et majores de domo suspenderentur. Hinc fuit provisum et per fratres mendaces² firmiter promissum, quod clam cum qua possent modestia cadaver asportarent. Sed vice versa in crastino Sancti Thomæ Apostoli cum magna pompa et tumultu, privilegium suum populo materna lingua exponentes, et omnes quos poterant ad spectaculum invitantes, ad confusionem nostram per magnam plateam cum cantu tumultuose illud efferebant. Nonis Martii³ W. pœnitentiarius et H. de Carnera per præceptum G[odefridi] episcopi cineres populo dederunt, et pœnitentes emiserrunt; priore interim in capitulo conventui prædicante. Sed postea cineres prior benedixit et conventui dedit, nec de officio episcopo se intromisit. Tertio idus Martii E[dwardus] rex pro anima reginæ nuper mortuæ c. marcas nobis misericorditer perdonavit; et cogitans Scotiam subjugare, in antiquis chronicis de jure regum Angliæ quæsitum et inventum est. Decimo kal. Aprilis litera episcopi patens venit, in qua nobis multa inusitata et præjudicialia patuerunt; contra quam per tabellionem statim fuerat appellatum.

with 140 horses. The convent refuses to join his churches to the Westbury prebends. Death of queen Eleanor. The prior admonished to f. 160.

give up the body of H. Poche to the friars. In spite of their promise, they carry it off in great triumph, to the confusion of the monks.

Intentions of the king with respect to Scotland.

¹ *adnectere*] advertere, MS.

² *mendaces*] altered to this from *veraces*.

³ That year, 1291, Ash Wednesday.

Anno Domini MCCXCI., regis Edwardi xix., G[odefridi] xxiii, tertio kal. Maii contra gravamina G[odefridi] episcopi eidem literam misimus inhibitionis. Villam et ecclesias de Lichfeld et habitationem fratrum Minorum, excepto clauo et ecclesia canonicorum, ignis combussit. Die Sancti Johannis ante portam Latinam scripsit nobis G[odefridus] episcopus nescio quid cogitans, quod in crastino veniret ad nos, de arduis negotiis statum nostrum et ordinem tangentibus tractaturus; et venit. Sed mediante Roberto Burnel Bathoniensi episcopo, tunc cancellario, episcopus noster statuta, quæ nos sub pena excommunicationis observare jusserat, per sententiam revocavit. Et ut omnes lites hinc inde usque ad finem mensis Octobris sub spe pacis quiescerent, est provisum. Tunc confirmavimus scriptum inter episcopum Wygornisæ et comitem G[ilbertum] Gloucestriæ de fossato Malvernisæ, in quo dicitur quod vigilia Assumptionis duo dami, et vigilia Nativitatis Domini duæ damæ dabuntur episcopo annuatim, et nobis idem dabitur sede vacante.

Fire at Lichfield.

May 6.

Visitation of the bishop.

He revokes his statutes.

The foss at Malvern.

f. 160 b.

Quinto idus Maii Johanna comitissa Gloucestriæ peperit filium, a Bathoniense baptizatum; cui nomen imponitur Gilebertus. Secundo idus Maii apud Kemeisiam coram episcopo Bathoniæ, episcopus Wygornisæ statuta malitiosa quassavit, adnullavit, et revocavit; et concessit quod prior et conventus ab exactione scutagii de Cotestone et de Lawerne sint immunes; et super hoc ipsis faciet omnem securitatem quam sciverunt providere. Magna fuit siccitas in æstate. Nono die Junii Edwardo regi Angliæ redditum fuit dominicum Scotiæ et castra et universa ad regium jus pertinentia, donec per xii. Anglicos et totidem Scotos super eos rex idoneus eligatur. Quarto idus Junii in Hybernia apud Corc, fratrum Minorum fuit capitulum generale; ubi fratres Hybernenses venerunt armati cum quadam bulla; pro qua orta contentione contra Anglicos pugnauerunt, et multis mortuis et

Birth of Gilbert de Clare, who is baptized by bishop R. Burnel. Concessions of the bishop.

Submission of Scotland to the king till their king is elected.

Chapter of Franciscans at Cork.

A.D. 1291. vulneratis hinc inde, Anglici tandem urbis auxilio
Riot in cum ordinis scandalo superabant.

consequence of
a Papal
Bull.

Bullæ papales sunt fratribus exitiales ;
Qui quondam mites, faciunt nunc prælia, lites.

Death of
the queen
dowager
Eleanor.

Church of
Himbleton.

The king
at Aber-
gavenny,

Hereford,

Worcester,
Fladbury.

f. 161.

A tenth
granted for
6 years for
the Holy
Land by
the Pope.

Papal Bull
against the
convent.

Anniver-
sary of the
queen's
funeral.

Floods on
Nov. 25.
Church of
Packing-
ton.

Quinto kal. Julii regina Elianora mater regis apud Ambrebure obiit sanctimonialis ; et quarto idus Septembris rege præsentate et multis prælati Angliæ ibidem sepulta fuerat cum honore. Nonis Augusti præsentavimus ad ecclesiam de Humeltone magistrum H. de Raggeleye. Prædones effrænati patriam vexabant. Colligentes fœnum et messem pluvia impedivit. Rex personaliter apud Bergeveni inquisivit per xxiv. veritatem de castro quod, rebellante comite Herefordiæ, comes Gloucestriæ per vim construxit. Cito post hoc rege transeunte per Herefordiam, justitiiarii illius de majoribus Herefordiæ fecerunt iudicium ; sed justitiam Deus novit. Quinto idus Novembris rex Edwardus venit Wygorniam. In crastino Sancti Martini rex discessit versus Fladeburæ. Eodem die scriptum episcopi de immunitate scutagii de Cotestone et de Lawerne per literam regis confirmabatur. Robertus Malet, Thomas Belhus, Johannes Butecurte, ea quæ pertinent ad coronam, et Gilebertus de Torintone et Rogerus Brabasun quasi justitiiarii itinerantes querelas alias placitabant. Dedimus ad petitionem regis cuiusdam servienti suo per nostras literas victum et vestitum. Papa concessit regi decimam omnium spiritualium secundum verum valorem per sex annos in subsidium Terræ Sanctæ. Die Sanctæ Luciæ innotuit nobis, quod episcopus G[odefridus] contra statum capituli nostri bullam pessimam impetravit. Fatigatio prælatorum Londonias venientium diem anniversarium reginæ faciet memorabilem multis annis. Ad festum beatæ Katerinæ aquæ præter consuetudinem inundaverunt. Decimo nono kal. Januarii dedimus ecclesiam de Pakintone cuidam, cujus nomen et mores et faciem

ignoramus. Prior factus fuit custos obventionum col- A.D. 1291.
lectarum ad Terram Sanctam a concilio Lugdunensi
usque nunc et per sex annos qui sequuntur in episco-
patu Cestriæ et Wygornia. Sexto idus Januarii

Fraude capellani caput asportatur Alani.

Decimo tertio die Februarii archiepiscopus celebravit con- Council
cilium provinciale, qualiter Terra Sancta recuperari valeat, held by the
et recuperata in posterum conservari; et si fratres Hospi- archbp. to
talis Sancti Johannis et fratres militiæ Templi Jerosoli- discuss the
mitani ad unius ordinis unitatem seu religionis unionem recovery of
auctoritate Apostolica sint reducendi. Et decrevit quod the Holy
quilibet episcopus quod melius et efficacius sibi vide- Land, and
bitur, in scriptis mittat auditoribus assignatis, et ipsi de the union
omnibus consiliis inter se eliciant quid archiepiscopus of the
domino Papæ potuerit pro consilio destinare. Tunc quæ Templars
in diversis locis præter statutum regis de feodo nostro and Hos-
sunt acquisita, sigillo regio confirmabantur. Rex actor pitaliers.
et iudex libertates decrevit suas esse, quas Marchienses Liberties
et patres eorum habuerant ab antiquo. claimed by
the king.

Edwardus Dei rex gratia Angliæ, dux Hiberniæ, et dux Submis-
Aquitaniæ, dilectis sibi in Christo priori et conventui Wy- sion of the
gornia salutem. Mittimus vobis sub sigillo scaccarii nostri claimants
presentibus appenso transcripta quorundam literarum quæ in of the Scot-
thesauraria nostra resident, tenorem qui sequitur continentes. tish crown
to Edw. I.

A tuz iceaus ki ceste lettre verrount ou orrunt: Florenz, f. 161 b.
counte de Horlaunde; Robert de Bruiz, seigneur du Val Da- [See the
naunt; Johan de Bailloil, seigneur de Gaweye; Johan de Dunstable
Hastings, seigneur de Bergeveni; Johan Comyn, seigneur de Annals, p.
Banenoughe; Paterik de Dumbar, cunte de la Marche; 368; Bar-
Johan de Vesci pur sun pere; Nichol de Soules; Willame de tholomew
Ros, saluz en Deu. Cotton. p.
180, and
the notes.]

Come nous entendoums aver droyt en la reaume de Esoce, e cel dreit mustrer, chalanger, et averrer devaunt celuy, ki plus de poer, jurisdiction, e resun eust de trier nostre dreit; e le noble prince, sire Edward, par la grace de Deu rey de Engleterre, nus eyt enformez par bones e suffisautes resuns, ke a luy apent et aver dreit la sovereyne seigneurie du dit reaume de Escoce e la conisaunce de oyr, trier, e terminer nostre dreit. Nous de nostre propre volente, saunz nule manere de force ou destresce, voloms, otrioums,

A.D. 1291. e grauntoums de receyvere dreit devaunt luy, come sovereyn seigneur de la terre. E voloums ja le meyns e promettoums, ke sun fet averoums et tendroums ferm et estable, e ki celuy enportera le reaume a ki dreit le dorra devaunt luy. En testmoyne de ceste chose nus avoums mys nos seals a cest escrit. Fet e done a Norham le Mardy procheyn apres le Ascenciun, le an de Grace mcc. nonaunte premereyn.

A tuz iceaus ki ceste presente lettre verrunt ou orrunt; Florenz, counte de Hoylaunde; Robert du Bruz, seigneur du Val Denaunt; Johan Bayloil, seigneur de Gaweye; Johan de Hastings, seigneur de Bergeveni; Johan Comyn, seigneur de Badenoughe; Paterik de Dumbar, cunte de la Marche; Johan de Vescy pur sun pere; Nicol de Soules; e Willame de Ros, saluz en Deu.

f. 162. Come nus eoms otreye e grante de nostre bone volunte e commun assent, sanz nul destresce, a noble prince sire Edward par la grace de Deu rey de Engleterre, kil come sovereyn seigneur d'Escoce puse oyr, trier, e terminer nos chalanges et nos demaundes, ke nus entendoums mustrer e averrer pur nostre dreit en la reaume de Escoce, e dreit receivere devaunt luy, come sovereyn seigneur de la terre, promettanz ja le meyns ke sun fet averoums ferm e estable, et ke celuy enportera le reaume a ki dreit le dorra devant luy. Mes pur ceo ke avaunt dit rey de Engleterre ne pust teu manere de conisaunce fere ne acomplir sanz jugement, ne jugement sanz execution, ne execution ne pust il fere duement, sanz la possession e seysine de mesmes la terre e des chastes; nus voloms, otreioms, et grantoms ke il come sovereyn seigneur, a parfere les choses avant dites, e[it] la seysine de tote la terre e des chausteus d'Escoce, taunt ke dreit seit fet e parforny as demaundans; en teu manere, ke avant ceo ke il eyt la seysine avant dite, face bone seurte e suffisaunte as demandanz, et as gardeyns e a la commune du reaume d'Escoce, a fere la reversion de memes le reaume, et des chausteaus, ou tote la reaute, dignete, seigneurie, franchises, costumes, dreytures, leys, usages, e possessiouns, e tote maneres de apurtenances, en meme le estat kil estoient kant la seysine luy fust baile e livre, a celuy ke le dreit enportera par jugement de la reaute; sauve au rey de Engleterre le homage de celuy ke serra rey. Issint ke la reversion seit fete dedeynz les deus moys, apres le jour ke le dreit serra trie e ferme. E ke les issues de meme la terre en le meen tens soient resevez, sauvement mys en depos e ben gardez, par mayn le chamberleyn d'Escoce ke ore est, e de celuy ki serra asigne a luy de part le rey de Engleterre, e de ceus lur seaus; sauve renable sostenaunce de la terre e de

chausteus e des ministres du reame. En testmoyne de A.D. 1291. cestes choses avant dites, nus avoms mys nos seals a cest escrit.

Fet et done a Norham, le Mekredi apres la Ascencium, le an de Grace mcc. nonaunte premereyn.

Unde vobis mandamus quod eadem faciatis in chronicis vestris ad perpetuam rei gestæ memoriam annotari. Teste magistro W[illelmo] de Marchia, thesaurario nostro, apud f. 162 b. Westmonasterium, nono die Julii, anno regni nostri decimo nono. Per breve de privato sigillo.

Sexto idus Martii, rege procurante, Papa misit quosdam, qui inquirent verum valorem nostrorum temporalium undecunque. Liberores nobis fuerunt Pharaonis Ægyptii sacerdotes. Gen. [xlvi. 20, 22.] *Joseph subjecit omnem terram Pharaoni præter terram sacerdotum.* En ut cernitis, et nos et terram nostram Pharao possidet.

Inquiry by
papal mes-
sengers
into the
true value
of the
convent
property.

Anno Domini MCCXCII., Edwardi regis xx., et G[odefridi] episcopi xxiv. In die Annunciationis Beatæ Mariæ, Willelmus de Molendinis intelligens quod sicut aqua extinguit ignem, ita eleemosyna extinguit peccatum, dedit eleemosynariæ Sirnac cum Tymberdene et redditum in Wygornia, ut distributio inchoata per diem Sabbati de cætero valeat continuari; sed modus in ejus scripto clarius elucescit. Duodecimo kal. Maii in parte aquilonari principalis altaris ad detrimentum fundamenti ecclesiæ magister Johannes habuit sepulturam. Res ap Meriaduc per suos in Wallia captus, catenatus ad regem Angliæ missus fuit. Fratres de Papa Nicholao et de archiepiscopo Johanne Cantuariensi sic dicebant: "Solem et lunam sub nostro habitu nos habemus." Sed quarto non. Aprilis sol cognovit occasum suum. Quinto non. Maii obstaculum navium cum serura in gurgite de Teukesburia patria delevit. Die Sanctæ Trinitatis per violentiam processionum compugnantium sanguis in ecclesia fundebatur; et tamen ut creditur non tetigit pavementum; quod demum¹ octavo idus Junii nobis innotuit manifeste;

March 25,
Gifts of
William of
the Mills.

Burial on
the north
side of the
high altar.

Capture of
Rees ap-
Meredith.

Death of
Pope Ni-
cholas IV.

Obstacle to
navigation
in the river
at Tewkes-
bury re-
moved.

Bloodshed
in the
church on
June 1.

¹ quod demum] q dū, MS.

A.D. 1292. qui post hoc simplici corde in ecclesia celebrabant, a celebratione abstinuerunt, donec cum eis episcopus dispensasset. Et ecclesiasticum officium totaliter in capitulo dicebatur usque ad vigiliam beati Barnabæ, quando episcopus pollutam ecclesiam purificavit. Qui elemosynam prius auxit pauperum, die Sanctorum Petri et Pauli ad species cujuslibet monachi addidit annum redditum xii. denariorum. Quinto idus Junii, scilicet in Translatione Sancti Benedicti, per Nicholaum sacristam templi facies adornatur, ponendo tabulas ex utraque parte imaginis Matris Dei, continentes multarum imaginum pulcherrimam comitivam :

Lux magis est clara, quo major ponitur ara,
Et stat in altari frons sine fronte pari.

Miracles at the tomb of a monk of Gloucester. Warning to the two orders of friars. Church of Wolverley. 100 marks borrowed.

Miracula inchoata die Sanctæ Trinitatis ad tumbam Adæ monachi Gloucestrensis, ad honorem nominis Christi fidelium excitant devotionem. Prædicatores et Minores mali interpretatores caveant, ne in hoc facto jure dici debeant antichristi. Die Assumptionis Beatæ Mariæ obiit magister Radulfus de Pirie. Decimo quinto kal. Septembris dedimus ecclesiam de Wlvardele magistro G. de Norwys. Decimo quarto kal. ejusdem mutuo cepimus de Laurentio de Lodelawe Londoniis c. marcas, quas obligamur eidem xiv. kal. Junii sequenti anno proximo solvere.

Chapter of monks at Norham, Sept. 21. Storm and floods. Death of R. Burnel, the chancellor.

Quinto kal. Septembris capitulum concessit magistro Thomæ de Lughore pensionem xl. solidorum, donec providerimus in beneficio competenti. Ad festum Sancti Mathæi apud Norham capitulum generale monachorum fuerat celebratum ; et iterum erit Oxoniæ anni circulo evoluto. Octavo kal. Novembris circa mediam noctem fulgura et tonitruus pro admiratione pluribus extiterunt ; aquarum, ventorum vehementia sequebatur. Septimo kal. ejusdem Robertus Burnel episcopus Bathoniæ obiit, cancellarius, regi tam utilis, plebi tam affabilis, omnibus amabilis, vix nostris temporibus illi

similis invenietur. Quarto kal. ejusdem dedimus eccle- A.D. 1292.
siam Sancti Martini Waltero de Kemeseia clerico epi- Church of
scopi. Tertio kal. ejusdem Jacobus Aubin obiit, qui S. Martin,
communitatem nostram de xii. solidis annui redditus Worcester.
ampliavit. Die Sancti Clementis fuit R[obertus] episco- Nov. 23.
pus Bathoniæ in ecclesia Wellensi tumultatus; et Johanna
comitissa Gloucestris in castro de Kaerfli post partum
filis purificata. Edwardus rex a Pentecoste usque ad The king
Natale in Scotia morabatur, a quo Johannes de Bailol in Scot-
suscepit dominium illius terræ, et die Sancti Andreæ land.
ad regni solium sublimatur. In crastino Sancti Nicho- Baliol
lai Johannes de Peccham archiepiscopus Cantuaris king of
apud Mortelake mortem invenerat temporalem, et xiv. Scotland.
kal. Januarii cum suis antecessoribus habuit sepul- Death of
turam: archbishop
Peccham,
Dec. 7.

Sol obscuratur, sub terra luna moratur;
Ordo turbatur, stellarum lux hebetatur.

Die Sancti Johannis Apostoli apud Theokesburiam venit The belfry
spiritus procellæ cum tonitruo et fulgure vehementi, at Tewkes-
ex quibus ignis comburens et non illuminans exiit et bury
combussit clocherii summitatem. struck by
lightning,
Dec. 27.

“ Mun seignur sire Edward rey de Engleterre e sovereyn f. 163 b.
“ seignur du reaume de Escoce, jeo Johan de Bailol reys de Homage
“ Escoce devenke vostre homme lyge de tot le reaume de done by
“ Escoce ove les apertenauses, e od kant ki apent le quel Baliol to
“ jeo tenke e dey e dreyt e cleyrn pur moy e pur mes heyrns king Ed-
“ reys de Escoce tenyr heritablement de vus e de vos heyrns ward at
“ reys de Engleterre de vie e de membre e de terrien honur Newcastle,
“ countre totes gens ki poent vivere ou morir.” E le reys Dec. 26.
le receit en la furme sauve seon dreyt e le dreit autri; id est,
cest homage fu fet au Neof Chastel sur Tyne en Engleterre
le jour Seint Estene, lan de Grace mcc. nonante et deus, e
du regne le reys Edward xxi.

Hoc anno justitiiarii itinerantes natione aquilonares, Justices
scilicet Johannes de Berewyke et alii, in æstate apud itinerant at
Herefordiam, et in hyeme apud Salopesberiam placita- Hereford,
bant; et post Natale Domini apud Lichfield incepta- Shrews-
runt: sed ad Staffordiam fuerant revocati. Eo tem- bury, Lich-
field, and
Stafford.

A.D. 1292. porè Hugo de Crasingham et Willelmus de Mortuomari clericus et alii natione occidentales in partibus Aquilonari[bu]s justitiiarii extiterunt. Id. Februarii magister Robertus de Winchelseye, archidiaconus Essexiæ, in Cantuariensem archiepiscopum fuerat electus.

Robert
Winchelsey arch-
bishop
of Canter-
bury.
f. 164.

Anno Domini MCCXCIII. et regni regis [Edwardi] xxi. et episcopatus domini G[odefridi] xxv. kal. Aprilis magister Willelmus de Lodeford suscepit unam obligationem rite factam pro multis improvide conceptis et sigillatis de c. marcis et x.; hoc anno et secundo et tertio sibi solvendis, et quolibet anno diem Sancti Johannis Baptistæ constituit terminum solutionis.

Great
storms.

xvii. kal. Maii tempus non temporaliter se habuit, jam vehemens ventus Aquilonaris cum nive ædificia concussit, arbores evulsit, et aeris asperitas hyemalem faciem prætendebat. Terror fulguris et tremor tonitruum qui sequebantur, et pluvia inundans per totum mensem Maii continuata non videntur plebi prospera prænunciare.

W. de
Marchia
bishop of
Bath.
Naval victory of the
Cinque
Ports over
the Nor-
mans.

Decimo sexto kal. Junii magister Willelmus de Marchia in Bathoniensem episcopum consecratur. Barones Quinque Portuum dolentes socios suos a Normannis truncatos, inter canes suspensos, et excoxiatos, id. Maii cum homicidis navale prælium commiserunt, et interfectis bellatoribus et nautis navium ducentarum et xlvi., cum præda maxima victores Angli redierunt; per multitudinem navium numerositas interfectorum poterit cogitari.

Punishment of the Londoners.

Londonienses per cædem civium et direptionem rerum et libertatum se offendisse quondam regem vel propinquos ejus possunt infallibiliter æstimare. Nam Daviticam offensam contra Joab et Semei Salomonis sapientia vindicavit.

Return of the monk Thomas from Rome.
Victory of the Genoese.

Cum Thomas monachus in curia Romana sex annos et amplius continuasset, sexto decimo kal. Julii rediit debilitatus, et gravatus quia sede Romana vacante ejus mora inutilis videbatur. Viri de portu Genuensi præmuniti de classe paganorum veniente obviaverunt eis in fide, et de infidelibus xv. milia peremerunt, et

reliquos ad reges Christianorum sub custodia trans- A.D. 1293.
miserunt, quos rex noster nec aspicere dignabatur.
Item septimo kal. Augusti

Est in Sabrina puerorum flenda ruina, Three boys
drowned in
the Severn.
Per vada dum ludunt tres subito pereunt.

Tertio non. Septembris altare splendidum splendidius New pic-
ture over
the altar.
efficitur per appositionem tabulæ Passionis. Decimo
quinto kal. Octobris, quia in arenti terra stat ecclesia
de Wlvardele, dedimus magistro G. de Norwiko eccle-
siam de Overebure, quæ irriguam terram habet. Duo-
decimo kal. Octobris apud Bristoliam Edwardus rex f. 164 b.
Marriage
of Henry
III., count
of Bar, and
princess
Eleanor.
Henrico comiti de Barres Elianoram filiam suam pri-
mogenitam dederat in uxorem; et archiepiscopus
Dublinensis¹ ecclesiasticum officium adimplevit.

Secundo idus Octobris prædones venerunt ad prio-
ratum de Derhurste et ea quæ invenerant abstulerunt, Robbery at
Deerhurst
priory.
et præcipue cc. marcas vel amplius de argento. Tertio
kal. Novembris

Crux exaltatur quæ major in urbe vocatur; New cross
set up.
Per quem formatur, ab eo Crucifixus amatur.
Vim tenet albarum festiva dies Animarum,
Festum converti noscas bonitate Roberti,
Ex certis rebus dedit augmentum speciebus,
Si possit pulchrum quem sanctifica[n]te sepulchrum
Sanctum confido venturum de Godefrido.

Nuntii portaverunt nobis in festo Sancti Andreæ c. The 100l.
borrowed
of W. de
Hamelton
received.
libras de Londoniis de Willelmo de Hamelton mutu-
atas, et in quindena post festum Sancti Johannis
Baptistæ ibidem eidem fideliter reportandas, et de
Laurentio de Lodelawe c. marcas, quas in octavis Pente-
costes eidem promisimus solvere bona fide.

Mos hujus terræ non est confessa referre; Betrayal of
a confes-
sion by a
Francis-
can, who
Funus Walteri super hoc vult testis haberi,
qui existens lector fratrum Minorum Herefordiæ, cujus-

¹ John de Saunford.

A.D. 1293. **dam viri confessionem audivit et eam detexit. Unde**
 is killed in consequence. **postea confitens erubuit, et in ira fratrem illum cum**
 A priest convicted of theft. **secure in capite percussit, et ei imposuit silentium**
sempiternum. Presbyter convictus de latrocinio coram
rege multos se habere complices in Angliâ dicebat, ex
quibus exierunt alii accusatores, quorum unus ad
patriam Wygornia kal. Januarii cum ministris regiis
divertebat, et viros et mulieres de provincia illum men-
sem coegit flebiliter inchoare. Quinto idus Januarii
 Church of Wolverley. **dedimus ecclesiam de Wlvardele magistro Willelmo**
 Rent-charge sold by John Lovet. **Hondsum de Gloucestria. Decimo sexto kal. Februarii**
Johannes Lovet tradidit vobis annum redditum xxxvi.
solidorum a la Lawe ad terminum xx. annorum pro
xxix. marcis præ manibus, sed quibus conditionibus in
ejus exponitur cirographo. Decimo quarto die Februarii

New vessel on the Severn.

Flumen Sabrinæ premitur novitate carinæ.

In crastino fecimus obligationem Roberto de Belewe de xl. marcis eidem pacandis infra quindenam Paschæ sub conditionibus satis duris, et aliam de x. marcis eidem pacandis annuatim omni tempore vitæ suæ.

Tenement in Prior's Cleeve. f. 165.

Eodem die Petrus de Traci accepit saisinam de toto tenemento in Cliva Prioris, quod fuerat Roberti supradicti.

Offering to S. Wulstan by the king, before his expedition to France.

Decimo sexto die Februarii venit clericus regis cum oblatione regali, et obtulit beato Wlstano monile aureum et ad magnum altare duos pannos aureos; quia tunc rex cogitavit quod transiret in Franciam festinanter. Eodem die capitulum ordinavit, quod qualibet hebdomada pro rege tres missæ celebrentur de Sancto Wlstano, donec rex ad Angliam prospere rediret.

Prophecies.

Gallorum¹ levitas Germanos justificabit.
 Italiae gravitas Gallos confisa² necabit.

¹ These verses are also given by Bartholomew Cotton, p. 239, who states them to have been found in a

tomb at Rome. The order of the lines varies considerably.

² *confisa*] *confusa*, B. Cotton.

Gallus succumbet aquilæ victricia signa : A.D. 1298.
 Mundus adorabit;¹ erit urbs vix præsele digna.
 Constantine, cades et equi de marmore facti
 Et lapis erectus [et] multa palatia Romæ.
 Terræmotus erit. Quæ non procul² auguror esse.
 Mille ducentenis et nonaginta sub annis
 Et tribus adjunctis, consurget aquila grandis.
 Papa cito moritur; Cæsar regnabit ubique;
 Sub quo cessabit tunc vana gloria cleri.

Anno Domini MCCXCIV., et regni regis Edwardi Love of the king for Blanche, sister of Philip IV.
 xxii., et episcopatus domini G[odefridi] xxvi., regem Angliæ absorbit immoderatus amor mulieris Gallicæ et neptis propriæ;³ cui incauti internuncii promittebant, quod si regem Franciæ cum Gasconia feofaret, illam mulierem cum Gasconia feofatam reciperet, ut optavit. Sed rex Anglorum fraudem Gallicam non advertens, contra consilium suorum fidelium et præcipue Johannis de Langeton cancellarii, his diebus per cartam sigillo suo signatam de Gasconia regem Franciæ feofavit. Sed non multo post rex Franciæ omnia quæ rex Angliæ in transmarinis partibus habuit proprio iudicio abstulit violenter. Hæc est causa, quare rex Angliæ indignabatur, scilicet a muliere se contemni et Francorum fraudibus se decipi vel deludi. Circa Pentecosten habito consilio cum suis militiam electam cum multitudine peditum et classe terribili [congregavit], ut Francorum superbiam flamma et ferro mediantibus edomaret. Sed erat eis ventus contrarius; et fere usque ad Assumptionem in partibus de Portesmouth exercitus morabatur. Et hæc interim contigerunt. Decimo nono die Junii edictum, quod indictati de latrocinio vel de morte hominis vel de foresta et de felonia qualicumque vel proscripti, qui possent salvos

Gascony to be surrendered to Philip IV., and then restored as Blanche's dower. f. 165 b. Edward's foreign possessions seized by Philip IV. A fleet collected at Portsmouth, but hindered by the wind. Pardon granted to outlaws, &c., who will serve

See this edict in Bartholomew Cotton, p. 235.

¹ *adorabit*] *aborrebit*, B.C.

² *procul*] *prius*, B.C.

³ *i.e.* Blanche (see Bart. Cott., p.

232), daughter of Philip III., and therefore *first cousin once removed* to Edward I.

A.D. 1294. manuceptores per se vel per amicos invenire, qui regis
 in the wars
 in Gas-
 cony. exereitum versus Vasconiam vellent sequi, rex quan-
 tum in se est concedit omnibus talibus pacem suam.
 Tax on Cito per ministros regis summa saccorum lanæ dili-
 wool. genter scrutata in Anglia et inventa, rex decrevit,
 quod de singulis saccis lanæ approbatæ quinque marcas
 et de sacco communis lanæ tres marcas regi redderent
 venditores. Quarto die regii scrutatores in omnibus
 locis suspectis scrinia signabant, ubi maximum deposi-
 tum putabatur. Quinto die Julii in civitate Perusina
 frater Petrus de Murone, qui longo tempore in regno
 Apuliæ vitam heremiticam sanctam et honestam duxit,
 vocatus extitit ad papatum; et est natione Parmen-
 sis et vocatur Cælestinus. Rex Angliæ sciens quod
 victoria de cælo est, per literas petiit quatinus ab
 omnibus sic oretur, ut Regis regum dextera assump-
 tum negotium sic disponat, quatinus Deo cedat ad
 gloriam, et ad regni Angliæ commodum et honorem.
 Cælestine
 V. elected
 Pope. Rex noster per nuncios solemnes misit regi Alemanniæ
 lx. milia librarum, ut ejus esset amicus et inimicis
 ejus totaliter inimicus. Et eundo his rebus prospere
 peractis, redeundo cum essent naves Angliæ septies
 viginti, Gallici cum navibus undecies viginti cum eis
 navale prælium commiserunt. Et decimo nono die
 Julii Gallicis illis interfectis, et quadraginta navibus
 submersis, cum novies viginti navibus captis, victores
 Anglici redierunt. Sed quia quosdam socios optimos
 amiserant, non fuit victoria sine luctu. Frequens
 pluvia maturitatem messis in tanto impedivit, ut¹
 quarterium frumenti pro xx. solidis Londoniis vende-
 retur.²
 Treaty of
 Edward
 with Adolf
 of Nassau. See the
 treaty in
 Bart. Cot-
 ton, p. 240.
 Naval vic-
 tory over
 the French.
 f. 166.
 The king at
 Worcester. Prima die Septembris rex venit sero ad Sanctum
 Wlstanum, et a conventu audivit solemnes versus de
 ipso sancto, et missam in crastino, episcopo celebrante.
 Et obtulit ad tumbas tria firmacula aurea cum sex

¹ ut] per, MS.| ² venderetur] vendebatur, MS.

marcis, et versus vesperam rediit ad Persoram. Tunc A.D. 1294. licuit nobis ingredi terram Roberti de Beleewe, a rege licentia impetrata. Vicesimo primo die Septembris rex habuit colloquium Londoniis cum omnibus episcopis et archidiaconibus et abbatibus; et clerus ibi similiter habuit procuratores. Ubi licet inviti omnium bonorum suorum medietatem regi publice concesserunt. Et tale edictum fuit propositum, quod quicumque huic exactioni contradicerent, a regno [et] regis gratia fierent alieni. Vicesimo secundo die magister Willelmus de Monteforti, intrando ad regem, subito cecidit et expiravit.

The clergy grant half their property to the king.

His threats.

Sudden death of William de Montfort [dean of St. Paul's].

Wallicis videbatur quod nimis opprimebantur custodibus Anglicanis; convenerunt xxix. die, simul et omnes Anglicos quos apprehendere poterant cum mulieribus et parvulis peremerunt. Id. Octobris conventibus nobis in unum, omnia onera portabilia et importabilia libenter suscepimus; quod novem fratres cum priore de subtractione provide providebant, præter diminutionem panis cotidiani, quem nobis beati Wlstani sanctitas dereliquit, quia communiter dicitur quod hoc non fieret anathemate interdixisse.¹ Ante festum Omnium Sanctorum subita mors Bogonem de Clara rapuit de hoc mundo; si ejus vita laudabilis fuerat, Deus novit, quia nulli imitabilis videbatur. Vigilia Omnium Sanctorum pactum inter nos et Robertum de Arnleye sigillo communitatis fuerat confirmatum, et xl. marcas postea suscepimus ab eodem. Vicesimo primo die Novembris, rex E[dwardus] venit Wygorniam, et die Sanctæ Katerinæ missam audivit de Sancto Wlstano, priore celebrante; et in crastino versus Cestriam iter sumpsit. Octavo die Decembris Walenses cum igne et armis undique hostiliter rex invasit. Circa idem tempus rex cepit decimam bonorum omnium liberorum, et sextam partem ecclesiarum infra

Rising of the Welsh, who massacre the English.

Burdens on the convent.

Sudden death of Bogo de Clare.

The king at Worcester.

He advances against the Welsh. His exactions.

¹ *interdixisse*] interdixit, MS.

A.D. 1294. decem marcas æstimatarum, et de propriis maneriis
Drowning et de civibus et mercatoribus idem fecit. Laurentius¹
of a mer- mercator nominatissimus periit in mari, et corpus ejus
chant at delatum fuit apud Lodelawe, et ibi vicesimo Decembris
sea. die traditum fuerat sepulturæ. Decimo kal. Januarii

Church of magister Willelmus de Gloucestria ecclesiam de Wlvar-
Wolverley. deleye resignavit, et tertio kal. ejusdem repræsentatus
fuerat ad eandem.

f. 166 b. Cælestinus Papa quintus resignavit papatum ut libe-
Resigna- rius possit contemplationi vacare; et dominus Papa,
tion of Can- cardinalibus constitutionem domini Papæ Gregorii de-
lestine V. cimi factam super electione papali approbatam et

Pope Boni- roboratam per ipsum Cælestinum observantibus, electus
face VIII. fuit Neapoli in vigilia Nativitatis Domini reverendus
pater dominus Benedictus, titulo Sancti Martini pres-
byteri cardinalis, qui vocatur Bonifacius VIII. Mag-

Robert of byteri cardinalis, qui vocatur Bonifacius VIII. Mag-
Winchel- gister Robertus electus Cantuariensis a domino Papa
sey conse- in vitis fratribus minoribus consecratur, et applicuit
crated abp. apud Gernemue prima die Januarii, ut audivi. Sexto
of Canter- idus Januarii episcopo in grabato apud Hertelburi
bury. decumbente, Thomas de Hindelep et Thomas de Wiche

Illness of provocationes et citationem curiæ Cantuariensis super
the bishop prebendationibus et aliis gravaminibus coram eo pub-
of Worces- lically innovabant. Die Sancti Johannis Apostoli Papa

The West- revocavit omnes provisiones de vacaturis factas tempore
bury pre- Cælestini Papæ et Nicholai prædecessorum suorum, et
bends. etiam per ipsum et dominum Gerardum² in Francia;

Boniface suspendit omnes episcopos et archiepiscopos et alios
VIII. an- habentes dignitates per Papam Cælestinum, sive consilio
nuls the cardinalem, sive non factas in consistorio ut fieri con-
provisions suevit. Et xxiii. die Januarii fuit Romæ coronatus;
of his pre- scripsit etiam regibus Franciæ, Angliæ, Alemanniæ,
decessors. Hispaniæ, et aliis magnatibus transmarinis, quod nullus

He writes eorum contra alium insurgat hostiliter, et quod com-
to the chief peace, and
sovereigns
to exhort
them to
peace, and

¹ Laurentius de Lodelowe. An- | p. 258. The Dunstable Annals,
nal. Dunstap., p. 389. | p. 383, have *Geronimum de Par-*

² Gerardum] so also Bart. Cott. | mania.

See these letters in Bartholomew Cotton, pp. 265, seq.

pareant per procuratores sufficientes coram eo ad certos dies, ut vicinum tempus generalis passagii versus Terram Sanctam communi consilio maturetur, quia proponit in persona propria transfretare.

A.D. 1294.
to prepare
for a crusade.

Decimo tertio die Februarii comes Herefordiæ¹ cum aliis nobilibus et patriæ comitiva amovit obsidionem Wallensium circa castrum de Bergeveni, et terram eorum combussit, et maximam prædam adduxit, et populum sine numero interfecit. Quinto die Martii Willelmus de Bello Campo comes Warewik commisit bellum cum Wallensibus in loco quod dicitur lingua eorum Meismeidoc; et prostravit ex illis de nobilioribus septingentos viros præter submersos et letaliter vulneratos. Sed Madocus ap Lewelin eorum princeps cum dedecore vix evasit. A festo Sancti Johannis Baptistæ usque ad festum beatæ Mariæ in Martio, in autumno metere vel in hyeme serere sicut oportuit, frequens pluvia non permisit.

Siege of
Abergavenny
raised, and
the Welsh
lands
ravaged.
Defeat of
the Welsh
by the earl
of War-
wick.

Heavy
rains.
f. 167.

De Vasconia.

Decimo die Octobris arripuerunt iter versus Vasconiam septingenti loricati cum quatuor milibus peditum; qui in insula quæ vocatur Huys combusserunt duas villas; deinde deviantes venerunt ad Re aliam insulam ad sinistram, ubi incendebant villas et abbatiam pulcherrimam deprædabantur ordinis Cisteriensium, sed a combustione fuerat vix defensa. Inde venerunt ad Chastilun et inde ad Makau.² Die Omnium Sanctorum armati venerunt ad Burges supra mare, ubi villa repulit castellanos; et die tertio redditum fuit castrum, ubi dimiserunt Helyam de Hawile cum quadraginta armatis et peditibus qui sufficere videbantur. Postea redditum fuit eis castrum de Bleyes: et dimittebant ibi Rogerum de Mortuomari et armatos et pedites sicut prius. Inde venerunt ad

Expedition
into Gascony.
The islands
of Huys
[Aix ?]
and Rhé
ravaged.

Castles of
Bourg

and Blaye
taken.

¹ Humphrey de Bohun.

| ² Macau.

A.D. 1294. Loremund¹ et sic ad Burdeus, ubi adversarii repugnabant, et navem Johannis de Sudleye lapide penetrabant. Inde venerunt ad Riuns, ubi fuit Johannes de Sancto Johanne, cui gratis villa se subdidit et castellum. Et Podensac et Vilenade duo castra se ei similiter subdiderunt. Domina Constantia² liberum transitum per villas suas eis concessit; sed obvia postea eis veniens dixit burgenses suos illud nolle³ concedere ullo modo. Deinde recepti [sunt] in villa de Baiuns cum magno gaudio die Circumcisionis, quia castellani eodem die a villa repulsi et post undecim dies expugnati castrum Anglicis reddiderunt.

f. 167 b.

Invasion of Anglesey.

Anno Domini MCCXCV., et regni regis Edwardi xxiii., et pontificatus domini Godefridi xxvii., rex post Pascha cum septies [viginti] navibus bellicis [navigavit] et intravit Angleseyam; et eodem tempore cum his qui oderunt pacem erat pacificus, recipiendo undecim milia Wallensium ad pacem suam. Sed voluntas regis indeterminata Wallensium pax fuerat illa vice. Tunc

Beaumaris castle built.

fundato castro quod vocatur Beaumareys, et deputatis ibi custodibus, superiores partes Snoudoniæ pertransivit. Deinde mandavit domino W[illelmo] comiti Warwike, quod in partibus Meronnith sibi occurrat. Et comes in manu valida xiii. die Maii de Mungomeri movit castra. Transeunte rege ad partes Walliæ meridionales, abbas de Stratflur stulte promisit regi quod certo die et loco comitatum de Cardigan adduceret ad pacem regis. Sed rege cum exercitu armato diutissime expectante ibidem, de Walensibus nullus venit. Ideo iratus dixit, "Accendite, accendite." Et sic ignis qui nunquam dicit "Sufficit," simul ab bathiam et patriam involvebat. Postea Morgan, qui illius patriæ princeps dicebatur, comite Warwike du-

Foolish promise of the abbat of Strata Florida. Consequent fury of the king, who burns the abbey.

Submission of Morgan.

¹ Lormont.

² Constance, widow of Henry of Almaine, daughter of Gaston de

Moncade, count of Bearn. See Wykes, p. 222.

³ nolle] nollet, MS.

cente, venit cum septingentis viris ad pacem regis. A.D. 1295. Vicesimo nono die Maii, qui tunc fuit dies Trinitatis, ignis negligenter ad vespervas deportatus habitaculum fratrum Minorum Staffordiæ totum crudeliter examinavit. Et sequenti nocte lumen lunæ defuit per eclipsim. Octavo die Junii Walterus persona de Tredintone obiit. Quinto kal. Julii venerunt Londonias Prænestinus¹ et Albanensis,² episcopi cardinales cum multa comitiva; sed signa papalia non habebant.

Fire in the Franciscan dwelling at Stafford.

Lunar eclipse.

The cardinal bishops of Palestina and Albano

Bonifacius Papa VIII. monachos de Monte [Casini] ad statum pristinum revocavit, quos prædecessor ejus Cælestinus expulit ab illo loco quia nolebant canonicas observantias beati Benedicti deserere, et indiscreta statuta³ quæ de corde suo finxerat observare. Quarto die Julii rex misit Johannem Buteturte versus Vasconiam ducentem xiii. milia peditum electorum. Vicesimo die Julii rex et sui mane ad Wygorniam navigio venerunt, et die eodem vespervas et in crastino missam de Sancto Wlstano fecit solemniter decantari, et obtulit firmaculum undecim marcarum beato Wlstano et unum c. solidorum beato Oswaldo, et duos pannos nobiles ad altare. Deinde post missam rex flexis genibus coram Sancto Wlstano, astante priore et cantore, dixit, "Quid retribuam beato Wlstano pro omnibus

sent into England to make peace with France.

John de Butetourte sent into Gascony.

f. 168.

The king at Worcester.

His offerings to S. Wulstan and S. Oswald.

"quæ suis sanctis precibus retribuit mihi? Hoc exiguum voveo coram Deo et Sanctis ejus, sustentationem trium monachorum et duorum cereorum coram Sancto ardentium, cum providebitur, meis sumptibus acquietabo." Eodem die dominus Henricus de Bluntesdone ignotus nobis tunc communitati tradidit c. libras, quas in festo Sancti Michaelis post biennium in ecclesia Sarum deferenti obligatorium nostrum, sicut nobis mos est, fideliter persolvemus. Duo nuncii⁴ domini Papæ

Loan of H. de Bluntesdone to the priory.

¹ Simon.

² Beraldus.

³ *statuta*] *statua*, MS.

⁴ *i. e.* the above two cardinals.

- A.D. 1295. duplicem procurationem, scilicet sex marcas, ubicunque Ottobonus procurationem habuit, exigebant. See this demand in Bartholomew Cotton, p. 289.
- Dover attacked and burnt by the French. Gallici portum de Dovere invaserunt, et partem combusserunt, multa asportaverunt, foeminas rapuerunt, monachum infirmum¹ occiderunt, et recesserunt. Sed iterum redierunt, ut facinus ampliarent; et sic cc. de sociis suis amiserunt, præter eos quos absorbit aqua maris. Ultimo die Julii Madocus ab Lewelin, ducente domino Johanne de Haveringe, venit cum sua familia ad pacem regis. Eodem tempore Conan apud Brekenoc, fingens se esse leprosum, capitur et regi mittitur; qui reclusit eum, non tantum septem diebus, sed donec possit inter lepram et lepram discernere secundum legem. Ad vincula Sancti Petri rex tenuit parliamentum Londoniis; ubi uterque cardinalis pro guerra [quæ] orta est inter regem Angliæ et regem Franciæ, de pace publice prædicavit. Quibus rex respondit, quod adquiesceret paci quæ idonea sibi et suo esset regno; sed quia confœderatus fuit regi Alemanniæ,² ideo sine ejus assensu contra suum honorem esset pacem concedere sive treugam. Deinde auditis gravaminibus regis Angliæ, cardinales cum clericis Angliæ ad regem Franciæ redierunt, et alii nuncii regi Alemanniæ mittebantur. Versus finem Augusti rex misit suis morantibus in Gasconia xxv. milia librarum et cc. equos coopertos cum pertinentiis, et decem milia peditum Anglicorum.
- Aid sent to the army in Gascony. f. 168 b. Decimo quarto die Septembris apud Hereford Conan, unus ex quatuor ducibus Wallicorum qui infideliter portabant arma contra regem, equis ad suspendium trahitur sub crathem. Thomas de Turbeville, miles de familia regis, convictus fatebatur, quod rex Franciæ promisit ei Walliæ principatum, si regem et regnum perderet Anglicorum, et sponndit; et quod quærebat opportunitatem sæpissime quomodo regem interficeret;
- Submission of Madoc Ap Llewellyn. Seizure of Conan at Brecknock, who feigns himself a leper. Parliament in London, Aug. 1.
- Execution of Conan.
- Treason and execution of Thomas Turbeville.

¹ nomine Thomam, innocentis et puræ conversationis ab infantia, pro

quo Deus miracula . . . margin, the last word being cut off.

² Adolf of Nassau.

quod non permisit Deus. Ideo octavo die Octobris A.D. 1295. Londoniis per larvales homines teterrimos coram iudicibus ductus, dixit iudicandus; "In hoc negotio non sum solus." Et super corium bovinum tractus, ne concito moreretur, nec Deum, nec Sanctum aliquem invocavit, sed sine devotione et impœnitens suspendebatur.

In festo Sancti Michaelis suscepimus Strettone super Fos de Ricardo de la Linde ad terminum xvii. annorum, reddendo eidem xx. marcas durante illo tempore annuatim; et pro blado, bobus, et aliis necessariis ibi inventis quinquaginta libras G. celerarius illi dabit. Tertio nonas Octobris dedimus ecclesiam de Dodeham cum capella de Knithwik Roberto de Barnebi, petente priore, postpositis omnibus parentibus monachorum. Vicesimo tertio die Julii episcopus G[odefridus] contulit magistro Thomæ de Stoke ecclesiam de Kemeseie, et magistro Johanni de Ewereus ecclesiam de Tredintone, et magistro Waltero Burdun archidiaconatum Gloucestris. Papa B[onifacius] contulit ecclesiam de Blokele Bartholomæo de Ferentino vacantem per mortem Petri de Escote, qui obiit Ananiæ septimo idus Augusti, procurando ecclesias episcopi fieri præbendales contra commodum ecclesiæ Wygorniensis. Duodecimo kal. Novembris Johannes Loveth donando nobis per chartam suam a la Lawe redditum xxxvi. solidorum, cum Willelmo de Bello Campo in missa memoriam promeruit specialem, et diem anniversarii sui obitus perpetuavit. Decimo tertio die Novembris Robertus de Clifford duxit uxorem filiam Thomæ de Clara neptem comitis Geleberti. Post diem Animarum quatuor monachi cum Ricardo de la Linde clerico testes fuerunt recepti et examinati Londoniis in ecclesia beatæ Mariæ de Arcubus, ad probandum quod episcopus ecclesias de patronatu suo in ecclesia de Westbure præbendavit. Et ad festum beatæ Katerinæ idem fuit factum de septem senibus et valetudinariis per magistrum W. Brun rectorem ecclesiæ de

Stretton-on-the-Foss.

Churches of Doddenham-cum-Knithwick,

Kempsey, Tredington, and

Blockley.

The Westbury prebends.

Gift of John Lovet.

Marriage of R. de Clifford and [Maud] de Clare. f. 169.

The Westbury prebends.

A.D. 1295. Lac in ecclesia Wygorniensi. Septimo die Decembris
 Death of Gilbert de Clare. Gilebertus comes de Clara et Herefordia obiit, et vicesimo secundo die apud Teukebure cum patribus suis

Demands of the king on the clergy. eum Godefridus episcopus sepelivit. Vicesimo octavo die Novembris rex ad archiepiscopum Robertum et clerum sic personaliter loquebatur: "Vos regratior

Advice of the archbishop.

"de curialitate anno præterito mihi facta. Sed quod vestro adjutorio plus indigeo nunc quam tunc, ideo peto quod, sicut promisistis, idem adjutorium ad guerram meam ulterius impendatis." Tunc archiepiscopus habito consilio cum clero bonorum ecclesiæ regi decimam offerebat. Sed rex hoc pro nihilo reputavit, et suos justiciarios ad eos misit, qui minando consulebant ut regi facerent voluntatem, et contradictorum nomina eis traderent. Tunc archiepiscopus: "Absit ut inter caput et membra divisio fiat ulla; ad unum et idem voluntas omnium inclinatur."

Item archiepiscopus dixit prælati ecclesiæ: "Consulite de his; sed noscite quod sine adjutorio se et vos rex non potest defendere contra hostes." Responderunt, "Juvabimus de periculo, quia forte Papa dicet, 'Clerus fovet illos qui contra jura destruunt Christianos.'" Et illi, "Regem nostrum sustinemus qui repetit suum quod regi tradidit infideli, sed regnum non appetit alienum." De difficultate quia per multas præstationes, scilicet decimæ, vicesimæ, tricesimæ, et hujusmodi, rex thesauros ecclesiæ exhaustit; et illi,

Amount granted by the clergy, which is accepted by the king.

"Ideo clerus minus præstare poterit ista vice." Tunc archiepiscopus de consilio cleri regi obtulit illud idem, scilicet decimam; hoc tamen addito, quod si in sequenti anno bona pax non fuerit vel treuga de qua spes pacis concipi non potuerit, regem secundum quod potuerint adjuvabant. Quam conditionem vultu placido rex accepit. Rex constituit certos custodes super omnes possessiones ad transmarinos monachos vel canonicos pertinentes; et unicuique per hebdomadam xviii. denarios jussit dare. Et si in propria custodia res suas volue-

l. 169 b.

rint retinere, unusquisque vi. manucaptors, quorum A.D. 1295. quilibet xx. libratas terræ habuerit, regi inueniet; quod de extenta rebus imposita ad regis scaccarium fideliter respondebit. Decimo quinto die Januarii apud Plumhuthæ in Cornubia Edmundus germanus regis, et Henricus comes Lincolnæ cum xxv. baronibus et mille equis coopertis et x. milibus peditum transfretabant. Tertio die Januarii Rogerus episcopus Cestriæ sepultus fuit apud Lichfeld; et plures ibi fuerunt, qui ad exequias illius funeris transactis xxx. annis libentius venissent. Nono die Januarii magister Reginaldus de Heitone familiares clericos episcopi juratos examinavit de præbendationibus factis in ecclesia de Westbure, reclamante capitulo Wygorniensi. Undecimo die Januarii obiit Nicholas de Dumbelton, pro quo tenemur solvere annis singulis quinquaginta solidos sacerdoti sæculari celebranti pro anima ejus, dum duraverint quinquaginta marcæ, in quibus eis communitas tenebatur; et elemosinariæ xii. libræ remittebantur, ut fiat pro mortuo partitio secundum conscientiam distribuentis.

Die Annunciationis Karolus venit ad Riuns, et post hoc nono die Aprilis vi cepit civitatem, et plures de Gasconicis suspendebat; et captos sub custodia duxit xv. milites Anglicanos. In crastino Sancti Marci Karolus frater regis Franciæ obsidebat Sanctum Severum, et infra novem septimanas perdidit morbo et gladio sexcentos armatos et mille pedites et quingentos. Sed infra de Anglicis nullus mortuus fuit nec vulneratus nisi Stephanus Filius Walteri, quem oppraserat gravis morbus; sed esca deficiente et auxilio non veniente, cum equis et armis assensu partium libere Anglici exierunt, civibus tenentibus civitatem, donec constet eis quis de jure eorum debeat dominus nominari. Edmundus frater regis nostri, ducens exercitum versus Vasconiam, cum appropinquaret ad fines Britanniæ, præmisit nuncios qui peterent quod exer-

Expedition of Edmund, earl of Lancaster.

Funeral of Roger Longespée, bishop of Lichfield. Case of the Westbury prebends.

Death of Nicholas of Dumbelton.

Capture of Riens by Charles of Valois, March 25. He besieges St. Sever, April 26.

Its surrender.

Request of earl of Lancaster to pass

A.D. 1295. citus possit ibi paucis diebus quiescere, et sibi de
 through actualibus providere. At illi captos nuncios mox in
 Brittany. f. 170. litore suspendebant. Ideo dux tanta immanitate pro-
 His mes- vocatus, patriam quam non proposuit devastavit. Ante
 sengers murdered. Pascha rex venit contra Scotos cum duobus milibus
 He ravages et quingentis equis coopertis et quadraginta milibus
 Brittany. peditum electorum. Tota lingua Walensium de Gla-
 The king goes morgans elegerunt sibi capitalem, videlicet Rees ap Mor-
 against the Scots; qui subito cœperunt expugnare comitem Glou-
 Rees-ap- Morgan cestris, et castra de Morlers et Kenles et alia plura
 made cap- ceperunt et prostraverunt; et sic mota est guerra
 tain of the inter comitem et homines suos. Item rex penetravit
 Welsh of Glamor- totam Walliam juxta castrum de Morlers; omnes
 ganshire. Walenses de dominio comitis Gloucestris rex suscepit
 They seize the castles ad pacem suam contra voluntatem dicti comitis; et
 of Morlais and Cefn dedit eis custodem, videlicet, dominum Walterum Hack-
 Llys. elute. Item rex rediit de Suthwallia versus North-
 The king returns walliam, et a Northwallia iter arripuit versus Lon-
 from Wales to meet doniam pro adventu duorum cardinalium qui missi
 the cardinals. fuerant ad tractandum de pace inter reges Francis
 Their return et Angliis; et responso accepto redierunt in Franciam.
 to France. Item rex Angliis cum maximo exercitu iter arripuit
 The king goes versus Scotiam, quia rex Scotis contra homagium
 to Scotland. suum quod fecerat regi Angliis, adhærebat regi Francis,
 Cardinal volens prode dominum suum regem Angliis de do-
 bishop of minio regni Scotis. Item cardinalis Albanensis rediit
 Albano at de Francia in Angliam, et venit ad regem apud Bere-
 Berwick. wike in Scotia ad tractandum de pace.

f. 170 b. Anno Domini MCCXCVI., et regni regis Edwardi
 Guy de xxiv., et pontificatus Godefridi xxviii., in die Paschæ
 Bea- qui tunc contigit die Annunciationis Domini, Wydo-
 champ nem filium Willelmi comitis Warewyk cum multis aliis
 knighted. filiis nobilium rex accinxit gladio militari. Penultimo
 Berwick die Martii rex civitatem Berewyk vi et armis supera-
 stormed. tam ante vesperam expugnavit; et iratus exercitus
 Richard, pro morte Ricardi fratris comitis de Cornubia et pro
 brother of Edmund of quibusdam nautis interfectis, multos de civibus truci-
 Cornwall, alain.

davit. Cum audisset comes Patricius, quod uxor ejus A.D. 1296 et filii in castro suo de Donbar obsidebantur, cum Dunbar ccccxvii. equis coopertis et vi. milibus peditum ac- taken by ceptis a rege venit ut obsidionem Scoticam amoveret. the Scots. Et obiter audivit quod adversariis suis redditum esset castrum. Sed nihilominus castrum circumdedit obsi- dione. Et vicesimo septimo die Aprilis comes de Defeat of Marimon¹ et Alexander de Bailol cum mille equis, ex the Scots. quibus quingenti ferro fuerant cooperti, et quadraginta milibus peditum super nostros de Scotia venerunt. Cum quibus commiserunt Johannes comes de Warena et Willelmus comes Warewik cum aliis nobilibus Ang- licanis, dimissis pueris regis ad custodiam castrum; ad quos Ricardus Syward et Willelmus de Seint-Cler exierunt, sed non redierunt. Et commisso prælio Ingreium de Bailol et episcopum de Aberden² et Patricium de Graham cum multis nobilibus et tribus milibus peditum per agros mortuos reliquerunt; et nul- lus de nostris cecidit, sed tantum fuerunt duo milites vulnerati. Et obsessi regi castrum in crastino reddide- Surrender runt; quod rex comiti Patricio redonavit, et nobiliores of the infra inventos suis fidelibus tradidit custodiendos, ut castle of comiti Warewik comitem de Aseles,³ et sic de aliis. Dunbar. Septimo idus Junii obiit Willelmus de Poer, et jacet Deaths of in claustrum juxta ostium capituli. Edmundus frater William de Poer, regis in Gasconia obiit, ducendo exercitum Anglicorum. Edmund, earl of Vir magnæ perfectionis et eximiæ sanctitatis dominus Lancaster, Philippus cognomento Aubin, prior ecclesiæ cathedralis and prior Wygornia, Philip Aubin.

Hac in luce sacra Philippus transit ad astra.

Nonis Julii obiit Philippus prior Wygornia; et eum f. 171. abbas⁴ Eveshamia sexto idus postea sepelivit. Cui suc- Symon cessit Symon de Wyre subprior ejusdem domus, quem de Wyre tertio idus ejusdem mensis præfecit episcopum in priorem. prior.

¹ Walter Stewart, earl of Men- teth (?).

² Henry Cheyne.

³ i.e. John, earl of Athol.

⁴ John de Broxehampton.

A.D. 1296. In mense Augusti Johannes quondam rex Scotiæ ductus Londoniis a rege deputatam recepit comitivam, cum qua ab urbe potuit egredi et per spatia viginti leucarum per patriam spatari. Thomas de Seggerberue commonachus noster, habens de pitancia nostra viginti libras anni præteriti, xv. kal. Octobris iter arripuit versus Romam. Nono kal. Octobris Symon prior fuit installatus per officialem archidiaconi, cui Godefridus loci ejusdem episcopus et W[illelmus] comes Warewyk et Edmundus de Mortuomari per suam præsentiam honorem maximum in convivio faciebant.

Installation of the new prior.

Death of J. de Beauchamp.

Death and benefactions of William of the Mills.

Jacobus de Bello Campo miles, defunctus in senectute bona, amicus ecclesiæ Wygornix, non. Octobris eadem meruit sepulturam. Willelmus de Molendinis tertio kal. Novembris morte præventus, partem Orientalem ecclesiæ Sancti Oswaldi, quam de terra levaverat, non perfecit. Ad altare Sanctæ Crucis, ubi nunc jacet, vasa sufficientia providebat, et annum redditum xii. solidorum ad luminaria sustinenda, et quatuor solidos ministranti ibidem clerico, et quia ad species nostras per manus elemosinarii unicuique xii. denarios adjecerit, et ad hoc sufficientem redditum providerit, et quia terram de Scirnach ad elemosinariam emit, et terram de Tymberdene perpetuavit, inter benefactores nostros ei memoriam faciunt sempiternam.

Tax.

Convocation of the clergy respecting it.

Circa Natale rex cepit octavum decimum infra burgum, et duodecimum extra burgum. Decimo nono kal. Februarii convenientibus in unum apud Londoniam Roberto archiepiscopo et clero, non videbant viam per quam regi quicquam¹ possent promittere aut donare propter quædam verba in constitutione Papæ Bonifacii VIII. sic inserta ;

From the Bull *Clericis laicos*.

“ De fratrum nostrorum consilio Apostolica auctoritate *Fœdera*,
 “ statuimus, quod quicumque prælati ecclesiasticæque personæ i. p. 836.
 “ religiosæ vel sæculares quorumcunque ordinum, conditionis,
 “ seu statuum, collectas vel tallias, decimam, vicesimam, seu

¹ *regi quicquam*] The MS. repeats these words.

“ centesimam suorum et ecclesiarum proventuum vel bonorum A.D. 1296.
 “ laicis solverint vel promiserint vel se soluturos consenserint, f. 171 b.
 “ aut quamvis aliam quantitatem, portionem, aut quotam
 “ ipsorum proventuum vel bonorum, æstimationis vel valoris
 “ ipsorum, subadjutorii, mutui, subjectionis, subsidii, vel
 “ doni nomine seu quovis alio titulo, modo, vel quæsito colore,
 “ absque auctoritate sedis Apostolicæ; necnon imperatores,
 “ reges seu principes, duces, comites seu barones, potestates,
 “ capitanei, officiales vel rectores, quocunque nomine cen-
 “ seantur, civitatum, castrorum, seu quorumcunque locorum
 “ constitutorum ubilibet; et quivis alius cujuscunque præ-
 “ eminentiæ, conditionis, et status, qui talia imposuerint, exe-
 “ gerint, vel receperint, aut apud ædes sacras deposita eccle-
 “ siarum vel ecclesiasticarum personarum ubilibet aresta-
 “ verint, saisiverint, seu occupare præsumperint; vel arestari,
 “ saisiri, aut occupari mandaverint; aut occupata, saisita, seu
 “ arestata receperint; necnon omnes qui scienter in prædictis
 “ dederint auxilium, consilium, vel favorem, publice vel
 “ occulte; eo ipso sententiam excommunicationis incurrant.”

Aqua nimium prævalente, de civitate Parisius Se-
 cana secuit magnam partem, et ibi et per Galliam
 alibi hominum et animalium periit maxima multitudo.

Die Purificationis beatæ Mariæ in capella de Walsing-
 ham juraverunt pro rege de pactis tenendis Hugo le
 Despenser et dominus Walterus de Bello Campo, et
 pro comite Flandrensi¹ dominus de Bomund² et domi-
 nus de Cuc³ de certis articulis. Et maritadium inter
 Edwardum filium regis et filiam comitis factum est,
 et habebit centum milia marcarum, ut ducat filiam⁴
 comitis Flandriæ in uxorem. Thesaurum comitis Cor-
 nubæ sumptibus comitis ad Londoniam rex adduxit
 de castro quod Berchamstude Anglice nominatur. Cle-
 rus cum beato Laurentio regis voluntati thesauros eccle-
 siæ non exponens, sicut prius frequenter fecerat, iram
 regiam sic accendit, ut contra clerum ita scriberet uni-
 versum. Sed caveat unusquisque, ne Papalis dignitas
 offendatur.

Floods in
France.

Treaty
with the
count of
Flanders,
Feb. 2.

The earl of
Cornwall's
treasure
brought to
London.
Anger of
the king
against the
clergy for
not bring-
ing their
treasures
to him on
Aug. 10.

¹ Guy de Dampierre.

² Henri seigneur de Beaumont.

³ Jehan seigneur de Cuc. See

the terms of the treaty in the *Fœdera*,
ed. nov., i. p. 850.

⁴ Philippa.

A.D. 1296. "Edwardus, Dei gratia, etc., vicecomiti Wygornia salutem. Writ to the sheriff of Worcester f. 172. "Propter aliquas certas causas tibi præcipimus, quod omnia laica feoda totius cleri in balliva tua tam archiepiscoporum, episcoporum, et religiosorum quam aliorum clericorum quorumcumque, cujuscunque status existant, una cum bonis et catellis in eisdem inventis, sine dilatione capiatis in manum vestram, et ea salvo custodire faciatis; ita quod nec ipsi nec aliquis per ipsos ad ea manum imponant, donec aliquid inde præceperimus; et hoc nullo modo omittatis. Teste meipso apud Ely, xii. die Februarii."

The clergy put out of protection. Et in aula regis Johannes de Methingham publice proclamavit, ne quis causas in curia regis religiosorum defenderet vel clericorum, sed laicorum causæ procederent sicut prius; et quod religiosi et clerici fuerunt extra pacem et defensionem regiam, pronunciavit; et quod nullum breve transgressionis de cancellaria exierit pro religioso vel clerico qualicunque, quocunque modo gravati fuerint contra pacem. Tertio kal. Februarii tale fuit regis consilium, quod præciperet præscriptam duritiam fieri contra clerum. Sed dies illa dies iræ, quia eadem die meliores et nobiliores de exercitu regis in Vasconia oppressi Gallica multitudine ceciderunt. Item contra religiosos et clericos fuit propositum hoc edictum:

Defeat of the English in Gascony.

Edict against the clergy.

Omnia mobilia sua perdent, nisi regis voluntatem fecerint citra Pascha; et feoda annexa ecclesiis vel hæreditate contingenda per annum in suis manibus rex tenebit; post hoc per breve eschaetæ capitales domini feodum recuperabunt. Extunc tales nec ement nec vendent; nec præsumat aliquis talibus deservire, seu alias communicet quoquomodo. Et si resistant spoliatoribus, incarcerentur.

Church of S. Swinthin's, Worcester.

Letter of Boniface VIII. forbidding the clergy to give aids to princes without the Pope's authority.

Sexto idus Martii dedimus ecclesiam beati Swithuni magistro Henrico de la Lee. Decimo quinto die Aprilis dedimus Henrico de Bluntesdone quinque marcas annuæ pensionis. Item dominus Papa Bonifacius in favorem ecclesiasticæ libertatis auctoritate Apostolica sub majoris excommunicationis sententia districte inhibuit, ne prælati et ecclesiasticæ personæ, cujuscunque dignitatis, status, aut conditionis existant, sub adjutorii, mutui, aut doni nomine, imperatoribus, regibus, seu principibus, absque sedis Apostolicæ auctoritate et licentia aliqua de cætero conferant subsidia.

Anno Domini MCCXCVII., et regni regis Edwardi A.D. 1297. xxv., et pontificatus Godefridi xxix., in vigilia Annun-
 ciationis Londoniis in convocatione prælatorum coram f. 172 b.
 archiepiscopo, tres milites et tres clerici nuntii domini Decision of
 regis schedulas Gallice scriptas prætendebant; ne ipsi the arch-
 vel per eos aliqui contra dominum regem vel aliquem bishop
 suorum vel sibi adhærentium vel protectionem habentium respecting
 aliquid consulere vel agere attemptarent. In fine the contri-
 concilii dixit archiepiscopus; "Universos et singulos butions of
 " propriis conscientiis vos dimitto. Sed mea conscientia the clergy.
 " pro regis protectione vel alio colore dare pecuniam
 " non permittit."

Papa Bonifacius VIII. clero Franciæ ita scripsit;

" Licet constitutionem ediderimus pro ecclesiastica libertate, Letter of
 " non tamen fuit nostræ mentis intentio ipsi regi aliisve Boniface
 " principibus sæcularibus in tam arcto necessitatis articulo, VIII. to
 " præcipue ubi ab extrinsecis injusta timetur invasio, et ab the French
 " intrinsecis ejusdem regni subversio formidatur, ac etiam præ- clergy.
 " latorum, ecclesiarum, personarum ecclesiasticarum evidens
 " periculum imminet, viam subventionis excludere, quominus
 " ipsi prælati ecclesiæ ecclesiasticæque personæ libero arbitrio
 " atque sponte de nostra licentia pro communi defensionis
 " auxilio, in quo proprium cujuslibet interesse conspicitur,
 " principibus ac sibi ipsis provideant juxta suarum modum
 " facultatum."

Decimo kal. Junii dedimus quintam partem bonorum Contribu-
 nostrorum, scilicet sexaginta libras, ut regis protectio tion paid
 defenderet nos et nostra. Duodecimo kal. Maii Jo- by the
 hannes Chainel missus a rege cepit lanam et pelles prior of
 laneas et salita coria, cujuscunque fuerant, ad opus Worcester.
 regis. Et simpliciores facientes de lana propria sibi Wool and
 vestes, comprehendebantur ut majestatis regiæ con- leather
 temptores. Item rex præcepit, quod vicecomes c. seized for
 boves crassas et cc. arietes in comitatu suo ante the king's
 Pentecosten modis omnibus provideret. Papa Bone- use.
 facius octavus deposuit duos cardinales de Columpna, Quarrel of
 Jacobum videlicet et Petrum, qui fuerunt viri nobiles Boniface
 et famosi; et beneficiis ecclesiasticis cum suis nepoti- VIII. with
 bus et consanguineis clericis ac omni dignitatis honore the Colon-
 nas.

A.D. 1297. *privavit: et ne ulterius in perpetuum ad Papatum vel cardinalatum*¹ *ascendant, vel ad aliam quamlibet dignitatem assumantur, firmissime statuit et decrevit; domus ipsorum et palatia quæ habebant in urbe pulcherrima non sine multorum nece destruxit; et bona omnia confiscari præcepit, castris eorum, civitatibus, et villis usibus ecclesiæ deinceps applicatis. A cujus sententiis et processibus dicti quondam cardinales pro se et sibi adhærentibus solemniter et in scriptis ad futurum verum Papam et concilium generale, tanquam a non suo iudice provocantes, appellarunt, nihilominus cardinalatus insignia portantes: et ipsum non pastorem sed mercenarium protestantes, symoniaca et aliis criminibus quæ non licet homini loqui miserabiliter irretitum. Quæ omnia contra ipsum se offerunt prolaturos locis et temporibus opportunis sub pœna certe capitali. Et ipse eos publice schismaticos et hæreticos pronunciando, omnes consilio vel auxilio vel favore sibi adhærentes excommunicavit; et ad ipsorum totalem destructionem multos faciens apparatus et exercitus armatorum. Papa monachos non diligit nec quoscunque alios religiosos; quia, his depositis, in ecclesiis nobilibus plantat contra statuta evangelica sæculares.*

Dislike of
the Pope
for monks.

Archdea-
conry of
Worcester
farmed for
five years.

Questions
respecting
the tax put
by the
archbishop
to the
clergy.

Suscepimus firmam archidiaconatus Wygornie ad quinquennium, solvendo xc. marcas Londoniis annuatim, videlicet in kal. Februarii xl., in Nativitate Sancti Johannis Baptistæ residuas quinquaginta; in Nativitate Sancti Johannis firma tunc inceperat quinquennalis. Die Sancti Laurentii Robertus archiepiscopus in convocatione prælatorum Londoniis dixit clero; "Cum depressionem ecclesiæ coram rege tangerem, respondit rex; 'Si clerus dederit mihi bonorum suorum congruam portionem ad guerram meam, antiquas chartas libertatum et chartas de foresta faciam firmiter observari.' Ideo consulatis, primo, utrum liceat nobis

¹ *cardinalatum*] cardinalium, MS.

“ regi contribuere ; secundo, de contributionis quantitate ; tertio, quid petendum de libertate ; quarto, de regis magna necessitate.” Ad primum articulum dicunt, quod videtur eis quod non ; et hoc propter pœnam statuti, nisi prius¹ petita licentia summi Pontificis fuerit et obtenta, quia in tali redemptione esset titulus et color quæsitus ; nec decet nec expedit prælatis absque proceribus tam communia negotia pertractare. Ad secundum articulum et tertium dicunt, quod pendent de primo. Ad quartum dicunt, quod principis instans indigentia ipso non excusaret de pœna statuti. Veruntamen cum dominus rex de beneplacito suo decreverit statum ecclesiæ depressum relevare, ipsum eo libentius de bonis suis per aliquam viam licitam liberaliter, specialiter respicient et gratanter. Cum quidam prælati conscientiam habeant de protectione regia quam de bonis ecclesiarum suarum redemerant licet inviti, et ideo se abstinere a divinis, petunt quod via aliqua ordinetur, per quam hujusmodi scrupulo conscientiæ subveniatur. Multitudo est in causa, et ideo tali periculo citius esset subveniendum. Archiepiscopus mandavit episcopis, quod per quemlibet episcopum personaliter in sua cathedrali ecclesia denunciarentur omnes illi kal. Septembris excommunicati, qui bona ecclesiæ et ecclesiasticarum personarum præter voluntatem et gratam permissionem eorundem consumpserint vel abstulerint. Sed accepta prohibitione domini regis G[odefridus] noster episcopus scripsit nobis ; “ Expediit ut executionem publicationis quorundam articulorum, quos pridie vobis transmisimus, super sedere curetis.” Sed tamen post decimum kal. Octobris per decanum et alium illa executio publice pronuntiatur. Contra quam rex evidenter coram testibus publicis notariis appellavit in qualibet ecclesia cathedrali.

Rex in vigilia Sancti Bartholomæi cum ecc. et l. navibus portantibus mille equites et multa milia

A.D. 1297.
Answers of
the clergy.

f. 173 b.

Directions
of the
archbishop
to the
bishops.

Letter of
bishop
Godfrey of
Worcester
to stop the
publication
of the sen-
tence of
excommu-
nication.

The king
crosses
from Win-

¹ MS. inserts *nisi*.

A.D. 1297. Walensium a Wynchelese navigavit, et in portu Flan-
drensi applicavit qui Shuyne ab incolis nominatur.
Cito post comes de Holvestene cum mille armatis
et c. et l. [navibus] navigavit versus Flandriam in
regis nostri adjutorium et succursum.

Sexto kal. Octobris cum ministri regis exigerent
sextam partem infra burgum bonorum omnium et oc-
tavam extra burgum, responsum fuit eis per comitatum ;
" Rex H[enricus] aliquando promisit communitati
" regni, quod libertates magnæ chartæ et forestæ con-
" cederet et confirmaret, si daretur ei quinta decima
" quam tunc petebat ; sed pecunia accepta libertates
" tradidit oblivioni. Ideo quando habuerimus liberta-
" tum saisinam, gratis dabimus pecuniam nominatam."

Decimo tertio kal. Septembris sepulta fuit in ecclē-
sia cathedrali Matildis de Evereus¹ juxta locum ubi
episcopus frater ejus disposuit sublimius sepeliri. Die
Sancti Luce, Symon prior per commissionem Godefridi
episcopi suscepit professionem quatuor monachorum, et
ex illis junior extitit Marmeducus. Vicesimo die
Octobris E[dwardus] filius regis secundum quod a
patre acceperat, ita scripsit pro ducatu Aquitanniæ et
pro comitatu Flandriæ et aliquibus locis aliis ; " Reges

Burial of
Matilda of
f. 174.

Evreux,
sister of
the bishop.
Profession
of four
monks.

Letter of
prince
Edward
respecting
Aquitaine
and Flan-
ders.

Ravages of
the Scots.

Contri-
bution
ordered
by the
archbishop
against
them.

" concesserunt et ceperunt sufferentiam, id est, trœ-
" gam, de regno ad regnum, de terra ad terram, de
" gente ad gentem, per terram et per mare usque ad
" festum Epiphaniæ Domini proximo futurum, quan-
" tum ad ducatum Aquitanniæ, et quantum ad alias
" terras usque ad octabas festi Sancti Andreæ." Scoti
effrænati per xl. leucas in Anglia fuderunt multum
sanguinem innocentem. Ideo archiepiscopus R[obertus]
in crastino Sancti Nicholai ut paster bonus, motus de
Christi ovibus non defensis, in convocatione clerici
providit, quod quisque diocesanus per clericos colligeret

Fœdera,
i. p. 880.

¹ Widow of William of Evreux, who was killed at Evesham. See Leland's Collect., i. p. 175, where he is called Gul. de Eboraco. See also Raine's Archbishops of York, i. p. 316, note t.

decimam episcoporum et religiosorum secundum verum A.D. 1297. valorem ad stipendia bellatorum, qui possent vim vi repellere in hac parte. Rex de omni populo cepit nonam. Et secundum taxationem Northwycensem decimam clericorum clerici, ut decuit, colligebant.

Declaratio excerpta: "Ad eum qui condidit, interpretatio noscitur pertinere. Declaramus, quod constitutio ipsa vel ejus inhibitio ad donaria vel mutua ecclesiasticarum personarum omni coactione vel exactione cessante se aliquatenus non extendat; feuda censualia sive jura, servitia debita præfata constitutio non includit. Et quod compositionis vel transactionis titulo cum rege et aliis dominis temporalibus, ut ante constitutionem poterant, libere valeant convenire. Addicimus insuper, si pro universali vel particulari defensione necessitas immineret, se nequamquam extendit constitutio memorata, quin rex a personis ecclesiasticis petere et recipere subsidium vel contributionem possit, inconsulto etiam Romano pontifice. Clericos non clericaliter viventes eadem constitutio non defendit."

Declaration respecting the taxing of the clergy.

Rex Edwardus ducens exercitum in Flandria inutiliter contra hostes, chartam de foresta et chartam magnam de libertatibus sigillo regio confirmavit, et petitiones baronum per suas literas approbavit; ut sunt la male toute¹ ad dimidiam marcam ut fuit antiquitus, revocare; et quod decimæ, vicesimæ, tricesimæ, et hujusmodi de cætero non exigantur nisi per commune consilium provideatur. Ante Purificationem facta fuit perambulatio de foresta de Kynefare per Henricum Mauvesyn et per Robertum Pipe, qui fuerunt milites, cum patria; et dividebant nemus prioris apud Wlvardele totaliter a foresta, et Malcolm de Harele sigillatum veredictum hujus negotii tradiderunt. Decimo die Februarii Malcolmus de Harlega, Johannes de Crokeslega cum Johanne de Bello Campo et Willelmo senescallo, militibus, quasi justiciarii, elegerunt milites et

Magna Charta, &c. confirmed. f. 174 b.

Perambulation of the forests of Kinfare,

¹ See the Statutes of the Realm, vol. i. p. 125.

A.D. 1297. alios ad faciendum perambulationem circa forestam de
and Feck- Feckeham, et dividere boscos per vim regiam additos
enham. ad forestam in tempore regis Henrici qui cognomina-

Names of
the knights
and others
chosen for
the peram-
bulations.

batur filius imperatricis, vel postea aliorum temporibus
qui regnabant; et hæc nomina militum: dominus
Adam de Elmruge, dominus Thomas de Botele, do-
minus Robertus Bracy, dominus Willelmus de Foker-
ham: nomina libere tenentium, Edmundus de Graftone,
Willelmus de Doveredale, Thomas de Stone, Osbertus
Dabetot, Alexander de Besforde, Thomas de Codele,
Willelmus de Pupilintone, Thomas de Poywyk, Willelmus
de Wichebaud, Ricardus de Reveneshulle, Robertus de
Someri, Walterus Brulli, Ricardus de Branesford.

Truce with
Phillip IV.

Edwardus rex Angliæ et Philippus rex Franciæ ce-
perunt treugam per biennium de Gasconia restituenda,
et causam suam domini Papæ arbitrio commiserunt.

The king
lands at
Dover.
His offer-
ings.

Secundo idus Martii rex applicuit apud Doveram, et
quinto non. Maii misit oblationem Sanctis, scilicet
monile aureum et novem candelas ad tumbas et xiv.
solidos in argento.

f. 175.
Death of
W. de
Louth,
bishop of
Ely.
Fire in
Westmin-
ster abbey.

Anno Domini MCCXCVIII., et regni regis Edwardi
xxvi., et pontificatus G[odefridi] xxx., sexto kal. Aprilis
obiit magister W[illelmus] de Luda episcopus Elyensis.
Quarto kal. Aprilis cum rex Edwardus veniret versus
Londoniam, caminum regis ignem pestiferum eructavit
qui combussit aulam minorem et cameras circumstantes,
et ecclesiam Westmonasterii invasit; sed gratia divina
per manus fortium ignis impetum reprimebat. Et
occulto Dei iudicio omnia alia ædificia monachorum
præter capitulum in carbones et cineres convertebat.
Milites et alii Anglici de Gasconia redierunt. Nono
kal. Junii Walterus, præceptor fratrum Sancti Wlstani,
spiritum Deo reddidit; qui primus de habitu illorum
illius loci præceptor extitit et promotor. In hebdomada
Pentecostes apud Eboracum omnia quæ prius baronibus
et communitati terræ rex concessit, non timore terri-
tus, sed mera voluntate et sine pretio confirmavit. Et
ideo in præsenti meruit amari, et futuris temporibus

Liberties
confirmed
by the
king.

Praise of
him.

benedici. Nonis Junii Willelmus de Beor, monachus A.D. 1298.
 Gloucestriæ, incepit de theologia, et talentum a Deo W. le Beor
incepts in
theology.
 sibi traditum non abscondit. Doctrina divina congrue
 committitur his qui habent habitum beati Augustini,
 qui cum suis commonachis Christianæ fidei extitit
 primus doctor. Willelmus de Bello Campo comes Death of
W. de
Beau-
champ,
earl of
Warwick.
 Warewike graviter infirmatus, in absentia omnium
 amicorum per consilium fratris Johannis de Olneye
 condidit testamentum; qui avertit voluntatem ejus,
 ne cum prædecessoribus suis in cathedrali ecclesia
 Wygornia, sed inter fratres Minores sibi eligeret sepul-
 turam; qui quinto idus Junii obiit. Deinde habuit His burial
by the
Francis-
cans.
 solemnnes vigiliis in conventu Persorensi et in ecclesia
 Wygorniensi. Tandem fratres cum corpore tanti viri,
 quasi victores capta præda, decimo kal. Julii per plateas
 et vicos civitatis circuibant, et spectaculum civibus
 faciebant; et sic in loco sepelierunt, ubi nondum quis-
 quam positus fuerat, in quo tempore hyemali mersus
 dicitur melius quam sepultus, ubi olera crescere quon- f. 175 b.
 dam vidi. Secundo idus Julii exercitus regis impug- Capture of
Drillington
castle.
 nabat castrum de Drillintone, et qui intus fuerant se
 in crastino reddiderunt. Et xvii. kal. Augusti ad tem- The army
at Kirk-
liston;
 plum de Lystone, ubi rex fuit, exercitus remeavit. Et
 xii. kal. hora nona rex intelligens inimicos subito veni- at Linlith-
gow.
 entes, usque ad Lynescu, frænis equorum non depositis,
 cum exercitu processit, et in armis pernoctavit. Et in July 22.
 crastino, scilicet die Magdalenæ, rex cum exercitu usque
 ad horam tertiam equitavit. Et tunc vidit inimicos Battle of
Falkirk.
 in montibus et vallibus quasi cc. milia peditum; et
 mille fuerunt equites æstimati. Et cum rex festinan-
 ter appropinquaret, inimici se infra loca suæ defen-
 sioni congrua retraxerunt. Sed rex per acies bene
 ordinatas ibi eos jusserat expugnare. Et primus con-
 gressus talis fuit quod nunquam inter Christicolæ
 bellum fortius videbatur. Et ultima acies prinitus
 obviavit; et ex illis per æstimationem l. milia cecide-
 runt præter eos qui in pelago perierunt.

A.D. 1298. Quinto kal. Augusti sol mane et vespere similitudinem ignis vel sanguis prætendebat.

Arbitrium Domini Papæ Bonifacii VIII. et Benedicti Gaytani inter Edwardum regem Angliæ et Philippum regem Franciæ.

This is apparently abridged carelessly from the document in the *Fœdera*, i. pp. 894, 895.

The arbitration of Pope Boniface VIII. between Edward I. and Philip IV.

f. 176.

“ Infra tempus quod duximus moderandum, rex Angliæ sororem regis Franciæ ducere cum dotalicio x. milium librarum Turonensium in uxorem cum dispensatione sedis Apostolicæ teneatur. Et filia regis Franciæ infra annum septennem constituta suo tempore regis Angliæ filio, qui jam tertium decimum annum ætatis exigit, matrimonialiter cum dotalicio xviii. milium librarum Turonensium copuletur. Discernimus auctoritate Apostolica quod terra regis illius cujus culpa steterit quominus contrahantur prædicta sponsalia, ecclesiastico subiaceat interdicto. Item diffinimus quod de bonis ablatiis quæ extant, præsertim de navibus et aliis quibuscunque in mari vel in terra, quod rex Angliæ ad requisitionem regis Franciæ faciat ad plenum restitui. Et rex Franciæ similiter, cum a rege Angliæ fuerit requisitus. De ablatiis vero non exstantibus arbitramur quod rex Angliæ [ad requisitionem regis Franciæ satisfieri faciat,] taxatione nobis ubi negotium sopitum non esset plenarie reservata. Item arbitramur quod rex Angliæ de omnibus terris vassallis et bonis quæ in regno Franciæ tenebat ante guerram, habeat illam quantitatem bonorum quam ex virtute compromissorum mandaverimus assignari et sub illis modis et conditionibus sub quibus ipse et pater suus hactenus tenuisse noscuntur, modis per nos adhibendis in abusu. Diffinimus etiam nunc quod omnes terræ vassalli et bona quæ tenebat rex Angliæ in regno Franciæ libere in manibus nostris ac posse ponantur et assignentur tenenda de nobis nomine regis Franciæ quæ ex parte sua, et ex nomine regis Angliæ quæ ex parte nominis ejusdem nobis fuerint assignata. Ita tamen quod per hoc in possessione vel proprietate nihil juris accrescat alteri partium vel decrescat. Si qua fuerit exorta dubitatio inter partes, illam nostræ declarationi et arbitrio reservamus. Quod si reges de ipsis terris ad invicem concordaverint, volumus id in quod concordaverint perpetuo ac inviolabiliter observari. Per hujusmodi assignationem ipsis regibus vel eorum alteri nullum præjudicium generetur. Terminum peremptorium ex nunc ipsis regibus assignamus.”

Die quo sol rubeus videbatur, rex Alemanniæ et A.D. 1298.
dux Ostrifi cum suis exercitibus ceciderunt. Et ex Battle [at
utraque parte ita acriter fuit pugnatum, quod de tribus Gelheim]
milibus militum cum sequela vivi non evaserunt nomi- between
nati milites nisi...¹ Clerus Oxoniæ injuriis burgensium Adolph of
provocatus, sine reversione de illa recedere disponebat. Albert of
Sed tandem per communes arbitros inter eos pax læsa Hapsburg.
fuit taliter reformata: Duo majores suo perpetuo ab Quarrel
illo officio removeantur; duodecim discordiæ amatores and sub-
in illo municipio amplius non manebunt; et sex magis sequent
rei voluntatem regiam expectabunt. Et communitas peace be-
villæ pacabit clero cc. marcas infra annum pro labori- tween the
bus et expensis. clergy and
townsmen
of Oxford.

Die Sancti Clementis magister Johannes de Grene- Nov. 23.
welle restituit nobis literam per quam tenebamur
domino Henrico de Bluntesdone in quinque marcis
annuæ pensionis; et sub eodem tenore nomine suo
apposito, aliam literam sigillo communi signatam
coram omnibus in capitulo sibi tradita[m] reportavit.
In crastino beati Clementis venerunt ad Oxoniam tres f. 176 b.
monachi de conventu Malmesbiriæ suo perpetuo ibi- Three
dem moraturi; quorum unus in festo beatae Katerinæ Malmes-
prior perpetuus per dominum Johannem Giffard fuerat bury
institutus. Tertio idus Novembris A. et A. et R. monks
coram Johanne episcopo Landavensi susceperunt habi- at Oxford.
tum professionis. N. abbas de Hales primum diem Profession
novi anni habuit novissimum vitæ suæ. Vigilia Epi- of three
phanis ante auroram terræmotus terruit vigilantes. monks.
Decimo quarto kal. Novembris dedimus ecclesiam de Death of N.
Croppethorn magistro Petro de Piritone, cui specialiter abbat of
tenebamur. Hayles.
Earth-
quake.
Church of
Croppethorne.

Die beati Andreæ Apostoli in civitate Reatina dum Earth-
Apostolicus indueretur papalibus ut missarum solemnia quake at
celebraret, supervenit terræmotus; quæ tempestas ultra Reate on
quadriduum perseverans usque Romam inclusive per Nov. 30.

¹ Sic.

A.D. 1298. adjacentes provincias se extendit, saxa dirupit durissima, evertit habitantes et tecta, columnas concussit, palatia dissipavit, turres contrivit et moenia, castra contrivit fortissima, et omnes utriusque sexus loca campestria quærere coegit, excepto Papa et quibusdam potentibus quibus pavilionum provisio solatium aliquatiter promittebat. Tunc Papa curiam transferri decreverat usque ad Romam. Et dum Romam tenderet, imbres quasi diluvium proruperunt; aer tenebrosus apparuit, coruscationes et terribilia tonitrua miscebantur.

The Pope enters Rome, Dec. 14. Fall of the cross in S. John Lateran.

In crastino Sanctæ Luciae Romam venit; et dum ingrederetur ecclesiam Beati Johannis et turbam coram se incurvatam benediceret, crux magna corruit in eadem. Et plurimos admiratio non immerito stupefecit.

Death of H. de Bohun, earl of Hereford.

Secundo kal. Januarii obiit Umfredus comes Herefordiæ, et in monasterio de Waledene sepelitur. Octavo [kal.] Februarii Johannes canonicus de Hales in abbatem ejusdem domus a Ricardo Herefordensi episcopo fuit apud Bosebure benedictus. Kal. Februarii stella

Comet.

comata et rubea versus Austrum in vespere videbatur, quæ versus Orientem claros radios prætendebat. Rex Tharsis et regina fuerunt cum sibi subditis baptizati, et regi non habenti nisi unum oculum Deus alium contulit post baptismum, unde gaudens et sperans de fide noviter accepta, contra paganos exercitum educebat. Frater Minor coram eo pro vexillo regio crucem Domini præferebat. Et eodem die victoriam de incredulis reportavit.

Baptism of the king and queen of the Tartars. Miracle, and victory over the infidels.

Robbery and murder of the miserly parson of Martley.

Anno Domini MCCXCIX., et regni regis Edwardi xxvii., et pontificatus G[odefridi] episcopi xxxi., magister Robertus de Lech persona de Martle per fas et nefas ab adolescentia sua nummorum numerum augmentavit; et ille avarus quarto idus Aprilis a prædonibus peremptus pecuniam perdidit atque vitam.

Defuncti funus patriæ [non] vir dolet unus.

Tertio idus Maii magister Petrus de Piritone ad

ecclesiam de Cropethorne fuit iterum presentatus. A.D. 1299.
 Quarto kal. Junii Johannes Giffard obiit, qui monachis Church of
 ordinis Sancti Benedicti Oxoniæ studentibus locum Crop-
 contulit spatiosum, et apud Malmesburiam habuit se- thorne.
 pulturam. Sexto kal. Julii Johannes episcopus Lan- Death of
 davensis reconciliavit ecclesiam Persorensem, quia custos John Gif-
 ecclesiæ, muliebri consilio infatuatus, in loco sacrato fard.
 ignem obtulit alienum. Quarto kal. Julii Ricardo de Reconcilia-
 Stoctone capellano Wycheneforde vacantem contulimus tion of the
 vicariam. Eo die concessimus magistro Roberto de church of
 Dovebrige annuatim duas marcas, dum in Romana Pershore.
 curia nostra negotia procurabit. Et eo die litera Church of
 ab- Wichen-
 solutionis a Roberto archiepiscopo portabatur. Rex ford.
 promisit communitati terræ per literas sigillo suo sig- New per-
 natas, quod in quindena post festum Sancti Michaelis ambulation
 nova perambulatione forestas regis ab aliis nemoribus of the
 separabit, et ex tunc libertates Angliæ erunt in omni- forests
 bus observatæ; et hoc regis mandatum fuit in urbe promised
 Wygornisæ materna lingua quarto non. Julii publice by the
 proclamatum. In suburbio Wygornisæ quidam accen- king.
 dentes ignem immoderatum die Sancti Laurentii circa The edict
 opera cupiditatis, unde flamma exiit et plateam versus published
 Sanctum Johannem ex utraque parte circa mediam in English
 noctem totaliter devoravit. at Wor-
 Worcester,
 Aug. 10.
 f. 177 b.

Duodecimo kal. Septembris coram Willelmo Ynge et Suits
 Adam Crokedeac justiciariis assignatis jurati dixerunt gained by
 per sacramentum suum quod P. et R. et H. injuste the prior
 disseysiaverunt priorem Wygornisæ de quadam placia against
 quæ continet sex perticas terræ longitudine, et tres in certain
 latitudine cum pertinentiis; et quod prædictum tene- persons.
 mentum est in Stoke et non in Bremesgrave; et quod
 dominus rex non fuit seysitus prædictis die et anno.
 In crastino prior venit in villam coram prædictis jus-
 ticiariis contra Johannem de Bishamtone, presbyterum
 qui malitiose in domo sua impediverat aquæductum;
 et cum presbyter pronunciaret se suam patentem perdi-

A.D. 1299. disse, prior judicio judicum statim discessit sine die, et presbyter et sui plegii in misericordia remanserunt.

Attack on James Barry, abbat of S. Augustine's, Bristol, at Almondsbury. Margaret, sister of Philip IV., lands at Dover. Her marriage at Canterbury with Edward I. Grants to various persons.

Ea tempestate abbas Sancti Augustini Bristollis, veniens ad Eilmundesbure, et inclinata jam die multi armati intraverunt subito super eum, inter quos noti milites et alii de patria videbantur; et ea quæ abbas pro domus suæ utilitate secum habuit, rapuerunt, et senescallum suum propter veritatem et justitiam peremerunt. Sexto idus Septembris Margareta soror Philippi regis Franciæ in Angliam applicuit apud Dovere; per cujus adventum captivi nostri libere redierunt de custodia Gallicana; quam Edwardus rex quarto idus ejusdem valde mane in ecclesia Cantuariensi cepit in conjugem et consortem; et Robertus archiepiscopus quod ad officium ecclesiasticum pertinet, adimplevit. Duodecimo kal. Octobris dedimus ecclesiam Sancti Clementis Henrico de Hereford capellano. Tertio idus Octobris concessimus magistro Radulfo de Wyvile per sigillum commune quod eum cum duobus equis recipimus, et xl. solidos eidem dabimus annuatim. Eodem die Adam de Hertlebure habuit sigillum nostrum quod ad terminum vitæ apud Muldeham magister molendinarius permanebit. Septimo kal. Novembris Symon de Clifford miles in ecclesia cathedrali Wygornia coram altari Sancti Johannis Baptistæ habuit sepulturam. Tertio kal. Novembris, absente custode castri Gloucestræ, omnes Scoti de vinculis carceralibus evaserunt, et multam armaturam quam invenerant asportabant. Secundo nonas Novembris G[odefridus] episcopus imposuit nomen prioris Minoris Malverniæ Johanni de Dumbeltone, qui prius fuit monachus Wygorniensis. Monachi ecclesiæ Eph. iii. 17.

Burial of S. de Clifford at Worcester. Escape of the Scotch prisoners from Gloucester. f. 178.

[John Salmon,] prior of Ely, elected bishop. John de Langton elected. Both elections

Eliensis *in caritate radicati et fundati* priorem proprium in episcopum elegerunt. Sed quidam conspexerunt sub eo sibi illicita non licere, et [cum] se dolerent assueta relinquere, Johannem de Langetone nominabant. Tandem ambo electi coram Papa constituti, neuter

eorum obtinuit hunc honorem. Sciens vero Papa scientiam et virtutes quæ pontifici conveniunt in priore, contulit ei Norwycensis ecclesiæ præsulatum ; qui decimo septimo kal. Septembris a Roberto archiepiscopo apud Cantuariam consecratus, et intronizatus in cathedra fuit, ut decuit, ad Natale. In crastino Animarum archiepiscopus prælatis et procuratoribus provinciæ Cântuariensis apud Novum Templum arcanum consilium demonstravit. Et dicebatur tunc omnibus quod quicumque ostenderet alicui alteri hoc secretum, majoris excommunicationis fulmine feriretur. Et episcopi ibi non præsentés si audire noluerint quid sit dictum, pœna eis comminata quæ sic hoc secretum revelantibus exponatur. Præterea ibi per bullam Lodovici regis sanctitatem papalis auctoritas approbavit, et diem solemnitatis ejus viii. kal. Septembris Papa statuit celebrandum. Septimo idus Decembris magister Henricus de Newyntonē suscepit procuratorium nostrum ad exigendum libros et alia omnia, quæ Thomas de Seggesbure monachus Wygorniensis possidebat ; qui in Romana curia octavo kal. Octobris obiit, et inter fratres Prædicatores Ananiæ sepelitur. A die Natalis Domini pollardi et crocardi denarii cum aliqui[bus] leonibus atque rosis et hujusmodi per prohibitionem regis vim denarii perdidērunt ; tamen per defectum monetæ pro obolis interim habebantur. Sexto idus Januarii Johannes de Bradenestok in capitulo a priore coram pluribus absolutus, cereum septem librarum obtulit in ecclesia cathedrali, qui ardebit inter horas canonicas atque missas, et per septennium eum quolibet anno semel secundum pondus pristinum renovabit. Decimo tertio kal. Februarii

A.D. 1299.
quashed by
the Pope,
who makes
the former
bishop of
Norwich.

Secret ad-
vice by the
archbishop
to his
suffragans,
Nov. 3.

Louis IX.
canonized.

Bad pen-
nies to
have the
value of a
halfpenny.

Ventus ut insanus perflavit meridianus,	Great
Quercus prostravit, ædes magnas violavit,	storm.
Radices flamen confregerat ut leve stramen,	f. 178 b.
Sunt exstirpata vento pomeria lata,	
Ferro firmata sunt campanaria strata.	

A.D. 1299. Secundo idus Martii ad parliamentum regis Londoniis archiepiscopus et prælati cæteri convenerunt; et audita regis voluntate, majores regni communi consilio responderunt; "Cum acceperimus securam seisinam de boscis nostris et libertatibus sæpius promissis, ad reprimendam Scotorum insaniam vicesimam libenter dabimus nostro regi." Sed archiepiscopus cum clero regi dare decimam non promisit neque vicesimam illa vice. Iste annus exstitit jubileus.

Promise of aid to the king by the nobles when they have seisin of their woods and liberties.

Jubilee year.

Edict respecting the pollards.

Ab incarnatione Domini anno MCCC., et regni regis Edwardi xxviii., et pontificatus G[odefridi] episcopi xxxii., id. Aprilis voce præconia clamabatur, ne de cætero quis pollardum suscipiat pro moneta nisi ster-

J. de Beauchamp buried at Worcester. The foresters of Feckenham fined.

lingum ubi regis descriptio fuerit et imago. Kalendis Maii Johannes de Bello Campo in ecclesia Wygorniaë habuit cum suis antecessoribus sepulturam. Quinto non. Maii Hugo le Despenser justiciarius forestæ ad hospitale Sancti Wlstani omnes forestarios de Feckeham cum patria convocavit, et illis qui culpabiles de viridi vel venatione dicebantur pecuniam imposuit moderatam, ut quod factum est differatur usque ad adventum justiciariorum itinerantium de foresta; et pronuntiavit publice ex parte regis, quod antiqua charta de foresta erit in omnibus articulis observata. Quarto non.

Offerings of the king to Worcester cathedral.

Maii regis oblatio talis erat; ad majus altare baudekinus et septem solidi cum candela; Sancto Wlstano firmaculum aureum specialiter mittebatur et octo candelæ illuminandæ coram Sanctorum capitibus atque

f. 179.

Money paid by the convent to H. de Blundestone.

tumbis. Nonis Maii cum obligaremur domino Henrico de Blundestone in cc. libris, petiit per literam ut mitteremus ei ad urgens negotium quinquaginta; sed cum prior et conventus tantam pecuniam non haberent, susceperunt de Petro capellano de Cotestone c. marcas, et concesserunt ei duas liberationes scilicet monachi et garcionis, et infra sartariam camera[m] assignatam; et licet iste modis omnibus vero non placuerit, tamen tolerabilior videbatur.

Bonifacius Papa statuit de consilio fratrum, quod A.D. 1300.
 Prædicatores et Minores in ecclesiis parochialibus non The friars
 prædicabunt nisi prius petita licentia et obtenta, et preach
 quod de legatis quocunque modo ipsis fratribus rectores in the
 ecclesiarum possunt petere quartam partem. Unde churches
 without li-
 cence from
 the rectors.
 cimo kal. Junii ad petitionem magistri Willelmi de Church of
 Hondsum dedimus ecclesiam de Wlvardele cuidam Wolverley.
 scolari Stephano fratri suo. Tertio kal. Junii Willel- Perambu-
 mus Ynge et Nicholaus Fermbaud et Willelmus de lation of
 Bereford et Johannes de Cobeham cum militibus et the forest
 aliis de patria, forestam de Feckeham per certos ter- of Fecken-
 minos solem sequentes circuibant, et quod in dextera ham; its
 equitantium remanebat, nomen forestæ retinebat. limits de-
 fined.
 Octavo idus Junii magister Reginaldus de Heydone per Examination
 præceptum archiepiscopi fidelem fecit examinationem into the
 de Symone le Chamberleng, utrum infra annum conduct of a
 probationis an post apud Minorem Malverniam habitum monk of
 projecit monachalem. Eodem tempore albi monachi Little
 de Oxonia hoc infortunium pertulerunt; nimis elevantes Malvern.
 locum habitationis suæ, propter cursum aquæ impeditum The dwell-
 prata patriæ perierunt. Hinc kal. Junii patria gravata lings of
 divertit fluminis impetum super illos, ita quod fuerunt the White
 domus eorum aqua fluminis adimpletæ. Octavo idus monks at
 Junii omnia nemora prioris apud Wlvardele a foresta Oxford
 regis jurata patria separavit coram Rogero Brabasun et flooded.
 aliis justiciariis nostri regis. Dicebatur quod quarto
 non. Junii Margareta regina in manerio de Brothertone The prior's
 peperit filium, qui Thomas in baptisate vocabatur. groves at
 Secundo idus Junii apud Cantuariam magister Jo- Wolverley
 hannes de Aldrebi fuit in episcopum Lincolnæ con- separated
 secratus. Tertio idus Junii G[odefridus] episcopus from the
 misit officialem magistrum Robertum de Gloucestria et royal
 Johannem de Rodeberue priorem et capitulum visitare, forest.
 coram quibus venientibus magister Galfridus et duo Birth of
 monachi extra ostium capituli provocando dixerunt; prince
 "Non estis aliqually admittendi, nec debetis visita- Thomas de
 tionis officium exercere; quia hoc esset contra com- Brother-
 positionem hactenus observatam." ton.
 J. d'Alder-
 by bishop
 of Lincoln.
 Attempt of
 the bishop
 f. 179 b.
 to visit the
 prior and
 chapter of
 Worcester.

A.D. 1300. Hoc anno rex Tarsorum ducens in exercitum decies c. milia, præmisit xl. milia equitum, ut aquas frigidas occuparent; quas dum transirent, obviam habuerunt xvi. milia paganorum, ut regis transitum impedirent, quos omnes protinus peremerunt; Damascus exercitus subjugavit, quod audiens Soldanus cum c. et lxx. milibus equitum regi Tarsensi reputat occurrendum; qui omnes occubuerunt in prælio exceptis duobus milibus quos fuga salvaverat cum Soldano. Deinde Soldanus xl. milia adunavit, quos rex Tarsorum peremit circa mediam noctem in tentoriis dormientes. Postea Babyloniam expugnavit et Armeniæ regnum reddidit regi suo. Et Terram Sanctam restituit cultui Christiano. Tartari uxores et filios secum adduxerunt; rusticos paganorum, ut terram colerent, illæsos interim conservabant.

Licences given to 16 friars by the archbishop to preach.
The Worcester citizens fined for buying tin, wool, &c., with pollards.

Commission given by the bishop of Worcester to visit the prior and chapter.

Archiepiscopus nolens *arare in bove et asino* in Deut. xxii. diocesi sua, octo Prædicatoribus et octo Minoribus¹⁰ tantum dedit licentiam prædicandi et confessiones audiendi, cum per rectores vel sacerdotes ecclesiarum ad hoc officium sint vocati. Decimo octavo kal. Septembris coram Willelmo Inge et Nicholao Fermbaud cives Wygorniaë jurati fatebantur quod emebant et vendebant cum pollardis stagnum, lanam, coria, sive plumbum, pro quo delicto eos pecunialiter puniebant; sed non secundum quod deliquerunt, sed secundum quod ditiores et magnates perdere potuerunt. Decimo quarto kal. Septembris G[odefridus] episcopus emisit hujusmodi commissionem, invaliditudine corporis impeditus,¹ magistro Roberto de Gloucestria officiali et fratri Nicolao de Nortone sacristæ ad visitandum priorem et capitulum: "Vobis committimus vices nostras, hoc modo videlicet, ut vos, sacrista, quatenus contingit spiritualia, soli visitetis, defectus et excessus quos inveneritis corrigatis; quoad temporalia vos, officialis et sacrista prædicti, simul hujusmodi visitationis

¹ *impeditus*] *impediti*, MS.

“ et correctionis officium et ea qualitercunque con- A.D. 1300.
tingentia sub forma debita impleatis.”

Capitulum communiter ordinavit, quod ad Nativi- Order of
tatem beatæ Mariæ cuilibet monacho xviii. denarios the chap-
infirmarius providebit, ut singuli sibi provideant f. 180.
species quas cognoverint suis qualitibus convenire.

Quarto idus Septembris domina Agnes de Someri san- Death of
guinem minuens cognovit Rogerum filium suum ve- Roger de
nando per armigerum interfectum. In fine Augusti in Someri.
exercitu peditum paucita[s], victualium raritas, frigid- The army
aeris asperitas, regem redire de Scotia coegerunt. retreats
from Scot-
land.

Et cito post nautæ Quinque Portuum classem xxviii. Defeat of
navium expugnabant; et Scotorum xv. milia pereme- by the
runt, et insequabantur eorum principem fugientem. sailors of
the Cinque
Ports.

Undecimo kal. Octobris Oxoniæ monachi ordinis Sancti Chapter of
Benedicti generale capitulum celebrabant, ubi Walterus Benedic-
tines at
Oxford.
abbas Westmonasterii præsidebat; qui decrevit quod
de esu carniū quilibet prælatus, sicut viderit ex-
pedire, potest cum suis subditis dispensare; et decre-
vit preces prolixas omittre inter horas hactenus ob-
servatas; et dubito quod futuris temporibus superfluum
videbitur *Pater noster*.

Rumor vulgaris fuit quod kal. Octobris Edmundus Death of
comes Cornubiæ raptus fuit subito de hac vita, relinquens Edmund,
earl of
Cornwall.
regem hæredem suum; qui dictum comitatum contulit
Thomæ suo filio juniore. Ad præceptum archiepiscopi Contribution
from the
clergy
ordered by
the arch-
bishop.
in provincia Cantuariæ clerus contribuit de qualibet
marca quatuor denarios ad reformandum statum ecclesiæ
variis oppressionibus fatigatæ, inter quas regis protectio
nos contra Papæ sententiam non protexit. Secundo
non. Novembris obitus Wlstani cum cantore et solemn-
issimo classico celebretur, per cujus manus conventus suscepit
redditum xi. solidorum, et deinceps procurator eorum
eodem die idem faciet annuatim. Circa Nativitatem
beatæ Mariæ convenit inter nos et inter magistrum
Gilebertum de Middeltone, quod recipiet sex marcas
de communa annuatim, quamdiu in arcubus Londoniæ

A.D. 1300. *facit moram.* Kal. Januarii dedimus ecclesiam de Humeltone Johanni de Bradewas, quam Henricus de Raghele rector negligens multo tempore tenuit contra jura. Eodem tempore ecclesia dedit decimam, sed invite. Ad Natale Domini Johannes de Dumbeltone dimisit Parvæ Malvernæ prioratum; sed a capitulo Wygornia ad statum pristinum reversionis gratiam non accepit, et xvi. kal. Februarii Willelmo de Molen- dinis monacho ejusdem domus episcopus imposuit illud onus.

Priors of Little Malvern.

f. 180 b. Letter of the khan of Tartary to the Pope.

Rex Tharsis scripsit Papæ: "Cam filius Dei altis-
" simi magno sacerdoti salutem. Audivimus tuos
" loquentes magnifice; si de tua conscientia vel igno-
" rantia sit, ignoramus: unde si vis comedere panem
" et aquam pacifice, veni ad nos; alioquin veniemus
" ad te, et quid inde venerit Altissimus judicabit."

P. Edward named prince of Wales, and made earl of Chester.

Abbats of Alcester and Great Malvern.

The arch- bishop at Worcester; his visit to the bishop,

and to the prior and convent.

Royal charter respecting the last forest perambulation read in public.

Septimo idus Februarii rex Edwardus filium suum principem Walliæ nominavit, et per idem tempus ei Cestriæ contulit comitatum. Decimo quinto kal. Januarii obiit Walterus de Wygornia abbas Alincestræ; cui successit Robertus de Oudebi, ejusdem dum viveret capellanus. Tertio non. Martii obiit Ricardus de Estone, Majoris Malvernæ dictus prior; cujus bonitatem plures sentient non habendo. Secundo idus Martii Robertus de Wynchelse archiepiscopus Cantuaræ venit ad Wygorniam, et in capitulo prædicavit; deinde eodem die apud Wyke G[odefridum] episcopum infirmum et debilem visitavit; et ut decuit extitit procuratus. Id. Martii archiepiscopus priorem person- aliter et cæteros monachos per suos clericos visitavit; et exiens ad aulam prioris cum sua familia se con- vertit quia magna aula hospitem et domus aliæ fue- runt occupatæ per multos hospites non vocatos. Quin charta regia, quam prior habet in custodia, confirmans ultimam perambulationem, eo die in castro comitatu[i] fuit publice recitata, et saisinam diu desideratam patria cum canibus mox accepit. Decimus tertius kal. Aprilis,

quando archiepiscopus intravit capitulum, dies tribulationis et increpationis dies iste. Quia deposuit tunc subpriorem, præcentorem, camerarium; sed sacristam et tertium priorem et pitanciarium, septa monasterii per annum ne exeant, suspendebat. Decimo kal. Aprilis rex E[dwardus] et archiepiscopus cum multis aliis nobilibus fuerunt apud Hayles, quando Edmundus comes Cornubiæ ibi suscepit debitam sepulturam.

A.D. 1300.
Deposition
of various
officers of
the priory
by the
archbishop.
He and the
king at the
funeral of
Edmund
earl of
Cornwall
at Hayles.
f. 181.

Anno ab origine mundi v. milia DV., anno ab incarnatione Domini MCCC.

Anno ab incarnatione Domini MCCC. primo, et regni regis Edwardi xxix., et pontificatus Godefridi episcopi xxxiii., kalendis Aprilis gaudium Paschale in ecclesia Lantonix juxta Gloucestriam turbabatur, quando Paschalem cereum reformando, ecclesiam et quatuor campanaria cum campanis incendium devoravit. Decimo sexto kal. Maii rex venit Wygorniam, in cujus comitatu regina prægnans extitit illa vice. Decimo tertio kal. ejusdem rex, memor voti sui antiqui, advocacionem ecclesiæ de Wrhfeld priori et conventui contulit ad sustentationem trium monachorum et duorum cereorum in festis beati Wlstani et octavis jugiter ardentium, et [ut] ad majorem missam cotidie sint accensi; et præcepit istud negotium per chartam regiam roborari; deinde versus Kemeseyam navigavit. Nonis Maii annuente archiepiscopo, Wydo comes Warewyk sepelivit matrem suam¹ in ecclesia fratrum Minorum Wygornix juxta comitem patrem suum; licet ipsa vivens alibi disposuerit sepeliri. Octavo idus Maii Jacobus de Wycheneforde accepit a nobis xii. marcas, et remisit nobis communam pasturæ suæ de Monekewode, et de campis de Grimele et Hallawe, quod per chartam suam planius et melius manifestat. Nono kal. Junii viri sanguinum et dolosi lucente sole vicinos nostros de patria in strata publica peremerunt. Nonis Junii Lau-

Fire at
Lanthony
abbey.

The king
and queen
at Worcester.
His gift of
the church
of Wor-
field.

Burial of
Maud,
countess of
Warwick,
among the
Franciscans
at
Worcester.

¹ Maud, daughter of John Fitz-Geoffrey, chief justice in Ireland.

A.D. 1801. rentius monachus Gloucestrensis inter doctores theologie Laurence, logiæ sedem meruit et honorem. Tertio idus Julii monk of Gloucester, Symon prior prioratum cum suis pertinentiis in manibus archiepiscopi similiter resignavit. Decimo sexto kal. Augusti Johannes de Wyke subprior tunc feria tertia nobis præfectus fuerat in priorem; et decimo quarto kal. Augusti archiepiscopum visitavit, et xiii. kal. ejusdem installatus vicinus de patria convocavit. Decimo quarto kal. Augusti dum archiepiscopus conventum Majoris Malvernæ visitaret, magister Willelmus de Gloucestria de multis articulis¹ contra nostrum episcopum confectis stricte sub anathemate seniores monachos Wygornæ requisivit. Nonis Augusti apud Wodestok regina peperit;

Resignation of prior Symon. John de Wyke elected prior. Charges brought against the bishop by William of Gloucester. Birth of P. Edmund of Woodstock.

Nominat Edmundum partum regina secundum.

Chapter of Benedictines at Northampton.

Undecimo kal. Octobris apud Norhamtone monachi Sancti Benedicti tenebant capitulum generale. Nono kal. Octobris in Occidente cometa manifestissime videbatur, et radios ad Orientem clarissimos extendebat.

Comet. Birth of Thomas de Monthermer.

Quarto non. Octobris Johanna comitissa Gloucestriæ peperit filium, quem octavo idus ejusdem Johannes episcopus Landavensis Thomam in baptisate nominavit. Ad festum Omnium Sanctorum innotuit² nobis quod duplicem decimam et quintam decimam dabimus nostro regi; et per decretum Papæ per tres annos Romæ nos decimam persolvemus.

Tax on the convent.

Countess of Clifford buried at Worcester. Murder of R. le Porsare.

Tertio kal. Decembris domina de Clifford³ dicta comitissa sepulturam habuit Wygornæ in dextera parte altaris in ecclesia cathedrali. Secundo non. Aprilis in Cantia quidam Robertus cognomine Le Porsare fuit nequiter interfectus, cujus vitam Deo fuisse placidam multis miraculis declaratur. Godefridus episcopus accepta resignatione Willelmi de Dovera, appropriavit

¹ See these articles (36) and the bishop's answers in Thomas's *Survey of the Cathedral Church of Worcester*, Appendix No. 67, pp. 63-73.

² Sic. Perhaps *episcopus* is to be supplied.

³ Isabella, daughter of Robert de Vipont. Dugdale i. p. 338.

nobis ecclesiam de Duderhulle; et Johannes prior xi. kal. Februarii introductus fuit in eam per magistrum Symonem de Wynetone, clericum episcopi specialem, coram vicinis de patria et majoribus de Wychenford qui tunc erant. Expletis xxxiii. annis et iv. mensibus cum xiv. diebus pontificatus episcopi Godefridi, septimo kal. Februarii die Veneris¹ circa completorium spiritum reddidit Creatori, et secundo non. Februarii sepultus fuit in ecclesia cathedrali Wygorniaë per Johannem episcopum Landavensem.

A.D. 1301.
Church of
Dodderhill.

Death of
Godfrey
Giffard,
bishop of
Worcester.

Hyems erat tepida, et rex et filius ejus in Scotia cum exercitibus hyemabant, et rex acceptis obsidibus treugam usque ad festum Sancti Andreaë hostibus concedebat, quod multis displicuit illa vice. Johannes prior tempore vacationis cathedræ Wygorniensis veniens,² ut debuit, visitare; cui conventus Teukesbiriaë et monachi Gloucestris et Wynchekumbiæ et canonici Cirecestris cum januis clausis pertinaciter restiterunt; et ratio eorum fuit, quod bis in illo anno prius fuerant visitati.

The king
and prince
Edward in
Scotland.

Opposition
of Tewkes-
bury, Glou-
cester, &c.,
to the visi-
tation of
f. 182.
the prior
of Wor-
cester.

Anno ab incarnatione Domini MCCCII. Anno ab origine mundi v. milia DVI., et ab incarnatione Domini MCCCII., et regni regis Edwardi xxx., magister Johannes de Sancto Germano, monachus Wygorniaë, electus fuit in episcopum Wygornensem octavo kal. Aprilis die Dominica,¹ et septimo idus Aprilis a rege receptus fuerat cum honore.³ Unus de instructoribus examinatus dixit, quod electus Wygorniaë requisitus a compromissariis invitatus et etiam cum lacrymis consensit electioni de se faciendæ, nolens divinæ resistere voluntati; et ideo archiepiscopus distulit confirmare. Sexto idus Junii episcopi et prælati provinciæ Cantuaris apud Novum Templum Londoniis universaliter fuerant congregati. In mense Junii Scoti fracta treuga castrum

John de S.
Germano
elected
bishop of
Worcester.

Convoca-
tion of the
province
of Canter-
bury in
London.

¹ die Veneris, die Dominica] In-
serted in a different hand.

² Sic.

³ See the documents in Thomas's
Worcester, Append., Nos. 70-73,
pp. 82, 83.

A.D. 1302. de Edeneburga vi ceperunt, et omnes infra inventos
 Edinburg castle captured by the Scotch. gladio pariter peremerunt. Quinto non. Julii concessimus magistro Radulfo de la Le xl. solidos, procuratori nostro in curia Romana; et si eidem in ecclesiastico beneficio sit provisum, illa pensio statim cesset.

Defeat of the French near Courtrai: persons of note slain. Sexto idus Julii inter Curthay et Lile isti nobiles Franciæ cum multis aliis corruerunt; comes de Arthoys,¹ comes de Ew,² comes de Aumarle,³ dominus Johannes de Henaud, dominus Godefridus de Braban, Johannes filius constabularii Franciæ et marescallus Franciæ,⁴ et dominus Wale Payel, dominus Petrus de Flote, dominus Johannes⁵ de Seint Pol, et dominus de Fens.

Fall of part of the dormitory of the convent. The election to Ely objected to by the archbishop. Defeat of the French in Flanders. Calais burnt by the Flemings. Story of a young monk cured by S. Wulstan. Secundo idus Julii magna pars ruens in dormitorio nostro, quæ multo tempore ruinam minabatur, nostram negligentiam manifestat. Decimo septimo kal. Augusti electionem Elyensem archiepiscopus reprobavit. Quarto idus Augusti rex Franciæ misit mille et quingentos armigeros versus castrum de Lile, quibus Flandrenses obviantes omnes pariter peremerunt. Decimo quinto kal. Septembris exierunt Flandrenses cum triginta milibus loricatis, et urbem quæ vocatur Caleys cum omnibus habitantibus in ea concremarunt, et patriam similiter per septem leucas funditus destruxerunt.

Kalendis Septembris quidam juvenis monachus contra consilium prioris et magistri sui indiscrete a cibo et potu et somno abstinens, ut cantum melius memoriæ imprimeret, circa mediam noctem turbato cerebro fratrum requiem perturbavit; cui petenti caput Sancti Wlstani fuit allatum; et Sanctus ei in somnis dixit; "Caput meum super tuum positum fuit; ecce ego venio cum capite meo, et sanus factus es." Et amovit cedula de vertice ejus, dicens, "Nisi ego

¹ Robert II.

² John de Brienne II.

³ John.

⁴ This seems to be a blunder for Raoul de Nesle, the constable, and

his brother Guy de Nesle, marshal of France.

⁵ An error for *Jacobus*, i.e. Jacques de Châtillon, brother of the Count of S. Paul.

“ intervenissem, usque ad festum Sancti Oswaldi in A.D. 1302.
 “ ista debilitate perdurasses.”

Undecimo kal. Octobris rex Franciæ cum multa Advance of Philip IV. against the Flemings ;
 populositate venit contra Flandrenses, quia a xii. annis conduct of the English ;
 et supra usque ad sexaginta annos habuit exercitum he is compelled to fly to Arras.
 congregatum, et Anglos habitantes in illa terra esse
 in prima fronte ante alios Franci coegerunt. Et Angli
 quærebant a Flandrensibus, si contra Francos se ver-
 terent, si eos reciperent ; at illi promiserunt, si Angli
 hoc facerent, eos reciperent ut amicos. Et Angli vice
 versa contra Francos pugnaverunt, et regem Franciæ
 cum suis usque ad Aras fugaverunt.

In crastino Sancti Michaelis tradidimus ad firmam Lease of the hermitage in Packington Parva.
 hermitagium quod vocatur Hemeryeschirche in Parva
 Pakintona magistro Johanni de Hinkeleye ad xvi.
 annos pro quinque marcis annuis, salva nobis advo-
 catione ecclesiæ et ejus pensione et clauso in eo statu
 in quo nunc est vel meliori, et præter hæc xxxii.
 marcas præ manibus dedit nobis. Hoc anno obiit f. 183.
 magister Willelmus de Marchia episcopus Bathoniæ ; Death of W. de March, bishop of Bath.
 cui successit magister Walterus de Haselesaue decanus Succession of Walter de Haselshaw.
 Wellensis, confirmatus a Roberto Cantuariensi archiepi-
 scopo ; est consecratus in die Sanctorum Symonis et
 Judæ, et intronizatus die Natalis apud Wellis, die
 Epiphaniæ, apud Bathoniam. Die Circumcisionis ven-
 didimus unam liberationem Adæ de Pirie, civi Wygor-
 niæ, et Gunnildæ uxori ejus, ad vitam eorum tantum,
 pro quinquaginta libris, videlicet, unum panem mona-
 chalem et duas lagenas melioris cervisiæ et unum
 ferculum de carne vel pisce.

“ Sciant præsentis et futuri, quod ego Ricardus de The-Deed
 “ medebury et Johannes de Boreforde receperunt in crastino respecting certain
 “ Animarum terram Willelmi le Fremon in Borastone per land in
 “ chartam communi sigillo signatam, sibi et hæredibus suis Burston [or
 “ vel assignatis, reddendo inde annuatim dimidiam marcam Buraston].
 “ ad quatuor terminos in charta assignatos, pro qua idem R.
 “ et J. dederunt xxii. marcas præ manibus.”

“ Bonifacius episcopus, servus servorum Dei, karissimo in Letter of Boniface VIII. to
 “ Christo filio nostro Philippo regi Franciæ illustri salutem

A.D. 1302. " et apostolicam benedictionem. Scire te volumus quod in
Philip IV. " spiritualibus et temporalibus nobis subes; beneficiorum vel
against his " præbendarum ad te collatio nulla spectat. Et si aliquarum
appointing " vacantium custodiam habeas, usufructus earum successori-
to benefi- " bus reserves. Si autem contulisti collationem hujusmodi
ces. " irritam et quantum de facto processeris, revocamus. Cre-
" dentes aliud hæreticos reputamus. Dat. Laterani,¹ secundo
" non. Decembris pontificatus nostri anno septimo."

Resigna-
tion of
John de S.
Germano.
William
of Gains-
borough
appointed
by the
Pope.
Marriage
of Hum-
phrey de
Bohun to
princess
Isabella.
Breach of
the right of
f. 183 b.
sanctuary
at Worces-
ter.

Decimo sexto kal. Novembris Johannes de Sancto Germano, electus Wygornia, coram domino Papa cessit juri suo; et nono kal. Novembris Papa fratrem Willelmum de Geynesburhu de ordine Minorum creavit in episcopum Wygornia. Septimo kal. Decembris apud Caveresham Humfredus comes Herefordia accepit Ysabellam filiam regis Anglia in uxorem. Infra Natale quidam defamatus et in villa Wygornia incarceratus fugit ad ecclesiam cathedralem, quem viri sanguinum et dolosi ad exteriores domus cœmiterii vocaverunt, et ne rediret ad ecclesiam, ostium vergens ad cœmiterium firmaverunt; quos trina admonitione præmissa sacrista cum tribus sociis, nisi ab hac stultitia desisterent, excommunicari publice denunciavit. Post hæc pedes ejus vinculis ferreis constrinxerunt, et custodiam multorum adhibuerunt, qui vicissim cæderent et ne effugeret custodirent; quem ita afflictum terram regis abjurare in eodem loco coegerunt. Tunc ballivi civitatis Ricardus Colys et Adam de Pirie extiterunt, qui pro hoc delicto cum suis ministris venientes, stare mandatis ecclesie juraverunt, et tertio non. Februarii post processionem ad ostium ecclesie publice pœnituerunt. Secundo non. Februarii coram Johanne priore, sede vacante, Henricus Fouke cum suis sociis ad altare beatæ Mariæ fecerunt solemniter professionem. Decimo quarto kal. Martii dominus Walterus de Bello Campo, senescallus regis, obiit apud Chalefonte, et sexto kal. Martii inter fratres Minores Londoniis habuit sepulturam. Magister Johannes de Sancto Germano, mo-

¹ Laterani] Latranē, MS.

nachus ecclesiæ Wygorniaë, in episcopum et pastorem ecclesiæ supradictæ die Annuntiationis Dominicæ canonice electus, et a domino rege septimo idus Aprilis honorifice susceptus, metropolitano cum debita reverentia præsentatur; a quo ne munus consecrationis inconsulto Papa obtinere posset, ob instructorum depositionem impeditus, appellatione interposita impeccuniosus ac absque procuratore capituli et comite monacho curiam Romanam inconsultius adiens, ibidem jure suo per apostolica mandata in manibus ejusdem resignato, sedes Wygorniensis fratri Willelmo de Gaynesborhu de ordine Minorum gratiosè confertur; quique per manum []² in episcopum et pastorem sæpeditæ ecclesiæ consecratur, et apud Wygorniam quinto idus Junii juxta consuetudinem ecclesiæ Anglicanæ reverenter intronizatur. Et sic ecclesia Wygorniaë non personæ electi defectu aliquo nec electionis aliquo vitio, sed inopia solummodo pecuniæ, tam nobili thesauro ea vice miserabiliter vacuatur.³

A.D. 1302. Account of the expedition of the bishop elect of Worcester to Rome, and his resignation.

Consecration and enthronization of W. de Gainsborough.

Loss to the church of Worcester.

Anno ab incarnatione Domini MCCCIII. Anno ab origine mundi v. milia DVII., et ab incarnatione Domini MCCCIII., et regni regis Edwardi xxxi., et Willelmi de Gaynesburhu primo, pridie nonas Aprilis apud Sanctum Omerum inter Flandriam et Franciam venit maximus exercitus Franciæ contra Flandrenses, et de illis magnam partem prostravit de prima acie, sed duæ acies supervenientes Francigenas totaliter incluserunt et eos pariter peremerunt. Septimo idus Aprilis et in nocte Paschæ apud Beoleye de candela negligenter portata exiit ignis immoderatus et combussit curiam

Defeat of the French in Flanders.

f. 184. Fire at Bearley.

¹ *die Annuntiationis Dominicæ*] Inserted in a later hand above the line.

² Blank in MS. The consecrator was Leonard, cardinal bishop of Albano. Stubbs's *Episcopal Succession*, p. 50.

³ See the letter to the prior from Richard de Bromwyke, enclosing one written to the Ely monks, 9 kal. Nov., 1302. Thomas's *Worcester*, Appendix No. 75, p. 84.

A.D. 1303. Wydonis de Warewyke cum equis et curribus et omni apparatu quem ibi habebat ;

Pluribus infestum fuit hoc terribile festum.

Offerings Sexto kal. Maii misit rex solemnem oblationem, sci-
of the king licet ad magnum altare pannum auro textum, et ad
to the feretrum beati Wlstani monile aureum centum et
cathedral. amplius solidorum, et novem candelas maximas, et
xxviii. solidos de argento. Sexto idus Maii Robertus
The priory deprived archiepiscopus Cantuariæ, motus nescio qua voluntate,
by the abp. of privavit monachos Wygornia de ecclesia de Doderhulle,
of Dodderhill quam Godefridus episcopus eis contulit gratiose. Ab-
church. batiem Gloucestris et abbatem Teukesburis rebelles
The abbats of tempore vacationis sententia iudicum de Arcubus con-
of Glou- demnavit. Ultimo die Aprilis venit exercitus Francis
cester and Tewkes- cum magna multitudine contra Flandrenses, quorum
bury con- demnated. multitudinem non timebant ; sed susceperunt eos sicut
Destruction of the French by the Flemings. leo paratus ad pradam, et divisi in tres partes Fran-
corum exercitum includebant, et ut *lutum platearum* Isaiah x. 6.
deleverunt.

Peace be- Quarto non. Junii inter regem Francis et regem
tween Eng- Anglis fuerunt fœdera pacis publice Londoniis pro-
land and France. clamata. Quinto idus Junii fuit intronizatio¹ episcopi
The bp. of W[illelmi] de Gaynesborhu ; sed expensas introniza-
Worcester enthroned. tionis conventus noluit super se assumere illa vice, ne
postea in consuetudinem verteretur.

Assertion Hæc sunt verba Bonifacii Papæ quæ inter alia
of Boniface VIII. of protulit in confirmatione Alberti regis Romanorum,
the superiority of the king of the Romans anno papatus sui nono, mense Aprili.
above all other kings. “ Rex Romanorum omnes universaliter reges præ-
“ cellit, et hoc dicimus signanter, non obstante super-
“ bia Gallicana, qui dicunt quod non debent subici
“ Romano imperio ; sed mentiuntur per gulam, quia
“ subesse debent, sicut omnia alia regna ; et nos pro-
“ mittimus quod cum omni auxilio et consilio juvabimus

¹ See the account of this in the document given in Thomas's Worcester, Appendix No. 76, p. 85.

“ regem Romanorum ad tollendam superbiam Galli- A.D. 1308.
 “ canam, et ipsum Albertum approbamus et ex nunc
 “ confirmamus in regem Romanorum et in imperatorem
 “ promovendum secundum tamen gradus suos.”

Eodem anno reformata est concordia finalis inter f. 184 b.
 regem Franciæ et regem Angliæ; et terra Gasconiæ Gascony
 dicto regi Angliæ totaliter restituta est. Eodem anno restored to
 circa festum Pentecostes dominus Edwardus rex Edward I.
 Angliæ profectus in Scotiam cum exercitu magno eque- He goes to
 tri. Item [orta] est controversia inter Bonifacium Scotland.
 Papam et regem Franciæ; et in die Nativitatis beati Quarrel
 Johannis Baptistæ idem rex, convocatis episcopis et between
 clero Franciæ, publice fecit prædicare contra dominum Boniface
 Papam apud Parisium, denuncians eum esse hæreticum VIII. and
 et multis criminibus enormibus irretitum. Item electus Philip IV.
 est rex Alemanniæ in imperatorem. Albert of
 Hapsburg
 emperor.

Anno Domini MCCCIV. Obiit Bonifacius Papa VIII., f. 185.
 qui fecit sextum librum decretalium, cui statim suc- Death of
 cessit Benedictus XI., de ordine Prædicatorum, qui Boniface
 sedit mensibus octo, diebus xvi.; cui successit Clemens VIII.
 V.; hic ante Papatum archiepiscopus Burdegalensis Benedict
 extitit. Item die Sancti Kenelmi regis obiit dominus XI.
 Edmundus de Mortuomari, et sepultus est in abba- Clement V.
 thia de Wiggemor. Et circa festum beatæ Mariæ Death of
 Magdalensæ redditum est castrum de Strillinge regi Edmund
 Angliæ; et sic sedata est tota guerra Scotiæ, quæ Mortimer,
 totaliter restat pro voluntate regis disponenda. Item July 17.
 die Sanctæ Annæ matris Sanctæ Mariæ obiit frater Surrender
 Ricardus Frennd, cœquinarius Wygornia. of Stirling
 castle, and
 submission
 of Scot-
 land.

Anno MCCCv. Insurrexerunt iterum Scoti contra f. 185 b.
 dominum regem Angliæ per abettum Roberti Bruys Rising of
 comitis de Karrik, qui interficere fecit nobilem virum the Scots
 dominum Johannem dictum le Redecomyn fraudulenter under R.
 in ecclesia fratrum Minorum apud Donfres, eo quod Bruce.
 eidem contra dominum regem Angliæ in sua rebellione His murder
 renuit consentire, et primum vulnus mortale eidem of Comyn.
 infixit ante altare. Hoc anno justiciarii domini regis

A.D. 1305. qui vocantur Trailbastun, primo itineraverunt per Justices of Trailbaston at Worcester, Hereford, Shrewsbury. Pope Clement V. Nov. 14. Accident after his coronation.

Angliam, et sederunt apud Wygorniam []¹ et apud Herefordiam post festum Sancti Johannis Baptistæ et apud Schlopian post festum Sancti Michaelis.

Death of John II., duke of Brittany, and injury to Charles of Valois.

Electus est archiepiscopus Burdigalensis in Papam, et vocatus est Clemens, et coronatus est apud Lugdunum Galliæ die Dominica proxima post festum Sancti Martini; qui statim post coronationem suam exiens² civitatem in quadam³ stricta venella inter duos muros veteres hominibus nimis onustos, quorum unus cecidit et prostravit palefridum Papæ usque ad terram, quo etiam ictu evulsæ⁴ sunt a corona sua quædam gemmæ pretiosissimæ, et mortuus est per dictum casum dux Britanniæ et quidam alii nobiles. Et Carolus frater regis Franciæ coopertus est lapidibus usque ad zonam, et læsus est valde.

Capture and execution of Wallace.

Eodem anno captus est dominus Willelmus dictus le Wales, qui fuerat capitaneus gentis Scotorum contra dominum regem Angliæ. multo tempore; qui ob merita sua morti additus apud Londonias primo ad colla equorum trahebatur ad patibulum, postea suspensus, deinde decollatus, postea evisceratus et viscera igne concremata; postremo corpus ejus divisum est in quatuor partes, quæ ad quatuor partes Scotiæ missæ fuerant suspendendæ.

£. 186. Robert Bruce crowned king of Scotland. Prince Edward and others knighted.

Anno MCCCVI. Die Annuntiationis Dominicæ memoratus Robertus le Bruys fecit se coronari in regem Scotiæ. Item die Pentecostes accepit dominus Edwardus filius regis Angliæ cingulum militiæ a patre suo apud Westmonasterium; ubi et facti fuerunt milites Rogerus de Mortuomari filius Edmundi de Mortuomari, et Edmundus de Arundel, una cum aliis bachilariis numero circiter ccc., quorum pars maxima profecti

¹ Blank in MS.
² Sic, the sentence being unfinished.

³ *quadam*] quandam, MS.
⁴ *evulsæ*] evulsi, MS.

sunt in Scotiam cum domino E[dwardo] filio regis A.D. 1306. prædicti.

MCCCVII. Obit dominus Johannes de Gamages f. 187.¹ Death of John de Gamages, abbat of Gloucester, April 9.
 abbas Sancti Petri Gloucestræ xv. kal. Maii, et fuit vir eximie religionis et magnæ perfectionis, et die Dominica qua cantatur *Misericordia Domini*² mane transivit ad Dominum, et fuit litera Dominicalis B.
 Hic fuerat monachus in eadem ecclesia per lxii. annos; abbas fuit xxi. annis; et fuit sepultus feria tertia a domino Willelmo de Geynesburhu episcopo Wygornie et a multis abbatibus³ in eadem ecclesia cum magno honore juxta ostium claustrum; cujus facies adeo læta apparuit et rubea, ac si eum nulla infirmitas tetigisset. Cui successit dominus Johannes Thoky, subprior ejusdem loci; et benedicitur apud Hertulbure feria quarta in hebdomada Pentecostes. Sacrista noster habuit capam ejus [de] baudekyn cum vestimento secundum antiquam consuetudinem ecclesie nostræ; et fuit installatus die Apostolorum Petri et Pauli. Item obiit dominus Nicholaus abbas de Habendone; cui successit dominus Ricardus de Clive-episcopi⁴ Wygorniensis, bachilarius in theologia et monachus ejusdem ecclesie. Hoc anno venit quidam cardinalis in Angliam, tractaturus cum magnatibus regni de maritaggio inter dominum Edwardum filium regis E[dwardi] et Ysabellam filiam regis Franciæ. Eodem anno missi sunt apud Herefordiam episcopus Londoniensis Radulfus de Baldac, et Mimatensis⁵ per dominum Papam ad inquirendum districte de miraculis per merita venerabilis Thomæ de Cantulupo perpetratis; et traxerunt moram ibidem fere per dimidium annum. Item comes Assoles et dominus Symon Frisel proditores Scotiæ suspensi

¹ f. 186 b, which was originally blank, has a list of kings of England, and the lengths of their reigns, down to Henry VIII., in a hand of his reign.

² Second Sunday after Easter.

³ See the *Historia Mon. S. Petri Gloucestr.* (Hart), i. p. 41.

⁴ i.e. Richard of Bishop's Cleeve.

⁵ William VI.

A.D. 1307. sunt apud Londoniam, diversis pœnis afflicti. Item
 Death of Edward I,
 July 7. hoc anno obiit nobilissimus rex Angliæ dominus Edwardus apud Karlel in Translatione Sancti Thomæ martyris, qui regnaverat annis xxxiv., mensibus viii., diebus v.; et sepultus est apud Westmonasterium in

Coronation of Edward II., Feb. 24. vigilia Apostolorum Symonis et Judæ. Item hoc anno coronatus est dominus Edwardus filius Edwardi in festo Sancti Mathiæ Apostoli apud Westmonasterium.

The Templars seized. Item capti sunt omnes Templarii per totam Angliam quarto idus Januarii. Item dominus Edwardus dedit cuidam simplici bachilario de Gasconia, nomine Petro de Gavellestone, comitatum Cornubiæ et neptem suam in uxorem, filiam comitis Gloverniæ. Item dominus Walterus de Langetone episcopus Cestriæ detentus est custodia domini regis.

Marriage of Piers Gaveston and Margaret de
 and injury to Charles of Valois.

Capture and execution of Wallace.

CVIII. Eodem anno in crastino Nativitatis beati
 nis Baptistæ dominus Petrus de Gavarstone
 ratus in exilium relegatus est ab Anglia per
 entiam comitum et baronum, et per assensum
 li regis certis de causis, nunquam in Angliam
 reversurus, et per sententiam majoris latam
 iter per archiepiscopum Cantuariæ et alios epi-
 nonnullos, in¹ omnes et singulos qui ejus rever-
 ab exilio in Angliam unquam consilio, auxilio
 arent, vel favore. Item post festum Sancti Mi-
 celis dominus Rogerus de Mortuomari iter arripuit
 versus Hyberniam; et ibi dominus Galfridus de Gene-
 villa feofavit eundem et dominam Johannam² uxorem
 suam de omnibus terris et tenementis quas habuerant
 vel habere poterant in tota Hybernia; et postea
 intravit ordinem fratrum Prædicatorum in festo Sancti
 Andreae Apostoli.

ands.

Geoffrey de Genevill becomes a Dominican.

Execution of Gaveston.

Item³ Petrus de Gavarstone fuit decapitatus juxta Warrewyk.

¹ in] et MS.

² Joan, daughter of Peter de Genevill.

³ From this to the end the entries are scattered.

Anno Domini MCOLXXX. Judæorum xxx. milia A.D. 1290.
exulata sunt ab Anglia. f. 188.

Anno Domini MCCCXIV. Rex Edwardus Karnarvan Battle of
habuit bellum cum Scotis apud Strivelyn. Comes Bannoek-
Gloucestriæ fuit ibi interfectus, comes Herefordiæ fuit burn.
captus; rex fugit et ejus exercitus fuit interemptus.

Anno Domini MCCCXV fuit fames magna; quarterium Famine.
frumenti pro xl. solidis vendebatur.

Anno Domini MCCCXXI fuit baronum guerra. Thomas Execution
comes Lancastriæ fuit decapitatus; multi alii domini of Thomas,
tracti fuerunt et suspensi. earl of
Lancaster.

Anno Domini MCCCXXXIII rex Edwardus tertius Battle of
habuit bellum cum Scotis apud Berwyk; de Scotis Berwyk.
cecidērunt xxx. milia et omnes fere magnates Scotiæ.

Anno Domini MCCCXL fuit bellum in mari juxta Naval
Exclus inter regem Angliæ et Franciæ; cc. Francorum battle at
naves erant capti; xxx. milia Francorum interempta. Sluys.

Anno Domini MCCCXLVI fuit grande bellum de Creci, Battle of
in quo bello reges Franciæ et Marjoricarum fugerunt; Crecy.
rex vero Boemiæ cum mille c. militibus fuit interfectus
præter vulgus.

Rex Scotiæ David cum grandi exercitu intravit f. 188 b.
Angliam, et apud Dunelmum fuit exercitus ejus in Capture of
parte interemptus. Rex David, Dogolas,¹ et alii capti at David II.
et ducti ad Turrim Londoniarum. Neville's
Cross.

Anno Domini MCCCXLVII. Rex Angliæ Calesium Calais
cepit per obsidionem. taken.

Anno Domini MCCCXLVIII fuit maxima hominum Pestilence.
pestilentia.

Anno Domini MCCCLV multi homines amentes facti
sunt in aspectu demonum.

Anno Domini MCCCLVI. Edwardus princeps Walliæ, Battle of
filius domini Edwardi tertii, cum quatuor comitibus, Poitiers,
scilicet Warewici,² Sarum,³ Oxoniæ,⁴ et Suffolchiæ,⁵ Sept. 19.

¹ i.e. William de Douglas, knight
of Lidderdale.

² Thomas de Beauchamp.

VOL. IV.

³ William de Montacute.

⁴ John de Vere.

⁵ Robert de Ufford.

A.D. 1356. intravit regnum Franciæ, et juxta Peyters in vigilia vigiliæ Sancti Matthæi accepit regem Franciæ, exercitumque ejus in parte magna interfecerunt.

Second pestilence. Anno Domini MCCCLXI. Iterata fuit pestilentia et magnates obierunt.

Great storm. Ventus adeo vehemens fuit ut cruces, arbores, campanilia, et molendina ad terram complanaret.

Third pestilence. Anno Domini MCCCLXIX. et LXXV. Iteratæ fuerunt pestilentiæ; quæ¹ quidem pestilentiæ dies multorum abbreviaverunt, et loca vacua remanserunt.

Death of Edward the Black prince. Anno Domini MCCCLXXVI. Edwardus filius Edwardi tertii princeps variis langoribus diu fatigatus vitam et langores in Junii mense terminavit.

Death of Edward III. Anno Domini MCCCLXXVII. rex Edwardus tertius viam universæ carnis est ingressus. Anno eodem

Coronation of Richard II. Ricardus filius Edwardi principis coronatus fuit apud Westmonasterium.

¹ MS. repeats *quæ*.

APPENDIX.¹

Anno DCCXCVIII. Heathoredus octavus Wygorniaë f. 191.
episcopus obiit, qui dedit nobis Yccacumbe,² cui suc- Succession
and gifts of
the bishops
of Worces-
ter to the
cessit Denebertus. priory.

Anno DCCCXXII. Denebertus nonus Wygorniaë epi-
scopus obiit, qui dedit nobis de patrimonio suo mane-
rium de Herfortone,³ cui successit Heabertus.

Anno DCCCXLVI. Heabertus decimus Wygorniaë epi-
scopus obiit, qui dedit nobis Crohleye,⁴ cui Alheunus
successit.

Anno DCCCL. Sanctus Wistanus, Wiglafi regis Mer- f. 191 b.
ciorum nepos ex filio, martyrizatur.

Anno DCCCLII. Berwilfus rex Merciorum obiit, qui
dedit ecclesie Wigorniaë Muttone⁵ et Grimeleye; cui
successit Burhedus rex, qui dedit nobis Wlvardeleye.⁶

Anno DCCCLXXII. Halheunus undecimus Wygorniaë
episcopus obiit; cui Wrefridus successit. Hic unus ma-
gistorum Ælfredi regis exstitit, et jussu illius libros
Dialogorum beati Papæ Gregorii de Latina in Angli-
cam linguam transtulit.

Anno DCCCCI. Angul-Saxonum rex Ælfredus obiit;
cui filius suus Eadwardus senior successit.

Anno DCCCXV. Werfertus duodecimus Wigorniaë
episcopus obiit, qui dedit nobis Mernanclive; cui
Æthelhunus abbas de Beorclea successit.

¹ These entries are on the folios indicated, at the end of the Annals. There are large spaces between each. Almost the whole is in rubric.

² Icomb.

³ Harvington.

⁴ Crowle.

⁵ Mitton.

⁶ Wolverley.

A.D. 922. Anno DCCCCXXII. Ætelhunus decimus tertius Wigorniae episcopus obiit; cui Willferthus successit.
f. 192.

Anno DCCCCXXIX. Wilferthus decimus quartus Wigorniae episcopus obiit; cui Kenewoldus successit.

Anno DCCCCLVII. Kenewaldus decimus quintus Wigorniae episcopus obiit, qui dedit nobis Oddingleye et Lawarne.

COLLATION OF THE PAGES
IN
GALE'S AND WHARTON'S, AND THE
PRESENT EDITION.

CHRONICON VULGO DICTUM CHRONICON THOME WYKES.

Ed. Gale.	Ed. nov.	Ed. Gale.	Ed. nov.	Ed. Gale.	Ed. nov.
21	6	57	135	93	237
22	8	58	137	94	239
23	10	59	140	95	242
24	12	60	142	96	244
25	14	61	145	97	247
26	17	62	149	98	250
27	20	63	151	99	253
28	22	64	154	100	256
29	26	65	157	101	259
30	29	66	159	102	262
31	32	67	162	103	264
32	35	68	165	104	267
33	38	69	168	105	270
34	42	70	170	106	273
35	46	71	173	107	277
36	51	72	176	108	279
37	55	73	179	109	282
38	58	74	182	110	285
39	61	75	185	111	291
40	64	76	188	112	296
41	70	77	191	113	304
42	74	78	194	114	307
43	82	79	197	115	309
44	85	80	200	116	312
45	89	81	203	117	314
46	93	82	206	118	317
47	95	83	209	119	320
48	99	84	211	120	322
49	102	85	214	121	324
50	104	86	218	122	326
51	111	87	221	123	329
52	116	88	224	124	331
53	120	89	226	125	333
54	123	90	229	126	335
55	126	91	232	127	339
56	132	92	234	128	341

ANNALES DE WIGORNIA.

Ed. Wharton.	Ed. nov.	Ed. Wharton.	Ed. nov.	Ed. Wharton.	Ed. nov.
469	355	489	424	510	497
470	365	490	427	511	501
471	366	491	430	512	504
472	{ 563	492	434	513	506
	369	493	438	514	510
473	369	494	442	515	513
474	372	495	446	516	516
475	375	496	448	517	521
476	380	497	456	518	524
477	384	498	458	519	526
478	387	499	461	520	529
479	390	500	464	521	531
480	394	501	466	522	534
481	398	502	470	523	537
482	401	503	474	524	541
483	405	504	476	525	544
484	409	505	478	526	548
485	411	506	481	527	550
486	414	507	487	528	554
487	417	508	490	529	557
488	421	509	494	530	560

END OF VOL. IV.

LONDON :

**Printed by GEORGE E. EYRE and WILLIAM SPOTTISWOODE,
Printers to the Queen's most Excellent Majesty.
For Her Majesty's Stationery Office.**

[.—750.—10/68.]

CATALOGUE

OF

RECORD PUBLICATIONS

ON SALE

BY

Messrs. Longman & Co., London ;
Messrs. James Parker & Co., Oxford and London ;
Messrs. Macmillan & Co., Cambridge and London ;
Messrs. A. & C. Black, Edinburgh ;
and Mr. A. Thom, Dublin.

CONTENTS.

	Page
CALENDARS OF STATE PAPERS, &c. - - - -	3
CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN AND IRELAND	
DURING THE MIDDLE AGES - - - -	9
PUBLICATIONS OF THE RECORD COMMISSIONERS, &c. - -	25
WORKS PUBLISHED IN PHOTOZINCOGRAPHY - - - -	30

CALENDARS OF STATE PAPERS, &c.

[IMPERIAL 8vo., cloth. Price 15s. each Volume or Part.]

As far back as the year 1800, a Committee of the House of Commons recommended that Indexes and Calendars should be made to the Public Records, and thirty-six years afterwards another Committee of the House of Commons reiterated that recommendation in more forcible words; but it was not until the incorporation of the State Paper Office with the Public Record Office that the present Master of the Rolls found himself in a position to take the necessary steps for carrying out the wishes of the House of Commons.

On 7 December 1855, he stated to the Lords of the Treasury that although “the Records, State Papers, and Documents in his charge constitute the most complete and perfect series of their kind in the civilized world,” and although “they are of the greatest value in a historical and constitutional point of view, yet they are comparatively useless to the public, from the want of proper Calendars and Indexes.”

Acting upon the recommendations of the Committees of the House of Commons above referred to, he suggested to the Lords of the Treasury that to effect the object he had in view it would be necessary for him to employ a few persons fully qualified to perform the work which he contemplated.

Their Lordships assented to the necessity of having Calendars prepared and printed, and empowered the Master of the Rolls to take such steps as might be necessary for this purpose.

The following Works have been already published under the direction of the Master of the Rolls :—

CALENDARIUM GENEALOGICUM ; for the Reigns of Henry III. and Edward I. Edited by CHARLES ROBERTS, Esq., Secretary of the Public Record Office. 2 Vols. 1865.

This is a work of great value for elucidating the early history of our nobility and landed gentry.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGNS OF EDWARD VI., MARY, and ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* ROBERT LEMON, Esq., F.S.A. 1856-1865.
Vol. I.—1547-1580. | Vol. II.—1581-1590.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1867-1869.
Vol. III.—1591-1594. | Vol. IV.—1595-1597.

The first, second, third, and fourth volumes are published, extending from 1547 to 1597.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF JAMES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1857-1859.

Vol. I.—1603-1610. | Vol. III.—1619-1623.
Vol. II.—1611-1618. | Vol. IV.—1623-1625, with Addenda.

Mrs. Everett Green has completed a Calendar of the Domestic State Papers of the reign of James I. in four volumes. The mass of historical matter thus rendered accessible to investigation is large and important. It throws new light on the Gunpowder-plot; the rise and fall of Somerset; the particulars connected with the Overbury murder; the disgrace of Sir Edward Coke; and other matters connected with the reign.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. 1858-1868.

Vol. I.—1625-1626. | Vol. VII.—1634-1635.
Vol. II.—1627-1628. | Vol. VIII.—1635.
Vol. III.—1628-1629. | Vol. IX.—1635-1636.
Vol. IV.—1629-1631. | Vol. X.—1636-1637.
Vol. V.—1631-1633. | Vol. XI.—1637.
Vol. VI.—1633-1634.

This Calendar is in continuation of that of the Domestic State Papers of the reign of James I., and will extend to the Restoration of Charles II. At present it comprises the first thirteen years of the reign of Charles I., but is in active progress towards completion. It presents notices of a large number of original documents of great value to all inquirers into the history of the period to which it relates. Many of these documents have been hitherto unknown.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES II., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. 1860-1866.

Vol. I.—1660-1661. | Vol. V.—1665-1666.
Vol. II.—1661-1662. | Vol. VI.—1666-1667.
Vol. III.—1663-1664. | Vol. VII.—1667.
Vol. IV.—1664-1665.

Seven volumes, of the period between 1660 and 1667, have been published.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to SCOTLAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARKHAM JOHN THORPE, Esq., of St. Edmund Hall, Oxford. 1858.

Vol. I., the Scottish Series, of the Reigns of Henry VIII., Edward VI., Mary, and Elizabeth, 1509-1589.
Vol. II., the Scottish Series, of the Reign of Elizabeth, 1589-1603; an Appendix to the Scottish Series, 1543-1592; and the State Papers relating to Mary Queen of Scots during her Detention in England, 1568-1587.

The above two volumes of State Papers relate to Scotland, and embrace the period between 1509 and 1603. In the second volume are notices of the State Papers relating to Mary Queen of Scots.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. 1860-1867.

Vol. I.—1509-1573.

| Vol. II.—1574-1585.

The above two volumes of Irish State Papers, between 1509 and 1585, have been published under the editorship of Mr. Hans Claude Hamilton; and another volume is in progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOEL SAINSBURY, Esq. 1860-1862.

Vol. I.—America and West Indies, 1574-1660.

Vol. II.—East Indies, China, and Japan, 1513-1616.

The first volume is a Calendar of Colonial Papers relating to America and the West Indies, from 1574 to 1660. The second volume relates to the East Indies, China, and Japan, from 1513 to 1616. They include an analysis of all Papers from the three great archives of the Public Record Office, the India Office, and the British Museum. The third volume is in the press. The regular series of the East India Papers in the Public Record Office are calendared to the year 1623; those relating to the same subject in the Domestic Correspondence to 1625; and in the Foreign Correspondence to 1621; the Court Minutes of the East India Company to 1621; and the Original Correspondence in the India Office to 1621. Many undated Papers have been dated and arranged.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. 1862-1867.

Vol. I.—1509-1514.

Vol. II. (in Two Parts)—1515-1518.

Vol. III. (in Two Parts)—1519-1523.

These volumes contain summaries of all State Papers and Correspondence relating to the reign of Henry VIII., in the Public Record Office, of those formerly in the State Paper Office, in the British Museum, the Libraries of Oxford and Cambridge, and other Public Libraries; and of all letters that have appeared in print in the works of Burnet, Strype, and others. Whatever authentic original material exists in England relative to the religious, political, parliamentary, or social history of the country during the reign of Henry VIII., whether despatches of ambassadors, or proceedings of the army, navy, treasury, or ordnance, or records of Parliament, appointments of officers, grants from the Crown, &c., will be found calendared in these volumes.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF EDWARD VI., preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1547-1553. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF MARY, preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1553-1558. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law, and Correspondant du Comité Impérial des Travaux Historiques et des Sociétés Savantes de France. 1861.

The two preceding volumes exhibit the negotiations of the English ambassadors with the courts of the Emperor Charles V. of Germany, of Henry II. of France, and of Philip II. of Spain. The affairs of several of the minor continental states also find various incidental illustrations of much interest.

A valuable series of Papers descriptive of the circumstances which attended the loss of Calais merits a special notice; while the progress of the wars in the north of France, into which England was dragged by her union with Spain, is narrated at some length. The domestic affairs of England are of course passed over in these volumes, which treat only of its relations with foreign powers.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office, &c. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.* 1863-1867.

Vol. I.—1558-1559.

Vol. II.—1559-1560.

Vol. III.—1560-1561.

Vol. IV.—1561-1562.

Vol. V.—1562.

These five volumes contain a calendar of the Foreign Correspondence of Queen Elizabeth, from her accession in 1558, to 1562, of which the originals, drafts, or contemporary copies, are deposited in the Public Record Office, &c. These documents are of the greatest value as exhibiting the position of England at one of the most interesting periods of history, in regard to its relations with France, Scotland, Spain, and Germany. They are of especial importance as illustrating not only the external but also the domestic affairs of France during the period which immediately preceded the outbreak of the first great war of religion under the Prince of Condé and the Duke of Guise.

CALENDAR OF TREASURY PAPERS, preserved in Her Majesty's Public Record Office. 1557-1696. *Edited by JOSEPH REDINGTON, Esq.* 1868.

The Papers connected with the administration of the affairs of the Treasury, from 1556-7 to 1696, comprising petitions, reports, and other documents relating to services rendered to the State, grants of money and pensions, appointments to offices, remissions of fines and duties, &c., are calendared in this volume. They illustrate civil and military events, financial and other matters, the administration in Ireland and the Colonies, &c., and afford information nowhere else recorded.

CALENDAR OF THE CAREW PAPERS, preserved in Lambeth Library. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London; and WILLIAM BULLEN, Esq.* 1867-1869.

Vol. I.—1515-1574.

Vol. II.—1575-1588.

Vol. III.—1589-1600.

The Carew Papers relating to Ireland deposited in the Lambeth Library are not only unique in themselves, but are of great importance. Three volumes of the Calendar of these valuable Papers have been published, extending from 1515 to 1600, which cannot fail to be welcome to all students of Irish history. Another volume is in the press.

CALENDAR OF LETTERS, DESPATCHES, AND STATE PAPERS, relating to the Negotiations between England and Spain, preserved in the Archives at Simancas, and elsewhere. *Edited by G. A. BERGENROTH.* 1862-1868.

Vol. I.—Hen. VII.—1485-1509.

Vol. II.—Hen. VIII.—1509-1525.

Supplement to Vol. I. and Vol. II.

Mr. Bergenroth was engaged in compiling a Calendar of the Papers relating to England preserved in the archives of Simancas in Spain, and the corresponding portion removed from Simancas to Paris. It was deemed essential that Mr. Bergenroth should also visit Madrid, and examine the Papers there, bearing on the reign of Henry VIII. The first volume contains the Spanish Papers of the reign of Henry VII.; the second volume, those of the first portion of the reign of Henry VIII. The Supplement to Vols. I. and II. contains new information relating to the private life of Queen Katharine of England; and to the projected marriage of Henry VII. with Queen Juana, widow of King Philip of Castile, and mother of the Emperor Charles V.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. 1864-1867.

Vol. I.—1202-1509.

Vol. II.—1509-1519.

Of the Papers in the Venetian archives, Mr. Rawdon Brown has published two volumes of his Calendar, extending from 1202 to 1519, and has made considerable progress in the third volume. Mr. Brown's researches have brought to light a number of important documents relating to the various periods of English history, and his contributions to historical literature are of the most interesting and important character.

REPORT OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS AND THE REV. J. S. BREWER TO THE MASTER OF THE ROLLS, upon the Carte and Carew Papers in the Bodleian and Lambeth Libraries. 1864. *Price* 2s. 6d.

REPORT OF THE DEPUTY KEEPER OF THE PUBLIC RECORDS TO THE MASTER OF THE ROLLS, upon the Documents in the Archives and Public Libraries of Venice. 1866. *Price* 2s. 6d.

In the Press.

CALENDAR OF STATE PAPERS, COLONIAL SERIES, preserved in Her Majesty's Public Record Office, and elsewhere. *Edited by* W. NOEL SAINSBURY, Esq. Vol. III.—East Indies, China, and Japan. 1617, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS, FOREIGN SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham. Vol. VI.—1663.

CALENDAR OF LETTERS AND PAPERS, FOREIGN AND DOMESTIC, OF THE REIGN OF HENRY VIII., preserved in Her Majesty's Public Record Office, the British Museum, &c. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vol. IV.—1524, &c.

CALENDAR OF STATE PAPERS AND MANUSCRIPTS, relating to ENGLISH AFFAIRS, preserved in the Archives of Venice, &c. *Edited by* RAWDON BROWN, Esq. Vol. III.—1520-1526.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF CHARLES I., preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* JOHN BRUCE, Esq., F.S.A. Vol. XII.—1637-1638.

CALENDAR OF STATE PAPERS, DOMESTIC SERIES, OF THE REIGN OF ELIZABETH (continued), preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* MARY ANNE EVERETT GREEN. Vol. V.—1598-1600.

CALENDAR OF THE CAREW PAPERS, preserved in Lambeth Library. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London; and WILLIAM BULLEN, Esq. Vol. IV.—1601, &c.

SYLLABUS, IN ENGLISH, OF RYMER'S FÆDERA; with Index. Vol. I.

In Progress.

CALENDAR OF STATE PAPERS relating to IRELAND, preserved in Her Majesty's Public Record Office. *Edited by* HANS CLAUDE HAMILTON, Esq., F.S.A. Vol. III.—1586, &c.

CH. 21
+ 3124
21

THE CHRONICLES AND MEMORIALS OF GREAT BRITAIN
AND IRELAND DURING THE MIDDLE AGES.

[ROYAL 8vo., half-bound. Price 10s. each Volume or Part.]

On 25 July 1822, the House of Commons presented an address to the Crown, stating that the editions of the works of our ancient historians were inconvenient and defective; that many of their writings still remained in manuscript, and, in some cases, in a single copy only. They added, "that an uniform and convenient edition of the whole, published under His Majesty's royal sanction, would be an undertaking honourable to His Majesty's reign, and conducive to the advancement of historical and constitutional knowledge; that the House therefore humbly besought His Majesty, that He would be graciously pleased to give such directions as His Majesty, in His wisdom, might think fit, for the publication of a complete edition of the ancient historians of this realm, and assured His Majesty that whatever expense might be necessary for this purpose would be made good."

The Master of the Rolls, being very desirous that effect should be given to the resolution of the House of Commons, submitted to Her Majesty's Treasury in 1857 a plan for the publication of the ancient chronicles and memorials of the United Kingdom, and it was adopted accordingly. In selecting these works, it was considered right, in the first instance, to give preference to those of which the manuscripts were unique, or the materials of which would help to fill up blanks in English history for which no satisfactory and authentic information hitherto existed in any accessible form. One great object the Master of the Rolls had in view was to form a *corpus historicum* within reasonable limits, and which should be as complete as possible. In a subject of so vast a range, it was important that the historical student should be able to select such volumes as conformed with his own peculiar tastes and studies, and not be put to the expense of purchasing the whole collection; an inconvenience inseparable from any other plan than that which has been in this instance adopted.

Of the Chronicles and Memorials, the following volumes have been published. They embrace the period from the earliest time of British history down to the end of the reign of Henry VII.

1. **THE CHRONICLE OF ENGLAND**, by JOHN CAPGRAVE. *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford.* 1858.

Capgrave was prior of Lynn, in Norfolk, and provincial of the order of the Friars Hermits of England shortly before the year 1464. His Chronicle extends from the creation of the world to the year 1417. As a record of the language spoken in Norfolk (being written in English), it is of considerable value.

2. **CHRONICON MONASTERII DE ABINGDON**. Vols. I. and II. *Edited by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard.* 1858.

This Chronicle traces the history of the great Benedictine monastery of Abingdon in Berkshire, from its foundation by King Ina of Wessex, to the reign of Richard I., shortly after which period the present narrative was drawn up by an inmate of the establishment. The author had access to the title-deeds of the house; and incorporates into his history various charters of the Saxon kings, of great importance as illustrating not only the history of the locality but that of the kingdom. The work is now printed for the first time.

3. **LIVES OF EDWARD THE CONFESSOR**. I.—*La Estoire de Seint Aedward le Rei*. II.—*Vita Beati Edvardi Regis et Confessoris*. III.—*Vita Æduuardi Regis qui apud Westmonasterium requiescit*. *Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge.* 1858.

The first is a poem in Norman French, containing 4,686 lines. It is addressed to Alianor, Queen of Henry III., and was probably written in the year 1245, on the occasion of the restoration of the church of Westminster. Nothing is known of the author. The second is an anonymous poem, containing 536 lines, written between the years 1440 and 1450, by command of Henry VI., to whom it is dedicated. Though it does not throw any new light on the reign of Edward the Confessor, yet it is valuable as a specimen of the Latin poetry of the time. The third, also by an anonymous author, was apparently written for Queen Edith, between the years 1066 and 1074, during the pressure of the suffering brought on the Saxons by the Norman conquest. It notices many facts not found in other writers, and some which differ considerably from the usual accounts.

4. **MONUMENTA FRANCISCANA**; scilicet, I.—*Thomas de Eccleston de Adventu Fratrum Minorum in Angliam*. II.—*Adæ de Marisco Epistolæ*. III.—*Registrum Fratrum Minorum Londoniæ*. *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.* 1858.

This volume contains original materials for the history of the settlement of the order of Saint Francis in England, the letters of Adam de Marisco, and other papers connected with the foundation and diffusion of this great body. It has been the aim of the editor to collect whatever historical information could be found in this country, towards illustrating a period of the national history for which only scanty materials exist. None of these have been before printed.

5. **FASCICULI ZIZANIORUM MAGISTRI JOHANNIS WYCLIF CUM TRITICO**. Ascribed to THOMAS NETTER, of WALDEN, Provincial of the Carmelite Order in England, and Confessor to King Henry the Fifth. *Edited by the Rev. W. W. SHIRLEY, M.A., Tutor and late Fellow of Wadham College, Oxford.* 1858.

This work derives its principal value from the fact that it is the only contemporaneous account of the rise of the Lollards. At the time when it was written, the disputes of the schoolmen had been extended to the field of theology, and they appear both in the writings of Wycliff and in those of his adversaries.

Wycliff's little bundles of tares are not less metaphysical than theological, and the conflict between Nominalists and Realists rages side by side with the conflict between the different interpreters of Scripture. The "Fasciculi Zizaniorum" gives a good idea of the controversies which were carried on at the end of the 14th and the beginning of the 15th centuries.

6. **THE BUIK OF THE CRONICLIS OF SCOTLAND ; OR, A METRICAL VERSION OF THE HISTORY OF HECTOR BOECE ;** by WILLIAM STEWART. Vols. I., II., and III. *Edited by* W. B. TURNBULL, Esq., of Lincoln's Inn, Barrister-at-Law. 1858.

This is a metrical translation of a Latin Prose Chronicle, and was written in the first half of the 16th century. The narrative begins with the earliest legends, and ends with the death of James I. of Scotland, and the "evil ending of the traitors that slew him." Strict accuracy of statement is not to be looked for in such a work as this ; but the stories of the colonization of Spair, Ireland, and Scotland are interesting if not true ; and the chronicle is valuable as a reflection of the manners, sentiments, and character of the age in which it was composed.

The peculiarities of the Scottish dialect are well illustrated in this metrical version of Boece's work, and the student of language will here find ample materials for comparison with the English dialects of the same period, and with modern lowland Scotch.

7. **JOHANNIS CAPGRAVE LIBER DE ILLUSTRIBUS HENRICIS.** *Edited by* the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford. 1858.

This work is dedicated to Henry VI. of England, who appears to have been, in the author's estimation, the greatest of all the Henries. It is divided into three distinct parts, each having its own separate dedication. The first part relates only to the history of the Empire, and extends from the election of Henry I., the Fowler, to the end of the reign of the Emperor Henry VI. The second part is devoted to English history, and extends from the accession of Henry I. in the year 1100, to the year 1446 which was the twenty-fourth year of the reign of King Henry VI. The third part contains the lives of illustrious men who have borne the name of Henry in various parts of the world.

Capgrave was born in 1393, in the reign of Richard II., and lived during the Wars of the Roses, for the history of which period his work is of some value.

8. **HISTORIA MONASTERII S. AUGUSTINI CANTUARIENSIS,** by THOMAS OF ELMHAM, formerly Monk and Treasurer of that Foundation. *Edited by* CHARLES HARDWICK, M.A., Fellow of St. Catharine's Hall, and Christian Advocate in the University of Cambridge. 1858.

This history extends from the arrival of St. Augustine in Kent until 1191. Prefixed is a chronology as far as 1418, which shows in outline what was to have been the character of the work when completed. The only copy known is in the possession of Trinity Hall, Cambridge. The author was connected with Norfolk, and most probably with Elmham, whence he derived his name.

9. **EULOGIUM (HISTORIARUM SIVE TEMPORIS) :** Chronicon ab Orbe condito usque ad Annum Domini 1366 ; a Monacho quodam Malmesbiriensi exaratum. Vols. I., II., and III. *Edited by* F. S. HAYDON, Esq., B.A. 1858-1863.

This is a Latin Chronicle extending from the Creation to the latter part of the reign of Edward III., and written by a monk of the Abbey of Malmesbury, in Wiltshire, about the year 1367. A continuation, carrying the history of England

down to the year 1413, was added in the former half of the fifteenth century by an author whose name is not known. The original Chronicle is divided into five books, and contains a history of the world generally, but more especially of England to the year 1366. The continuation extends the history down to the coronation of Henry V. The Eulogium itself is chiefly valuable as containing a history, by a contemporary, of the period between 1356 and 1366. The notices of events appear to have been written very soon after their occurrence. Among other interesting matter, the Chronicle contains a diary of the Poitiers campaign, evidently furnished by some person who accompanied the army of the Black Prince. The continuation of the Chronicle is also the work of a contemporary, and gives a very interesting account of the reigns of Richard II. and Henry IV. It is believed to be the earliest authority for the statement that the latter monarch died in the Jerusalem Chamber at Westminster.

10. **MEMORIALS OF HENRY THE SEVENTH: Bernardi Andreae Tholosatis Vita Regis Henrici Septimi; necnon alia quædam ad eundem Regem spectantia.** Edited by JAMES GAIRDNER, Esq. 1858.

The contents of these volumes are—(1) a life of Henry VII., by his poet laureate and historiographer, Bernard André, of Toulouse, with some compositions in verse, of which he is supposed to have been the author; (2) the journals of Roger Machado during certain embassies on which he was sent by Henry VII. to Spain and Brittany, the first of which had reference to the marriage of the King's son, Arthur, with Catharine of Arragon; (3) two curious reports by envoys sent to Spain in the year 1505 touching the succession to the Crown of Castile, and a project of marriage between Henry VII. and the Queen of Naples; and (4) an account of Philip of Castile's reception in England in 1506. Other documents of interest in connexion with the period are given in an appendix.

11. **MEMORIALS OF HENRY THE FIFTH. I.—Vita Henrici Quinti, Roberto Redmanno auctore. II.—Versus Rhythmici in laudem Regis Henrici Quinti. III.—Elmhami Liber Metricus de Henrico V.** Edited by CHARLES A. COLE, Esq. 1858.

This volume contains three treatises which more or less illustrate the history of the reign of Henry V., viz.: A Life by Robert Redman; a Metrical Chronicle by Thomas Elmham, prior of Lenton, a contemporary author; Versus Rhythmici, written apparently by a monk of Westminster Abbey, who was also a contemporary of Henry V. These works are printed for the first time.

12. **MUNIMENTA GILDHALLÆ LONDONIENSIS; Liber Albus, Liber Custumarum, et Liber Horn, in archivis Gildhallæ asservati. Vol. I., Liber Albus. Vol. II. (in Two Parts), Liber Custumarum. Vol. III., Translation of the Anglo-Norman Passages in Liber Albus, Glossaries, Appendices, and Index.** Edited by HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., Barrister-at-Law. 1859–1862.

The manuscript of the *Liber Albus*, compiled by John Carpenter, Common Clerk of the City of London in the year 1419, a large folio volume, is preserved in the Record Room of the City of London. It gives an account of the laws, regulations, and institutions of that City in the twelfth, thirteenth, fourteenth, and early part of the fifteenth centuries.

The *Liber Custumarum* was compiled probably by various hands in the early part of the fourteenth century during the reign of Edward II. The manuscript, a folio volume, is also preserved in the Record Room of the City of London, though some portion in its original state, borrowed from the City in the reign of Queen Elizabeth and never returned, forms part of the Cottonian MS. Claudius D. II. in the British Museum. It also gives an account of the laws, regulations, and institutions of the City of London in the twelfth, thirteenth, and early part of the fourteenth centuries.

13. **CHRONICA JOHANNIS DE OXENEDES.** *Edited by Sir HENRY ELLIS, K.H.* 1859.

Although this Chronicle tells of the arrival of Hengist and Horsa in England in the year 449, yet it substantially begins with the reign of King Alfred, and comes down to the year 1292, where it ends abruptly. The history is particularly valuable for notices of events in the eastern portions of the kingdom, which are not to be elsewhere obtained, and some curious facts are mentioned relative to the floods in that part of England, which are confirmed in the Friesland Chronicle of Anthony Heinrich, pastor of the Island of Mohr.

14. **A COLLECTION OF POLITICAL POEMS AND SONGS RELATING TO ENGLISH HISTORY, FROM THE ACCESSION OF EDWARD III. TO THE REIGN OF HENRY VIII.** Vols. I. and II. *Edited by THOMAS WRIGHT, Esq., M.A.* 1859-1861.

These Poems are perhaps the most interesting of all the historical writings of the period, though they cannot be relied on for accuracy of statement. They are various in character; some of them are upon religious subjects, some may be called satires, and some give no more than a court scandal; but as a whole they present a very fair picture of society, and of the relations of the different classes to one another.

The period comprised is in itself interesting, and brings us, through the decline of the feudal system, to what may be considered the beginning of our modern history. The songs in old English are of considerable interest to the philologist.

15. **The "OPUS TERTIUM," "OPUS MINUS," &c., of ROGER BACON.** *Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.* 1859.

This is the celebrated treatise—which, up to this time, had never been printed—so frequently referred to by the great philosopher in his works. It contains the fullest details we possess of the life and labours of Roger Bacon. The volume also contains a fragment by the same author, supposed to be unique, the "*Compendium Studii Theologiae.*"

16. **BARTHOLOMÆI DE COTTON, MONACHI NORWICENSIS, HISTORIA ANGLICANA; 449-1298: necnon ejusdem Liber de Archiepiscopis et Episcopis Angliæ.** *Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge.* 1859.

The author, a monk of Norwich, has here given us a Chronicle of England from the arrival of the Saxons in 449 to the year 1293, in or about which year it appears that he died. The latter portion of this history (the whole of the reign of Edward I. more especially) is of great value, as the writer was contemporary with the events which he records. An Appendix contains several illustrative documents connected with the previous narrative.

17. **BRUT Y TYWYSOGION; or, The Chronicle of the Princes of Wales.** *Edited by the Rev. JOHN WILLIAMS AB ITHEL, M.A.* 1860.

This work, also known as "The Chronicle of the Princes of Wales," has been attributed to Caradoc of Llancarvan, who flourished about the middle of the twelfth century. It is written in the ancient Welsh language, begins with the abdication and death of Caedwala at Rome, in the year 681, and continues the history down to the subjugation of Wales by Edward I., about the year 1282.

18. **A COLLECTION OF ROYAL AND HISTORICAL LETTERS DURING THE REIGN OF HENRY IV.** *Edited by the Rev. F. C. HINGESTON, M.A., of Exeter College, Oxford.* 1860.

This volume, like all the others in the series containing a miscellaneous selection of letters, is valuable on account of the light it throws upon biographical history, and the familiar view it presents of characters, manners, and events of the time. The period (1399 to 1404) required much elucidation; to which the volume will materially contribute.

19. **THE REPRESSOR OF OVER MUCH BLAMING OF THE CLERGY.** By REGINALD PECOCK, sometime Bishop of Chichester. Vols. I and II. Edited by CHURCHILL BABINGTON, B.D., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1860.

The "Repressor" may be considered the earliest piece of good theological disquisition of which our English prose literature can boast. The author was born about the end of the fourteenth century, consecrated Bishop of St. Asaph in the year 1444, and translated to the see of Chichester in 1450. While Bishop of St. Asaph, he zealously defended his brother prelates from the attacks of those who censured the bishops for their neglect of duty. He maintained that it was no part of a bishop's functions to appear in the pulpit, and that his time might be more profitably spent, and his dignity better maintained, in the performance of works of a higher character. Among those who thought differently were the Lollards, and against their general doctrines the "Repressor" is directed. Pecoek took up a position midway between that of the Roman Church and that of the modern Anglican Church; but his work is interesting chiefly because it gives a full account of the views of the Lollards and of the arguments by which they were supported, and because it assists us to ascertain the state of feeling which ultimately led to the Reformation. Apart from religious matters, the light thrown upon contemporaneous history is very small, but the "Repressor" has great value for the philologist, as it tells us what were the characteristics of the language in use among the cultivated Englishmen of the fifteenth century. Pecoek, though an opponent of the Lollards, showed a certain spirit of toleration, for which he received, towards the end of his life, the usual mediæval reward—persecution.

20. **ANNALES CAMBRIÆ.** Edited by the Rev. JOHN WILLIAMS AB ITHEL, M.A. 1860.

These annals, which are in Latin, commence in the year 447, and come down to the year 1288. The earlier portion appears to be taken from an Irish Chronicle, which was also used by Tigernach, and by the compiler of the Annals of Ulster. During its first century it contains scarcely anything relating to Britain, the earliest direct concurrence with English history is relative to the mission of Augustine. Its notices throughout though brief, are valuable. The annals were probably written at St. Davids, by Blegewryd, Archdeacon of Llandaff, the most learned man in his day in all Cymru.

21. **THE WORKS OF GIRALDUS CAMBRENSIS.** Vols. I., II., and III. Edited by J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London. Vols. V. and VI. Edited by the Rev. JAMES F. DIMOCK, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1861-1868.

The first three volumes contain the historical works of Gerald du Barry, who lived in the reigns of Henry II., Richard I., and John, and attempted to re-establish the independence of Wales by restoring the see of St. Davids to its ancient primacy. His works are of a very miscellaneous nature, both in prose and verse, and are remarkable chiefly for the racy and original anecdotes which they contain relating to contemporaries. He is the only Welsh writer of any importance who has contributed so much to the mediæval literature of this country, or assumed, in consequence of his nationality, so free and independent a tone. His frequent travels in Italy, in France, in Ireland, and in Wales, gave him opportunities for observation which did not generally fall to the lot of mediæval writers in the twelfth and thirteenth centuries, and of these observations Giraldus has made due use.

Only extracts from these treatises have been printed before, and almost all of them are taken from unique manuscripts.

The *Topographia Hibernica* (in Vol. V.) is the result of Giraldus' two visits to Ireland. The first in the year 1183, the second in 1185-6, when he accompanied Prince John into that country. Curious as this treatise is, Mr. Dimock is of opinion that it ought not to be accepted as sober truthful history, for Giraldus himself states that truth was not his main object, and that he compiled the work for the purpose of sounding the praises of Henry the Second. Elsewhere, however, he declares that he had stated nothing in the *Topographia* of the truth of which he was not well assured, either by his own eyesight or by the testimony,

with all diligence elicited, of the most trustworthy and authentic men in the country; that though he did not put just the same full faith in their reports as in what he had himself seen, yet, as they only related what they had themselves seen, he could not but believe such credible witnesses. A very interesting portion of this treatise is devoted to the animals of Ireland. It shows that he was a very accurate and acute observer, and his descriptions are given in a way that a scientific naturalist of the present day could hardly improve upon. The *Expugnatio Hibernica* was written about the year 1188, and may be regarded rather as a great epic than a sober relation of facts occurring in his own days. No one can peruse it without coming to the conclusion that it is rather a poetical fiction than a prosaic truthful history.

Vol. VI. contains the *Itinerarium Kambriæ et Descriptio Kambriæ*,

22. **LETTERS AND PAPERS ILLUSTRATIVE OF THE WARS OF THE ENGLISH IN FRANCE DURING THE REIGN OF HENRY THE SIXTH, KING OF ENGLAND.** Vol. I., and Vol. II. (in Two Parts). *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham, and Vicar of Leighton Buzzard. 1861-1864.

The letters and papers contained in these volumes are derived chiefly from originals or contemporary copies extant in the *Bibliothèque Impériale*, and the *Dépôt des Archives*, in Paris. They illustrate the line of policy adopted by John Duke of Bedford and his successors during their government of Normandy, and such other provinces of France as had been acquired by Henry V. We may here trace, step by step, the gradual declension of the English power, until we are prepared to read of its final overthrow.

23. **THE ANGLO-SAXON CHRONICLE, ACCORDING TO THE SEVERAL ORIGINAL AUTHORITIES.** Vol. I., Original Texts. Vol. II., Translation. *Edited and translated by* BENJAMIN THORPE, Esq., Member of the Royal Academy of Sciences at Munich, and of the Society of Netherlandish Literature at Leyden. 1861.

This Chronicle, extending from the earliest history of Britain to the year 1154, is justly the boast of England; for no other nation can produce any history, written in its own vernacular, at all approaching it, either in antiquity, truthfulness, or extent, the historical books of the Bible alone excepted. There are at present six independent manuscripts of the Saxon Chronicle, ending in different years, and written in different parts of the country. In the present edition, the text of each manuscript is printed in columns on the same page, so that the student may see at a glance the various changes which occur in orthography, whether arising from locality or age.

24. **LETTERS AND PAPERS ILLUSTRATIVE OF THE REIGNS OF RICHARD III. AND HENRY VII.** Vols. I. and II. *Edited by* JAMES GAIRDNER, Esq. 1861-1863.

The Papers are derived from MSS. in the Public Record Office, the British Museum, and other repositories. The period to which they refer is unusually destitute of chronicles and other sources of historical information, so that the light obtained from these documents is of special importance. The principal contents of the volumes are some diplomatic Papers of Richard III.; correspondence between Henry VII. and Ferdinand and Isabella of Spain; documents relating to Edmund de la Pole, Earl of Suffolk; and a portion of the correspondence of James IV. of Scotland.

25. **LETTERS OF BISHOP GROSSETESTE, illustrative of the Social Condition of his Time.** *Edited by* HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, Cambridge. 1861.

The Letters of Robert Grosseteste (131 in number) are here collected from various sources, and a large portion of them is printed for the first time. They range in date from about 1210 to 1253, and relate to various matters connected not only with the political history of England during the reign of Henry III., but with its ecclesiastical condition. They refer especially to the diocese of Lincoln, of which Grosseteste was bishop.

26. **DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS RELATING TO THE HISTORY OF GREAT BRITAIN AND IRELAND.** Vol. I. (in Two Parts); Anterior to the Norman Invasion. Vol. II.; 1066–1200. *By* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Deputy Keeper of the Public Records. 1862–1865.

The object of this work is to publish notices of all known sources of British history, both printed and unprinted, in one continued sequence. The materials, when historical (as distinguished from biographical), are arranged under the year in which the latest event is recorded in the chronicle or history, and not under the period in which its author, real or supposed, flourished. Biographies are enumerated under the year in which the person commemorated died, and not under the year in which the life was written. This arrangement has two advantages: the materials for any given period may be seen at a glance; and if the reader knows the time when an author wrote, and the number of years that had elapsed between the date of the events and the time the writer flourished, he will generally be enabled to form a fair estimate of the comparative value of the narrative itself. A brief analysis of each work has been added when deserving it, in which the original portions are distinguished from those which are mere compilations. When possible, the sources are indicated from which such compilations have been derived. A biographical sketch of the author of each piece has been added, and a brief notice has also been given of such British authors as have written on historical subjects.

27. **ROYAL AND OTHER HISTORICAL LETTERS ILLUSTRATIVE OF THE REIGN OF HENRY III.** From the Originals in the Public Record Office. Vol. I., 1216–1235. Vol. II., 1236–1272. *Selected and edited by* the Rev. W. W. SHIRLEY, D.D., Regius Professor in Ecclesiastical History, and Canon of Christ Church, Oxford. 1862–1866.

The letters contained in these volumes are derived chiefly from the ancient correspondence formerly preserved in the Tower of London, and now in the Public Record Office. They illustrate the political history of England during the growth of its liberties, and throw considerable light upon the personal history of Simon de Montfort. The affairs of France form the subject of many of these letters, more especially in regard to the province of Gascony. The entire collection consists of nearly 700 documents, the greater portion of which is printed for the first time.

28. **CHRONICA MONASTERII S. ALBANI.** — 1. THOMÆ WALSINGHAM HISTORIA ANGLICANA; Vol. I., 1272–1381; Vol. II., 1381–1422. 2. WILLELMI RISHANGER CHRONICA ET ANNALES, 1259–1307. 3. JOHANNIS DE TROKELowe ET HENRICI DE BLANEFORDE CHRONICA ET ANNALES, 1259–1296; 1307–1324; 1392–1406. 4. GESTA ABBATUM MONASTERII S. ALBANI, A THOMA WALSINGHAM, REGNANTE RICARDO SECUNDO, EJUSDEM ECCLESIE PRÆCENTORE, COMPILATA; Vol. I., 793–1290; Vol. II., 1290–1349. *Edited by* HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge; and of the Inner Temple, Barrister-at-Law. 1863–1867.

In the first two volumes is a history of England, from the death of Henry III. to the death of Henry V., written by Thomas Walsingham, precentor of St. Albans and prior of the Cell of Wymundham, belonging to that abbey. Walsingham's work is printed from MS. VII. in the Arundel Collection in the College of Arms, London, a manuscript of the fifteenth century, collated with MS. 13 E. IX. in the King's Library in the British Museum, and MS. VII. in the Parker Collection of Manuscripts at Corpus Christi College, Cambridge.

In the third volume is a Chronicle of English History, from 1259 to 1306, attributed to William Rishanger, monk of Saint Albans, who lived in the reign of Edward I., printed from the Cottonian Manuscript, Faustina B. IX. (of the fourteenth century) in the British Museum, collated with MS. 14 C. VII. (fols. 219–231) in the King's Library, British Museum, and the Cottonian Manuscript Claudius E. III., fols. 306–331: Also an account of transactions attending the award of the kingdom of Scotland to John Balliol by King Edward I., 1291–1292,

from MS. Cotton. Claudius, D. VI., attributed to William Rishanger above mentioned, but on no sufficient ground: A short Chronicle of English History, from 1292 to 1300, by an unknown hand, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: A short Chronicle from 1297 to 1307, Willelmi Rishanger Gesta Edwardi Primi Regis Angliæ, from MS. 14 C. I. in the Royal Library, and MS. Cotton. Claudius D. VI., with an addition of *Annales Regum Angliæ*, probably by the same hand: A fragment of a Chronicle of English History, 1299, 1300, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: A fragment of a Chronicle of English History, 1295 to 1300, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: and a fragment of a Chronicle of English History, 1285 to 1307, from MS. 14 C. I. in the Royal Library.

In the fourth volume is a Chronicle of English History, by an anonymous writer, 1259 to 1296, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: Also Annals of King Edward II., 1307 to 1323, by John de Trokelowe, a monk of St. Albans, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: A continuation of Trokelowe's Annals, 1323, 1324, by Henricus de Blaneforde, from MS. Cotton. Claudius D. VI.: Also a full Chronicle of English History, by an anonymous writer of St. Albans, 1393 to 1406, from MS. VII. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge: and an account of the past benefactors of St. Albans, written in the early part of the fifteenth century, from MS. VI. in the Library of Corpus Christi College, Cambridge.

In the fifth volume begins a history of the abbots of St. Albans, from 793 to the close of the fourteenth century, compiled by Thomas Walsingham, præcentor of St. Albans, from MS. Cotton. Claudius E. IV., in the British Museum. This is continued in the sixth volume.

29. **CHRONICON ABBATIE EVESHAMENSIS, AUCTORIBUS DOMINICO PRIORE EVESHAMIE ET THOMA DE MARLEBERGE ABBATE, A FUNDATIONE AD ANNUM 1213, UNA CUM CONTINUATIONE AD ANNUM 1418.** Edited by the Rev. W. D. MACRAY, M.A., Bodleian Library, Oxford. 1863.

The Chronicle of Evesham illustrates the history of that important monastery from its foundation by Egwin, about 690, to the year 1418. Its chief feature is an autobiography, which makes us acquainted with the inner daily life of a great abbey, such as but rarely has been recorded. Interspersed are many notices of general, personal, and local history which will be read with much interest. This work exists in a single MS., and is for the first time printed.

30. **RICARDI DE CIRENCESTRIA SPECULUM HISTORIALE DE GESTIS REGUM ANGLIÆ.** Vol. I., 447-871. Edited by JOHN E. B. MAYOR, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge. 1863.

Of the compiler of this work, which is in four parts, very little is known. In the prologue he calls himself Richard, a monk of Westminster, and at the end of the first part, Richard of Cirencester, a monk of St. Peter's, Westminster. One volume only, containing the first three books, has been published, the remainder is in the press, and will shortly appear. There is a continuation of the work down to the year 1348, which in due time will also be printed.

31. **YEAR BOOKS OF THE REIGN OF EDWARD THE FIRST.** Years 20-21, 30-31, and 32-33. Edited and translated by ALFRED JOHN HORWOOD, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law. 1863-1866.

The volumes known as the "Year Books" contain reports in Norman-French of cases argued and decided in the Courts of Common Law. They may be considered to a great extent as the "lex non scripta" of England, and have been held in the highest veneration by the ancient sages of the law, and were received by them as the repositories of the first recorded judgments and dicta of the great legal luminaries of past ages. They are also worthy of the attention of the general reader on account of the historical information and the notices of public and private persons which they contain, as well as the light which they throw on ancient manners and customs.

32. **NARRATIVES OF THE EXPULSION OF THE ENGLISH FROM NORMANDY; 1449-1450.**—Robertus Blondelli de Reductione Normanniæ: Le Recouvrement de Normandie, par Berry, Hérault du Roy: Conférences between the Ambassadors of France and England. *Edited, from MSS. in the Imperial Library at Paris, by the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.* 1863.

This volume contains the narrative of an eye-witness who details with considerable power and minuteness the circumstances which attended the final expulsion of the English from Normandy in the year 1450. The history commences with the infringement of the truce by the capture of Fougères, and ends with the battle of Formigny and the embarkation of the Duke of Somerset. The whole period embraced is less than two years.

33. **HISTORIA ET CARTULARIUM MONASTERII S. PETRI GLOUCESTRÆ.** Vols. I., II., and III. *Edited by W. H. HART, Esq., F.S.A., Membre correspondant de la Société des Antiquaires de Normandie.* 1863-1867.

This work consists of two parts, the History and the Cartulary of the Monastery of St. Peter, Gloucester.

The history furnishes an account of the monastery from its foundation, in the year 681, to the early part of the reign of Richard II., together with a calendar of donations and benefactions. It treats principally of the affairs of the monastery, but occasionally matters of general history are introduced. Its authorship has generally been assigned to Walter Froucester, the twentieth abbot, but without any foundation.

34. **ALEXANDRI NECKAM DE NATURIS RERUM LIBRI DUO; with NECKAM'S POEM, DE LAUDIBUS DIVINÆ SAPIENTIÆ.** *Edited by THOMAS WRIGHT, Esq., M.A.* 1863.

Neckam was a man who devoted himself to science, such as it was in the twelfth century.

In the "De Naturis Rerum" are to be found what may be called the rudiments of many sciences mixed up with much error and ignorance. Neckam was not thought infallible, even by his contemporaries, for Roger Bacon remarks of him, "this Alexander in many things wrote what was true and useful; but he neither can nor ought by just title to be reckoned among authorities."

Neckam, however, had sufficient independence of thought to differ from some of the schoolmen who in his time considered themselves the only judges of literature. He had his own views in morals, and in giving us a glimpse of them, as well as of his other opinions, he throws much light upon the manners, customs, and general tone of thought prevalent in the twelfth century.

The poem entitled "De Laudibus Divinæ Sapientiæ" appears to be a metrical paraphrase or abridgment of the "De Naturis Rerum." It is written in the elegiac metre; and though there are in it many lines which violate classical rules, it is, as a whole, above the ordinary standard of mediæval Latin.

35. **LEECHDOMS, WORTCUNNING, AND STARCRAFT OF EARLY ENGLAND; being a Collection of Documents illustrating the History of Science in this Country before the Norman Conquest.** Vols. I., II., and III. *Collected and edited by the Rev. T. OSWALD COCKAYNE, M.A., of St. John's College, Cambridge.* 1864-1866.

This work illustrates not only the history of science, but the history of superstition. In addition to the information bearing directly upon the medical skill and medical faith of the times, there are many passages which incidentally throw light upon the general mode of life and ordinary diet. The volumes are interesting not only in their scientific, but also in their social aspect. The manuscripts from which they have been printed are valuable to the Anglo-Saxon scholar for the illustrations they afford of Anglo-Saxon orthography.

86. **ANNALES MONASTICI.** Vol. I. :—*Annales de Margan, 1066–1232; Annales de Theokesberia, 1066–1263; Annales de Burton, 1004–1263.* Vol. II. :—*Annales Monasterii de Wintonia, 519–1277; Annales Monasterii de Waverleia, 1–1291.* Vol. III. :—*Annales Prioratus de Dunstaplia, 1–1297; Annales Monasterii de Bermundeseia, 1042–1432.* Vol. IV. :—*Annales Monasterii de Osencia, 1016–1347; Chronicon vulgo dictum Chronicon Thomæ Wykes, 1066–1289; Annales Prioratus de Wigornia, 1–1377.* Vol. V. :—*Index and Glossary.* Edited by HENRY RICHARDS LUARD, M.A., Fellow and Assistant Tutor of Trinity College, and Registry of the University, Cambridge. 1864–1869.

The present collection of Monastic Annals embraces all the more important chronicles compiled in religious houses in England during the thirteenth century. These distinct works are seven in number. The extreme period which they embrace ranges from the year 1 to 1432, although they refer more especially to the reigns of John, Henry III., and Edward I. Some of these narratives have already appeared in print, but others are printed for the first time.

37. **MAGNA VITA S. HUGONIS EPISCOPI LINCOLNIENSIS.** From Manuscripts in the Bodleian Library, Oxford, and the Imperial Library, Paris. Edited by the Rev. JAMES F. DIMOCK, M.A., Rector of Barnburgh, Yorkshire. 1864.

This work contains a number of very curious and interesting incidents, and, being the work of a contemporary, is very valuable, not only as a truthful biography of a celebrated ecclesiastic, but as the work of a man, who, from personal knowledge, gives notices of passing events, as well as of individuals who were then taking active part in public affairs.

The author, in all probability, was Adam Abbot of Evesham. He was domestic chaplain and private confessor of Bishop Hugh, and in these capacities he was admitted to the closest intimacy. Bishop Hugh was Prior of Witham for 11 years before he became Bishop of Lincoln. His consecration took place on the 21st September 1186; he died on the 16th of November 1200; and was canonized in 1220.

38. **CHRONICLES AND MEMORIALS OF THE REIGN OF RICHARD THE FIRST.** Vol. I. :—*ITINERARIUM PEREGRINORUM ET GESTA REGIS RICARDI.* Vol. II. :—*EPISTOLÆ CANTUARIENSES; the Letters of the Prior and Convent of Christ Church, Canterbury; 1187 to 1199.* Edited by WILLIAM STUBBS, M.A., Vicar of Navestock, Essex, and Lambeth Librarian. 1864–1865.

The authorship of the Chronicle in Vol. I., hitherto ascribed to Geoffrey Vinesauf, is now more correctly ascribed to Richard, Canon of the Holy Trinity of London. The narrative extends from 1187 to 1199; but its chief interest consists in the minute and authentic narrative which it furnishes of the exploits of Richard I., from his departure from England in December 1189 to his death in 1199. The author states in his prologue that he was an eye-witness of much that he records; and various incidental circumstances which occur in the course of the narrative confirm this assertion.

The letters in Vol. II., written between 1187 and 1199, are of value as furnishing authentic materials for the history of the ecclesiastical condition of England during the reign of Richard I. They had their origin in a dispute which arose from the attempts of Baldwin and Hubert, archbishops of Canterbury, to found a college of secular canons, a project which gave great umbrage to the monks of Canterbury, who saw in it a design to supplant them in their function of metropolitan chapter. These letters are printed, for the first time, from a MS. belonging to the archiepiscopal library at Lambeth.

39. **RECUEIL DES CHRONIQUES ET ANCIENNES HISTOIRES DE LA GRANT BRETAGNE A PRESENT NOMME ENGLETERRE**, par **JEHAN DE WAURIN**. Vol. I., Albina to 688. Vol. II., 1399-1422. *Edited by WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.* 1864-1868.
40. **A COLLECTION OF THE CHRONICLES AND ANCIENT HISTORIES OF GREAT BRITAIN, NOW CALLED ENGLAND**, by **JOHN DE WYVRIN**. Albina to 688. (Translation of the preceding Vol. I.) *Edited and translated by WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.* 1864.

This curious chronicle extends from the fabulous period of history down to the return of Edward IV. to England in the year 1471, after the second deposition of Henry VI. The manuscript from which the text of the work is taken is preserved in the Imperial Library at Paris, and is believed to be the only complete and nearly contemporary copy in existence. The work, as originally bound, was comprised in six volumes, since rebound in morocco in 12 volumes, folio maximo, vellum, and is illustrated with exquisite miniatures, vignettes, and initial letters. It was written towards the end of the fifteenth century, having been expressly executed for Louis de Bruges, Seigneur de la Gruthuyse and Earl of Winchester, from whose cabinet it passed into the library of Louis XII. at Blois.

41. **POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN**, with Trevisa's Translation. Vol. I. *Edited by CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge.* 1865.

This is one of the many mediæval chronicles which assume the character of a history of the world. It begins with the creation and is brought down to the author's own time, the reign of Edward III. Prefixed to the historical portion of the work is a chapter devoted to geography, in which is given a description of every known land.

To say that the Polychronicon was written in the fourteenth century is to say that it is not free from inaccuracies. It has, however, a value apart from its intrinsic merits. It enables us to form a very fair estimate of the knowledge of history and geography which well-informed readers of the fourteenth and fifteenth centuries possessed, for it was then the standard work on general history.

The two English translations, which are printed with the original Latin, afford interesting illustrations of the gradual change of our language, for one was made in the fourteenth century, the other in the fifteenth. The differences between Trevisa's version and that of the unknown writer are often considerable.

42. **LE LIVRE DE REIS DE BRITTANIE E LE LIVRE DE REIS DE ENGLETERE**. *Edited by JOHN GLOVER, M.A., Vicar of Brading, Isle of Wight, formerly Librarian of Trinity College, Cambridge.* 1865.

These two treatises, though they cannot rank as independent narratives, are nevertheless valuable as careful abstracts of previous historians, especially "Le Livre de Reis de Engleterre." Some various readings are given which are interesting to the philologist as instances of semi-Saxonized French.

It is supposed that Peter of Ickham must have been the author, but no certain conclusion on that point has been arrived at.

43. **CHRONICA MONASTERII DE MELSA, AB ANNO 1150 USQUE AD ANNUM 1406**. Vols. I., II., and III. *Edited by EDWARD AUGUSTUS BOND, Esq., Assistant Keeper of the Manuscripts, and Egerton Librarian, British Museum.* 1866-1868.

The Abbey of Meaux was a Cistercian house, and the work of its abbot is both curious and valuable. It is a faithful and often minute record of the establishment of a religious community, of its progress in forming an ample revenue, of its struggles to maintain its acquisitions, and of its relations to the governing institutions of the country. In addition to the private affairs of the monastery, some light is thrown upon the public events of the time, which are however kept distinct, and appear at the end of the history of each abbot's administration. The text has been printed from what is said to be the autograph of the original compiler, Thomas de Burton, the nineteenth abbot.

44. **MATTHEI PARISIENSIS HISTORIA ANGLORUM, SIVE, UT VULGO DICITUR, HISTORIA MINOR.** Vols. I., II., and III. 1067-1245. *Edited by Sir FREDERIC MADDEN, K.H., Keeper of the Department of Manuscripts, British Museum. 1866-1869.*

The exact date at which this work was written is, according to the chronicler, 1250. The history is of considerable value as an illustration of the period during which the author lived, and contains a good summary of the events which followed the Conquest. This minor chronicle is, however, based on another work (also written by Matthew Paris) giving fuller details, which has been called the 'Historia Major.' The chronicle here published, nevertheless, gives some information not to be found in the greater history.

45. **LIBER MONASTERII DE HYDA: A CHRONICLE AND CHARTULARY OF HYDE ABBEY, WINCHESTER, 455-1023.** *Edited, from a Manuscript in the Library of the Earl of Macclesfield, by EDWARD EDWARDS, Esq. 1866.*

The "Book of Hyde" is a compilation from much earlier sources, which are usually indicated with considerable care and precision. In many cases, however, the Hyde chronicler appears to correct, to qualify, or to amplify—either from tradition or from sources of information not now discoverable—the statements which, in substance, he adopts. He also mentions, and frequently quotes from, writers whose works are either entirely lost or at present known only by fragments.

There is to be found, in the "Book of Hyde," much information relating to the reign of King Alfred which is not known to exist elsewhere. The volume contains some curious specimens of Anglo-Saxon and Mediæval English.

46. **CHRONICON SCOTORUM: A CHRONICLE OF IRISH AFFAIRS, FROM THE EARLIEST TIMES TO 1135; WITH A SUPPLEMENT, CONTAINING THE EVENTS FROM 1141 TO 1150.** *Edited, with a Translation, by WILLIAM MAUNSELL HENNESSY, Esq., M.R.I.A. 1866.*

There is, in this volume, a legendary account of the peopling of Ireland and of the adventures which befell the various heroes who are said to have been connected with Irish history. The details are, however, very meagre both for this period and for the time when history becomes more authentic. The plan adopted in the chronicle gives the appearance of an accuracy to which the earlier portions of the work cannot have any claim. The succession of events is marked, year by year, from A.M. 1599 to A.D. 1150. The principal events narrated in the later portion of the work are the invasions of foreigners and the wars of the Irish among themselves. The text has been printed from a MS. preserved in the library of Trinity College, Dublin, written partly in Latin, partly in Irish.

47. **THE CHRONICLE OF PIERRE DE LANGTOFT, IN FRENCH VERSE, FROM THE EARLIEST PERIOD TO THE DEATH OF EDWARD I.** Vols. I. and II. *Edited by THOMAS WRIGHT, Esq., M.A. 1866-1868.*

It is probable that Pierre de Langtoft was a canon of Bridlington, in Yorkshire, and that he lived in the reign of Edward I., and during a portion of the reign of Edward II. This chronicle is divided into three parts; in the first is an abridgment of Geoffrey of Monmouth's "Historia Britonum," in the second, a history of the Anglo-Saxon and Norman kings, down to the death of Henry III., and in the third a history of the reign of Edward I. The principal object of the work was apparently to show the justice of Edward's Scottish wars.

The language of the chronicle is singularly corrupt, and a curious specimen of the French of Yorkshire.

48. **THE WAR OF THE GAEDHIL WITH THE GAILL, OR, THE INVASIONS OF IRELAND BY THE DANES AND OTHER NORSEMEN.** *Edited, with a Translation, by JAMES HENTHORN TODD, D.D., Senior Fellow of Trinity College, and Regius Professor of Hebrew in the University, Dublin. 1867.*

The work in its present form, in the editor's opinion, is a comparatively modern version of an undoubtedly ancient original. That it was compiled from contemporary materials has been proved by curious incidental evidence. It is stated in the account given of the battle of Clontarf that the full tide in Dublin Bay on the day of the battle (23 April 1014) coincided with sunrise; and that the returning tide in the evening aided considerably in the defeat of the Danes. The fact has been verified by astronomical calculations, and the inference is that the author of the chronicle, if not himself an eye-witness, must have derived his information from those who were eye-witnesses.

The contents of the work are sufficiently described in its title. The story is told after the manner of the Scandinavian Sagas, with poems and fragments of poems introduced into the prose narrative.

49. **GESTA REGIS HENRICI SECUNDI BENEDICTI ABBATIS. THE CHRONICLE OF THE REIGNS OF HENRY II. AND RICHARD I., 1169-1192; known under the name of BENEDICT OF PETERBOROUGH. Vols. I. and II. Edited by WILLIAM STUBBS, M.A., Regius Professor of Modern History, Oxford, and Lambeth Librarian. 1867.**

This is a chronicle of the reigns of Henry II. and Richard I., known commonly under the name of Benedict of Peterborough, and is one of the best existing specimens of a class of historical compositions of the first importance to the genuine student.

50. **MUNIMENTA ACADEMICA, OR, DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ACADEMICAL LIFE AND STUDIES AT OXFORD (in Two Parts). Edited by the Rev. HENRY ANSTAY, M.A., Vicar of St. Wendron, Cornwall, and lately Vice-Principal of St. Mary Hall, Oxford. 1868.**

The purpose of this work is to supply materials for a History of Academical Life and Studies in the University of Oxford during the 13th, 14th, and 15th centuries.

51. **CHRONICA MAGISTRI ROGERI DE HOVEDENE. Vol. I. Edited by WILLIAM STUBBS, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriol College, Oxford. 1868.**

This work has long been justly celebrated, but not thoroughly understood until Mr. Stubbs' edition. The earlier portion, extending from 732 to 1148, appears to be a copy of a compilation made in Northumbria about 1161, to which Hoveden added little. From 1148 to 1169—a very valuable portion of this work—the matter is derived from another source, to which Hoveden appears to have supplied little, and not always judiciously.

From 1170 to 1192 is the portion of the work which corresponds with the Chronicle known under the name of Benedict of Peterborough (see No. 49); but it is not a copy, being sometimes an abridgment, at others a paraphrase of it; occasionally the two works entirely agree, showing that both writers had access to the same materials, but dealt with them differently. From 1192 to 1201 may be said to be wholly Hoveden's work; it is extremely valuable, and an authority of the first importance.

In the Press.

- A COLLECTION OF SAGAS AND OTHER HISTORICAL DOCUMENTS relating to the Settlements and Descents of the Northmen on the British Isles. *Edited by* GEORGE WEBBE DASENT, Esq., D.C.L., Oxon.
- OFFICIAL CORRESPONDENCE OF THOMAS BEKYNTON, SECRETARY TO HENRY VI., with other LETTERS and DOCUMENTS. *Edited by* the Rev. GEORGE WILLIAMS, B.D., Senior Fellow of King's College, Cambridge.
- ROLL OF THE PRIVY COUNCIL OF IRELAND, 16 RICHARD II. *Edited by* the Rev. JAMES GRAVES, A.B., Treasurer of St. Canice, Ireland.
- RICARDI DE CIRENCESTRIA SPECULUM HISTORIALE DE GESTIS REGUM ANGLIÆ. Vol. II., 872-1066. *Edited by* JOHN E. B. MAYOR, M.A., Fellow of St. John's College, Cambridge.
- THE WORKS OF GIRALDUS CAMBRENSIS. Vol. IV. *Edited by* J. S. BREWER, M.A., Professor of English Literature, King's College, London.
- CHRONICON RADULPHI ABBATIS COGGESHALENSIS MAJUS; and, CHRONICON TERRE SANCTÆ ET DE CAPTIS A SALADINO HIEROSOLYMIS. *Edited by* the Rev. JOSEPH STEVENSON, M.A., of University College, Durham.
- POLYCHRONICON RANULPHI HIGDEN, with Trevisa's Translation. Vol. II. *Edited by* CHURCHILL BABINGTON, B.D., Senior Fellow of St. John's College, Cambridge.
- ITER BRITANNIARUM: THE PORTION OF THE ANTONINE ITINERARY OF THE ROMAN EMPIRE RELATING TO GREAT BRITAIN. *Edited by* WILLIAM HENRY BLACK, Esq., F.S.A.
- WILLELMI MALMESBIRIENSIS DE GESTIS PONTIFICUM ANGLORUM LIBRI V. *Edited, from William of Malmesbury's Autograph MS., by* N. E. S. A. HAMILTON, Esq., of the Department of Manuscripts, British Museum.
- YEAR BOOKS OF THE REIGN OF EDWARD THE FIRST. Years 21-22. *Edited and translated by* ALFRED JOHN HORWOOD, Esq., of the Middle Temple, Barrister-at-Law.
- HISTORICAL MUNIMENTS IN THE ARCHIVES OF THE CITY OF DUBLIN. *Edited by* JOHN T. GILBERT, Esq., M.R.I.A., Secretary of the Public Record Office of Ireland.
- THE ANNALS OF LOCH CÉ. *Edited by* WILLIAM MAUNSELL HENNESSY, Esq., M.R.I.A.
- CHRONICLE OF ROBERT OF BRUNNE. *Edited by* FREDERICK JAMES FURNIVALL, Esq., M.A., of Trinity Hall, Cambridge, Barrister-at-Law.

CHRONICA MAGISTRI ROGERI DE HOUEDENE. Vol. II. Edited by WILLIAM STUBBS, M.A., Regius Professor of Modern History, and Fellow of Oriel College, Oxford.

CHRONICA MONASTERII S. ALBANI.—4. GESTA ABBATUM MONASTERII S. ALBANI, a THOMA WALSINGHAM, REGNANTE RICARDO SECUNDO, EJUSDEM ECCLESIE PRÆCENTORE, COMPILATA. Vol. III. Edited by HENRY THOMAS RILEY, Esq., M.A., of Corpus Christi College, Cambridge; and of the Inner Temple, Barrister-at-Law.

DESCRIPTIVE CATALOGUE OF MANUSCRIPTS RELATING TO THE HISTORY OF GREAT BRITAIN AND IRELAND. Vol. III.; 1201, &c. By THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Deputy Keeper of the Public Records.

In Progress.

DOCUMENTS RELATING TO ENGLAND AND SCOTLAND, FROM THE NORTHERN REGISTERS. Edited by the Rev. JAMES RAINE, M.A., Canon of York, and late Fellow of the University, Durham.

LIBER NIGER ADMIRALITATIS. Edited by Sir TRAVERS TWISS, D.C.L., Queen's Advocate-General.

THE METRICAL CHRONICLE OF ROBERT OF GLOUCESTER. Edited by WILLIAM ALDIS WRIGHT, Esq., M.A., Librarian of Trinity College, Cambridge.

ORIGINAL LETTERS AND DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF GENERAL AND DOMESTIC HISTORY. Edited by the Rev. WILLIAM CAMPBELL, M.A.

RECUEIL DES CRONIQUES ET ANCHIENNES ISTORIES DE LA GRANT BRETAGNE A PRESENT NOMME ENGLETERRE, par JEHAN DE WAURIN. Vol. III. Edited by WILLIAM HARDY, Esq., F.S.A.

PUBLICATIONS
OF
THE RECORD COMMISSIONERS, &c.

ROTULORUM ORIGINALIUM IN CURIA SCACCARI ABBREVIATIO. Henry III.—Edward III. *Edited by* HENRY PLAYFORD, Esq. 2 vols. folio (1805—1810). *Price* 25s. boards, or 12s. 6d. each.

CALENDARIUM INQUISITIONUM POST MORTEM SIVE ESCAETARUM. Henry III.—Richard III. *Edited by* JOHN CALEY and JOHN BAYLEY, Esqrs. Vols. 3 and 4, folio (1821—1828), boards: vol. 3, *price* 21s.; vol. 4, *price* 24s.

LIBRORUM MANUSCRIPTORUM BIBLIOTHECÆ HARLEIANÆ CATALOGUS. Vol. 4. *Edited by* the Rev. T. HARTWELL HORNE. Folio (1812), boards. *Price* 18s.

ABBREVIATIO PLACITORUM. Richard I.—Edward II. *Edited by* the Right Hon. GEORGE ROSE and W. ILLINGWORTH, Esq. 1 vol. folio (1811), boards. *Price* 18s.

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, INDICES. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. Folio (1816), boards, (Domesday-Book, vol. 3). *Price* 21s.

LIBRI CENSUALIS vocati DOMESDAY-BOOK, ADDITAMENTA EX CODIC. ANTIQUISS. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. Folio (1816), boards, (Domesday-Book, vol. 4). *Price* 21s.

STATUTES OF THE REALM. *Edited by* Sir T. E. TOMLINS, JOHN RAITHBY, JOHN CALEY, and WM. ELLIOTT, Esqrs. Vols. 4 (in 2 parts), 7, 8, 9, 10, and 11, including 2 vols. of Indices, large folio (1819—1828). *Price* 31s. 6d. each; except the Alphabetical and Chronological Indices, *price* 30s. each.

VALOR ECCLESIASTICUS, temp. Hen. VIII., Auctoritate Regia institutus. *Edited by* JOHN CALEY, Esq., and the Rev. JOSEPH HUNTER. Vols. 3 to 6, folio (1817—1834), boards. *Price* 25s. each.

* * The Introduction, separately, 8vo., cloth. *Price* 2s. 6d.

ROTULI SCOTIÆ IN TURRI LONDINENSI ET IN DOMO CAPITULARI WESTMONASTERIENSI ASSERVATI. 19 Edward I.—Henry VIII. *Edited by* DAVID MACPHERSON, JOHN CALEY, and W. ILLINGWORTH, Esqrs., and the Rev. T. HARTWELL HORNE. 2 vols. folio (1814—1819), boards. *Price* 42s.

FÆDERA, CONVENTIONES, LITTERÆ, &c.; or, RYMER'S FÆDERA, New Edition, 1066—1377. Vol. 3, Parts 1 and 2, folio (1825—1830). *Edited by* JOHN CALEY and FRED. HOLBROOKE, Esqrs. *Price* 21s. each Part.

- DUCATUS LANCASTRIÆ CALENDARIVM INQUISITIONVM POST MORTEM, &c.** Part 3, Calendar to the Pleadings, &c., Henry VII.—Ph. and Mary; and Calendar to the Pleadings, 1—13 Elizabeth. Part 4, Calendar to the Pleadings to end of Elizabeth. (1827—1834.) *Edited by R. J. HARPER, JOHN CALEY, and Wm. MINCHIN, Esqrs.* Folio, boards, Part 3 (or Vol. 2), *price* 31s. 6d.; and Part 4 (or Vol. 3), *price* 21s.
- CALENDARS OF THE PROCEEDINGS IN CHANCERY, IN THE REIGN OF QUEEN ELIZABETH;** to which are prefixed, Examples of earlier Proceedings in that Court from Richard II. to Elizabeth, from the Originals in the Tower. *Edited by JOHN BAYLEY, Esq.* Vols. 2 and 3 (1830—1832), folio, boards, *price* 21s. each.
- PARLIAMENTARY WRITS AND WRITS OF MILITARY SUMMONS,** together with the Records and Muniments relating to the Suit and Service due and performed to the King's High Court of Parliament and the Councils of the Realm. *Edited by Sir FRANCIS PALGRAVE.* (1830—1834.) Folio, boards, Vol. 2, Division 1, Edward II., *price* 21s.; Vol. 2, Division 2, *price* 21s.; Vol. 2, Division 3, *price* 42s.
- ROTULI LITTERARUM CLAUSARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI.** 2 vols. folio (1833, 1844). Vol. 1, 1204—1224. Vol. 2, 1224—1227. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* *Price* 81s., cloth; or separately, Vol. 1, *price* 63s.; Vol. 2, *price* 18s.
- PROCEEDINGS AND ORDINANCES OF THE PRIVY COUNCIL OF ENGLAND.** 10 Richard II.—33 Henry VIII. *Edited by Sir NICHOLAS HARRIS NICOLAS.* 7 vols. royal 8vo. (1834—1837), cloth. *Price* 98s.; or separately, 14s. each.
- ROTULI LITTERARUM PATENTIVM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI.** 1201—1216. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. folio (1835), cloth. *Price* 31s. 6d.
* * The Introduction, separately, 8vo., cloth. *Price* 9s.
- ROTULI CURIÆ REGIS.** Rolls and Records of the Court held before the King's Justiciars or Justices. 6 Richard I.—1 John. *Edited by Sir FRANCIS PALGRAVE.* 2 vols. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 28s.
- ROTULI NORMANNIÆ IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI.** 1200—1205; also, 1417 to 1418. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 12s. 6d.
- ROTULI DE OBLATIS ET FINIBUS IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI,** tempore Regis Johannis. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. royal 8vo. (1835), cloth. *Price* 18s.
- EXCERPTA E ROTULIS FINIVM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATIS.** Henry III., 1216—1272. *Edited by CHARLES ROBERTS, Esq.* 2 vols. royal 8vo. (1835, 1836), cloth, *price* 32s.; or separately, Vol. 1, *price* 14s.; Vol. 2, *price* 18s.
- FINES, SIVE PEDES FINIVM; SIVE FINALES CONCORDIÆ IN CURIA DOMINI REGIS.** 7 Richard I.—16 John, 1195—1214. *Edited by the Rev. JOSEPH HUNTER.* In Counties. 2 vols. royal 8vo. (1835—1844), cloth, *price* 11s.; or separately, Vol. 1, *price* 8s. 6d.; Vol. 2, *price* 2s. 6d.

ANCIENT KALENDARS AND INVENTORIES OF THE TREASURY OF HIS MAJESTY'S EXCHEQUER; together with Documents illustrating the History of that Repository. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 3 vols. royal 8vo. (1836), cloth. *Price 42s.*

DOCUMENTS AND RECORDS illustrating the History of Scotland, and the Transactions between the Crowns of Scotland and England; preserved in the Treasury of Her Majesty's Exchequer. *Edited by* Sir FRANCIS PALGRAVE. 1 vol. royal 8vo. (1837), cloth. *Price 18s.*

ROTULI CHARTARUM IN TURRI LONDINENSI ASSERVATI. 1199—1216. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. folio (1837), cloth. *Price 30s.*

REPORT OF THE PROCEEDINGS OF THE RECORD COMMISSIONERS, 1831—1837. 1 vol. folio (1837), boards. *Price 8s.*

REGISTRUM vulgariter nuncupatum "The Record of Caernarvon," e codice MS. Harleiano, 696, descriptum. *Edited by* Sir HENRY ELLIS. 1 vol. folio (1838), cloth. *Price 31s. 6d.*

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF ENGLAND; comprising Laws enacted under the Anglo-Saxon Kings, from Æthelbirt to Cnut, with an English Translation of the Saxon; the Laws called Edward the Confessor's; the Laws of William the Conqueror, and those ascribed to Henry the First; also, *Monumenta Ecclesiastica Anglicana*, from the 7th to the 10th century; and the Ancient Latin Version of the Anglo-Saxon Laws; with a compendious Glossary, &c. *Edited by* BENJAMIN THORPE, Esq. 1 vol. folio (1840), cloth. *Price 40s.* Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price 30s.*

ANCIENT LAWS AND INSTITUTES OF WALES; comprising Laws supposed to be enacted by Howel the Good; modified by subsequent Regulations under the Native Princes, prior to the Conquest by Edward the First; and anomalous Laws, consisting principally of Institutions which, by the Statute of Ruddlan, were admitted to continue in force. With an English Translation of the Welsh Text. To which are added, a few Latin Transcripts, containing Digests of the Welsh Laws, principally of the Dimetian Code. With Indices and Glossary. *Edited by* ANEURIN OWEN, Esq. 1 vol. folio (1841), cloth. *Price 44s.* Or, 2 vols. royal 8vo. cloth. *Price 36s.*

ROTULI DE LIBERATE AC DE MISIS ET PRESTITIS, Regnante Johanne. *Edited by* THOMAS DUFFUS HARDY, Esq. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price 6s.*

THE GREAT ROLLS OF THE PIPE FOR THE SECOND, THIRD, AND FOURTH YEARS OF THE REIGN OF KING HENRY THE SECOND, 1153—1158. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price 4s. 6d.*

THE GREAT ROLL OF THE PIPE FOR THE FIRST YEAR OF THE REIGN OF KING RICHARD THE FIRST, 1189—1190. *Edited by* the Rev. JOSEPH HUNTER. 1 vol. royal 8vo. (1844), cloth. *Price 6s.*

- DOCUMENTS ILLUSTRATIVE OF ENGLISH HISTORY** in the 13th and 14th centuries, selected from the Records of the Department of the Queen's Remembrancer in the Exchequer. *Edited by HENRY COLE, Esq.* 1 vol. fcp. folio (1844), cloth. *Price 45s. 6d.*
- MODUS TENENDI PARLIAMENTUM.** An Ancient Treatise on the Mode of holding the Parliament in England. *Edited by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq.* 1 vol. 8vo. (1846), cloth. *Price 2s. 6d.*
- MONUMENTA HISTORICA BRITANNICA**, or, Materials for the History of Britain from the earliest period. Vol. 1, extending to the Norman Conquest. Prepared, and illustrated with Notes, by the late HENRY PETRIE, Esq., F.S.A., Keeper of the Records in the Tower of London, assisted by the Rev. JOHN SHARPE, Rector of Castle Eaton, Wilts. Finally completed for publication, and with an Introduction, by THOMAS DUFFUS HARDY, Esq., Assistant Keeper of Records. (Printed by command of Her Majesty.) Folio (1848). *Price 42s.*
- REGISTRUM MAGNI SIGILLI REGUM SCOTORUM** in Archivis Publicis asservatum. 1306—1424. *Edited by THOMAS THOMSON, Esq.* Folio (1814). *Price 15s.*
- THE ACTS OF THE PARLIAMENTS OF SCOTLAND.** 11 vols. folio (1814—1844). Vol. I. *Edited by THOMAS THOMSON and COSMO INNES, Esqrs.* *Price 42s.* Also, Vols. 4, 7, 8, 9, 10, and 11; *price 10s. 6d.* each.
- THE ACTS OF THE LORDS AUDITORS OF CAUSES AND COMPLAINTS (ACTA DOMINORUM AUDITORUM).** 1466—1494. *Edited by THOMAS THOMSON, Esq.* Folio (1839). *Price 10s. 6d.*
- THE ACTS OF THE LORDS OF COUNCIL IN CIVIL CAUSES (ACTA DOMINORUM CONCILII).** 1478—1495. *Edited by THOMAS THOMSON, Esq.* Folio (1839). *Price 10s. 6d.*
- ISSUE ROLL OF THOMAS DE BRANTINGHAM**, Bishop of Exeter, Lord High Treasurer of England, containing Payments out of His Majesty's Revenue, 44 Edward III., 1370. *Edited by FREDERICK DEVON, Esq.* 1 vol. 4to. (1835), cloth. *Price 35s.* Or, royal 8vo. cloth. *Price 25s.*
- ISSUES OF THE EXCHEQUER**, containing similar matter to the above; James I.; extracted from the Pell Records. *Edited by FREDERICK DEVON, Esq.* 1 vol. 4to. (1836), cloth. *Price 30s.* Or, royal 8vo. cloth. *Price 21s.*
- ISSUES OF THE EXCHEQUER**, containing similar matter to the above; Henry III.—Henry VI.; extracted from the Pell Records. *Edited by FREDERICK DEVON, Esq.* 1 vol. 4to. (1837), cloth. *Price 40s.* Or, royal 8vo. cloth. *Price 30s.*
- HANDBOOK TO THE PUBLIC RECORDS.** *By F. S. THOMAS, Esq., Secretary of the Public Record Office.* 1 vol. royal 8vo. (1853), cloth. *Price 12s.*
- HISTORICAL NOTES RELATIVE TO THE HISTORY OF ENGLAND;** from the Accession of Henry VIII. to the Death of Queen Anne (1509—1714). Designed as a Book of instant Reference for ascertaining the Dates of Events mentioned in History and Manuscripts. The Name of every Person and Event mentioned in History within the above period is

placed in Alphabetical and Chronological Order, and the Authority whence taken is given in each case, whether from Printed History or from Manuscripts. *By F. S. THOMAS, Esq.* 3 vols. 8vo. (1856), cloth. *Price 40s.*

STATE PAPERS, DURING THE REIGN OF HENRY THE EIGHTH: with Indices of Persons and Places. 11 vols., 4to. (1830—1852), cloth. *Price 5l. 15s. 6d.* ; or separately, *price 10s. 6d.* each.

Vol. I.—Domestic Correspondence.

Vols. II. & III.—Correspondence relating to Ireland.

Vols. IV. & V.—Correspondence relating to Scotland.

Vols. VI. to XI.—Correspondence between England and Foreign Courts.

WORKS PUBLISHED IN PHOTOZINCOGRAPHY.

DOMESDAY BOOK, or the GREAT SURVEY OF ENGLAND OF WILLIAM THE CONQUEROR, 1086; fac-simile of the part relating to each county, separately (with a few exceptions of double counties). Photozincographed, by Her Majesty's Command, at the Ordnance Survey Office, Southampton, Colonel SIR HENRY JAMES, R.E., F.R.S., &c., Director. 35 parts, imperial quarto and demy quarto (1861-1853) boards. Price 4s. 6d. to 1l. 1s. each part, according to size; or, bound in 2 vols., 18l.

This important and unique survey of the greater portion of England* is the oldest and most valuable record in the national archives. It was commenced about the year 1084 and finished in 1086. Its compilation was determined upon at Gloucester by William the Conqueror, in council, in order that he might know what was due to him, in the way of tax, from his subjects, and that each at the same time might know what he had to pay. It was compiled as much for their protection as for the benefit of the sovereign. The nobility and people had been grievously distressed at the time by the king bringing over large numbers of French and Bretons, and quartering them on his subjects, "each according to the measure of his land," for the purpose of resisting the invasion of Cnut, King of Denmark, which was apprehended. The commissioners appointed to make the survey were to inquire the name of each place; who held it in the time of King Edward the Confessor; the present possessor; how many hides were in the manor; how many ploughs were in demesne; how many homagers; how many villeins; how many cottars; how many serving men; how many free tenants; how many tenants in soccage; how much wood, meadow, and pasture; the number of mills and fish-ponds; what had been added or taken away from the place; what was the gross value in the time of Edward the Confessor; the present value; and how much each free man or soc-man had, and whether any advance could be made in the value. Thus could be ascertained who held the estate in the time of King Edward; who then held it; its value in the time of the late king; and its value as it stood at the formation of the survey. So minute was the survey, that the writer of the contemporary portion of the Saxon Chronicle records, with some asperity—"So very narrowly he caused it to be traced out, that there was not a single hide, nor one virgate of land, nor even, "it is shame to tell, though it seemed to him no shame to do, an ox, nor a cow, nor a swine was left, that was not set down."

Domesday Survey is in two parts or volumes. The first, in folio, contains the counties of Bedford, Berks, Bucks, Cambridge, Chester and Lancaster, Cornwall, Derby, Devon, Dorset, Gloucester, Hants, Hereford, Herts, Huntingdon, Kent, Leicester and Rutland, Lincoln, Middlesex, Northampton, Nottingham, Oxford, Salop, Somerset, Stafford, Surrey, Sussex, Warwick, Wilts, Worcester, and York. The second volume, in quarto, contains the counties of Essex, Norfolk, and Suffolk.

Domesday Book was printed *verbatim et literatim* during the last century, in consequence of an address of the House of Lords to King George III. in 1767. It was not, however, commenced until 1773, and was completed early in 1783. In 1860, Her Majesty's Government, with the concurrence of the Master of the Rolls, determined to apply the art of photozincography to the production of a fac-simile of Domesday Book, under the superintendence of Colonel Sir Henry James, R.E., director of the Ordnance Survey, Southampton. The fac-simile was completed in 1863.

* For some reason left unexplained, many parts were left unsurveyed; Northumberland, Cumberland, Westmoreland, and Durham, are not described in the survey; nor does Lancashire appear under its proper name; but Furness, and the northern part of Lancashire, as well as the south of Westmoreland, with a part of Cumberland, are included within the West Riding of Yorkshire. That part of Lancashire which lies between the Ribble and Mersey, and which at the time of the survey comprehended 638 manors, is joined to Cheshire. Part of Rutland is described in the counties of Northampton and Lincoln.

FAC-SIMILES of NATIONAL MANUSCRIPTS, from WILLIAM THE CONQUEROR to QUEEN ANNE, selected under the direction of the Master of the Rolls, and Photozincographed, by Command of Her Majesty, by Colonel SIR HENRY JAMES, R.E., Director of the Ordnance Survey. Price, each part, double foolscap folio, 11. 1s.

Part I., with translations and notes (William the Conqueror to Henry VII.), 1865.

Part II. (Henry VIII. and Edward VI.), 1866.

Part III. (Mary and Elizabeth), 1867.

The first Part extends from William the Conqueror to Henry VII., and contains autographs of the kings of England, as well as of many other illustrious personages famous in history, and some interesting charters, letters patent, and state papers. The second Part, for the reigns of Henry VIII. and Edward VI., consists principally of holograph letters and autographs of kings, princes, statesmen, and other persons of great historical interest, who lived during those reigns. The third Part contains similar documents for the reigns of Mary and Elizabeth, including a signed bill of Lady Jane Grey.

*Public Record Office,
March 1869.*

✓

742
13

